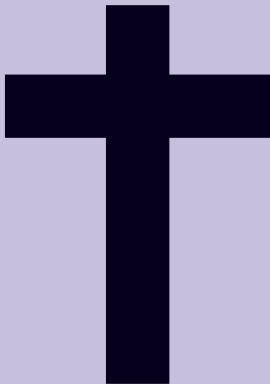

Bayıburu Izii

Izii: Bayıburu Izii Bible

Bayıburu Izii
Izii: Bayıburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d

Contents

Matiyu	1
Mak	81
Luk	128
Jiḡonu	205
Ndu-ishi-ozu	265
Romu	337
1 Kḡrentu	373
2 Kḡrentu	406
Galeshiya	428
Efesḡsu	440
Filipayi	452
Kolosi	461
1 Tesalonayika	470
2 Tesalonayika	477
1 Timoti	482
2 Timoti	493
Tayitḡsu	500
Fayilimḡnu	504
Hiburu	506
Jiemusu	535
1 Pyḡta	543
2 Pyḡta	555
1 Jiḡonu	562
2 Jiḡonu	571
3 Jiḡonu	573
Jiudu	575
Ophulenyā	579

Ozi-oma, Matiyu Deru

Ochochoroche Jizosu Kéreshi
(Luk 3:23-38)

¹ Owa-a bu eri Jizosu Kéreshi, Nwa Dévidi, oshilokpa Ébirihamu. ² Ébirihamu bu nna Áyizaku; Áyizaku buru nna Jiékọpu; Jiékọpu buru nna Jiuda yee unwunna iya. ³ Jiuda bu nna Pérezu yee Zera. Ne, nwuru ephenebo ono bu Tama. Pérezu buru nna Hézeronu; Hézeronu buru nna Arámu. ⁴ Arámu bu nna Amínadabu; Amínadabu buru nna Náshonu; Náshonu buru nna Sálumonu. ⁵ Sálumonu bu nna Bówazu. Ne Bówazu bu Réhabu. Bówazu buru nna Óbẹdu. Onye bu ne iya bu Rutu. Óbẹdu buru nna Jiesi; ⁶ Jiesi bu nna onye eze ichée ono, bu Dévidi.

Tọbudu iya bu; Dévidi bukwannuru nna Sólomonu. Onye bu ne Sólomonu bu nwanyi ono, shi buru nyee Uráya ono. ⁷ Sólomonu bu nna Rehobówamu; Rehobówamu buru nna Abáyijia; Abáyijia buru nna Asa. ⁸ Asa bu nna Jiehoshafatu; Jiehoshafatu buru nna Jióramu; Jióramu buru nna Uzáya. ⁹ Uzáya bu nna Jiótamu; Jiótamu buru nna Éhazu; Éhazu buru nna Hezekáya. ¹⁰ Hezekáya bu nna Manáse; Manáse buru nna Émọsu; Émọsu buru nna Jiosáya. ¹¹ Jiosáya bu nna Jiẹkonáya; waa unwune iya; teke ono bu teke a kpukoru ndu Ízurelu laa alí Bábilonu.

¹² Tọbudu iya bu; a kpukochaepo ndu Ízurelu laa alí Bábilonu: Jiẹkonáya buru nna Shiyálotiyelu; Shiyálotiyelu buru nna Zerúbabelu. ¹³ Zerúbabelu bu nna Abíyudu, bu iya bu nna Eláyekimu; Eláyekimu buru nna Azọ. ¹⁴ Azọ bu nna Zédoku; Zédoku buru nna Ákímu; Ákímu buru nna Éliyudu. ¹⁵ Éliyudu bu nna Eliyéza; Eliyéza buru nna Mátanu; Mátanu buru nna Jiékọpu. ¹⁶ Jiékọpu bu nna Jiósefu, bu ji Meri. Meri bu iya bu ne Jizosu, bu onye eeku Kéreshi.

¹⁷ Oo ya bu l'ogbo, dukpoo adudu e -shi le teke ke Ébirihamu jeye le Dévidi bu ogbo iri l'eno. E -shi l'ogbo ke Dévidi jeye le teke a kpukoru ndu Ízurelu laa alí Bábilonu du ogbo iri l'eno; e -shikwanu le teke ono, a kpukoru phe laa alí Bábilonu ono jasụ l'ogbo ke Kéreshi obu bukwarupho ogbo iri l'eno.

Anwunwu Jizosu
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Waa g'e gude nwua Jizosu Kéreshi baa: Jióséfu jeru l'eka Meri, bu ne Jizosu jebua. Ophu o toko dutakwanu iya; k'ophu yee ya kwajewaru. A bya l'amaru; Meri obu duwanu ime. O buru Unme-du-Nso be ime ono shi l'eka. ¹⁹ Ji iya, bu Jióséfu bu onye pfuberekoto. O nodu emekwanu ge ya te eme Meri iphe-iphere l'edzudzu-oha. O chokashiahaa ge ya e-shi jika alu Meri g'a ta ma. ²⁰ O gudekwadu iya ariri; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu byapfuta iya le nrwọ bya asu iya: "Jióséfu; Nwa Dévidi; ge ndzu eduta Meri je aluru ta agushi ngu. Nwata ono, o du ime iya ono bukwa Unme-du-Nso be o shi l'eka tsuta iya. ²¹ E -mechaa be oo-nwu nwa-nwoke. Iphe, ii-gu iya bu Jizosu. Noo kele oo-dzota ndu nkiya l'eka iphe-eji, ephe meshiru."

²² Iphemiphe ono mee o vua; mbu iphe, Nnajiuphu shi l'onu onye mpfuchiru iya pfua, bu iya bu iphe ono, e pfuru su: ²³ "Huma le nwamgboko, yee nwoke teke akwaswee a-tsuta ime nwua nwa nwoke; iphe, aa-gu iya bu 'Imanelu', bu iya bu 'Chileke no swiru anyi'."

²⁴ Jióséfu tehuépho le mgbenya ono bya emee g'ojozimigwe, shi l'eka Nnajiuphu suru g'o mee. O je edulata Meri teke ono bya aluahaa. ²⁵ Ophu yee ya akwajeduru jasu o zeda nwua nwa nwoke ono. Jióséfu woru iya gua Jizosu.

2

Ndu mmamiphe, shi l'uzo
enyanwu-awawa

¹ Tobudu iya bu; o buru teke Herodu shi buru eze be a nwuru Jizosu le mkpukpu Betulehemu. Mkpukpu ono no l'ali Jiudiya. A nwuchae ya pho; ndu mmamiphe, shi l'uzo enyanwu-awawa byatashia Jierusalemu. Ephe rwua bya akpakashiahaa ishi asuje: ² "Denu nwata obu, a nwuru-a, bu Eze ndu Jiu-a? Anyi humaru kpokpode iya l'uzo enyanwu-awawa. Anyi byatashia g'anyi baaru iya eja."

³ Tobudu iya bu; eze, bu Herodu numaepho iphe ono, ephe pfuru ono; ehugbangahu yee ndu Jierusalemu l'ophu. ⁴ O bya ekuko ndu-ishi uke Chileke mgburugburu me ndu ezije ekemu oha. Ephe bya edzughua. O jahaa phe eka aa-nwukpoo Kéreshi obu.

⁵ Ephe su iya: "Eka aa-nwu iya bukwa le Betulehemu, no le Jiudiya. Noo kele onye mpfuchiru Chileke deru iya l'ekwo su:

⁶ "Gube Betulehemu,
no l'ali Jiudiya;

Ọ tọ ọ́du g'e meru,
 ọ búkwadu gùbedua
 bẹ ẹnya kachaa
 alwalwa l'iphe,
 bú mkpukpu,
 nweru ẹnya l'alì
 Jiudiya.

Ọo l'ime ngu bẹ onye-ishi
 e-shi lufuta,
 bú iya bú onye-ishi,
 a-nọdu eleta ndibe
 mu ẹnya;
 mbụ ndibe mu,
 bú Ízurẹlu.

⁷ “Tọbudu iya bú; Herọdu bya ekua ndu mmamiphe ono, shi l'uzo ẹnyanwu-awawa ono lẹ mpya bya akpafuta phẹ ishi ẹgube teke kpokpode ono lufutakpooru gẹdegede. Ẹphe kọchaaru iya ya; ⁸ ọ bya ezia phẹ sụ g'ẹphe jeshia Bẹtulehemu ọbu. Sụ phẹ: Unu je atọkpoepho ẹhu chọo nwata ọbu. Unu -hụmae ya phọ; unu alwa azụ bya akaru mu; k'ọphu mu e-jekwaphọ je abaarụ iya ẹja.”

⁹ Noo ya; ẹphe nụmabebekpoepho ozi ono, eze ziru phẹ ono; ọ búru phẹ atugbu. Ẹphe lufutaephe; gube kpokpode ono, ẹphe hụmahawaruro l'uzo ẹnyanwu awawa phọ wafutakwa ọzo bya evutakwaru phẹ phọ ọzo. O jekpoepho gbiriri jasụ o jerwua ẹka nwata ono nọ. O keshiru l'ẹka ono kelẹrupo jingu jingu l'imeli. ¹⁰ Ẹphe hụmaephe kpokpode ono; ẹhu tsoo phẹ ntumatu. Ẹphe wata ete ẹswa. ¹¹ Ẹphe bya abahụ l'ime ulo ono; bya ahuma nwata ono yele Meri, bú ne iya. Ẹphe bya egbushi ikpere l'alì; baarụ nwata ono ẹja; bya ekpuhaa ẹda, ẹphe yeru ẹku phẹ bya emeeru nwata ono iphe-oma. Iphe, ẹphe nuru iya bú; mkpọla-ododo waa ụnwù furankisensu; waa ụnwù meru.

¹² E mechaa; Chileke byapfuta phẹ lẹ nrwọ sụ g'ẹphe ba alaphuekwa azụ l'ibe Herọdu. Ẹphe kwe hm; tughua shia ọzo; ọ búru phẹ ala alì phẹ.

Jiósẹfu phẹ ala alì Ijiputu

¹³ Tọbudu iya bú; ndu mmamiphe ono tughuepho; ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiuphu byapfuta Jiósẹfu lẹ nrwọ bya asụ iya: “Jiósẹfu; gbeshi duta nwata ono yele ne iya gbaru lashia Ijiputu je eburu l'ẹka ono jasụ teke mu e-zi unu g'unu lwatashia. Lẹ Herọdu e-mechakwaa chọo nwata ono l'ẹnnya mee gẹ ya megbua ya.”

14 O rwua l'enyashi iya ozo; Jiósefu gbeshi duta nwata ono yele ne iya; o buru phe ala Ijiputu. ¹⁵ O buru l'eka ono be ephe noru jasú Herodu nwuhu.

O buru iya bu iphe ono, onye mpfuchiru Chileke pfuhawaru ono je avua. L'o sūru: "Oo l'alí Ijiputu be mu jeru je ekua nwa mu nwoke ono."

Egbushi unwegirima-nshii
le Betulehemu

¹⁶ Tòbudu iya bu; a nonyaepfo; Herodu maru le ndu mmamiphe ono be bu edeha be ephe deharu iya. O voru oku wua ehū. O woru ekemu tua. E je egbushikota iphe, bukpuo unwegirima unwoke, a nwuru l'alí Betulehemu l'ophu me ndu a nwuru le mkpukpu ozo, no-pheru phe mgburugburu. E shi le ndu ophu, a nwuru k'òphúú gbushia phe je akpaa le ndu ophu nowaru apha labo. Iphe, o gude mee ya nno bu ajiji pho, o jiru ndu mmamiphe pho; ephe koru iya teke kpokpode ono beberu futa pho.

¹⁷ O buru egube ono bu g'o shiru vua mbu iphe ono, Jieremaya bu onye mpfuchiru Chileke pfuhawaru su:

¹⁸ "A nūmaru uzu-ekwa le
 Rama;
 mbu ekwa anwuhu me oke
 nggumaphu;
 O buru Rechielu l'ara ekwa
 unwu iya;
 ophu o kwedu g'e gbobuta
 iya egbobuta;
 opfu l'unwu iya bvueberu.*"

Alwalwa, Jiósefu phe

¹⁹ Noo ya; Herodu nwuhuepho; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu byapfuta Jiósefu le nrwo le Ijiputu; bya asu iya: ²⁰ "Jiósefu; gbeshi duru nwata ono yele ne iya lashia alí Ízurelu; le ndu shi achọ ishi nwata ono be nwushihuakwarunu." ²¹ O gbeshi duta nwata ono yele ne iya o buru phe ala alí Ízurelu.

²² Tòbudu iya bu; Jiósefu nūmaepfo le nwatibe Herodu, bu Akileyosu be bu eze ndu Jiudiya l'ozori nna iya, bu Herodu; ndzu eje eburu l'eka ono guahaa ya. A bya anmabaaru iya okwa ozo le nrwo. O buru iphe ono, meru g'o gude o tugbua; o buru iya ala Gálili. ²³ O rwua je eburu le mkpukpu, eekuje Nazaretu. E shi egube ono; iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuhawaru vua. L'ephe pfuru su: "Eeku iya Nwophu Nazaretu."

* 2:18 2:18 Gūnaa Jier 31:15.

3

*Ozi Jiṅonu, onye emeje baputizimu
eezi l'echiegu*

(Mak 1:1-8; Luk 3:1-18; Jiṅon 1:19-28)

¹ Ọ bụru teke ono bẹ Jiṅonu ọphu emeje baputizimu byaru bya anọdu l'echiegu Jiudiya bya awata epfu opfu Chileke sụ: ² "G'izimanụ iphe-ẹji unu lwa unu azụ g'unu ghaa umere lwapfuta Chileke ọ Chileke abyaakwa egoshi ọ ya bụ eze."

³ Ọ kwa Jiṅonu bụ onye ono, Azáya, onye mpfuchiru Chileke pfuru opfu iya sụ:

"Ọ duru onye ara iya arara
l'echiegu sụ:

'Unu meziaru Nnajiuphu ụzo.

Unu mee gbororo iya g'ọ
dugbaa nhamụnha.' "

⁴ Noo ya; uwe, Jiṅonu eyeje l'ẹhu bụ uwe, e meru l'éjị inya-kamelu; l'o gude akpọ-anụ tubuta iya l'upfu. Ọ bụru igube yele manụ-ẹnwu abụjeru nri iya. ⁵ Tọbudu iya bụ; ndu Jierúsalemu l'ophu; mę ndu Jiudiya; mę ndu bu ọ mgboru Jiódanu mgburugburu tuko zefutakota wupfutashia ya. ⁶ Ẹphe nọdu akoshi iphe-ẹji, ẹphe meshiru; ọ nọdu emejgbaa pẹ baputizimu l'enyimu Jiódanu.

⁷ Tọbudu iya bụ; ọ hụmaepho ikpoto ndu Fárisii waa ndu Sadiusii, awụ abya g'e mee pẹ baputizimu; ọ sụ pẹ: "Unubẹ unwu, ẹjo agwọ nwushiru-a. ?Bụ onye karụ unu g'unu gbalaaru oke-ẹhu-eghu ono, Chileke a-tukoshi unu mbọku, ọo-nma mgboko ikpe ono? ⁸ Unu mịa amimi g'oshi-ọmi. Mebyi, unu aa-mi bụ eme umere, goshiru l'izimanụ iphe-ẹji unu lwawaru unu azụ; unu lwapfutawaa Chileke. ⁹ Unu ta arikwa k'asụ: 'Ọ kwa ọ Ẹbirihamu bụwanu onye-iche anyi pẹ.' Unu ta amakwa l'o -beta g'ọ tọ dụ bẹ Chileke a-dụ ike meshia mkpuma-a g'ọ nwushia unwu, a-buru unwu Ẹbirihamu. ¹⁰ Mbụ ọ nta-a bẹ a dabakwaru ogbunkụ l'ogbarabvu iphe, bukpooshi. Oshi ọphu amiduru mebyi, dụ ree; l'ee-gbutsua ya chie l'ọku.

¹¹ Mbẹdua bukwa mini bẹ mu egudeje eme unu baputizimu gude goshi l'izimanụ lwarụ unu azụ l'iphe-ẹji, unu meshiru; unu lwapfutawaa Chileke. Obenu l'onye ọphu abyanụ bẹ ka mu l'ishi ka mu l'ọkpa. Onye mu ta adukpodanu iphe, mu bụ kẹ gẹ mu vuru akpọkpa iya tso iya. Onye k'ono l'e-gude Unme-dụ-Nsọ waa ọku mee unu baputizimu. ¹² O gudewaa ajakpa, ọo-gude phushia ẹswa ọ balị; vuta ọphu bụ balị vuba l'ulo iya; kpota ẹswa iya kporu ye l'ọku, ata nyihudu anyihu."

*Jiṅnu eme Jizṅsu baputizimu**(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ Tṅbudu iya bṅ; Jizṅsu shi lṅ Gálili byatashia Jiṅdanu gṅ Jiṅnu mee ya baputizimu. ¹⁴ Jiṅnu meahaa g'ṅ jṅka sṅ iya: "Ṗ chia mbṅdua bṅ gbaru kṅ gṅ mu byachia g'i mee mu baputizimu; ṅ gbṅchia abyapfutachṅa mu."

¹⁵ Ole Jizṅsu sṅru iya: "Haarṅ g'e mee ya rṅ ṅgube ono nta; kṅle ono g'anyi e-shi meṅbekota iphemiphe, bṅ iphe, pṅfuru-ṅto."

Tṅbudu iya bṅ; Jiṅnu kwetanṅ. ¹⁶ Emeghe, eemeghe Jizṅsu baputizimu ono; o shiṅpho lṅ mini ono rwufutashia; igwe bukahaṅpho ṅbo gheru ṅnu. Ṗ hṅma Unme Chileke g'ṅ dṅepho gṅ ndo pheṅpho phaa phezeta bya anṅdu iya l'ṅhu. ¹⁷ Noo ya; a nṅma olu-opfu, shi l'imigwe ono sṅ: "Ṗwa-a bṅ Nwa mu nwoke, mu yeru obu. O jiru mu ṅpho."

4*Ama, Obutuswe aahu Jizṅsu**(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)*

¹ Tṅbudu iya bṅ; Unme Chileke bya eduta Jizṅsu duba l'echiṅgu gṅ Obutuswe hṅa ya ama. ² O rwua ṅka ono je anṅdu ṅkporo abalṅ labṅ: eswe l'ṅnyashi; swikota ṅgu. E mechaa; ṅgu gṅahaa ya. ³ Nwandale byapfuta iya bya asṅ iya: "Ṗ -bṅru l'i bṅ Nwa Chileke; sṅnu gṅ mkpuma-a ghṅshia nri!"

⁴ Jizṅsu sṅkwanu iya: "Ṗkwo-opfu Chileke sṅkwaru: 'Ṗ tṅ bṅdu nri kpṅrumu bṅ amadṅ e-gude nṅdu ndzṅ. Ṗ kwa iphe, bṅkpoo opfu, shi Chileke l'ṅnu.' "

⁵ Tṅbudu iya bṅ; Obutuswe ono bya eduta iya duru bahṅ lṅ mkpṅkpu ono, dṅ nsṅ ono, bya eworu iya dobe l'ṅka kachaa l'eli l'eze-ṅlo Chileke ⁶ bya asṅ iya: "Ṗ -bṅru l'i bṅ Nwa Chileke; shinu l'eli ṅka-a dafṅ daa l'alṅ; l'ṅkwo-opfu Chileke sṅkwaru:

"Chileke a-karṅ-a

ṅnwu-ojozi-imigwe iya
g'ṅphe leta ngu ṅnya.

'Ṗphe e-gude ṅka pata ngu
apata;

a nṅnyaa ṅ kpṅo ṅkpa
lṅ mkpuma.' "

⁷ Jizṅsu sṅkwanu iya: "Obenu l'e dekwaru iya phṅ l'ṅkwo-opfu Chileke sṅ: 'Ta ahṅkwa Nnajiuphu, bṅ Chileke ngu ama.' "

⁸ Noo ya; Obutuswe ono bya edutakwaphṅ Jizṅsu ṅzo bya eje enyihu eze ṅbvṅ, haṅpho ephekerephe ephekerephe gṅ gṅnu; je egoshikṅta iya alṅ-eze ndiphe mgburugburu mṅ

iphe, dū ree, nọ iya nū. ⁹ Bya asū iya: “Iphemiphe ono g'ọ ha bẹ mu a-nụkota ngu mẹ ị -dakpọwaa l'ali; baarū mu eja.”

¹⁰ Tọbudu iya bụ; Jizọsu kweephō doo bya asū iya: “Gbẹshi l'ẹka ono Nsetanu; l'ẹkwo-opfu Chileke sụkwaru: ‘Ọo Nnajiuphu, bụ Chileke ngu bụ onye ịi-barū eja; tẹme ọ bụru iya kpurumu bụ onye ịi-nọdu ejeru ozi.’ ”

¹¹ Tọbudu iya bụ; Obutuswe ono parū iya haa; unwu-ọjosi-imigwe bya ejeahaaru iya ozi.

Jizọsu ezi Opfu Chileke lẹ Gálili
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² O be teke Jizọsu nūmaru l'a tūwaru Jiọnu mkpọro; ọ gbẹshi jeshia Gálili. ¹³ Ọ gbẹshi lẹ Nazaretu lashia Kapaniyọmu je eburu. Mkpukpu ono nọ l'aguga eze-enyimu Gėnesaretu; mbụ l'ali Zebulọnu mẹ Nafutali. ¹⁴ Noo ya bụ iphe ono, Azaya onye mpfuchiru Chileke pfuru ono je a-vukota, sūru:

¹⁵ “Gube ali Zebulọnu mẹ ali
Nafutali,
nọ l'ibiya k'eze-enyimu
oño;
l'azụ Jiọdanu azụ iya
ophuu.

Gube Gálili kẹ ndu abudu
ndu Jiu!

¹⁶ Ndu ono, nọ l'ime ọchii
humaakwaru ìphóró,
parū ẹka.

Ndu k'ono, bu l'ali ono,
gbakotaru tsukiribaa
ono bẹ ìphóró
nwuakwarū kẹ
phorokotokongu.”

¹⁷ Noo ya; ọ bụru teke ono bẹ Jizọsu shiēpho wata asa ozi-oma, shi l'ẹka Chileke asasa sū: “G'izimanū lwa unu azụ; unu ghaa umere byapfuta Chileke lẹ Chileke abyaakwaa egoshi l'ọo ya bụ eze!”

Ndu mbụ, watarū etso Jizọsu
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

¹⁸ O be gẹ Jizọsu tsoru ógbú ógbú eze-enyimu, nọ lẹ Gálili; ọ hūma unwune labo, bụ ndu ìkokoro. Onye lanū bẹ ẹpha iya bụ Sayimonu, onye eekuje Pyita. Nwune iya ophuu bẹ ẹpha iya bụ Anduru. Ọ hūma phẹ ẹka ẹphe agha ụgbu l'eze-enyimu. ¹⁹ Tọbudu iya bụ; ọ sū phẹ: “Unu bya etsoru mu gẹ mu emee unu ndu a-nọdu esekutaje nemadzu

g'eesetaję ęma-a." ²⁰ Epfupfu, oopfu iya; ęphe gwọbe uębu pę; tsoahaa ya.

²¹ Jizọsu byakwa eshi l'ęka ono jeriberu nwanshii; ọ humakwa unwune labọ ọzo, bu Jiemusu, bu nwa Zebedi; yele Jionu nwune iya l'ęka ęphe le nna pę, bu Zebedi no l'ime uębo; emezi uębu pę emezi. O kua pę. ²² Ekuku, ooku pę; ęphe haa uębo ono ye nna pę tųgbua je etsoru iya.

Jizọsu ezi iphe; bya eme ndu iphe eme g'ęphe wekọrohu
(Luk 6:17-19)

²³ Tọbodu iya bu; Jizọsu jedzuru ękameka le Gálili; ezi opfu Chileke l'iphe, bukpoo ọlo-ndzukọ ndu Jiu; bya epfukwaphọ opfu Chileke su pę le Chileke abyawaa egoshi le ya bu eze; bya emee g'iphe, bukpoo ndu ęhu eme mekpoo ndu iphe-ememe mmanu emegbaa wekọrohukota; obeta ọ buru ęgube iphe-ememe du idu-agma. ²⁴ Ępha Jizọsu ngakọta Siriya mgburugburu. Ęphe nọdu apatagbaaru iya ndu iphe eme; me ndu iphe, bukpoo ęhu, du iche iche eme; me ndu iphe eme ęhuka shii; me ndu ọbvu eme; me ndu ndapfu; me ndu ndanwu danwuru ibe-ęhu lanu. Noo ya; Jizọsu mekọta pę; ęphe wekọrohuchaa. ²⁵ Ikpoto nemadzų shi le Gálili tsoru iya; me ndu shi le Mkpukpu-iri me Jierusalemu; me ndu Jiudiya; me ndu shi azų ęnyimu Jiọdanu. Ęphe tųko wuru gidigidi tsoru iya.

5

Jizọsu epfu opfu Chileke l'eli ubvu

¹ Jizọsu bya ahuma ikpoto ọha ono bya enyihu eli ubvu je anodu anọ. Ndu etsoje iya nu wu-pfuta iya. ² Ọ wata pę ezi iphe su pę:

Ehu-utso
(Luk 6:20-23)

³ "Ęhu-utso be a goru nu ndu wozetaru onwophe ali l'iphu Chileke; kele ęka Chileke bu eze bu nkephe!

⁴ Ęhu-utso be a goru nu ndu aphu byaru; Kele Chileke e-mechakwaa dua pę obu!

⁵ Ęhu-utso be a goru nu ndu du agụ;

kẹle ọo phẹ l'e-mechaa
nweru mgboko.

- 6 Ẹhu-utso bẹ a gọru nū ndu
ono, apfubekoto aguje
g'ẹgu nri mẹ ẹgu mini ono;
kẹle Chileke e-mechaa
mee g'ẹpho ji phẹ!
- 7 Ẹhu-utso bẹ a gọru nū ndu
nweru obu-imemini;
kẹle Chileke a-phukwaru
phẹ phọ obu-imemini!
- 8 Ẹhu-utso bẹ a gọru nū ndu obu
guru ìphóró;
kẹle ẹphe e-mechaa hụma
Chileke!
- 9 Ẹhu-utso bẹ a gọru nū ndu eme
gẹ nchị dụ do;
kẹle ọo phẹ bẹ ee-ku ụnwu
kẹ Chileke!
- 10 Ẹhu-utso bẹ a gọru nū ndu
aakpa ẹhu;
l'opfu l'ẹphe eme iphe,
dụ Chileke ree;
kẹle ẹka Chileke bụ eze
bụ nkephẹ!

11 “Ẹhu-utso bẹ a gọru nū unu teke ndiphe nọdu akọ unu
ọnu; akpa unu ẹhu; adzukota ẹjo ụka, adudu k'anuma ekpu
unu opfu l'unu kweru nkemu. 12 G'ẹhu tsoje unu utso;
unu teje ẹswa; kẹle obunggo unu parụ ẹka l'imigwe. Ọ
bukwapho g'ẹphe akpa unu ẹhu ono bụ g'ẹphe kpakwaru
iya phọ ndu mpfuchiru Chileke, vu unu ụzo.”

Únú yẹe ìphóró

(Mak 9:50; Luk 14:34-35)

13 “Ọo unubẹdua bụ únú kẹ mgboko; ọle teke únú tso-
buhuru únú-únú; ?denu g'ii-shi mebakwadaa ya g'ọ tso
únú-únú ọzo? Ọ tọ dụhekwa iphe ọzo, ọ dukwadu ree
ememe; gbahaa g'e woru iya wushia gẹ nemadzu zopyashia
ya l'okpa.

14 “Ọo unubẹdua bụ ìphóró kẹ mgboko. Mkpukpu, degeru
l'elikota úbvú bẹ e te domikotajekwa edomi. 15 Ọphu
aanwujeduru oku ye l'oroku kpube iya iphe. Ẹka eedobeje
iya bụ l'iphe, eedobeje oroku; k'ọphu onyemonye, nọ
l'ulo obu a-huma ìphóró iya. 16 Ọo ya bụ; g'ìphóró unu
ngakotakwa l'ẹka ndiphe nọ; k'ọphu ẹphe a-huma iphe, dụ
ree, unu emekota gude iya jaa Nna unu, bu l'imigwe ajaja.”

Jizosusu ezi k'ekemu

¹⁷ “Unu ta arikwa l'iphe, mu byaru bu ge mu gbukaa ekemu Mosisu; ozoo iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru. Mu ta abyakwaru iya egbuka. Mu byakwaru ge mu mee g'ọ vukota g'e pfuru iya. ¹⁸ Sụ-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; igwe a-bvukwa ali abvu; obenu l'akpuru opfu lanu ozoo iphe, a tsoru kpogwu, shi l'ekemu ta abyakwa erebuhu ire jasụ teke iphemiphe ono a-vukota. ¹⁹ Oo ya bu l'onye mebyikwanuru ekemu Chileke m'obeta o buru ophu kachakpoo alwa ali; bya ezi ndu ozo g'ephe mekwapho egube ono; oo onye ono a-kachakpoo alwa ali l'eka Chileke bu eze. Obenu l'onye eme ekemu ono; bya ezi ndu ozo g'ephe mekwa iya pho; onye ono a-buru onye ha shii l'eka Chileke bu eze. ²⁰ Iphe, mu epfu bu le teke unu akadụ ndu ezije ekemu; waa ndu Farisii eme iphe, du Chileke ree be unu ta abyakwa abahu l'eka Chileke bu eze.”

Oke-ghu-chileke

²¹ “Unu numahawaru le ndu ke teke ndiche be a suru: ‘Te egbukwa ochi.* Onye gburu ochi be a-kpujekwaru jee l'iphu ndu-ikpe.’ ²² Obenu le mbedua epfuru unu nta-a su l'onye etso nwune iya opfu l'ebe adu iphe, o meru iya; onye ono be a-kpukwaru bya l'iphu onye-ikpe. Mbụ l'iphe, bukpuo onye koru nwune iya onu be a-kpujekwaru bya l'iphu ogbo-ikpe. Iphe, bukpuo onye gude onu iya su nwune iya: ‘Gube onye-eswe-a’; onye ono a-lakwa l'oku-ali-maa. ²³ Oo ya bu le-a; teke o bu li no l'iphu oru-ngweja Chileke; i -bya anu Chileke iphe; i nodu l'eka ono nyata l'o duru opfu, duru gee nwune ngu; ²⁴ paru iphe ono, i byaru anunu ono haa l'iphu eka ono vuru uzo tugbua jeadaa ge gu le nwune ngu ono doshiadaa; e -mechaa li byawaro anu Chileke iphe, iinu iya.

²⁵ “Teke onye gbaru ngu ekwo kpu ngu eje l'ulo-ikpe; kukebe ehu mee ge gu l'iya doshia ya egwegwa teke unu nokwadu l'etsuzo; g'o to bu: unu -rwua l'o kpuru ngu nu onye-ikpe; onye-ikpe akpuru ngu nu ogbogu; ogbogu eje eworu ngu tua mkporo. ²⁶ Ge mu gbukwaaru ngu iya tororo; i ti yikwa futu afuta l'eka ono jasụ teke i pfueberu iphe, e gburu ngu nre iya; i -pfuphodo me afu be a taa hakwa ngu.”

Eri ogori

²⁷ “Unu numawaru l'a suru: ‘Be erikwa ogori.†’ ²⁸ Ole mu sukwanuru unu; o -nwekpowaru onye leri nwanyi enya; k'ophu nwanyi ono guru iya agugu ejepfu; onye ono

* 5:21 5:21 Guna Awu 20:13. † 5:27 5:27 Guna Awu 20:14.

bẹ gudeakwaa obu iya ria ogori. ²⁹ Oo ya bu; teke o bu l'oo ɛnya ɛkutara ngu esetaru ngu eme iphe-ɛji; swofu iya tuphaa! L'oo kakwaru ngu ree l'i tupharu ibe ɛhu ngu lanu; eme l'i dzuru oke; a pata ngu l'ophu chie l'oku-ali-maa. ³⁰ Teke o bukwanu l'oo ɛkutara ngu kpataru ngu eme iphe-ɛji; gbufu iya tuphaa. L'oo kakwaru ngu ree l'i tupharu ibe ɛhu ngu lanu; eme l'i dzuru oke; a pata ngu l'ophu chie l'oku-ali-maa."

K'achifu nwanyi

(Mat 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ "E dekwarupho su g'onye achifu nyee ya vujeadaru uzo dee ɛkwo-achifu-nwanyi nu iya le ya taa luhedu; teme l'oo-chifuwa iya ro. ³² Ole mu sukwanuru unu-a: onye chifuru nyee ya; abudu l'oori ogori; onye ono meakwaru nwanyi ono; o nodu eri ogori; teme onye lukwanuru onye a chifuru achifu l'erikwapo ogori."

K'eri angu

³³ "Ozo bu l'unu numahawaru le ndu teke ono be a suru: 'Teke i rifuru angu emeru Chileke iphe; mekwaaru Chileke iphe, i rifuru angu l'ii-meru iya; ta ahakwa iya ememe.' ³⁴ Ole mu sukwanuru unu-a: unu te erijekwa angu ililekpoo. Unu te egudejekwa imigwe ria angu; l'imigwe bukwa aba-eze Chileke. ³⁵ Ophu unu egudejekwa ali ria angu; l'o kwa ali bu aka Chileke gbareru okpa. Su-a; unu te egudejekwa Jierusalemu ria angu; le Jierusalemu bukwa mkpukpu k'onye eze ono, ha shii onoya. ³⁶ Ophu unu egudejekpookwaanu ishi unu ria angu; g'o to budu l'unu adu ike eme g'o ka mma l'oo akpuru egbushi lanu, no unu l'ishi g'o ji uji; ozoo g'o chaa ucha. ³⁷ Iphe, unu e-pfuje kpoloko buepho 'ee'; ozoo 'waawaa'. O -nweru iphe ozo, i pfuru, 'abudu opfu labo ono buakwaa Obutuswe be o shi l'eka."

K'agwata ugwo iphe

(Luk 6:29-30)

³⁸ "Unu numahawaru l'ekemu Mosisu suru: 'Onye meru; ɛnya pyahu nwibe iya g'e mekwaapho g'ɛnya pyahulata onye ono; onye chikwofuru nwibe iya eze; g'e chikwofulata iya ugwo iya.†' ³⁹ Obenu le mu epfuru unu su: onye meru ngu ejo-iphe; te ejekwa iya emelata. Onye chiru ngu aka l'agbagba-nchi ɛkutara; ghafuaru iya nchi ɛkicha. ⁴⁰ Teke o bu l'o nweru onye jeru je agbaaru ngu ɛkwo l'ulo-ikpe ge ya nata ngu nggafu-eka, i yeru l'ime ɛhu; haa ya g'o natafua ngu uwe ɛhu ngu. ⁴¹ Teke o bu l'o nweru onye kebutaru ngu k'ehuka su ge gu l'iya swiru jee manyiru lanu; tsoru iya ro

† 5:38 5:38 Gūnaa Awu 21:24; Uke 24:20; Dit 19:21.

gę gu l'iya jee manyiru labo. ⁴² Nuje onye sũru g'i nu iya iphe; iphe, o sũru g'i nu iya; teme onye byaru ngu arwota iphe; ta ajikakwa iya ya anũnu."

K'eye ndu ohogu obu
(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³ "Unu numahawaru l'a sũru: 'Yeje onye gu l'iya eshi onya obu; g'onye ohogu ngu duje ngu ashĩ.Š' ⁴⁴ Ole iphe, mu akarũ unu bu: Unu yee ohogu unu obu. Unu epfujeru Chileke opfu ehũ ndu emekpa unu ehũ; ⁴⁵ g'unu a-bũru unwu ke Nna unu ophu bu l'imigwe. Kele oo ya emeje g'enyanywu waaru ndu oma me ndu ejo-iphe. Teme o nodu emeje g'igwe dzeru mini wushiru ndu pfuberekoto me ndu apfubeduru-eka-oto. ⁴⁶ Teke o buepho ndu yeru unu obu be unu yeru obu kpũrumu; ?bu obunggo gunu be unu a-nata l'ono? ?To buhedu ge ndu ana okpoga akiriko emeje bu ono? ⁴⁷ Teke o buepho ndu unu e phe eshi onya be unu ekeleje ekele kpũrumu; ?bu gunu be bu iphe, unu ka ndu ozo ememe? ?To buedu ge ndu ta amadu Chileke emeje bu ono? ⁴⁸ Oo ya bu g'unu duebe ree ge Nna unu, bu l'imigwe duebe ree."

6

Eme iphe-oma

¹ "Unu kwabeje enya g'unu te emeje iphe-oma unu sagaa k'opfu onyemonye a-humakotaje iphe unu eme. Odumeka be Nna unu ophu bu l'imigwe ta abyakwa ebu unu nggo iya.

² "Oo ya bu; teke i meru iphe-oma; te ejekwa iya ara arara l'edupfu. Te emekwa ge ndu bu tũko-l'ehũ-atũko-l'obu emeje l'ime ulo-ndzukũ ndu Jiu me l'etsuzo. Epe anoduje eme iya ge ndiphe ajaa phe ajaja. Mu su-a; g'o dokwaa ngu enya ree; o buakwaa ugwo phe be a pfudzuwaru phe egube ono. ³ Obenu le-a; teke gubedua eme iphe-oma; te ekwekwa g'ekicha ngu maru iphe ekutara ngu eme. ⁴ Oo ya bu l'iphe-oma, iime be ii-meje g'iime iya le mpya. Oo ya bu ge Nna ngu ono, ahumaje iphe, eeme le mpya ono ebukwanaa ngu nggo iya."

Epfu anũ Chileke
(Luk 11:2-4)

⁵ "I -nodu epfu anũ Chileke; te emekwa ge ndu bu tũko-l'ehũ-atũko-l'obu. Epebedua iphe, aduje phe ree be bu g'ephe je anmagaru l'echi ulo-ndzukũ ndu Jiu; ozoo l'agũga etsuzo epfu anũ Chileke; k'opfu aa-humadzuru phe. Ge mu

gbukwaaru iya unu tororo; o buakwaa ugwo phe be a pfu-dzuwaru phe egube ono. ⁶ Obenu gubedua; teke iipfu anu Chileke; tugbua bamihukpoooro l'ime mkpuru ulo ngu woru uzo gu-chia agu-chi; nodu l'eka ono pfuru nu Chileke, bu Nna ngu, a ta ahumadu l'enya. Oo ya bu ge Nna ngu ono, ahumaje iphe, eeme le mpya ono ebukwanaa ngu nggo iya.

⁷ "Teke unu epfu anu Chileke; unu te epfujekwa igwerigwe opfu mpfukwase 'enwedu ishi ge ndu ta amadu Chileke emeje ono. L'ephe anoduje ari le Chileke a-numa olu phe m'ephe -pfushia opfu igwerigwe. ⁸ Oo ya bu; unu te etsokwa eka phe. Le nna unu be mahaakwaru iphe, unu abya iya asu g'o nu unu; teme unu pfuje g'o nu iya unu. ⁹ Oo ya bu l'owa-a g'unu e-pfuje anu Chileke baa:

" 'Gube Nna anyi, bu l'imigwe.

G'e dobe epha ngu iche;

¹⁰ Goshinu l'oo gubedua bu eze.

G'e meje iphe, du ngu l'uche

l'eliphe

g'eemeje iya l'imigwe.

¹¹ Nnu anyi nri ntanu-a;

Nri, a-sujeru anyi eri

mboku-mboku.

¹² Guaruru anyi nvu l'eka anyi

mesweru ngu;

G'anyi guru ndu mesweru

anyibedua.

¹³ Te ekwekwa g'anyi nmalahu

l'ohutama.

Nafutachikwaa anyi g'anyi ta

aba l'eka onye ejo-iphe.'

Kele oo ngu bu eze

iphemiphe;

bya aburu ngu nwe ike;

nweru akpabiri

jasu le tuutuutuu le

miimiimii.

Nokwa g'o du.

¹⁴ "Kele o -buru l'unu agujeru ndu ozo nvu l'iphe-eji, ephe meru unu; Nna unu, bu l'imigwe a-gujekwarupho unu nvu l'ophu unu meru iya. ¹⁵ Obenu teke o bu l'unu ta agujeduru ndu ozo nvu l'iphe-eji, ephe meru unu; oo ya bu le Nna unu ta abyadu aguru unu nvu l'iphe-eji, unu meru iya."

Aswiru Chileke egu

¹⁶ "Unu -nodu aswiru Chileke egu; unu ta agbanwubejekwa iphu ge ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu.

Kẹle ẹphe ewojeru iphu dobe shigba shigba; k'ophu onyenonu a-maru l'ẹphe aswiru Chileke ẹgu. Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ buakwaa obunggo pẹ bẹ ẹphe natadzuru ẹgube ono. ¹⁷Obenu gubedua; teke iiswiru Chileke ẹgu; swaa iphu; nyia manu; ¹⁸k'ophu ndiphe ata amadu l'iiswiru Chileke ẹgu. Gbahaephonnye a-maru nu bu Nna ngu ono, a ta ahumadu l'enya ono. Nna ngu ono, ahumaje iphe, eeme le mpya-a l'e-bukwa ngu pho nggo iya."

Akpa ẹku imigwe

(Luk 12:33-34)

¹⁹ "Unu ta akpakwa ẹku kuberu onwunu le mgboko owa-a; ẹka ọo-gba ẹgba; teme mkpu atakashia ya; nduoshi ejekwapho egwee ya. ²⁰Unu kparu ẹku unu doberu onwunu l'imigwe; ẹka ọ to ọo gbadu ẹgba; ophu mkpu atakashidu iya; ophu ọ dudu nduoshi eje iya egweta. ²¹L'ọ kwa ẹka ẹku ngu, kachaa ngu mkpa no be obu ngu nokwapho."

Iphoro k'ogwehu

(Luk 11:34-36)

²² "Ọ kwa enya bu oroku, du l'ehu nemadzu. Oo ya bu le teke enya doru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ngu iphoro iphoro. ²³Obenu teke enya edoduru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ochii ochii. Teke ọ bukwanu l'iphoro, no l'ime ngu be l'agba ochii; l'ọ gbagharu ochii obu ẹka."

Etso ọzo Chileke waa ẹku

kẹ mgboko-a

(Luk 16:13; 12:22-31)

²⁴ "Ọ to dudu onye achita nnaji labo ejeru ozi le mgbo lanu g'ọ to kpo onye lanu ashii; yee onye ophuu obu; ọzoo l'o yeru ehun'ozii onye lanu; ejeru onye ophuu ozi mkpe. I tii nodudu etso ọzo Chileke bya emekwapho g'okpoga kwataru ngu.

²⁵ "Noo iphe, mu gude su; unu ta akushi photophoto k'iphe, unu e-ri; ọzoo iphe, unu a-ngu nodu ndzu. Ọzoo k'ogwehu unu; iphe, unu e-ye l'ehu. Noo le ndzu ka nri aburu iphe; ogwehu ka uwe aburu iphe. ²⁶Lewaro enu, ephe l'eli. ẹphe ta akokwa opfu; ophu ọ dukwa iphe, ephe eje akpata l'opfu; ophu ephe akpatadu ewoba l'oba; ọle Nna unu ophu bu l'imigwe anodujeelaa azu pẹ. ?Unu ta amadu l'unu ka pẹ aburu iphe. ²⁷?Denu g'unu ha onye e-gude ayọ oshi yekwa ujiku ophu le ndzu iya?

²⁸ "?Buhunu gunu meru iphe, unu aku-phe photophoto k'uwe, unu e-ye l'ehu? Unu lewaro ojimbvu, du l'egu

g'oonoduje evu. Ēphe te esedu akanya; ōphu ēphe agbadu oghu k'akwa uwe. ²⁹ Obenu l̄e-a; unu h̄uma ḡe Sólomonu yeberu uwe ama mma; ōle uwe iya ta amarwuduru g'ojimbvu lanu. ³⁰ Teke ōbu l̄e Chileke eletaberu ēswa, n̄o l'egbudu ēnya ēgube ono: k'eme iya g'̄o ma mma; l'iphe, bu ō -dzuru ndzu n̄odu l'egbudu ntanu-a; echele l'e woru iya shia ite. ?T̄oo kabadaa unu eleta ōkpobe ēnya? mbu unubē ndu-a, ekwekwe, unu kweru abadu ishi-a! ³¹ Oo ya bu; unu ta aku-phehe photophoto ke ?'Bu gunu be anyi eri?' ?'Bu gunu be anyi a-ngu?' Ozo ?'Bu gunu be anyi e-ye l'ehu?' ³² O kwa iphe ono be ndu amadu Chileke tukoru ach̄o. Nna unu, bu l'imigwe makwaru-a l'iphemiphe ono du unu mkpa. ³³ Oo ya bu; unu vuru uzo ch̄oadaa g'unu e-me ḡe Chileke buru eze l̄e ndzu unu; yele apfubekoto iya; oo ya bu; iphe ono g'̄o ha aburu iphe, Chileke e-yekwaru unu eyekwa. ³⁴ Unu ta ayoshi oshi k'echele; l'echele a-yo-a oshi onwiya. Ejo iphe k'ujiku ophu suwaru ke mboku ono."

7

Ekpe ndu ozo ikpe
(Luk 6:37-38,41-42)

¹ "Unu te ekpejekwa ndu ozo ikpe ḡe Chileke etee kpedu unu. ² Kele oo iphe, unu gude kpee onye ozo ikpe be eegude kpee unubēdua. Tem̄e o buru iphe, unu gude turu nu nwibe unu bu iphe, Chileke e-gude tukwarupho nu unu. ³ ?Bu gunu kparu iphe, i h̄umaru nwiphe, n̄o onye ozo l'anya; ophu i h̄umaduru ophu ha g'oswebe n̄odu ngu l'anya nkengu? ⁴ Ozo; ?den̄u g'ii-gbe su onye ozo g'o gebe g'i mefu iya nwiphe, du iya l'anya; l'eka ophu ha g'oswebe swekwaru l'anya nkengu? ⁵ Gube onye ono bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono! Vuru uzo mefuadaa iphe ophu ha g'oswebe, sweru ngu l'anya nkengu; g'ii-du ike h̄uma-rweta uzo mefu nwiphe ophu ha nwanshi, du nwanna ngu l'anya.

⁶ "Unu te ewojekwaru iphe, duru Chileke ns̄o togboru nkuta; ophu unu ewojekwaru igopoto unu, bu iphe, ere ire shii ono woru togboru ezi; g'ephe ataa zopyashidu iya yogiri yogiri l'okpa; bya adakobe byapfuta unu; bya alabushia anu unu alabushi."

Epfu anu Chileke;
ye ekemu, swiru iya nu
(Luk 11:9-13)

⁷ "Unu pfua g'a nu unu iphe; aa-nu iya unu! Unu ch̄o iphe; unu a-ch̄ota iya! Unu kua eka l'uzo; aa-guharu iya unu. ⁸ Kele onyemonye, suru g'a nu iya iphe be aanuje iphe; onye ch̄oru nu l'achotaje; onye kuru eka l'uzo be

aaguhajeru iya. ⁹ Tọ ?denu g'unu ha, onye nwa iya a-sụ g'ọ nụ iya buredi; l'ọ woru mkpuma nụ iya? ¹⁰ Ozoo l'ọ sụru g'a nụ iya ẹma; l'ọ gbẹ chiru agwo nụ iya. ¹¹ Eshinu unubẹ ndu bu ndu ẹjo-iphe amajeru nụ unwu unu iphe, du ree; ?buchia Nna unu ophu bu l'imigwe taa maduru anu unu okpobe iphe; mbu unubẹ ndu suru g'ọ nụ iya unu?

¹² "Ọo ya bu; unu mejeru onyemonye g'ọ du unu g'onye ozo meeru unu. Kele onoo iphe, ekemu me ndu mpfuchiru Chileke ezi bu onoya."

Onu ọzo, du kparagu
(Luk 13:24)

¹³ "Unu kpata ọzo shia oguzo, du kparagu bahu. L'uzo ophu eeshije ala l'iswi be onu iya ha ọsa; teme gbororo iya du nphe eshishi; a du igwe awu iya. ¹⁴ Obenu l'uzo ophu edujeru nemadzu bahu le ndzu; be onu iya du kparagu; teme ọzo iya du ehuka eshishi; ndu humaru iya nu habe-a nwahabe."

Oshi-omi yee akpuru iya
(Luk 6:43-44)

¹⁵ "Unu kwabejekwaru ndu mpfuchiru, epfu iphe, Chileke epfuduru ono ẹnya. Mbu ndu aduje agu g'ephe bu nwaturu; 'a ma l'ephe bu agu, adzu-gbu aturu. ¹⁶ Unu egudewarọ umere phe maru egube ndu ephe bu. ?A wotaje era nggorobyi l'oshi aga? To ?a wotaje akpuru ujiru l'oshi ukèè? ¹⁷ Iphe, bukpo okpobe oshi amijekwa akpuru, du ree. Ejo oshi ndu amije ejo akpuru. ¹⁸ O to dudu okpobe oshi, mijeru mebyi, du eji; ophu o dukwanu ejo oshi, mijeru mebyi, du ree. ¹⁹ Iphe, bukpo oshi, taa midu mebyi, du ree be ee-gbutsu egbutsu paru chie l'oku. ²⁰ Oo ya bu l'unu egudewarọ akpuru, ephe miru; maru phe."

²¹ "O to bubekwa g'aahaje eeku mu 'Nnajiuphu; Nnajiuphu'; bu g'aa-ha bahukota l'eka Chileke bu eze. O kwa ndu meru iphe, du Nna mu, bu l'imigwe ree. ²² Mboku ikpe ono be aa-du igwerigwe su mu: 'Nnajiuphu! Nnajiuphu! ?O kwa l'anyi shi egudeje epha ngu epfuchiru Chileke; teme anyi shi egudeje epha ngu achishi obvu; bya eshi egudeje epha ngu eme iphe-ohumalenya, du igwerigwe.' ²³ Noo teke mu a-karu phe su phe: 'Mu ta amajekwaru ndu unu bu. Unu gbeshi mu l'iphu g'unu ha; unubẹ ndu ono, buepho iphe, Chileke suru g'e te emeshi be unu anoduje eme ono.' "

Umadzu ebo, l'akpu ulo
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Ọo ya ẹ̀ bụ́ l'onyemonye, anụ́ opfu-a, mu epfu-a bya eme iya ememe ẹ̀ a-dụ́ ẹ̀ ńwoke, kwarụ́ ẹ̀nya bya eworu ụ́lo iya kpua l'eli mkpuma. ²⁵ Igwe bya edzee mini; utso gbaa; phẹ̀rephere bya ezia; ọ́ ẹ̀kọ́taru l'eli ụ́lo ono; ọ́phu ụ́lo ono adaduru; noo kele a tũru ọ́kpa iya l'eli mkpuma.

²⁶ “Obenu onye anụ́ opfu-a, mu epfu-a; ọ́phu oomedu iya ememe l'a-dụ́ g'onye eswe, jeru je akpua ụ́lo iya l'eli evevee. ²⁷ Igwe bya edzee mini; utso gbaa; phẹ̀rephere bya ezia; ọ́ ẹ̀kọ́taru l'eli ụ́lo ono. Ụ́lo ono phọ́hu daa gwoo; daa tsua gwogiri-gwogiri.”

²⁸ Tọ́budu iya ẹ̀; Jizọ́su pfubuhuepho iphemiphe ono, oopfu ono; iphe ono, o pfuru ono kpọ́o ndu ono ọ́nu opfu. ²⁹ Kele oozii iphe g'onye ike dụ́ l'ẹ́ka. O too zidu ẹ̀ ndu ezije phẹ́ ekemu.

8

*Onye ekpenta, Jizọ́su meru
o wekọ́rohu*

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-16)

¹ Noo ya ẹ̀; Jizọ́su shiẹ́pho l'úbvú ono nyizeta; ikpoto nemadzụ́ wũru tsoru iya. ² Tọ́budu iya ẹ̀; onye ekpenta lanụ́ bya abyapfuta iya bya abaarụ́ iya ẹ́ja sụ́: “Nnajiuphu; ọ́ -bũru uche ngu ẹ̀ ii-menaa ẹ̀ mu wekọ́rohu.”

³ Jizọ́su bya amachia ẹ́ka denyi iya sụ́: “Ọ́ ẹ̀ uche mu. Ngwa wekọ́rohu!” Teke ono kwaphọ́; ekpenta ono mishihu iya l'ẹ́hu. ⁴ Tọ́budu iya ẹ̀; Jizọ́su sụ́ iya: “Ba adụ́kwa onye ii-pfuru iya. Jechikwaa g'onye uke Chileke lerwee ngu ẹ̀nya. G'ii-nụ́kwapho Chileke iphe-ngweja k'egbuchafu, i gbuchafuru; ẹ̀ Mosisu tũru l'ekemu. Ọ́o ya ẹ̀ g'ọ́ha egude nno maru l'i wekọ́rohuwaru.”

*Ewekọ́rohu nwozi onye-ishi
ndu ojọ́gu*

(Luk 7:1-10)

⁵ Tọ́budu iya ẹ̀; Jizọ́su bahushiepho lẹ́ Kapaniyọ́mu; o nweru onye-ishi ojọ́gu ndu Romu, byaru bya anọ́du arwo iya sụ́: ⁶ “Nnajiuphu; nwozi mu zẹ́ l'ụ́lo; iphe nọ́du emeshi iya ike; k'ọ́phu ọ́ tọ́o ghadu aghagha; tẹ́me ọ́ nọ́du echi mkpu l'ụ́lo.”

⁷ Jizọ́su sụ́ iya: “Mu a-bya-a bya emee ya g'o wekọ́rohu.”

⁸ Onye-ishi ndu ojọ́gu ono sụ́ iya: “Nnajiuphu; obenu lẹ́ mu ta agbaduru ke g'ị́ bata ibe mu. Ọ́ ẹ́ba g'ị́ pfua opfu ọ́nu kpurumu; nwozi mu ewekọ́rohu. ⁹ Mbẹ́dua ẹ̀kwa-a onye nọ́ nemadzụ́ l'ẹ́ka; o nwekwarupho ndu ojọ́gu, nọ́ mu l'ẹ́ka. Mu -sụ́ onye-a g'o jee ọ́wa-a; l'o jee ya; mu -sụ́ onye ọ́phuu

g'ò bya; l'ò bya; mu -sù nwozi mu g'ò mee ọwa-a; l'ò mee ya.”

¹⁰ Jizọsu numa iya; ọ dọ iya biribiri. Ọ sù ndu ẹphe l'iya swi: “Iphe, mu ẹpfuru unu bu ẹ-a; l'alì Ízurelù kponu bẹ mu ta ahụmakwaru onye kwetaberu ẹgube-a. ¹¹ Iphe, mu ẹpfuru unu bu l'aa-dụ igwe shi l'uzo ẹnyanwu-awawa mẹ l'uzo ẹnyanwu-ariba bya; ẹphe ẹ Ẹbirihamu; waa Áyizaku; waa Jiékpọ anọdu ria nri l'ẹka Chileke bu eze. ¹² Aa-gbẹ chiru ndu ọphu o gogo gba l'anọ l'ẹka Chileke bu eze ọbu chiru ye l'ẹka gbahuru tsukiribaa. Noo ẹka aa-nọdu kwaa ẹjọ ẹkwa taa ikireze.” ¹³ Jizọsu pfuchaa nno bya asụ onyeshi ndu ojọgu ono: “Jeshia iphe, iije l'ọo g'i kwetarụ bu g'ọo-duru ngu.” Ọ buerupho nwozi nwoke ono ewekọrohu teke ono teke ono.

Jizọsu emeta igwerigwe ndu iphe eme

(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tọbudu iya bu; Jizọsu bya abata l'ulo Pyita bya ahuma ẹ ne nyee Pyita ọbu bẹ zẹ l'ododęnya. ¹⁵ Ọ bya edenyi iya ẹka l'ẹka. Ododęnya ono parụ iya haa. Ọ gbalihu; wata iya akwaru ẹbyaa.

¹⁶ O be l'uzenyashi; ẹphe chitaru iya ikpoto ndu ọbvụ emegbaa. Ọ buru opfu onu bẹ o gude chishichaa ọbvụ ono g'ò ha; mbụ Jizọsu; bya emekọta iphe, bukpo ndu iphe eme ẹphe wekọrohuchaa. ¹⁷ Iphemiphe ono meru ọ vukota; mbụ iphe, Azaya, bu onye mpfuchiru Chileke pfuru. L'ọ sụru: “O vutaru ẹhu-ọtsu-mẹe anyi l'onwiya; bya evutakwapho iphe-ememe anyi.*”

Ndu e-mechaa etsoje Jizọsu

(Luk 9:57-62)

¹⁸ Tọbudu iya bu; Jizọsu hụmaepho ikpoto ndu ono, nọpheru iya mgburugburu ono; ọ sù ndu etsoje iya nù: “Unu g'anyi dafu azu eze-ęnyimu azu iya ọphuu.” ¹⁹ Nwoke lanu, bu onye ezije ekemu byapfuta iya bya asu iya: “O-zì-iphe; mu e-tsojekpọe ngu pho eje ẹkameka, iije.”

²⁰ Jizọsu sù iya: “Uphega nwekwaru ẹnù; ẹnù, ẹphe l'eli nweru ẹpfune; obenu ẹ Abubu-Ndiphe te enwedu ẹka oodobeje ishi.”

²¹ Onye ọzo, yi ẹ ndu etsoje iya nù sù: “Nnajiuphu; hakwaa mu ge mu je eliadaa nna mu; ge mu abyawarọ.”

²² Jizọsu sù iya: “Tsoru mu; haa ndu nwuhuru anwuhu g'ẹphe lia ndu nkephe, nwuhuru anwuhu.”

* 8:17 8:17 Gụnaa Azá 53:4.

*Jizosu abyanyi oke akpara-mini**(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Jizosu bahuepho l'ugbo; ndu etsoje iya nu tsoru iya.
²⁴ No iya; oke akpara-mini wata atutu l'echi eze-enyimu ono. O nodu atukpoo shingushingu; k'ophu mini abyawaa atuji ugbo ono; ole Jizosu zeele-a eku mgbenya. ²⁵ Ephe byapfuta iya bya ekutee ya; su iya: "Nnajiuphu; dzonaa anyi! Ugbo abyaakwaa anyi ekpukpu!"

²⁶ O su phe: "?Denu g'o gude ndzu nodu agu unu. Unube ndu ono ekwekwe, unu kweru abadu ishi ono." O gbeshi bya abaru pherephere ono yee eze-enyimu ono mba. O buru nyonyoronyo.

²⁷ O du ndu ono biribiri. Ephe wata epfupfu su: "?Bu egube nemadzu gunu be nwoke owa-a bu? Onye ophu pherephere yele eze-enyimu emeje iphe, o pfuru."

*Unwoke labo, obvu eme**(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Tobudu iya bu; Jizosu daepho eze-enyimu ono lufu azu iya ophu, bu iya bu l'ali ke ndu Gadara; unwoke labo, obvu emegbaa gba iya ndzuta. Ndu ono bu aka eelije nemadzu be ephe shi lufuta. Obvu kwaru phe ikwato l'ehu. Igiri igiri, ephe eme kposhia; ophu o dudu onye aduje ike je eshita uzo ibiya ono. ²⁹ Noo ya; ephe chiahaa mkpu su: "?Bu gunu be anyi le ngu jigba; gube Nwa Chileke? ?I byawaru gi bya eshi nta-a nuta anyi aphu; l'ebe abu l'o rwuwaru teke ee-me iya?"

³⁰ O nweru ikpoto ezi, no phe nwuzenya; akpa nri.
³¹ Obvu ono tuko rwohaa Jizosu su iya: "I-chifuwaa anyi; hanaa g'anyi wuba l'ime ikpoto ezi pho."

³² Jizosu su phe g'ephe je. Obvu ono wufuta l'ehu unwoke ono bya awuba l'ime eh ezi ono. Tobudu iya bu; ikpoto ezi ono g'o ha tuko phota oso; gbaa kpurukpuru gbazeta je awuda l'ime eze-enyimu ono; mini rigbushia phe.

³³ Ndu eche ezi ono gbakashihu je eworu iphe, meru nu g'o ha doo l'ime mkpukpu; bya edokwaapho g'o nwuru l'ehu ndu ono, obvu shi eme ono. ³⁴ Tobudu iya bu; mkpukpu l'ophu zefuta zepfuta Jizosu bya arwohaa ya; su iya g'o lufuru phe l'ali.

9*Nwoke, iphe lonwuru ibe eh lanu**(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Tobudu iya bu; Jizosu bya abahu l'ugbo bya akpoghaa eze-enyimu ono; o buru iya ala mkpukpu, a no hefuta iya gedegede. ² E gude iphe, aaze aze vutaru iya nwoke, iphe

lonwushiru ibe ẹhu lanu. Jizosu humaepho g'ephe gude kwetaberu le ya a-du ike mee g'o jee ije; o su nwoke ono, iphe lonwushiru ono: "Nwa mu; nweru iya obu. A guwaru ngu nvu l'iphe-iji, i meshiru."

³ Tobudu iya bu; ndu ezije ekemu haru rihaa l'ime okpoma phe su: "Nwoke-a epfubyikwa epha Chileke epfubyi."

⁴ Jizosu maerupho iphe, epe ari bya asu: "?Denu g'o gude unu nodu ari ejo oriri l'obu unu? ⁵ Su-a; ?bu ole ka nphe epfufu? ?Bu asu: 'A guwaru ngu nvu l'iphe-iji, i meshiru?' ?To: 'Gbalihu jeahaa ije?' ⁶ Ole o g'unu amaru le Abubu-Ndiphe be ike du l'eka k'agujeru nemadzu nvu l'iphe-iji, o meshiru le mgboko-a." O su onye ono, iphe lonwushiru ibe ẹhu lanu ono: "Gbalihu palita iphe-azee ngu lashia ibe ngu."

⁷ Nwoke ono kwolihu; o buru iya ala unuphu. ⁸ Ikpoto ndu ono humaepho iphe, meru nu; o du phe biribiri. Epe wata aja Chileke ajaja; yebdua meru ge nemadzu du ike mee egube iphe ono.

Ekuku Matiyo

(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)

⁹ Ge Jizosu shi l'eka ono tugbua be o humaru nwoke lanu, epha iya bu Matiyo; l'eka o no l'ulo okpoga akiriko. O su iya: "Tsoru mu." O gbalihu tsoru iya.

¹⁰ Jizosu phe je eriahaa nri l'ibe Matiyo. Ndu ana akiriko me ndu ozo mmanu, bukwapo ndu aamaru ejo eka tukokwapo nodu l'eka ono; epe le Jizosu me ndu etsoje iya nu nodu eri nri. ¹¹ Ndu Farisii huma iya bya asu ndu etsoje iya nu: "?Denu g'o gude onye ezije unu iphe, epe le ndu ana akiriko; waa ndu ozo, aamakwarupho ejo eka nodu erigba nri?"

¹² Jizosu numae ya pho bya asu: "O to bukwa ndu ẹhu du ike be eegudeje gbapfu onye eme obvu; o kwa ndu iphe eme. ¹³ Su-a; unu je anwu iphe, opfu owa-a, mu abya epfufu-a bu; le Chileke pfuru su: 'Iphe, agu mu nu ta abukwa g'unu gwaje mu agwagwa; o kwa g'unu phujeru nemadzu obu-imemini.*' Noo kele mu ta abyakwaru eku ndu pfuberekoto; o kwa ndu eme iphe-iji be mu byaru ekuku; g'izimanu lwa phe azu."

Aswiru Chileke egu

(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Tobudu iya bu; ndu etsoje jionu onye emeje baputizimu byapfuta Jizosu bya asu iya: "?Bu gunu meru g'o gude anyi

* 9:13 9:13 Gūnaa Hos 6:6.

lẹ ndu Fárisii nọdu aswijeru Chileke ẹgu; ọphu ndu etsoje ngu nọ aswijedu?"

¹⁵ Jizọsu sọ phẹ: "Ndu byaru ekele-nwanyị a-gbẹ agu aphụ l'ẹka ẹphe l'onye eme ekele-nwanyị nọkwadu l'ẹka-a? Ọle ọ dukwaru teke ee-mechaa; l'a bya anafu phẹ onye ono, eme ekele-nwanyị ono. Ọo ya bụ; ẹphe aswiwaro ẹgu.

¹⁶ "E te ewotajekwa ẹkwa ọphúú gude gbachia ẹka akahụ ẹkwa lakahuru alakahụ. Onye meru iya nụ; ẹkwa ọphúú ono atsua atsutsu kabaa alaka akahụ iya pho. ¹⁷ Ọphu eewojeduru akuru mée ọphúú ye l'ugbobebe-mée, riwaru pheripheri. Onye yeru iya nụ; mée ono agbawashia ugbobebe ono. Mée ono awushihi; teme ugbobebe ono agbakpohukwapho. Mée ọphúú bẹ eeyeje l'ugbobebe ọphúú. Ọo ya bụ; ẹphenebo ono atukokwanu du."

*Nwa Jiayirosu mę nwanyị,
nsọ eme mkpürumkpuru
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Tọbudu iya bụ; Jizọsu kpukwaduru-a iphemiphe ono l'ọnu epfuru phẹ; onye lanu l'ime ndu-ishi ọlo-ndzukọ byapfuta iya bya abaarụ iya ẹja sọ iya: "Nwatibe mu kẹ nwanyị buẹpho nta-a bẹ ọ nwuhuru. Ọle ọ bụa g'ị bya ebyia ya ẹka. I -byiwa iya ẹka bẹ ọo-nọdu-a ndzu."

¹⁹ Jizọsu yele ndu etsoje iya nụ gbeshi tsoru iya; ọ buru phẹ ejeje.

²⁰ Tọbudu iya bụ; ọ duru nwanyị, nọ l'ẹka ono, nọwaru nsọ unwanyị mkpürumkpuru apha iri l'ẹbo. O shia Jizọsu azu pyobata bya edenyi ọnu uwe iya ẹka. ²¹ Noo kẹle ọ sukwanuru onwiya: "Mu -denyikpọwaa ẹka l'uwe iya bẹ mu a-dua iche."

²² Jizọsu ghakọbe bya ahuma iya bya asu: "Nwada mu; g'okpoma shihu ngu ike. Ekweta, i kwetarụ mewaru g'ị du iche." E shiẹpho teke ono; ọ buru nwanyị ono ewekorohu.

²³ Jizọsu byarwutaẹpho ibe onye-ishi ọlo-ndzukọ ono bya akpovu uzu, igwe ọha, nọ l'ẹka ono atụ; mękpoo ndu aphụ ụpyi. ²⁴ Ọ sọ phẹ: "Unu lufukotachaa g'unu ha. Kẹle nwamgboko ọbu ta anwuhukwaru anwuhu. Ọ kwa mgbenya bẹ ooku."

Ẹphe ze iya ọchi. ²⁵ A chifuchaẹpho ikpoto ndu ono etezi; Jizọsu bya abahụ l'ọlo bya eseta nwata ono l'ẹka. O teta gbalihu. ²⁶ Akọ iya ngakotawaro uswe iya onoya mgburugburu.

*Umadzu ẹbo, l'atsụ ishi,
Jizọsu meru; ẹphe phuahaa ọzo*

²⁷ Jizosu paru ẹka ono haa tugbua tsoru gbororo eje. Unwoke labo, atsù ishi tsoru iya echi mkpu asuje: “Nwa Dévidi; phuru anyi obu-imemini!”

²⁸ Jizosu bahuepho l'ulo; ndu ono, atsù ishi ono byapfuta iya l'ulo ono. Jizosu sù phẹ: “?Unu kwetarù-a lẹ mu a-du ike mee iphe ono?”

Ephe sù iya: “Ee-o! Nnajiuphu.”

²⁹ O buru iya bu; Jizosu bya ebyichaa phẹ ẹka l'anya ono; bya asù phẹ: “G'ò dukwaru unu g'unu kwetaberu.” ³⁰ Ẹnya sashihu phẹ. Ephe wata aphù ọzo. Jizosu bya anmashiaru phẹ okwa ike sù phẹ g'ephe te emekwa g'ò duru onye amaru nù.

³¹ Ephe tugbuelaa je epfukashia kẹ Jizosu l'oha ono mgburugburu kpọ.

Onye ete pfudu opfu,

Jizosu meru o pfuaaha opfu

³² Ephe tugbushiepho; e dutaru Jizosu nwoke, obvu bu iya l'ehu meru ophu o pfudu opfu. ³³ Jizosu chifuepho obvu ono; nwoke ono pfuaaha opfu. O dua ikpoto ndu no l'eka ono biribiri etu. Ephe sù: “Ha-oo! Anyi teke ahuma-swekwaa egube iya owa-a l'alì Ízurelu!”

³⁴ Ndu Fárisii sù: “?A suru ngu l'ọ tọ budu ike k'onye-ishi iphe, bukpo obvu bẹ oogudeje achishi obvu ono.”

Jizosu aphuru ikpoto nemadzu

obu-imemini

³⁵ Tọbudu iya bu; Jizosu tuko iphe, bu mkpukpu lẹ mkpukpu jegbabe epfu opfu Chileke l'ulo-ndzuko ndu Jiu. O nodu anoduje ezi ozi-oma k'abubu Chileke bu eze. O nodu emeje g'iphe, bu ndu ehù eme mẹ ndu iphe-ememe mmanu emegbaa tuko wekorohukota m'obeta o buru egube iphe-ememe, du idagha. ³⁶ O nodu abujeru; o -huma ndu ono; imemini phẹ adu iya; kele ike bvwaru phẹ ree; ebe ephe amahedu g'ephe e-me iya. Ephe dugbaepho g'igwerigwe aturu, enwedu onye eleta iya ẹnya. ³⁷ Jizosu sù ndu etsoje iya nù: “Iphe, e meberu l'alì chashiakwaru. O kwatakpokwaru chashia shii. Obenu lẹ ndu-ozi, akpata iya akpata ha nwanshii. ³⁸ Unu pfuru nù Nnajiuphu, nwe iphe, e meberu l'alì g'o ye ndu-ozi, e-je akpata iya nù.”

10

Ndu-ishi-ozì iri l'ẹbo

(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jizosu gbeshi bya ekua ndu etsoje iya nù ephe n'iri l'ẹbo. O bya ezia phẹ g'ephe gude okpehu chishije obvu.

Bya asụ g'ẹphe meje gẹ ndu ẹhu eme mẹ ndu iphe-ememe mmanụ eme; obetaru ọ buru iphe-ememe, dū idagha; g'ẹphe wekọrohukotachaa. ² Waa ẹpha ndu-ishi-ozì ono ẹphe n'iri l'ẹbo baa: onye kẹ mbụ bụ Sayimonu, bụ iya bẹ eeku Pyita; yẹ nwune iya, bụ Anduru; mẹ Jiemusu nwa Zebedi; yẹ nwune iya kẹ nwoke, bụ Jiọnu; ³ mẹ Filipu; yẹ Batulomiyu; waa Tọmosu; waa Matiyo, onye ana akirikọ; waa Jiemusu, bụ nwa Alufiyọsu; mẹ Tadiyọsu; ⁴ mẹ Sayimonu, bụ onye yì l'ọgbo, l'adzo g'alì Jiu duru ndu Jiu; mẹ Jiudasu Isukariyotu; ọphu mechaaru deru Jizọsu ye.

*Jizọsu ezi ndu-ishi-ozì iri l'ẹbo
g'ẹphe je epfua opfu Chileke
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-6)*

⁵ Ọ buru ndu-ishi-ozì iri l'ẹbo-a bẹ Jizọsu ziru g'ẹphe je je epfua opfu Chileke. Teke oozi phẹ ozi ono bẹ o pfuru phẹ iya pfushiaru phẹ iya ike sụ phẹ: “Unu ta abahukwa l'ibe ndu abudu ndu Jiu; ọphu unu abahukwa mkpukpu ndu Samériya. ⁶ Ọ kwa iphe, unu e-me bụ g'unu tugbuepho jepfu ndu Ízurelu, bụ igwerigwe aturu, tuphashihuru etuphashihu. ⁷ Unu je ezia phẹ sụ phẹ lẹ Chileke abyaakwaa egoshi l'ọo ya bụ eze. ⁸ Unu emekwaapho ndu iphe eme g'ẹphe wekọrohu. Unu emee ndu nwuhuru anwuhu g'ẹphe teta dzuru ndzu. Unu emekwaapho ndu ekpenta g'ẹphe wekọrohu; unu achifu ọbvụ l'ẹhu ndu ọbvụ bu ebubu l'ẹhu. A nuru unu iphemiphe ono kẹ mmanụ. Nokwapho g'unu a-nụ iya ndu ọzo kẹ mmanụ kwapho. ⁹ Unu te eyekwa kobo; ọzoo afu; ọzoo nderi l'ẹkpa uwe unu. ¹⁰ Unu te egudekwa ẹda gbeshi ije unu. Ọphu unu eyekwa uwe nyekwase. Ọphu unu achikwaru akpokpa ọzo k'iche. Ọphu unu apakwaru oshi-mpalẹka. Kele ọ kwa onye seru akanya bẹ eriri iya rwuberu.

¹¹ “Iphe, bukpo mkpukpu lẹ mkpukpu, unu bahukpowaru; unu vujeru ọzo lee ẹnya onye gbaru g'a nọdu l'ibe iya. Unu nọduekwapho l'ibe onye ọbu. Unu b'ejekwa ebuphe ebuphe jasụ unu afuta l'ibiya ono. ¹² Unuphu, unu bahukpooru; unu vuru ọzo kele phẹ ekele. ¹³ Teke unuphu ono gbaru k'anọdu; g'ekele ẹhu-guu, unu keleru phẹ bukwaru nkephẹ. Teke ọ gbaduru phẹ; g'ekele ẹhu-guu, unu ono lwaphutaru unu azu. ¹⁴ Ẹka unu jeru; a jịka unu; jịka anuma opfu Chileke, unu epfu; unu -lufutaepho l'unuphu ono; ọzoo lẹ mkpukpu ono; unu jishia urwuku ọkpa unu. ¹⁵ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọo-kakwaru ndu Sodomu yẹ ndu Gómóra mma mbọku ikpe; eme lẹ mkpukpu ono.”

Mkpamehu, l'abya nu
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Unu lekwa ɛnya l'unu dukwa g'aturu. Mu chiakwaru unu ye g'unu jeshia ɛka agu jiru ejiji. Oo ya bu g'unu kwakwa ɛnya g'agwo; unu adukwapho agù ge ndo. ¹⁷ Ole-a; unu kwabejekwaru ndiphe ɛnya. Kele ephe akpukwaru unu kpuleru ndu-ikpe; eechia unu iphe l'ulo-ndzukò; ¹⁸ teme unu a-byakwa apfuru l'iphu ndu ochi-oha me l'iphu ndu eze l'opfu ehu mu; g'ee-shi g'unu tɛaru phe onu mu; tukwaaru iya pho ndu abudu ndu Jiu. ¹⁹ Ole teke ephe kputaru unu jee ikpe; unu ta ayokwa oshi iphe, unu e-pfu; ozoo g'unu e-dobe onu pfua ya. Noo kele o -rwuepho be ee-me-a g'unu maru iphe, unu e-pfu. ²⁰ Kele o to budu unubedua l'epfu iya; oo Unme ke Chileke, bu Nna unu; no unu l'ime epfu opfu.

²¹ “Su-a; nwune a-kpukwaru nwune iya nu g'e gbu; nna akpuru nwa iya nu g'e gbu. Unwu e-me g'a kpata ndu nwuru phe nu gbushia. ²² Onyemonye e-gude opfu ehu mu kpoo unu ashi; obenu l'onye taru nshi jasu l'ikpazu be a-dzota. ²³ Unu -bahu le mkpukpu lanu; ephe -kpa a unu ehu; unu haa ya tugbu jeshia mkpukpu ozo. Le-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; unu tee jegbabekwa mkpukpu, nokota l'ali Izurelu mgburugburu ge Abubu-Ndiphe ta abyawaa.

²⁴ “Onye anwu iphe ta akajekwa onye onwu iphe l'eka iya shii; ophu nwokoro akajekwa nnajiuphu iya shii. ²⁵ G'onye anwu iphe makwaru l'oo-dapfukwa iya pho g'o dapfuru onye ezi iya iphe; o dapfukwapho nwozi g'o dapfuru nnajiuphu iya. Ephe -kua nnajiuphu, nwe ulo Biyelezebolu; ?buchia ndibe iya be ephe taa kaduro epfubyishi.”

Onye aa-tsuje ebvu
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Oo ya bu le-a; unu ta atsujekwa phe ebvu. L'o to dukwa iphe, e kpuchiru ekpuchi g'e te mecha kpuhaa ya; ophu o dukwa iphe, e meru l'edomi g'e te mecha madzuru iya. ²⁷ Iphe, mu epfuru unu l'ochii-a be unu e-pfu l'iphoro; iphe, unu numaru eka aadzu iya taba taba; unu je araa ya arara g'onyemonye numa-dzuru iya. ²⁸ Unu ta atsujekwa ndu egbu ogwehu nemadzu ebvu; ephe -gbuchaa ogwehu; ephe taa duhedu ike egbu maa onye obu. Onye unu a-tsujekhia ebvu bu onye ono bu: o -gbuchaa egbugbu l'o nwekwarupho ike, oo-gude nwuru ogwehu onye obu yee maa ya je echie l'oku-ali-maa. ²⁹ ?Tobudu unwu ogbe labo be bu kobo lanu? Ole o to nwekwa ophu adarwu ali l'ebe

ọ bụ uche Nna unu. ³⁰ Mbụ-a; ẹgbushi, nọ unu l'ishi bẹ ọ guchaakwaru ọgu nanu nanu. ³¹ Oo ya bụ; unu ta atsushi ebvu! Unu kagbaa ikpoto ogbe aba lẹ mkpa; g'ọ hahabe igwe."

*Epfu l'edzudzu-ọha l'a bụ
kẹ Kéreshi
(Luk 12:8-9)*

³² "Oo ya bụ l'onye pfuru lẹ ya bụ nkemu l'edzudzu-ọha bẹ mu e-pfukwaphọ k'onye ono l'iphu Nna mu, bu l'imigwe. ³³ Obenu l'onye pfuru l'edzudzu-ọha pfua lẹ ya ta amadu onye mu bụ; onye ono bẹ mu a-sukwapho lẹ mu ta amadu onye ọ bụ l'iphu Nna mu, bu l'imigwe."

*Jizosu agbaghashi ndiphe
(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ "Unu ta arikuwa lẹ mu byaru eme gẹ nchi dụ ndiphe doo. Mu ta abyakwaru eme gẹ nchi dụ doo. Ọ gbẹ buchikwaru ọgu, e gude ogu-echi alwu bẹ mu gude bya. ³⁵ Kẹle iphe, mu byaru bụ gẹ mu lota nwoke yee nna iya ishi tsugbabe. G'onye bụ nwanyi buru ohogu ne iya; onye nwanyi, alu ji aburu ohogu ne ji iya. ³⁶ Ndu a-buru ohogu nemadzu a-buru ndu onu-ulo onye obu gedegede.

³⁷ "Kẹle onye ka eye ne iya ozoo nna iya obu; eme lẹ g'o yeru mu; ta agbakwaru k'aburu onye etsoje mu nu. Ọphu onye kakwapho eye nwa iya nwoke obu; ozoo eye nwa iya nwanyi obu; agbakwarupho k'aburu onye etsoje mu nu. ³⁸ Ọphu onye evutaduru oswebe onwu iya bya etsoru mu agbakwarupho k'aburu onye nkemu. ³⁹ Onye bụ onye eme gẹ ndzu iya duru iya lẹ mgboko-a l'etuphakwa iya etupha. Obenu l'onye gudekwanu opfu ẹhu mu tuphaa ndzu iya l'ahuma iya."

*Obunggo
(Mak 9:41)*

⁴⁰ "Su-a; iphe, bụ onye gude obu iya nabata unu bẹ bukwa mbedua bẹ onye obu nabataru. Onye nabatakwanuru mu buakwaa onye ono, ziru mu ozi ono bẹ onye obu nabataru. ⁴¹ Iphe, bụ onye gude obu iya nabata onye mpfuchiru Chileke; opfu l'ọ bụ onye mpfuchiru Chileke bẹ Chileke e-bukwa nggo, eebuje ndu mpfuchiru Chileke. Onye gudekwapho obu iya nabata onye pfuberekoto; opfu l'ọ bụ onye pfuberekoto bẹ Chileke e-bukwapho nggo, eebuje onye pfuberekoto. ⁴² Ozo bụ l'iphe, bukpo onye cheberu onye lanu l'unwegirima-a mini; mbu m'obeta ọ buru okoro mini-oyi lanu; opfu l'ọ bụ onye etsoje mu nu;

gę mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ono bę Chileke bufutajękwa obunggo iya."

11

Ozi, Jiõnu onye emeje baputizimu ezi g'e zia Jizõsu (Luk 7:18-35)

¹ Tõbudu iya bụ; Jizõsu ziębekpoepho ndu etsoje iya nũ ono iphe, ęphe n'iri l'ębo; o shi l'ęka ono gbęshi je etsoru ziahaa ozi-õma; asa iya asasa lę mkpũkpu lę mkpũkpu.

² Noo ya; Jiõnu gbę l'õka mkpõro nũma iphe, Kęreshi õbu emegbabe. O ye ndu etsoje iya nũ; umadzu ębo; ³ g'ęphe je ajia ya sũ iya: "Bũ ngu-a bũ onye õbu, abyanũ õbu? Tõo bũ g'anyi le ęnya onye õzo?"

⁴ Jizõsu sũ phę: "Unu je epfuaru Jiõnu iphe, unu anũ lę nchi; mę iphe, unu gude ęnya unu hũma ęka õonwu. ⁵ Ndu atsu ishi bę e meru ęphe nõdu aphũwaa ũzo; ndu ęniyeni nõdu ejewaa ije; e mee ndu ekpenta; ęphe wekõrohuchaa; ndu ada nkũchi nõdu anũwaa iphe lę nchi. Ndu nwũhuru anwũhu bę e mewaru ęphe teta; a saaru ndu ũkpa ozi-õma ono asasa; ęphe nũma. ⁶ Sũ-a; ęhu-ũtso bę a gõru nũ onye ono, mu taa bũduru ũpfu dũ iya l'õkpa."

⁷ Tõbudu iya bũ; ndu ono tũgbuepho; Jizõsu wata epfuru ikpoto ndu ono kę Jiõnu sũ phę: "Bũ gũnu bę unu jeru l'ęchięgu je ahũma? Bũ ekperema, phęrephere enwunga? ⁸ Bũkwanu gũnu bę unu jeru ahũma? Unu jeru ahũma onye gbaphuru ęrengete ękwa? Unu ta amadũ lę ndu gbaphuru ęrengete ękwa dũgbaa l'unuphu ibe eze? ⁹ Bũhunu gũnu õzo bę unu jeru ahũma? Unu jeru ahũma onye mpfuchiru Chileke tõ? Ihee! Oo ya bũ onoya; mbũ-a; onye unu hũmaru bũkwa onye gbę ka onye mpfuchiru Chileke shii mebyi akaka. ¹⁰ Oo ya bũ onye ono, Chileke pfuru opfu ęhu iya l'ękwo-opfu iya sũ: 'Lekwa; mu e-zi onye-ozu mu g'o vuru ngu ũzo je; je abõoru ngu ũzo l'iphu.*'

¹¹ "Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; õ tõ dũkwa onye kabakpõo Jiõnu onye emeje baputizimu shii l'iphe, bũkpõo iphe, nwanyi nwũru anwũnwu; obenu l'onye bũkpõo ya bę aa-gbękpõo sũ l'ęnya kachaa alwalwa l'ęka Chileke bũ eze bę gbękwa ka Jiõnu shii. ¹² E -shi teke Jiõnu; onye ono emeje baputizimu ono byaru bya eye nta-a bę Chileke shi goshita lę ya bũ eze; ndu õhogu iya shi teke ono meta g'ęphe gude k'ęhuka kpõshia ya. Ndu õkphehu dũ; nõdu eme g'ęphe bahũ l'alĩ-eze õbu k'ęhuka. ¹³ Noo kęle ekemu, shi l'ęka Mõsisu waa iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfukpõoru;

* 11:10 11:10 Gũnaa Mal 3:1.

tukoerupho epfu iya jeye Jiṅnu bya. ¹⁴ Bū iya bū lẹ teke ọ dū unu g'unu kweta; unu ekweta. Ọ kwa Jiṅnu bū Elayijia, e pfuru l'ọo-bya ọbu. ¹⁵ Onye nweru ẹnun-chi, l'anụ iphe; nūmakwa iya.

¹⁶ “? Bū ɡunu bẹ mu a-turu ọgbo-a yeru? Ọ dū ɡ'unwegirima, nọ l'edupfu abarū ibe phẹ mba sụ: ¹⁷ ‘Nta bẹ anyi phuru unu upyi; ọphu unu ekwedu ete ebvu; anyi rwua erwubvu; ọphu unu ekwedu ara ẹkwa.’ ¹⁸ Noo kele Jiṅnu bẹ byaru nū; ọphu ọ dudu iphe, ookweje eriri; ọphu ọ dudu iphe, ookweje angungu; a sụ l'ọo ọbvụ eme iya. ¹⁹ Abubu-Ndiphe byakwanụ bya anọdu eri angụ; a sụ g'e lenu l'ọ bū ẹkpiri; buri onye nggaga mē; buri ọnyà ndu ana akiriko mē ndu ọzo mmanụ, bukwapho ndu aamaru ẹjo ẹka. Ọle ọo iphe, mmamiphe Chileke l'eme bẹ e gude amaru lẹ mmamiphe Chileke bū iphe, pfuru ọto.”

Iphe, ee-me ọha, jikaru nū

(Luk 10:13-15)

²⁰ Tọbudu iya bū; Jizosu wata abarū mkpukpu lẹ mkpukpu ono g'ọ ha mba; mbū mkpukpu ono, ọ kachaa emeshi iphe-ọhumalenya ono. Ọ baaharū phẹ mba l'izimanụ iphe-ẹji, ẹphe emeshi ta alwaduru phẹ azụ. Ọ sụ phẹ: ²¹ “Nshio gube ọha Korazinu! Nshio gube ọha Betusayida! Kele ọme e wotaru iphe-ọhumalenya, e meru l'ime unu mee l'ọha Taya yele ọha Sayidonu m'ẹphe eyehaakwa uwe-aphụ; kpua onwophe ntụ ụzenya; gude goshi l'izimanụ lwarū phẹ azụ; ẹphe ghawaa umere lwapfuta Chileke. ²² Ọle iphe, mu epfuru unu bū lẹ-a: ọo-karū ndu Taya; waa ndu Sayidonu mma mboku, Chileke e-kpe ikpe eme lẹ g'ọo-dū unubedua. ²³ Gube ọha Kapaniyomu! ?Ọ dū ngu g'e kulia ngu g'i supfuru l'imigwe ọo? ?Tị madu l'aa-gbenu kwada ngu nū kwarwua ọku-alimaa. Opfu l'ọme e wotaru iphe-ọhumalenya, e meshiru l'ime ngu woru mee lẹ Sodomu; mē Sodomu anodukwaa byeye ntanu-a. ²⁴ Ọle iphe, mu epfuru unu bū lẹ-a: ọo-kakwaru ndu Sodomu mma mboku, Chileke e-kpe ikpe eme lẹ g'ọo-duru gubedua.”

Abyapfuta Jizosu bya atuta unme

(Luk 10:21-22)

²⁵ Lẹ teke ono kwapho bẹ Jizosu yeru onu sụ: “Mu ekele ngu ekele Nna, bū Nnaji igwe yee ali; l'i domiru iphe-a ɡe ndu kwaru ẹnya waa ndu mmamiphe ta amaru iya; i woru iya goshichia ndu bū unwegirima. ²⁶ Noo g'ọ dū ono Nna. Iphe ono bẹ i mekpọerupho g'ọ dū ngu; waa g'ootso ngu utso ememe iya.

²⁷ “Sụ-a; Nna mu yeakwaru mu iphemiphe l'ẹka. Ọ tọ dukwa onye maru onye Nwa bụ; gbahaa Nna. Ọphu ọ dukwa onye maru onye Nna bụ; gbahaa Nwa; ọzo onye Nwa iya ono kpuhaaru Nna iya ono goshi.

²⁸ “Sụ-a; unu byapfuta mu; unubẹ ndu esegbu onwunu l'akanya; ẹme unu vuru iphe, anyị ẹrwa; mu e-zi iya unu g'unu tuta unme. ²⁹ Unu bya evuta ivu, shi mu l'ẹka; g'unu anwuta mu iphe l'ẹka; kele mu eme gelee bya aburu onye wozetaru obu alị. Mu e-mekwa ge meji nmapfuru unu. ³⁰ L'iphe, mu eboje g'e vuru ta abukwa iphe, anyị ẹrwa. Ivu nkemu dukwa nphe evuvu.”

12

Eswe-atuta-unme

(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ O be ujiku lanu; mboku ono bu eswe-atuta-unme; Jizosu phe nodu aghata l'egu, a koru akpe. Ndu etsoje iya nu wotaahaa akpuru witi ono taahaa; ẹka egu agu phe. ² Ndu Farisii humae ya pho bya asu iya: “Lenu; ndu etsoje ngu nu emeakwaa iphe, e te mejedu l'eswe-atuta-unme!”

³ Jizosu su phe: “?Unu teke agu-vuswee l'ekwo-opfu Chileke iphe, Dévidi meru ẹka egu agu yee ndu ephe l'iya swi? ⁴ G'o bahuru l'ulo Chileke je ataa buredi, e doberu Chileke iche, bu buredi erwubeduru iya l'atata; ophu o rwubekwarupho ndu ephe l'iya swi. Ndu o rwuberu bu ndu-uke Chileke kpurumu. ⁵ ?Toto unu teke agu-vuswee l'ekwo ekemu Mosisu le ndu-uke Chileke jeru ozi l'eswe-atuta-unme l'eze-ulo Chileke? Ephe gude egube ono mebyia ekemu ono; ophu ikpe anmaduru phe. ⁶ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe ophu ka eze-ulo Chileke ono ike be nokwa l'eka-a. ⁷ Ome unu maru iphe, Chileke epfu l'eka ono, o suru: ‘Iphe, agu mu nu ta abukwa g'unu gwaje mu agwagwa; o kwa g'unu phujeru nemadzu obu-imemini;’ me unu tege ewokwaru ikpe nmaa ndu iswi du mma. ⁸ Le Abubu-Ndiphe bukwa Nnajiuphu, nwe eswe-atuta-unme.”

Onye ẹka lanu nwuhuru anwuhu

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Jizosu shi l'eka ono; o buru iya atugbu bya abahu l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. ¹⁰ O duru onye no l'eka ono ẹka lanu nwuhuru anwuhu. Noo ya; ndu Farisii, no l'eka ono choo iphe, ephe a-su le Jizosu meru; bya ajia ya su iya: “?O bu

* 12:7 12:7 Gūnaa Hos 6:6.

iphe, rwuberu nemadzu l'ememe; mbu eme g'onye iphe eme wekorohu l'eswe-atuta-unme?"

¹¹ Jizosu bya aja phe su: "O -nweru onye lanu l'ime unu, nweru aturu lanu; aturu ono dalahu l'ime nsu l'eswe-atuta-unme; ?onye ono tee jedu je akpufuta iya to? ¹² ? Nemadzu ta akadu aturu aburu okpobe iphe? Oo ya bu l'eme iphe-oma l'eswe-atuta-unme ta abukwa emebyi ekemu." ¹³ O pfuchaa nno bya asu nwoke ono: "Ngwa; lochia aka alochi." O bya alochia aka. Aka ono bya eteta iya bya adu iya g'ophunapho du iya. ¹⁴ O buerupho ndu Farisii atugbu je g'ephe chia idzu g'ephe e-shi megbua Jizosu.

Nwozi, Chileke hotaru

¹⁵ Jizosu maerupho l'onoo iphe, ephe eje; o shi l'eka ono; o bu ru iya atugbu. A du igwerigwe tsoru iya. O mekota iphe, bu ndu iphe eme; ephe wekorohucha. ¹⁶ O pfushiaru phe ike su phe g'ephe ta akojekwa onye ya bu. ¹⁷ Iphemiphe ono mee iphe, Chileke shi l'onu Azaya, bu onye mpfuchiru Chileke pfua vukota; suru:

¹⁸ "Wakwa onye ejeru mu ozi baa;
onye mu hotaru l'onwomu.

O bu onye mu yeru obu bya
aburu onye emeje g'obu
jidata mu.

Mu e-ye iya Unme mu l'ehu
g'o koru ohamoha,
no le mgboko le mu e-kpe
phe ikpe.

¹⁹ O too jekwa atu igoligoli;
ophu oojekwa echi mkpu.

Ophu o dukwa onye byaru
l'anuma olu iya l'etsuzo.

²⁰ O to nyakwofukwa g'o ka
mma l'o ekperema,
rigeru erigeru;
ophu o phunyikwa g'o ka
mma l'o oroku,
enwu reswereswe.

Oo-gudeekwapho aka iya g'o
gude iya jasuteke iphe,
pfuru nhamunha a-kapyabe
ejo-iphe.

²¹ O bu ru iya bu onye ohamoha
a-nodu ele enya l'eka."

Eka ike Jizosu shi

(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23)

²² Tɔbudu iya bụ; a bya edutaru Jizosụ nwoke lanụ, ọbvu bu ebubu l'ẹhu. Ọbvu ono mee ya; ọ nọdu atsụ ishi; ẹme ọp̄hu o pfudu op̄fu. Jizosụ bya emee nwoke ono; ọ p̄hụahaa ụzo; p̄fuhaa op̄fu. ²³ Ọ d̄ụ-dzukotaru ndu ono g'ẹp̄he ha biribiri ntumatu. Ẹp̄he sụ: “?Tɔ b̄ukwanu onye-a b̄ụ Nwa Dévidi ọb̄u?”

²⁴ Ndu Fárisii n̄umae ya p̄h̄o bya asụ: “Nwoke-a tege an̄odukwa achishije ọb̄vu; ọ t̄o b̄ụ l'o gude ike ọb̄vu, b̄ụ Biyelezeb̄olu, b̄ụ iya b̄ụ ishi ip̄he, b̄ukpoo ọb̄vu l'op̄hu.”

²⁵ Jizosụ maerup̄ho ip̄he, ẹp̄he ar̄i bya asụ p̄h̄e: “Al̄i-eze -keha ẹbo; seahaa op̄fu b̄e ọ b̄ukwaa ọla-l'iswi. Nokwaph̄o g'ọo-d̄ụ unup̄hu; ọzoo mkp̄kpu, keharu onwiya ẹbo. ²⁶ Teke ọ b̄ukwanu l̄e Nsetanu achifuje Nsetanu; ọo ya b̄ụ l̄e nkwoke d̄ụ l'ibe iya; ?d̄enu g'ee-me g'al̄i-eze iya keru? ²⁷ Ọ -b̄ukwanuru l'ọo Biyelezeb̄olu b̄e mu gude achishi ọb̄vu; ?b̄ụ ḡunu b̄e ndu k'unu gudekwan̄u achishi ọb̄vu nkep̄h̄e? Ọ kwa iya b̄ụ l'ọo ndu k'unu e-goshiwar̄o unu l'ikpe nmar̄u unu. ²⁸ Obenu teke ọ b̄ukwanu l'ọo Unme Chileke b̄e mu gude achishi ọb̄vu ọb̄u; ọo ya b̄ụ l'o noo ip̄he, egoshi l̄e Chileke b̄ukwaa eze l'ẹhu unu.

²⁹ “T̄oo ?d̄enu ḡe nemadz̄u e-shi bah̄u l'ulo onye ọkp̄ehu d̄ụ je egwee ivu iya k'ẹhuka; a -gufu l'o vuru ụzo kee ya ẹgbu ẹmanu l'o gweta ivu iya k'ẹhuka.

³⁰ “S̄ụ-a; onye mu l'iya at̄ugbaduru b̄ukwa onye op̄fu mu; onye mu l'iya ta achikobedu achikobe l'achikakwa achika. ³¹ Noo g'o gude mu s̄ụ unu-a; ip̄hemip̄he, b̄ụ ip̄he-ẹji, unwu-elip̄he eme; m̄ekpoo ep̄fubyishi, ẹp̄he an̄oduje ep̄fubyishi Chileke b̄e d̄ukotachakwaa k'op̄hu Chileke a-guru p̄h̄e iya nv̄u; obenu l'onye p̄fubyiru Unme-d̄ụ-Ns̄o b̄e Chileke ta abyakwa aguru nv̄u. ³² Onyemonye, p̄furu Ab̄ubu-Ndip̄he ẹjo op̄fu b̄e aa-gukwaru nv̄u; obenu l'onye p̄fubyiru Unme Chileke b̄e a taa ḡukwaru nv̄u l̄e mgboko ọwa; ọp̄hu aa-gukwaru iya nv̄u l̄e mgboko ọp̄hu abya n̄u.”

Oshi-omi yee akpuru iya

(Luk 6:43-45)

³³ “I -n̄odu eme g'ị w̄ota akpuru d̄ụ ree l'oshi, i yeru; vuru ụzo meadaa oshi ọb̄u g'ọ d̄ụ ree. Teke i har̄u oshi, i yeru; o mebyihu; l'ii-maru l'akpuru iya a-d̄ukwapho ẹji; kele e gude akpuru, oshi m̄iru amaru ẹgube oshi, ọ b̄ụ. ³⁴ Unub̄e unwu, ẹjo agw̄o nw̄shiru-a! ?Unu e-shi ishiagha p̄fua op̄fu ọma l'ẹka unu d̄ụ n̄jo? kele ip̄he, ọnu ep̄fuj̄e b̄ụ ip̄he, jiru obu bushihu. ³⁵ Ọkpobe nemadz̄u eshije l'ọkpobe ip̄he, d̄ụ iya l'obu wofuta ọkpobe ip̄he; ẹjo nemadz̄u n̄odu eshijekwapho l'ẹjo-ip̄he, d̄ụ iya l'obu wofuta ẹjo-ip̄he.

36 “Gẹ mu karu unu: mboku ikpe Chileke be Chileke e-kpekwa onyemonye ikpe mkpokoro opfu, o pfujekporo. 37 L’o kwa opfu, shi ngu l’onu be ee-gude guu ngu l’onye pfulerekoto. O bukwarupho opfu, shi ngu l’onu be ee-gudekwapho nmaa ngu ikpe.”

Iphe-ohumalenya, meru l’ehu Jiona
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)

38 Tobudu iya bu; o nweru ndu ezije ekemu me ndu Farisii haru bya asu iya: “O-zì-iphe; menaaru anyi iphe-ohumalenya, e-goshi l’oo Chileke ziru ngu g’i bya eviya.”

39 O yeeru phe iya onu su phe: “Ogbo-nta-a pakpokwaaru njo. Ephe te ekwedu nopyabe l’eka Chileke. Ephe nodu achọ iphe-ohumalenya. Ole o to dukwanu iphe-ohumalenya ozo, ee-goshi phe; gbahaa iphe, meru Jiona, bu onye mpfuchiru Chileke. 40 Noo kele oo ge Jiona noru abali eto: eswe l’enyashi l’ime ephe ophomu okazu ono bu ge Abubu-Ndiphe a-no abali eto; eswe l’enyashi l’imime ali. 41 Ndu Ninive l’a-gbalihu mboku ikpe; nmaa ogbo nta-a ikpe; kele izimanu lwaru ndu Ninive azu; ephe ghaa umere; lwapfuta Chileke l’opfu, Jiona pfuru phe; obenu l’onye ka Jiona no l’eka-a nta. 42 Nwanyi, bu eze ndu Sheba be agbalihukwa mboku ikpe; nmaa ogbo nta-a ikpe; kele o shi l’eka igwe beru; ali beru bya ge ya numa opfu nkwananya Solomonu. O be nta-a be onye ka Solomonu no l’eka-a.”

Iphe, akpaje obvu alwa azu
(Luk 11:24-26)

43 “Qobujeru teke a chifuru nemadzu obvu l’ehu; obvu ono etsoru echiegu eka mini adudu aghaphe; achọ eka oo-nme anmee. Teke o jenyaa; ophu o dudu eka o humaru; 44 l’o su ge ya laphueshikwa azu l’akahu ulo iya-a. Teke o byatashiaru o dabyiwaru iphoro; a zawa iya azaza; dozichaa ya ree; 45 l’oo je achita obvu esaa ozo, ka iya njo; ephe awuba je eburu iya. Ndu nwoke ono teke ono abya aka njo; eme le teke mbu pho. Nokwapho g’oo-du ogbo nta-a, megburu onwophe l’ejo-iphe-a bu ono.”

Ne Jizosu yee unwune iya
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Noo ya; Jizosu kpukwaduru-a opfu l’onu epfu eyeru ndu ono; ne iya yele unwune iya byawaa bya apfuru l’etezi zia su g’e kua ya g’ephe pfuru yeru iya. 47 O nweru onye suru iya g’o gebekwa le ne iya yee unwune iya nokwa l’etezi achọ g’ephe pfuru yeru iya.

48 O su onye ono, pfuru iya ya nu ono: “?Bu onye bu ne mu; too bu ndu ole bu unwune mu obu?” 49 O bya atube

ndu etsoje iya nū ẹka bya asū: “Wakwa ndu bụ phẹ bụ ne mu; bya aburu unwune mu baa. ⁵⁰ Kele onyemonye eme iphe, dū Nna mu, bu l'imigwe l'uche; buakwaa nwune mu kẹ nwoke; bya aburu nwune mu kẹ nwanyi; bya abukwarupho ne mu.”

13

Onye agha mebyi iphe
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Ọ bụru ujiku lanu onokwapho bẹ Jizosu shi l'ulo ono tugbua je anodu l'aguga eze-enyimu. ² A dū igwerigwe gbaphee ya mgburugburu; k'ophu o bahuru l'ugbo, nọ l'ime mini ono je anodu. Igwerigwe ndu ono kuru l'eli-mgboko. ³ O gude etu zia phẹ iphe, dū igwerigwe sū:

“Nwoke lanu jeru atū mebyi iphe. ⁴ Ọ nodu atū mebyi iphe ono; o haru daa l'aguga gbororo; enu bya atutua ya. ⁵ Ozo nashihu iya daa l'alị, dū epfu-epfu; ẹka anu alị aduzidu. Ntanta-a o fushia ome l'anu alị ono, ta adukwanu igbi ono. ⁶ Anwu chilahaepho; o chipyashia ya. Ọ nwulwashihu kposhihu nkū; kele o to nwedu ogbarabvu l'ime alị. ⁷ Ozo daa l'ẹka akpuru obvu nọ l'ime alị. Yele obvu ono futakota. Obvu onoya kpagbushia ya. ⁸ Ozo daru l'ẹka alị dū ree. O fushia ome; vua evuvu; bya amia amimi. Ndu amita ukporo ise; ndu ukporo eto; ophu aburu ukporo l'iri.

⁹ “Onye nweru enu-nchi, anu iphe numakwa iya!”

Iphe, meru iphe, Jizosu egudeje
etu ezi iphe

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Todbudu iya bụ; ndu etsoje iya nū byapfuta iya bya asū iya: “?Bụ gunu meru g'o gude i gude etu epfuru ndu ono opfu?”

¹¹ Jizosu sū phẹ: “Oo unubedua bẹ Chileke meru g'unu maru iphe, e shi domigbaa edomi, bụ iya bụ k'ẹka Chileke bụ eze; obenu lẹ ndu k'ono bẹ o to meduru g'ephe maru iya. ¹² Noo kele iphe, bukpo onye nweru nū bẹ Chileke e-yebaaru g'o nweru nweru k'etsutsu iya. Obenu onye ete nwedu nū bẹ ọo-gbenu natafulenu nwophu, o nweru. ¹³ Noo g'o gude mu gude etu etu epfuru phẹ opfu. Kele ephe e-le enya nta lee imo; o tọ dudu iphe, ephe ahuma. Teke ephe numachaaru nta numa imo; o tọ dudu ophu aga phẹ nchi. Ophu o dudu iphe, byaru l'edo phẹ enya. ¹⁴ Ọ bụru l'ehu phẹ bẹ iphe, Azaya onye mpfuchiru Chileke pfuru vuru; l'ọ sūru:

“ ‘Ephe a-nga nchi nta ngaa imo;

o to dudu iphe, edo phe
 enya.

Lee enya nta lee imo;

o to dudu iphe,
 ephe byaru ahuma.

15 Opfu l'ephe kpochiwaru obu.

Ephe swo-chiwaa nchi;
 tanyiibe enya.

O -burabu m'ephe
 egudekwaa enya huma;
 gude nchi phe numa.

Obu phe emee g'o doo
 phe enya; m'ephe
 aghakobe
 byapfuta Chileke g'o
 dzoo phe.*

16 "Su-a; ehu-utso be a goru nu unu; opfu l'unu duru ike gude enya unu huma uzo; gude nchi unu numa iphe. 17 Le tororo, mu eme ge mu gbuaru iya unu bu le ndu mpfuchiru Chileke; me ndu pfuberekoto, du igwerigwe be o guru egu ahuma iphe-a, unu ahuma-a; ole ephe ta ahumaduru iya. O gukwaru phe pho anuma iphe-a, unu anu-a; ole ephe ta anumaduru iya."

Iphe, etu onye agha mebyi iphe ono bu
 (Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

18 "Wakwa iphe, etu k'onye jeru atu mebyi iphe ono bu baa: 19 O nweru onye anoduje anu iphe, eepfu le k'eka Chileke bu eze; ole o too dodu iya enya. Onye-Njo ono abya anafu iya mebyi iphe ono, e pfuru, no iya l'ime obu ono. O buru egube onye ono bu ndu k'ono, a gharu l'aguga gbororo onoya. 20 Ndu ophu daru l'epfu bu onye ophu bu: teke o numaru opfu ono be o natakpooru iya l'ehu-utso. 21 Ophu o to gbaduru iya ogbarabvu l'obu. O kpoeppo upfu nwanshii; iphe mkpamehu byapfuta ya pho; ozo ndu ozo melahaa ya ewere l'o kwetarupfu opfu ono; l'o buru iphe, oo-kpakota daa; paru opfu obu buhaa. 22 Ndu ophu daru l'eka obvu du l'ali; bu onye ophu numaru opfu Chileke; ole oogba egomunggo ehu iya. Eyenuka obu l'eku batanu bya akpaahaa opfu ono ehu. Ophu o miduru amimi. 23 Obenu le ndu k'ono, bu mebyi iphe, a turu l'okpobe ali ono; noo ndu ophu bu ndu anumajechaa ya nu; bya ewota iya ye l'okpoma phe. O buru ndu k'ono eyeje mebyi. Ophu eyee ukporo ise; ophu eyee ukporo eto; ophu eyee ukporo l'iri."

* 13:15 13:15 Gunaá Azá 6:9,10.

Ètu, e gude ohu iphe anmaa

²⁴ Noo ya; a nonyakwaa Jizosu byakwa anmaaru phẹ ẹtu ọzo sù phẹ: “Gẹ Chileke e-shi goshi lẹ ya bụ eze a-duẹpho gẹ nwoke, chitaru mebyi iphe, dọ ree je aghaa l'alì. ²⁵ O be l'enyashi ujiku lanu; teke e kuchawaru mgbenya; onye ọhogu nwoke ono bya achita akpuru iphe je aghakwaapho l'eka ono, ọ gharu ọkpobe iya pho. Ọ ghaebe iya bya aburu iya atugbu. ²⁶ Mebyi iphe ono nodu l'eka ono fushia bya awata amimi. Ohu iya pho fushikwaapho bya amia. A gbẹ teke ono huma l'ohu mebyi iphe yi iya. ²⁷ Ndu ozi nnajiuphu ono byapfuta iya bya asu iya: 'Nnajiuphu; ? to bunaa ọkpobe mebyi iphe be i gharu l'alì ngu-a? ? Denuhunu g'o gude ohu iya fushia ya eghirigha nno?' ²⁸ Nwoke ono sù phẹ l'ọ dọ g'ọ bụ ndu ephe l'iya duru l'opfu be meru iya nu. Ndu ozi ono sù iya: '?Bụ iya bụ l'ọ dọ ngu g'anyi je epheshia ya to?' ²⁹ Ọ sù phẹ: 'Waawaa! Unu-jeshia epheshi ohu mebyi iphe ono be eka a-tunukakwa unu atutu; unu eje ephekobe iya ndu ophu bụ ọkpobe iya. ³⁰ Unu haa ya g'ephe tuko vua jeye teke ebubu iya. Noo teke mu a-karu ndu ebu iya nu g'ephe vuru ọzo pheshiada ohu iya ono; chikobe l'eka lanu; sweshia ya esweshi kpoo ya oku. Tẹmanu ephe ebutawarọ ophu bụ ọkpobe iya vuba l'ulo mu teke ono.' ”

Ètu, e gude akpuru oshi mosutadu anma

(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Jizosu byakwa anmaaru phẹ ẹtu ọzo sù phẹ: “Sù-a; gẹ Chileke e-gude goshi lẹ ya bụ eze l'a-duẹpho g'akpuru oshi mosutadu, nwoke wotaru ghaa l'egu iya. ³² Akpuru oshi ono bụ iya kakota rwiirwii l'iphe, bukota mebyi iphe, aaghaje aghagha l'alì. Ọle ọ bujeru teke ọ byaru evua; l'ọ kakota iphemiphe, aakuje akuku l'eli. L'ọ bya aburu oshi k'opfu unwu enu, ephe l'eli anoduje akpa epfuno l'ekali iya.”

Ètu, e gude iphe-ekoje-buredi anma

(Luk 13:20-21)

³³ No iya; Jizosu byakwa anmaaru phẹ ẹtu ọzo sù: “Gẹ Chileke e-shi goshi lẹ ya bụ eze; a-duẹpho g'iphe-ekoje-buredi, nwanyi hataru nwanshii ye l'ukpokutu iphe, eegudeje eme buredi. Iphe ono jiru nkweka ẹto.

Jizosu gude ẹtu ezi iphe

(Mak 4:33-34)

³⁴ “Ọ buru ẹtu ẹtu egube ono be Jizosu gude zikota ndu ono ozi-oma ono. O -gudedu ẹtu be ọ to dudu iphe, oozije

phẹ. ³⁵ Iphe ono je emee; iphe, onye mpfuchiru Chileke pfuru v̄ua; b̄u ọphu suru:

“Mu e-gude ẹtu ẹtu pfuaru
phẹ opfu.

Mu e-pfuru phẹ iphe ono,
e domiru edomi eshinu
e meru mgboko ono.[†]”

Jizosu epfu iphe ẹtu ono, ọ nmaru k'ohu iphe ono b̄u

³⁶ Noo ya; Jizosu paru ikpoto ndu ono haa; bahushia l'ulo. Ndu etsoje iya n̄u bya abyapfuta iya; bya asu iya: “Konaaru anyi iphe, ọ b̄u; mbu k'ohu iphe ono g'o doo anyi ẹnya.”

³⁷ Ọ s̄u phẹ: “Onye ono, agha ọkpobe mebyi iphe ono b̄u Abubu-Ndiphe. ³⁸ Al̄i ẹka ono, ọ gharu iya ono buru mgboko l'ophu. Ọkpobe mebyi iphe ono, ọ gharu ono buru ndu Chileke b̄u eze phẹ. Ọphu b̄u ohu iya ono buru unwegirima Onye-Njo ono nwuru. ³⁹ Ohogu ono, gharu ohu mebyi-iphe ono buru Obutuswe. Teke ono, ee-buta iya ebuta ono buru g'oo-du me mgboko bvujeepho. Ndu e-bu iya n̄u buru unwu-ojozi-imigwe. ⁴⁰ Ọo g'e phekoberu ohu iya ono ch̄ita je akpo ọku ono b̄u g'oo-du teke mgboko a-bvu. ⁴¹ Abubu-Ndiphe e-zi unwu-ojozi-imigwe iya g'ephe ch̄ishikotakpo iphe, b̄u ndu ono, kpataru nwibe phẹ eme iphe-ẹji ono me iphe, b̄u ndu emeje ẹjo-iphe ọzo g'ephe hakota; ⁴² ch̄iru ye l'ota ch̄ichichi ọku. Ẹka ono be nemadzu a-nodu kwaa ẹjo ẹkwa; taa ikireze. ⁴³ Ndu ọphu pfuberekoto l'iphu Chileke a-nodu egbu nw̄iinwii g'ẹnyanwu l'eka Nna phẹ b̄u eze. G'onye nweru ẹnu-nchi numakwa iya!”

Iphe labo, vugbaa oke aswa

⁴⁴ “Ẹka Chileke b̄u eze du g'iphe, vu oke aswa, e woru domia edomi l'egu. Onye lanu je ahuma iya woru iphe kpuchia ya; teru eswa lashia. Ọ laa je atuko iphemiphe, o nweru reshia je azua al̄i ono.”

⁴⁵ Noo ya; ọ s̄u: “Onye maru iphe, ẹka Chileke b̄u eze b̄u; emeje g'eze onye agba ngho; ọ nodu acho igopoto, amashi mma ike, ya a-zu. ⁴⁶ Ọ chonyaa ya; bya ahuma ọphu ere ntumatu. Ọ laa je atuko iphe, o nweru reshia gude je azua ya.

Ugbu-ikokoro

⁴⁷ “Su-a; Ẹka Chileke b̄u eze dukwa g'egube eewojeru ugbu-ikokoro tua l'eze-enyimu-a; l'ọ nwukoo ema, du iche iche. ⁴⁸ Ema ono -jipho ugbu ono; l'a bya akpu ya kpufuta eli-mgboko; bya anodu anoo; hoo ya ahoho; hoshia ya ọphu

dù ree ye lẹ nkata bya ekporu ndu ọp̄hu dù ẹjì je awùshia.
⁴⁹ Noo g'òo-dù teke mgboko a-bvù. Ndu ojozi-imigwe a-
 lùfuta bya ahòshia ndu ẹjò-ìp̄he l'ẹka ndu p̄fuberekoto nọ.
⁵⁰ L'ee-je achìru p̄hẹ ye l'òta chìchichi ọku. Ẹka ono bẹ
 nemadzù a-nọdu raa ẹjò ẹkwa; taa ikireze.”

Ip̄he òphúú l'akahù ip̄he

⁵¹ Noo ya; Jizọsu j̄ia p̄hẹ sù p̄hẹ: “?Ọ kwa l'ip̄he ono, mu
 ep̄fu ono doru-a unu ẹnya?” Ẹp̄he sù iya: “Ee Nnajiup̄hu!”

⁵² Ọ sù p̄hẹ: “Ọo ya bụ l'ip̄he, bụ onye maru ẹkwo-
 op̄fu Chileke maghee ya ree; bya abùru onye kwetawaru lẹ
 Chileke bụ eze iya bẹ d̄up̄ho gẹ nwoke, kwarù eze unup̄hu.
 Ọ nọdu at̄koje akahù ip̄he mẹ ip̄he òphúú gwefuta l'ùlo
 ọp̄hu o doberu ẹku, dù iya mkpa.”

Aajika Jizọsu lẹ Nazaretu

(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Tòbudu iya bụ; Jizọsu nmaẹbektakp̄oep̄ho ẹtu ẹtu
 ono g'ò ha; ọ bya eshi l'ẹka ono t̄uḡbua; ⁵⁴ lashia mkp̄ukpu
 iya. O rwua ẹka ono bya abahù l'ùlo-ndzukọ ndu Jiu je
 eziahaa p̄hẹ op̄fu Chileke. O zirwua ip̄he ọbu k'ọp̄hu ọ
 dù ndu nọ l'ẹka ono biribiri. Ẹp̄he t̄uko p̄fuaaha sù: “?
 Bụ awe bẹ ẹgube oke mmamip̄he ọwa-a shi iya? ?D̄enu
 g'ò shi emeẹbe ip̄he-òhumalenya ọwa-a? ⁵⁵ ?Tọ b̄nu iya-
 a bụ nwatibe nwoke kapȳinta-a? ?Tọ b̄nua Meri bẹ ne
 iya aza? ?Tọ b̄nu iya bụ nwune Jiemusu yẹle Jiósẹfu;
 waa Sayimonu; mẹ Jiudasu? ⁵⁶ ?Tọ b̄naa unwune iya kẹ
 nwanyì bẹ anyi l'ẹp̄he bugbaa l'ẹka-a? ?Bụ awe bẹ o shi
 nwutachahunaa ip̄he ọwa-a?” ⁵⁷ Ip̄he ono kp̄atsu p̄hẹ ẹhu-
 eḡhu.

Jizọsu sù p̄hẹ: “Onye mp̄fuchiru Chileke bẹ aak-
 wabekwa ùbvù l'ẹkameka; aḡufuekwapho lẹ mkp̄ukpu
 iya waa l'ibe iya.” ⁵⁸ Ọ b̄ru iya meru g'ò gude ọp̄hu ip̄he,
 dù biribiri, ha shii, Jizọsu meru l'ẹka ono ad̄udu iḡweriḡwe
 kẹle ẹp̄he te ekwetaduru nkiya.

14

Anw̄uhu Jìonu onye emeje bap̄tizimu

(Mak 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹ No iya; ọ b̄ru teke ono bẹ Herọdu, bụ ọchi-ọha Gálili
 n̄maru ùdù Jizọsu; ² bya asù ndu ejeru iya ozi: “?Unu
 maru-a l'ọ kwa Jìonu ọp̄hu emeje bap̄tizimu tetaru dzuru
 ndzù ọzo; ọ kwa ip̄he ono meru ip̄he, ọduje ike eme
 ip̄hemip̄he ono, d̄uḡbaa biribiri ono.”

³ Ip̄he, meru nù bụ lẹ Herọdu zijeru; e je egude Jìonu;
 kee ya ẹgbu je atuchia l'ùlo mkp̄oro. Ọ b̄ru Herọdiyasu

bẹ kparu iya nu. Herodiyasu ono bu nyee Filipu. Filipu bukwanuru nwune Herodu. ⁴ Le Jionu shi asuje Herodu l'oo iphe, ta adudu Chileke ree be o meru; l'o jeru ahata nyee nwune iya ono luru. ⁵ Ome o to buwaa le Herodu atsū oha ebvu me o gbuwaa Jionu egbugbu. Obenu l'oha pfudzuwaru le Jionu bu onye mpfuchiru Chileke.

⁶ Noo ya; o be mboku, bu eswe, Herodu aboje Obo- iphe gude anyata mboku, a nwuru iya; nwa Herodiyasu ke nwanyi bya etee ebvu l'atatiphu ndu ebyaa Herodu ono. Ehu tsoo Herodu ntumatu. ⁷ Tobudu iya bu; o richaaru iya angu su le ya a-nu iya iphe, o rwokpoeru iya pho.

⁸ Noo ya; ne iya kwaru iya ye. O byapfuta Herodu bya asu iya: "Yenu ishi Jionu ophu emeje baputizimu l'ochi pataru mu l'eka-a!"

⁹ Ehu daepho eze ono dzuu. Obenu l'eshinu o riwaru angu l'iphu ndu ono, byaru iya ebyaa ono be o suru g'a nukwa iya iphe, o suru g'a nu iya. ¹⁰ O zia; e je egbuta Jionu ishi l'ulo mkporo; ¹¹ ye l'ochi bya aphe nwamgboko ono. Nwata woru iya je aphe ne iya. ¹² Ndu etsoje Jionu bya bya apata ogwe iya je elia. Ephe mecha; je akooru Jizosu iphe, meru nu.

*Jizosu anu unu umadzu iri l'ebo
l'ukporo iri nri*

(Mak 6:30-44; Luk 9:10-17; Jion 6:1-14)

¹³ Tobudu iya bu; Jizosu numaepho iphe, meru nu; o kwe hm bahu l'ugbo tugbua jeshia l'eka oo-nodu nwekiya. Ikpoto ndu ono numaepho le Jizosu gudewaa ugbo tugbua; ephe shi le mkpukpu le mkpukpu gude okpa tsoru iya. ¹⁴ O futa l'ugbo ono bya ahuma ikpoto nemadzu, ha shii, no l'eka ono. Imemini phe du iya shii; o mee ndu iphe eme; ephe wekorohu.

¹⁵ O bejeepho l'uzenyashi ndu etsoje iya nu jepfu iya je asu iya: "?I maru-a l'eka-a bu echiegu; teme nchi nodu ejihuwaa? Sudupho ikpoto ndu-a g'ephe laa; g'ephe abahukwanu le mkpukpu le mkpukpu-a, no-pheru anyi mgburugburu-a je azutaru onwophe nri."

¹⁶ Jizosu su phe: "G'ephe te ejeshiro alala. Unu nunu phe nri g'ephe ria."

¹⁷ Ephe su iya: "Iphe, anyi gude l'eka-a bukwa ishi buredi ise waa ema labo kpurumu."

¹⁸ O su phe: "Ngwa; unu chitaru mu iya l'eka-a." ¹⁹ Noo ya bu; o karu ikpoto ndu ono g'ephe noduchaa anoo l'eka ono, nweśwa du kirikiri ono. O bya achita ishi buredi ise ono waa ema labo pho; bya apalia enya imeli; kele Chileke ekele ke nri ono; bya eworu iya nyawashia chiru nu ndu

etsoje iya nū. Ndu etsoje iya nū woru iya keshiaru ikpoto ndu ono. ²⁰ Ẹphe tuko rijichaa ẹpho. Ẹphe bya atutukobe ndu ophu e riphodoru. O ji nkata iri l'ẹbo. ²¹ Unwoke, yi lẹ ndu ono, riru nri ono beru l'unu unwoke iri l'ẹbo l'unwoke ukporo iri; a -gufukwa unwanyi l'unwegirima.

Jizosu eje ije l'eli mini

(Mak 6:45-52; Jiṣon 6:16-21)

²² Tọbodu iya bụ; Jizosu sụ ndu etsoje iya nū ono g'ẹphe bahụ l'ugbo; vuru iya ọzo dafu azu iya ophuu ge ya pfuadaru igwe oha ono g'ẹphe lashia. ²³ O pfuchaerupho igwe oha ono; ẹphe lashichaepho; o tugbua je anodu l'ubvu nwekinyi iya pfuaaha nuaaha Chileke. Nchi jihuchaa; o nodu pho l'eka ono nwekinyi iya. ²⁴ Ugbo ono nodu l'echilabo eze-enyimu ono. Oke akpara-mini nodu atukwapho. O mee akpo ugbo ono nodu atsụ l'ehu; kele pherephere ezifuanu iziphu. ²⁵ Jizosu jeru ije l'eli mini ono jepfushia phe. Teke ono buwaru l'iphe-odu aha enu. ²⁶ Ndu etsoje iya nū humae ya pho; eka ooje ije l'eli mini ono; ehunmalahaa phe anmanma; eka ẹphe dobesu l'oma. Ẹphe chishia mkpu; eka ndzu agu phe.

²⁷ Teke ono kwapho; Jizosu sụ phe: "G'okpoma shihu unu ike. O bua mbedua. Ndzu ba agushi unu."

Pyita eje ije l'eli mini

²⁸ Noo ya; Pyita sụ iya: "Nnajiuphu; o -buru ngu eviya; kanuru mu ge mu nyibata l'eli mini jee ije byapfuta ngu."

²⁹ O sụ iya: Ngwa! Byanu! Pyita kwenu do; nyifuta l'eli ugbo ono jeru ije l'eli mini ono jepfushia Jizosu. ³⁰ Tọbodu iya bụ; o humaepho akpara-mini ono, atụ nū ono; ndzu gahaa ya. Ndzu watae ya pho agugu ono; o wata anguda anguda lẹ mini ono. O rashia: "Nnajiuphu dzoo mu-o!"

³¹ Jizosu bya amachia eka selita iya sụ iya: "Oo-wa! Ekwekwe nkengu apaa nwanshi. ?Bu gunu meru g'o gude i boahaa obu ẹbo?"

³² Yee Pyita bya aswiru bahụ l'ime ugbo ono. Oke pherephere ono zibuhu. ³³ Ndu etsoje iya nū ono, nokota l'ime ugbo ono bya abaarụ iya eja sụ iya: "I bupho Nwa Chileke obu eviya eviya."

Jizosu eme ge ndu iphe

emgbaa wekorohu lẹ Genesaretu

(Mak 6:53-56)

³⁴ Tọbodu iya bụ; Jizosu phe daghaa mini ono bya afuta lẹ Genesaretu. ³⁵ Ẹphe futaeepho; ndu eka ono hubechawaa Jizosu ama. E zia; a gbachaaaru je l'unuphu l'unuphu je apatachaaru iya ndu iphe emgbaa g'ẹphe ha. ³⁶ Ẹphe nodu

arwoje iya g'o kwe g'ephe denyi iya eka; obetaru o buru l'onu uwe iya. Iphe, bukpuo ndu denyiru onu uwe iya ono eka wekoro huchaa.

15

Omelaḷi ndiche ndu Jiu (Mak 7:1-13)

¹ Oo ya bu; o duru ndu Fárisii, doru l'eKa ono; wakwapho ndu ezije ekemu. G'ephe ha tuko shi Jierúsalem byapfuta Jizosu bya asu iya: ² “?Bu gunu meru iphe, ndu etsoje ngu nu emebyi omelaḷi, shi le nna anyi oche phe? ?Bu gunu meru iphe, ephe ta akwojedu eka akwoKwo temanu ephe erije nri?”

³ Jizosu bya asu phe: “?Bukwanu gunu meru g'o gude unu gbę gwobechia ekemu, Chileke suru g'e meje je emeahaa omelaḷi, nemadzū doberu? ⁴ Le Chileke sukwaru: ‘Yejekwaru nna ngu yele ne ngu ubvu.*’ Bya asukwapho: ‘Onye epfujeru nna iya ozoo ne iya ejo opfu g'e gbukwaa onye obu egbugbu.†’ ⁵ Unubedua byakwanu epfu bya asu: ‘O -buru le nemadzū suru nna iya; ozoo ne iya: Iphe, mu gege egude kwoo ngu bukwaaw iphe Chileke.’ ⁶ ‘Oo ya bu l'onye ono ta agbaeduru ke g'o gbaaru ne le nna iya mkpu.’ Unu su l'o to pfuduru eji. Unu shi egube ono gude l'unu eme omelaḷi, unu ezi; mee Opfu Chileke o buru iphe-mmanu. ⁷ Lekwa unube tuko-l'ehu-atuko-l'obua! Azaya, onye mpfuchiru Chileke pfugbuakwaru k'unu teke o pfuchiru Chileke su:

⁸ “Ndu-a bu l'ogbogboromonu
be ephe gude
akpiritaru mu ntse.
O buru ire be ephe gude
aja mu ajaja;
obu phe nodugbaa mu
uzenya.

⁹ Ephe abaru mu eja mkpe;
bya ezi ekemu,
nemadzū turu;
o nochia enya ekemu
Chileke.‡”

Iphe, aasọ nsọ; me iphe,
a ta sọdu nsọ
(Mak 7:14-23)

* 15:4 15:4 Gūnaa Awu 20:12; Dit 5:16. † 15:4 15:4 Gūnaa Awu 21:17; Uke 20:9. ‡ 15:9 15:9 Gūnaa Azá 29:13.

¹⁰ Jizosu bya ekua igwe oha ono; bya asu phe: “Unu gebekpodapho ge mu karu unu g'o doo unu enya. ¹¹ O to bukwa iphe, nemadzu eri l'onu aturuwue iya; o kwa iphe, shi nemadzu l'ime obu futa iya l'onu bu iphe, aturuwue iya nu.”

¹² Tobudu iya bu; ndu etsoje iya nu byapfuta iya bya asu iya: “?I maru-a l'iphe ono, i shi epfu ono shikwa egu ndu Farisii egu?”

¹³ O su phe: “Iphe, bukpuo oshi, ata budu Nna mu, no l'imigwe gude aka iya yee ya be ee-phefukwa ephefu. ¹⁴ Unu paru phe ro haa l'ephe bu ndu atsu ishi, kpu ndu atsu ishi. Onye atsu ishi -kpuru onye atsu ishi ibe iya be ephe atukokwa dalahu le nsu.”

¹⁵ Pyita su iya: “Meeshinu g'etu ono doo anyibedua enya.”

¹⁶ Tobudu iya bu; o su phe: “?Bu iya bu l'unubedua be iphe ete dojekwapho enya? ¹⁷ Unu ta amakwapho l'iphe, eeri l'onu bu l'ephe be obahuje; l'eeshi l'eka ono nyifu iya. ¹⁸ Obenu l'iphe, nemadzu epfu l'onu bu l'obu be o shi iya futa. O buru ono bu iphe, aturuwue nemadzu. ¹⁹ Kele o l'ime obu nemadzu be iphemiphe-a shi: agba ejo egomunggo; egbu ochi; eri ogori; apharwushi onwonye; ezi iphuru; adzu aka; yele epfurwushi nemadzu. ²⁰ Oo iphemiphe ono bu iphe, aturuwue nemadzu. Obenu l'a ta kwoduru aka ria nri tee aturuwudu nemadzu ililekpo.”

Ekweta nwanyi, abudu onye Jiu

(Mak 7:24-30)

²¹ Jizosu gbeshi l'eka ono bya ejeshia mkpukpu le mkpukpu, no-pheru Taya yele Sayidonu mgburugburu.

²² A bya l'amaru; nwanyi Kenu, bu l'eka ono byapfuta iya bya echia mkpu su: “Nnajiuphu, bu Nwa Dévidi! Phunaaru mu obu-imemini! Le nwatibe mu ke nwanyi be obvu alokwa kpurukpuru.”

²³ Ophu Jizosu epfuduru opfu yeru iya. Ndu etsoje Jizosu bya arwoahaa ya su iya: “Chifunu nwanyi-a, l'etsophe anyi arachi anyi nchi-a.”

²⁴ Jizosu su: “O to dukwa aka ozo, Chileke ziru ge mu je; gbahaa ge mu jepfu ndu Izurelu, bu igwerigwe aturu, tuphashihuru etuphashihu.”

²⁵ Nwanyi ono gbeshi bya adaa kpurumu l'iphu iya su iya: “Nnajiuphu; jiko gbaaru mu ro mkpu.”

²⁶ Jizosu su iya: “Nwanyi-a; o to dukwa ree g'e woru nri unwegirima nu unwu nkuta.”

²⁷ Nwanyi ono su iya: “Ono dua nno Nnajiuphu! Obenu le nkuta atutujekwaa evirivi nri, dashihuru l'eka onye nwe phe nu eri nri.”

28 O pfuchaa nno; Jizosu sù iya: "Oowee! Gùbe nwanyị ọwa-a! Ekwekwe nkengu apaa. Aa-o! Ọ kwaphọ g'ooogu ngu bụ gẹ Chileke e-meru ngu." E shiēpho teke ono gẹdegede; ọ bụru ada iya nwanyị ono ewekọrohu.

*Jizosu eme g'ẹhu dū
ikpoto nemadzu ike*

29 Jizosu shi l'ẹka ono tųgbua bya etsoru aguga aguga eze-enyimu Gálili ogologo; je enyihu eli úbvú je anọdu. 30 Tọbudu iya bụ; ikpoto nemadzu wuru byapfutashia ya; dutagbaaru iya ndu eniyeni; mę ndu ndanwu danwushiru; mę ndu atsụ ishi; mę ndu te epfudu opfu; męwaro igwerigwe ndu ozo, iphe emegbaa. Ẹphe bya achiru pẹ wushiru Jizosu lẹ mgboru okpa. O mee; ẹhu dukota pẹ ike. 31 No iya; ẹhu dukota pẹ ike; k'ophu ọ dū ikpoto ndu ono biribiri g'ẹphe humaru lẹ ndu te epfudu opfu pfuaharu opfu; ndu ndanwu danwushiru; ẹhu tetachaa pẹ. Ndu eniyeni jeahaa ije; ndu atsụ ishi nọdu aphụ ụzo. Ẹphe jaahaa Chileke kẹ ndu Ízurelu ajaja.

*Jizosu anu unu umadzu iri nri
(Mak 8:1-10)*

32 Tọbudu iya bụ; Jizosu bya ekua ndu etsoje iya nū bya asụ pẹ: "Imemini ikpoto ndu-a dukwa mu; g'onye l'ẹphe nọwaru ujiku ẹto l'ẹka-a; ophu ọ bụdu l'ọ dukwaduru nri, ẹphe gude, ẹphe e-ri-a. Ophu mu a-sukwanu g'ẹphe swiru ẹgu lashia. Mu -pfua nno; ẹphe lashia; mbà atushi pẹ l'uzo."

33 Ndu etsoje iya nū sù iya: "Bụ awe bẹ anyi ahumakwanu buredi l'echiegu-a, l'a-sù ikpoto ndu-a eriri?"

34 Jizosu sù pẹ: "Bụ ishi buredi ole bẹ unu gudekpoo?" Ẹphe sù iya: "Ọ kwa ishi buredi ẹsaa; waa unwu-ema, haru yikwaru iya pho."

35 Ọo ya bụ; ọ sù g'ikpoto ndu ono nọdukota anọ l'ali l'ẹka ono. 36 Ọ bya achita ishi buredi ẹsaa ono waa unwu-ema ono bya ekele Chileke ekele. Ọ bya awashia ya bya achie ndu etsoje iya nū; ẹphe keeru ikpoto ndu ono. 37 Ndu ono tuko ria nri rijichaa ẹpho. Ndu etsoje iya nū bya atutua ibiribe buredi ophu ghuduru nū; o ji nkata-eevu-iphe ẹsaa. 38 Ndu riru nri ono dū unu unwoke iri; a -gufukwa unwanyi mę unwegirima.

39 Ọ bya asụ ndu ono g'ẹphe lawarọ. Ẹphe wukahu lashia. Ọ bya abahụ l'ugbo; ọ bụru iya eje ali Magadanu.

16

*Eepfu gę Jizosu mee
ohumalenya*

(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ndu Fárisii mę ndu Sadusii bya agbabęru Jizosu ńnyà opfu g'ęphe gude nmata iya. ęphe bya asu iya g'o menaarų pęhe iphe-ohumalenya, shi l'imigwe. ² O yeeru pęhe iya onu su pęhe: "Oobujeru teke o bu l'uzenyashi bę akpaminigwe charu roboo; unu asu l'echele iya bę mbokuru a-dukwa ree. ³ Teke o bukwanu l'utsu bę unu humaru g'igwe du rogoro rogoro; teme erwurwu du iya; unu asu l'igwe e-dzekwa o-lwa-boroboro ntanu-a. Su-a; eshinu unu amajęchaaru epfu gę mbokuru a-du mę unu -lee ęnya l'akpaminigwe; ? dęnu g'o gude ophu unu adudu ike kọo iphe, o bu; mbu iphe, emegbaa l'ogbo nta-a? ⁴ Ogbo nta-a pakpokwaru njọ. ęphe te ekweduru nopyabe l'ęka Chileke. ęphe achoru iphe-ohumalenya; ole o to dukwanu iphe-ohumalenya ozo, eemeru pęhe; gbahaa iphe, meru Jiona."

O pfuchaa nno; o paru pęhe haa l'ęka ono; o buru iya atugbu.

*Uta, Jizosu ata ndu etsoje
iya nu*

(Mak 8:14-21)

⁵ No iya; ndu etsoje iya nu bya erwua azu eze-ęnyimu ono azu iya ophu bya anyata l'ęphe zoharu egude buredi. ⁶ Jizosu su pęhe: "Unu letakwa ęnya; unu kwabękwa ęnya g'iphe-ekoje-buredi kę ndu Fárisii mę kę ndu Sadusii te emebyi unu."

⁷ ęphe pfuuharu nwibe pęhe su: "O kwa kęle anyi te egudedu buredi-a."

⁸ Jizosu maerupho iphe, ęphe epfu bya asu pęhe: "Oo-wa! Ekwekwe k'unu apaa nwanshi! ?Bu gunu bę o gude unu nodu epfugbaa l'unu te egudedu buredi? ⁹ ?Toko dokwapho unu ęnya? Teke mu gude ishi buredi ise keeru unu nemadzu iri l'ębo l'ukporo umadzu iri; ?bu nkata-eevu-iphe ole bę unu tutu-jiru l'iphiriba iya? ¹⁰ To ?unu ta anyatakwarupho k'ishi buredi ęsaa ono, mu gude keeru unu nemadzu iri onoya? ?mę nkata-eevu-iphe ole, unu tutu-jikwarupho l'iphiriba iya? ¹¹ ?Dęnu g'o gude ophu unu amadu l'o to budu opfu buredi bę mu epfuru unu teke ono, mu suru unu g'unu kwabękwa ęnya g'iphe-ekoje-buredi ndu Fárisii mę kę ndu Sadusii te emebyi unu ono?"

¹² O buru iya bu l'ęphe amaru l'o to budu iphe-ekoje-buredi bę o kwata epfu su g'ęphe kwabękwa ęnya iya;

l'iphe, oopfu g'ephe kwabekwa enya iya bu iphe, ndu Farisii ezi yee ke ndu Sadusii.

Pyita akọ onye Jizosu bu
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ O buru iya bu le Jizosu phe abya erwua mkpukpu, nogbaa le Sizariya Filipayi. O jiahaa ndu etsoje iya nu su phe: “?Bukpoo onye be ndiphe asujekpoo le mube Abubu-Ndiphe bu?”

¹⁴ Ephe su iya: “O duru ndu suru l'i bu Jionu ophu shi emeje baputizimu; ndu asu l'i bu Elayijia; teme o duru ndu suru l'i bu Jieremaya; ndu su l'i bu onye lanu le ndu mpfuchiru Chileke.”

¹⁵ O su phe: “Unubedua; ?unu sukwanuru le mu bu onye?”

¹⁶ Sayimonu Pyita su iya: “Oo ngu bu Kereshi obu, bya aburu Nwa Chileke; mbu Chileke ophu no ndzu.”

¹⁷ Jizosu su iya: “Ehu-utso be a goru nu gube Sayimonu nwa Jiona! L'o to bukwa amadu meru gi maru okpobe-opfu ono. O kwa Nna mu, bu l'imigwe. ¹⁸ Su-a; iphe, mu akafuaru ngu bu; oo ngu bu Pyita. O buru l'eli mkpuma-a be mu a-kpu Chiochi mu. Ophu o dudu m'obeta o buru anwuhu a-du ike emebyi ya nu. ¹⁹ Mu a-nu ngu ire-igodo k'eka Chileke bu eze. Oo ya bu; iphe, bu iphe, i keru egbu le mgboko-a be a gbekwaa l'imigwe kee egbu. Iphe, bu iphe, i toru l'egbu le mgboko-a be a gbekwaa l'imigwe to l'egbu.”

²⁰ O pfuebe nno bya akaru phe g'o to dukwa onye ozo, ephe e-pfuru l'oo ya bu Kereshi obu.

Epfupfu mbu, Jizosu epfu
le ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(Mak 8:31—9:1; Luk 9:22-27)

²¹ No iya; o buru teke ono be Jizosu wataru epfuru ndu etsoje iya nu ge ya e-gude jee Jierusalemu; ya ejee iphe-ehuka, du igwerigwe. O buru l'eka ndu bu ogerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu be ya e-je iphe-ehuka ono. Ephe eworu iya megbua. O -rwua le mboku k'eto iya; ya eteta dzuru ndzu ozo.

²² Pyita bya ekuchi iya ekuchi baaharu iya mba su iya: “Tuswekwa Nnajiuphu! Te epfuekwa egube ono! Egube owa-a ta abyakwa l'anwuru ngu!”

²³ Jizosu bya aghaa enya bya asu Pyita: “Gbeshi mu l'iphu gube Obutuswe ono. Nta-a be iime gi buru upfu adu mu l'okpa; kele iphe, iiri ta abudu uche Chileke; oo uche nemadzu be iiri.”

Etso Jizosu

²⁴ Tɔ̀budu iya bụ; Jizosu sụ ndu etsoje iya nụ: “Onye ọ dū g’o t̄soru mu g’onye ono m̄ia onwiya ɛnya; vuta oswebe ɔnwu nkiya bya etsoru mu. ²⁵ K̄ele onye eme g’o dzoo onwiya ndzū l’e-tuphakwa ndzū iya etupha. Onye gudekwanū opfu ɛhu mu tuphaa ndzū iya l̄e mgboko-a e-nwekwanūru ndzū ojejoje. ²⁶ L̄e-a; ?bū gunu bū urwu, nemadzū ritaru m̄e o -nwekɔtachaaru iphemiphe, n̄o l̄e mgboko-a; t̄uphakwanaa ndzū iya? Ọ t̄o d̄ukwa iphe, nemadzū egude agbata ndzū iya m̄e o -tuphahūwaa. ²⁷ K̄ele Abūbu-Ndiphe a-bya ekpee ndiphe ikpe. Ọ -n̄odu abya l’oogude ùbvù, egbu nw̄īnwii ḡe Nna iya egbu. Teke ono ȳele ɔnwu-ojozi-imigwe iya asw̄iru; l’oo-bya apf̄ua onyemonye ɔgw̄o g’iphe, o meru gbaru. ²⁸ S̄u-a; ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ d̄ukwaru ndu harū pf̄uru l’eka-a, ata ȳidu nw̄uhu; gbahaa l’ephe h̄umaadaru teke Abūbu-Ndiphe a-b̄uru eze; gude ùbvù; waa ike, dū biribiri egbu nw̄īnwii abya.”

17*Jizosu egbu nw̄īnwii**(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ A n̄opho abal̄i ishii; Jizosu duta Pȳita ȳele Jiemusu; waa Jīonu, bū nwune Jiemusu duru ph̄e je enyikota ùbvù, ha l’eli; ɛphe je an̄odu nw̄ekaphe. ² Chileke gbanwee ɔgbugba iya l’atatiphu ph̄e. Iphu iya gbuahaa nw̄īnwii g’ɛnyanwu. Uwe iya chaahaa k̄e phuuphuu g’anwū eswe. ³ Noo ya; a bya ele ɛnya; M̄osisu ȳele Elayijia chaa l’iphu ph̄e; abo ɔja eyeru Jizosu.

⁴ Pȳita pf̄u-bulihu sū Jizosu: “Nnajiuphu; ọ d̄ukwa ree g’anyi n̄o l’eka-a; ḡe mu t̄ua mkpu ɛto m̄e ọ -d̄ukwa ngu ree; nanū nkengu; nanū k̄e M̄osisu; nanū k̄e Elayijia.”

⁵ Ọ kp̄ukwaduru-a iphe ono l’onu epfu; urwukpu, chagburu ɔcha bya aso-kputa ph̄e. Olu-opfu shi l’urwukpu ono dafuta sū: “Onye ɔwa-a bū nwa mu nwoke. Mu yeru iya obu. O jiru mu ɛpho. Unu n̄umajekwa iphe, oopfu!”

⁶ O be teke ndu etsoje iya nū n̄umaru olu-opfu ono; ɛphe dakota kpurumu kpube iphu l’al̄i. Ndzū n̄odu agushikpoo ph̄e ike. ⁷ Jizosu bya bya ebyia ph̄e ɛka bya asū ph̄e: “Unu gbalihu. Ndzū ba agushi unu.” ⁸ ɛphe gbalihu bya achikaa ɛnya; chikaa ɛnya; ɔphu ọ d̄uedu onye ɛphe h̄umaru; a -ḡufu Jizosu nw̄ekinyi iya.

⁹ ɛphe nyizetashia l’ùbvù ono; Jizosu pfushiaru ph̄e iya ike sū ph̄e g’o t̄o d̄ukwa onye ɛphe e-pfuru iphe, ɛphe

hūmaru jasū teke Abūbu-Ndiphe e-shi l'ōnwu teta dzūru ndzū.

¹⁰ Ndu etsoje iya nū jīa ya sū: “?Bū gūnu meru iphe, ndu ezije ekemu sūru lē Elayijia e-vuadaru ūzo bya?”

¹¹ O yeeru phē ōnu sū phē: “Ō kwa eviya lē Elayijia vufutajēadaa ūzo bya g'o dozia iphemiphe ree. ¹² Ōle-a; gē mu kakwaru unu: Elayijia byahaakwaru; ōphu ēphe amadū l'ōo ya. ēphe mee ya umerekete. Nokwaphō gē Abūbu-Ndiphe e-shi phē l'ēka jee iphe-ēhuka.”

¹³ Ō būru teke ono bē ndu etsoje iya nū maru l'onye oopfuru phē opfu iya sū l'ō byawaru bū Jīōnu ōphu shi emeje baputizimu.

*Eeme onye ōbvū atū ndapfū
g'o wekōrohu*

(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43a)

¹⁴ ēphe byapfutaēpho ikpoto ndu ono; nwoke lanū byapfuta Jizōsu bya egbushi ikpere l'iphu iya sū: ¹⁵ “Nnajiuphu; phūnaaru nwa mu nwoke obu-imemini; kēle ndapfū atū iya; mbū ō nōdu atūshikpoo ya ike. Kēle tekenteke bē ōotujeru iya chie l'ōku; tēme ō nōdu atūjekwaru iya phō chie lē mini tekenteke. ¹⁶ Tōbudu iya bū; mu dutaru iya ndu etsoje ngu nū; ōphu ēphe adūdu ike mee g'ēhu dū iya ike.”

¹⁷ Jizōsu sū: “Haa-oo! Unubē ōgbo ējo ōkpoma ōwa-a, adūdu iphe, unu ekwetajē-a. ?Bū teke ole bē mu l'unu a-nō-beru? ?Mu a-takpōru unu nshi taberu teke ole? Unu dutaru mu iya l'ēka-a.” ¹⁸ No iya; Jizōsu bya abaaru ōbvū ono mba. Ōbvū ono phēfu nwata ono l'ēhu. E shi teke ono ō būerupho nwata ono ewekōrohu.

¹⁹ E mechaa; ndu etsoje Jizōsu byapfuta iya teke ō nō nwēkiya; bya asū iya: “?Bū gūnu meru iphe, anyi adūdu ike chīfu ōbvū ono?”

²⁰ Jizōsu sū phē: “Ō kwa ekwekwe, unu ekweshiduru ike kparū iya. Gē mu gbukwaaru iya unu tororo; ekwekwe unu -habekpōonu shīi gē nwa rwīirwīirwīi akpūru mōsutadu bē unu a-sūkwa eze ūbvū-a; 'Ūbvū; phōfu onwongu je anōdu l'ēka phō.' L'ōo-phōlia onwiya. Ō tō dukwa iphe, a-kpō unu ēka ememe. ²¹ Ōle ēgube ōbvū-a ta alūfujekwa abūdu l'ōo onye aswije ēgu epfu anū Chileke chīru iya.”

*Jizōsu epfu iya k'ugbo ēbo
lē ya e-je iphe-ēhuka nwūhu*

(Mak 9:30-32; Luk 9:43b-45)

²² O be ujiku lanū; ndu etsoje Jizōsu dzukōbe lē Gálili; Jizōsu sū phē: “Abūbu-Ndiphe bē ee-mechakwaa deru ye

ndiphe l'eka. ²³ Ɛphe eworu iya megbua. O -rwua lẹ mbọku k'eto iya l'o teta dzuru ndzu." Aphụ iya kwatakpọo rwua phez l'obu.

Jizosu atụ akiriko eze-ulo Chileke

²⁴ Noo ya; Jizosu yee ndu etsoje iya nu byarwutaepho Kapaniyomu; ndu anaje okpoga akiriko k'eze-ulo Chileke bya ejepfu Pyita je aja ya su: "?O du g'onye ezije unu iphe ta apfujedu okpoga akiriko eze-ulo Chileke to?"

²⁵ Pyita su iya: "O pfujekwa-a."

Tobudu iya bu; Pyita bahuepho l'ulo; Jizosu vuru uto tufu onu su: "Sayimonu; ?denu gi yeru onu? ?O du ngu g'o bu ndu ole atujeru akiriko; ozoo utu mmanu ozo; nu ndu eze ke mgboko-a? ?Bu ndibe eze; to ndu ozo?"

²⁶ Pyita su iya l'o kwa ndu ozo.

Jizosu su iya: "O n'ia bu le ndibe eze ta ayidu iya. ²⁷ Ole o bukwadupho g'ephe ta asu l'anyi akpatsu phe iwe. Ngwa; je je ewota ikokoro jeshia l'eze-enyimu je awata ese ikokoro. Ema mbu, vuchakpoo uto lo iphe ngu: nmata iya; vohaa ya onu. Ii-huma okpoga, a-suru atụ akiriko eze-ulo Chileke ono ke mu le ngu. Woru iya je atua ya."

18

Onye kachakpoo shii

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Teke ono kwapho be ndu etsoje Jizosu byapfutaru iya bya asu iya: "?Bu onye a-kachakpoo shii l'eka Chileke bu eze?"

² Jizosu kweepho doo; bya ekua nwata nshii; bya apfube iya l'echilabo phe; ³ bya asu: "Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o -budu l'unu gbanweru bya adu g'unwegirima nshii; be unu ta abyakwa l'abahụ l'eka Chileke bu eze.

⁴ Iphe, bu onye wozetaru onwiya ali bya adu ge nwata nshii-a be bu iya kachakpoo shii l'eka Chileke bu eze. ⁵ Onye gude epha mu nabata nwata nshii, ha egube-a; be buakwaa mbedua be o nabataru."

Anma okwa eme iphe-eji

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ "Onye mekwanuru onye lanu l'ime unwegirima-a, wowaru onwophe ye mu l'eka-a g'o shiswee uto ono be o gogo karu ree; ome a pataru mkpuma-uswe lipyabe iya l'olu; paru chie l'ime eka eze-enyimu kwata du ogbu.

⁷ Nshio ndiphe; noo l'iphe, alojeru nemadzu okpa eye l'eme iphe-eji jiru eliphe ejiji. O to dukwa g'e meru; ebe o du iphe,

a-nòduje ese g'ò loru nemadzu òkpa ye l'eme iphe-eji. Òle; nshìoro onye ẹgube iphe ono e-shi l'ẹka.

⁸ “Òzo bu; teke ò bu l'òo ẹka ngu; òzoo òkpa ngu a-kpataru ngu eme iphe-eji; gbufu iya tuphaa. L'ò kakwaru ngu ree l'i gude ẹka lanu; òzoo l'i bu ẹniyeni; bahu l'ẹka òkpobe ndzu nò; eme l'i nweru ẹka labo; òzoo òkpa labo; e nwuba ngu l'òku, ata nyihudu anyihu. ⁹ Teke ò bu l'òo ẹnya ngu e-setaru ngu eme iphe-eji; swofu iya tuphaa; kele ò karu ngu ree l'i gude ẹnya lanu bahu le ndzu; eme l'ẹnya dzuru ngu oke; e chie ngu l'òku-alì-maa.”

Etu k'aturu, kpaphuhuru akpaphuhu
(Luk 15:3-7)

¹⁰ “Iphe, unu a-kwabejeerupho ẹnya bu g'unu ta asu l'unwegirima-a duru ophu adudu iphe, ò bu. L'iphe, mu eme ge mu karu unu bu l'unwu-ojozi-imigwe nkephe anodujekwa mkpurumkpuru l'iphu Nna mu, bu l'imigwe. ¹¹ Le Abubu-Ndiphe byakwaru g'ò dzota ndu tuphahuru etuphahu.

¹² “Su-a; ?denu g'unu arikwanu iya? O -buru le nwoke nweru aturu ukporo ise; nanu kpaphuhu; ?to hadu ukporo eno l'iri le tete ophu l'ubvu l'eka ono; tugbua je etsoru ghaphee choo ophu kpaphuhuru nu pho? ¹³ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; teke ò bu l'ò humaru iya be okwatakpokwaa ka eteshi eswa aturu lanu ono ike; e -me l'ukporo eno l'iri le tete pho, te eshidu tuphahu nu pho. ¹⁴ Nokwapho g'ò to dudu teke ò bujeru uche Nna unu, bu l'imigwe g'ò duru me onye lanu l'ime unwegirima-a, l'a-la l'iswi.”

Nwanna, mesweru nu

¹⁵ “Òzo bu le-a; teke nwanna ngu mesweru ngu; kuchi iya ekuchi; je epfuaru iya iphe, o meru ngu. Teke ò nataru iphe, i pfuru iya; ò kwa iya bu l'a maru le nwanna ngu ono be i duphutawaru azu. ¹⁶ Teke ò bu l'ò to nataduru iphe, i pfuru; g'i je edutafua onye lanu; òzoo umadzu ebo ozo yeru onwongu; k'ophu oo-me g'e pfuru iya l'ekwo-opfu Chileke su l'òo ekebe, umadzu ebo; òzoo eto gbaru be eegude doshia ya.* ¹⁷ Teke ò bukwanu l'ò to natakwarupho iphe, ephe pfuru; je eworu iya koru Chiochi l'ophu. Teke ò to natakwarupho iphe, Chiochi pfuru; oo ya bu; unu eworu onye obu dobe g'ò bu onye ohozo; òzoo onye ana akiriko.

¹⁸ “Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; iphemiphe, bu iphe, unu keru egbu le mgboko-a be a gbekwaa l'imigwe

* 18:16 18:16 Gūnaa Dit 19:15.

kee ẹgbu. Iphemiphe, unu ọturu l'ẹgbu lẹ mgboko-a bẹ a gbẹakwaa l'imigwe ọtọ l'ẹgbu.

¹⁹ “Ọzo, mu e-pfufuaru unu bu lẹ-a; iphe, bukpo iphe, unu du ẹbo nodu lẹ mgboko-a; gude obu lanu kweta bya epfuru iya nu Chileke; iphe ono bẹ Nna mu ono, bu l'imigwe ono e-mekwaru unu. ²⁰ Kẹle iphe, bukpo ẹka a du ẹbo; ọzoo ẹto gude ẹpha mu nokobe; bẹ mu nokwa l'echilabo ndu obu.”

*Etu k'onye-ozu, aguduru
nwibe iya nvu*

²¹ Pyita byapfuta Jizosu bya asu iya: “Nnajiuphu-e; ?bu ugbo ole bẹ nwanna mu e-meswe mu; mu aguchaaru iya ya nvu? ?Bu ugbo esaa ọtọ?”

²² Jizosu su iya: “O to budu-a ugbo esaa kpurumu. Oo ugbo esaa esaa ugbo ukporo esaa esaa ugbo esaa. ²³ Ẹka Chileke bu eze bẹ a-duẹpho g'onye eze lanu, meru ge yee ndu-ozu iya gbazia k'okpoga iya. ²⁴ O gbakojee pho okpoga ono; e dutaru iya onye lanu, ji iya unu-kuru-unu ẹkpa-ego. ²⁵ Ophu nwoke ono enwedu iphe, o gude apfu iya. Nnajiuphu iya ono karu su g'e ree ya; ree nyee ya; ree unwegirima ibe iya g'ẹphe ha; me iphe, o nweru enweru mgburugburu; g'e gude pfua ugwo ono. ²⁶ No iya; nwoke ono daẹpho kpurumu l'ali gbushi ikpere rwoahaa nnajiuphu iya ono su iya: 'Jiko onye nwe mu nu; tanaa nshi hafua mu ro. Mu a-pfukotakwa ngu-a ugwo ono g'o ha jiko.' ²⁷ Imemini iya du onye eze ono. O paru iya haa bya asu iya g'o to pfuhewaro ugwo obu lẹ phuruphuru gberegedege.

²⁸ “Tobudu iya bu; onye-ozu ono lufuepho je ahuma onye ozo, yee ya tukoru buru ndu-ozu, ji iya nwokpoga, abadu ishi. O zu-gude iya; pyita iya l'ẹkpiri; su iya g'o pfu-dzua ya ugwo, o ji iya. ²⁹ Nwoke ono daa kpurumu l'ali rwoahaa ya; su iya g'o taa nshi hafua ya ro lẹ ya a-pfu iya ya-a. ³⁰ O jika su lẹ ya taa hadu iya; bya akputa nwoke ono je atuchia l'oka mkporo su g'o nodu l'eka ono jasuteke oo-pfu iya ugwo ono. ³¹ Tobudu iya bu; ndu ẹphe l'ia atukoje eje ozi huma iya; ẹhu daẹ phe pho dzu. Ẹphe gbagbua je akọoru nnajiuphu phe iphe, meru nu. ³² Nnajiuphu phe bya ekua nwoke ono; bya asu iya: '?I humaru gube ejo onye-ozu-a? ?I humaru ikpoto okpoga, i jikota mu l'ugwo; mu hakotaru ngu iya su g'i ti pfuhe mu iya; opfu l'i rworu mu arworwo? ³³ ?To gbaduru ngu ke g'i phuaru nwibe ngu obu-imemini ẹgube ono, mu phuru ngu ono?’ ³⁴ Nnajiuphu phe ono gude ẹhu-eghu kakputa iya je seru ye l'eka ndu a-nu iya aphu jasuteke l'ọ pfuebechaa ugwo, o ji g'o ha.

35 “Nokwapho gę Nna mu ophu bu l'imigwe e-me unu l'onye l'onye; mbukwa onye te egudejedu obu iya g'ọ ha gwaru onye mesweru iya nụ nvu.”

19

Ogori mę achifu nwanyi
(Mak 10:1-12)

¹ Tọbudu iya bu; Jizosu pfebeephe iphemiphe ono, oopfu ono bya eshi le Gálili; ọ buru iya atugbu. O jeshia ali Jiudiya, nọ l'azụ ęnyimu Jiđdanu azụ iya ophuu. ² Ikpoto igwe oha wuru tsoru iya. O mekota; ęhu dụ ndu iphe eme ike l'ęka ono.

³ Ndu Fárisii bya agbabęru iya ọnyà opfu g'ęphe gude nmata iya; bya ajjahaa ya sụ: “?Ọ dụ ree gę nwoke chifuje nyee ya mę o betakpọoru ọ buru gunu bę o meru?”

⁴ Ọ sụ phę: “Unu teke agutadu l'onye meru nemadzu e-shi le mbulembukpoo bu nwoke yęe nwanyi bę o meru* ; ⁵ bya asụ phę: ‘Noo g'o gude: nwoke je l'ahaję nna iya; haa ne iya gę yele nyee ya tugba. Ephenebo atuko buru onye lanu.†’ ⁶ Ephe taa bueduru umadzu labo. Ephe aburu onye lanu. Oo ya bu; iphe, Chileke tugbaberu nanu g'ọ tọ dukwa onye e-je iya ekekaha ębo.”

⁷ Ephe sụ iya: “?Dęnukwanu g'o gude Mosisu sụ g'e dejeru ękwo-achifu-nwanyi nụ nwanyi obu; chifu iya?‡”

⁸ Jizosu sụ phę: “Tọbudu l'unu bu ndu ejo ọkpoma meru g'o gude Mosisu kwe g'unu chifuje unyomu unu. Obenu l'e-shikpoo l'oduu bę ọ tọ duhaadaa ęgube ono. ⁹ Nta-a bu iphe, mu epfuru unu bu: Onye chifuru nyee ya je aluta ọzo bę buakwaa ogori bę oori. Gbahakwaa le nwanyi ono bu nwanyi, eri ogori. Onye lutakwanuru onye ono, a chifuru achifu ono bukwapho ogori bę oorikwapho.”

¹⁰ Ndu etsoje iya nụ sụ iya: “Ọ -buru l'onoo g'ọ dụ l'ęka nwoke yęe nyee ya nọ bę ọ kalękwapho mma g'a haa k'alulu l'ophu l'ophu.”

¹¹ Ọ sụ phę: “Ọ tọ buebekwa onyemonye bę opfu mu ono e-dodzuru ęnya. Ndu oo-do ęnya bukwapho ndu ono, Chileke goshiru iya. ¹² L'iphe, kparu iphe, nemadzu ta aludu nwanyi dukwa iche iche. O nwekwaru ndu te eyedu ime. Ọ buru g'ęphe dụ bu ono eshinu a nwuru phę. Ọ duru ndu bu nemadzu haru phę aháhá. Duru ndu kpọ-chiru obu sụ l'ęphe a-dụ gę ndu haru onwophę aháhá opfu g'ęphe ejeeru Chileke ozi ree. G'onye, a-dụ ike nata opfu ono natakwa iya.”

* 19:4 19:4 Gụnaa Mbụ 1:27. † 19:5 19:5 Gụnaa Mbụ 2:24. ‡ 19:7 19:7 Gụnaa Dit 24:1-4.

*Jizọsu agọru ụnwegirima
ọnu-oma*

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Ẹphe nọdu ekutagbaaru iya ụnwegirima g'o byibegbaa pẹ ẹka pfuru nọ Chileke l'iswi ẹhu pẹ. Ndu etsoje iya nọ baaharu ndu ono, ekutaru iya ụnwegirima ono mba. ¹⁴ Jizọsu sọ pẹ: "Unu hakwaa ụnwegirima g'ẹphe byapfuta mu. Unu ta akpọshishi pẹ abyabya; kele ọ bu ndu dọ nno bẹ ẹka Chileke bọ eze bọ nkepẹ."

¹⁵ Ọ bya ebyidzuchaaru ụnwegirima ono ẹka bya eshi l'ẹka ono; ọ bọru iya atugbu.

Onye nweru iphe

(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Noo ya; nwoke lanu byapfuta Jizọsu bya asu iya: "O-zì-iphe; ?bukupoo gunu dọ ree, mu e-me gẹ mu e-nweru ndzu ojejoje."

¹⁷ Jizọsu sọ iya: "?Denu g'o gude i nọdu aji mu aji k'iphe, dọ ree? Ọ kwa Chileke bọ onye lanu dọ ree kpoloko. Ọle teke ọogu ngu g'i bahu l'okpobe ndzu; meje iphe, ekemu pfuru."

¹⁸ Nwoke ono sọ iya: "Ekemu ?bọ ole bọ ono?"

Jizọsu sọ iya: "Te egbukwa ọchi; ọphu i rikwa ogori; ọphu i zikwa iphuru; ọphu i dzujekwa ọka. ¹⁹ Kwabeje nna ngu yee ne ngu ubvu; l'i bya eyee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu."

²⁰ Nwokerọbya ono sọ iya: "Eshinu mu bọ nwata ta adukwa iphemiphe ono ọphu mu mebyijeru. ?Denubahuna iphe, phodukwaduru mu nọ l'ememe?"

²¹ Jizọsu sọ iya: "Ọ -dọ ngu g'i duebe ree; laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru aswa iya je anu ndu akpa nri. Ọo ya bọ; l'ii-nweru okpobe iphe l'imigwe. I -mechaa nno; bya etsoru mu."

²² Nwokerọbya ono numaepho onu, Jizọsu yeru; ẹhu daa ya dzuu. Ọ bueru iya pho atugbu; kele ọ bọ onye nwenukaru iphe.

²³ Jizọsu sọ ndu etsoje iya nọ: "Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọotsukwa l'ẹhu g'ee-me gẹ ndu nweru iphe bahu l'ẹka Chileke bọ eze." ²⁴ Ọzo, mu e-pfufuaru unu bọ lẹ: epyo inya l'anya ngga kakwa nphe; eme lẹ g'onye nweru iphe e-me bahu l'ẹka Chileke bọ eze.

²⁵ Ndu etsoje iya nọ numa iya; ọ kabakpoo pẹ rọ atufu ẹhu. Ẹphe sọ iya: "?Ọ bahunuru onye bẹ aa-dzota?"

²⁶ Jizọsu bya elee pẹ ẹnya bya asu pẹ: "Ọ kwa l'ẹhu nemadzu bẹ ọ bọ 'ama-g'ee-me-iyaa; obenu lẹ Chileke ta adukwa iphe, kpọru iya ẹka ememe."

²⁷ Tòbudu iya bụ; Pyita sù iya: “Anyịbedua, haru iphemiphe, anyi nweru bya etsoru ngu-a ?bụ gụnu bẹ anyi e-nweru?”

²⁸ Jizọsụ sù phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ kwa unubedua ono, tsoru mu nù ono bẹ l'a-nọdu l'aba-eze iri l'ẹbo; kpee ọkpa-ipfu Ízurẹlu iri l'ẹbo ono ikpe; teke Abubu-Ndiphe a-bya anọdu l'aba-eze iya, egbu nwịinwii lẹ mgboko ọphúú, abya nù ono. ²⁹ Ọzo bụ l'onymonye, gude opfu ẹhu mu haa ọlo, o nwegbaarụ; ọzoo unwune iya nwoke; ọzoo unwune iya nwanyi; ọzoo nna iya; ọzoo ne iya; ọzoo unwu iya; ọzoo alị iya; bẹ Chileke a-pfu ụgwo iphe, ha g'iphe, ọ haru mgbo ụkporo ise; teme e -mechakwapho Chileke anụ iya ndzụ ojejoje. ³⁰ Ọle igwerigwe ndu bụ ndu ivuzọ nta-a l'e-mechaa buru ndu ikpazụ; ndu bụ ndu ikpazụ emechakwanaa bya aburu ndu ivuzọ.”

20

Ndu ozi opfu-vayinu

¹ “Teke Chileke e-goshi lẹ ya bụ eze bẹ ọo-dukwa gẹ nnajiuphu lanu, gbeshiru lẹ nchi abọhu je achita ndu-ozii ẹgu g'ephe byaru iya ozi l'opfu-vayinu iya. ² Ẹphe lẹ ndu ọ humaru bya epfubuchaa l'iphe, ọo-pfu phẹ bụ kobo lanu kobo lanu, bụ iya bụ aswa ogburumita ujiku ophu; ọ chiru phẹ jeye l'opfu-vayinu iya. ³ Ẹnyanwu gbakotajephọ; ọ lufukwa ọzo je ahuma ndu pfuru kẹ mmanu l'odu-ozii. ⁴ Ọ sù phẹ: ‘Unu tugbua je ejelephe ozi lẹ mgbabu mu. E -mechaa; mu apfua unu iphe, gbaru unu.’ Ẹphe kwee hm jeshia. ⁵ O be l'echilabọ eswe; ọ lufukwapho je achita nemadzụ yekwapho lẹ mgbabu ono; bya emekwapho nno g'enyanyanwu swifuru l'ishi. ⁶ Teme o rwukwapho g'enyanyanwu ekewaa zaa zaa; ọ lufukwapho ọzo je ahumakwapho ndu pfuru kẹ mmanu; bya asukwa phẹ: ‘?Bụ gụnu meru g'o gude unu shi l'utsu pfuru l'eka-a kẹ mmanu?’ ⁷ Ẹphe sù iya l'ọ kwa l'ọ tọ dudu onye kuru phẹ l'egu. Ọ sù phẹ: ‘Ngwa; unu je etsoru ndu ophu ejeru mu ozi l'opfu-vayinu mu jee ozi. E -mechaa mu apfua unu iphe, gbaru unu.’

⁸ “Tòbudu iya bụ; o be l'uzenyashi; nwoke ono, nwe mgbabu ono sù onye-ishi-ozii iya g'o kua ndu-ozii ono g'ephe ha; pfua phẹ ụgwo phẹ. G'o shilepho lẹ ndu ophu byakperu azu-a pfuta iya jeye lẹ ndu ophu vuru ọzo bya. ⁹ Tòbudu iya bụ; ndu k'ono, byaru l'enyanyanwu eke zaa zaa ono bya abya. A pfukota phẹ g'ephe ha kobo lanu kobo lanu gbafu l'ishi. ¹⁰ Ọ buru g'a pfu-dzuru ndu ono bụ ono; jasụ o be lẹ ndu ophu vuchaa ọzo bya lẹ nchi abọhu pho; ephe dobesu l'aapfu phẹ iphe, ka shii. Obenu l'iphe, a pfukotarụ phẹ bule-a

kobo lanu kobo lanu g'ephe ha l'ehu l'ehu. ¹¹ Ephe natachaa ya bya aguharu nnajiuphu ono aphu ¹² su: 'Lewarọ; nta-a be a pfucharu pfa anyi le ndu owa-a, ejeduru ozi noo odu-a iphe lanu; l'anyibe ndu ophu shi l'utsu jegbuta onwanyi l'ozii; nyakota anwu eswe ono.' ¹³ O bya ekua onye lanu su iya: 'Ishikomu byaedu. ?I maru-a l'o to dukwa eji, mu meru unu. ?To bunaa kobo lanu kobo lanu be mu l'unu pfuburu? ¹⁴ Nata okpoga, gbaru ngu nu lashia; le mu turu obu mu onyo nu onye owa-a, byakperu azu-a iphe, mu nuru ngu. ¹⁵ ?Too ge mu te egudeshi iphe, bu nkemu mee g'o du mu? Too ?iiji iji-enya opfu le mu meru ndu ophu iphe-oma?'

¹⁶ "Oo ya bu le ndu ikpazu a-buru ndu ivuzo; ndu ivuzo aburu ndu ikpazu. Kele ndu e kuru du igwerigwe; ndu a hotaru habe nwahabe."

K'ugbo eto Jizosu epfu le

ya e-je iphe-ehuka nwuhu

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-34)

¹⁷ Jizosu phe nodu eje Jierusalemu. Ephe jenya; o kuchi umadzu iri l'ebo ono, etsoje iya nu ono iche je asu phe: ¹⁸ "Mu suru-a; nta-a be anyi ejeakwa Jierusalemu. L'eka ono be ee-mechaa deru Abubu-Ndiphe ye l'eka ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu. Ephe ekpee ya mpfugbu; ¹⁹ kpuru iya nu ndu 'amadu Chileke g'ephe mee ya sukuuku; chia ya echachi; woru iya kpo-gbua l'oswebe. O -noo abali eto; Chileke emee ya l'o teta dzuru ndu ozo."

Unwu Zebedi arwo Jizosu iphe

(Mak 10:35-45)

²⁰ Noo ya; a nonyaa; ne, nwuru unwu Zebedi duta unwu iya ono ephenebo byapfuta Jizosu. O rwua bya egbushi ikpere l'iphu iya rwoahaa ya iphe.

²¹ Jizosu su iya: "?Bu gunu bu ono?"

O su iya: "Jiko kwenu g'unwu mu-a ephenebo no-kube ngu. G'onye lanu nodu ngu l'ekutara; onye ophu anodu ngu l'ekicha l'eka i bu eze."

²² Jizosu su: "Ha! Unu ta amakwa iphe, unu arwo; unube ndu-a. ?Unu a-du ike nga iphe, shi l'okoro, mu abya angungu; l'e mee unu egube baputizimu e-me mu?"

Ephe su iya: "Ee! Anyi a-du-a ike."

²³ O su phe: "Iphe, mu nguru be unu a-ngu-a bu eviya; l'e mee unu egube baputizimu, e meru mu; obenu le k'anodu mu l'ekutara me l'ekicha ta abudu mu be o du l'eka. Ono duru ndu Nna mu doberu iya."

²⁴ Umadzu iri ophu numa l'onoo g'ephe jeru iya; ehueghu unwune labo ono ghuaahaa phe. ²⁵ Jizosu bya

ekukotachaa phe bya asu phe: “?O kwa l'unu maru-a le ndu-ishi ndu abudu ndu Jiu; l'anoduje akpa ndu no phe l'eka ehu; teme o buru onye no-l'oke-okwa anoduje eme ge ndu ozo maru l'oo ya ka shii. ²⁶ Ole oo ge k'unubedua ta adukwa egube ono; g'onye o du g'o ha shii le g'unu ha; bukwaru onye a-nodu ejeru ndu ophuu ozi. ²⁷ Onye o du g'o buru onye ivuzo le g'unu ha-a; g'onye ono wozeta onwiya ali; buru ohu unu. ²⁸ Nokwapho ge Abubu-Ndiphe l'onwiya ta abyaduru g'e jeru iya ozi; o buchikwaa g'o jeru ndu ozo ozi be o byaru; wafua g'o woru onwiya nu; g'e gude gweeru ngweja nu Chileke g'o buru iphe, oo-gude gbata ndzu igwe oha.”

*Jizosu eme ndu atsu ishi
g'ephe wata aphu uzo*

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Ephe shiepho Jieriko tugbushia; ikpoto igwe oha tsoru iya. ³⁰ Noo ya; umadzu labo, l'atsu ishi noduwaa l'aguga etsu-uzo. Ephe numaepho l'oo Jizosu aghata; ephe chishia su: “Nnajiuphu; gube Nwa Dévidi; g'imemini anyi dunu ngu!”

³¹ Ikpoto ndu ono gbochia phe onu su phe g'ephe dobe onu doo. Ephe kabakpo ya ro arashi ike su: “Nnajiuphu; gube Nwa Dévidi; g'imemini anyi du ngu ro!”

³² Jizosu pfuru doo bya ekua phe bya asu phe: “?Bu gunu be o du unu ge mu meeru unu?”

³³ Ephe su iya: “Nnajiuphu; menaa anyi g'anyi wata aphu uzo.”

³⁴ Imemini phe gude Jizosu. O bya ebyichaa phe eka l'enya. Teke ono kwapho ephe phuahaa uzo bya etsoru iya.

21

Jizosu abahu le Jierusalemu

(Mak 11:1-11; Luk 19:28-38; Jion 12:12-19)

¹ Ephe byarwutaepho l'ubvu Olivu; me le mgboru mkpukpu Betufeji, nowaa Jierusalemu ntse; Jizosu zia ndu etsoje iya nu umadzu labo; ² su phe: “Unu je l'ime mkpukpu ono, no unu l'uzo iphu ono. Unu -bahuepho l'ime mkpukpu ono be unu a-huma ne nkafu-igara yee nwa iya, e libegbaaru elibe l'eka lanu. Unu totachaa ya chitaru mu. ³ O -nweru onye duru iphe o pfuru; unu su iya l'o kwa mkpa iya duru Nnajiuphu. Unu -pfuwaa nno be aa-haekwaru iya pho unu teke ono kwapho.”

⁴ Iphemiphe ono mee o vaa; mbu iphe, onye mpfuchiru Chileke pfuru su:

⁵ “Unu karu Jierusalemu g'o

lenu:
 L'onye bụru iya eze
 abyapfutaakwa ya.
 L'o wozetaru onwiya ali
 nọdu l'eli nkapfụ-igara
 agba abya;
 mbụ l'eli nwa nkapfụ-igara
 ọbu.*”

⁶ No iya; e mechaa; ndu etsoje iya nụ ono jeshia je emeepho gę Jizọsu ziru phę. ⁷ Ẹphe kpuru ne nkapfụ-igara ono yęe nwa iya kputaru Jizọsu bya achiru uwe phę wukobe iya l'eli okpurukpu; Jizọsu nọdu iya l'eli. ⁸ Ndu ọphu ka l'igwe lę ndu ono woru uwe phę tọo l'uzo. Ndu ọphuu je ejikọo irwu oshi je atọoru iya l'uzo. ⁹ Ikpoto ndu awụ etso iya l'azụ mę ndu ọphu nọ iya l'iphu nọdu akpọ okwe asuje: “Nwa Dévidi, deejee! Deejee! Owoo! Onye Chileke gọru ọnu-oma nụ bę ọ bụ; mbụ onye ono, bụ Nnajuphu ziru iya g'ọ bya ono. Deejee! Deejee! Ọkalibe-kangokotaru-nụ, shi l'imigwe!”

¹⁰ Tọbudu iya bụ; ọ bataepho l'ime Jierúsalem; mkpukpu ono l'ophu tuko swokobe. A tuko ajikashi sụ: “?Bụ onye bụ ono? ?Bụ onye bụ ono?”

¹¹ Ikpoto ndu ono, ẹphe l'iya swi ono sụ: “Ọ kwa Jizọsu; mbụ onye mpfuchiru Chileke. Ẹka o shi bụkwa lę Nazaretu Gálili.”

*Jizọsu achifu ndu azụ aswa
 l'eze-ulo Chileke*

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jiọn 2:13-22)

¹² Tọbudu iya bụ; Jizọsu bya abahụ l'ime eze-ulo Chileke bya awata achishi iphe, bụkpoo ndu azụ aswa bya ere erere l'ime eze-ulo ono. Ọ bya akwatsushichaa teburu ndu agbanweje okpoga; bya akwatsushichaa okposhi ndu ere ndo. ¹³ Ọ sụ phę: “?Unu ta amadụ l'e deru l'ekwo-opfu Chileke sụ: ‘Ulo mu bę ee-kuje ulo, aa-nọduje epfu anụ mu.’ Unu bya eworu iya mee ulo, ndu ana nfu edomije onwophe.”

¹⁴ E mechaa; ndu atsụ ishi mę ndu nọ ẹniyeni wụ-pfuta iya l'eze-ulo Chileke l'eka ono; o mee phę ẹphe wekoro. ¹⁵ Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu humaepho iphe, dụ biribiri, oomeshi bya anuma ẹka unwegirima, kuru l'eze-ulo Chileke akpọ okwe asuje: “Nwa Dévidi; deejee; deejee;” ẹhu ghuahaa phę eghu.

¹⁶ Ẹphe sụ iya: “?Ọ kwa l'ĩinu-a iphe, ndu ono ara?”

* 21:5 21:5 Gụnaa Zek 9:9.

Jizosu sù phẹ: “Ee! ?Unu teke agù-rwuswee ẹka ono, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke sù: ‘Ọo l'ọnu ndu bụ unwegirima mę ndu angù ẹra bẹ ee-shi aja ngu ọkpobe ajaja.’ ”

¹⁷ Tọbudu iya bụ; Jizosu parù phẹ haa l'ẹka ono; ọ bụru iya alufu l'ime mkpukpu ono bya ejeshia Betani. O je akwaa Betani futa l'utsu.

Jizosu atụ oshi figu ọnu
(Mak 11:12-14)

¹⁸ O be l'utsu; ẹgu nọdu agù iya g'oolaphuwa azù l'oma mkpukpu ono. ¹⁹ Ọ hụma oshi figu, nọ l'aguga gbororo bya akpọ-kube iya. O rwua l'ẹka ọ nọ; ọphu ọ dudu mebyi, ọ hụmaru iya ilile; gbahaa ikpuchi. Ọ sù oshi figu ono: “I ti byadu amibaa mebyi lẹ mgboko-a jaswaruro ya.” G'e jia epfua; oshi ono nwukotaanaa lwaa.

Jizosu gude oshi, ọ turu ọnu
ezi ndu etsoje iya nù iphe
(Mak 11:20-24)

²⁰ Ndu etsoje iya nù hụma iya; ọ dọ phẹ ẹjo biribiri. Ẹphe sù: “?Denu g'o gude oshi ono nwuekwadupho lwa ẹgwegwa ẹgube ono?”

²¹ Jizosu sù phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; unu -kwetakpowa; ọphu unu abodu obu ẹbo; ọ tọ bụlekwaa iphe, mu meru oshi figu-a bẹ unu e-me nkinyi iya; ọ tọ dukwa m'obeta unu sù úbvú-a: ‘Ngwa; je aparu onwongu chie l'ime eze-enyimu’; oomepho nno. ²² Ọo ya bụ l'iphe, bụkpoo iphe, unu gude jepfu Chileke je epfuru nù iya sù iya g'ọ nù unu; unu kwetawaa l'ọo-nù iya unu; iphe ono bẹ ọo-nù unu.”

Aaji Jizosu ẹgube ike,
o gude eme iphemiphe ono
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Noo ya bụ; Jizosu bataepho l'ime eze-ulo Chileke; ndu-ishi uke Chileke mę ndu bụ ọgerenya mkpukpu byapfuta iya l'ẹka oozii iphe bya asù iya: “?Bụ ẹgube ike gunu bẹ i gude eme iphemiphe-a? ?Bụ onye ngeru ngu ike, i gude eme iya?”

²⁴ Jizosu yeeru phẹ ọnu sù phẹ: “Unu gebe gẹ mu jia unu nwaji lanu. Unu -kọoru mu iya; mu akọoru unu ike, mu gude eme iphemiphe ono. ²⁵ Sù-a; ?baputizimu, Jiọnu meru; ?bụ awe bẹ o shi? ?O shi l'imigwe? Tọo ?o shi nemadzu l'ẹka?”

Tọbudu iya bụ; ẹphe wata iya adzokashi l'ime onwophe sù: “Teke anyi sunuru l'o shi l'imigwe l'ọ sù anyi: ‘?Ọ bụru gunu meru g'o gude ọphu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?’

²⁶ Teke anyi sukwanuru l'o shi nemadzū l'ẹka; ?a maru iphe, ọha e-me; eshinu mkpukpu l'ophu pfudzuwaru lẹ Jiṅnu bụ ọkpobe onye mpfuchiru Chileke?" ²⁷ Tọbudu iya bụ; ẹphe sụ Jizọsụ: "Anyi ta amakwa."

Jizọsụ sukwanu pẹ: "Ọphu mu akọkwanuru unu onye ngeru mu ike, mu gude eme iphemiphe ono."

Etu nwoke yee unwu iya ẹbo

²⁸ "Denu g'iphe-a dū unu? Ọ dūru nwoke, nwutaru unwegirima unwoke labo. O be ujiku lanu; o bya asu k'ogeranya: 'Nwa mu; jiko jekwaaru mu ozi l'opfu-vayinu ntau.' ²⁹ Ọ sụ iya: Mu tee jekwa." E mechaa; izimanu lwa iya azu; o jeshia. ³⁰ Nwoke ono bya ejepfu ke nwata je epfukwaaru iya pho g'o pfuru onye ophuu. Ọ sụ iya hm lẹ ya e-jekwaa. E mechaa; ophu o jeduru. ³¹ Sụ-a; l'ime umadzu labo ono; ?denu onye ophu meru iphe, dū nna iya ree?

Ẹphe sụ iya l'ọo onye k'ogeranya.

Jizọsụ sụ pẹ: "Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ndu ana akiriko waa ndu agba ukpara l'e-vukwaru unu ọzo bahu l'ẹka Chileke bụ eze. ³² Kẹle Jiṅnu byaru bya egoshi unu ọkpobe ọzo, unu e-tso; ophu unu ekwedu nkiya; obenu lẹ ndu ana akiriko yee ndu agba ukpara be kwetaru nkiya. Unubedua humachaa l'ẹphe kwetaru; ophu izimanu alwakpodarunu unu azu; g'unu ghaa umere g'e mechaaru ke g'unu kweta ke Jiṅnu."

*Etu, e gude ndu e butaru ye
l'opfu-vayinu anma*

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ "Sụ-a; unu ngabekwa nchi numa etu ọzo. Ọ dūru nwoke lanu, bụ nnajiuphu, laru ẹgu vayinu. Ọ bya agbaa ya mgbabu; bya ebua ya nsu ẹka aanoduje azoshi mee l'akpuru vayinu ono. Ọ bya akpukwaapho nwulo eli ephekerephe ẹka ee-nyihuje eche mgbabu ono nche. Ọ bya ebuta ndu-ozie-egu woru iya ye pẹ l'ẹka bya ejeshia iphe-ozo. ³⁴ O rwujeepho teke aawoje akpuru vayinu ono; o zia ndu-ozie iya g'ẹphe jepfu ndu-ozie-egu ono g'a wọ ya okẹ akpuru vayinu nkiya. ³⁵ Ẹphe gude ndu ono, e ziru ozi ono tsua onye lanu iphe; bya egbaa onye ophuu egbugbu; bya atua onye ophuu mkpuma. ³⁶ Ọ bya ezia ndu-ozie ọzo, ka ndu ke mbu igwerigwe. Ndu ozi-egu ono mekwaa pẹ pho g'e meru ndu ophuu. ³⁷ E mechaa; o bya ezia nwa iya g'o jepfu pẹ sụ lẹ ya maru-a l'onye owa-a, bụ nwa iya-a be ẹphe a-kabe-a yeru nsọ. ³⁸ O be teke ndu-ozie-mgbabu ono humaru nwa iya ono; ẹphe zua mgbede kpua ya sụ: 'Ihee!

Waa onye aļi-a e-mechaa buru nkiya me nna iya nwuhu-a. Unu bya g'anyi gbua ya egbugbu nata iya iphe, rwuberu iya nu.' ³⁹ Epehe kputa iya kpufu le mgbabu ono je eworu iya gbua.

⁴⁰ "Su-a; onye nwe mgbabu ono -lwaepho; ?bu gunu be oo-me ndu-oziegu ono?"

⁴¹ Epehe su iya: "Oo-bya egbushikota ndu-ozie-mgbabu ono, ejo okpoma egbu egbugbu ono; mbu gbua phe njo egbugbu woru mgbabu ono ye ndu-oziegu ozo l'eka, bu ndu a-wotaje akpuru iya vutaru iya l'o rwuberu iya."

⁴² Jizosu su phe: "Unu teke agu-swee iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Mkpuma, ndu akpu ulo
jikaru;
mechaaru bya aburu
mkpuma, gudeshi ulo.

Ono buru iphe,
Nnajiuphu anyi meru;
o du anyi biribiri
l'enya.†"

⁴³ "Noo g'o gude mu su unu l'eka Chileke bu eze be a-natakwa unu woru iya nu ndu a-nuje iya okè akpuru, ophu gbaru iya nu. ⁴⁴ Temè onyemonye, bu onye vukotaru mkpuma ono daa iko be e-tsujihihukwanu; teke o turu nemadzū l'o gwee onye ono arakabya."

⁴⁵ Tobudu iya bu; ndu-ishi uke Chileke me ndu Farisii numaeopho etu iya ono; epehe maerupho l'oo phe be onmadoru iya. ⁴⁶ Epehe jee g'ephe gude iya; ndzu oha guhu phe; kele oha l'ophu pfudzuwaru le Jizosu bu onye mpfuchiru Chileke.

22

*Etu ndu e yeru le nri
ekele nwanyi*

(Luk 14:15-24)

¹ Jizosu byakwa egude etu yeeru phe onu ozo su phe:
² "Eka Chileke bu eze be depho g'onye eze lanu, shiru nwa iya nri ekele nwanyi; ³ bya ezia ndu-ozie iya g'ephe je ekua ndu e ziru le nri ekele nwanyi obu; ophu ndu ono ekwedu abyabya. ⁴ O byakwa ezia ndu-ozie iya ozo bya asu phe: 'Unu su ndu e ziru le nri-a le mu shiakwaru nri obu; le mu gbushikwaru oke-eswi mu; me okiri mu gude shia ya; le mu tukoakwaru iphemiphe dozichaa kwabe; g'ephe byawaro le

† 21:42 21:42 Gūnaa Ebvū 118:22,23.

nri ekele nwanyị ọbu.’ ⁵ Ndu ono, e ziru lẹ nri ono pael'iyaa ẹka lanu; ọ buru phẹ eje iphe, heru phẹ nu. Onye ejeshia l'egu iya; onye ejeshia ere aswa iya. ⁶ Teme ndu ọphuu tsukobeekwapho gude ndu ono, onye eze ziru ozi ono mee phẹ iphe-iphere woru phẹ gbushia. ⁷ Eze ono numaepho iphe, meru nu; ẹhu ghua ya ntumatu. Ọ bya ezia ndu ojogu iya; ẹphe je emegbushia ndu ono egbuje nemadzu ono bya atua ọku lẹ mkpukpu phẹ; ọku tsufu iya. ⁸ Teme ọ gbẹ teke ono bya asu ndu-ozi iya: 'Nta bẹ e shiebechaaru nri ekele nwanyị; ọphu ndu e ziru lẹ nri ọbu agbaduru k'eriri iya. ⁹ Ngwa; unu lufu l'oma eze gbororo; iphe, bukpuo ndu unu humaru g'ẹphe ahahabe l'otu; unu rwuta phẹ bya lẹ nri ekele nwanyị ọbu.' ¹⁰ Ndu ozi ono bya awufu l'oma eze gbororo je atukokpoepho ndu ẹphe humaru chita; ndu oma me ndu ẹjo-iphe. A bya anọ-jia ọlo nri ekele nwanyị ọbu.

¹¹ "O be teke eze bataru g'ọ huma ndu byaru lẹ nri ọbu; ọ huma nwoke, eyeduru uwe ekele nwanyị. ¹² Ọ su iya: 'Ishikomu; ?denu g'i shiru bata l'ime ẹka-a; l'ebe abụ l'i yeru uwe ekele nwanyị?' Ọphu nwoke ono amadu iphe, oo-pfu. ¹³ Onye eze ono su ndu-ozi iya: 'Ngwa; unu kee ya egbu l'okpa yee ẹka paru je echie lẹ tsukiribaa etezi. Ẹka ono bẹ nemadzu a-nodu kwaa ẹjo ẹkwa; taa ikireze.' "¹⁴ "Kele ndu e kuru dukwa igwerigwe; ọle ndu a hotaru habe ahabe."

Apfu akiriko

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Ndu Farisii tugbuepho je achia idzu g'ẹphe e-shi gude opfu, Jizosu epfu nmata iya. ¹⁶ Ẹphe bya eduru ndu etsoje phẹ nu me ndu ke Herodu ye g'ẹphe jepfu iya je asu iya: "O-zì-iphe; anyi maru l'i bu onye ire-lanu; teme i gude ire-lanu ezi ọzo Chileke; ọphu ọ dudu onye iitsu ebvu. Ọphu ọ dudu onye iile ẹnya l'iphu. ¹⁷ Su-a; yeeshikwaru anyi onu l'opfu-a. ?Denu g'ọ dukpuo ngu? ?Ọ bu emebyi ekemu Chileke me anyi -tufe akiriko nu eze nnajioha, no lẹ Romu?"

¹⁸ Jizosu maerupho ẹjo-iphe, no phẹ l'okpoma bya asu phẹ: "??Bu gunu meru g'ọ gude unu gbaberu mu onya opfu; unube tuko-l'ehu-atuko-l'obu-a? ¹⁹ Unu goshieshikwa mu okpoga, eegudeje atụ akiriko ọbu."

Ẹphe wotaru iya kobo lanu. ²⁰ Ọ su phẹ: "??Bu ishi onye yele ẹpha onye bu ọwa-a, e deru iya-a?"

²¹ Ẹphe su iya: "Ọo ke Siza!"

Ọ su phẹ: "Ọ n'iya-a bu g'unu woru iphe Siza nu Siza; unu eworu ke Chileke nu Chileke!"

²² Ẹphe nūma iya; ọ dū phẹ biribiri. Ẹphe parū iya haa; ọ buru phẹ atūgbu.

Kẹ eshi l'ọnwu teta dzuru ndzu
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Lẹ mbọku ono kwaphọ ndu Sadusii, bụ ndu sūru l'e tee shidu l'ọnwu eteta adzuru ndzū; byapfuta Jizọsu bya asū iya: ²⁴ "O-zì-iphe; iphe, Mósìsu deru l'ẹkwo ekemu bụ; teke nwoke lūnyaaru nwanyị bya anwūhu; ọphu ọ nwūtaduru nwa; gẹ nwune iya lūpyabe nyee ya ono g'ọ nwūtaru onye ọphuu, nwūhuru anwūhu phọ nwa. ²⁵ Sū-a; ọ dūru unwune ẹsaa, shi buru l'echilabọ anyi. K'ọgerenya lūchaa nwanyị; ọnwu woru iya gbua; l'ẹbe ọ tọgbo mẹ akọ lẹ mgboko. Ọ parū nyee ya ọbu haarū nwune iya. ²⁶ Onye k'ẹbo, bụ otsota bya alūpyabe nwanyị ono; bya anọnyakwaapho nwūhu; l'ẹbe atọgbo akọ; onye k'ẹto nno phọ; jasū l'onye k'ẹsaa. ²⁷ G'ẹphe ha nwūshihubebeepho tẹme nwanyị gbẹ teke ono bya anwūhu nkiya. ²⁸ O -rwua teke ee-shi l'ọnwu teta dzuru ndzū; ?bū onye ole bẹ nwanyị ono a-buru nyee ya; g'ẹphe n'ẹsaa lūchaaru iya-a?"

²⁹ Tọbudu iya bụ; Jizọsu sū phẹ: "Unu eshisweje iya; kẹle ẹkwo-opfu Chileke te edoduru unu ẹnya; ọphu ọ buru kẹ g'ike Chileke habe shii. ³⁰ Kẹle teke ndu nwūhuru anwūhu e-shi l'ọnwu teta dzuru ndzū bẹ nwoke taa lūhedu nwanyị; ọphu nwanyị alūhedu ji. Ẹphe a-dū g'unwu-ojozi-imigwe. ³¹ A -bya lẹ k'eshi l'ọnwu teta dzuru ndzū; ?unu ta agujedu iphe, Chileke pfuru nū unu l'onwiya sū: ³² 'Ọ kwa mbẹdua bụ Chileke kẹ Ébirihamu; buru Chileke kẹ Áyizaku; bya aburu Chileke kẹ Jíékọpu.*' Ọo ya bụ lẹ Chileke ta abukwa Chileke ndu nwūhuru anwūhu; ọ bụ Chileke ndu nọ ndzū."

³³ Ikpoto ndu ono nūmae ya phọ; iphe, oozì dūa phẹ biribiri ẹtu.

Ekemu, kpọ-chiru ishi
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Tọbudu iya bụ; ndu Fárisii nūmaepho lẹ Jizọsu mewaru ọnu-pfuu nū ndu Sadusii; ẹphe je erwukọbe onwophe. ³⁵ A nọnyaa; onye lanū l'ime phẹ, bụ onye ezije ekemu meahaa g'ọ gbaḅe ọnyà opfu gude nmata Jizọsu; bya asū iya: ³⁶ "O-zì-iphe; ?bū ekemu ole bụ ekemu, kpọ-chiru ishi l'iphe, bụ ekemu g'ọ ha?"

³⁷ Jizọsu sū iya: " 'Yee Nnajiuphu, bụ Chileke ngu obu ngu g'ọ ha. Gude ndzū ngu g'ọ ha; mẹ uche ngu g'ọ ha yee Chileke obu.' ³⁸ Ono bụ ekemu, kakọta shii bya aburu iya kpọ-chiru ishi. ³⁹ Ọphu tsotaru iya nū, dūhukwapho g'ono

* 22:32 22:32 Gūnaa Awụ 3:6.

bụ: 'Yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu.' ⁴⁰ Oo l'ekemu labo-a be iphe, bukota ekemu g'o ha yee iphe, ndu mpfuchiru Chileke deru l'ekwo tukoru g'o ha kpakoo."

Aji k'onye bu Kereshi o bu
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ O buru teke ono, ndu Farisii nokoberu ono be Jizosu jiru phe aji su phe: ⁴² "?O du unu ge Kereshi obu, bukpo Nwa onye?"

Ephe su iya l'oo Nwa Dévidi.

⁴³ O su phe: "?Denukwanu g'o gude Unme-du-Nso ke Chileke mee Dévidi o nodu ekuje iya Nnajiuphu su:

⁴⁴ "Chileke suru Nnajiuphu mu:

Nodu mu l'ekutara jasu teke

mu e-me g'i

zopyabe ndu-ohogu ngu

l'okpa.†

⁴⁵ Eshinu Dévidi ekuje iya Nnajiuphu; ?denuhunu g'o gude o buru Nwa iya?"

⁴⁶ Ophu o dudu onye duru ike yeeru iya onu; mbu g'o ka mma l'oo akpuru opfu lanu. Eshi mboku ono; ophu o dudu onye tubaaru ama aji Jizosu aji ozo.

23

Jizosu epfu ke ndu ezije ekemu
(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; 20:45-46)

¹ Jizosu gbalihu bya asu ikpoto oha ono me ndu etsoje iya nu: ² "Ndu ezije ekemu me ndu Farisii be bu phe bu ndu-ishi, l'ezije iphe, ekemu Mosisu bu. ³ Oo ya bu; unu nujekwaru phe opfu. Unu mejekwa iphe, bukpo iphe, ephe suru g'unu mee; ole g'unu te etsokwa aka phe. L'ephebedua bukwa epfufu be ephe epfuje iya l'onu; ophu ephe emekwanu iya ememe. ⁴ Ephe edoje oke ivu, anyi erwa; bya atsuh l'ehu evuvu woru bo nemadzu g'o vuru; ole ephebedua l'onwophe taa rwukwa iya g'o ka mma l'oo mkpushi aka. ⁵ Iphemiphe, ephe eme be ephe anoduje eme ge nemadzu huma phe. ?Unu ta ahumaduru g'ephe edeje opfu Chileke phosaa phosaa l'eli akpo, ephe epfubeje l'egedegee onu-iphu. ?Unu te eledu ge jipfu jipfu onu uwe phe ahaje. ⁶ Iphe, aduje phe ree bu g'o buru phe a-nodu l'eka aa-kachakpo phe akwabebu vuvu me a -nodu abo iphe; waa g'oshi, bu iya kachakpo ree l'ulo-ndzukou ndu Jiu buru nkephe; ⁷ waa erengete ekele l'eka a du igwerigwe; waa ge ndiphe kuje phe 'O-zii-ipe'. ⁸ Ole unu te ekwekwa ge

† 22:44 22:44 Guna Ebu 110:1.

kuje unu O-zì-iphe; kele ọo onye lanu bu onye l'ezije unu iphe. Onye ono bu iya bu Kéreshi. Unubèdua l'ophu bukota unwunna. ⁹ Ophu o dukwa onye unu e-kuje Nna le mgboko-a; l'ọ kwa Nna lanu be unu nweru, bu iya bu Nna ophu bu l'imigwe. ¹⁰ Ophu unu ekwekwa g'e kuje unu Nnajiuphu; kele ọo onye lanu bu Nnajiuphu unu, bu iya bu Kéreshi obu. ¹¹ O chia g'onye kakota shii le g'unu ha buru onye a-nodu ejeru ndu ophu ozi. ¹² Kele onyemonye, l'ewoli onwiya eli be ee-wozeta ali. Onye wozetakwanuru onwiya be ee-woli eli."

*Jizosu anma ndu bu
tuko-l'ehu-atuko-l'obu ikpe*

(Mak 12:40; Luk 11:39-42,44,52; 20:47)

¹³ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono. Kele unu woru aka Chileke bu eze guchia; guburu ndiphe ye g'ephe ta abahu iya. Unu taa bahudu iya l'onwunu; teme ndu eme g'ephe bahu be unu te ekwedu g'ephe bahu.

¹⁴ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono. Kele unu bu ndu eripyaje ulo unwanyi, ji phe anodedu. Unu nodu egudeje eredege epfukpopho ogologo opfu anu Chileke. Oo unu be Chileke a-kachaa anmashi ikpe ike.

¹⁵ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono. Leka unu akpojeru ugbo daa eze-enyimu tuko ekameka jebabe g'ee-shi g'unu pfubuta m'obeta o buru onye lanu yeru Chileke. Teke unu pfubutaru onye obu; unu emee ya l'oo-buru onye ka unu agba k'oku-ali-maa ugbo ebolechiko.

¹⁶ "Nshio unube ndu atsụ ishi, eme g'unu goshi onye ozo uzo. Leka unu asuje l'o to nwedu iphe, o bu me nemadzu-gude eze-ulo Chileke ria angu. Obenu l'onye gude mkpola-ododo eze-ulo Chileke ria angu obu be unu asuje l'ono bu ugwo, tukoru iya l'ishi. ¹⁷ Lekwa unube ndu eme eswe teme unu nodu atsugbaa ishi-a! ?Buhunu ole ka ere ire? ? Bu mkpola-ododo eze-ulo Chileke; too eze-ulo l'onwiya, gbè buru iya meru mkpola obu o buru iphe ke Chileke? ¹⁸ Teme unu sukwapfo l'onye gude oru-ngweja Chileke ria angu be o to dudu iphe, o bu; obenu l'onye gude iphe-anunu, e doberu iya ria angu be unu suru l'ọ buwaa ugwo, tukoru iya l'ishi. ¹⁹ Lekwa unube ndu-a, l'atsụ ishi-a! ?Buhunu ole ka shii? ?Bu iphe, a nuru anunu; too oru-ngweja Chileke, gbè buru iya meru g'iphe obu, a nuru anunu obu buru iphe ke Chileke? ²⁰ Oo ya bu l'iphe, bu onye gude oru-ngweja Chileke eri angu gudekwa yee iphe, no iya nu

rikota angu obu. ²¹ Onye gudekwanu eze-ulo Chileke ria angu be gudekwapho eze-ulo ono me Chileke, bu iya nu gude ria angu obu. ²² Onye gudekwanu imigwe eri angu gudekwapho aba-eze Chileke yee Chileke, onye no iya nu eri angu obu.

²³ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu ono. Kele unu agbakebeje je anu Chileke oke-lanu-l'uzo-iri l'agbo me anamita; mekpoo ahuji; bya aparu eme ekemu l'eka o karu akaka paru haa, bu iya bu ekpe ikpe, pfuru oto; waa aphu obu-imemini; waa apfushi ike l'iphe, onye pfuru. Iphemiphe ono be unu gege anodua eme; ole o to bukwanu g'unu haa ophuu. ²⁴ Unube ndu atsu ishi, eme g'unu goshi ndu ozo uzo; unube ndu azashijechaa zashia iphiriba iphe, ha ge nwenwu, no l'okoro; ole unu elwejekwa iphe, ha g'inya olwe wo.

²⁵ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu. Kele unu anoduje asa azu okoro; asa azu ochi; ole iphe, jiru ime iya bu ana ndu ozo iphe l'eka ike waa egu eme ejo-iphe. ²⁶ Gube nwophu Farisii, atsu ishi; vuru uzo saadaa ime okoro yee ime ochi; oo ya bu; azu iya egbufukwapho chalahaa ucha.

²⁷ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu. Kele unu du g'ilu, e memaru emema, anoduje ama mma l'eli ehuiya; o-rwua l'ime iya; okpu nemadzu; mekpoo iphe ozo, rehuru erehu; eji iya ejiji. ²⁸ Nokwapho g'unu aduje g'unu pfuberekoto; 'ama l'iphe, jiru unu ime bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu waa ejo-iphe."

*Jizosu epfu l'aa-gwatakota
ogbo nta-a ugwo iphe, ephe eme
(Luk 11:47-51)*

²⁹ "Nshio unube ndu ezije ekemu me ndu Farisii! Unube ndu bu tuko-l'ehu-atuko-l'obu. Kele unu anoduje akpushi ulo l'ilu l'eka ndiche unu phe ligbaaru ndu ephe gbushiru, bu ndu mpfuchiru Chileke; bya ememakwapho eka e liru ndu pfuberekoto emema; asuje: ³⁰ 'Ome unu no ndzu teke nna unu oche phe no; unu tege eyekwa eka l'egbushi ndu mpfuchiru Chileke.' ³¹ Unu gude egube ono agba onwunu ama l'unu bupho unwu ndu gburu ndu mpfuchiru Chileke. ³² O du ree; unu yenu eka mefufu-a iphe, ndiche unu phe meru mephodoru unu. ³³ Unube ejo agwo ono! Unube unwu, ogiji nwushiru ono! ?Unu e-mekwadu imagha nahu g'a ta nma unu ikpe; kpuru unu ye l'oku-ali-maa? ³⁴ Oo ya bu; unu huma le mu e-zi ndu mpfuchiru Chileke waa ndu mmamiphe; waa ndu ezije ekemu g'ephe byapfuta unu.

L'ime phe be o duru ndu ophu unu e-gbu egbugbu; duru ndu ophu unu a-kpopyabe l'oswebe; dukwarupho ndu ophu unu e-chi iphe l'ulo-ndzuko unube ndu Jiu; mekota phe ewere le mkpukpu le mkpukpu; ³⁵ k'ophu oo-tukoru unu l'ishi; mbu ochi ndu pfuberekoto, unu gbushiru le mgboko e -shi l'ochi Ebelu; nwata pfuberekoto; jasu l'ochi Zakaraya; nwa Barakaya; onye unu gburu le mgbaka eze-ulo Chileke; waa oru-ngweja Chileke. ³⁶ Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; l'iphemiphe ono bukotakwa l'ishi ogbo-a, no nta-a be aa-gwatakota ugwo iya g'o ha."

Jizosu yeru Jierusalemu obu

(Luk 13:34-35)

³⁷ "Oowaa! Gube Jierusalemu! I tukoru ndu mpfuchiru Chileke egbushi; bya egude mkpuma atugbushi ndu e ziru g'ephe byapfuta ngu. Tekenteke be mu meru ge mu chikobe unwu ngu l'eka lanu ge nepfu-oku achikobeje unwu iya l'ime nkú iya-a; ophu i kvedu! ³⁸ Huma ahuma; l'ibe ngu be aa-gbagharu; l'o dabyiru iphoro. ³⁹ Ge mu karu unu; unu ta ahumabaekwa mu jasuteke unu a-su: 'Chileke goru onu-oma nu onye ono, gude epha Nnajiuphu abya ono.' "

24

Iphe, e-me teke ikpazu

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Tobudu iya bu; Jizosu bya eshi l'ime eze-ulo Chileke lufuta; o buru iya atugbushi. Ndu etsoje iya nu byapfuta iya g'ephe goshikota iya eze-ulo Chileke ono l'ophu. ² Jizosu su phe: "O kwa l'unu humaru iphemiphe ono? Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ee-mechaa nwukposhichaa iphemiphe ono enwukposhi; mbu k'ophu o to dudu g'o ka mma l'oo mkpuma lanu, a-kpo-pfuru l'eli nwibe iya."

Iphe, bu o -mechaa

mgboko abvu

(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jizosu bya enyihu ubvu Olivu bya eje anodu anodo l'eli iya. Ndu etsoje iya nu byapfuta iya k'iche bya asu iya: "Bukpoo teke ole be iphemiphe-a, i pfuru-a l'e-mekpoo? Tembe ?bu gunu a-buru iphe, ee-gude maru teke ji-bya; waa teke mgboko a-bvu?"

⁴ Jizosu yeeru phe onu su phe: "Oo pho g'unu leta onwunu enya g'o to du onye e-duswe unu uzo. ⁵ Kele o duru igwerigwe ndu a-zaru epha mu bya. Onye ophu nonu l'oo-su l'o kwa yebedua bu Kereshi obu. Epe eshi l'eka ono duphua ndu du igwerigwe. ⁶ Unu a-nodu anu ude

ogū ophu aalwū l'ẹka dū ẹnya; waa ophu aalwū l'ẹka dū ntse; ọle g'obu te etsukahukwa unu; noo l'iphemiphe ono mefutajekwa. Ọle teke mgboko a-bvū teke erwukwa. ⁷ Noo kele ọha yele ọha ibe iya a-nọdu alwū oḡu; alì-eze yele alì-eze ibe iya a-nọdukwapo alwū oḡu nkephe. Ejo ọkpa nri a-bya. Alì anmaa jiiijijii l'ẹka dū igwerigwe. ⁸ Ọle iphemiphe ono dūepho g'ẹgube ime awatajẹ eme nwanyì k'òphúú-a.

⁹ "Noo teke ẹphe a-kpuru unu jepfu ndu ọchi-ọha; eeme unu ewere; gbushia unu. Ọhamoha, nọ lẹ mgboko egude kele unu bụ nkemu kpoo unu ashì. ¹⁰ Nokwapho teke ikpoto nemadzu a-gbakuta azu l'ekwekwe, ẹphe kweru ke Chileke. Ẹphe edeaharu nwibe phe nu g'e gbua; kpoo nwibe phe ashì. ¹¹ Igwerigwe ndu mpfuchiru a-bya lẹ mgboko-a bya anodu epfu iphe, Chileke epfuduru; gude edephusi ndu dū igwerigwe. ¹² Teme eshinu ejo-iphe a-kwata paa ẹka mebyikpoo apaa be n-yemobu k'igwerigwe nemadzu a-tokpoepho nwẹhu ejihu oyi eje. ¹³ Obenu l'onye taru nshi jasū l'ikpazu be Chileke a-dzota. ¹⁴ Teme ozi-oma k'ẹka Chileke bu eze-a; be aa-sà àsàsà g'o dzuru mgboko mgburugburu; k'ophu ohamoha l'ophu a-numadzuru iya. E -mechaa teke ono; mgboko abvu."

Ejo ahuma

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ "Sū-a; unu a-humakwa ejo-ahuma-ola-l'iswi ono, Danẹlu onye mpfuchiru pfuru unu opfu iya ono; l'ẹka o pfuru l'ẹka duru Chileke nsọ. Ge gube onye agū iphe-a rikwaa oriri iphe, o bu. ¹⁶ Unu -humae ya pho; ge ndu nọ lẹ Jiudiya gbalakwaa lashia l'ubvú. ¹⁷ G'onye nọ l'okpoku te ejeekwa abahu l'ulo lẹ ya eje ewota iphe, dū l'ulo iya. ¹⁸ Teme g'onye nọ l'egu te ejekwa ala unuphu je achita uwe iya. ¹⁹ Aphu a-tsokwaru unwanyi, dū ime; me unwanyi, nwa angukwadu era mboku ono. ²⁰ Oo g'unu pfuru nu Chileke g'agba oso unu ta abu l'udzumini; ophu o bushiru l'eswe-atuta-unme. ²¹ Kele teke ono be ejo oke iphe-ehuka, eteke adu-swee k'eshinu Chileke meru mgboko byasu nta-a l'a-du; ophu o byadu adubaa ozo. ²² Nnajiuphu -egbuduru teke iphe-ehuka ono mkpirikpu be o to dukwa nemadzu aaphodunu. Ọle oo-gude iswi ehū ndu o hotaru gbua ya mkpirikpu.

²³ "O -rwua teke ono; o -duru onye suru unu l'o wakwa Kereshi obu; ozoo l'o phukwa iya; unu te ekwekwa. ²⁴ Kele ndu a-nodu adzushi uka su l'ẹphe bu Kereshi; ozoo l'ẹphe bu ndu mpfuchiru Chileke; a-duchakwaa teke ono. Ẹphe a-nodu emegbaa iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri. Iphe ono a-buchaaru g'ẹphe e-shi dephua ndiphe; mbu je akpaa

lẹ ndu Chileke hotaru; m'ephe -je l'adu ike. ²⁵ Oḽe mu vuakwa uto epfuru iya unu nta-a, o too meadaa.

²⁶ "Oo ya bu; teke o nweru ndu suru unu g'unu lenu l'ọ nọkwa l'echiegu; unu te ejekwa ẹka ono. Ephe -su unu: lekwa l'ọ nọkwa l'ime mkpuru; unu te ekwekwa. ²⁷ Kele ọ kwa g'ebemu-igwe akuje phoo; shi l'uzo ẹnyanwu awawa lojaa akpaminigwe jasụ l'uzo ẹnyanwu ariba-a bu ge Abubu-Ndiphe e-me mboku, oo-bya.

²⁸ "O kwa ẹka odzu dabyiru be udele adojeru."

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ E -mechaa; teke ejo iphe-ehuka ono bvuerupho be ẹnyanwu e-jikputa; onwa echibuhu echichi; kpokpode eshi l'igwe dashihu; iphemiphe, no l'igwe anmawo anmawo loshweshihu. ³⁰ Noo teke iphe-ohubama ke Abubu-Ndiphe egeru egeru l'akpaminigwe. O buru teke ono be iphe, bu ohamoha, no le mgboko mgburugburu a-ra ejo ekwa; ẹka meji tofuru phe. Noo teke ephe a-huma Abubu-Ndiphe ẹka o no l'urwukpu shi l'igwe egbu nwjinwii gude ike iya, paru ẹka abya. ³¹ Aabya egbua eze opu ono, oo-gude zia unwu-ojozi-imigwe iya; ephe ejee l'iphu; jee l'azu; jee l'uzo ekutara; jee l'uzo ekicha; je akpaa l'eka igwe beru; ali beru; chikota ndu o hotaru.

Iphe, e gude oshi figu anwuta

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² "Su-a; unu gude oshi figu nwuta iphe; kele oobujeru; o -mishiwa bya erwua irwu ophuu; l'aamaru l'onanwu duwaa ntse. ³³ Nokwapho g'owa-a du. Teke unu humaerupho iphemiphe ono; unu amaru l'ọ nọkpowa ntse; mbu l'ọ nọwaa g'onu-oguzo. ³⁴ Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ogbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. ³⁵ Su-a; igwe a-bvukwa; ali abvu; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadu erebuhu ire erebuhu.

Mboku, oo-buru

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)

³⁶ "Obenu l'ọ to dudu onye maru mboku, oo-buru; ozo teke iphe ono e-megbaa gedegede. Mbu l'unwu-ojozi, bu l'imigwe ta amakwa iya; ophu Nwa Chileke l'onwiya amakwa iya. Onye maru iya nu buepho Chileke, bu Nna nwekiya. ³⁷ O kwa g'ọ du l'ogbo ke Nuwa phe teke ndiche ono bu g'oo-du teke Abubu-Ndiphe l'a-bya. ³⁸ Kele teke ndiche ono; teke utso, riru mgboko eteke agbadu; be ephe shi nodu eri angu; alu-phe nwanyi; ekephe nwanyi; jasụ mboku, Nuwa bahuru l'eze ugbo; ³⁹ ophu ndiphe amadu

iphe, akọ nù; jasù teke mini byaru atùko phẹ rikọta. Nokwa g'ọo-dù teke Abubu-Ndiphe a-bya bụ ono. ⁴⁰ Noo teke unwoke labọ a-nọdu l'ẹgu; aabya ezikọta onye lanù haa onye ọphuu. ⁴¹ Ụnwanyi labọ a-nọdu atsù nri; aabya ezikọta onye lanù haa onye lanù. ⁴² Ọo ya bụ; unu che nche; kele unu ta amadụ mbọku, Nnajiuphu unu a-bya. ⁴³ Ọle-a; unu makwaruphọ ọ-a; Ọme oke, bu l'unuphu maru teke iphuru abya ibe iya mẹ ọ nwụkwaru-a ọnya; mẹ o to kwekwanù g'iphuru tsufua ọlo iya bata. ⁴⁴ Ọo ya bụ; unubedua l'onwunu; unu kwabekwapho ọnya; kele Abubu-Ndiphe l'a-bya teke unu te eledu ọnya iya."

Nwozi, e gude ire iya ẹka
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ "Bụ onye bụ nwozi, e gude ire iya ẹka ẹme ọ buru onye kwaru ọnya? Ọ bụ onye ono, nnajiuphu iya doberu l'unuphu g'ọ nujeru iya ndibe iya nri l'orwuberu iya. ⁴⁶ Ẹhu-utso bẹ a ọrọ nù nwozi ono mẹ ọ -buru ọ nnajiuphu iya a-lwa bya ahuma l'oome iphe ono, e ziru iya ono. ⁴⁷ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; nnajiuphu ono e-wokwaru iphemiphe, o nweru enweru ye nwozi ono l'ẹka. ⁴⁸ Obenu; teke ọ bụ nwozi ẹjo ọkpoma; ọ rịa sù: 'Ha! Nnajiuphu mu anọakwaa ọdu'. ⁴⁹ Ọ bya awata etsukashi ndu-ozì nwibe iya iphe; wata eri g'ọ dù iya; nguahaa mẹe; ẹphe ọ ndu nggaga mẹe. ⁵⁰ Nnajiuphu iya ono a-lwa mbọku, o too ledu ọnya iya waa teke ọ tọ madu; ⁵¹ bya agwaa ya ọchi; woru iya gwakọbe ọ ndu bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu. Noo ẹka nemadzu a-nọdu kwaa ẹjo ẹkwa; taa ikireze."

25

Akọ akatikpo unwumgboko iri

¹ "Ẹka Chileke bụ eze bẹ aa-duepho g'iphe, meru l'akọ akatikpo unwumgboko iri, chitaru orọku phẹ gude jeshia onye jeru alù nwanyi ọphúú ndzuta. ² Ụmadzu ise l'unwumgboko ono bụ ndu eswe; umadzu ise buru ndu kwaru ọnya. ³ Ọle ndu eswe phọ pataru orọku phẹ; ọphu ẹphe adudu manù, ẹphe wotafuaru k'etsutsu. ⁴ Ọle ndu ọphu kwaru ọnya yeru manù l'iphe parù k'iche bya apakwaruphọ orọku phẹ. ⁵ Onye ono, alù nwanyi ọphúú ono nọahaepho ọdu abyabya; mgbenya rweahaa phẹ. A nọnya; mgbenya tushikota phẹ.

⁶ "Abalì keepho ẹbo; a rashia sù: 'Eeghee! Onye jeru alù nwanyi ọphúú ọbu alwaakwa-o! Unu lufuta bya eje iya ndzuta-o!' ⁷ Tọbudu iya bụ; unwumgboko ono wulihukọta bya emezichaa orọku phẹ. ⁸ Ndu ọphu bụ ndu eswe phọ sù

ndu ọphuu, kwaru ẹnya pho: 'Unu menuru nwamanu unu tadaru anyi jiko l'oku anyihuakwaa l'oroku anyi.' ⁹ Ndu k'ono, kwaru ẹnya ono su phe: '?Teke o to sukwanu anyi l'unu-e? Unu jepfukwa ndu ere manu-oku je akpata k'unu.' ¹⁰ Ephe tugbua jeshia ya akpata. O buru teke ono be onye jeru alu nwanyi ono byarwutaru; ndu ophu jikobewaru aka ejeje pho tsoru iya; ephe bahu l'ulo aka eeme ekele-nwanyi ono l'enyashi ono. Ephe wubaepho l'ulo; e woru uzo guchia.

¹¹ "E mechaa teme umadzu ise ophu bya; bya asu: 'Nnajiuphu! Nnajiuphu! Guhaaru anyi uzo.' ¹² Nwoke ono su phe: 'Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; mu ta amakwa onye unu bu.' "

¹³ Oo ya bu le-a; unu chekwa nche; eshinu unu ta amadu mboku, Abubu-Ndiphe a-bya; ophu unu amadu teke ooburu.

Etu ndu e yeru okpoga l'eka
(Luk 19:11-27)

¹⁴ "L'eka Chileke bu eze duekwapho g'iphe, meru l'ako nwoke lanu, gbeshiru eje iphe-ozo; bya ekua ndu-ozu iya bya eworu eku iya ye phe l'eka. ¹⁵ Onye lanu be o nuru ukporo eka-ego ise; bya anu onye ophu ukporo eka-ego labo; bya anu onye k'eto ukporo eka-ego lanu. Onyemonye be o nuerupho ge nwike nkiya beru. O nuchaa phe iya; o buru iya eje iphe-ozo, ooje. ¹⁶ Onye ophu o nuru ukporo eka-ego ise pho tugbuepho teke ono gude iya jeshia ngho. O je egude iya gbaa ngho rita urwu ukporo eka-ego ise ozo tukobe iya. ¹⁷ Nokwapho g'onye ophu a nuru ukporo eka-ego labo pho meru. O jeru eritakwapho urwu ukporo eka-ego labo ozo tukobe iya. ¹⁸ O be l'onye ophu nataru ukporo eka lanu-a; o tugbua je ebvua ali woru okpoga nnajiuphu iya ono libe.

¹⁹ "Tobudu iya bu; a nokpoepho-oo jasu: o be ujiku lanu; nnajiuphu ndu ono lwa g'ephe l'ephe gbazia okpoga ono. ²⁰ Onye ophu a nuru ukporo eka-ego ise pho byatashia bya egudekwapho ukporo eka-ego ise ozo bya asu: 'Nnajiuphu; iphe, i nuru mu bu ukporo eka-ego ise. Wakwa ukporo eka-ego ise ozo, mu ritaru l'urwu tukobe iya baa.' ²¹ Nnajiuphu iya su iya: 'I meru ree! I bu okpobe onye-ozu, e gude ire iya aka. Eshinu e gude ire ngu aka le nwiphe, edzudu kaa be mu e-me g'i buru onye-ishi l'iphe, paru aka. Ngwa; bya g'ehu toko tsoo gu le nnajiuphu ngu utso.' ²² Onye ophu, a nuru ukporo eka-ego labo pho byakwa bya asu: 'Nnajiuphu; iphe, i nuru mu bu ukporo eka-ego labo. Wakwa ukporo eka-ego labo ozo, mu

ritaru l'urwu tukobe iya baa.' ²³ Nnajiuphu iya ono sù iya: 'I meru ree. I bú ọkpobe onye-ozì, e gude ire iya ẹka. Eshinu e gude ire ngu ẹka lẹ nwiphe, edzudu kaa bẹ mu e-me g'ì buru onye-ishi l'iphe, parù ẹka. Ngwa; bya g'ẹhu tuko tsoo gu lẹ nnajiuphu ngu ọtso.' ²⁴ Onye ọp̄hu a nuru ọkporo ẹkpa-ego lanu pho byakwa bya asu: 'Nnajiuphu; mu maru ngu ree; l'ì bunukaru ejo nemadzu. Iiwotaje iphe l'ẹka i kuduru iphe; teme i nodu ejeje ekpota iphe, i ghaduru. ²⁵ Noo g'o gude ndzu guhu mu; mu woru ọkporo ẹkpa-ego ngu je elibe l'ali. Nggẹkwa iphe ngu.'

²⁶ "Nnajiuphu iya ono sù iya: 'Lekwa gube iberezi iphe, arwuhu-a, ejo ọkpoma egbu egbugbu-a. Oo ngu pho maru lẹ mu awotaje iphe l'ẹka mu akuduru iphe; teme mu nodu ekpotaje iphe, mu aghaduru. ²⁷ I gege dobekporu mu nu okpoga mu l'ulo nche okpoga; g'oo-buru mu -lwa mu eje ewota okpoga mu yee iphe, o tukoberu onwiya. ²⁸ Ngwa; unu nata iya okpoga ono; woru nu onye pho, nweru ọkporo ẹkpa-ego iri pho. ²⁹ Kele onyemonye, nweru nu bẹ a-anubakwa g'o nweru k'etsutsu iya. Obenu l'onye enwedu nu bẹ aa-gbenu natafulenu nwophu o nweru.' ³⁰ 'Ngwa; unu kpota mkpokoro onye-ozì-a kpufu je eye l'ẹka gbakotaru tsukiribaa. Eka ono bẹ nemadzu a-nodu kwaa ejo ẹkwa; taa ikireze.' "

Ikpe Ikpazu

³¹ "Obenu lẹ teke Abubu-Ndiphe a-nodu egbu nwijnwii abya yee iphe, bukota unwu-ojozi-imigwe l'ophu bẹ ọ-nodu l'aba-eze iya, egbu nwijnwii. ³² Teke ono bẹ ndiphe mgburugburu e-dzukota l'iphu iya. L'oo bya eworu phẹ hoo g'onye eche aturu, l'ahoshije egbu l'ẹka aturu iya kuru; dobe phẹ iche iche-a. ³³ L'oo bya achiru ndu ophu bu aturu dobe onwiya l'uzo ẹkutara; chiru ophu bu egbu dobe l'uzo ẹkicha. ³⁴ Noo teke eze ono a-sù ndu k'ono, no iya l'uzo ẹkutara ono: 'Unu bya; unubẹ ndu Nna mu goru onu-oma nu. Unu bya enweru mgboko ọphuu ono, Chileke kwakobehawaruro unu e -shi teke o meru mgboko ono. ³⁵ Kele egu guru mu; unu nu mu nri; mu ria. Egu mini gua mu; unu chebe mu mini; mu ngua. Mu buru mbyambya; unu dubata mu ibe unu. ³⁶ Mu gbaru oto; unu nmabẹ mu iphe. Iphe mee mu; unu gbaaru mu mkpu. Mu jee mkporo; unu bya mu agbaphe.'

³⁷ "Noo teke ndu p̄fuberekoto a-sù iya: 'Nnajiuphu; ?bu teke ole bẹ anyi humaru ngu ẹka egu agù ngu; anyi nu ngu nri obu? Ozoo lẹ mini agù ngu; anyi chebe ngu mini; i ngua? ³⁸ Teme ?bukpoo teke ole bẹ anyi humaru ngu; i buru mbyambya; anyi dubata ngu ibe anyi? Ozoo l'ì gba oto; anyi

nmabẹ ngu iphe? ³⁹ ?Bụkpoo teke ole bẹ anyi humaru ngu l'ẹka iphe eme ngu; ọzoo l'ị nọ l'ọka mkpọro; anyi gbaaru ngu mkpu?' ⁴⁰ Noo teke eze e-yeru phẹ ọnu sụ phẹ: 'Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; eshinu unu mekpọwaru iya m'obeta ọ bụru onye lanu, ẹnya kachaa alwalwa l'unwunna mu-a bẹ buakwaa mbedua bẹ unu meru iya.'

⁴¹ "Noo teke ọo-bya asụ ndu ọphu nọ iya l'uzo ẹkicha: 'Unu lufu mu l'iphu; unubẹ ndu Chileke turu ọnu. Unu wuba l'oku ono, e-nwu gidigidi jaduru ono, bu iya bu ẹka Chileke meru doberu Obutuswe yee unwu-ojozi iya ono. ⁴² Kele ẹgu guru mu; ọphu unu anoduru mu nri. Egu mini gwa mu; ọphu unu echebeduru mu mini. ⁴³ Mu buri mbyambya; ọphu unu edubataduru mu ibe unu. Mu gbaru oto; ọphu ọ dudu iphe, unu nmaberu mu. Iphe mee mu; teme mu nọo l'ọka mkpọro; ọphu unu agbajeduru mu mkpu.' ⁴⁴ Noo teke ẹphe e-yekwapho ọnu sụ: 'Nnajiuphu; ?bu teke ole be anyi humajekpooru ngu ẹka ẹgu agu ngu; ọzoo ẹka ẹgu mini agu ngu; ọzoo ẹka ị bu mbyambya; ọzoo ẹka ị gba oto; ọzoo l'ẹka iphe eme ngu; ọzoo l'ẹka ị nọ l'ọka mkpọro; ọphu anyi eyeduru ngu ẹka?' ⁴⁵ Noo teke ọo-sụ phẹ: 'Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; eshinu unu te emeduru iya g'ọ ka mma l'ọo onye lanu, ẹnya kachaa alwalwa l'ime ndu-a bẹ unu te emekwaru mu iya.' ⁴⁶ Ọo ya bu; ẹphe eje anodu l'ẹka ẹphe a-nodu eje iphe-ehuka mkpurumkpuru jasụ lẹ tuutuutu lẹ mimiimii. Obenu lẹ ndu ọphu bu ndu pfulerekoto e-je l'ẹka ẹphe e-nweru ndzu ojejoje."

26

Ndu-ishi achị idzu egbu Jizosu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jion 11:45-53)

¹ Tọbudu iya bu; Jizosu pfughechaepho iphemiphe, oopfu; bya asụ ndu etsoje iya nụ: ² "Ọphu unu maru bu l'ọ ghudufuwaru-a abali labo; ọbo Ojehata erwua. Noo teke ee-deru Abubu-Ndiphe ye g'a kpopyabe l'oswebe."

³ Tọbudu iya bu; ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ọgerenya mkpukpu bya edzukobe l'okpoku ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Onye ono bẹ ẹpha iya bu Kayafasu.

⁴ Ẹphe nọo ndzukọ sụ l'ẹphe e-gude Jizosu lẹ mpya woru gbua. ⁵ Ọle ẹphe sụru l'ọ tọ buduru nta-a, aabo iphe-a; a-nonyaa utsu daa l'ẹka ọha nọ.

Aawu Jizosu manụ,

eshi mkpọ lẹ Betani

(Mak 14:3-9; Jion 12:1-8)

⁶ O be gę Jizosu jeru Betani; o je anodu l'ibe Sayimonu, onye ekpenta mejeru pho. ⁷ Noo ya; nwanyi lanu gudeepho mgbere, ama ntumatu bata gę Jizosu gude nri l'eka eri. Mgberere ono be manu, eshi mkpọ, du iya nu kwatakporu ere ire shii. Nwanyi ono bya eworu manu ono wua Jizosu l'ishi. ⁸ Ndu etsoje iya nu humae ya pho; ehu ghuaaa phe egu. Epe su: “?Bu ke gunu be e gude emebyishi eguru manu owa-a? ⁹ Kele manu-a suru g'ee-reta iya iphe, paru eka woru keshiaru ndu akpa nri.”

¹⁰ Jizosu maerupho l'onoo iphe, epe epfu bya asu: “?Bu gunu meru g'o gude unu nodu epfuchi nwanyi ono nchi? ?Unu ta amadu l'oo okpobe iphe be o meru mu egube ono? ¹¹ Ndu akpa nri be unu l'ephe ano tekenteke; obenu le mbedua ta abudu tekenteke be mu l'unu a-nodu. ¹² L'iphe, meru iphe, o wuru mu manu-a bu g'o shi nta-a kwakobeta mu m'obvu mboku, ee-li mu. ¹³ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe, bukpo ekameka, a saru ozi-oma-a le mgboko-a mgburugburu be aa-kojeekwapho ako iphe-a, nwanyi-a meru-a; gudeje nyata nwanyi-a.”

*Jiudasu eederu Jizosu eye
l'eka ndu Jiu*

(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Tobudu iya bu; Jiudasu Isukariyotu, bu onye lanu l'ime umadzu iri l'ebo ono, etsoje Jizosu ono bya atugbua jepfushia ndu-ishi uke Chileke; ¹⁵ je asu phe: “?Bu gunu be unu a-nu mu ge mu deru iya ye unu l'eka?” Epe pfua ya ukporo pangu le pangu iri. ¹⁶ O shiepho teke ono wata achọ teke gbaru gę ya deru Jizosu ye phe l'eka.

Nri-enyashi Ikpazu

(Mak 14:12-26; Luk 22:7-23; Jion 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

¹⁷ O rwua l'eswe, abahu l'obo-iphe, aataje buredi, ekoduru ekoko ono; ndu etsoje Jizosu byapfuta iya bya asu iya: “?Bu awe be o du ngu g'anyi doziaru ngu gi nodu ria nri obo Ojaghata obu?”

¹⁸ O su: “Unu bahu l'ime Jierusalemu. O nweru nwoke lanu, unu e-jepfu je asu iya le O-zì-iphe suru; l'o rwuwaru iya l'alala. Ge ya nodunu l'ibe ngu ria nri obo-iphe ono yee ndu etsoje iya nu.”

¹⁹ Ndu etsoje iya nu ono je emee ge Jizosu ziru phe. Epe nodu l'eka ono kwakobeahaa nri obo Ojaghata ono.

²⁰ O be l'uzenyashi; Jizosu yele umadzu iri l'ebo ono je anodu kwabe k'eri nri ono. ²¹ Epe rijeepho nri ono; o su phe: “Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; o kwa onye lanu le g'unu no l'eka-a be l'e-deru mu ye l'eka ndu achọ ishi mu.”

22 Ọ kwata rwua p̄hẹ l'ẹhu; aphụ ji p̄hẹ obu. Ẹp̄he j̄jahaa ya nanu nanu s̄u: "Nnajiuphu; ?b̄u mb̄edua t̄o mb̄edua?"

23 Ọ s̄u p̄hẹ: "Ọo onye mu l'iya eye ẹka l'ochi lanu-a bu onye obu, e-deru mu ye obu. 24 Abubu-Ndiphe l'a-lakwa g'e deru iya l'ẹkwo-opfu Chileke. Ọle aphụ a-ts̄oru onye ono, ee-shi l'ẹka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'ẹka ndu ach̄o ishi iya ono. O gogo kakwaru onye ono ree ọme a ta nwuduru iya ilile."

25 Jiudasu-a, l'e-mechaa deru iya ye-a s̄u iya: "Onyibe; ? bu mb̄edua t̄o?" Jizosu s̄u iya: "Ọoekwa ngu ph̄o b̄e o shi l'onu."

26 Ẹp̄he gudekwad̄u nri ono eri; Jizosu bya ewota buredi bya ekele Chileke ekele; bya eworu iya nuḡbaa ndu etsoje iya nu; bya as̄u p̄hẹ: "Unu ḡe ria. Ọwa-a bu ogwehu mu."

27 Ọ byakwa apata okoro, m̄e d̄u bya ekelekwaph̄o Chileke ekele bya eworu iya nu ndu etsoje iya nu bya as̄u p̄hẹ: "Unu ngu-dzuru iya g'unu ha. 28 K̄e ọwa-a bu mee mu, egude agba ogbandzu ọphúú; mee a gbash̄iru l'iswi ẹhu igwe ọha; k'ophu Chileke a-guru p̄hẹ nv̄u l'iphe-ẹji. 29 Ọle iphe, mu a-kar̄u unu bu; mu ta abyakwa angubaa m̄e, shi l'akpuru vayinu jasuru mb̄oku ono, mu l'unu a-ngu k'ọphúú l'ẹka Nna mu bu eze."

30 Ẹp̄he kwechaa ebvu, e gude aja Chileke ajaja; bya ejeshia l'úbvú Olivu.

Pyita a-ḡo l̄e ya ta amad̄u Jizosu

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jiḡon 13:36-38)

31 A nonyaa; Jizosu s̄u p̄hẹ: G'unu hak̄ota b̄e e-mechakwaa hak̄ota mu gbalaa l'enyashi-a; g'e deru iya l'ẹkwo-opfu Chileke. K̄e e dekwaru s̄u: "Mu e-chigbu onye eche aturu; g'ikpoto aturu ono agbakash̄ihu.* 32 Ọle teke e mērupho ḡe mu shi l'onwu teta dzuru ndz̄u b̄e mu e-vukwaru unu ọzo jerwua Gálili."

33 Pyita s̄u iya: "Onyemonye -jekp̄o agbalak̄ota par̄u ngu haa b̄e ẹp̄he a-hakwa ngu-a; ọ kwa l̄e mb̄edua ta ayikwa haa ngu."

34 Jizosu s̄u iya: "Ḡe mu gbukwaaru ngu iya tororo; l'enyashi ntanu-a b̄e oke-oku nchi-ab̄ohu -bya ara ọrà; b̄e ị ḡoakwaru ẹgo ugbo ẹto s̄u l'ị t̄i mad̄u mu."

35 Pyita s̄u iya: "O betakp̄o mu l̄e ngu je a-tuko laa; mu ta abyakwa as̄u l̄e mu ta amad̄u ngu." Ndu etsoje Jizosu ndu ọphuu tuko pfudzuru nno.

* 26:31 26:31 ḡunaa Zek 13:7.

*Jizosu epfu anu Chileke
le mgbabu Getusemeni*

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

³⁶ Tɔbudu iya bu; Jizosu yele ndu etsoje iya nu swiru bya abyarwuta l'eka eekuje Getusemeni. E rwua eka ono; o su ndu etsoje iya nu: "Unu nodukwa anoo l'eka-a ge mu jeriberu l'eka pho je epfuru nu Chileke." ³⁷ O bya eduta Pyita yee unwu Zebedi ephenebo; epe swiru tugbua. Aphu ji iya obu; meji nodu etsue ya pho pharamu pharamu. ³⁸ O su phe: "Ha; egube owa! Meji akuekwa mu pho photophoto; mbu le meji abyaakwaa mu atofu. Unu nodukwa l'eka-a ge mu l'unu toko chee nche."

³⁹ O kpriberu nwanshii; bya adaa bube iphu l'ali pfuru nu Chileke su: "Nna mu; o -buru l'ii-mekotakpoo ya; manuru g'ii-me nafu mu okoro-a ge mu ta angu iphe, du iya nu. Ole o kwa g'o to bukwa iphe, du mu l'uche l'e-me. O kwa g'o bukwaru iphe, du gubedua l'uche l'e-me."

⁴⁰ O gbeshi jepfu Pyita phe-a, epe l'iya swi-a. O jeshia; epe nodu ekuwaa mgbenya. O su Pyita: "?Bu gunu be unu eme egube ono? ?Unu ta adudu ike nwuru enya ge mu l'unu noo m'obeta o buru awa lanu?" ⁴¹ Unu nwuru enya; pfuru nu Chileke g'o to kwe g'unu nmalahu l'ohutama. Maa nemadzu be o nodujekpokwa evushi evuvu ike; obenu le nemadzu l'onwiya be ike adudu."

⁴² O tugbukwaa k'ugbo ebo bya ejekwa awata epfu anu Chileke su: "O shita mu su gube Nna mu; o -buru l'o to duhedu g'ii-shi nafu mu iphe, du l'okoro-a; gbahalepho le mu ngufutaje iya be o dukwaa ree; o kwa g'o mee g'o du ngu l'uche." ⁴³ O bya alwaphutakwa azu byatashikwa; epe nodu ekukwapho mgbenya; kele mgbenya jiru phe enya ejiji.

⁴⁴ O pakwaru phe haa bya atugbua ozo bya eje epfuru nu Chileke k'ugbo eto; pfukwaapho iphe, o pfuhawaru. ⁴⁵ O mechaa; bya abyapfuta ndu ono, epe l'iya swi ono; bya asu phe: "?Unu nokpoephe le mgbenya g'unu no iya? ?Unu nokpokwada le nwa atuta unme unu obu? Unu lekwa l'o rwuakwaru. Abubu-Ndiphe be e deakwaru ye l'eka ndu iphe-eji. ⁴⁶ Unu gbeshikwa g'anyi je. O kwa onye deru mu ye nu obu abya nu pho."

Eegude Jizosu

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jion 18:3-12)

⁴⁷ Tɔbudu iya bu; Jizosu kpukwaduru-a opfu l'onu; Jiudasu-a, bu onye yikwaa l'umadzu iri l'ebo pho-a buru phereteke; yele igwe oha swiwaru. Epe pagbaaru mma mekpoo mgboro. Ndu ziru phe nu buru ndu-ishi uke

Chileke waa ndu bu ọgerenya ndu Jiu. ⁴⁸ Onye ono, deru iya ye onoya pfuwaru phe iphe, ya e-me g'ephe gude maru onye ophu o bu. O sūhawaru phe l'oo onye ono, ya e-jepfu je etsutsua onu ono bu onye ephe e-gude.

⁴⁹ Jizosu jepho phaa byapfuta Jizosu bya ekele iya ekele su iya: "Onyibe! ?I dupho?" bya etsutsua ya onu l'asha.

⁵⁰ Jizosu su iya: "Ishikomu; jero emee iphe, i byaru." Ndu ono bya bya azupyabe Jizosu; gudeshia ya ike. ⁵¹ Tobudu iya bu; onye lanu le ndu ono, ephe le Jizosu shi nodu ono yeepho aka mia mma iya swaramu; gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke; pafu iya nchi. ⁵² Jizosu su iya: "Mi-phu mma ngu azu l'obo iya; kele onyemonye, bu o-gbu-mma l'a-la le mma. ⁵³ To ?i dobesu le mu taa dudu ike asu Nna mu nta-a g'o dzoo mu; mbu l'oo ye unubuku unwu-ojozi-imigwe egwegwa g'ephe bya nta-a? ⁵⁴ Ole; ? denukwanu g'oo-shi vaa; mbu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke, bu iya suru l'iphe-a, eme nu-a mefutaje g'ooma-a?"

⁵⁵ Noo teke Jizosu suru ikpoto ndu byaru iya egude: "?Unu chigbaa mma; chiru mgboro abya mu egude? ? Mu bu onye ana nfu? Mu l'unu shikwa anoduje mbokum-boku l'eze-ulo Chileke; aka mu ezi unu iphe; ophu unu egudekpodaaru mu. ⁵⁶ Ole iphemiphe-a mewaru k'ophu iphe, ndu mpfuchiru Chileke deru l'ekwo-opfu Chileke aavutakota g'ephe pfuru iya."

Ndu etsoje iya nu g'ephe ha paru iya haa; gbackashihu.

Jizosu l'iphu ndu-ikpe

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jion 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Ndu guderu Jizosu kpata iya kpuru tugbua jeshia ibe onye bu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Epha onye ono bu Kayafasu. O buru l'eka ono be ndu ezije ekemu me ndu bu ọgerenya dzukotahawaru. ⁵⁸ Pyita gbę ụzenya etso iya azu azu jasụ ephe bahu ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono. O bya abahu bya eje ano-kube ndu nche; chiru enya ye ge ya humakpoo iphe, a-buru ishi iya. ⁵⁹ Ndu-ishi uke Chileke me ndu ogbo-ikpe l'ophu chọahaa ibo, ephe e-bo Jizosu; g'ee-shi g'ee-kpee ya mpfugbu. ⁶⁰ Ophu o dudu iphe, ephe humaru, bu iphe, o meru; l'eka a gbekwa du igwe agba iya ekebe eregede. A nonyaa; umadzu ebo bya ⁶¹ bya asu: "O kwa nwoke-a suru le ya a-du ike mebyishia eze-ulo Chileke; ya akpukwaa ya l'ime abali eto-a."

⁶² Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono gbalihu bya asu iya: "?Ti yedu onu l'iphe, bu ekebe owa-a, ephe agbagbaa ngu-a?" ⁶³ Ophu Jizosu epfuduru opfu. Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono su iya: "Pfukwaa mele Chileke, dzu ndu. ?Bu

ngu bu Kéreshi obu? Mbụ Onye-Ndzota ono, Chileke kweru ukwe iya-a. ?Bụ ngu bu Nwa Chileke obu?"

⁶⁴ Jizosu sụ iya: "Ooekwa ngu pho be o shi l'onu. O l'oo ge mu gbukwaaru iya unu tororo; nta-a be unu a-huma Abubu-Ndiphe l'eka o no l'ekutara Chileke, bu Okalibe-Kakota-Ike. Teme e -mechaa be unu a-humakwa iya pho l'eka o no l'urwukpu shi l'igwe abya."

⁶⁵ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono woru uwe ke yebedua bu onye-ishi-a zijaa sụ: "Nwoke-a pfubiyakwaru Chileke nta-a. ?Bubahunaa ekebe gunu ozo be anyi achokwadu? Unu numawaru-a epfubiyi, oopfubiyishi Chileke. ⁶⁶ ?Bụ gunu bu ikpe unu nta-a?"

Ephe tuko wua onu nanu sụ: "Iphe, gbaru iya nu bu onwu!"

⁶⁷ Noo teke ephe wataru iya avu onu-mini l'iphu; chiahaa ya iphe; ndu echi iya aka le nchi sụ iya: ⁶⁸ "Gube ophu suru li bu Kéreshi obu; pfunaa mpfuchiru obu; koo onye chiru ngu iphe ono."

Pyita ago le ya ta amadu Jizosu

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jion 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Ge Pyita no l'etezi l'ulo-ikpe ono; be nwamgboko, yee nemadzu bu byapfutaru iya bya asu iya: "Gubedua yikwa-a le ndu etsoje nwophu Galili-a, bu Jizosu-a."

⁷⁰ Pyita nodu l'edzudzu-oha l'eka ono goo ego sụ: "Ha! Mu ta amakwa iphe, iipfu." ⁷¹ Pyita gbeshiepho l'eka ono tugbua je anodu l'onu-oguzo. Nwamgboko ozo, yee nemadzu bukwapfo ebubu humakwa iya bya asu ndu no l'eka ono: "Nwoke-a be yikwa le ndu etsoje Jizosu; mbu nwophu Nazaretu."

⁷² Pyita gokwaapho ego ozo buta angu ria sụ: "Mu ta amakwa nwoke ono."

⁷³ A noepho nwanshi; ndu pfugbaaru le mgboru aka ono bya bya asu Pyita: "Ta agoshi ego li yichaa ya-a; olu-opfu ngu gbawaru ngu ama."

⁷⁴ O wata eri angu sụ ge Chileke gbukwaa ya ilu me o -budu ire-lanu be ya epfu-a. Sụ: "Mu ta amakwa onye ono, unu epfu opfu iya ono."

Teke onokwapfo oke-oku nchi-abohu raa ora. ⁷⁵ Noo ya bu; Pyita nyata opfu, Jizosu pfuru sụ: "Oke-oku nchi-abohu -bya ara ora; be i gokwaru ego ugbo eto li ti madu onye mu bu." O tugbua lufu je anodu raahaa ekwa arashi iya ike.

27

A kpɔ Jizosɔ akpupfu Payileti
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jiɔn 18:28-32)

¹ Nchi bohuepho; ndu-ishi uke Chileke l'ophu mɛ ndu bu ɔgerenya ndu Jiu bya achia idzu g'ɛphe gbua Jizosɔ. ² Ɛphe kee Jizosɔ ɛgbu; kpɔta iya kpɔru jeye nnajioha, bu Payileti l'ɛka.

Anwɔhu Jiudasu
(Ndu 1:18-19)

³ Jiudasu-a, bu iya deru Jizosɔ ye-a hɔmaepho l'e kperu Jizosɔ mpfugbu; izimanu lwa iya azu. Ɔ chita ukporo pangu lɛ pangu iri ono chiphu azu je achiru nu ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ɔgerenya ono su phe: ⁴ "Mu meakwaru iphe-ɛji. Ɔ kwa onye adudu iphe, o meru be mu deru nu g'e gbua ono."

Ɛphe su iya: "Ɖbu onye akpa ngu ishi iya ono? Tɔbudu g'i jewarɔ amaru g'ii-me iya."

⁵ Jiudasu chiru okpoga ono ghakaa l'eze-ulo Chileke; ɔ buru iya atugbu je eworu onwiya swi-gbua.

⁶ Ndu-ishi uke Chileke bya ewota okpoga ono bya asu: "Okpoga-a ta abukwa iphe, ee-yekobe l'okpoga Chileke eshinu ɔ bu aswa mee ishi nemadzu." ⁷ Tɔbudu iya bu; ɛphe chia idzu wota okpoga ono je azua onye akpuje ite ali; woru ali ono mee ali ɛka ee-lije nlwamulwa. ⁸ Noo ya bu; e kuahaa ali ono ɛgu-mee jasɔ ntau-a.

⁹ Noo ya bu; iphe, onye mpfuchiru, bu Jieremaya pfuru je avua, bu iphe, suru: "Ɛphe chita ukporo pangu lɛ pangu iri ono, bu aswa, unwu Izurelu kwetarɔ l'ɛphe a-pfu l'ishi mu ono; ¹⁰ je azua okpu-ite ali, bu iya bu gɛ Nnajiuphu pfuru iya ya.*"

Payileti aji Jizosɔ aji
(Mak 15:1-5; Luk 23:3-5; Jiɔn 18:33-38)

¹¹ Jizosɔ bya apfuru l'iphu nnajioha obu. Nnajioha bya aji ya su: "Ɖbu ngu bu Eze ndu Jiu?"

Jizosɔ su iya: "Ɔokwa ngu pho be o shi l'onu." ¹² Ndu-ishi uke Chileke mɛ ndu bu ɔgerenya wata epfushi igwerigwe iphe, du ɛji, ɛphe suru l'o meru; ophu Jizosɔ epfuduru opfu yeru phe.

¹³ Payileti su iya: "Ɖ kwa l'i nɔmaru igwerigwe iphe, ɛphe epfugbaa l'i meshiru?"

¹⁴ Ophu o yeduru iya onu; mbu g'o ka mma l'oo olu-opfu lanu; mbu ɔ kwata du nnajioha ono okpobe biribiri.

* 27:10 27:10 Gɔnaa Zek 11:12,13.

*Eekpe Jizosu mpfugbu**(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jiṣon 18:39—19:16)*

¹⁵ Noo ya; ọ buwaa omelali phe l'anodu abo Obo Ojehata ono be nnajioha ahajeru phe onye mkporo lanu g'ọ la; mbu onye ephe sukpoerupho g'ọ haaru phe. ¹⁶ Teke ono; ọ duru nwoke, a maru amaru, no mkporo; ephe iya bu Barabas. ¹⁷ Tobudu iya bu; ephe dzukobeepho l'eka lanu; Payileti su phe: “?Bu onye ole be ọ du unu ge mu haaru unu g'ọ la? ?Bu Barabas; to Jizosu onye eekuje Kereshi?” ¹⁸ Kele ọ mawaru l'ọo enya-pfurupfuru be ndu-ishi uke Chileke gude kputaru iya Jizosu.

¹⁹ Payileti nodukwadia l'ulo-ikpe ono; nyee ya zia g'a bya asu iya g'ọ to dukwa iphe, oo-me nwoke ono, pfulerekoto ono; kele ya rwokwaru nrwọ l'enyashi jee iphe-ehuka, paru eka l'opfu ehu iya.

²⁰ Tobudu iya bu; ndu-ishi uke Chileke me ndu bu ogerenya ono kwaru ikpoto ndu ono ye g'ephe su g'a haaru phe Barabas; megbua Jizosu. ²¹ Nnajioha ono bya ajikwa phe ozo su: “?Bu onye ole l'ime umadzu ebo-a be ọ du unu ge mu haaru unu g'ọ la?” Ephe tua uzu su: “Barabas.”

²² Payileti su phe: “?Unu sukwanuru ge mu me Jizosu; onye eeku Kereshi gunu?” Ephe tuko wua onu nanu su: “Pfu-gbua ya!”

²³ O su phe: “?K'ishi gunu? ?Bu gunu bu ejo-iphe, o meru?” Ephe kabakpo ya nu arashi ike su: “Pfu-gbua ya!”

²⁴ Tobudu iya bu; Payileti nonyaa; bya amaru l'ọ to dudu iphe, ya epfuta iya; l'ọ chia utsu abya adada; o kuta mini kwọ onwiya eka l'iphu ikpoto ndu ono su: “Eka mu ta adukwa l'ochi nwoke-a. O kwa unu maru g'unu e-me iya.”

²⁵ Ikpoto ndu ono tuko tua uzu su: “G'ochi iya tukoru anyi l'ishi me l'ishi unwu anyi.”

²⁶ Tobudu iya bu; o woru Barabas haaru phe su g'ọ la; bya asu g'e chia Jizosu iphe. E chichaa ya iphe; ọ kpuru iya nu g'e je akpopyabe iya l'oswebe.

*Ndu ojogu eme Jizosu**sukusuku**(Mak 15:16-20; Jiṣon 19:2-3)*

²⁷ Tobudu iya bu; ndu ojogu ke nnajioha ono duru Jizosu bahu l'ulo-ikpe nnajioha; bya ekuko ndu ojogu nwibe phe g'ephe ha. ²⁸ Ephe yeshia ya uwe iya bya achita uwe kpowula-kpowula uswe yee ya. ²⁹ Ephe bya egude obvu kpaa okpu-eze woru kpube iya; bya aparu mgboro dee ya l'ekutara. Ephe bya egbushiru iya ikpere l'iphu wata iya eme sukusuku su iya: “Ndzu dukwa ngu! Eze ndu Jiu.”

³⁰ Ẹphe avua ya ọnu-mini; bya eworu mgboro ono emoje iya l'ishi. ³¹ Ẹphe meghechaa ya sukusuku ono; bya eyefu iya kpowula-kpowula uwe ono; bya eyee ya uwe iya; bya akpuru iya jeshia apfugbu.

Aapfugbu Jizosu

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jiṣon 19:17-27)

³² Ẹphe wufutashia bya ahuma onye Sayirini, ẹpha iya bu Sayimonu. Ẹphe kebuta iya su g'o vutabude Jizosu oswebe iya ono. ³³ Ẹphe byarwutaẹpho ẹka aza Gọlugota, bu iya bu okpokoro ishi; ³⁴ ẹphe woru mee, a gwaru ọbvụ, atso ilu; nu Jizosu g'ọ ngua; g'iphe te eme iya ẹhuka shii. O tsue ya pho ọnu; ọphu o kweedu iya angungu.

³⁵ Ẹphe kpopyabe iya l'oswebe l'eka ono bya atua ido gude kee uwe iya. Ono mee o vua mbu iphe ono, ndu mpfuchiru pfuru su: "Ẹphe woru uwe mu keeru onwophe. O rwua l'uwe mu eyeje l'ime ẹhu ẹphe tɔaru iya ido."

³⁶ Ẹphe mechaa; bya anoshia wata iya eche nche. ³⁷ E dee iphe ono, ẹphe suru l'o meru ono pfube l'oswebe ono. Iphe, e deru bu: "Owa-a bu Jizosu; Eze ndu Jiu." ³⁸ E wokwarupho umadzu labo, ana nfu; kpopyabekwapho yee ya l'eka ono; onye ọphuu nodu l'uzo ẹkutara iya; onye ọphuu nodu l'uzo ẹkicha iya.

³⁹ Ndu aghata aghata nodu epfubyishi Jizosu; ekweru iya une asuje iya: ⁴⁰ "To bunu ngu-a bu nwophu suru l'ii-nwukposhi eze-ulo Chileke gude ujiku eto kpukwaa ya-a? Dzɔnaa onwongu me o -buru ngu-a bu Nwa Chileke obu. Shinu l'oswebe ono nyifuta!"

⁴¹ Ndu-ishi uke Chileke me ndu ezije ekemu me ndu bu ọgerenya nodu epfuru iya kwaphu kwaphu su: ⁴² "O dzoru ndu ozo; ọphu o duedunu ike dzo onwiya. O -buru eze ndu Izurelu; g'o shinu l'oswebe l'eka ono nyizeta g'anyi ekweta l'o bu iya bu Kereshi obu. ⁴³ O suru l'oo Chileke be ya ma; le ya bu Nwa Chileke; ngwa; ge Chileke dzɔnaa ya nta-a me o -buru l'o du Chileke ree."

⁴⁴ Umadzu ebo ono, anaje nfu ono, a tukoru ẹphe l'iya kpopyabe l'oswebe pho nodu akokwa iya pho egube ọnu ono.

Anwuhu Jizosu

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jiṣon 19:28-30)

⁴⁵ Tɔbudu iya bu; ẹnyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'ali ono; noo gbiriri jasu l'ẹnyanwu agbuze. ⁴⁶ Ẹnyanwu gbuzeepho; Jizosu chishia mkpu ike su: "Elayi! Elayi! ? Lema sabakutani?" Bu iya bu: "Chileke mu! Chileke mu! ? Bu gunu be o gude i haa mu nkinyi mu?"

47 Ndu haru pfuru l'eka ono numa iya su: "Nwoke ono ekukwa Elayijia." 48 Onye lanu gbagbuepho teke ono teke ono je ewota asancha ophu amije mini woru gwoo le mee-veniga, woru tsebe l'oshi, du ogologo woru nu iya g'o ngua. 49 Ndu ophu su: "Unu gebewarọ g'anyi maru ?Elayijia l'a-bya bya adzoo ya?"

50 Jizosu bya echishia mkpu ike ozo bya atubuhu unme.

51 Noo ya; ekwa egbobutaje enya eka aagwaje Chileke, no l'ime eze-ulo Chileke ono shiepho l'ishi gbaepho ke tararaa jasụ l'ali gbajahu ebo. Ali nmakota jiiijiii; oke mkpuma gbawashihu. 52 Iphe, bu ilu ghekotaru onu. Igwerigwe ndu du nso, bu ndu nwuhuhawaru anwuhu tuko shi l'onwu tetagbaa dzuru ndzu. 53 Ephe shigbaa l'ime ilu ono lufuta. Jizosu shiepho l'onwu teta dzuru ndzu; ephe wuba le Jierusalemu. A du igwerigwe huma phe.

54 Tobudu iya bu; onye-ishi ndu ojogu ndu Romu waa ndu ojogu iya, ephe l'iya pfuru eche Jizosu nche-a; tuko tsuhu ebvu g'ephe humaeru pho ali-onma-jiiijiii ono waa iphemiphe, mekotaru nu. Ephe su: "?Unu maru-a le nwoke-a bukwa Nwa Chileke eviya."

55 O duru ikpoto unwanyi, kuru uzanya ele enya g'ephe maru iphe, eme nu. Unwanyi ono shi le Galili tsota Jizosu; ejeru iya ozi. 56 Meri onye Magudala yi l'unwanyi ono. Meri ophu nwuru Jiemusu; nwua Jiosesu yiru iya; waa ne unwu Zebedi.

Elili Jizosu

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jion 19:38-42)

57 O be l'uzenyashi; nwoke oke amadu lanu, shi le Arimatiya bya; epha iya bu Jiosesu. Yebdua l'onwiya yikwa l'onye etsoje Jizosu. 58 Nwoke ono bya ejepfu Payileti je arwoo ya g'a haaru iya odzu Jizosu ge ya lia. Payileti su g'a pee ya ya. 59 Tobudu iya bu; Jiosesu bya eje apazeta odzu obu bya egude ekwa ocha, inyi adudu gude kwaa ya. 60 O bya eje eworu iya nyebe l'ilu ke yebe Jiosesu; ilu, o turu k'ophuu. Ilu ono be o turu le mkpuma, ha shii. O bya eswita oke mkpuma swichia onu ilu obu; o buru iya atugbu. 61 Meri onye Magudala me Meri ophunapho nodukwapho l'eka ono. Ephe tuko nodugbaa anoo l'eka ono gha iphu l'ilu obu.

Eeche nche l'ilu Jizosu

62 O be le nchitabohu iya, bu iya bu mboku atuta unme; ndu-ishi uke Chileke me ndu Farisii bya edzokobe jepfu Payileti 63 je asu iya: "Nnajiuphu; anyi nyatakwaru le teke nwoke ono, dzu-gburu onwiya l'uka ono nokwadu ndzu be

o sùjeru l'a -nọepfo abalì ẹto bẹ ya e-shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ ọzo. ⁶⁴ Zinaa g'e chee ilu ono ọkpobe nche jasụ abalì k'ẹto onoya; a -nọnyaa ndu etsoje iya nù je je ezita odzu iya l'oshi wata epfu l'o shiwaa l'ọnwu teta dzuru ndzụ. G'ẹjo ụka k'ikpazụ ta akanụ k'ivuzọ shii."

⁶⁵ Payileti sụ phẹ: "Ọ kwa l'unu nweru ndu nche? Unu tughua je echekpọo ilu ono g'ọ dū unu."

⁶⁶ Ẹphe tughua je egude eze mkpuma swichia ọnu ilu ono rengurengu; bya eworu iphe-ọhubama mee ya; woru ndu nche ye iya; a wata iya eche nche.

28

Eshi l'ọnwu teta dzuru ndzụ

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-12; Jìon 20:1-10)

¹ Eswe-atụta-unme -bvụepfo; o beepfo lẹ geregere nchi-abọhu mbọku Sonde; Meri; onye Magudala; waa Meri ọphuu; jeshia l'ilu ono. ² A bya ele ẹnya; alì wata anma oke jiiijiii; kele ojozi-imigwe, shi l'ẹka Nnajiuphu bẹ shi l'igwe phezeta bya eswifu eze mkpuma ono je anmakoru iya l'eli. ³ Ụgbugba iya nọdu egbu nwìnwii g'ebemu-igwe. Uwe iya nọdu acha pemu pemu g'aka-mini-sunoo. ⁴ Ndu nche ono tsuhu iya ebvu; phukota kpaakpaakpaa; dabyichaerupho gẹ ndu nwuhuru anwuhu.

⁵ Ojozi-imigwe ono sụ unwanyi ono: "Unubedua; unu ta atsukwa ebvu; kele mu maru l'onye unu achọ bụ Jizọsu; onye a kpọyaberu l'oswebe. ⁶ Ọ tọ nọekwa l'ẹka-a. O tetaakwaru dzuru ndzụ ọzo, bụ iya bụ iphe, o pfuhawaru unu-a. Unu byanụ ahụma ẹka Nnajiuphu ọbu shi nyeru. ⁷ Unu jekwa ẹgwegwa je epfuaru iya ndu etsoje iya nù l'o shiakwa l'ọnwu teta dzuru ndzụ; l'o vuakwa unu ụzo jeshia Gálili; l'unu a-hụma iya l'ẹka ono. Nokwa iphe, mu byaru unu ezizi bụ ono."

⁸ Ẹphe gude ndzụ-agugu mẹ oke ẹhu-utso shi l'ilu ono gbaru ọso tughua ẹgwegwa jeshia ya akọru ndu etsoje iya nù.

⁹ A bya ele ẹnya; Jizọsu byapfutawaa unwanyi ono bya asụ phẹ: "Ọ unu ndupho?" Ẹphe gbapfuta iya; bya adaa kpurumu l'iphu iya; wogbaaru iya ẹka l'okpa; bya abaarụ iya ẹja. ¹⁰ Jizọsu sụ phẹ: "Gẹ ndzụ ba agukwa unu. Unu tughbuekwapho je akaru unwunna mu phẹ g'ẹphe jeshia Gálili; l'onoo ẹka ẹphe a-hụma mu bụ ono."

Iphe ndu nche epfu

¹¹ Unwanyi ono nọdukwadu l'ụzo; ndu ojoju phọ, eche nche phọ vuwaru phẹ ụzo wuba l'ime Jierúsalemụ je akọkotaru ndu-ishi uke Chileke iphemiphe, mekọtaru

nụ. ¹² Ndu-ishi ono ẹphe lẹ ndu bụ ọgerenya bya edzukọbeepho chia idzù bya eworu okpoga, ha shii nù ndu ojọgu ono iphe ọphalazu; ¹³ sù phẹ: “Unu sùjekwa l'ọo ndu etsoje iya nù byaru l'enyashi bya ezita odzu iya teke unu eku mgbenya.” ¹⁴ “Ọ -bùru l'unu pfuru nno; o -rwua nnajioha lẹ nchị; unu te eyeshi ọnu; kẹle anyi a-maru-a g'anyi e-gude pfufu unu.”

¹⁵ Ẹphe kwe hm; nata okpoga ọbu je emee g'e ziru phẹ. Ọ bụru iya bụ l'ẹphe epfua nno; o dzuru alì Jiu mgburugburu jasù ntanụ-a.

*Jizọsu egoshi ndu etsoje
iya nù onwiya*

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jiọn 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁶ Tọbudu iya bụ; ndu etsoje Jizọsu ono ẹphe n'iri lẹ nanù tųgbua; ọ bụru phẹ eje Gálili. Ẹphe je anọdu l'úbvú ono, Jizọsu tųhawaru phẹ ọnu iya ono. ¹⁷ Ẹphe hụmaepho Jizọsu ọbu; ẹphe baarù iya ẹja. Obenu l'ọ dọru ndu ọphu harù bọo obu ẹbo. ¹⁸ Jizọsu byapfuta phẹ bya asù phẹ: “Chileke bẹ meakwaru g'iphe, bụ ike, nọ l'imigwe mẹ ọphu nọ lẹ mgboko nọdu mu l'ẹka. ¹⁹ Ọo ya bụ; unu je emee ọhamoha g'ẹphe bụru ndu etsoje mu nù. Unu gudeje ẹpha kẹ Nna; mẹ kẹ Nwa; mẹ kẹ Unme-dụ-Nsọ mee phẹ baputizimu. ²⁰ Unu zije phẹ g'ẹphe meje iphemiphe, bụ iphe, mu kakọtaru unu g'unu meje. Unu hụma ahụma lẹ mu nọkwa swiru unu mbọku-mbọku jeye teke mgboko a-bvù.”

Ozi-oma, Maku Deru

*Ozi Jiṅnu, onye emeje
baputizimu eezi l'echiḡgu
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jiṅn 1:19-28)*

¹ Owa-a bụ ishi ozi-oma Jizosu, bụ Kéreshi; Nwa Chileke.

² Azáya onye mpfuchiru Chileke deru l'ekwo sụ:

“Nwa mu; mu e-zi onye-ozu mu

g'o vuru ngu ụzo je abooru ngu ụzo.*

³ O duru onye ara iya arara l'echiḡgu sụ:

Unu meziaru Nnajiuphu ụzo.

Unu mee gbororo iya g'ọ dughbaa nhamunha.†”

⁴ Noo ya Jiṅnu onye emeje baputizimu bya anodu l'echiḡgu ara iya arara asuje: “Izimanu iphe-ḡji unu lwa unu azu; g'e mee unu baputizimu. Oo ya bụ Chileke aguaru unu nvu l'iphe-ḡji, unu meshiru.” ⁵ Ndu ali Jiudiya me ndu Jierusalemu mgburugburu nodu awupfutaje iya g'ephe numa iphe, oopfu. Ephe nodu akoshi iphe-ḡji, ephe meshiru; o nodu emejgbaa phe baputizimu l'enyimu Jiḡdanu.

⁶ Noo ya; uwe, Jiṅnu eyeje l'ehu bu uwe, e meru l'ḡji inya-kamelu; o nodu egudeje akpo-anu tubuta iya l'upfu. Nri, oorije bu igube yeḡ manu-ḡnwu. ⁷ G'ora ora ono be osuje: “O duru onye ozo, ka mu l'ishi; ka mu l'okpa, l'e-mechaa bya; onye mu ta asukpodanu ge mu e-tupfuru etupfuru; tofu eri akpokpa, o yeru l'okpa. ⁸ Mbɛdua meru unu baputizimu le mini; ole onye k'ono l'e-me iya unu le Unme-du-Nso.”

*Eme baputizimu me ohutama Jizosu
(Mat 3:13—4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ O rwua ujiku lanu; Jizosu shi le Nazaretu, no ali Galili bya; Jiṅnu mee ya baputizimu l'enyimu Jiḡdanu. ¹⁰ Jizosu rwufutashiḡpho le mini ono; o huma g'igwe bukahuerupho ebo gheru onu; Unme Chileke dḡpho ge ndo pheḡpho phaa phezeta bya anodu iya l'ehu. ¹¹ A numa olu-opfu, shi l'imigwe ono sụ: “I bu Nwa mu nwoke, mu yeru obu. I jiru mu epho.”

¹² G'e jia epfua; Unme Chileke ono mee Jizosu; o je anodu l'echiḡgu. ¹³ O noo l'ime echiḡgu ono ukporo abali

* 1:2 1:2 Gḡnaa Mal 3:1. † 1:3 1:3 Gḡnaa Azá 40:3.

labo; Nsetanu nọdu ahụ iya ama. Ẹka ono, Jizọsu nọ ono buerupho unwu anụ-egbudu nọ iya. Jizọsu nọdu l'ẹka ono; unwu-ojozi-imigwe nọdu ejegbaaru iya ozi.

*Opfu Chileke, Jizọsu ziru lẹ Gálili
(Mat 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)*

¹⁴ A tọepho Jiọnu mkpọro; Jizọsu bahụ l'alị Gálili; je ezikashiahaa ozi-oma, k'ẹka Chileke bu eze ¹⁵ sụ: "Teke ono, Chileke kweru ukwe iya ono rwuakwaru. Chileke abyaakwa egoshi lẹ ya bu eze; g'izimanu iphe-ẹji unu lwakwa unu azu; unu bya ekweta ozi-oma Chileke."

¹⁶ O be g'o ttoru aguga eze-enyimu, nọ lẹ Gálili; o huma Sayimonu yele Anduru, nwune iya ẹka ephe agha ugbu-ikokoro l'eze-enyimu; kele ephe bu ndu ese ikokoro.

¹⁷ Jizọsu bya asu phe: "Unu bya etsoru mu ge mu emee unu g'unu buru ndu a-nodu esekutaje nemadzu g'eesetaje ema-a." ¹⁸ Epfupfu, oopfu iya; ephe gwobe ugbu phe; tsoahaa ya.

¹⁹ O byakwa ejeriberu nwanshii; o huma Jiemusu nwa Zebedi yele Jiọnu nwune iya. Ephebedua nọ l'ugbo phe emezi ugbu phe emezi. ²⁰ Ahuma, Jizọsu ahuma phe; o kua phe. Ephe haa nna phe Zebedi l'ugbo ono; haa ndu ophu e butaru ebuta; je etsoru Jizọsu.

*Nwoke, obvu eme
(Luk 4:31-37)*

²¹ Ephe bya abahu mkpukpu Kapaniyomu. O -rwuepho eswe-atuta-unme ndu Jiu; Jizọsu bahụ l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je awata ezi iphe. ²² Ephe sachaa onu saa nchi l'iphe, oozi phe; kele oozi iphe g'onye ike du l'eka. O to zidu ge ndu ezije ekemu.

²³ O duru nwoke, obvu eme, nọ l'ime ulo-ndzukọ ono. ²⁴ O chiahaa mkpu sụ: "Jizọsu onye Nazaretu; parụ anyi haa! ? Bu gunu be anyi le ngu jigba? ?I bya anyi emebyishi? Mu maru onye i bu. I bu onye du nsọ, shi l'eka Chileke!"

²⁵ Jizọsu baaru iya mba sụ: "Dobe onu doo; futa nwoke ono l'ehu."

²⁶ Obvu ono bya atuta nwoke ono ndapfu woru iya gbachia; raru iji-enya iji-enya lufuta. ²⁷ Onu kugbabechaa ndu nọ l'eka ono akugbabe. Ephe wata aji nwibe phe sụ: "? Iphe owa-a bu gunu? Iphe, oozi-a gbekwanu buru anyi nchi ophuu. Onye ophu egudeje nkamenya abaru obvu mba; ephe eme iphe, o pfuru."

²⁸ G'e jia epfua; epha Jizọsu ngakotawaa alị Gálili mgburugburu.

*Jizosu emeta igwerigwe
ndu iphe eme*

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

²⁹ Afuta, Jizosu p̄he afuta l'ulo-ndzukọ ono yele Jiemusu; waa Jiṅnu swiru tugbua. Ēphe bahụ ibe Sayimonu p̄he, bukwap̄ho ibe Anduru p̄he. ³⁰ Odod̄enya n̄odu eme ne nyee Sayimonu; ọ z̄e l'ime ọlo. Oo ya bụ; a bya epfuaru iya Jizosu. ³¹ Ọ bya ejepfu iya bya egude iya ẹka l'ẹka selia; odod̄enya ono mebuhu iya; nwanyị ono wata p̄he akwaru ẹbyaa.

³² O be l'uzenyashi; g'enyanywu nyihuchaaru; a chitaru iya ndu iphe eme m̄e ndu ọbv̄u emegbaa. ³³ Ndu ẹka ono l'ophu gbaep̄ho mkpu bya eji ọnu-abata. ³⁴ O mee igwerigwe ndu iphe eme; ēphe wekorōhu. Ọ ch̄shikwap̄ho ọbv̄u l'ẹhu ndu ọbv̄u emegbaa. Ophu o kwejedu g'ọbv̄u ono pfua opfu g'ep̄he mahawarụ iya-a.

*Jizosu epfu opfu Chileke
l̄e Gálili*

(Luk 4:42-44)

³⁵ Swichechero; ọ gb̄eshi jeshia l'ẹka ọo-n̄odu nw̄ekinyi iya; epfu anụ Chileke. ³⁶ Sayimonu m̄e ndu ēphe l'iya swi tukọ achokashi iya. ³⁷ Ēphe h̄umae ya pho; ēphe s̄u iya l'on̄yemonye tukokwaru achọ iya.

³⁸ Ọ s̄u p̄he: "Unu g'anyi je l̄e mkpukpu ọzo, harụ d̄ugbaa anyi ntse ḡe mu je epfufuaru p̄he opfu Chileke; k̄e ọo iphe ono b̄e mu byaru."

³⁹ O jedzuru ẹkameka l̄e Gálili epfu opfu Chileke l'iphe, bukpo ọlo-ndzukọ. Ọ n̄odu ach̄ishi ọbv̄u, bugbaa n̄emad̄z̄u l'ime ẹhu.

*Onye ekpenta, Jizosu meru
o wekorōhu*

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Onye ekpenta bya abyapfuta Jizosu bya egbushi ikpere; rw̄o ya s̄u: "Ọ -b̄uru uche ngu b̄e ii-mena ḡe mu wekorōhu."

⁴¹ Imemini iya d̄u Jizosu; ọ bya amach̄ia ẹka denyi nwoke ono; s̄u iya: "Ọ b̄u uche mu. Ngwa; wekorōhuwaro!"

⁴² Teke ono kwapho; ekpenta ono mishihu iya l'ẹhu; o wekorōhu. ⁴³ Jizosu nmash̄iaru iya okwa ike s̄u iya g'ọ tugbuekwapho lash̄ia; ⁴⁴ bya as̄u iya: "Ba ad̄ukwa onye ii-pfuru iya; jechikwaa g'on̄ye uke Chileke lerwee ngu ẹnya. L'i gweru ngweja, onye e metaru l'iphe, eme iya n̄u an̄uje n̄u g'e gweeru ngu ḡe Mosisu t̄uru ekemu s̄u g'e gweje iya. Oo ya b̄u ḡe ndiphe e-gude nno maru l̄e Chileke mewaru ngu; i wekorōhu."

⁴⁵ Nwoke ono jeɛlaa je epfukashiaharu onyemonye iphe ono; tuko akokashi akọ iphe ono; ophu Jizosu afutajeedu l'ebederebadara le mkpukpu. O nodu anoduje l'eka nemadzu te ebudu ebubu. A nodu eshijeela ekameka awupfuta iya.

2

Nwoke, iphe lonwuru ibe ehu lanu

(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Tobudu iya bu; a noepho ujiku olemole; Jizosu laphu azu le Kapaniyomu. O ngadzuru ekameka l'o nowaa l'unuphu. ² A dukpoo igwerigwe dzukota; k'ophu o duedu uzo, duru phe nu mbukponu me l'onu-uzo. O pfuaharu phe opfu Chileke. ³ Umadzu eno vuru onye iphe lonwushiru ibe ehu lanu vutaru iya. ⁴ A dukpoo igwerigwe l'eka ono; k'ophu ephe ta adudu ike jekube iya ntse. Oo ya bu; ephe nyihu ulo ono je ebufua uzo le nhamunha eka Jizosu pfuru le mkpula iya. Ephe woru iphe, nwoke ono ze pyofu l'uzo ono pazeta iya l'ime ulo. ⁵ Jizosu humaeapho g'ekweta phe habe shii; o su onye ono, iphe lonwushiru ibe ehu lanu ono: "Nwa mu; a gwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu g'o ha."

⁶ Noo ya; o duru ndu ezije ekemu, no anoo l'eka ono arị l'obu phe: ⁷ "Bụ gunu be nwoke-a epfu egube-a? Oopfubyikwa epha Chileke epfubyi! Bụ onye adu ike guaru nemadzu nvu l'iphe-eji iya; gbahaa Chileke nwekiya?"

⁸ Jizosu maerupho iphe, ephe arị l'egomunggo bya asu phe: "Bụ gunu meru iphe, unu arị egube oriri ono l'ime obu unu? ⁹ Bụ ole ka nphe epfuru onye iphe lonwushiru ibe ehu lanu? Bụ: 'A gwaru ngu nvu l'iphe-eji, i meshiru?' Tọ 'Gbalihu phuta iphe, iize azee jeahaa ije.' ¹⁰ Ole oo g'unu a-maru l'e ziru Abubu-Ndiphe g'o gujeru nemadzu nvu l'iphe-eji, o meshiru le mgboko-a." O su onye iphe lonwuru ibe ehu lanu ono: ¹¹ "Oo ngu be mu epfuru. Gbalihu palita iphe-azee ngu lashia ibe ngu."

¹² Nwoke ono kwolihi bya aphuta iphe, ozeze azee; o buru iya atugbu. A tuko ele iya enya eka ooje atugbu; ephe chikafuchaepho enya bya aja Chileke ajaja asuje: "Ha! Anyi teke ahumaswekwaa onye meru iphe, du egube-a!"

Ekuku Lívayi

(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Jizosu tsoru aguga eze-enyimu tugbuwa ozo. Ikpoto nemadzu wupfuta iya; o ziahaa phe iphe. ¹⁴ O ghatashia bya ahuma Lívayi nwa Alufiyosu eka o no l'ulo okpoga akiriko. O su iya; "Tsuru mu." O gbalihu tsoru iya.

¹⁵ Jizosu yele ndu etsoje iya nu je eriahaa nri l'ibe Lívayi. Ndu ana akiriko me ndu ozo mmanu, bukwapho ndu aamaru ejo eka tukokwapho nodu l'eka ono; ephe le Jizosu nodu erigba nri; kele egube ndu ono du igwerigwe awu etso iya. ¹⁶ Ndu ezije ekemu, bu ndu ke Farisii humae pho le yele ndu iphe-eji; waa ndu ana akiriko erigbabe nri; ephe su ndu etsoje iya nu: “?Bu gunu meru iphe, Nnajiuphu unu yele ndu ana akiriko; waa ndu iphe-eji gude erigba nri?”

¹⁷ Jizosu numae ya pho; o su phe: “O to bukwa ndu ehu du ike be eegudeje gbapfu onye eme obvu; o kwa ndu iphe eme. Mu ta abyakwaru eku ndu pfuberekoto; o kwa ndu eme iphe-eji be mu byaru ekuku; g'izimanu lwa phe azu.”

Aswiru Chileke egu

(Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸ Teke ono be ndu etsoje Jionu; waa ndu ke Farisii aswi egu epfu anu Chileke. Noo ya bu; ndu ozo byapfuta Jizosu bya aja ya su: “?Bu gunu meru iphe, o gude ndu etsoje Jionu; waa ndu ke Farisii nodu aswi egu epfu anu Chileke; obe ndu ophu etsoje ngu nu aswidu?”

¹⁹ Jizosu su phe: “?Ndu byaru ekele-nwanyi a-gbe swiahaa egu l'eka ephe l'onye eme ekele-nwanyi nokwadu l'eka-a? Ephe ta abyakwa l'aswi egu me o -nodukwadu-a l'eka ono. ²⁰ Ole o dukwaru teke ee-mechaa; aabya anafu phe onye ono, eme ekele-nwanyi ono. Oo ya bu; ephe aswiwaro egu mboku ono.

²¹ “E te ewotajekwa ekwa ophuu gude gbachia eka akahu ekwa lakahuru alakahu. Onye meru iya nno; ekwa ophuu ono atsua atsutsu; kabaa ya alaka. ²² Ophu ewojeduru akuru mee ophuu ye l'ugbobebe-mee, riwaru pheripheri; odumeka l'o takpoo ugbobebe ono. Mee ono alaa l'iswi; ugbobebe alakwapho l'iswi. Mee ophuu be eeyeje l'ugbobebe ophuu.”

Eswe-atuta-unme

(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ O rwua ujiku lanu; mboku ono bu eswe-atuta-unme ndu Jiu; Jizosu phe nodu aghata l'egu, a koru witi; ndu etsoje iya nu wotaahaa akpuru witi ono g'ephe aghata l'eka ono. ²⁴ Ndu Farisii su iya: “Shi ?Bu gunu meru iphe ndu-a l'eme iphe, e te emejedu l'eswe-atuta-unme?”

²⁵ O su phe: “?Unu teke agu-swee iphe, Dévidi waa ndu ephe l'iya swi meru; eka o nweru iphe, atsuh phe l'ehu; egu nodu agu phe? ²⁶ O bahuru l'ulo Chileke teke Abayata bu onye-ishi uke Chileke je ataa buredi, e doberu Chileke iche. Buredi ono be onye ozo ta atajedu; gbahaa ndu-uke Chileke. O taa ya bya ahakwarupho nu ndu ephe l'iya swi.”

²⁷ Jizosu sù phẹ: “Chileke mekwaru eswe-atuta-unme g'ọ kwọo nemadzu. O to mekwaru nemadzu g'ọ kwọo eswe-atuta-unme. ²⁸ Oo ya bu l'iphemiphe, du Abubu-Ndiphe, bu Nnajiuphu l'eka; mbu je akpaa l'eswe-atuta-unme.”

3

Onye eka lanu nwuhuru anwuhu
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Tobudu iya bu; Jizosu tugbua bya abahu ozo l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. O duru onye no l'eka ono, eka lanu nwuhuru anwuhu. ² Ephe geahaa Jizosu g'ephe maeshikwaru: ?oo-me g'eka nwoke ono teta iya ge mboku ono bu eswe-atuta-unme-a; g'ephe asu l'o noo iphe, o meru. ³ O su nwoke ono, eka nwuhuru anwuhu ono: “Gbalihu bya apfuru l'eka-a.” ⁴ Jizosu bya ajia phe su: “?Bu gunu be ekemu suru g'emeje l'eswe-atuta-unme? ?O suru g'e meje ree too g'e meje eji? ?O suru g'a dzoje ndzu too g'e gbuje nemadzu?”

Ophu o dudu onye pfuru opfu yeru iya. ⁵ Jizosu bya egude ehu-eghu vọoru phe enya ehuka ehuka; teme o rwuhukwaa ya pho l'ehu l'ejo-okpoma paru phe eka. O su nwoke ono: “Ngwa; lochia eka alochi!” O lochia eka. Eka ono bya eteta iya bya adu iya g'ophuu. ⁶ Ndu Farisii tugbuepho; o buru phe ejepfu ndu k'onye eze, bu Herodu g'ephe chia idzu teke ono teke ono g'ephe e-shi megbua Jizosu.

Ikpoto ndu no l'aguga mini

⁷ Jizosu yele ndu etsoje iya nu tugbua jeshia l'eze-enyimu Genesaretu. A du igwerigwe shi l'alı Galili wuru tsoru phe; mekpoo ndu ophu shi Jiudiya; ⁸ me Jierusalemu; me ndu Idumiya; me ndu azu Jiordanu; me ndu buru Taya yele Sayidonu mgburugburu; ndu gudewaa l'ephe numaru iphe, o megbaaru zaru byapfutashia ya. ⁹ O su ndu etsoje iya nu g'ephe kputaru iya nwugbo ge ya nodu g'ikpoto ndu ono ta akpagbu iya. ¹⁰ Ishi iya bu l'o meru g'ehu du ndu du igwerigwe ike; k'ophu ndu ozo, iphe eme adzo uzo g'ephe e-me denyi iya eka. ¹¹ O nodu abujeru teke obvu humaeru iya pho; ephe adaa kpurumu l'iphu iya chia mkpu su: “Oo ngu bu Nwa Chileke.”

¹² O nodu epfushije iya ike su phe g'ephe te epfukwa onye ya bu l'edzudzu-oha.

Jizosu ahota ndu-ishi-ozı iri ebo
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ E mechaa; Jizosu tugbua jeshia eka úbvú dū igwerigwe bya ekua ndu dū iya ree; epehe l'iya swiru. ¹⁴ O bya ahota phe umadzu iri l'ebō woru mee ndu-ishi-ozī iya bya asu phe: "Mu hotawaru unu ge mu l'unu noduje. Oo unu be mu e-zije g'unu je ezia ozi-oma Chileke; ¹⁵ unu aduje ike mee g'onye iphe eme wekorohu; dujekwapho ike achishi obvu l'ehu onye obvu eme."

¹⁶ Epha ndu ono bu: Sayimonu onye o guru Pyita. ¹⁷ Jiemusu nwa Zebedi yele nwune iya Jionu. Ephenēbo be o guru Egbigwe; ¹⁸ waa Anduru; waa Filipu; waa Batulomiyu; waa Matiyu; waa Tomosu; waa Jiemusu nwa ke Alufiyosu; waa Tadiyosu; waa Sayimonu onye yi l'ogbo, l'adzo g'alī Jiu duru ndu Jiu; ¹⁹ waa Jiudasu Isukariyotu, bu iya mechaaru deru Jizosu ye l'eka ndu ohogo iya.

Nsetanu ta achifudu Nsetanu

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰ E mechaa; ndu ono epehe le Jizosu swiru bahu l'unuphu. Ikpoto nemadzu wuru byapfuta iya ozo; k'ophu o kposhicharu phe kposhia phe eri nri. ²¹ Ndibe Jizosu phe numa iya bya ejeshia ya akputa; kele epehe suru l'iphu swehuwaru iya.

²² Ndu ezije ekemu, shi Jierusalemu be suru l'oo obvu, bu Biyelezebolu bu iya l'ehu; l'iphe, o gude achishi obvu bu ike onye-ishi iphe, bukpoobvu ono.

²³ O bya ekua phe. Epehe byapfuta iya. O gude etu etu ziahaa phe iphe. O su phe: "Denu g'unu riru le Nsetanu achifuje onwiya? ²⁴ Ali-eze -keha ebo seahaa opfu; ?unu ta amadu l'ali-eze ono gbukahwaru? ²⁵ Teke obu l'unuphu keharu onwiya ebo seahaa opfu; unuphu k'ono tee kekwaru. ²⁶ Teke o bukwaphe le Nsetanu gude ese opfu; keha onwiya ebo; ?unu ta amadu l'ike a-bvu iya?

²⁷ "O to dukwa onye a-bahu l'ulo onye okpehu du; je egwee ivu iya ke ehuka; a -gufu l'onye ono vuru uzo kee ya egbu temanu l'o gweta ivu iya ke ehuka.

²⁸ "Su-a; ge mu gbuaru iya unu tororo; iphemiphe, bu iphe-eji, unwu-eliphe eme dukotachakwaa k'ophu Chileke a-guru phe iya nvu; mekpoo iphemiphe, bu mpfubiyi, epehe epfubiyi Chileke. ²⁹ Obenu onye pfubiyuru Unme-du-Nso be Chileke ta abyakwa aguru nvu. Iphe-eji iya a-tukokwaru iya l'ishi jasū le tuutuutu le mijimiimii." ³⁰ Noo kele epehe suru l'obvu eme iya.

Ne Jizosu yee unwune iya

(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹ Ne Jizọsu yele unwune iya bya bya apfuru l'etezi zia sụ g'e kua ya. ³² Teke ono bẹ igwe nemadzu nọ-pheru iya mgburugburu. Ephe sụ iya g'o gebekwa lẹ ne iya yẹe unwune iya nọkwa l'etezi aji aji iya.

³³ O sụ phẹ: “?Bụ onye bụ ne mu yẹe unwune mu ọbu?”
³⁴ O ghaa ẹnya; lee ndu ono, nọ-pheru iya mgburugburu ono bya asụ phẹ: “Lekwa ndu bụ phẹ bụ ne mu; bụru unwune mu!”
³⁵ O kwa onyemonye, eme iphe, dụ Chileke l'uche bụ nwune mu nwoke; bụru nwune mu nwanyi; bya aburu ne mu.”

4

Onye agha mebyi iphe

(Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

¹ O be teke ọzo; Jizọsu byakwa awata phẹ ezibaa iphe ọzo l'agụga eze-enyimu. A dụ igwerigwe gbaphee ya mgburugburu; k'ophu ọ bahu l'ugbo; nwufu iya; je anọriberu phẹ anọriberu l'ugbo lẹ mini. Igwe ndu ono nọdu l'alị l'agụga eze-enyimu ono. ² O gude ẹtu ziahaa phẹ iphe, dụ igwerigwe. Teke oozu phẹ iphe ono bẹ ọ sụru phẹ:

³ “Unu gebekwa-o! O duru nwoke lanu, jeru atụ mebyi iphe. ⁴ O nọdu atụ mebyi iphe ono; ọ haru daa l'agụga gbororo; ẹnu pheru bya atutua ya. ⁵ Ọzo nashihu iya daa l'alị, dụ epfu-epfu ẹka anu alị aduzidu; ntanta o fushia ome l'anu alị ono, ta adudu igbi ono. ⁶ Anwu chilahaepho; o chipyashia ya; ọ nwulwashihu kposhihu nku; kele o to nwedu ogbarabvu l'ime alị. ⁷ Ọzo daa l'ẹka akpuru obvu nọ l'ime alị. Obvu ono futa; yebedua futa. Obvu onoya kpagbushia phẹ; ophu ephe amiduru mebyi. ⁸ Ọzo daru l'ẹka alị dụ ree. O fushia ome; vua evuvu bya amia amimi; ndu amita ukporo l'iri; ndu amita ukporo ẹto; ndu amita ukporo ise.”

⁹ O sụ phẹ: “Onye nweru ẹnu-nchi, l'anu iphe; nụmakwa iya!”

Iphe, kparu iphe,

Jizọsu egudeje ẹtu ezi iphe

(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)

¹⁰ Jizọsu nọduepho nwẹkiya; ndu etso iya nụ yele umadzu iri l'ẹbo pho jia ya iphe, ẹtu ono bụ. ¹¹ O sụ phẹ: “Oo unubedua bẹ Chileke egoshi iphe, e shi domia edomi, bụ iya bụ k'ẹka Chileke bụ eze; ọle ndu ọzo bẹ aanmaru iphemiphe ono l'ẹtu ẹtu. ¹² Oo ya bụ g'ọo-buru:

“Ephe lee nta lee imo;

ọ tọ dudu iphe,

ephe a-huma!

Ophu oododu phe ɛnya;
o betakpɔoru ɛphe
pfubechaa ya nchi
epfube!

A -nɔnyaa ɛphe lwaphuta
azɔ lwapfuta Chileke;
o guaru phe nvu*.”

*Iphe, ɛtu onye agha
mebyi iphe ono bu
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)*

¹³ “Jizosu byanu bya ajia phe su: ?ɛtu-a te edoduru unu ɛnya to? ?Denukpoo g'ee-me g'etu dokotaje unu ɛnya? ¹⁴ Onye l'atu mebyi iphe ono l'atu opfu Chileke. ¹⁵ Ndu ophu no l'aguga gbororo aka aatu opfu Chileke bu ndu numachaa iya nu; Nsetanu zirwuta bya anafu phe opfu Chileke ono, a turu l'ime obu phe ono. ¹⁶ Ndu k'ophuu dukwaphoya ge mebyi iphe, a turu l'eka du epfu-epfu. ɛphe numachakpoerupho opfu Chileke ono; gude ɛhu-utso kweta ɛwegwa; ¹⁷ ophu o dudu ogharabvu, ɛphe gbaru l'ime onwophe; ɛphe kpɔepho upfu nwanshii; iphe mkpamehu byapfuta phe pho; ozoo ndu ozo melahaa phe ewere l'ɛphe kwetarɔ opfu ono; l'oburu iphe, ɛphe a-kpakota daa; paru opfu obu buhaa. ¹⁸ Ndu ophuu du ge mebyi iphe, aatu l'eka obvu du l'ali. ɛphe bu ndu numaru opfu Chileke; ¹⁹ ole ɛphe l'agba egomunggo ɛhu phe. Eyenuka obu l'eku; waa iphe, agu phe g'ɛphe nweru iya batanu bya akpaahaa opfu ono ɛhu. Ophu o miduru amimi. ²⁰ Obenu ndu k'ono, bu mebyi iphe, a turu l'okpobe ali ono; noo ndu ophu bu ndu anumajechaa ya; ɛphe ewota iya ye l'okpoma phe; ɛphe eyee mebyi; ophu eyee ukporo l'iri; ophu eyee ukporo ɛto; ophu eyee ukporo ise.”

*Oroku e yeru oku kpuchia iphe
(Luk 8:16-18)*

²¹ Jizosu su phe: “?Aa-nwujeru oku ye l'oroku kpupe iya ite; ozoo nwua ya le mkpula iphe, aaze aze? ? Tobudu l'iphe, eedobeje oroku be eedobeje iya? ²² Kele iphemiphe, e domiru edomi be ee-mechaa mee g'a huma; teme iphemiphe, e meru le mpya be ee-mechaa mee g'o fuhu. ²³ Onye nweru ɛnu-nchi, l'anɔ iphe; numakwa iya.”

²⁴ O su phe: “Unu gejekwa ngge l'iphe, unu anɔ le nchi. O kwa iphe, i gude turu nu nwibe ngu be ee-gude tukwarupho nu ngu; aa-gbenu nu gubedua ophu ka shii. ²⁵ L'onye nweru

* 4:12 4:12 Gɔnaa Azá 6:9-10.

nụ bẹ aa-nụbakwaa ọpflu ka shii. Onye enwedu nụ bẹ aa-gbenu natafulenu nwọpflu, o nweru.”

*Etu, e gude mebyi iphe,
evu evuvu anma*

²⁶ Ọ sụ phẹ: “Eka Chileke bụ eze dukwa gẹ nwoke, gharu mebyi iphe l'ali. ²⁷ Nchi -jihu; nwoke ekuru mgbenya; nchi -bọhu l'ootehu; mebyi iphe ono efushia vua; ọ tọ madu g'o meru. ²⁸ Alị efushije iphe l'onwiya. Oovujeru ụzo bya emee eswa iya; l'ọ bya emee iyanguyangu; teme l'ogbe teke ono yee mebyi. ²⁹ Mebyi iphe ono -kaepfo; nwoke ono abya egbuta iya; opfu l'o rwuwaru teke eegbuje iya.”

*Etu, e gude akpuru oshi
mọtadu anmaa*

(Mat 13:31-34; Luk 13:18-19)

³⁰ No iya ọ sụ phẹ: “?Bụ gụnu bẹ anyi a-sụ l'eka Chileke bụ eze dụ g'ọ ya? ?Denu egube etu, ee-gude kọo akọ g'ọ dụ? ³¹ Ọ dụ g'akpuru oshi mọtadu, bụ iya kakọta rwiirwii lẹ mgboko l'iphe, bukotakpoo iphemiphe, eemebeje l'ali. ³² Ọle ọobujeru teke a byaru akua ya l'ali; oofua bya akakọta iphemiphe, aakuje akuku l'ali shii. Ọobya ajakashia ekali; k'ọpflu unwu-enu, ephe l'eli agbeje akpa iya epfunu.”

³³ Ọ buru ụdu etu ono bẹ Jizosu gude zia phẹ opfu Chileke g'ọo-ka phẹ edo enya. ³⁴ Ọ -nmashiduru etu bẹ ọ tọ dudu iphe, oozije phẹ. Teke yee ndu etsoje iya nụ nọepfo nwekinyi phẹ; ọotuko iphemiphe kọoru phẹ g'o doo phẹ enya ree.

Jizosu abyanyi oke akpara-mini

(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Tọbudu iya bụ; nchi jihuẹpfo mbọku ono; ọ sụ ndu etsoje iya nụ: “Unu g'anyi dafu azu eze-enyimu azu iya ọpflu.” ³⁶ Ephe haa ikpoto ndu ono l'eka ono bahu l'ugbo ọpflu Jizosu nọhawaa; kọru iya jeshia. Unwu ugbo ọzo nọdu etso phẹ. ³⁷ Oke pherephere zishiahaa ike; akpara-mini tubaahaa l'ime ugbo. Ọ phodu nwanshi me mini eji ugbo. ³⁸ Jizosu nọduro l'ishi ugbo ishi lanu woru ishi tukobe lẹ pyilo; ekuru mgbenya. Ephe kutee ya sụ iya: “O-zì-iphe! ?Tii kpakpodaro ishi? Ugbo abyaakwaa anyi ekpukpu!”

³⁹ Ọ tehu bya abaarụ pherephere ono mba bya asu eze-enyimu ono g'o deru yekete. Pherephere ono zibuhu; ekameka buru nyonyoronyo. ⁴⁰ Ọ sụ phẹ: “?Denu g'o gude ndu nọdu agu unu? ?Unu te ekwetaduru lẹ Chileke a-dzo unu?”

41 Onu kugbabechaa phe akugbabe. Epe pfuaharu nwibe phe su: “?Bu egube nemadzu gunu be nwoke owa-abu? Onye ophu pherephere yele eze-enyimu emeje iphe, o pfuru!”

5

Nwoke, obvu eme

(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

1 Jizosu yele ndu etsoje iya nu bya ejerwua azu eze-enyimu ono azu iya ophu, bu iya bu l'ali ke ndu Gerasa. 2 O futashiepho l'ugbo; nwoke, obvu eme shi l'eka eelije nemadzu byapfutashia ya. 3 Eka ono be nwoke ono bu ebubu. Obvu obu emeshi iya ike; k'ophu o to duedu onye sukwaduru iya eketsuta l'egbu; mbu m'obeta o buru mkporo be a turu iya. 4 Tekenteke kpo be aatujehawa iya mkporo l'okpa; tua ya mkporo l'eka; ole oobyaje aghakposhia eka aghakposhi; mkporo k'eka ono anyakashihu. L'o woru k'okpa chipyashia echipyashi. Ophu o duedu onye ike agota iya dukwadu. 5 Eswe l'enyashi be onoduje l'echilabo eka ono, eelije nemadzu ono yele echi eka ubvu nogbaa echi mkpu; oogude mkpuma ekwobashi onwiya eh.

6 O humaepho Jizosu l'eka du enya; o phota oso gbapfu iya je adaa kpurumu l'iphu iya; 7 chia mkpu su: “Jizosu; Nwa Chileke; mbu Chileke ono, bu Okalibe-kangokotaru-nu! ?Bu gunu be mu le ngu jigba? Mu arwokwa ngu arworwo; Chileke anukwa iya-a; ta anushinu mu aphu.” 8 Kele Jizosu suhawaru iya: “Gube obvu; shi nwoke ono l'ehu lufuta!”

9 Jizosu jia ya: “?Bu gunu be iiza?”

O su iya: “Epha mu bu 'Unubuku'; kele anyi du igwerigwe.” 10 O rwo Jizosu rwohia ya ike su iya g'o to sushi phe g'ephe lufu l'ali ono.

11 Noo ya; o duru ikpoto ezi, eche echeche, doru l'aguga ubvu ono akpa nri. 12 Obvu ono toko rwohaa Jizosu su iya g'o hanaa phe g'ephe je awuba l'ime eh ezi ono. 13 Jizosu su phe g'ephe je. Obvu ono wufuta l'ehu nwoke ono bya awuba l'ime eh ezi ono. Ikpoto ezi ono, rwuru l'unu ise ono tukolepho shi l'aguga ubvu ono phota oso gbaa kpurukpuru gbazeta je awuda l'ime eze-enyimu ono; mini rigbushia ya.

14 Ndu eche iya nu gbakashihu je epfukashia ya l'ime mkpukpu me l'oma obegu. Oo ya bu; ndu ono, e pfuru iya ono wuru byatashia ahuma iphe, meru nu. 15 Epe bya ejepfu Jizosu. Epe huma nwoke ono, obvu shi eme

ono; mbu onye ono unubuku obvu shi buru l'ehu ono g'ọ nwanu anọ; yewanu uwe l'ehu; wekorohuanu. Ndu guahaa phe. ¹⁶ Ndu ophu humaru iphe, meru nwoke ono, obvu shi eme ono; waa iphe, meru ikpoto ezi pho; koru iya ndu ono, byaru nu ono. ¹⁷ Ephe rwohaa Jizosu g'ọ lufuru phe l'ali.

¹⁸ O bahushiepho l'ugbo; nwoke ono, obvu shi eme ono bya bya arwo ya ge ye ya swiru.

¹⁹ Jizosu jika bya asu iya: "Laa unuphu; je epfukashiaru ndu ndu-unu eze iphe, Nnajiuphu meru ngu; waa g'ọ phuberu ngu obu-imemini."

²⁰ O tughua je arakashiahaa eze iphe, Jizosu meru iya arakashi l'oha Mkpukpu-Iri. Iphe ono, Jizosu meru ono dudzuru onyemone biribiri.

*Nwa Jiayirosu me nwanyi,
nsọ eme mkpurumkpuru
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Jizosu phe gude ugbo ono daghaekwapho mini ono jeshia l'azu iya ophu; ikpoto nemadzu bya ano-pee ya mgburugburu. O nodu l'aguga mini. ²² Onye lanu le ndu-ishi ulo-ndzuko byapfuta iya. Epha iya bu Jiayirosu. Jiayirosu hmae ya pho bya adaa kpurumu le mgboru okpa iya; ²³ rwohaa ya eyeru iya aka l'ali su: "Nwatibe mu ke nwanyi anwuhukwa anwuhu. Jiko byaro ebyibe iya aka g'ọ wekorohu dzuru ndu."

²⁴ Jizosu tsoru iya jeshia. A dukpoo igwerigwe awu etso Jizosu; k'ophu a gbę akpa iya mkpa.

²⁵ O duru nwanyi, no l'eka ono, nwanu nsọ-unwanyi mkpurumkpuru apha iri l'ebo. ²⁶ O jewaru iphe-ehuka l'eka ikpoto ndu eme obvu. Iphemiphe, o nweru be o tukowaru mephushichaa; ophu o wekorohuduru; o gbę akajenu njo. ²⁷ O numaepho iphe, Jizosu emeje; o shia ya azu pyobata l'ime igwe oha ono bya edenyi uwe Jizosu aka. ²⁸ Kele o sukwanuru: "Mu -denyikpowa iya aka l'uwe be mu ewekorohu-a."

²⁹ Edenyi, oodenyi aka l'uwe Jizosu; mee ono buhu. O rwua ya l'ehu le Jizosu mewaru iya o wekorohu l'iphe, eme iya nu. ³⁰ Jizosu mawaru l'onwiya l'o duru ike, shi iya l'ehu lufu. O ghakobe l'echi ikpoto oha ono su: "?Bu onye denyiru uwe mu aka?"

³¹ Ndu etsoje iya nu su iya: "I humacharu g'igwe oha a akpagbu ngu le mkpa; i gbę aji: "?Bu onye denyiru ngu aka?" "

³² O bya achikaa enya ge ya maru: ?ya a-huma onye meru iphe ono. ³³ Ndu guahaa nwanyi ono; kele o mawaru iphe,

meru l'èhu iya. O gude èhu-anmanma bya adaa kpurumu l'iphe iya; bya epfukotaru iya okpobe-opfu. ³⁴ Jizosu su iya: "Nwada; ekweta, i kwetarù mewaru g'i wekorohe. Laa je eburu l'èhu-guu l'iphe, eme ngu nù bẹ e mewaru ngu i wekorohe." "

³⁵ Jizosu gudekwadu-a opfu ono l'èka epfu; ndu shi l'ibe Jiayiroso bya bya asu: "Jiayiroso; nwa ngu nwanyi nwuhwakwaru. ?Bu gunu bẹ iituchikwadu O-zì-iphe nchi?" "

³⁶ Ophu Jizosu angakpodaru nchi l'iphe, ndu ono epfu. O su onye-ishi ulo-ndzuko ono: "Ndzu ba agushi ngu. Oo 'ephe g'i kweta." ³⁷ Ophu o dudu onye Jizosu kwekwaduru g'ephe l'iya swiru; gbahaa Pyita me Jiemusu me Jionu, nwune Jiemusu. ³⁸ Ephe jerwua ibe onye-ishi ulo-ndzuko ono; o bya akpovu uzu, igwe oha, no l'èka ono atu; bya ahuma g'ephe agu aphu bya egbu onwophe l'ekwa. ³⁹ Jizosu bya abahu bya asu phe: "?Bu gunu meru iphe, unu atu uzu bya akwa ekwa? Nwata ono ta nwuhukwaru anwuhu; o kwa mgbenya bẹ ooku." "

⁴⁰ Ephe ze iya ochi. O kweephe doo bya achifuchaa phe etezi g'ephe ha; bya eduta nna nwata ono yele ne iya; waa ndu ophu yee ya swi bya abahu l'èka nwata ono ze. ⁴¹ O bya eseta nwata ono l'èka bya asu iya: "Talita kumi," bu iya bu: "Nwamgboko-nshii; mu suru g'i teta!" "

⁴² Nwata ono teta jepheahaa. Nwamgboko ono nowaru apha iri l'èbo eshinu a nwuru iya. O du phe biribiri ke 'ama g'eme iya. ⁴³ Jizosu karu phe su phe g'o to dukwa onye ephe l'e-me g'o maru. O su phe g'a nu nwata ono nri g'o ria.

6

Aajika Jizosu le Nazaretu

(Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

¹ Jizosu shi l'èka ono tugbua lashia ndu phe; yele ndu etsoje iya nu swiru. ² O be l'eswe-atuta-unme; o bahu l'ulo-ndzuko ndu Jiu je eziahaa iphe. O du ikpoto ndu numaru iphe, oozi biribiri. Ephe su: "?Bu awe bẹ nwoke-a nwutachaa iphe owa? ?Bu onye ziru iya egube mmamiphe owa? ?Denu g'o meru emeebe iphe-ohumalenya owa-a, adudu onye numajeru etu iya-a? ³ ? To bunu iya-a bu nwoke kapyinta-a; mbu nwa Meri? ?To bunu iya bu nwune Jiemusu yele Jiosesu; waa Jiudasu; me Sayimonu? ?To bunaa unwune iya ke nwanyi bẹ anyi l'ephe bugbaa l'èka-a?" Iphe ono buru upfu du phe l'okpa.

⁴ Jizosu su phe: "Onye mpfuchiru Chileke bẹ aakwabejekwa ubvu l'ekameka; a -gufuekwapho le mkpukpu iya yele ipfu iya; waa l'ibe iya."

⁵ O mee ọphu ọ dudu iphe, du biribiri, ha shii, Jizosu meru l'eka ono; a -gufuekwapho nwa ndu iphe emegbaa, o byiru eka; ephe wekorohu. ⁶ O du iya biribiri l'ephe te ekwetaduru nkiya. Oo ya bu; o tugbua je etsoru mkpukpu le mkpukpu ozo ziahaa iphe.

*Jizosu ezi ndu-ishi-ozu iya
iri l'ebo g'ephe je epfua opfu Chileke
(Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)*

⁷ O bya ekua umadzu iri l'ebo ono bya agbaa phe ebo ebo bya ezia phe g'ephe gude okpehu chishije obvu. ⁸ O pfua ya pfushiaru phe iya ike su phe: "G'o to dukwa iphe, unu e-gude eje; gbahaa oshi-mpaleka. Unu te egudekwa nri; ọphu unu egudekwa eđa; ebe unu eyekwa okpoga l'ekpa uwe. ⁹ Unu yekwaa akpokpa; ol'oo g'unu te eyekwa uwe nyekwase. ¹⁰ Unuphu, unu bahukpowaru; a -nata unu; unu noduekwapho l'eka ono. Unu te ejekwa eburu l'eka ozo jasụ unu afuta le mkpukpu ono. ¹¹ Eka unu jeru; ephe -jika unu; jika anuma opfu Chileke, unu epfu; unu -tugbujeepho l'eka ono; unu ajishia urwuku okpa unu; g'o buru iphe, a-gba phe ekebe. Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; okakwaru ndu Sodomu yele ndu Gomora mma mboku ikpe; eme le mkpukpu ono."

¹² Oo ya bu; ephe jeshia je araru iya ndiphe arara su phe g'izimanu iphe-eji, ephe emeje lwa phe azu. ¹³ Ephe chishia obvu, du igwerigwe, bugbaa nemadzu l'ehu; teme ephe nodu eteje ndu iphe eme manu; ephe ewekorohu.

*Anwuhu Jionu
onye emeje baputizimu
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)*

¹⁴ Eze, bu Herodu numa iphe, Jizosu eme; kele e pfudzuwaru nkiya l'ekameka. O duru ndu asuje l'oo Jionu ọphu shi emeje baputizimu tetaru dzuru ndzu ozo; l'oo iphe ono meru iphe, oduje ike eme iphemiphe ono.

¹⁵ O duru ndu ọphu suru l'oo Elayijia.

O duru ndu ọphu suru l'oo-bukwaru onye mpfuchiru Chileke, yeru onye lanu le ndu mpfuchiru ndiche.

¹⁶ Herodu numae ya pho o su: "O kwa Jionu-a, mu ziru; e je egbutaru mu ishi iya-a be dzuwaa ndzu ozo." ¹⁷ Iphe, meru nu buru le Herodu zijeru; e je egude Jionu; kee ya egbu; je atuchia l'ulo mkporo. O buru l'eka Herodiyasu be o shi. Herodiyasu ono bu nyee Filipu. Filipu bukwanu nwune Herodu. Herodu gbeshi je ahata nyee nwune iya ono luru. ¹⁸ Jionu shi anoduje epfuru Herodu l'oo iphe,

adudu Chileke ree be o meru l'o jeru ahata nyee nwune iya luru.

¹⁹ Ehu ghuahaa Herodiyasu egu. O du iya ge a su le ya gburu Jionu; ophu o makwanu uzo, oo-shi gbua ya; ²⁰ kele Herodu l'onwiya atsü Jionu ebvu. O maru l'o bu onye pfuberekoto; teme o buru onye duru Chileke nsö. O buru iphe ono meru iphe, Herodu woru iya dobe g'o to du iphe, e-me iya nu. Herodu be opfu, Jionu anöduje epfuru iya agbachije enya; l'ooakwa iya pho obu mini; l'o gudeele-a ehu-utso ngaberu iya nchi.

²¹ O rwua ujiku lanu iphe kweru nwanyi ono; kele mböku ono bu eswe, Herodu emeje eswa anyata mböku, a nwuru iya. O kukotachaa ndu-ishi ali eka ono; waa ndu-ishi ojogu; waa ndu bugbaa ishi l'ali Galili g'ephe byaru iya l'obo-iphe ono. ²² Ndu ono byierupho l'eka ono kpiririmu; nwa Herodiyasu ke nwanyi bya etee ebvu l'ataphu phe. Ehu tsoo Herodu waa ebyaa ono, byaru iya nu ono utso shii. Eze, bu Herodu su nwamgboko ono: "Pfua iphe, dukpoe ngu pho ree ge mu nu ngu; mu a-nu ngu iya." ²³ O richaaru iya angu su: "Iphe, i sukpoerupho ge mu nu ngu be mu a-nu ngu; obetaru o buru ali-eze mu be i suru ge mu keha ebo; nu ngu nanu."

²⁴ Nwamgboko ono gbafo je ajia ne iya su: "?Bukpoo gunu be mu a-su g'o nu mu?"

Ne iya su iya: "Su iya g'o pee ngu ishi Jionu, onye emeje baputizimu."

²⁵ O gbaphu azu bya ejepfu eze je asu iya: "Gbuta ishi Jionu, onye emeje baputizimu ye l'ochi pataru mu nta-a nta-a."

²⁶ Ehu daepho eze ono dzuu; eka o rwuru iya l'obu shii. Obenu l'eshinu o riwaru angu l'iphu ndu ono, byaru iya ebyaa ono be o too gbanwehedu iphe, o pfuru. ²⁷ O ziepho onye lanu l'ime ndu ojogu, eche iya nche teke ono teke ono g'o je egbuta Jionu ishi wota bya. Nwoke ono tugbaa je egbuta ishi Jionu l'ulo mkporo ²⁸ ye l'ochi wotaru nwamgboko ono. Nwata woru iya je apee ne iya. ²⁹ Ndu etsoje Jionu numae ya pho; ephe bya apata ogwe iya je elia.

*Jizosu anu unu umadzu iri l'ebo
l'ukporo iri nri*

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jion 6:1-14)

³⁰ Tobudu iya bu; ndu-ishi-ozu Jizosu bya anokobe bya ejepfu Jizosu je akotataru iya iphe, ephe mekotaru; yele iphe, ephe zikotaru. ³¹ A du igwerigwe abya. Nemadzu nodu ejeepho nggede eje; nggede alwa; k'ophu uzo aduduru Jizosu yele ndu etsoje iya nu mbukponu me ria nri. O su

ndu etsoje iya nū: “Unu gbēshi g'anyi je l'ēka nemadzū te ebudu ebubu g'anyi je anōdu nwēkinyi anyi g'unu kabē tūta unme nwanshii.” ³² Ɛphe kwe bahū l'ugbo tūgbua jeshia l'ēka Ɛphe a-nōdu nwēkaphe.

³³ A dū igwerigwe hūma phē teke Ɛphe atūgbu bya ahūbechaa phē ama. Ndu ono shikpōo lē mkpūkpu lē mkpūkpu gudegbaa okpa gbaru jeshia vuru phē ūzo jerwua ēka ono, Ɛphe eje ono. ³⁴ Jizosu fūta l'ugbo ono bya ahūma ikpoto nemadzū, nō l'ēka ono; imemini phē dū iya shii; kēle Ɛphe dū g'atūru, enwedū onye-nche, l'agbaru phē mkpu. O ziahaa phē iphe, dū igwerigwe. ³⁵ O bejeepho l'ūzenyashi; ndu etsoje iya nū jepfu iya je asū iya: “?I maru l'ēka-a bū echiēgu tēme nchi nōdu ejihuwa?” ³⁶ Sūdupho ndu-a g'Ɛphe bahū lē mkpūkpu lē mkpūkpu mē l'unuphu l'unuphu ndu-a, nō-pheru phē mgburugburu-a je azūtaru onwophe nri.

³⁷ Jizosu sū phē: “Unubēdua l'onwunu nūnu phē nri g'Ɛphe ria.” Ɛphe sū iya: “?O dū ngu g'ō bū anyibēdua a-zūta buredi, ūkporo pangu, aa-nū phē g'Ɛphe ria?”

³⁸ O sū phē: “?Bū ishi buredi ole bē unu gude? Unu je amaru g'ō ha.” Ɛphe machaarū g'ō ha; Ɛphe sū l'ō dū ishi buredi ise; wafūa ēji-ēma.

³⁹ Noo ya bū; o sū phē g'Ɛphe kekashia igwe oha ono ekekashi g'Ɛphe nōduchaa anōo l'ēka ono, nwēswa dū kirikiri ono. ⁴⁰ Ɛphe nōdu anōo keshia onwophe l'ophere l'ophere; o dūru ndu dū ūkporo ise ise; o dūru ndu ophu dū ūkporo labo l'iri iri. ⁴¹ O wota ishi buredi ise ono; waa ēji-ēma pho bya apalia ɛnya imeli kele Chileke ekele kē nri ono; bya eworu iya nyawashia bya anū ndu etsoje iya nū sū g'Ɛphe keeru iya ndu ono. O kedzuru ndu ono g'Ɛphe hakota ēji-ēma ono. ⁴² Ɛphe tūko ria ya; rijichaa Ɛpho. ⁴³ Ibiribe ibiribe buredi yele ēma, phoduru nū, Ɛphe tūtukoberu bē jiru nkata iri l'ēbo. ⁴⁴ Unwoke, yī lē ndu ono, riru nri ono dū ūnu unwoke iri l'ēbo lē unwoke ūkporo iri.

Jizosu eje ije l'eli mini

(Mat 14:22-33; Jiōn 6:16-21)

⁴⁵ O sū ndu etsoje iya nū ono g'Ɛphe bahū l'ugbo; vuru iya ūzo; dafū azū iya ophuu; jeshia mkpūkpu Bētusayida gē ya pfuadaru igwe oha ono g'Ɛphe la unuphu. ⁴⁶ O mechaē phē pho Ɛphe lashia; o jeshia l'ūbvú je epfuru nū Chileke. ⁴⁷ Ugbo ono nōdu l'echi eze-ɛnyimu nchi jihu; yēbedua nwēkinyi nōdu l'eli-mgboko l'agūga mini ono. ⁴⁸ O gbē l'ēka o nō hūma l'akpo ugbo ono l'angakpōo phē ēhu shii; kēle phērephere ezi iziphu; o jeru ije l'eli mini jepfushia phē. Teke ono būwaru l'iphe-ōduu aha ɛnu. O meahaa

g'oo ghata phe aghata le mini ono. ⁴⁹ Ephe humae ya pho eka ooje ije l'eli mini; ephe dobesu l'oo maa. Ephe chishia mkpu. ⁵⁰ Noo kele ephe tukoru g'ephe ha humakota iya; ehu nmalahaa phe kpeekpeekpee.

Teke ono kwapho Jizosu su phe: "G'okpoma shihu unu ike; o bu-a mbedua. Ndu ba agushi unu." ⁵¹ O nyipfu phe l'ime ugbo ono; pherephere ono zibuhu. Ephe sachaa onu saa nchi; ⁵² kele iphe, Jizosu meru teke o washiru buredi ono te edoduru phe enya; opfu l'a kpo-chiru phe okpoma.

*Jizosu eme ge ndu iphe eme
wekorohu le Genesaretu
(Mat 14:34-36)*

⁵³ Tobudu iya bu; Jizosu phe daghaepho mini ono; futa le Genesaretu; bya eworu ugbo phe lia l'eka ono. ⁵⁴ Afuta, ephe afuta l'ugbo ono; ndu eka ono hubechawaa Jizosu ama. ⁵⁵ Ephe gbacharu je l'unuphu l'unuphu je apata ndu iphe emegbaa l'iphe, ephe azeje aze paru byapfuta iya l'ekameka, ephe numakpooru l'o no. ⁵⁶ Ekameka, o shiru l'unwu mkpukpu le mkpukpu; me l'eze mkpukpu; me l'oma egu; ndiphe eworu ndibe phe, iphe eme dobegbaa l'oma aswa rwoo ya g'o kwe g'ephe denyi iya eka; obetaru o buru l'onu uwe iya. Iphe, bukpo ndu denyiru iya eka wekorohukota l'iphe, eme phe nu.

7

*Nso ali ndiche ndu Jiu
(Mat 15:1-9)*

¹ Oo ya bu; o duru ndu Farisii; wakwapho ndu ezije ekemu, duru l'eka ono. Ephe toko shi Jierusalemu bya adokobe l'eka ono do-pee Jizosu mgburugburu. ² Ephe huma l'o duru ndu emebyi nso ali l'ime ndu etsoje Jizosu. O buru l'ephe gude eka, e merwushiru emerwushi eri nri; opfu l'ephe ta akwoduru eka ge nso ali ndu Jiu suru g'a kwoje iya.

³ Kele ndu Farisii; mekpoo ndu Jiu mgburugburu te erijedu nri m'ephe -akwoduru eka ge nso ali phe suru g'a kwoje iya, bu iya bu nso, shi phe le nna phe oche. ⁴ Teme ephe -lwa aswa; ephe tee ridu nri; gbahaa l'ephe gudeadaa mini mefu nso. Nokwapho g'ephe emejgbaa unwu nso ozo, shi le nna phe oche, du ge nso asa okoro me k'ite me k'ochi, e gude ope wua; me k'oshi-anoo.

⁵ Ndu Farisii ono me ndu ezije ekemu jia Jizosu su iya: "Bu gunu meru iphe, ndu etsoje ngu nu te emejedu nso, shi le nna anyi oche phe; ephe gbegudeje eka, e merwushiru emerwushi eri nri?"

6 Ọ bya asụ phẹ: “Azáya onye mpfuchiru Chileke pfugbuwaru k'unubẹ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu-a sụ:

“Ndu-a bụ eli ọnu bẹ ẹphe
gude akwabẹ mu ùbvù.

Obenu l'obu phẹ nọgbaa
mu ụzenya.

7 Ẹphe abarụ mu ẹja mkpẹ.

Ẹphe ezi ekemu,
nemadzụ tūru;

ọ dū g'ekemu Chileke*.

8 “Kẹle unu ahajẹ ekemu Chileke; gbẹ eme nsọ alị, nemadzụ doberu; eme k'asa ite; mẹ okoro; mẹ iphemiphe ọzo, unu emegbabe.”

9 Ọ sụ phẹ: “Ọ nūpho l'unu manukaru iphe meru g'o gude unu gbẹ gwọbechia ekemu, Chileke sūru g'e meje je emeahaa nsọ alị, nemadzụ doberu. ¹⁰ Lẹ Mosisu sūkwaru: ‘Yejeru nna ngu yẹle ne ngu ùbvù’; bya asūkwapho: ‘Onye epfujeru nna iya; ọzoo ne iya njọ opfu g'e gbua onye ọbu egbugbu.’ ¹¹ Unubẹdua byakwanụ epfu bya asụ: Ọ - bụru lẹ nemadzụ sūru nna iya; ọzoo ne iya l'iphe, ya gege egude kwọ phẹ bụakwa ‘kọbanu’, bụ iya bụ ‘iphe, a nūru Chileke.’ ¹² Unu gūfu onye ono g'o to yeheru ne iya ọzoo nna iya ẹka. ¹³ Unu shi ẹgube ono gude l'unu eme nsọ alị, unu ezi; mee ọphu opfu Chileke adụedu iphe, ọ bụ; tẹme unu nọdu emegbakwaphọ iphe ọzo, dūgbaa ẹgube ono.”

Iphe, aasọ nsọ; mẹ iphe,

a ta sọdu nsọ

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Jizọsu bya ekua igwe ọha ono ọzo bya asụ phẹ: “Unu gebekpọdapho gẹ mu karụ unu g'o doo unu ẹnya. ¹⁵ Ọ tọ bụkwa iphe, nemadzụ eri l'ọnu aturwu iya; ọ kwa iphe, shi nemadzụ l'ime obu bụ iphe, aturwuje iya nū. ¹⁶ G'onye nweru ẹnu nchi; nūmakwa iya!”

¹⁷ Ọ haẹpho ndu ono bya abahụ l'ulo; ndu etsoje iya nū jiahaa ya iphe, ẹtu ono bụ. ¹⁸ Ọ sụ phẹ: “?Unubẹdua bẹ iphe ete dojekwaphọ ẹnya? ?Unu ta amakwaphọ l'iphe, eeri l'ọnu ta aturwudu nemadzụ? ¹⁹ Kẹle ọ tọ bahudu iya l'obu; ọo l'ẹpho bẹ ọobahuje; l'e shi l'ẹka ono nyifu iya lẹ nshị.” Ọo ya bụ l'iphemiphe, eeri l'ọnu bẹ Jizọsu sūru l'ọ tọ dudu ọphu aturwuje nemadzụ l'iphu Chileke.

²⁰ Ọ sụ phẹ: “Ọo iphe, shi nemadzụ l'obu bụ iphe, aturwuje iya nū. ²¹ Kẹle ọo l'ime obu nemadzụ bẹ ẹjo egomunggo shi; waa eri ogori; mẹ apharwushi onwonye; mẹ egbu ọchi; ²² mẹ ezi iphuru; mẹ ẹnya-pfurupfuru;

* 7:7 7:7 Gụnaa Azá 29:13.

waa eme ẹjo umere; mẹ agho ugho; mẹ urwuali; mẹ iji-
 ẹnnya; waa epfurwushi nemadzu; mẹ eku-onwonye; yele
 eme eswe. ²³ Iphe, bukpo iphe ono g'o ha shichaa nemadzu
 l'obu; o buru iya bu iphe, aturwuje nemadzu."

Ekweta nwanyi, abudu onye Jiu
 (Mat 15:21-28)

²⁴ Jizosu gbeshi l'eka ono bya ejeshia ali, no-pheru Taya
 yele Sidonu mgburugburu. O rwua eka ono bya abahu
 l'unuphu lanu je anodu. O du iya g'a su l'o to dudu onye
 maru nu; obenu l'o to domikotaduru onwiya edomi. ²⁵ Noo
 ya; nwanyi, obvu eme nwatibe iya ke nwanyi numa ke
 Jizosu bya atugbuekwapho je adaa kpurumu le mgboru
 okpa iya. ²⁶ Nwanyi ono bu onye Gurisu; ole a nwuru iya
 l'ali ono, bu iya bu Fonishiya, no le Sayira. O bya arwoahaa
 Jizosu g'o chifu obvu ono, bu nwatibe iya l'ehu ono. ²⁷ Jizosu
 su iya: "Gebe g'a nuadaa unwegirima nri temanu; kele o
 to dudu ree g'e woru nri unwegirima nu unwu nkuta."

²⁸ Nwanyi ono su iya: "Mu maru-a Nnajiuphu; obenu
 l'unwu nkuta atutujekwa-a nwonu, dashihuru l'eka
 unwegirima eri nri."

²⁹ Jizosu su iya: "Eshinu i pfuru egube ono; lashia l'obvu
 ono hawaru nwa ngu ono!"

³⁰ O larwushia; Obvu-a hawaa nwata-a. O zewaa azee ke
 nwakupya l'iphe, aaze azee.

Jizosu emeta onye ada nkuchi

³¹ Jizosu bya alufuta l'ohamoha, bugbaa le Taya yele
 Sayidonu jeshia l'eze-enyimu Galili; bya erwua oha
 Mkpukpu-Iri. ³² Ephe dutaru iya onye ada nkuchi; teme
 ophu oopfujedu opfu ree. Ephe rwoahaa Jizosu g'o byibe
 iya eka. ³³ Jizosu shi l'eka ono, igwe oha ono no ono; dufu
 iya iche bya eye iya mkpushi eka le nchi labo bya emeta
 onu-mini mee ya l'ire ³⁴ bya apalia enya l'eli bya atsua ude
 su iya: "Efata" bu iya bu: "kosahu!"

³⁵ Ime nchi iya ephenebo kosahuchaa; ire iya bya
 agbutoshihu; o wata epfu opfu ree. ³⁶ Jizosu pfushia ya
 ike su phe g'o to dukwa onye ephe e-pfuru iya; obenu
 l'obujeru teke o pfuru nno; ephe agbe ka iya nu arakashi.
³⁷ O kwatakporo tufu phe ehushii; ephe su: "Ha-o! ?O
 kwa li humaru goomekotaje iphemiphe ree; mechaa mee
 g'onye nkuchi numaje iphe le nchi; bya emee g'onye l'ete
 pfujedu opfu pfuahaa opfu."

8

Jizosu anụ unu umadzu iri nri
(Mat 15:32-39)

¹ E rwua ujiku lanụ, ikpoto nemadzu dzukobekwaru ozo; ophu o duhedu nri, ephe gude k'eriri. Jizosu bya ekua ndu etsoje iya nụ bya asụ phẹ: ² "Imemini ikpoto ndu-a dukwa mu g'onye l'ephe nowaru ujiku eto l'eka-a; ophu o budu l'ọ dukwaduru nri, ephe gude, ephe e-ri. ³ Mu -sukwanu g'ephe swiru egu lashia; mba atushi phẹ l'uzo; kele o duru ndu ophu shi eka du enya."

⁴ Ndu etsoje iya nụ sụ iya: "Bụ awe be aa-humakwanu nri l'echiegu-a, a-suru phẹ eriri?"

⁵ O sụ phẹ: "Bụ ishi buredi ole be unu gude?" Ephe sụ iya l'oo ishi buredi esaa.

⁶ Oo ya bụ; o sụ g'ikpoto ndu ono nodukota anọ l'ali l'eka ono. O bya achita ishi buredi esaa ono bya ekele Chileke ekele. O bya awashia ya bya achie ndu etsoje iya nụ g'ephe keeru phẹ. Ndu etsoje iya nụ bya ekeeru phẹ iya. ⁷ O dukwarupho unwu-ema, ephe gude. O bya bya ekelekwapho Chileke k'ema ono bya eworu iya nụ ndu etsoje iya nụ bya asụ g'ephe kekwaaru iya pho ndu ono. ⁸ Ndu ono ria nri rijichaa ephe. Ndu etsoje iya nụ bya atutua iphiriba iphiriba iya ophu ghuduru nụ; o ji nkata-eevu-iphe esaa. ⁹ Ndu riru nri ono e-bekwa l'unu nemadzu mgbo iri. Jizosu sụ phẹ g'ephe lashia; ephe lashia. ¹⁰ Yele ndu etsoje iya nụ bahu l'ugbo jeshia oha ndu Dalumanuta.

Iphe-ohumalenya,
meru l'ehu Jiona
(Mat 16:1-4)

¹¹ Ndu Farisii byapfuta Jizosu; ephe l'iya tūahaa ego. Ephe sụ iya g'o meeru phẹ iphe-ohumalenya, e-goshi l'oo Chileke ziru iya g'ọ bya eviya. O buru okpa opfu be ephe togboru iya egube ono; g'ephe gude nmata iya. ¹² O bya atsua oke ude l'ime obu bya asụ phẹ: "Bukpoo gunu meru iphe, o gude ogbo nta-a buerupho iphe-ohumalenya be ephe achoje? Ge mu gbukwaru iya unu tororo; o to dukwa iphe-ohumalenya ono, a byaru emeru phẹ."

¹³ Jizosu phẹ haa phẹ l'eka ono bya abahu l'ugbo kporu jeshia azu iya ophu.

Uta, Jizosu ata ndu etsoje iya nụ
(Mat 16:5-12)

¹⁴ Noo ya; ndu etsoje iya nụ zohaa egude buredi. O buerupho ishi buredi lanu be ephe gude nodu l'ugbo ono. ¹⁵ Jizosu nmaaru phẹ okwa sụ: "Unu kwabekwa enya! Unu

kwabekwaru iphe-eko-buredi ke ndu Farisii me ke Herodu enya; a -nonyaa o mebyia unu."

¹⁶ Epe pfuaharu nwibe phe su: "O kwa buredi ono, anyi egudedu ono."

¹⁷ Jizosu maru iphe, epe epfu bya asu phe: "?Bu gunu be o gude unu nodu epfugbaa l'unu te egudedu buredi? ?Toko dokwapho unu enya? ?O kwa l'egomunggo teke agbarwudu unu l'iphe, o bu; mbu k'iphe, ekoje-buredi ono? ?O nwuru inwu-agma be unu kpo-chiru okpoma akpo-chi? ¹⁸ O kwa l'unu nweru enya; ?Unu ta aphudu iya uzo? Nchi be unu furu; ?Unu ta anudu iya iphe? ?To nweudu iphe, unu anyatajekpoo? ¹⁹ Teke mu gude ishi buredi ise keuru unu nemadzu iri l'ebo l'ukporo umadzu iri; ?bu nkata-eevu-iphe ole be unu tutu-jiru iphiriba iya, phoduru nu?" Epe su iya l'oo iri l'ebo.

²⁰ "O du ree; teke mu gude buredi esaa keuru unu nemadzu iri; ?bu nkata-eevu-iphe ole be unu tutu-jiru l'iphiriba iya, phoduru nu?" Epe su iya l'oo esaa.

²¹ O su phe: "?Toko dokwapho unu enya nta?"

*Jizosu eme g'onye
atsu ishi huma uzo*

²² Epe bya abata le Betusayida. E dutaru Jizosu onye atsu ishi. Epe rwahahaa ya g'o byia ya aka. ²³ O bya egude onye atsu ishi ono aka dufuta iya le mkpukpu ono; bya eworu onu-mini vaa ya l'enya tsuu; bya ebyia ya aka bya asu iya: "?O duru iphe, i humaru?"

²⁴ Onye ono, atsu ishi ono palia enya bya asu: "Ee; mu humaru-a nemadzu; ole epe dugbaa tsuyoo tsuyoo g'oshi ejgbaa ije."

²⁵ Jizosu byakwa bya ebyia ya aka l'enya ozo. Enya sahu nwoke ono; o puhahaa uzo; humahahaa iphemiphe rengurengu. ²⁶ Jizosu bya asu iya g'o lashia; sukwa iya pho: "B'abahukpokwanu le Betusayida; ophu o dukwa onye iifuru iya."

*Pyita ako onye Jizosu bu
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ "Jizosu waa ndu etsoje iya nu tugbaa jeshia mkpukpu, nogbaa le Sizariya Filipayi. O rwua l'uzo; o jahaa phe su: ?Bukpoo onye be aasujekpoo le mu bu?"

²⁸ Epe su iya: "O duru ndu suru li bu Jionu onye shi emeje baputizimu; ndu asu li bu Elayijia; teme o duru ndu suru li bu onye lanu le ndu mpfuchiru Chileke."

²⁹ Jizosu su phe: "Unubedua; ?unu sukwanuru le mu bu onye?"

Pyita sù iya: “Oo ngu bụ Kéreshi ọbu.”

³⁰ O pfiaru phẹ iya pfushia ya ike sù phẹ g'ọ tọ dukwa onye ọzo, ẹphe e-pfuru kẹ nkiya.

*Epfupfu mbu, Jizosu epfu lẹ
ya e-je iphe-ehuka nwuhu*

(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Noo ya; Jizosu bebe pfiaru ndu etsoje iya nù iphe, swiru iya nù sù phẹ: “Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, dọ igwerigwe. Ndu bụ ọgerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu a-jikakwa iya woru iya ye ndiphe l'eka. Ndiphe ono eworu iya megbua; l'ọ nọo abali ẹto l'ilu; l'ooshi l'onwu teta dzuru ndzụ.” ³² Iphe ono bẹ o pfuru phẹ kasaa phẹ iya nchi. Pyita bya ekuchi iya sù iya: “Tuswekwa! Te epfukwa ẹgube ono.” ³³ Jizosu bya aghaa ẹnya bya elee ndu etsoje iya nù bya agbochia Pyita onu sù iya: “Gbeshi mu l'iphe gube Obutuswe ono! Kẹle iphe, iiri ta abudu iphe, Chileke ari. Oriri ngu bụ oriri nemadzụ.”

³⁴ Jizosu bya ekukota ikpoto ndu ono waa ndu etsoje iya nù bya asu phẹ: “Onye ọ dọ g'o tsoru mu g'onye ono mĩa onwiya ẹnya; vuta oswebe onwu nkiya bya etsoru mu; ³⁵ kẹle onye eme g'ọ dzọo onwiya ndzụ l'e-tuphakwa ndzụ iya etupha. Onye gudekwanu opfu ẹhu mu yele k'ozima Chileke tuphaa ndzụ iya l'a-dzọ onwiya ndzụ. ³⁶ ?Bụ gunu bụ urwu, nemadzụ ritaru mẹ o -nwekotachaaaru iphemiphe, nọ lẹ mgboko-a; tuphakwanaa ndzụ iya? ³⁷ Ọ tọ dukwa iphe, nemadzụ egude agbata ndzụ iya mẹ o -tuphahuwaa. ³⁸ Kẹle onye iphere mu dọ; iphere ezi ozi-oma mu dọ iya; l'ogbo ọwa, l'eri ogori eme iphe-ẹji-a; bẹ iphere onye ono a-dukwapho Abubu-Ndiphe mẹ ọ -byatashiepho ekpe ndiphe ikpe. Ọ -nọdu abya l'ọ dọ ubvu l'ẹnya; egbu nwijnwii gẹ Nna iya egbu; teke ono, yele unwu-ojozi-imigwe, dọ nsọ a-swiru abya ono.”

9

¹ Ọ sù phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ duru ndu haru pfuru l'eka-a, ata yidu nwuhu; gbahaa l'ẹphe humaadaru gẹ Chileke gude ike egoshi l'ọo ya bụ eze.”

Jizosu egbu nwijnwii

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² A nọepho abali ishii; Jizosu duta Pyita yele Jiemusu waa Jiọnu duru phẹ je enyikota ubvu, ha l'eli; je anọdu nwekinyi phẹ. A nọnyaa; Chileke gbanwee ugbugba iya l'atatiphu phẹ. ³ Uwe iya chaahaa kẹ phuuphuu g'eberugo; k'ophu ọ dukpodaa onye asa uwe lẹ mgboko-a, l'asa iya ẹgube ono.

⁴ Noo ya; Elayijia yele Mosisu chaa l'iphe phẹ abọ ọja eyeru

Jizosu. ⁵ Pyita pfubulihu sù Jizosu: “Nnajiuphu; ọ dukwa ree g'anyi nọ l'ẹka-a; g'anyi tya mkpu eto: nanu nkengu; nanu ke Mosisu; nanu ke Elayijia.” ⁶ Iphe, o gude pfua iphe ono bu l'ọ to makpoda iphe, oopfu; ẹka ndzu agukpoo phe shingushingu ephe n'eto.

⁷ Urwukpu bya bya aso-kputa ẹka ono; olu-opfu shi l'urwukpu ono su: “Onye owa-a bu Nwa mu nwoke. Mu yeru iya obu. Unu numajekwa iphe, oopfu!” ⁸ Teke ono kwapho; ephe chikaa enya chikaa enya; ophu o duedu onye ephe humaru l'ẹka ono; gbahaepho Jizosu nwekiya.

⁹ Ephe nyizetashia l'ubvu ono; Jizosu pfushiaru phe iya ike su phe g'ọ to dukwa onye ephe e-pfuru iphe, ephe humaru gbiriri jasù teke yebe Abubu-Ndiphe e-shi l'onwu teta dzuru ndzu.

¹⁰ Iphe ono, o pfuru ono due phe pho l'okpoma; ephe nodu ajigbaa nwibe phe iphe, bu eshi l'onwu teta dzuru ndzu. ¹¹ Ephe jia ya su: “?Bu gunu meru iphe ndu ezije ekemu suru le Elayijia e-vuadaru uzo bya?”

¹² O su phe: “O kwa eviya le Elayijia l'e-vukpoadaru uzo bya g'o dozia iphemiphe ree. Ole ?bu gunu meru iphe, e dekwarupho l'opfu Chileke su le Abubu-Ndiphe e-je iphe-ehuka, du igwerigwe; teme l'e mekwaa ya pho g'ọ to dudu iphe, o bu? ¹³ Ge mu karu unu: Elayijia byahaakwaru; ephe mewaa ya umerekete; mbu mee ya pho g'iphe, e dehawaru l'ekwo-opfu Chileke pfuru.”

*Eeme onye obvu atu ndapfu
g'o wekorohu*

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴ Ephe byapfutaepho ndu etsoje iya nu ndu ophu; ephe huma ikpoto ndu no-pheru phe mgburugburu. Ephe le ndu ezije ekemu nodu atu ego. ¹⁵ Ahuma, igwe oha ono ahuma Jizosu; akpabiri iya gude phe. Igwe oha ono wupfu iya je ekele iya ekele. ¹⁶ O jia phe su: “?Bu gunu be unu l'ephe atu?”

¹⁷ Onye lanu l'ime ikpoto ndu ono su iya: “O-zi-iphe; mu dutaru ngu nwa mu nwoke; kele obvu, guderu iya nu meru iya ophu o pfujedu opfu. ¹⁸ Eka o byaru iya l'ọ pata iya tya l'ali; uphu atsushi iya l'onu; oota ikireze; o noduepho ke kwereji. Mu su ndu etsoje ngu nu g'ephe chifu iya obvu ono l'ehu; ophu ephe adudu ike.”

¹⁹ O su phe: “Ha-oo! Unube ogbo owa-a, adudu iphe, unu ekwetaje-a. ?Bu teke ole be mu l'unu a-no-beru? ?Mu a-takporu unu nshi taberu teke ole? Unu dutaru mu nwata obu!” ²⁰ Ephe bya edujeru iya nwata ono.

“Ọbvụ ono hụmaepho Jizọsu bya atụa nwata ono l'ali woru iya gbachia. O wepheaaha ewephe; ụphù nọdu atsushi iya l'onu. ²¹ Jizọsu jia nna iya: “Bụ teke ole bẹ iphe ọbu shi iya?”

O sụ iya: “O shikwa iya teke ọ bụ nwata.”
²² “Ọobujekwaru ọ -nonyaa; l'ọ haru tūru iya chie l'ọku; mękpoo lẹ mini g'eeshi g'o gbua ya. Teke ọ bụ l'ọ dūru iphe, ii-dū ike mee; phunaaru anyi obu-imemini; gbanaaru anyi mkpu!”

²³ Jizọsu sụ iya: “?Ị sūru l'ọo iphe, mu a-dū ike mee? O t dukwa iphe, akpọ onye kweru kẹ Chileke ẹka ememe.”

²⁴ Nna nwata ono chishia mkpu gude ęnya-mini sụ: “Mu kwewaru; jiko yenuru mu ẹka gẹ mu kabaa ekweshi ike!”

²⁵ Jizọsu hụmaepho g'ikpoto nemadzū awū abya l'ẹka ono; ọ baaru ọbvụ ono mba sụ iya: “Gube ọbvụ ọphu ada nkuchi; ọphu iipfudu opfu; mu sūru g'ị futa l'ime nwata ono. Ta abahubaekwa iya l'ẹhu ọzobaa.”

²⁶ Ọbvụ ono chia mkpu bya alọta nwata ono tua l'ali; gbachia ya; teme ọ lufu iya l'ẹhu. Nwata ono dabyierupho g'odzu. A tuko sụ l'ọ nwuhwaru. ²⁷ Jizọsu bya egude ẹka selita iya eli; ọ gbalihu.

²⁸ Jizọsu bahuepho l'ulo; ndu etsoje iya nū jia ya lẹ mpya sụ: “?Bụ gūnu meru iphe, anyi adudu ike chifu ọbvụ ono?”

²⁹ O sụ phe: “Egube ọbvụ ono taa futakwa; gbahaa l'ọo onye aswiye ẹgu epfu anū Chileke chiru iya.”

Epfu k'ugbo ẹbo k'anwuhu Jizọsu
 (Mat 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰ Ẹphe tūgbua l'ẹka ono je aghabua Gálili; ọphu Jizọsu emeduru g'ọ dūru onye a-maru nū; ³¹ kele ndu ono, etsoje iya nū ono bẹ oozu iphe. O sụ phe-a: “Abubu-Ndiphe bẹ aa-kpukwaru ye ndiphe l'ẹka; ẹphe eworu iya megbua. L'ọ nọo abali ẹto l'ilu; l'ooshi l'onwu teta dzuru ndzu.”

³² Ọphu ẹphe amadū iphe, oopfu; ndzū nọdu agū phe g'ẹphe e-me jia ya.

Onye kachakpọo shii
 (Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ẹphe bya abata lẹ Kapaniyomu. Ẹphe bahuepho l'ulo; Jizọsu jia ndu etsoje iya nū sụ: “?Bụ gūnu bẹ unu shi atū l'etsuzo?”

³⁴ Ọphu ẹphe epfuduru opfu; kele teke ẹphe nọ l'uzo bẹ ẹphe shi atū ẹgo onye kachaa shii lẹ g'ẹphe ha. ³⁵ O bya anọdu anọ bya ekua ẹphe n'iri l'ẹbo bya asū phe: “Onye ọ dū g'ọ buru onye ivuzo g'onye ono buru onye ikpazu waa onye a-nọdu ejeru onyemonye ozi.” ³⁶ O duta nwata

nshii bya edobe l'echilabọ pẹ. Ọ bya eheta nwata ono eheta sụ pẹ: ³⁷ “Onye gude ẹpha mu nabata nwata nshii, ha ẹgube-a bẹ buakwaa mbẹdua bẹ ọ nabataru. Onye nabatakwanuru mbẹdua ta abukwa mbẹdua bẹ ọ nabataru kpụ; onye ono nabataakwarupho onye ono, ziru mu gẹ mu bya ono.”

*Onye ata akpọshidu iphe,
anyi eme*

(Luk 9:49-50)

³⁸ Jionu sụ Jizosu: “O-zì-iphe; anyi humakwaru nwoke, gude ẹpha ngu achishi ọbvụ; anyi sụ iya g'o to meshi; kele o too tsojedu anyi.”

³⁹ Jizosu sụ pẹ: “Unu ta asushi g'o to meshi; kele onye gude ẹpha mu eme iphe-ohumalenya te epfubyidu nkemu ẹgwegwa ẹgube ono. ⁴⁰ Onye ata akpọshidu iphe, anyi eme akpọshi bẹ bu anyi. ⁴¹ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; onye gude l'unu bu ndu ke Kéreshi kee unu mini g'unu ngua bẹ Chileke bufutajekwa obunggo iya.”

Anma okwa eme iphe-ẹji

(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² “Sụ-a; onye mekwanuru onye lanu l'unwegirima-a, wowaru onwopẹ ye mu l'ẹka-a g'o shiswee ọzo ono bẹ o gogo kakwaru ree ọme a pataru mkpuma-uswe; lipyabẹ iya l'olu; parụ chie l'eze-ẹnyimu. ⁴³ Ọzo bu; teke ẹka ngu akpataru ngu eme iphe-ẹji; gbufu iya. Ọo-karu ngu ree l'i gude ẹka lanu bahu l'ẹka ọkpobe ndzu nọ; eme l'i nweru ẹka labọ; e nwuba ngu l'ọku-alì-maa. ⁴⁴ Ẹka ọphu ikpiri-ẹkà, nọ iya nù ta anwuhujedu anwuhu; ọphu ọku enwu iya nù anyihujedu anyihu. ⁴⁵ Teke ọ bu ọkpa ngu a-loru ngu ye l'eme iphe-ẹji; gbufu iya. Kele ọ karu ngu ree g'i buru ẹniyeni bahu l'ẹka ọkpobe ndzu nọ; eme l'ọkpa dzuru ngu oke; e chie ngu l'ọku-alì-maa. ⁴⁶ Ẹka ọphu ikpiri-ẹkà, nọ iya nù ta anwuhujedu anwuhu. Ọphu ọku, enwu iya nù anyihujedu anyihu. ⁴⁷ Teke ọ bu l'ọo ẹnya ngu esetaru ngu eme iphe-ẹji; swofu iya tuphaa; kele ọo-karu ngu ree l'i gude ẹnya lanu bahu l'ẹka Chileke bu eze; eme l'ẹnya dzuru ngu oke; e chie ngu l'ọku-alì-maa. ⁴⁸ Ọku-alì-maa ono bẹ ẹkà, nọ iya nù ta anwuhujedu anwuhu; ọphu ọku, enwu iya nù anyihujedu anyihu.

⁴⁹ “Ọku, ee-gude dàà onyemonye l'a-dụ g'ọ bu únú bẹ e gude kwakọbe iya. ⁵⁰ Únú bu iphe, dụ ree; ọle teke ọ tsọbuhuru únú-únú; ?denu g'ii-shi mebakwadaa ya g'ọ buru únú ọzo. Unu mee ndzu unu g'ọ tsọ únú únú; k'ọphu unu lẹ nwibe unu eburu l'ẹhu-guu.”

10

Ogori mę achifu nwanyi
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

¹ Jizosu futa l'ęka ono bya ejeshia l'alı Jiudiya; waa mkpukpu ndu azu ęnyimu Jiđdanu. A dukwa igwerigwe wu-pfuta iya ọzo. Ọ watakwa phe ezi iphe, bu iphe, bu g'o zijehawaa.

² Ndu Farisii bya eworu ọkpa opfu togboru iya g'ęphe gude nmata iya bya ajihaa ya su: “?Ọ du ree ge nwoke chifuje nyee ya to?”

³ Ọ su phe: “?Bu gunu be Mosisu suru unu g'unu meje?”

⁴ ęphe su iya: “Mosisu suru g'onye byajeru achifu nyee ya vujeadaru ọzo dee ękwo-achifu-nwanyi nu nyee ya ọbu le ya ta aluhedu teme onye ono achifuwa iya ro.”

⁵ Jizosu su phe: “Iphe, Mosisu gude tųaru unu ęgube ekemu ono bu kele unu bu ndu ejo ọkpoma. ⁶ Obenu le mbulembu teke Chileke meru mgboko be o meru nwoke bya emee nwanyi. ⁷ Noo g'o gude: nwoke je l'ahaje nna iya; haa ne iya ge yele nyee ya tugba. ⁸ ęphenebo atuko buru onye lanu. ęphe taa bueduru umadzu labo. ęphe aburu onye lanu. ⁹ Ọo ya bu; iphe, Chileke tugbaberu nanu g'o to dukwa onye e-je iya ekekaha ębo ọzo.”

¹⁰ ęphe bahuepho l'ulo; ndu etsoje iya nu jia ya iphe, opfu ono bu. ¹¹ Ọ su phe: “Onye chifuru nyee ya je aluta nwanyi ọzo be buakwaa ogori be oori. ¹² Teke o bukwanu l'ọo yębedua, bu nwanyi lufuru l'onwiya je aluru ji ọzo buakwaa ogori be nwanyi ono eri.”

Jizosu agoru unwegirima onu-oma
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ ęphe nodu ekutagbaaru iya unwegirima g'o byibegbaa phe ęka; ndu etsoje iya nu baaharu ndu ono, ekutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁴ Jizosu huma iya; ęhu ghuaaha ya eghu. Ọ su phe: “Unu hakwaa unwegirima g'ęphe byapfuta mu. Unu ta akposhikwa phe abyabya; kele o bu ndu du nno be ęka Chileke bu eze bu nkephe. ¹⁵ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ete gudedu obu unwegirima kweta l'ọo Chileke bu eze taa bahukwa ęka o no.” ¹⁶ Ọ bya eheta unwegirima ono byidzuchaaru phe ęka bya agoru onu-oma nu phe.

Nwoke lanu, kparu ęku
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

17 Jizọsu tųgbushiepho; nwoke lanų gude ọso gbapfuta iya bya egbushi ikpere l'alị l'iphu iya bya ajia ya sụ: "O-zì-iphe, ụebe ree; ?bụ ụnu bẹ mu e-me ụe mu nweru ndzụ ojeje?"

18 Jizọsu sụ iya: "?Bụ ụnu meru iphe, o gude ị nọdu eku mu onye ụebe ree? Ọ tọ ụkwa onye bụ onye ụebe ree; agufu Chileke nwẹkiya. 19 Ị mawaru iphe, ekemu Chileke sụru g'e meje: 'Te egbukwa ọchi; ọphu i rikwa ogori; ọphu i zikwa iphuru; ọphu ị dzụkwa ụka; ọphu i mekputakwa nemadzụ ibe ngu; kwabeje nna ngu yee ne ngu ùbvù.' "

20 Nwoke ono sụ iya: "O-zì-iphe; eshinu mu bụ nwata ta adụkwa iphemiphe ono ọphu mu mebyijeru."

21 Jizọsu lee ya ẹnya bya eyee ya obu bya asụ iya: "Iphe lanų bụ iphe, phodukwaduru ngu nụ: laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru iphe, i retaru iya keeru ndu akpa nri. Ọo ya bụ; l'ii-nweru ọkpobe iphe l'eka Chileke nọ. I -mechaa nno; l'ii byawarọ etsoru mu." 22 Ọ nụmaepho iphe ono, Jizọsu pfuru ono; ẹhu daa ya dzụu; ọ dzuru iphu tųgbua; kele ọ bụ onye nwenụkaru iphe.

23 Jizọsu bya aghaa ẹnya lee ndu etsoje iya nụ bya asụ phẹ: "Egube g'oo-tsube l'ẹhu; mbụ ụe ndu nweru iphe e-me bahụ l'eka Chileke bụ eze."

24 Iphe ono, o pfuru ono tufu ndu etsoje iya nụ ẹhu. Jizọsu bya epfukwaa ya ọzo sụ phẹ: "Unwegirima; ọo tsụkwa l'ẹhu ụe ndu kpọru obu ye l'eku e-me bahụ l'eka Chileke bụ eze. 25 Epyo ịnya l'ẹnya ngga kakwa nphẹ; eme lẹ g'onye nweru iphe e-me bahụ l'eka Chileke bụ eze."

26 Ọ kabakpọo phẹ rọ atufu ẹhu. Epe wata epfuru nwibe phẹ sụ: "?Ọ bụhunuru onye bẹ aa-dzota?"

27 Jizọsu bya elee phẹ ẹnya bya asụ phẹ: "Ọ kwa nemadzụ bẹ ọ bụ 'ama-g'ee-me-ia; obenu l'ọ tọ dudu Chileke nno; kele Chileke ta adudu iphe, kpọru iya ẹka ememe."

28 Pyita sụ iya: "?Anyịbedua, harụ iphemiphe, anyi nweru bya etsoru ngu-a-e?"

29 Jizọsu sụ: "Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; onye gude opfu ẹhu mu; yele k'ozì-oma ono haa ụlo iya; ọzoo unwune iya nwoke; ọzoo unwune iya nwanyị; ọzoo nna iya; ọzoo ne iya; ọzoo unwegirima ibe iya; ọzoo alị iya; 30 bẹ aa-pfụ iya ụgwo iphe, ha g'iphe, ọ harụ mgbo ụkporo ise lẹ ndzụ iya-a. Aa-pfụ iya ụgwo ụlo mẹ unwune; mẹ ne; mẹ nna; mẹ unwegirima; mẹ alị; mẹchakpoo mkpamehu, a kparụ onye ọbu. E -mechaa; o -rwua lẹ mgboko ọphu abya nụ; Chileke anụ iya ndzụ ojeje. 31 Ọle igwerigwe ndu bụ ndu ivuzọ nta-a l'e-mechaa bụru ndu ikpazụ; ndu bụ ndu ikpazụ emechakwanaa bya aburu ndu ivuzọ."

*K'ugbo ẹto Jizọsu epfu lẹ
ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Jizọsu bya akparu ndu etsoje iya nū ye l'azū vuta ẁzo ẹka ẹphe eje Jierúsalem. Ndzū gū-shiahaa ndu etsoje iya nū ike; ẹka ọ dū phẹ biribiri. Ndu ọphu awū etso phẹ nū l'azū nọdu atsugbaa ebvu. Ọ byakwa ekuchi ẁmadzu iri l'ẹbo ono iche bya akọaharu phẹ iphe, e-mechaa mee ya nū. ³³ Ọ sū phẹ: "Nta-a bẹ anyi ejewaa Jierúsalem. Abubu-Ndiphe bẹ ee-mechakwaa kpuru nū ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu. Ẽphe ekpee ya mpfugbu kpuru iya nū ndu amadū Chileke. ³⁴ Ee-gude iya mee iphe, ezi ọnu-ọchi; vūa ya ọnu-mini; chia ya ẹchachi; bya eworu iya megbua; l'ọ nọ abalí ẹto l'ilu; l'ooshi l'ọnwu teta dzuru ndzū."

*Unwu Zebedi arwọ Jizọsu iphe
(Mat 20:20-28)*

³⁵ "Tọbudu iya bụ; Jiemusu yẹ Jionu, bụ unwu Zebedi bya ejepfu Jizọsu bya asū iya: O-zì-iphe; ọ dū anyi g'a sū l'ii-meru anyi iphe, anyi a-rwọ ngu."

³⁶ Ọ sū phẹ: "Bụ gunu bẹ ọ dū unu gẹ mu meeru unu?"

³⁷ Ẽphe sū iya: "Mee anyi g'anyi nọ-kube ngu: g'onye lanū nọdu ngu l'ẹkutara; onye ọphuu anọdu ngu l'ẹkicha teke ịi-nọdu l'ọ-dụ-biribiri ngu."

³⁸ Jizọsu sū phẹ: "Unu ta amakwa iphe, unu arwọ. ?Unu a-dụ-a ike ngua iphe, dū l'okoro, mu a-ngū; l'e mee unu ẹgube baputizimu, ee-me mu?"

³⁹ Ẽphe sū iya: "Ee! Anyi a-dụ-a ike."

Jizọsu sū phẹ: "Unu a-dụkwa-a ike ngua iphe, dū l'okoro, mu a-ngū; l'e mee unu ẹgube baputizimu, e meru mu.

⁴⁰ Obenu lẹ k'anọdu mu l'ẹkutara yele ẹkicha ta abudu mu bẹ ọ dū l'ẹka. Ono dūru ndu Chileke doberu iya."

⁴¹ ẁmadzu iri ọphuu nūma l'o noo g'ẹphe jeru iya; ẹhu-eghu Jiemusu yẹ Jionu ghuaaha phẹ. ⁴² Jizọsu bya ekukotachaa phẹ bya asū phẹ: "Unu mawaru lẹ ndu a sūru l'ọo phẹ bụ ishi anọduje akpapyashi ishi ndu ẹphe bụ ishi phẹ akpapyashi; tẹme ọ buri ọ-nọ-l'oke-ọkwa anọduje eme gẹ ndu ọzo maru l'ọo ya ka shii. ⁴³ Ọle ọo gẹ k'unubedua ta adukwa ẹgube ono. K'unu bukwa; onye ọ dū g'ọ ha shii; g'onye ono buri onye a-nọdu ejeru ndu ọphuu ozi. ⁴⁴ Onye ọ dū g'ọ buri onye ivuzọ lẹ g'unu ha; g'onye ono wozeta onwiya alí; buri ohu onyemonye. ⁴⁵ Lẹ Abubu-Ndiphe l'onwiya ta abyakwaru g'e jeeru iya ozi; ọ kwa g'o jee ozi; waa g'o woru ndzū iya nū g'e gude gweeru Chileke ngweja; g'ọ buri iphe, oo-gude gbata ndzū igwe ọha."

*Jizọsu eme onye atsu ishi
g'ọ wata aphụ ụzo*

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Jizọsu phẹ bya abyarwuta Jieriko. Noo ya; ẹphe tugbushiepho l'eka ono; ẹphe lẹ ndu etsoje iya nụ mę igwe ọha, awụ etso iya nụ. Nwoke, aza Batimiyọsu, atsu ishi nọduwaa l'agụga etsuzọ; arwọ arwọ. Batimiyọsu ono bu nwa Timiyọsu. ⁴⁷ Ọ nụmaepho l'ọo Jizọsu onye Nazaretu l'aghata; o chishia sụ: "Jizọsu; Nwa Dévidi; g'imemini mu dụnụ ngu!"

⁴⁸ A gbọchia ya ọnu sụ iya g'o dobe ọnu doo. Ọ kabakpọọ ya rọ arashi ike: "Nwa Dévidi; g'imemini mu dụnụ ngu rọ-o!"

⁴⁹ Jizọsu pfuru bya asụ g'e kua ya. Ẹphe kua ya sụ iya: "Teru ẹswa gbeshi je; ookukwa ngu oku."

⁵⁰ Ọ chiru ukpo iya wushi bya ezilihu bya ejepfu Jizọsu.

⁵¹ Jizọsu sụ iya: "Bụ gụnu bẹ ọ dụnụ ngu gẹ mu meeru ngu?"

Onye atsu ishi ono sụ iya: "Nnajiuphu! Mee mu gẹ mu wata aphụ ụzo!"

⁵² Jizọsu sụ iya: "Lashia. Ekweta, i kwetarụ mewaru ngu g'i wekọrohu."

Teke ono kwaphọ; nwoke ono phụahaa ụzo bya etsoru Jizọsu tugbua.

11

Jizọsu abahụ lẹ Jierúsalemụ

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jion 12:12-19)

¹ Ẹphe byarwutajẹepho l'úbvú Olivu mę lẹ mgboru Betufeji waa Betani, nọwaa Jierúsalemụ ntse; Jizọsu zia ndu etsoje iya nụ ụmadzu labọ ² sụ phẹ: "Unu je l'ime mkpukpu ono, nọ unu l'ụzo iphu ono. Unu -bahụepho l'ime mkpukpu ono bẹ unu a-hụma nwa nkafụ-igara, e liberu elibe, eteke aduswee onye nọjeru iya l'eli. Unu tọta iya kpuru bya. ³ Ọ -duru onye jiru unu sụ: "Bụ gụnu bẹ unu eme nno?" Unu sụ iya lẹ mkpa iya duru Nnajiuphu; l'o -meghechaa bẹ ọokpụ-phutakwa iya-a azụ l'eka-a ẹgwegwa."

⁴ Ẹphe jerwua je ahụma nwa nkafụ-igara ọbu l'eka e liberu l'agụga ọguzo unuphu, nọ l'agụga gbororo; ẹphe je atọta iya. ⁵ Ndu nọ l'eka ono jia phẹ sụ: "Bụ gụnu bẹ unu eme ẹgube ono? Bụ gụnu meru iphe, unu atọta nkafụ-igara ono atọta?"

⁶ Ẹphe pfuaru phẹ iphe, Jizọsu sụru phẹ g'ẹphe pfua. Ndu ono haa phẹ; ẹphe kpuru iya tugbua. ⁷ Ẹphe kputaru iya Jizọsu bya achiru ẹkwa phẹ wukobe nkafụ-igara ono l'eli okpurukpu; Jizọsu nọdu iya anọo. ⁸ Ndu ọphu eworu uwe

phẹ t̄osaa lẹ gbororo; ndu ọphu aburu igu, ẹphe gbutaru l'ime ẹgbudu bẹ ẹphe t̄oru l'alì. ⁹ Ndu etso iya l'azu m̄e ndu nọ iya l'iphu nọdu akpọ okporoko asuje: "Deejee! Deejee! Owoo! Onye Chileke ọru ọnu-oma nū bẹ ọ bụ; mbụ onye ono, bụ Nnajiuphu ziru iya g'ọ bya ono. ¹⁰ Gẹ Chileke ọru ọnu-oma nū ọkwa eze onye-iche anyi, bụ Dévidi; mbụ ọkwa eze ono, abya nta. Deejee! Deejee! Ọkalibe-kangokotaru-nū!"

¹¹ Nno gẹ Jizosu gude bata Jierúsalem̄u. Ọ bya abata l'ime eze-ulo Chileke bya ahumachaa iphemiphe, nọ iya nū. Ẹphe gude nno ọchii byaahaa. Yele ndu etsoje iya nū laphushia azu lẹ Betani.

Jizosu atụ oshi figu ọnu
(Mat 21:18-19)

¹² O be lẹ nchitabọhu iya; ẹgu gahaa Jizosu g'ẹphe shiwaa lẹ Betani lufuta. ¹³ Ọ gbẹ ụzenya huma oshi figu, ẹkwo dū kẹ nwa kpuchii. O jeshia l'upfu iya g'ọ maru: ? ọ m̄iru am̄imi. O jerwua; ọ buerupho ẹkwo bụ iphe, dū iya nū; kele ọ t̄o b̄udu teke ọomije bụ ono. ¹⁴ Jizosu t̄a ya ọnu s̄u iya: "Nemadzū ta abyadū awotabaa akpuru ngu ria ọzo."

Ndu etsoje iya nū nūma iphe ono, o pfuru ono.

Jizosu achifu ndu azu aswa
l'eze-ulo Chileke

(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jiṅ 2:13-22)

¹⁵ Ẹphe byarwutaepho Jierúsalem̄u; Jizosu bahū l'ime eze-ulo Chileke bya awata achishi ndu azu aswa bya ere erere l'ime eze-ulo ono. Ọ bya akwatsushichaa teburu ndu agbanweje okpoga bya akwatsushichaa okposhi ndu ereje ndo. ¹⁶ Ọphu ọ d̄udu onye o kwekwaduru g'o vuru iphe ghata l'eze-ulo Chileke ono. ¹⁷ O ziahaa phẹ iphe s̄u phẹ: "Unu ta amadū l'e deru lẹ Chileke s̄uru l'ulo iya bẹ ee-kuje ẹka ọhamoha a-n̄duje epfu anū iya. Unu bya eworu iya mee ulo, ndu ana nf̄u edomije onwophe."

¹⁸ Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu nūmachaa ya; ẹphe chọahaa ụzo, ẹphe e-shi gbua ya. Kele ẹphe atsu ebvu l'oopfutawaa onyemonye eyeru onwiya; opfu lẹ ndu ono g'ẹphe ha bẹ iphe, oozì d̄ugbaa biribiri.

¹⁹ O -rwuepho l'ụzenyashi; Jizosu phẹ lufu lẹ mkpukpu ono.

Jizosu gude oshi,
ọ turu ọnu ezi ndu
etsoje iya nū iphe
(Mat 21:20-22)

²⁰ O be l'utsu iya; ephe ghatashia; ephe hūma oshi figu pho, o tūru onu unyaphu iya pho g'o nwukotawaru lwaa jasū l'ogbarabvu iya. ²¹ Pyita nyata iphe unyaphu ono bya asū Jizosu: "Lekpodapho l'oshi-a, i tūru onu-a be nwukotaakwaru lwaa."

²² Jizosu sū phe: "Unu kweta ke Chileke! ²³ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye sūru ubvū-a: 'Ngwa; je aparū onwongu chie l'ime eze-enyimu' ophu onye ono abokpodaaru obu ebo; o kwetaepho l'iphe ono, o pfuru ono l'e-me; l'oomeepho g'onye ono pfuru. ²⁴ Noo g'o gude mu sū unu l'iphemiphe, unu sūru ge Chileke nū unu me unu -nōdu epfu anū iya; unu -kwetawaa l'ō nūwaru iya unu; iphe ono be o-nū unu. ²⁵ Ole unu -nōdu epfu anū Chileke; o -duru onye mesweru unu; unu nōdu agbaru iya ejo egomunggo; unu vuru ūzo gūaru onye ono nvū; o o ya bū; Nna unu, nō l'imigwe agukwanaaru unu nvū l'ophu unu mesweru iya. ²⁶ Teke o bū l'unu ta agūduru iya nvū ono; Nna unu, bu l'imigwe taa gūkwarupho unu nvū le k'unu."

*Aaji Jizosu egube ike,
o gude eme iphemiphe ono
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Ephe bya alaphukwa azū le Jierusalēmu. Jizosu je jepheahaa l'ime eze-ulo Chileke. Noo ya; ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu; waa ndu bū ogerenya bya abyapfuta iya bya asū iya: ²⁸ "Bū egube ike gūnu be i gude eme iphemiphe-a? Bū onye ziru ngu g'i bya iya ememe?"

²⁹ Jizosu sū phe: "Unu gebe ge mu jia unu nwaji lanū. Unu -karū mu iya; mu akōoru unu onye ziru mu ge mu bya eme iphemiphe-a. ³⁰ Unu karū mu onye ziru Jiōnu g'o bya emeshi ndiphe baputizimu: Bū Chileke tōo nemadzū?"

³¹ Ephe wata iya adzokashi l'ime onwophe sū: "Teke anyi sūnuru l'ōo Chileke; l'ō sū anyi: 'O bukwanuru gūnu meru g'o gude ophu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?' ³² Ndzū nōdu agukwanu anyi asū l'ōo nemadzū; kele e pfudzuwaru le Jiōnu bū okpobe onye mpfuchiru Chileke." ³³ Noo ya ephe sū Jizosu: "Anyi ta amakwa."

O sū phe: "Ophu mu a-kōkwanuru unu onye ziru mu ge mu meje iphemiphe ono."

12

*Etū, e gude ndu anwamu,
e butaru ye l'opfu-vayinu anma
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Jizosu gude etū ziahaa phe iphe sū phe: "Nwoke lanū larū egu vayinu. O bya agbaa ya mgbabu bya ebua ya

nsu ẹka aa-nọduje azoshi mee l'akpuru vayinu ono. Ọ bya akpukwaapho nwulo eli ephekerephe ẹka ee-nyihuje eche mgbabu ono nche. Ọ bya eworu iya ye l'ẹka ndu o butaru g'ẹphe letajeru iya ya ẹnya bya ejeshia-iphe ọzo. ² O rwua teke eegbuje iya; o zia onye-ozu iya g'o jepfu ndu-ozu-ẹgu ono g'ẹphe wọo ya ọkẹ akpuru vayinu nkiya. ³ Ẹphe gude onye-ozu ono tsua ya iphe; gbabẹ iya ẹka ọto; nwufu iya; ọ lashia. ⁴ Nwoke ono bya ezia onye-ozu iya ọzo g'o jepfukwa pẹ ọzo. Ẹphe tẹa onye k'ono mkpuma; tsukpọshia ya ishi; mee ya iphe-iphere; chifu iya; ọ lashia. ⁵ Nwoke ono byakwa asu g'onye ọzo je. Ẹphe gude onye k'ono gbua ya egbugbu. Nokwapho g'ẹphe meru igwerigwe ndu ọzo, o zichaaru ozu ono; ndu ẹphe echia iphe; ndu ẹphe egbua egbugbu. ⁶ Jasuru ọ bụwaru-a onye lanu bẹ o nweru, bu iya bu nwa iya, o yeru obu. O zia ya g'o je; su le ya maru-a l'onye ọwa-a, bu nwa iya-a bẹ ẹphe a-kabẹ-a yeru nsọ. ⁷ Ndu ozu-ẹgu ono humae ya pho bya azua mgbede su: 'Ihee! Waa onye alı-a e-mechaa buru nkiya me nna iya nwuhu. Unu bya g'anyi gbua ya g'alı ono a-buru k'anyi.' ⁸ Ẹphe gude iya; woru iya megbua; tufu l'azu mgbabu ono."

⁹ Noo ya; Jizosu jia phe: "Bukpoo gunu bẹ onye nwe mgbabu ono e-me ndu ono? Ọo-bya egbushichaa ndu-ozu mgbabu ono; woru opfu-vayinu ono ye ndu ọzo l'ẹka. ¹⁰ ? Unu teke agu-swee iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Mkpuma, ndu akpu ọlo
jikaru;
mechaaru bya aburu
mkpuma, gudesi ọlo.

¹¹ Ono buru iphe,
Nnajiuphu anyi meru;
ọ du anyi biribiri l'ẹnya*."

¹² "Ẹphe meahaa g'ẹphe gude iya; kele ẹphe maru l'ọo phe bẹ ọ nmadoru etu ono. Obenu l'ẹphe atsụ mkpukpu ebvu. Ẹphe haa ya gbakashihu.

Apfu akiriko

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ "Tobudu iya bu; ẹphe zia ndu Farisii; waa ndu etsoje Herodu g'ẹphe je anwuta iya onu. ¹⁴ Ndu ono, e ziru ono bya ejepfu iya bya asu iya: O-zi-iphe; anyi maru l'i bu onye ire-lanu; teme ophu ọ dudu onye iitsu ebvu. Ophu ọ dudu onye iile ẹnya l'iphu. Iigudeje ire-lanu zia ọzo Chileke." " ? Tobudu nu anyi emebi ekemu Chileke me anyi-tuje akiriko nu Siza?

* 12:11 12:11 Gunaan Ebvu 118:22,23.

15 “? Anyi tuje iya t̄o g'anyi ta atujeshi?” Jiz̄osu maerupho l'ephe b̄u t̄uko-l'ēhu-at̄uko-l'obu bya as̄u p̄he: “?B̄u ḡunu meru g'o gude unu t̄ogboru mu ̄okpa opfu g'unu gude nmata mu? Unu wotaeshikwa kobo lan̄u ḡe mu h̄uma.”

16 Ephe wotaru iya ya. O s̄u p̄he: “?B̄u ishi onye ȳe ephe onye b̄u ̄owa-a, e deru iya-a?”

Ephe s̄u iya: “Oo k̄e Siza!”

17 Jiz̄osu s̄u p̄he: “O d̄u ree; unu woru iphe Siza n̄u Siza; woru k̄e Chileke n̄u Chileke.”

Onu, Jiz̄osu yeru p̄he d̄ua p̄he biribiri etu.

K̄e eshi l'onwu teta dzuru ndz̄u

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

18 Ndu Sadusii, b̄u ndu ono suru l'e tee shidu l'onwu eteta adzuru ndz̄u ono; byapfuta Jiz̄osu bya aj̄ia ya s̄u: 19 “O-z̄i-iphe; iphe, M̄osisu pfuru anyi l'ekwo ekemu b̄u: ‘Teke ̄ b̄u l̄e nemadz̄u b̄e nwune iya nwoke nwuhuru haa nyee ya, ata nwutaduru nwa; ḡe nwune iya ono l̄upyabe nwanȳi ono g'o nwutaru onye ̄phu, nwuhuru anw̄uhu p̄h̄o nwa.’

20 S̄u-a; ̄ d̄uru ndu d̄u esaa l'unwune. Onye k'ogeranya l̄uchaa nwanȳi bya ahaa ya nw̄uhu; ̄phu ̄ nwutaduru nwa. 21 Onye ̄phu tsotaru iya n̄u l̄upyabe iya; onye k'ono nwuhukwapho; ̄phu ̄ nwutaduru nwa. Onye k'eto bya emekwaapho nno 22 jas̄u unwune esaa ono l̄u-dzuru nwanȳi lan̄u ono; nwushihukota; ̄phu ephe anwutaduru nwa. E mechaa l'ikpazu; nwanȳi l'onwiya bya anw̄uhu nkiya.” 23 “O -rwua teke ee-shi l'onwu teta gbalihu; ?b̄u onye ole b̄e nwanȳi ono a-b̄uru nyee ya g'ephe n'esaa ono l̄uchaaru iya-a?”

24 Jiz̄osu s̄u p̄he: T̄obudu iphe ono meru g'o gude ̄ b̄uru l'unu eshisweje iya; k̄ele ekwo-opfu Chileke te edoduru unu enya; ̄phu ̄ b̄uro k̄e g'ike Chileke habe shii. 25 L̄e teke ndu nwuhuru anw̄uhu e-shi l'onwu teta dzuru ndz̄u b̄e nwoke taa l̄uhedu nwanȳi; ̄phu nwanȳi al̄uhedu ji. Ephe a-d̄u g'unwu-ojozi-imigwe. 26 A bya l̄e k'eshi l'onwu teta dzuru ndz̄u; ?unu ta agujedu ak̄o ono, d̄u l'ekwo M̄osisu ono; mb̄u ̄ka ono, o pfuru k'ishishi irwu, ̄ku enwu phoophoophoo ono? Eka ono b̄e Chileke pfuru M̄osisu s̄u iya: “O kwa mb̄edua b̄u Chileke k̄e Ebirhamu; b̄uru Chileke k̄e Ayizaku; bya ab̄uru Chileke k̄e Jīek̄opu?” 27 B̄u iya b̄u l'̄o t̄o b̄udu Chileke ndu nwuhuru anw̄uhu; ̄ b̄u Chileke ndu n̄o ndz̄u. ?Unu h̄umaru l'unu kwatakporu shiswee ̄zo?

Ekemu, kp̄o-chiru ishi

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Nwoke lanu, bu onye ezije ekemu, no l'eka ono anu iphe, ephe atu; bya ahuma l'iphe ono, ephe aji Jizosu ono be o yeru onu ree; o byapfuta iya bya aja ya su iya: "Bu ekemu ole bu ekemu ophu kpochiru ishi?"

²⁹ Jizosu su iya: "Ekemu, kpochiru ishi bu: 'G'unube ndu Izurelu numa le Nnajiuphu, bu Chileke anyi buekwa iya pho bu Nnajiuphu kpoloko. ³⁰ Oo ya bu g'i yee Chileke obu ngu g'o ha. Gude ndu ngu g'o ha; me uche ngu g'o ha; me ike ngu g'o ha yee ya obu.' Noo ekemu, kpochiru ishi bu onoya. ³¹ Ekemu ozo, etso iya nu bu g'i yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu. O to duedu ekemu, kabakpo ebo ono shii."

³² Onye ezije ekemu ono su iya: "O-zi-iphe; i pfuru okpobe-opfu. Kele Chileke bu nanu. O to duedu Chileke ozo, du nu gbahaa yebdua. ³³ Oo ya bu ge nemadzu yee ya obu iya g'o ha; mekpoo uche iya g'o ha; me ike iya g'o ha; yekwaapho nemadzu ibiya obu iya g'o yeru onwiya. Eme g'ekemu labo ono pfuru tukoru kakota adu mkpa; eme le ngweja anu, a kporu oku nu Chileke me ngweja ozo, eegwejeru nu iya g'o hakota."

³⁴ Jizosu humaeapho l'o pfuru g'onye nweru uche; o su iya: "Eka Chileke bu eze ta aduekwa ngu enya." O pfuchaa nno; ophu o duedu onye turu ama ajibaa ya aji ozobaa.

Aji k'onye bu Kereshi obu

(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵ O be teke Jizosu byaru awata ezi iphe l'eze-ulo Chileke; o jia su: "Denu g'o gude ndu ezije ekemu gbé su le Kereshi bu Nwa Dévidi; ³⁶ l'eka Dévidi l'onwiya be Unme-du-Nso gbé mee o su:

"Chileke suru Nnajiuphu mu:

Nodu mu l'ekutara jasú teke

mu e-me gi

zopyabe ndu-ohogu ngu l'okpa†.

³⁷ Dévidi l'onwiya -nodu ekujekwanu iya Nnajiuphu; ?denu g'o gude o bukwarupho Nwa Dévidi?"

Ehu tso igwerigwe ndu numaru iya nu utso.

Jizosu epfu ke ndu ezije ekemu

(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸ Teke oozu iphe be o suru: "Unu kwabejekwaru onwunu enya l'eka ndu ezije ekemu no; ndu ooguje agugu eye akpawuru uwe aghaphe; iphe, ephe yeru obu buru g'e keleje phe erengete ekele l'eka a du l'igwe; ³⁹ waa anodu l'aba, kakota ree l'ulo-ndzukó ndu Jiu; waa anodu l'aba ndu

† 12:36 12:36 Gūnaa Ebvú 110:1.

karu ɛnya me a -nɔdu abo iphe. ⁴⁰ Eɛphe bu ndu eripyaje ulo unwanyi, ji phe anɔedu; teme eɛphe nɔdu egudeje eɛgedede eɛfukpɔeɛpho ogologo opfu anu Chileke. Oɛle oɛo phe be aakabaa anmashi ikpe ike.”

*Iphe, nwanyi, ji iya anɔedu
gude obu iya anu Chileke
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Jizosu bya eje anɔdu anɔo l'aguga eka aanuje Chileke iphe l'eze-ulo Chileke leahaa ndu echie okpoga l'okpoko, eechiejeru Chileke okpoga. Ndu nweru iphe nɔdu eyegbaa okpoga, du shii. ⁴² Nwanyi lanu, ji iya anɔedu, akpa nri byarwuta bya eworu afu labo, bu iya bu kobo lanu chie. ⁴³ Jizosu bya ekua ndu etsoje iya nu bya asu phe: “Ge mu gbukwaaruu iya unu tororo; o kwa nwanyi-a, l'akpa nri-a, ji iya anɔedu-a; be kachaa eye okpoga le g'ephe hakota ono. ⁴⁴ Kele iphe, onyemonye echiegbaa bu okpoga, tsuru etsutsu; obenu le yebedua akpakpo nri; oɛle o tukoerupho iphe, o nweru chie; mbu je akpa l'iphe, o doberu k'e-gudeje akpata nri.”

13

*Iphe, e-me teke ikpazu
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Jizosu shiepho l'ime eze-ulo Chileke ono futu; onye lanu l'ime ndu etsoje iya nu su iya: “O-ziphe; lekpodapho egube biribiri mkpuma owa me egube biribiri ulo k'owa!”

² Jizosu su iya: “?I humaru-a eze-ulo ono, a kpuru egube ono; ee-mechaa nwukposhichaa iphemiphe ono enwukposhi; mbu k'opu o to du du g'o ka mma l'oo mkpuma lanu, a-kpo-pfuru l'eli nwibe iya.”

*Iphe, bu o -mechaa
mgboko abvu*

(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³ Jizosu nyihu ubvu Olivu; je anɔdu gha iphu l'eze-ulo Chileke gedegede. Pyita me Jiemusu me Jionu me Anduru bya ejepfu iya k'iche je aja ya su iya: ⁴ “?Bukpoo teke ole be iphemiphe ono e-mekpo?” “?Bu gunu be ee-gude maru teke iphe ono abyagbaa ememe?”

⁵ Jizosu pfuahuu phe su: “Oo 'epho g'unu leta onwunu enya g'o to du onye e-duswe unu uzo. ⁶ Kele o dukwaru igwerigwe ndu a-zaru epha mu bya; bya asu l'o kwa ephedua bu Kereshi obu. Eɛphe eshi l'eka ono duphua ndu du igwerigwe. ⁷ G'obu te tsukahukwa unu teke unu anɔdu anu ude ogo ophu aalwu l'eka du enya; waa ophu

aalwụ l'ẹka dụ ntse; kele iphemiphe ono mefutakọtajekwa; ọle teke mgboko a-bvụ teke erwukwa. ⁸ Noo kele ọha yele ọha ibe iya a-nọdu alwụ ọgu; alị-eze yele alị-eze ibe iya a-nọdukwapfo alwụ ọgu nkephẹ. Alị a-nmagbaa jiiijiji l'ẹka dụ igwerigwe. Ejo ọkpa nri a-bya. Iphemiphe ono dukota gẹ teke nka beberu meahaa nwanyi, ime eme ẹhuka.”

⁹ Ọle-a; unu kwabekwaru onwunu ẹnya. Aa-kpọtachakwaa unu kpujeru ndu-ikpe; e chia unu iphe l'ulo-ndzuko; teme unu a-byakwa apfuru l'iphu ndu nnajioha; me l'iphu ndu eze l'opfu ẹhu mu; g'ee-shi g'ephe anuma ozi-oma ono. ¹⁰ Obenu le g'e mehabẹ; e vufutajẹ ọzo zidzuadaru ozi-oma ono le mgboko mgburugburu. ¹¹ Teke ephe kpọtaru unu jee ikpe; unu te vukwaru ọzo wata ayọ oshi iphe, unu e-pfu. Unu pfuekwapho iphe, e yeru unu l'onu teke ono; kele o to bụdu unubedua e-pfu iya; o bu Unme Chileke. ¹² Nwune e-deru nwune iya nu g'e gbua; nna akpuru nwa iya nu g'e gbua. Unwu e-me g'a kpota ndu nwuru phe nu gbushia. ¹³ Onyemonye e-gude kele unu bu nkemu kpoo unu ashi; obenu l'onye taru nshi jasụ l'ikpazu be Chileke a-dzota.

Ejo ahuma

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Unu a-humakwa ejo-ahuma-ola-l'iswi ono, Danelu onye mpfuchiru pfuru unu l'oonodu l'ẹka o gbaduru k'anodu ono. (Gẹ gube onye agụ iphe-a rikwaa oriri iphe, o bu.) Unu -humae ya pho; gẹ ndu no le Jiudiya gbalakwaa lashia l'ubvu. ¹⁵ G'onye no l'okpoku atuta unme te ejeekwa abahu l'ulo le ya eje ewota iphe l'ime ulo. ¹⁶ G'onye no l'egu te ejeekwa agha ẹnya ke gẹ ya je achita uwe iya. ¹⁷ Aphu a-tsoru unwanyi, du ime me unwanyi, nwa angukwadu era mboku ono. ¹⁸ Oo g'unu pfuru nu Chileke g'o to buru l'udzumini. ¹⁹ Kele teke ono be oke mkpamẹhu, eteke aduswee k'eshinu Chileke meru mgboko l'a-du; ophu o byadu adubaa ozo. ²⁰ Teke iphe-ehuka ono e-me be Nnajiuphu egbuduru iya mkpirikpu be o to dukwa nemadzu, aa-dzota. O le o gudewaa iswi ẹhu ndu ophu o hotaru g'ephe buru ndu nkiya gbua ya mkpirikpu.

²¹ “O -duru onye suru unu teke ono l'o wakwa Kereshi; ozoo l'o phukwa iya; unu be yekwaru iya onu. ²² Kele ndu a-nodu adzu uka su l'ephe bu Kereshi; ozoo l'ephe bu ndu mpfuchiru Chileke; a-duchakwaa teke ono. Ephe a-nodu emegbaa iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri. Iphe ono a-bucharu g'ephe e-shi dephua ndiphe; mbu je akpaa le ndu Chileke hotaru; m'ephe -je l'adu ike. ²³ Oo ya bu;

g'unu letakwapho ɛnya; eshinu mu vuwaru ɔzo pɛfuaru unu iphemiphe.

Abyabya Abubu-Ndiphe
(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Ole e -rwua mboku ono; teke ejo iphe-ɛhuka ono bvuerupho be ɛnyanwu e-jikputa; ɔnwa echibuhu echichi. ²⁵ Kpokpode eshi l'igwe dashihu; iphemiphe, no l'igwe anmawoo anmawo lo-sweshihu. ²⁶ Teke ono be aa-huma Abubu-Ndiphe go no l'urwukpu egbu nwijnwii gude ike ike, paru eka abya. ²⁷ Ooby ezia unwu-ojozi-imigwe iya; ephe abya ejee l'iphe; jee l'azu; jee l'uzo ekutara; jee l'ekicha le mgboko mgburugburu gbiriri jasul'eka igwe beru ali beru; je edutakota ndu o hotaru.”

Iphe, e gude oshi figu
anwuta

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Su-a; unu gude oshi figu nwua iphe; kele obujeru; o -mishiwaa bya erwua irwu ophu; l'a maru le teke okpomoku ekpoje duwaa ntse. ²⁹ Nokwapho g'owa-a du; teke unu humaerupho g'iphemiphe ono l'emegbaa; unu amaru lo nokpowaa ntse; mbu lo nowaa g'onu-oguzo. ³⁰ Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ogbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. ³¹ Igwe l'avukwa; ali avu; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadu erebuhu ire erebuhu.”

Mboku, oo-buru
(Mat 24:36-44)

³² “Obenu lo to dudu onye maru mboku, o bu; ozoo teke iphe ono e-megbaa. Mbu l'unwu-ojozi-imigwe ta amadu iya; ophu Nwa Chileke ta amadu iya. Onye maru iya nu buepho Chileke, bu Nna nwekiya. ³³ Unu kwabekwa ɛnya. Unu nwukwaru ɛnya che nche; pfuru nu Chileke; kele unu ta amadu teke oo-buru. ³⁴ O du ge nwoke, eje iphe-ozo; bya aparul'ibe iya haarul'ndu-ozu iya; bya eje keshiaru phe ozi, ephe a-nodu eje l'ehu l'ehu. O be l'onye eche onu-abata; o pfushiaru iya ike su iya go nwukwaru ɛnya. ³⁵ Oo ya bu; unu nwuru ɛnya; kele unu ta amadu mboku, Nnajiuphu, nwe unuphu a-lwa. A ta amadu; ?bu l'uzenyashi; to l'echi abali; to l'iphe-ohenu; to l'utsu be oo-bata. ³⁶ Oo ya bu; go to byapfutadu unu lotulupfu l'eka unu eku mgbenya.”

³⁷ “Su-a; iphe, mu pfuru unu-a be mu pfuru onyemone. Unu nwukwaru ɛnya!”

14

Ndu-ishi achì idzu egbu Jizosu

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jìon 11:45-53)

¹ O ghuduwaa abalì labò; ọbo Ojehgata erwua; waa ọbo-
iphe aatajẹ buredi, ekoduru ekoko. Ndu-ishi uke Chileke
waa ndu ezije ekemu nọdu achọkashikpoephe ọzo, ẹphe
e-shi gude Jizosu lẹ mpya gbua. ² Ẹphe sù: “Ọle ọ tọ
bùkwaru nta-a, aabọ iphe-a; a -nonyakwaa ọ bọru ọgu
ẹghirigha.”

Aawu Jizosu manu, eshi mkpo

lẹ Betani

(Mat 26:6-13; Jìon 12:1-8)

³ O be gẹ Jizosu nọ lẹ Betani; o jee ibe Sayimonu onye
ekpenta shi eme. Noo ya; ọ nọdukwadu l'ẹka ono eri nri;
nwanyi lanu gudeephe mgbere, ama ntumatu bata. Mgbere
ono bẹ manu, eshi mkpo, ere ire shii, bu manu-nadu jiru
ejiji. Nwanyi ono bya aku-kwofuephe olu mgbere ono bya
eworu manu ono wua Jizosu l'ishi. ⁴ Ehu ghuaaha ndu
haru nọdu l'ẹka ono egbu. Ẹphe sù: “?Bù gunu bẹ e gude
emebyishi eguru manu ọwa? ⁵ Manu ono sùru g'ee-reta iya
iphe, dù g'ukporo pangu lẹ pangu iri gude keshiaru ndu
akpa nri.” Ẹphe baaharu nwanyi ono mba.

⁶ Jizosu sù phẹ: “Unu haa ya. ?Bù gunu meru g'o gude
unu nọdu epfuchi iya nchi? ?Unu ta amadu l'ọo ọkpobe
iphe bẹ o meru mu egube ono? ⁷ Ndu akpa nri bẹ unu
l'ẹphe anọ tekenteke; teke dukpoephe unu ree; unu emeeru
phẹ iphe-oma. Obenu lẹ mbẹdua ta abudu tekenteke bẹ mu
l'unu a-nodu. ⁸ Ọo iphe, nwanyi-a a-du ike mee bẹ o meru
ono. O vuwaa ọzo tee ogwehu mu manu gude kwakobe
mu k'a -ta asu teke ee-li mu. ⁹ Gẹ mu gbukwaaru iya unu
tororo; iphe, bukpo ẹkameka, a saru ozi-oma-a lẹ mgboko-
a mgburugburu bẹ aa-kojeekwapho akọ iphe-a, nwanyi-a
meru-a gudeje nyata iya.”

Jiudasu eederu Jizosu eye

l'ẹka ndu Jiu

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Jiudasu Isukariyotu, onye lanu l'ime umadzu iri l'ẹbo
ono bya atugbua jepfushia ndu-ishi uke Chileke gẹ ya deru
Jizosu ye phẹ l'ẹka. ¹¹ Ẹphe numae ya phọ; ehu tsọahaa
phẹ utso. Ẹphe kwee ya okpoga. Ọ chọahaa ọzo, oo-shi
deru iya ye phẹ l'ẹka.

Nri-enyashi Ikpazu

(Mat 26:17-30; Luk 22:7-23; Jìon 13:21-30; 1Kọr 11:23-25)

¹² O rwua l'eswe, abahụ l'ọbo-iphe, aatajẹ buredi, eko-duru ekoko ono, bụ mbọku ono bẹ ẹphe egbuje nwaturu ọbo Ojẹghata; ndu etsoje Jizọsu sụ iya: “?Bụ awe bẹ ọ du ngu g'anyi je edoziaru ngu g'ị nọdu ria nri ọbo Ojẹghata ọbu?”

¹³ Ọ bya ezia ụmadzu ẹbo l'ime ndu etsoje iya nụ bya asụ phẹ: “Unu bahụ l'ime mkpụkpu Jierusalemu. Unu -rwuẹpho ẹka ono bẹ ọ duru nwoke, e-vuru ite, mini du byapfuta unu. Unu tsoru iya. ¹⁴ Ẹka o jenyaaru ọ bahụ; unu je asụ onye nwe unuphu ono l'onye ezije unu iphe sụru: ‘? Denu ẹka mu a-nọdu mu lẹ ndu etsoje mu nụ ria nri ọbo Ojẹghata?’ ¹⁵ Oo-goshi unu ụlo-eli; goshi unu ọma ụlo, nọ lẹ k'eli iya; mkpuru ono hakpọepho ọsa, e dobechawaru oshi; dozichawaa ya g'ọo-du; l'a nọdu iya ria nri. Unu bahụ ẹka ono je akwakọberu anyi nri ọbu.”

¹⁶ Ndu etsoje iya nụ tugbua bya abahụ l'ime mkpụkpu ono. Ọ buerupho g'o pfuru phẹ iya bụ g'iphemiphe, du. Ẹphe nọdu l'ẹka ono kwakọbeahaa nri ọbo Ojẹghata ono.

¹⁷ O be l'uzenyashi; yẹle ụmadzu iri l'ẹbo ono swiru bahụ l'ẹka ono. ¹⁸ Ẹphe rijeepho nri ono; Jizọsu sụ phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ kwa onye lanụ lẹ g'unu nọ l'ẹka-a bẹ l'e-deru mu ye l'ẹka ndu achọ ishi mu; mbụkwa onye mu l'iya tukuroru eri nri l'ẹka-a.”

¹⁹ O rwua phẹ l'obu. Ẹphe jiahaa ya nanụ nanụ sụ: “?Bụ mbedua? ?Tọo bụ mbedua?”

²⁰ Ọ sụ phẹ: “G'unu ha unu n'iri l'ẹbo bẹ ọ bụ onye lanụ; onye mu l'iya yegbaberu ẹka l'ọba-nri lanụ-a. ²¹ Abụbu-Ndiphe l'a-lakwa g'e deru iya l'ẹkwo-opfu Chileke. Ọle nshioro onye ono, ee-shi l'ẹka iya deru Abụbu-Ndiphe ye l'ẹka ndu achọ ishi iya ono. O gogo kakwaru onye ono ree; ọme a ta nwuduru iya ilile.”

²² No iya; Jizọsu bya ewota buredi bya ekele Chileke ekele g'ẹphe eri nri ono bya anyawashia ya bya anụgbaa phẹ bya asụ phẹ: “Unu nggẹ ria. Ọwa-a bụ ogwehu mu.”

²³ Ọ bya ewolita okoro bya ekelekwaphọ Chileke ekele bya eworu iya nụ phẹ; ẹphe tuko ngụa. ²⁴ Ọ sụ phẹ: “Ọwa-a bụ mee mu, a gbashiru l'iswi ẹhu igwe ọha. Chileke gude mee mu ono eme g'ogbandzu, shi mu l'ẹka vuru ire. ²⁵ Sụ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; mu ta abyakwa angubaa mẹe, shi l'akpuru vayinu gbiriri jasụ teke mu a-ngụ k'ọphúú lẹ mgboko ọphúú kẹ Chileke.”

²⁶ Ẹphe kwechaa ebvu, e gude aja Chileke ajaja; bya ejeshia l'úbvú Olivu.

*Pyita a-gọ lẹ ya ta amadu Jizọsu
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jion 13:36-38)*

²⁷ Jizosu sù phẹ: “G'unu hakọta bẹ e-mechaa hakọta mu gbala; mbụ g'e deru iya l'ẹkwo-opfu Chileke sù: ‘Mu e-chigbu onye eche aturu; g'aturu iya agbakashihu.’ ²⁸ Teke e meerupho gẹ mu shi l'onwu teta dzuru ndzụ bẹ mu e-vukwaru unu ọzo jeshia Gálili.”

²⁹ Pyita sù iya: “Ndu ophuu je l'a-hakọta ngu; bẹ ẹphe a-hakwa ngu; ọ kwa lẹ mbedua ta abyadu aha ngu.”

³⁰ Jizosu sù iya: Gẹ mu gbukwaru ngu iya tororo; “Ntanu-a; mbukwa l'enyashia bẹ oke-oku bya ara ọrà ugbo labọ bẹ ị goakwaru ugbo ẹto l'ị tị madu mu.”

³¹ Pyita kabaa ya epfushi ike sù: “Obetaru e je l'atuko mu lẹ ngu gbu; mu ta abyakwa l'aha ngu ililekpọo.”

Ndu ophuu tuko pfudzuru nno.

*Jizosu epfu anu Chileke
lẹ mgbabu Getusemeni*

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Ẹphe byarwutaepho l'ẹka eekuje Getusemeni; ọ sù ndu etsoje iya nù: “Unu nọdu anọo l'ẹka-a gẹ mu je epfuru yeru Chileke.”

³³ O duta Pyita waa Jiemusu waa Jiọnu ẹphe swiru tugba; meji wata iya akụ photophoto; ndzụ guahaa ya. ³⁴ Ọ sù phẹ: “Ha; ẹgube ọwa! Meji akụekwa mu pho photophoto; mbụ lẹ meji abyaakwa mu atofu. Unu nọdukwa l'ẹka-a che nche.”

³⁵ O jeribeerupho nwanshii; ọ daa kpurumu l'alì wata epfu anu Chileke sù g'a maru: ọoo-kwe g'iphe-ẹhuka kẹ nwa teke ono ta abyapfuta iya. ³⁶ Ọ sù: “Nna; Nna; ọo ngu bụ onye a-dụ ike mekọta iphemiphe; nafunu mu okoro iphe-ẹhuka ọwa-a! Ọle ọ kwa g'ọ tọ bukwa iphe, dụ mu l'uche l'e-me; g'ọ bukwaru iphe, dụ gubedua l'uche.”

³⁷ Ọ byatashia; Pyita phẹ nọdu ekuwaa mgbenya. Ọ sù Pyita: “Sayimonu! ?Iiku mgbenya? ?Tị dudu ike nwuru ẹnya chefua nche awa lanu? ³⁸ Unu nwuru ẹnya; pfuru nù Chileke g'o to kwe g'unu nmalahu l'ohutama. Mma nemadzụ bẹ ọ nọdujekpokwaa evushi evuvu ike; obenu lẹ nemadzụ l'onwiya bẹ ike ta adudu.”

³⁹ Ọ tugbukwaa ọzo bya ejekwa awata epfu anu Chileke epfukwa iphe-a, o shihawaa pfua. ⁴⁰ Ọ bya alwaphutakwa azu byatashikwa; ẹphe nọdu ekukwapho mgbenya; kẹlẹ mgbenya jiru phẹ ẹnya ejiji; ophu ẹphe amadu iphe, ẹphe e-pfuru iya.

⁴¹ Ọ byapfutakwa phẹ pho k'ugbo ẹto; ọ sù phẹ: “?Unu nọkpoeopho lẹ mgbenya g'unu nọ iya? ?Unu nọkpokwadaa lẹ nwatuta unme unu obu? Ọ dūwaa ree nta-a. O rwuwaru. Abubu-Ndiphe bẹ aabyaakwa ederu ye l'ẹka ndu eme

iphe-ẹji.” ⁴² “Unu gbeshikwa g'anyi je. Unu lekwa l'onye ọbu, e-deru mu ye ọbu byaakwaru.”

Egude Jizosu

(*Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jion 18:3-12*)

⁴³ Tọbudu iya bụ; o gudekwadua iphe ono l'ẹka epfu; Jiudasu onye yikwa-a l'umadzu iri l'ẹbo ono, l'etsoje iya nua byawa. Yele igwe ọha swiwaru. Ẹphe pagbaarụ mma mekpoo mgboro. Ndu ziru pẹ nū bụ ndu-ishi uke Chileke me ndu ezije ekemu me ndu bụ ọgerenya. ⁴⁴ Onye ono, eme g'o deru iya ye pẹ l'ẹka onoya pfuwaru pẹ iphe, ya e-me g'ẹphe gude maru onye ọphu ọ bụ. Ọ sūhawaru pẹ: “Ọo onye mu e-jepfu je etsutsua ọnu bụ onye ọphu ọ bụ. Unu kpata iya gude tugbua; unu eche iya nche ree.”

⁴⁵ Abyarwuta, Jiudasu abyarwuta; o jepfu Jizosu je asu iya: “Onyibe!” Bya anma iya akpa tsutsua ya ọnu l'asha. ⁴⁶ Ndu ono je azupyabe Jizosu; kpuru iya tugbua. ⁴⁷ Onye lanu, pfuru le mgboru pẹ l'ẹka ono mīepho mma iya swaramu; gba nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke; pafu iya nchi. ⁴⁸ Jizosu su ndu byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; chiru mgboro abya mu egude? ?Mu bụ onye ana nfu? ⁴⁹ Mu l'unu shikpo anoduje mboku-mboku l'ezeulo Chileke; ẹka mu ezi unu iphe; ọphu unu egudekpodaaru mu. Ọle ọo g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke mee g'e deru iya.”

⁵⁰ Ndu etsoje iya nū tuko paru iya haa gbakashihu.

⁵¹ Ọ duru nwokorọbya lanu, tsoru Jizosu. Ebe ọ dudu iphe, o yeru l'ẹhu; gbahaepho ẹkwa ọcha, ọ gbaphuru onwiya l'ẹhu. E meahaa g'e gude iya. ⁵² Ọ paru ẹkwa ọcha ono haaru pẹ; kwofu gbaru ọto gbalaa.

Jizosu nọ l'iphu

ogbo-ikpe ndu Jiu

(*Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jion 18:13-14,19-24*)

⁵³ Noo ya; ẹphe kpata Jizosu kpuleru onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Ndu-ishi uke Chileke; me ndu bụ ọgerenya; me ndu ezije ekemu bya edzugbua. ⁵⁴ Pyita nodu etso iya ụzenya ụzenya bya etsoru pẹ bahu l'ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono. O je anodu anọ l'ẹka ndu nche nọ; nyaahaa oku. ⁵⁵ Ndu-ishi uke Chileke me ndu ogbo-ikpe ono g'ẹphe ha choahaa iphe, ẹphe a-su le Jizosu meru; g'ee-shi kpee ya mpfugbu; ọphu ọ dudu iphe, ẹphe humaru, o meru. ⁵⁶ A dukpoo igwerigwe gude ibo gbaa ya ekebe; ọphu ekebe pẹ adagbajedu.

⁵⁷ Ndu agbeshi dzuhaha ụka su: ⁵⁸ Anyibedua numakpooru le nchi anyi l'ẹka oopfu su: “Mu e-mebyishi

eze-ulo Chileke owa-a, bu nemadzu gude eka kpua ya-a; l'ime abali eto; mu akpua ozo, ete egudedu eka kpua.”
 59 Ophu ekebe phe adakotakwarupho l'ono.

60 Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke bya agbalihu l'edzudzu-oha ono bya aja Jizosu su: “?Tii yedu onu l'iphe, bu ekebe owa-a, epe agbagbaa ngu-a?”

61 Ophu o pfuduru opfu; o nokirishiepho nwadoo. Onye-ishi uke ono jia ya ozo su iya: “?Bu ngu bu Kereshi obu? ?I bu Nwa Onye ono, a goru Onu-oma nu ono?”

62 Jizosu su iya: “Ee; oo mu bu iya. E -mechaa be unu a-humakwaa Abubu-Ndiphe l'eka o no l'ekutara Chileke, bu Okalibe-Kakota-Ike. Unu humakwa iya pho l'eka o no l'urwukpu shi l'imigwe abya.”

63 Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono woru uwe nkiya zija su: “?Bubahunaa ekebe gunu ozo be anyi achokwadu?
 64 ?Unu numawaru epfubyishi, oopfubyishi Chileke? ?Bu gunu bu ikpe unu?”

Epe tuko nmaa Jizosu ikpe onwu su: “Iphe, gbaru iya nu bu onwu.”

65 Epe vuhaha ya onu-mini; woru iphe kechia ya enya; chiahaa ya echachi; su iya: “Pfunaa mpfuchiru obu!” Ndu nche kpata iya awago iya eka.

Pyita ago le ya ta amadu Jizosu

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jion 18:15-18,25-27)

66 Ge Pyita noro l'etezi l'ulo-ikpe ono; onye lanu l'ime unwumboko, ejeru onye-ishi uke ono ozi ghatashia; 67 bya ahuma Pyita l'eka onya oku; bya elee ya enya su iya: “I yikwa le ndu etsoje nwophu Nazaretu; mbu Jizosu!”

68 O gofu su iya: “O to dokwaru mu enya! Mu ta amakwa iphe, iipfu.” O lufu l'eka ono mbu Pyita; je anodu l'onu oguzo. Oke-oku raa ora.

69 Nwamgboko ono humakwa iya ozo bya awatakwa epfuru ndu pfuru le mgboru eka ono su phe: “Nwoke-a yikwa le ndu etsoje Jizosu.” 70 Pyita gofukwa ozo.

O noepho nwanshi; ndu pfugbaru le mgboru eka ono su Pyita: “I yichaa ya-a. ?Ti budu onye Galili?”

71 O wata eri angu su ge Chileke gbukwaa ya ilu me o - budu ire-lanu be ya epfu ono; su: “Mu ta amakwa onye ono, unu epfu opfu iya ono.”

72 Oke-oku raa ora teke ono teke ono k'ugbo ebo. Pyita nyata ge Jizosu pfujeru ono su: “Oke-oku bya ara ora ugbo labo be i goakwaru ego ugbo eto l'i ti madu mu.” O raahaa ekwa.

15

Payileti aji Jizosu aji

(Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jiɔn 18:28-38)

¹ Nchi bohuepho; ndu-ishi uke Chileke; me ndu bu ogerenya; me ndu ezije ekemu; mbu iphe, bukpo oğbo-ikpe ndu Jiu g'ephe hakota bya achia idzu; e kee Jizosu egbu bya akpuru iya je eye Payileti l'eka. ² Payileti bya ajiya ya su: “?I bu Eze ndu Jiu?”

Jizosu su iya: “Ooekwa ngu pho be o shi l'onu.”

³ Ndu-ishi uke Chileke bya epfushiahaa igwerigwe iphe, ephe suru l'o meru. ⁴ Payileti byakwa asu Jizosu: “?To dukpoda iphe, iifu? ?O kwa l'i numaru igwerigwe iphe, ephe epfugbaa l'i meru?”

⁵ Ophu Jizosu epfueduru opfu. O tufu Payileti ehu.

Eekpe Jizosu mpfugbu

(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jiɔn 18:39—19:16)

⁶ Noo ya; o buwaa omelali phe l'anodu abo Obo Ojehata ono be Payileti ahajeru phe onye mkporo lanu g'o la; mbu onye ephe sukpoerupho g'o haaru phe. ⁷ O duru onye mkporo lanu, eekuje Barabas, yi le ndu kwefuru govumenti ike bya egbukwaapho ochi; a tua phe mkporo. ⁸ Igwe oha ono bya bya arwohaa Payileti g'o meeru phe iphe, oomejehawaru phe. ⁹ Payileti su phe: “?Bu ge mu haaru unu Eze ndu Jiu g'o la to?” ¹⁰ Kele o doru iya enya l'oo enya-pfurupfuru be ndu-ishi uke Chileke gude kputaru iya ya.

¹¹ Ndu-ishi uke Chileke ono kpalia igwe oha ono su phe g'ephe kebeekwapho g'o hachiaru phe Barabas. ¹² Payileti su phe: “?Unu sukwanuru ge mu mee onye-a, unu suru l'o bu Eze ndu Jiu-a gunu?”

¹³ Ephe tua uzu; su: “Pfu-gbua ya!”

¹⁴ Payileti su phe: “?Ke gunu? ?Bu gunu bu iphe, du eji, o meru?”

Ephe kabakpo ya arashi ike su: “Pfu-gbua ya!”

¹⁵ Oo ya bu; Payileti choahanaa ge ya mee iphe, du ikpoto oha ono ree; bya ewonuru Barabas haa g'o la; kpuru Jizosu nu ndu ojogu g'ephe chia ya echachi. Ephe chichaa ya iphe; o kpuru iya nu phe g'ephe je je akpopyabe iya l'oswebe.

Ndu ojogu eme Jizosu sukusuku

(Mat 27:27-31; Jiɔn 19:2-3)

¹⁶ Ndu ojogu bya akpuru Jizosu bahu l'eze ulo nnajioha, bu Payileti bya ekukota iphe, bu ndu ojogu g'ephe ha. ¹⁷ Ephe bya eworu uwe kpowula-kpowula uswe yee ya bya egude obvu kpaa okpu woru kpube iya; ¹⁸ bya ekelehaa

ya ekele ndu ojogu asuje iya: “Ndzụ dukwa ngu! Eze ndu Jiu!” ¹⁹ Ephe gude mgboro kụkposhiahaa ya ishi; gbụahaa ya onu-mini; gbua haru iya ikpere l'alị gude akwabẹ iya ùbvù. ²⁰ Ephe meghechaa ya sukusuku ono bya eyefu iya uwe uswe ono; bya eyee ya uwe iya; bya akpuru iya jeshia g'ephe je je akpopyabe iya l'oswebe.

Aakpopyabe Jizosu l'eli oswebe

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jiṅ 19:17-27)

²¹ Ephe tugbua bya ahuma Sayimonu nwoke Sayirini, shi ndu-egu phe alwa. Oo ya bu nna Aleguzanda yele Rufosu. Tobudu iya bu; ephe kebuta nwoke ono g'o vuta oswebe, ee-gude kpo-gbua Jizosu. ²² Ephe kpurwua Jizosu l'eka eekuje Golugota, bu iya bu “Okpokoroko Ishi.” ²³ Ephe woru mee, a gwaru manu-meru nu iya g'o nua. Ophu o kwedu iya angungu. ²⁴ Ephe woru iya kpopyabe l'oswebe l'eka ono; woru uwe iya kee. Ephe tularu iya ido g'ephe maru ophu adabarụ onyenonu. ²⁵ Teke ono, a kpopyaberu iya l'oswebe ono bu l'enyanywu agbakota. ²⁶ E dee iphe ono, e boru iya ibo iya ono l'eli oswebe ono, bu iya bu l'o bu “Eze ndu Jiu.” ²⁷ Eka ono be a kpopyabekwarupho ndu ana nfu umadzu labo. Onye ophuu nodu l'ekutara iya; onye ophuu l'ekicha iya. ²⁸ Iphe, e dehawaru l'ekwo-opfu Chileke vaa suru: “A guru iya yeru ndu ejo-iphe.”

²⁹ Ndu aghata aghata nodu ekweru iya une asuje iya: “Hee! ?Tobudu ngu bu ophu suru l'ii-nwukposhi eze-ulo Chileke; gude ujiku eto kpukwaa ya? ³⁰ Nyizetanu l'oswebe ono bya adzoo onwongu.”

³¹ Ndu-ishi uke Chileke me ndu ezije ekemu pfiaru iya kwaphu kwaphu su: “O dzoru ndu ozo; ophu o duedunu ike dzoo onwiya.” ³² “Ngwanu ge Kereshi obu, bu Eze ndu Izurelu shinu l'oswebe ono nyizeta nta-a; anyi -humakwanu iya; anyi amaru l'o bupho Kereshi eviya.”

Unwoke labo ono, a kpopyaberu ephe l'iya ono nodu akokwa iya pho onu.

Anwuhu Jizosu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jiṅ 19:28-30)

³³ Enyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'alị ono mgbu-rugburu; noo gbiriri jasụ l'enyanywu agbuze. ³⁴ Enyanwu gbuzepho; Jizosu chia mkpu su: “Eloyi! Eloyi! ?Lema sabakutani?” Bu iya bu: “Chileke mu! Chileke mu! ?Bu gunu be o gude i haa mu nkinyi mu?”

³⁵ Ndu haru pfuru l'eka ono numa iya su: “Unu gebekwa; o dukwa g'ooku Elayijia.” ³⁶ Onye lanu gbagbua je eworu asancha ophu amije mini woru gwoo le mee-veniḡa; woru

tsebe l'eli oshi, dū ogologo woru nū iya g'ò ngua; sū g'a maeduru: ?Elayijia a-bya ekufuta iya.

³⁷ Jizosu bya echishia mkpu ike bya atū-buhu unme; o buri iya anwuhu.

³⁸ Ekwa, eegudeje gbobuta enya eka aagwaje Chileke, nò l'ime eze-ulo Chileke ono shiepho l'ishi gbaepho ke tararaa jasū l'ali gbajahū ebo. ³⁹ Onye-ishi ojogu ndu Romu, pfuru Jizosu l'iphu teke ono humaepho g'o chiru mkpu nwuhu nno o sū: “?Unu maru-a le nwoke-a bukwa Nwa Chileke eviya?”

⁴⁰ O duru unwanyi, nokwapho unyenya l'eka ono ele enya g'ephe maru iphe, eme nū. Meri onye Magudala yi l'unwanyi ono. Meri ne Jiosesu; waa Jiemusu ke nwata yiru iya; waa Salomi. ⁴¹ Unwanyi ono shi etso Jizosu bya ejeru iya ozi teke o nò le Galili; mekpowaro unwanyi ozo, tso iya bya Jierusalemu, nokwapho l'eka ono ele enya.

Elili Jizosu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jion 19:38-42)

⁴² Noo ya; o rwua ge nchi jihuwerupho le mboku, akwakobeje k'echele iya bu eswe atuta unme; ⁴³ Jiosesu, bu onye Arimatiya bya aburu onye nweru enya l'ogbo-ikpe ndu Jiu, shihaakwapho unyenya leta enya teke Chileke e-goshi l'oo ya bu eze; shihukwapho obu ike jepfu Payileti je arwo ya g'a haaru iya odzu Jizosu ge ya je elia. ⁴⁴ O dukpoo Payileti biribiri shii l'oo nwuhu-kebwaru. O bya eku onye-ishi ndu ojogu ono bya aja ya: “?Bu eviya l'oo nwuhwaru?” ⁴⁵ Payileti numachaepho l'onu onye-ishi ndu ojogu ono le Jizosu nwuhwaru; o sū Jiosesu g'o jewaro je apata iya lia. ⁴⁶ Jiosesu bya atugbua bya eje anmata ekwa ocha; bya eje je apazeta odzu Jizosu; bya eworu ekwa nmabechaa ya; bya eje enyebe odzu iya ono l'ilu, a turu le mkpuma; bya eswita oke mkpuma swichia onu ilu obu. ⁴⁷ Meri onye Magudala waa Meri ne Jiosesu nodu huma eka e liru iya.

16

Eshi l'onwu teta dzuru ndzu

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jion 20:1-10)

¹ O be l'unenyashi ge nsò eswe-atuta-unme ono buwerupho; Meri onye Magudala waa Salomi waa Meri ne Jiemusu ke nshii tugbua jeshia je akpata manū, eshi mkpo, dū iche iche, ephe e-te Jizosu gude kwaa ya. ² O be le nchi abohu mbochi Sonde; ephe jeshia l'ilu ono g'enyanyu wawaru. ³ Ephe nodu epfugbaa sū: “?Bukpoo onye e-swifuru anyi oke mkpuma ono, nò l'onu ilu ono?” ⁴ Ephe

jeshia apali ɛnya; e swifuwaa mkpuma ɔbu. Mkpuma, eepfu opfu iya ɔbu pakpɔoru ɛka apaa. ⁵ Ɛphe kwoba l'ime ilu ono; bya ahuma nwokorɔbya, nɔ phɛ l'ɛkutara, yeru kpowula-kpowula uwe ɔchaa. Ɔ dɔ phɛ biribiri; ndzu gɔahaa phɛ.

⁶ Onye ono sɔ phɛ: “Ndzɔ ba agushi unu. ?Ɔ kwa l'ɔ Jizosɔ onye Nazaretu bɛ unu achɔ; mbɔ onye-a, a pfugburu l'oswebe-a? O tetaakwaru dzuru ndzɔ ɔzo! Ɔ tɔ nɔhekwa l'ɛka-a. Unu byanɔ ahuma ɛka e shi lia ya. ⁷ Unu je epfuaru iya ndu etsoje iya nɔ waa Pyita l'o vuwaa unu ɔzo jeshia Gálili; l'unu a-huma iya l'ɛka ono, bɔ iphe, o pfuhawaru unu-a.”

⁸ Ɛphe kwofuta l'ilu l'ɛka ono bya agbagbua lashia. Onu kugbabechaa phɛ akugbabe. Ɛhu nɔdu etekwa phɛ phɔ etete. Ɔphu ɔ dɔdu onye ɛphe pfuru iphe ono; ɛka ndzɔ agɔ phɛ.

⁹ Jizosɔ shi l'onwu tetachaɛpho lɛ mbɔku mbɔ l'idzu ono; o mee gɛ Meri onye Magudala vuru ɔzo huma iya, bɔ iya bɔ nwanyɔ ono, ɔ chifuru ejo ɔbvɔ ɛsaa, shi buru iya l'ime ɛhu ono. ¹⁰ Meri ono tugbua je epfuaru iya ndu ɛphe lɛ Jizosɔ shi aswije l'ɛka ɛphe nɔ ara ɛkwa iya. ¹¹ O pfuchaaru phɛ l'ɔ dzɔ ndzɔ; tɛme lɛ ya humakpooru iya l'ɛnya; ɔphu ɛphe ekwedɔ l'ɔo eviya.

¹² E mechaa; Jizosɔ gbaa ugbugba ɔzo byapfuta ɔmadzu labɔ l'ime ndu etsoje iya nɔ l'ɛka ɛphe eje l'echiɛgu. ¹³ Ɛphe lwaphuta azɔ je epfuaru iya ndu ɔphuu; ɔphu ɛphe ekwekwaphɔ.

*Jizosɔ egoshi ndu
etsoje iya nɔ onwiya*

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jion 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁴ E mechaa; ɔ bya abyapfuta ɔmadzu iri lɛ nanɔ ono; l'ɛka ɛphe eri nri. Ɔ taahaa phɛ ɔta sɔ l'ɛphe bɔ ndu abɔje obu ɛbo; waa ndu ejo ɔkpoma; kele ɛphe te ekwetaduru l'iphe, ndu humaru iya nɔ gɛ ya tetachaarɔ dzuru ndzɔ pfuru bɔ eviya.

¹⁵ Ɔ sɔ phɛ: “Unu jedzuru ɛkameka lɛ mgboko l'ophu je epfukashia ozi-ɔma-a g'onymonye nɔmakota. ¹⁶ Onye kwetarɔ nɔ; e mee ya baputizimu bɛ Chileke aa-dzɔta. Onye ete ekwedɔ nɔ bɛ aa-nma ikpe. ¹⁷ Ndu kwetarɔ nkemu bɛ ee-gude iphe-ɔhumalenya ɔwa-a hɔbe ama. Ɛphe e-gudeje ɛpha mu achishi ɔbvɔ; gude ɛpha mu epfu l'olu Unme-dɔ-Nsɔ. ¹⁸ Ɛphe -chita agwɔ l'ɛka; ɔ tɔ dɔdu iphe, oo-me phɛ. Teke ɛphe nguru iphe, egbu egbugbu; ɔ tɔ dɔdu iphe, oo-me phɛ. Ɛphe -byia onye iphe eme ɛka l'o-wekɔrohu.”

Jizosu alapfu Chileke l'imigwe
(Luk 24:50-53; Ndu 1:9-11)

¹⁹ Noo ya bụ; Nnajiuphu, bụ Jizosu pfuchaaru phẹ opfu ono; Chileke wolia ya woba l'imigwe. O je anọdu l'ekutara Chileke. ²⁰ Ndu etsoje iya nụ laa je epfukashiahaa ozi-oma ono l'ekameka. Nnajiuphu nọdu eyeru phẹ ẹka l'ozi ono; shi l'iphe-ohumalenya, ẹphe emegbaa egoshi l'ozi-oma ono, ẹphe ezi ono bụ l'ẹka Chileke bẹ o shi. Nokwa g'ọ dụ.

Ozi-oma, Luku Deru

1 Eshi ophu a duwaa igwe wata ede ako k'iphe, meebekpooru l'echilabo anyi ono l'ekwo; 2 o buerupho g'a koru iya anyi; mbu ndu shi le mbu buru ndu humaru l'enya mecha bya aburu ndu ejeru opfu Chileke ozi; bu ge ndu ono edegbaa; 3 be o dukwa mu pho ree; onye eguru, bu Tiyofilosu; ge mu toru ngu iphe, meru nu l'okpa iya l'okpa iya; eshinu mu toru nwehu nwukota iphemiphe ono, daru nu ono eshikpoo le mbu. 4 Iphe, mu ede bu gi kwatakpoo maru okpobe-opfu ono, e gude onu zia ngu ono.

Ozi ke l'aa-nwu Jionu, onye emeje baputizimu

5 Teke Herodu bu eze ndu Jiudiya be o duru onye epha iya bu Zakaraya, onye uke Chileke. O shi l'ekali ogbo uke ke Abayijia. O luru nwanyi, shi l'okpa-ipfu Eronu, bukwapho okpa-ipfu ndu-uke Chileke. Epha nwanyi ono bu Elizabethu. 6 Ephenebo tukoru buru ndu pfulerekoto l'iphu Chileke; emebekota ekemu Chileke g'o ha bya etsokotakwapho nsọ Chileke g'o ha. Ephe te emejeduru iphe, a taru phe uta. 7 O buepho l'ephe luru kahụ; ophu ephe anwutaduru nwa; kele Elizabethu ta atsudu ime.

8 Tobudu iya bu; Zakaraya nodu eje ozi uke iya l'iphu Chileke; kele ozi uke rwuberu ekali ogbo uke nkephe. 9 A turu ido, bu nsọ, duru phe nu; o daaru iya l'abahụ le mkpuru l'eka enya eka eegwejeru Chileke ngweja no je egwee ngweja unwu-isensu, enwuru iya eshi kwekweekwee. 10 Ikpoto ndu ono l'ophu tuko kuru l'etezi epfu anu Chileke g'o gbaru teke eeyeje oku l'unwu-isensu ono. 11 Ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu chaa Zakaraya l'iphu bya anodu l'ekutara oru-ngweja ono. 12 Meji tsukaha Zakaraya g'o humaru iya. Ndzụ wata iya agugu. 13 Ojozi ono su iya: "Ge ndzụ ba agushi ngu Zakaraya; kele opfu, i pfuru nu Chileke tubawaru iya le nchi. Nta-a be Elizabethu, bu nyee ngu l'a-nwutaru ngu nwa-nwoke. Iphe, ii-gu iya bu Jionu. 14 Oo ya bu g'ehu atsọ ngu; l'i tee eswa; l'adu igwerigwe tee eswa me a -nwue ya pho. 15 Kele oburu onye nweru enya l'iphu Nnajiuphu, bu Chileke; teme o to ngukwa mee; ozoo iphe, aangụ angungu, bu iphe, atsụ atsutsu. Unme Chileke be e-shi l'epho ne iya buru iya l'ehu. 16 Igwerigwe unwu Izurelu be oo-me g'ephe dakobe jepfu Nnajiuphu, bu Chileke phe. 17 Oo ya bu onye e-gude

Unme Chileke; gude ike, dū gē kē Elayijia, onye mpfuchiru Chileke vuru Kéreshi obu ụzo je akwakọberu iya ẹka. Ọ-ọgọ-zetaru unwegirima obu nna pẹ. Ọo-gọta ndu bu 'anụlẹ-nchị gọru ye l'ụzo ọkwa-nya, ọphu ndu p̄uberekoto etso; g'ee-shi g'oo-dozikwarupho Nnajiuphu ono ndu bu ndu a-kwakọberu abyabya iya."

¹⁸ Zakaráya sụ ojozi-imigwe ono: "Ọdenu gē mu e-shi maru l'iphemiphe-a bu ọkpobe-opfu; l'ẹka mu kahụwaru; tẹme nyee mu kahụakwapho?"

¹⁹ Ojozi-imigwe ono sụ iya: "Ọ kwa mbedua bu Geburelu; onye anoje l'iphu Chileke. Ọ kwa Chileke ziru mu gē mu bya epfuru yeru ngu; zia ngu ozi-oma-a; ²⁰ ọphu i kwetaduru l'opfu, mu pfuru bē a-vụ gē mu pfuru iya. Huma ahuma; lẹ nta-a bē onu a-buru ngu kpurukudukuu. I tii pfubaedu opfu jasụ mboku, iphemiphe-a a-vukota. Opfu mu a-vukotakwa l'o rwuberu iya."

²¹ Igwe ọha kuru eche Zakaráya; ọphu ẹphe amadu iphe, meru iphe, ọono ọdu l'ime eze-ulo Chileke ono. ²² Ọ fūtashia; ọphu ọ duedu ike pfuru opfu yeru pẹ; ẹphe maru l'ọ phuru ọphulanya l'ime eze-ulo Chileke; ọphu ọ pfuedu opfu. Ọ buwaru ẹka bē oogudeje epfu opfu.

²³ Eswe ozi uke iya -bvupho; ọ lashia ibe iya. ²⁴ A nonya; nyee ya, bu Elízabetu tsuta ime. Ọ nokota l'ulo mkpurumkpuru onwa ise. ²⁵ Ọ sụ: "Nta-a bē Nnajiuphu lecharu mu nya bya eshia ụzo, dū ẹgube-a nafu mu iphere l'iphu ndiphe."

Ozi, eezi; l'aa-nwu Jizosu

²⁶ O be l'onwa, kwe Elízabetu onwa ishii, ọ tsutaru ime; Chileke byakwa ezia ojozi-imigwe, bu Geburelu g'o je Nazaretu l'alí Gálili ²⁷ je ezia nwamgboko ozi. Ẹpha nwamgboko ono bu Meri. Nwamgboko ono bē yee nwoke teke akwaswee. Onye eje iya alulu bu nwoke, ẹpha iya bu Jiófufu. Nwoke ono bu onye onu-ulo onye eze ndiche ono, bu Dévidi. ²⁸ Geburelu byapfuta Meri bya sụ iya: "Ọdupho ya? Onye Chileke kwaburu oke ubvu! Nnajiuphu swikwaru ngu eswiru. I bu onye Chileke gọru onu-oma nū l'echilabo unwanyi l'ophu."

²⁹ Meri numa ekele ono; obu tsukahụ iya. Ọ rịa l'egomunggo iya sụ: "Ọdubupho ẹgube ekele gunu bu ọwa?"

³⁰ Ojozi-imigwe ono sụ iya: "Gē ndzụ ba agushi ngu Meri; lẹ Chileke mewaru ngu eze-iphe-oma. ³¹ Huma l'ii-tsuta ime; nwua nwa-nwoke; iphe, ii-gu iya bu Jizosu. ³² Ọo-buru onye nweru nya. Ee-ku iya Nwa Ọkalibe-kangokotaru-nu. Nnajiuphu, bu Chileke e-dobe iya l'aba-eze onye-iche iya ono, bu Dévidi. ³³ Ọo-buru eze ndu onu-ulo Jiékopu

jasuwaruro ya; ophu o bubuhuduru eze abubuhu jasu le tuutuutu le mijiimii.”

³⁴ Meri su ojozi-imigwe ono: “?Denu ge mu e-shi tsuta ime l’eka mu le nwoke eteke akwaswee?”

³⁵ Ojozi-imigwe ono su iya: “Unme Chileke l’a-bya asopyabe ngu; teme ike ke Okalibe-kangokotaru-nu l’a-bya bya emee ngu ire l’ehu. Oo ya bu; nwa ono, ii-nwu ono, bu onye du nsọ ono be ee-ku Nwatibe Chileke. ³⁶ Teme; lekwa abubu ngu, bu Elizabethu tsutafuakwaru ime nwoke le nka-a. Onwa owa kweakwaa ya onwa ishii; mbu onye ono, e shi eku onye ata tsudu ime ono; ³⁷ kele Chileke ta adudu iphe, nyiru iya eka ememe.”

³⁸ Meri su: “Mu nona-a! ?O kwa le mu nowa Chileke l’eka. G’o dunuru mu g’i pfuru.” Ojozi-imigwe ono phuhu.

Meri eje ibe Elizabethu phe

³⁹ E mecha; Meri jikobe gude oso jeshia mkpukpu lanu, no l’ali Jiuda eka ubvu jiru ejiji ⁴⁰ bya abahu l’ulo Zakaraya bya ekele Elizabethu ekele. ⁴¹ Elizabethu numaepho ekele Meri; nwaswa ono mee ya ukporo l’epho. Unme Chileke kparwuta Elizabethu l’ehu. ⁴² O raa ya arara su: “Onye Chileke goru onu-oma nu be i bu l’unwanyi mgburugburu; teme nwa ono, no ngu l’epho ono be Chileke gokwarupho onu-oma nu. ⁴³ ?Bu gunu be e kweru ge gubedua, bu ne Nnajiuphu mu bya ibe mu? ⁴⁴ Kele teke olu ekele ngu rwuru mu le nchi be nwaswa, no mu l’epho pfulihuru tee eswa. ⁴⁵ Gube nwanyi; g’ehu tsọ ngu utso; kele i kweru l’opfu ono, shi Nnajiuphu l’eka rwua ngu nchi ono l’a-vu.”

Ebvu, Meri agu gude aja Chileke

⁴⁶ Meri su:

“Obu mu l’ekutse Nnajiuphu.

⁴⁷ Mu nodu ete eswa le
Onye-Ndzota mu,
bu Chileke.

⁴⁸ O guberu mube nwanyi,
no iya l’eka iphe;
le mube nwanyi ophu bu
mu be enya kachaa
alwalwa.

Ogbomogbo e-shi nta-a wata
mu eku onye a goru
onu-oma nu.

⁴⁹ Okalibe, bu Chileke
meshiwaru mu iphe,
nweru epha.

Epha Chileke du nsọ.

- 50 Obu-imemini, ọpphujeru
 ndu atsụ iya ebvu
 eshije l'ogbo sweru ọgbo.
- 51 O gudewaa ẹka iya egoshije
 ọkpehu iya.
 Ndu gude etsetse ari
 ọriri l'obu phẹ be
 ọochikashije.
- 52 Ọolo-zetaje ndu-ishi,
 ike dụ l'aba-eze phẹ.
 Ọ nọdu ekulije ndu wozeru
 onwophe ali.
- 53 Ndu ẹgu agu be oogudeje iphe,
 dụ ree zụ-jia ẹpho;
 l'ọ sụ ndu nweru iphe
 g'ẹphe gbaru ẹka laa.
- 54 Ọ gbaru ndu-ozu iya,
 bu Ízurelu mkpu;
 mbu l'ọ nyataru phẹ;
 phuru phẹ obu-imemini.
- 55 Ono buru iphe,
 o pfuru nna anyi oche
 phẹ, bu iya bu iphe,
 o pfuru Ẹbirihamu yẹ
 oshilokpa iya g'ẹphe ha.”
- 56 Meri nọ-rwua iphe,
 rwuru ọnwa ẹto l'ibe
 Elízabetu phẹ;
 teme ọ lashia.

*Anwunwu Jiṅnu,
 onye emeje baputizimu*

57 O rwua Elízabetu l'ezeda; ọ bya ezeda; nwua nwa-
 nwoke. 58 Obutobu iya me abubu iya phẹ; numa egube
 ge Chileke phụ-beru iya obu-imemini; ẹphe bya; ẹphe l'iya
 tee ẹswa.

59 Nwaswa ono noepho abali ẹsaa; o rwua le k'esato;
 ẹphe bya ebua ya ubvu. Ẹphe meahaa g'ẹphe gube iya
 ẹpha nna iya, bu Zakaráya. 60 Ne iya sụ: “Awa-o. Ọ to
 bukwa iya-o. Ọ kwa iphe, aa-gu iya bu Jiṅnu.”

61 Ẹphe sụ iya: “?Ị humajeru abubu unu, zaru egube
 ẹpha ono?” 62 Ẹphe bya aturu nna iya ẹka ẹba gude ja
 ya iphe, ọ dụ iya g'a gu nwata ono.

63 Ọ maa ẹka g'a nu iya okwekpu, eedeje iphe. A nu iya
 ya; o dee sụ: “Ẹpha iya bu Jiṅnu.” Ọ dukota phẹ biribiri.

64 Teke ono teke ono; onu kuhaa ya; ire tushihu iya. O

pfuahaa opfu gude jaahaa Chileke ajaja. ⁶⁵ Ndzụ rwuta iphe, bukpoo obutobu phe, numaru iphe ono. E pfudzuru iphe ono l'úbvú úbvú ono, dụ l'alị Jiudiya. ⁶⁶ Iphe, bukpoo ndu numaru iya nụ dobee ya phọ l'okpoma phe; tuko epfugbaa sụ: “?Bụ gụnu be nwata ọwa-a l'a-bukpooru?” kele o doru enya le Chileke turu iya eka; g'ọ buru onye dụ iche.

Zakaraya epfuchiru Chileke

⁶⁷ Unme Chileke kparwuta nna iya ono, bu Zakaraya l'ehu; ọ wata epfuchiru Chileke sụ:

⁶⁸ G'a gọru onu-oma nụ
Nnajiuphu, bu Chileke
Ízurelu;
kele ọ kpapfutaru ndu
nkiya bya agbata phe.

⁶⁹ O meru ge Onye-Ndzota,
nyiberu anyibe futaru
anyi l'oshilokpa
onye no iya l'eka,
bu Dévidi.

⁷⁰ Ono buru iphe,
yebe Chileke gbẹ l'onu
ndu mpfuchiru iya,
duru iya nsọ le
teke ndiche pfua sụ
⁷¹ l'aa-dzota anyi l'eka ndu
ohogu anyi waa l'eka
ndu anyi dụ ashị;
⁷² g'ọo-phụa obu-imemini ono,
ọ sụru ndiche anyi phe
le ya a-phụ ono;
wafụa g'ọo-nyata ukwe-iphe,
dụ nsọ,
o kweru ndu nkiya.

⁷³ O rihakpwaruro onye-iche,
bu nna anyi Ébirihamu
angu

⁷⁴ l'ọo-nafuta anyi
l'eka ndu ohogu anyi;
g'anyi ejeahaaru iya ozi;
ndzụ taa gudu anyi;

⁷⁵ anyi aburu ndu dụ nsọ;
buru ndu pfuberekoto
l'iphu iya jasụ g'anyi
a-no-beru.

⁷⁶ “Gube nwata ọwa-a;

Iphe, ee-ku ngu bu
 onye epfuchiru
 Okalibe-kangokotaru-nu;
 kele ii-vuru Nnajiuphu
 uto je abooru iya uto;
 77 je emee ge ndu nkiya maru
 le Chileke e-shi l'agu
 nvu
 l'iphe-eji dzoo phe;
 78 kele oogudeje eme
 odoo phuru anyi
 obu-imemini.

Oo-me ge ndzota ophu echi
 echichi g'nyanwu
 wafuta anyi
 79 g'oo-buru iphoro,
 duru ndu no l'ochii
 me ndu onwu heru
 gabala aso-kputa;
 waa g'oo-duru anyi
 bahu l'uzo ehu-guu."

80 Tobudu iya bu;
 nwata ono nodu evu;
 bya aka enweru egomunggo.
 O no l'echiegu jasuteke
 o futaru l'edzudzu-oha
 ndu Izurelu.

2

Anwunwu Jizosu (Mat 1:18-25)

¹ O buru teke ono be eze nnajioha, bu Ogosutosu turu ekemu; su g'e deshia epha onyemonye l'ekwo; mbu iphe, bukpo onyemonye, bu l'ohamoha, no l'alijeze iya. ² Ono bu ogu mbu, e vuru uto gu. Teke a guru ogu ono bu teke Kwiriniyosu bu nnajioha ndu Siriya. ³ Tobudu iya bu; onyemonye lashia eka a nwuru iya; jeshia g'e dee epha iya l'ekwo.

⁴ Jiosefu shikwapho le Nazaretu, no l'alije Galili jeshia Betulehemu, no l'alije Jiudiya; eka a nwuru Devidi, bu eze ndiche; kele Jiosefu shi l'okpa-ipfu iya; bya aburu ndu unuphu ono gedegede. ⁵ Jiosefu yee nwanyi ono, e kwetawaru l'oolu ono, bu Meri swiru jeshia g'e dee epha phe. Teke ono be epho bewaru Meri l'ezeda. ⁶ O buru g'ephe no le Betulehemu be o gbaru iya l'ezeda. ⁷ O bya ezeda okpara iya nwoke; bya eworu nwamkpirikpu ekwa phuru

ya; bya eworu iya nyebe l'iphe, eeyejeru anụ nri; kele ọ to dudu ẹka ẹphe a-nọdu l'ulo ndu ije.

*Ojozi-imigwe ezi
ndu eche aturu ozi-oma*

⁸ Noo ya; ọ duru ndu eche aturu, nọ l'egbudu le ndu ẹka ono; swiru igwe aturu phe l'enyashi ono. ⁹ Ojozi-imigwe, shi Chileke l'ẹka chafuta byapfuta phe; ogbu-nwjinwii Nnajiuphu chaphee phe mgburugburu. Ndzụ rwuta phe. ¹⁰ Ojozi-imigwe ono sụ phe: "Ge ndzụ ba agushi unu; unu ngabe nchi. Mu byaru ezi unu ozi-oma, l'e-me g'ehu tso ndiphe mgburugburu utso shii. ¹¹ Kele a nwuru unu Onye-Ndzota ntanu-a le mkpukpu Dévidi; Onye-Ndzota, bu iya bu Kéreshi; bya aburu Nnajiuphu. ¹² Waa iphe, e-me g'unu maru baa: unu a-huma nwaswa, a phuru nwamkpirikpu ẹkwa; nyebe l'iphe, eeyejeru anụ nri."

¹³ A bya ele ẹnya; igwerigwe ojozi-imigwe ozo kprofutawaa byapfuta ojozi-imigwe k'ono ẹphe tuko aja Chileke ajaja asuje:

¹⁴ "Chileke, nọ l'imigwe gbaru
g'aakwabe iya ubvu.

Amadu, nọ l'ali,
bu ndu kweru l'o yeru phe
obu be ẹhu a-du guu."

¹⁵ Unwu-ojozi-imigwe ono wufuepho l'ẹka ẹphe nọ wuba l'imigwe; ndu eche aturu ono wata epfupfu sụ: "G'anyi jeeshikwa Betulehemu je ahuma iphe-a, meru nu-a, Nnajiuphu turu anyi onu iya-a."

¹⁶ Ẹphe gude oso choru iya jeshia; je ahuma Meri yee Jiófesu bya ahumakwapho nwaswa obu, ze l'iphe, eeyejeru anụ nri obu. ¹⁷ Ẹphe humachaa ya; ẹphe bya eworu iphe ono, e pfuru phe l'opfu ẹhu nwata ono woru koru ndu nọ l'ẹka ono. ¹⁸ O tufukota iphe, bu ndu numaru iya nu ẹhu; mbu iphe ono, ndu nche aturu pfuru phe ono. ¹⁹ Meri tukokpoephe iphe ono g'o ha kwakobe l'okpoma; agbaru iya egomunggo. ²⁰ Ndu eche aturu ono lashia. Ẹphe nodu eje bya etu Chileke epha; aja iya ajaja iphemiphe ono, ẹphe numaru ono waa iphe ono, ẹphe humaru ono, dūephe g'e pfuru phe iya onoya.

Eebu Jizosu ubvu

²¹ A nọ-dzuepho abali esato; e bua nwata ono ubvu; bya agua ya Jizosu, bu iya bu epha, ojozi-imigwe pfuhawaruro; teme a tsuta ime iya ono.

*Eeye Jizosu l'ẹka Chileke
leze-ulo Chileke*

22 O rwua teke ọ gbaru Meri l'eme nsọ aswafu nturwu, bu iya bu ekemu, shi Mosisu l'eka; ephe kuru Jizosu jeshia Jierusalemu je g'ephe ye iya Nnajiuphu l'eka, ²³ bu iya bu iphe, e deru l'ekemu Nnajiuphu su: "Iphe, bukpo nwanwoke, bu iya vu uto l'epho ne iya be ee-dobejeru Chileke iché*." ²⁴ Ephe jekwarupho anu ngweja g'e gweeru Chileke, bu iya bu g'e pfuru iya l'ekemu Nnajiuphu: kparaka labo; ozoo unwu ndu-pfu ebo-lechiko†."

²⁵ O duru onye Jierusalemu, epa iya bu Simiyonu. Nwoke obu bu onye pfberekoto; bya aburu onye atsu Chileke ebvu; ele enya onye a-du Izurelu obu. O bu onye Unme Chileke jiru ehu; ²⁶ teme Unme Chileke mehawaru g'o maru l'onwu tee shitadu eka o no jasuteke o humaadaru Kereshi, shi l'eka Nnajiuphu. ²⁷ Unme Chileke duru iya bahu l'eze-ulo Chileke. O be teke ndu nwuru Jizosu ku nwata ono, bu Jizosu bata g'ephe meeru iya g'ekemu pfuru; ²⁸ Simiyonu bya ekuta iya heru jaahaa Chileke ajaja su:

²⁹ "Nnajiuphu; haa ge mube
 onye-ozu ngu nwuhu
 l'ehu-guu nta-a,
 bu iya bu opfu,
 i pfuhawaru;
³⁰ kele mu gudewaa enya
 mu huma Ndzota ono,
³¹ i kwakoberu g'iphe,
 bu ohamoha huma-dzuru
 ono,
 bu iya bu iphe,
 i kweru ukwe iya.

³² Iphoro, e gude eme ge ndu
 ohozo maru ngu;
 waa iphoro,
 a-buru ubvu ke ndu
 nkengu, bu Izurelu.‡"

³³ Nna nwata ono yele ne iya sachaa onu saa nchi l'iphe ono, Simiyonu pfuru l'ehu nwa phe ono. ³⁴ Simiyonu bya agooru phe onu-oma bya asu Meri, bu ne nwata ono: "Nwata-a be Chileke hotawaru g'o buru e -vukota a daa; bukwarupho a -kuba eka a gbeshi, duru igwe oha le Izurelu; g'o bukwarupho onye aa-du igwerigwe jika nkiya. ³⁵ Aagbe l'eka ono a madzuru iphe, ephe aru l'ime obu phe. Gubedua be aphu a-nodu agbawashi obu g'e gude ogu-echi sbaa ngu okpoma; mbu l'opfu ehu nwata-a."

* 2:23 2:23 Guna Awu 13:2,12. † 2:24 2:24 Guna Uke 12:8. ‡ 2:32 2:32 Guna Azá 42:6; 49:6.

36 O dukwarupho nwanyi, aza Ana, bu onye mpfuchiru Chileke. Nwanyi ono bu nwa Fanuwelu. O shi l'okpa-ipfu Asha; bya abuwaru nwanyi ogerenya. Ji iya kuru iya akuku; lua ya apha esaa bya anwuhu; ebe o lubaeduru ji. 37 O nowaa ukporo apha eno l'apha eno. Ophu o lufujedu alufu l'eze-ulo Chileke. O nodu anoduje abaru Chileke eja; aswi egu epfu anu Chileke eswe l'enyashi. 38 O byakwapho le teke ono bya ekele Chileke ekele. O bya epfua ke nwata ono nu iphe, bukota ndu ele enya ge Chileke gbata Jierusalemu.

Ndu nwuru Jizosu du iya alaphu azu le Nazaretu

39 Tobudu iya bu; ndu nwuru nwa ono meebekota iphemiphe g'ekemu Nnajiuphu du; bya alaphushia azu l'ibe phe, bu Nazaretu, no l'ali Galili. 40 Nwata ono vuta bya eshihu ike; bya akwashia enya ike; Chileke nodu emeru iya eze-iphe-oma.

Nwata ono, bu Jizosu no l'eze-ulo Chileke

41 Iphe, bukpo ophagapha be ndu nwuru iya nu ejeje Jierusalemu me o -be l'obo Ojeghata. 42 O be ge Jizosu nowaru apha iri l'ebo; ephe toko jeshikwaa Jierusalemu g'ephe ejejewawaa. 43 Ephe no-dzuopho eswe obo-iphe ono bya alashia. Nwata ono, bu Jizosu tsukpaa le Jierusalemu; ophu ndu nwuru iya nu amadu. 44 Ephe jee ije ujiku ophu; temanu ephe wata iya achochochi; kele ephe shi dobesu l'o yi l'ikpoto ndu awu l'uzo ono. Ephe chochaa ya l'eka abubu phe no; choro ya l'eka ndu ephe maru no; 45 ophu ephe ahumaduru iya. Ephe choro iya laphushia azu le Jierusalemu. 46 Ephe choro ya ujiku eto; teme ephe je ahuma iya l'eze-ulo Chileke l'eka yele ndu ezije ndu Jiu iphe no; o nodu anga nchi l'iphe, ephe ezi bya ajikwa phe pho aji. 47 O du-dzukotaru ndu anu iphe, oopfufu biribiri; mbu g'iphe edobeje iya enya; waa g'o gude eye onu l'opfu ree. 48 Ndu nwuru iya nu huma iya; o kpoo phe opfu. Ne iya su: "Nwa mu; dendu g'o gude i mee ya anyi egube-a? I maru-a le mu le nna ngu gudekpawaa enya-mini achoro ngu?"

49 O su phe: "?Unu achoro mu icho-agma? ?Unu ta amahaadaa l'o gbaru ge mu nodu l'ulo Nna mu?" 50 Ophu opfu ono edoduru phe enya.

51 O tsoru phe lashia Nazaretu. O nodu emejekpopho iphe, ephe ziru iya. Ne iya wokpoperupho iphemiphe ono dobekota l'obu. 52 Jizosu nodu akabaa akwa enya eje; teme o nodu evukwapho evuvu. O du Chileke ree l'obu bya adu ndiphe.

3

*Ozi, Jiṅnu onye emeje baputizimu
ezi l'echiegu*

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Jiṅnu 1:19-28)

¹ O be l'apha, kwe Tayibiriyosu, bu eze nnajioha apha iri l'ise, o shi butaru eze; teke ono be Ponchiosu Payileti bu nnajioha Jiudiya; Herodu buru ochi-oha Galili; nwanna iya nwoke, bu Filipu buru ochi-oha Ituriya; waa Tirakonayitisu; teke ono kwapho be Layiseniyasu bu ochi-oha Abilinu. ² O bukwarupho teke ono be Anasu; waa Kayafasu bu nduishi uke Chileke; teke ono be Jiṅnu nwa Zakaraya nokwadu l'echiegu; noo teke Chileke kuru Jiṅnu ono; zia ya ozi. ³ Tɔbodu iya bu; o tuko ohamoha, bupheru enyimu Jiṅdanu mgburugburu jegbabe ara iya arara su: "G'izimanu iphe-eji unu lwa unu azu; g'e mee unu baputizimu; oo ya bu Chileke aguaru unu nvu l'iphe-eji, unu meshiru." ⁴ Bu iya bu g'e deru iya l'ekwo Azaya, bu onye mpfuchiru Chileke su:

"O duru onye ara iya arara

l'echiegu su:

'Unu meziaru Nnajiuphu uzo.

Unu mee gbororo iya g'o

dugbaa nhamunha.

⁵ Eka du nsuda be ee-nwuchi

enwuchi.

Ubvú waa obvú be

ee-gbuzekota egbuze.

Eka du nggodogo nggodogo

be unu a-pfube oto.

Eka du

kpokoro-kpokoro-kpokoro

l'aa-rwazee ya g'o kwɔ

akwɔkwo.

⁶ Iphe, bukota nemadzu

l'ophu l'a-humakota

ge Chileke e-shi dzota

ndu nkiya.*' "

⁷ Noo ya bu; Jiṅnu su ikpoto ndu futaru nu bya g'o mee phe baputizimu: "Unube unwu, ejo agwo nwushiru-a! ?Bu onye karu unu g'unu gbalaaru oke ehu-eghu Chileke ono abya nu ono? ⁸ Unu mia amimi g'oshi-omi. Mebyi, unu amu bu eme umere, goshiru l'izimanu iphe-eji unu lwaru unu azu; unu lwapfutawaa Chileke. Unu ta arikwa su: ?O kwa le Ebirhamu buwanu onye-iche anyi phe. Unu ta amakwa l'o -beta g'o to du be Chileke a-du ike meshia mkpuma-a g'o

* 3:6 3:6 Gunaá Azá 52:10; Ebvú 98:2.

nwushia unwu, a-buru unwu Ébirihamu. ⁹ Mbụ lẹ nta-a bẹ a dabẹakwaru ogbunkụ l'upfu iphe, bukpooshi. Oshi ophu amịduru mebyi, du ree; l'e gbutsua ya chie l'oku."

¹⁰ Ikpoto ndu ono jia ya su: "Bụ gunu bẹ anyi e-mekpoo nta-a?"

¹¹ O su phe: "G'onye nweru uwe ehu labo yee onye enwedu nu kee ya. G'onye nweru nri mekwaapho g'onye ophu meru."

¹² Ndu anaje utu byakwapho g'e mee phe baputizimu bya asu iya: "O-zi-iphe; ?bu gunu bẹ anyibedua e-me?"

¹³ O su phe: "Unu ta anaghatajeshi iphe, a karu unu g'unu nata."

¹⁴ Ndu ojogu byakwapho bya aja ya su: "Anyibedua-e; ? Anyi mekwanu-a gunu?"

O su phe: "Unu ta anajeshi nemadzu iphe k'ehuka; ophu unu ebojeshi nemadzu ibo g'ee-shi g'unu naa ya iphe iya. G'ugwo, aapfu unu jije unu epho."

¹⁵ Ndu ono tubata onwophe. Epe tuko rihaa l'obu phe su: "Oo-bukwaru-a nwoke-a bu Kereshi obu." ¹⁶ Jionu bya eyeeru g'ephe ha onu su phe: "Mbèdua bukwa mini bẹ mu egudeje eme unu baputizimu. Obenu l'onye ka mu l'ishi ka mu l'okpa abyakwa; mbụ onye mu ta adudu iphe, mu bu l'eka o no ke ge mu tofu iya eri akpokpa iya. Onye k'ono e-gudeje Unme-du-Nso; waa oku eme unu baputizimu. ¹⁷ O gudewaa ajakpa, oo-gude phushia eswa lẹ balị; vuta ophu bu balị vuba l'ulo iya; kpota eswa iya kporu ye l'oku, ata nyihudu anyihu."

¹⁸ Jionu nodu ezi phe ozi-oma gude egube ono akasa phe nchi l'uzo, du iche iche. ¹⁹ Oke Ochi-oha, bu Herodu bẹ Jionu goshiru iphe-eji iya, bu iya bu ke Herodiyasu, bu nyee nwanna iya; waa k'ejo-iphe ozowaro, bu iphe, Herodu megbaaru. ²⁰ O bya emefua ophu ka njo tukobe l'ono; kele o turu Jionu mkporo.

Jionu eme Jizosu baputizimu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Tobudu iya bu; ndu ono bya; Jionu mecha phe baputizimu; Jizosu byakwapho g'e mee ya; o nodu epfu anu Chileke. G'oopfukwadu anu Chileke ono; igwe gheru onu. ²² Unme-du-Nso dūepho ge ndo phezeta bya anodu iya l'ehu. A numa olu-opfu, shi l'imigwe ono su: "I bu nwa mu nwoke, mu yeru obu. I jiru mu epho."

Eri Jizosu

(Mat 1:1-17)

²³ A nwuru Jizosu; o noo iphe, du g'ukporo apha l'apha iri; teme o gbube ishi eje ozi iya. A sūerupho l'o bu nwa

Jiósèfu; Jiósèfu buru nwa Heli. ²⁴ Heli bu nwa Matatu; Matatu buru nwa Lívayi; Lívayi bu nwa Meliki; Meliki buru nwa Jianayi; Jianayi buru nwa Jiósèfu. ²⁵ Jiósèfu bu nwa Matatayasu; Matatayasu buru nwa Émòsu; Émòsu bu nwa Nahumu; Nahumu buru nwa Hesuli; Hesuli buru nwa Nagayi. ²⁶ Nagayi bu nwa Maatu; Maatu buru nwa Matatayasu; Matatayasu bu nwa Şemeyinu; Şemeyinu buru nwa Jioşeku; Jioşeku buru nwa Jioda. ²⁷ Jioda bu nwa Jiowananu; Jiowananu buru nwa Risa; Risa bu nwa Zerúbabelu; Zerúbabelu buru nwa Shiyálutiyèlu; Shiyálutiyèlu buru nwa Nèri. ²⁸ Nèri bu nwa Meliki; Meliki buru nwa Adi; Adi bu nwa Kosamu; Kosamu buru nwa Elumadamu; Elumadamu buru nwa Èru.

²⁹ Èru bu nwa Jioshuwa; Jioshuwa buru nwa Eliyiza; Eliyiza bu nwa Jiòrimu; Jiòrimu buru nwa Matatu; Matatu bu nwa Lívayi. ³⁰ Lívayi buru nwa Simiyònu; Simiyònu bu nwa Jiuda; Jiuda buru nwa Jiósèfu; Jiósèfu bu nwa Jionamu; Jionamu buru nwa Eláyekimu. ³¹ Eláyekimu bu nwa Meliya; Meliya buru nwa Mena; Mena bu nwa Matata; Matata buru nwa Nétanu; Nétanu bu nwa Dévidi. ³² Dévidi buru nwa Jiesi; Jiesi bu nwa Óbedu; Óbedu buru nwa Bówazu; Bówazu bu nwa Sálumonu; Sálumonu buru nwa Náshònu. ³³ Náshònu bu nwa Amínadabu; Amínadabu buru nwa Aduminu; Aduminu bu nwa Anì; Anì buru nwa Hézerònu; Hézerònu bu nwa Pérezu; Pérezu buru nwa Jiuda. ³⁴ Jiuda bu nwa Jiékoðu; Jiékoðu buru nwa Áyizaku; Áyizaku bu nwa Ébirihamu; Ébirihamu buru nwa Tera; Tera bu nwa Nehò; ³⁵ Nehò buru nwa Sérugu; Sérugu bu nwa Reyu; Reyu buru nwa Pelegu; Pelegu bu nwa Iba; Iba buru nwa Shela. ³⁶ Shela bu nwa Kayinanu; Kayinanu buru nwa Afakusadu; Afakusadu bu nwa Shemu; Shemu buru nwa Nuwa; Nuwa bu nwa Lamèku. ³⁷ Lamèku buru nwa Metusela; Metusela bu nwa Inòku; Inòku buru nwa Jiarèdu; Jiarèdu bu nwa Mahalalilu; Mahalalilu buru nwa Kayinanu. ³⁸ Kayinanu bu nwa Inòsu; Inòsu buru nwa Şetu; Şetu bu nwa Ádamu; Ádamu buru nwa Chileke.

4

Ama, Obutuswe aahu Jizosu
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Unme Chileke ji Jizosu èhu. O shi lè Jiòdanu lashia.
² Unme Chileke duta iya; o je anòo l'echiègu ùkporo abali labò. Obutuswe hùkota iya ama teke ono. O òkòta ùkporo abali labò ono; òphu ò dùdu nri, o rijeru. O òò-dzuè ya phò; ègu guahaa ya.

³ Obutuswe ono sù iya: “Ọ -bùru l'ì bụ Nwa Chileke sùnu gẹ mkpuma-a ghoò nri!”

⁴ Jizosu sù iya: “Èkwo-opfu Chileke sùkwaru l'ọ tọ bụdu nri kpurumu bẹ amadụ e-gudeje nọdu ndzụ.*”

⁵ Obutuswe ono bya eduru iya je anọdu l'ẹka dọ ephekerephe. A bya aji ẹnya birimu; o goshikotawaa Jizosu ali-eze ndiphe mgburugburu; ⁶ bya asù iya: “Ọo ngu bẹ mu e-me g'ì bụru onye a-bùru ishi iphemiphe-a mẹ iphe, dọ ree, nọ iya nù; kele ọ bụ mu bẹ e yeru iya l'ẹka; tẹme ọ bụru onye dọ mu l'uche bẹ mu a-nù iya. ⁷ Ị -bakpọwaru mu eja; mu ahakotaru ngu iya.”

⁸ Jizosu sù iya: “Gbeshi l'ẹka ono Nsetanu. L'ẹkwo-opfu Chileke sùkwaru l'ọo Nnajiuphu, bụ Chileke ngu bụ onye ị-baru eja; tẹme ọ bụru iya kpurumu bụ onye ị-nọdu ejeru ozi!†”

⁹ Ọ bya eduru iya jeshia Jierúsalemù bya eworu iya dobe l'ẹka kachaa l'eli l'eze-ulo Chileke bya asù iya: “Ọ -bùru l'ì bụ Nwa Chileke; shinu l'eli ẹka-a dafu daa l'alì. ¹⁰ L'ẹkwo-opfu Chileke sùkwaru lẹ Chileke a-karụ-a unwu-ojozi-imigwe iya g'ephe leta ngu ẹnya; chee ngu nche. ¹¹ L'ephe e-gude ẹka pata ngu apata; a -nonyaa ị kpọo okpa lẹ mkpuma.‡”

¹² Jizosu sùkwanu iya: “Èkwo-opfu Chileke sùru-a; g'ì tì hụkwa Nnajiuphu, bụ Chileke ngu ama.§”

¹³ Obutuswe hụkashichae ya phọ ama ono bya aparu iya buhaa kẹ nwa teke ono.

¹⁴ Jizosu nọdu l'ike Unme Chileke Iwatashia Gálili. E pfudzuru nkiya l'iphe, bụkpoo ndu bupheru Gálili mgburugburu. ¹⁵ Ọ nọdu ezije iphe l'ime ọlo-ndzukọ ndu Jiu phẹ. Onyemonye nọdu aja iya ajaja.

Aajika Jizosu lẹ Nazaretu

(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

¹⁶ Ọ bya abahụ lẹ Nazaretu, bụ iya bụ ẹka e hefutaru iya. O rwua eswe-atuta-unme; ọ byakwa abahụ l'ọlo-ndzukọ, bụ iphe, oomejehawaa. Ọ gbeshi gẹ ya gụa iphe. ¹⁷ A bya anụ iya ẹkwo, Azáya onye mpfuchiru Chileke deru. Ọ bya aphụhaa ẹkwo ono bya achọta ẹka e deru sù:

¹⁸ “Unme Nnajiuphu dọ mu l'ẹhu;

kele ọ họtaru mu
gẹ mu je ezia ndu ụkpa
ozia-oma.

O ziru mu gẹ mu je ezia ndu
a kpọtaru lẹ ndzụ
l'aa-ha phẹ;

* 4:4 4:4 Gụnaa Dit 8:3. † 4:8 4:8 Gụnaa Dit 6:13. ‡ 4:11 4:11 Gụnaa Ebvu 91:11,12. § 4:12 4:12 Gụnaa Dit 6:16.

Mu eje emee ndu atsụ ishi
 g'ẹphe phụahaa ụzo.
 Mu eje emee ndu aakpa
 ẹhu g'ẹphe nweru
 onwophe.

19 Teme gẹ mu bya arakaa
 l'apha,
 Nnajiuphu a-dzota ndu
 nkiya rwuakwaru.*”

20 O woru ẹkwo ono phua g'e shi phua ya; woru iya yephu azu l'eka onye ejeru ndzuko ozi; bya anọ-zeta anọ. Iphe, bukota ndu nọ l'ulo-ndzuko chiru ẹnya dzee ya. 21 O pfuaharu phe su: “Ntanu-a be iphe, e deru l'ekwo-a, unu numaru-a vuru g'e deru iya.”

22 Ephe zukota mgbede. Opfu oma, l'afushi iya l'onu du phe biribiri. Ephe su: “?Tọ bunaa nwa Jiósefu-a baa?”

23 O su phe: “O doru mu ẹnya l'unu a-nmaru mu etu-a su: ‘Gẹ nwophu eme obvu metanu onwiya iphe, eme iya nu. Anyi numawaru iphe, i megbaberu le Kapaniyomu; menaa ya l'ali ngu l'eka-a.’ ” 24 O su phe: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; Onye mpfuchiru Chileke be a ta anatajekwa ree l'ali iya. 25 Su-a; unu nyatakwa l'unwanyi, ji phe anodedu dukpokwaa igwerigwe le Izurelu teke Elayijia no, bu iya bu teke igwe buchiru mini apha eto l'onwa ishii; ejo okpa nri bya l'ali ono mgburugburu. 26 Ophu o dukpodaa unwanyi ono me nanu, Chileke ziru Elayijia g'o yeru eka; gbahaaro nwanyi, ji iya anodedu, bu le Zarefatu, no l'ali Sayidonu. 27 Ndu ekpenta dukwapho igwerigwe le Izurelu teke Elayisha, bu onye mpfuchiru Chileke no. Ophu o dudu me onye lanu, o safuru ekpenta iya; gbaharo Nemanu onye Siriya.”

28 Ephe numaepho nno; ehu wata eghe iphe, bukpo ndu no l'ulo-ndzuko ono eghe shingushingu kpo. Ephe tangirihu. 29 Swo-lihu; chifu iya le Nazaretu. Ephe duru iya je enyihu mkpakponu ubvu, mkpukpu phe du; meahaa g'ẹphe gbẹ l'eka ono tufu iya; sua ya ishi isuphu. 30 O shielaa echilabo ikpoto ndu ono; o buru iya atugbu.

Nwoke, obvu eme
 (Mak 1:21-28)

31 Jizosu nyizeta bahu le Kapaniyomu, no le Galili. O nodu ezi phe iphe l'eswe-atuta-unme ke ndu Jiu. 32 Ephe sachaa onu saa nchi kele opfu, oopfu goshirupho l'oo Chileke ziru iya eviya. 33 No iya; o duru nwoke, obvu eme, no l'ime

* 4:19 4:19 Gúnaa Azá 61:1,2.

ulo-ndzukọ ono. Nwoke ọbvụ ono chishia oke mkpu sụ:
³⁴ “Parụ anyi haa; Jizọsu onye Nazaretu! ?Bụ ọnu bẹ anyi
 lẹ ngu jigma? ?I bya anyi emebyishi? Mu maru onye i bu. I
 bu onye du nso, shi l'eka Chileke.”

³⁵ Jizọsu baaru iya mba sụ: “Dobe ọnu doo! Futa
 nwoke ono l'ehu!” Ọbvụ ono bya atụa nwoke ono ndapfu
 l'edzudu-oha l'eka ono; bya afuta iya l'ehu; ọphu ọ dudu
 iphe, o meru nwoke ono.

³⁶ Ọ du pẹ biribiri. Ẹphe pfuaha sụ: “?Egube opfu
 ọwa-a bu ọnu? Onye ọphu egudeje egube nkamenya ọwa
 mę ike sụ g'ọbvụ wufuta; ẹphe awufuta.” ³⁷ E pfudzuru ke
 Jizọsu l'ekameka l'iphe, bukpuo mkpukpu, nọ l'eka ono.

Jizọsu emeta igwerigwe ndu iphe eme
 (Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Ọ gbalihu; ọ buru iya alufu l'ulo-ndzukọ ono bya abahu
 ibe Sayimonu. Ododęnya nọdu eme ne nyee Sayimonu.
 Ẹphe rwọo ya g'ọ gbaaru iya mkpu. ³⁹ Ọ bya apfu-kube iya
 bya abaarụ ododęnya ono mba; ọ parụ nwanyị ono haa;
 nwanyị ono kwolihu wata pẹ akwaru ẹbyaa.

⁴⁰ Ẹnyanwu nyihushiepho; onyemonye, nweru onye iphe-
 ememe eme dutaru iya Jizọsu; o rwuharu ọ buru iphe-
 ememe, du idagha. Ọ byakwasẹkota pẹ ẹka mee ẹphe
 wekoro. ⁴¹ Ọbvụ nọdu awufutaje l'ehu ikpoto ndu oome
 bya echigbaa mkpu asuje: “I bu Nwa Chileke!”

Ọle ọobajeru pẹ mba. Ọphu o kwejedu g'ẹphe pfua
 opfu; kele ẹphe maru l'ọo ya bu Kereshi ọbu.

Jizọsu opfu opfu Chileke lẹ Gálili
 (Mak 1:35-39)

⁴² Nchi ọbhuepho; ọ tughua jeshia ẹka ọo-nọdu nwẹkinyi
 iya. Ikpoto nemadzụ wata iya achọcho bya awupfuta iya;
 bya emehaa g'ẹphe sede iya g'ọ tọ hahẹ pẹ ahaha. ⁴³ Ọ sụ
 pẹ: “Mu zifutajekwapho ndu mkpukpu ọzo ozi-oma ono,
 bu iya bu lẹ Chileke egoshi lẹ ya bu eze. Noo iphe, e zidoru
 mu bu ono.”

⁴⁴ Ọ nọdu ara opfu Chileke arara l'ulo-ndzukọ ndu Jiu lẹ
 Gálili.

5

Jizọsu eku ndu mbu, tsoharu iya nu
 (Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)

¹ O be ujiku lanu gẹ Jizọsu pfuru l'aguga eze-enyimu
 Genesaretu; ikpoto nemadzụ nọdu asopyabe iya asopyabe
 abya anuma opfu Chileke. ² Ọ huma ugbo labo, nọ l'aguga
 mini ono. Ndu ikokoro, shi nọdu l'ugbo ono lufuwaa je

anọdu asa ụgbu ikokoro phẹ asasa. ³ Jizọsu bya abahụ l'ụgbu ono nanụ; ọphu bụ ke Sayimonu bya asụ iya g'o nwubaekwa ụgbu ono le mini nwanshii. O bya anọdu anọ l'ime ụgbu ono; wata phẹ ezi iphe.

⁴ O pfughechaepho iphe, oopfu; o sụ Sayimonu:

“Kpọeshikwaru ụgbu bahubaa l'eka mini dụ ogbu; je g'unu tya ụgbu unu le mini nwukoo ẹma.”

⁵ Sayimonu sụ iya: “Onyibe; anyi tukoru enyashi mgburugburu sekota akanya iya; o buru ke mmanu. Ole eshinu i pfuru nno be mu a-ghakwaa ụgbu obu ye le mini.”

⁶ Ephe mee ya pho nno bya anwukoo ikpoto ẹma, jiru ụgbu ono; k'ophu o gbẹ eme g'o lakaa ụgbu. ⁷ Ephe pheku ndu ikokoro ibe phẹ, no l'ụgbu ọphuu g'ephe gbataru phẹ. Ephe bya anwu-jia ụgbu labo ono; k'ophu o wataru emimi.

⁸ Sayimonu Pyita humae ya pho; o bya adaa kpurumu l'iphu Jizọsu sụ iya: “Jiko Nnajiuphu! Paru mu haa jeshia iphe, iije; kele mu bukwa onye iphe-aji.”

⁹ Biribiri ikpoto ẹma ono, a nwukoru ono gude Sayimonu yee ndu ephe l'iya no. ¹⁰ Nokwapho g'o dụ unwu Zebedi, ephe le Sayimonu atukoje ese ikokoro ono, bu Jiemusu yee Jionu. Noo ya bu; Jizọsu sụ Sayimonu: “Ge ndzu ba agushi ngu. E-shi ntanu-a buwaa nemadzu be ii-nodu esekutaje.”

¹¹ Ephe kpufutachaepho ụgbu phẹ l'eli-mgboko; ephe hakota iphemiphe tsoahaa Jizọsu.

Onye ekpenta, Jizọsu meru o wekorohu

(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

¹² O be ujiku lanu ge Jizọsu no le mkpukpu lanu; nwoke lanu, ekpenta dzuru ehụ byapfuta iya. O humaeepho Jizọsu; o daa kpurumu rwọahaa ya sụ: “Nnajiuphu; o -buru uche ngu be ii-menaa ge mu wekorohu.”

¹³ Jizọsu bya amachia eka denyi iya sụ: “O bu uche mu. Ngwa wekorohu!” Teke ono kwapho ekpenta ono mishihu iya l'ehu. ¹⁴ O karu iya g'o to dukwa onye oo-pfuru iya bya asu iya: “Jechikwa g'onye uke Chileke lerwee ngu enya; l'i gweru ngweja, onye e metaru l'iphe, eme iya nu anuje nu g'e gweeru ngu ge Mosisu turu ekemu sụ g'e gweje iya. Oo ya bu ge ndiphe egude nno maru l'i wekorohuwaru.”

¹⁵ Ole a kabaela epfukashi ke Jizọsu pfudzuru iya k'ophu ikpoto igwe oha dzukoru g'ephe numa le nchi; waa g'o mee phẹ g'ephe wekorohu l'iphe, emegbaa phẹ nu. ¹⁶ Obenu le Jizọsu atsulaje azu je anodu l'echiegu pfuru nu Chileke.

Nwoke, iphe lonwuru ibe ehụ lanu

(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)

17 O be ujiku lanu ge Jizosu no ezi iphe; ndu Farisii waa ndu ezije ekemu dokwarupho l'eka ono. Epe shigbaa le mkpukpu le mkpukpu, no le Galili me Jiudiya; shigbakwapho Jierusalemu bya. Ike Nnajiuphu, bu Chileke mee ya go du ike mee g'ehu dukota ndu iphe eme ike. 18 O duru nwoke, iphe lonwushiru ibe ehulanu, unwoke vu l'iphe, aaze aze gude bya. Epe chokpoo uzo, epe e-shi vubata iya l'ime eka ono bya edobe l'iphu Jizosu; ophu o du. 19 Epe mee nta mee imo; ophu epe ahumaduru uzo; opfu le nemadzu kunukaru akuru l'eka ono. Tobudu iya bu; epe bya enyihu eli ulo ono; je alafua uzo l'oma mkpotsu; pyofu iphe-aze, nwoke ono ze. Epe shi nno mee ya o rwua ali l'iphu Jizosu. 20 Jizosu humaeopho g'epe gude kwetaberu le ya a-du ike mee ge nwoke ono jee ije; o su iya: "Nwoke ibe mu; a guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu go ha."

21 Ndu ezije ekemu waa ndu Farisii ono wata ariri su: "? Bu egube nemadzu gunu bu owa-a, l'epfubyi epha Chileke epfubyi-a? ?Bu onye a-du ike guaru nemadzu nvu l'iphe-eji iya; gbahaa Chileke kpurumu?"

22 Jizosu maerupho iphe, epe aru bya asu phe: ?O nwuru inwagha be unu aru egube iphe ono? 23 ?Bu ole ka nphe epfufu? ?Bu: A guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu? ?Too: Gbalihu wata eje ije? 24 Ole oo g'unu a-maru l'e ziru Abubu-Ndiphe go gujeru nemadzu nvu l'iphe-eji, o meshiru le mgboko-a. O su nwoke ono, iphe lonwushiru ibe ehulanu ono: Oo ngu be mu epfuru; gbalihu palita iphe-aze ngu; lashia ibe ngu.

25 Nwoke ono kwolihu l'edzudzu-oha ono pata iphe-aze ya; o buru iya ala unuphu. O nodu aja Chileke ajaja. 26 Onu kugbabechaa ndu ono akugbabe. Akpabiri iya gudechaa phe. Epe jaahaa Chileke ajaja. Epe su: Anyi akabekwa huma iphe, kporu onu opfu ntanu.

Ekuku Lívayi

(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)

27 E mechaa; Jizosu tugbuepho l'eka ono bya ahuma onye ana akiriko, epha iya bu Lívayi; eka o no l'ulo okpoga akiriko. O su iya: "Tsoru mu." 28 O haa iphemiphe; gbalihu tsoru iya.

29 Lívayi bya akwaaru iya oke ebyaa l'ibe yebedua, bu Lívayi. Ikpoto ndu ana akiriko me ndu ozo bya anodu epe l'epe tuko erigba nri ono. 30 Ndu Farisii waa ndu ezije ekemu guharu ndu etsoje Jizosu aphu su: "?Bu gunu meru iphe, unu le ndu ana akiriko waa ndu ozo, aamakwarupho njo eka eri angugba?"

³¹ Jizosu sù phẹ: “Ọ tọ bụkwa ndu ẹhu dụ ike bẹ eegudeje gbapfu onye eme ọbvu; ọ kwa ndu iphe eme. ³² Mu ta abyakwaru eku ndu p̄fuberekoto; ọ kwa ndu iphe-ẹji bẹ mu byaru eme g'izimanụ lwa azụ.”

Aswīru Chileke ẹgu
(*Mat 9:14-17; Mak 2:18-22*)

³³ Ẹp̄he sù iya: “?Dẹnu g'ọ gude ndu etsoje Jiṅnu nọdu aswiye ẹgu ep̄fu anụ Chileke; nokwaphọ gẹ ndu etsoje ndu Fárisii aswiye; obenu lẹ ndu etsoje ngu nụ eri angụ g'ọ dụ phẹ?”

³⁴ Jizosu sù phẹ: “?Unu a-gbẹ meahaa gẹ ndu byaru ekele-nwanyị gbẹ swị ẹgu; l'ẹka ẹp̄he l'onye eme ekele-nwanyị nọkwadu l'ẹka-a? ³⁵ Ọ dukwaru teke ee-mechaa nafu phẹ onye ono, eme ekele-nwanyị ono. Ọo ya bụ; ẹp̄he aswīahawaro ẹgu teke ono.”

³⁶ Ọ bya anmaaru phẹ ẹtu sù: “A ta alakatajẹkwa uwe ọphúú gude gbachia akahụ uwe. Onye meru iya nù; onye ono alakaa k'ọphúú ono alaka; ẹme mpekala uwe ọphúú ono yẹle akahụ uwe ono taa gbaduru nanụ. ³⁷ Ọphu a wujeduru m̄ẹ ọphúú ye l'ugbobelem̄ẹ, riwaru p̄heripheri. Ọdumeka m̄ẹ ọphúú ono agbawashia ugbobelem̄ẹ ono; m̄ẹ ono awushihu; ugbobelem̄ẹ ono agbakpohukwapho. ³⁸ Obenu lẹ m̄ẹ ọphúú bẹ eeyeje l'ugbobelem̄ẹ ọphúú. ³⁹ Onye anguje akahụ m̄ẹ bẹ k'ọphúú ta agujeedu. Noo kẹle ọosuje l'akahụ iya phọ ka iya ree.”

6

Eswe-atụta-unme
(*Mat 12:1-8; Mak 2:23-28*)

¹ Ọ be l'eswe-atụta-unme; Jizosu phẹ nọdu aghata l'ẹgu, a kọru witi; ndu etsoje iya nù wọtaahaa akpuru witi ono haru nmaa swokoswoko wata atata. ² Ndu Fárisii haru sù phẹ: “?Bụ gunu meru iphe unu eme iphe, e te emejedu l'eswe-atụta-unme?”

³ Jizosu sù phẹ: “?Unu ta aguduru l'ekwo-op̄fu Chileke iphe, Dévidi meru l'ẹka ẹgu agụ yẹe ndu ẹp̄he l'iya swị. ⁴ G'ọ bahuru l'ulo Chileke je ewota buredi, e doberu Chileke iche woru taa, bụ buredi, onye ọzo ta atajedu; gbahaa ndu-uke Chileke. Ọ hakwarupho nù ndu ẹp̄he l'iya swị?”

⁵ Jizosu sù phẹ: “Ọ kwa Abubu-Ndiphe bụ Nnajiuphu, nwe eswe-atụta-unme.”

Onye ẹka lanu nwuhuru anwuhu
(*Mat 12:9-14; Mak 3:1-6*)

⁶ O be l'eswe-atùta-unme ozo gẹ Jizọsu bahuru l'ulo-ndzukọ phẹ je eziahaa iphe; ọ duru nwoke, nọ l'ẹka ono, ẹkutara nwuhuru anwuhu. ⁷ Ndu ezije ekemu waa ndu Fárisii geahaa Jizọsu ngge g'a maeshikwaru: ?l'oo-me g'ẹhu dọ nemadzọ ike l'eswe-atùta-unme; g'ẹphe achokwanaa ọphu ẹphe a-sù l'o meru. ⁸ Ọle Jizọsu mawaru egomunggo phẹ bya asù nwoke, ẹka nwuhuru anwuhu ono: "Gbẹshi bya apfuru l'ataphu onyemonye l'ẹka-a!" Nwoke ono gbalihu je apfuru. ⁹ Jizọsu sù phẹ: "Gẹ mu jia unu aji. Ekemu eswe-atùta-unme ?bù g'e meje ree; tọo g'e meje ẹjo-iphẹ? ?Bù g'a dzoje ndzọ; tọo bù g'e mebyije ndzọ emebyi?" ¹⁰ Ọ bya aghaa ẹnya lephechaa phẹ g'ẹphe ha bya asù nwoke ono: "Ngwa; lọchia ẹka alọchi!" Ọ lọchia ẹka. Ẹka ono bya eteta iya.

¹¹ Ẹphe swọ-lihu wata achị idzu iphe, ee-me Jizọsu.

Jizọsu ahọta umadzu iri l'ẹbo
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)

¹² Tọbudu iya bù; o be ujiku lanù; Jizọsu bya ejeshia ẹka úbvú dọ igwe; jeshia epfuru nù Chileke. O pfukọta nukota Chileke ẹnnyashi ophu mgburugburu. ¹³ Nchi bọhu; ọ bya ekua ndu etsoje iya nù bya ahọta phẹ umadzu iri l'ẹbo. Ọ gụa ndu ono ndu-ishi-ozì iya. ¹⁴ Ndu ọ bù bù: Sayimonu onye ọ guru Pyita; waa Anduru, bù nwune iya; waa Jiemusu; waa Jiọnu; waa Filipu; waa Batulomiyu; ¹⁵ waa Matiyu; waa Tọmosu; waa Jiemusu, bù nwa Alufiyọsu; waa Sayimonu, onye yì l'ogbo, l'adzo g'alì Jiu duru ndu Jiu; ¹⁶ waa nwa Jiemusu, bù iya bù Jiudasu; waa Jiudasu Isukariyọtu, bù iya mecharu nọdu lẹ mpfube; e gude Jizọsu.

Jizọsu ezi iphe bya eme
ndu iphe eme g'ẹphe wekọrohu
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Jizọsu yẹle ndu ono, ọ họtaru ono tuko shi l'eli úbvú ono kpọ-zeta; bya anọdu lẹ mkpọ-ze iya; ẹphe l'ikpoto ndu etsoje iya nù ozo; mẹ oke igwerigwe ndu shigbaa lẹ Jiudiya l'ophu; mẹ Jierúsalemu; mẹ ọha ọnu-eze-ẹnnyimu Taya waa Sayidonu; ndu byaru anuma iphe, oo-zi; waa g'o mee g'ẹphe wekọrohu l'iphe, emegbaa phẹ nù. ¹⁸ Ndu ọbvú eme wekọrohuchakwapho. ¹⁹ Ikpoto ndu ono tuko emegbaa g'ẹphe denyigbaa ya ẹka; kele ike, shi iya l'ẹhu emeje g'ẹphe wekọrohuchaa g'ẹphe ha.

Emereme l'aphu
(Mat 5:1-12)

²⁰ Jizọsu bya apalia ẹnnyanya dabẹ ndu etsoje iya nù bya asù: "Ẹhu-útso bẹ a gọru nù unubẹ

ndu ụkpa;
 kele ẹka Chileke bu eze bu
 k'unu.

21 Ẹhu-utso be a goru nu unube
 ndu ẹgu agu nta;
 kele ẹpho e-ji unu.

Ẹhu-utso be a goru nu unube
 ndu akwa ẹkwa nta;
 kele unu a-chia ọchi.

22 “Ẹhu-utso be a goru nu unu me amadu -kpoo unu
 ashi; wuchia unu ewuchi; akọ unu onu; eku unu ndu ẹjo-
 iphe opfu l'unu kweru ke Abubu-Ndiphe. 23 G'ehu tsoo
 unu mboke ono; unu pfulihu tee eswa; kele obunggo unu
 paru ẹka l'imigwe; kele ono bukwapho ge nna phe ndiche
 megbaaru ndu mpfuchiru Chileke.

24 “Ole; nshiokwaro unube ndu
 nweru iphe;
 kele unu natabewaru
 iphe, rwuberu unu.

25 Nshio unube ndu ẹpho jiru
 nta-a;
 kele ẹgu a-gu unu.

Nshio unube ndu achi ọchi
 nta;
 kele unu a-kwa ẹkwa
 gu aphu.

26 “Nshio unu; me onyemonye -nodu epfu l'unu eme
 ree; kele ono bukwapho ge nna phe ndiche pfuru ke ndu
 mpfuchiru, shi epfuje iphe, Chileke epfuduru.”

Eye ohogu obu

(Mat 5:38-48; 7:12a)

27 “Ole iphe, mu a-karu unube ndu anu iya nu bu: Unu
 yee ohogu unu obu; unu mejeru onye unu du ashi ree.

28 Unu gojeru onu-oma nu onye turu unu onu. Unu pfujeru
 nu Chileke k'onye koru unu onu. 29 Onye chiru ngu ẹka
 l'agbagba nchi; dobefuuru iya nchi ophu; teme onye
 yetaru ngu uwe-ehu ngu; haa ya g'o yetafu nggafu-eka
 ngu. 30 Nujekwa onyemonye iphe o rworu ngu; teme onye
 wotaru iphe ngu; ta ajiekwa iya aji iya ozo. 31 Unu mejeru
 onyemonye g'o du unu g'onye ozo mejeru unu.

32 “Teke o buepho ndu yeru unu obu be unu yeru obu
 kpurumu; ?bu urwu gunu be ono baru unu? Kele ndu
 iphe-aji bukwapho ndu yeru phe obu be ephe eyeje obu.
 33 Teke o buepho ndu emejeru unu ree be unu emejeru ree;
 ?bu urwu gunu be ono baru unu? Kele ndu eme iphe-aji
 emejkwapho egube ono. 34 Teke o buepho ndu unu ele

ɛnya l'unu a-nata l'ɛka phɛ bɛ unu ejieje ɔgwo; ?bɔ urwu gɔnu bɛ ono baru unu? Ndu eme iphe-eji l'ejiejekwapho ndu eme iphe-eji ibe phɛ ɔgwo g'ɛphe anata iphe, ha g'ɔgwo, ɛphe jieru phɛ. ³⁵ Ɔ buchia g'unu yee ɔhogu unu obu; mejeru phɛ ree. Unu jieje ɔgwo wofu iya ɛnya g'obunggo unu aha shii; tɛme g'unu aburu unwu Ɔkalibekangokotaru-nu, bu Chileke; kɛle ndu ta amadu iphe-oma yɛe ndu ɛjo-iphe bɛ Chileke dɔchakwaruro odoo. ³⁶ Unu bɔru ndu obu-imemini gɛ Nna unu bukwapo.

Agbarwu ndu ɔzo
(Mat 7:1-5)

³⁷ "Unu ta agbarwujekwa ndu ɔzo; gɛ Chileke etee ekpedu unu ikpe; ɔphu unu anmajekwa onye ɔzo ikpe; gɛ Chileke ataa anmadu unubɛdua ikpe. Unu gujeru ndu ɔzo nvu gɛ Chileke a-gukwaarupho unu. ³⁸ Unu nuje nemadzu iphe gɛ Chileke a-nukwapho unu. Iphe, Chileke e-nwuru ye unu l'ɛka bu iphe, a tu-jiru atu-ji; tsua ya atsutsu; bya ayɔ-jia ya ayɔ-ji; o ji godogodo awushihu awushihu. Kɛle ɔo iphe, unu gude turu nu nwibe unu bu iphe, Chileke e-gude tukwarupho nu unu."

³⁹ Ɔ bya anmaaru phɛ ɛtu su: "Onye atsɔ ishi ?ɔ kpɔjeru onye atsɔ ishi ibe iya tɔo? ?ɛphe taa atukodu dalahu lɛ nsu?" ⁴⁰ Onye anwu iphe l'ɛka nemadzu ta akajekwa onye ɔonwu iphe l'ɛka iya enweru ɛnya. Onye eezi iphe bukwa; ɔ -nwutachaa iphe, eezi iya l'ɔo-bya aha g'onye ono, ziru iya iphe ono.

⁴¹ "Bu gɔnu kparu iphe, i humaru nwiphe, no onye ɔzo l'ɛnya; ɔphu i humaduru ɔphu ha g'oswebe l'ɛnya nkengu? ⁴² Ɔzo; ?dɛnu g'ii-gbɛ su nwanna ngu g'o gebe g'i mefu iya nwiphe, du iya l'ɛnya; l'ɛka gubedua ata ahumaduru ɔphu ha g'oswebe, sweru ngu l'ɛnya nkengu? Gube onye ono bu tuko-l'ɛhu-atuko-l'obu ono! Vuru ɔzo mefuadaa iphe ɔphu ha g'oswebe, sweru ngu l'ɛnya nkengu; g'ii-du ike humarweta ɔzo; mefu nwiphe ɔphu ha nwanshii, du nwanna ngu l'ɛnya."

Oshi mɛ akpuru iya
(Mat 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ "Ɔ tɔ dukwa ɔkpobe oshi, mijeru mebyi du eji; ɔphu ɔ dukwanu ɛjo oshi, mijeru mebyi, du ree. ⁴⁴ Eegudeje akpuru, oshi mɛru maru ɛgube oshi, ɔ bu. A ta awɔtajekwa akpuru ujiru l'oshi aga; ɔphu a wɔtajedu ɛra-nggorobyi l'ɛgbara. ⁴⁵ Ɔkpobe nemadzu eshijekwa l'ɔkpobe iphe, du iya l'obu; wofuta ɔkpobe iphe. Ejo nemadzu noɔdu

eshijekwapho l'ejo-iphe, du iya l'obu; wofuta ejo-iphe. Kele iphe, oopfu l'onu bu iphe, jiru iya obu ebushihu ebushihu."

Umadzu labo, akpu ulo

(Mat 7:24-27)

⁴⁶ "? Bu gunu be o gude unu nodu ekuje mu Nnajiuphu; ophu unu emeje du iphe, mu suru g'unu mee?
⁴⁷ Onyemonye, byapfutaru mu nu; bya anuma opfu mu bya eme iya ememe be mu e-goshi unu onye o du g'oo ya. ⁴⁸ O du ge nwoke, l'akpu ulo bya ebvumia ali ebvumi; tua okpa ulo obu le mkpuma. O be teke utso gbaru; mini bya agbapyabe ulo ono; ophu o ngakpodaaru iya nu me anganga; kele a turu okpa iya l'eli mkpuma. ⁴⁹ Obenu l'onye anu opfu mu; ophu o medu iya ememe du g'onye kpuru ulo l'elikoru; ophu o waduru oswa tua okpa iya; mini gbapyabe iya; o daaro teke ono teke ono dapyashihu; tsua gwogiri-gwogiri."

7

Ewekorohu nwozi

onye-ishi ndu ojogu

(Mat 8:5-13)

¹ Jizosu pfebekotakpoephe iphe, oopfu; ndu kuru l'eka ono numa; o bahu le Kapaniyomu. ² O duru onye-ishi ndu ojogu ndu Romu, iphe eme nwozi iya; k'ophu oobyawaa anwuhu. Nwokoro ono be o yeru obu shii. ³ Onye-ishi ndu ojogu ono numaephe ke Jizosu; o bya ezia ndu bu ogerenya ndu Jiu g'ephe je arwo Jizosu g'o bya adzo nwozi iya ndzu. ⁴ Ephe byapfutaephe Jizosu bya akwatakpo rwohia ya ike su iya: "Jikonu; nwoke ono bukwa onye gbaru ke g'i meuru iya iphe ono; ⁵ kele o yeru ndu ali anyi obu; o buru iya kpuru anyi ulo-ndzukọ anyi-a."

⁶ Jizosu tsoru phe jeshia. Unuphu ibe nwoke ono du ya pho ntse; onye-ishi ndu ojogu ono zia ndu onya iya g'ephe gbapfu iya je asu iya: "Nnajiuphu; e jehero eri aphu k'abyabya; kele mu ta agbaduru ke g'i bataru mu l'unuphu; ⁷ ophu mbedua l'onwomu agbaduru k'akpiritaru ngu ntse. O bua g'i pfua opfu onu; nwozi mu a-dua iche. ⁸ Mu bu onye no nemadzu l'eka; o newkwarupho ndu ojogu, no mbedua l'eka. Mu -su onye-a g'o jee owa-a; l'o jee. Mu -su onye ophu g'o bya; l'o bya. Teke mu suru nwozi mu g'o mee owa-a; l'o mee ya."

⁹ Jizosu numa iya; nwoke ono du iya biribiri. O ghakobe bya asu igwe ndu ephe l'ia swi: "Mu suru-a; l'ali Izurelu kponu be mu ta ahumakwaru onye kwetaberu egube-a."

10 Ndu e ziru lwaphutashia azu l'unuphu; nwozi ono wekorohuchawaa ree.

*Jizosu emete nwatibe nwanyi,
ji iya anodedu*

11 O rwua le nchitabohu iya; Jizosu tugbua jeshia mkpukpu, aza Nenu. Ndu etsoje iya nu me ikpoto ndu ozo tso ru iya jeshia. 12 O byakubeshiepho onu-abata mkpukpu ono ntse; a nodu apafutawaa odzu nwoke, bu iya bu ne iya nwa lanu eje elili; teme ne iya ono buru nwanyi, ji iya anodedu. Igwerigwe ndu shi l'oma mkpukpu ono kwatakpo awu etso nwanyi ono. 13 Noo ya; Nnajiuphu humae pho nwanyi ono; imemini iya du iya. O su nwanyi ono: "Hua aka l'anya! Ta arahere kwa!" 14 Jizosu bya edenyi aka l'akwata, a pa odzu ono. Ndu pa iya nu pfuru. O su: "Nwokorobya; mu suru ngu gi teta!" 15 Onye ono, nwuhuru nu ono gbalihu bya awata epfu opfu. Jizosu seru iya ye ne iya l'aka.

16 Ndu rwutakota phe g'ephe ha l'aka ono. Ephe jaahaa Chileke ajaja su: "Okalibe onye mpfuchiru Chileke afutaru anyi-o! Chileke kpapfutaakwaru ndibe iya-o!"

17 E pfudzuru ke Jizosu l'ali Galili l'ophu me l'ali ndu bupheru phe mgburugburu.

*Ozi, Jionu onye emeje baputizimu
ezi g'e zia Jizosu
(Mat 11:2-19)*

18 Ndu etsoje Jionu kokotaru Jionu iphemiphe ono. 19 Jionu bya ekua ndu etsoje iya nu umadzu labo bya ezia phe g'ephe je ajia Nnajiuphu su iya: "?Bu ngu-a bu onye obu, abya nu obu? To o ?bu g'anyi lee anya onye ozo?"

20 Ndu ono byapfuta Jizosu bya asu iya le Jionu onye emeje baputizimu ziru g'ephe bya ajia ya su iya: "?Bu ngu-a bu onye obu abya nu obu? To o ?bu g'anyi lee anya onye ozo?"

21 Teke ono be Jizosu eme g'igwerigwe ndu iphe eme wekorohu; mekpoo ndu ejo iphe-ememe eme; me ndu obvu eme; mewaro igwerigwe ndu ophu atsụ ishi, o mekwarupho; ephe puhahaa uzo. 22 O su ndu ono, Jionu ziru ozi ono: "Unu je akaru Jionu iphe, unu humaru; waa iphe, unu numaru. Unu su iya le ndu atsụ ishi l'aphuwaa uzo; ndu eniyeni nodu ejewaa ije; ndu ekpenta wekorohuwaa; ndu ada nkuchi nodu anuwaa iphe le nchi; ndu nwuhuru anwuhu be e mewaru; ephe teta dzuru ndu;

a nọdu asàru ndu ụkpa ozi-oma ono àsàsà. ²³ Sụ-a; ẹhu-utso bẹ a gọru nụ onye onoya, mu taa bụduru ụpfu adu l'ọkpa."

²⁴ Ndu ono, Jịonu ziru ozi ono tųgbuepho; Jizọsu wata epfuru ikpoto ndu ono kẹ Jịonu sụ phẹ: "Bụ gụnu bẹ unu jeru l'echięgu je ahuma? Bụ ekperema, pherephere enwunga? ²⁵ Bụkwanu gụnu bẹ unu jeru ahuma? Unu jeru ahuma onye gbaphuru ẹrengete ẹkwa? Unu ta amadu lẹ ndu kwaru g'oke-amadu bya eburu eriji ẹpho; anguji ẹpho bẹ dųgbaa l'unuphu ibe eze? ²⁶ Buhunu gunu ozo bẹ unu jeru ahuma? Unu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke tọ? Ihee! Oo ya bụ onoya! Mbụ-a; onye unu humaru bukwa onye gbẹ ka onye mpfuchiru Chileke shii mebyi akaka. ²⁷ Oo ya bụ onye ono, Chileke pfuru opfu ẹhu iya l'ẹkwo-opfu iya sụ: 'Onye ọwa-a bụ onye-ozu mu, mu e-zi g'o vuru ngu ụzo; je abọoru ngu ụzo l'iphu.'* ²⁸ Gẹ mu kakwaru unu: ọ tọ dukwa onye kabakpoo Jịonu l'iphe, bukpuo iphe, nwanyi nwuru anwunwu; obenu l'onye bukpuo ya bẹ a gbekpuo sụ l'anya kachaa alwalwa l'eka Chileke bụ eze bẹ gbekwa ka Jịonu."

²⁹ Ikpoto ndu ono g'ẹphe ha mekpoo ndu ana akiriko numa iphe, Jizọsu pfuru bya etua Chileke onye pfberekoto ẹpha lẹ Jịonu mecharu phẹ baputizimu. ³⁰ Obenu lẹ ndu Farisii waa ndu maru ekemu jikaru uche Chileke l'onwophe bya aburu ndu Jịonu emeduru baputizimu.

³¹ Jizọsu sụ phẹ: "Bụ gụnu bẹ mu a-turu ogbo-a yeru; bukpuo gunu bẹ ẹphe dų g'ọ ya? ³² Ẹphe dų g'unwegirima, nọ l'edupfu eku nwibe phẹ oku asuje: 'Nta bẹ anyi phuru unu ụpyi; ọphu unu ekwedu ete ebvu. Anyi rwua erwubvu; ọphu unu ekwedu ara ẹkwa.' ³³ Noo kẹle Jịonu onye emeje baputizimu bẹ byaru nụ; ọphu ọ dudu iphe, ookweje eriri; ọphu ọ ngudu mẹe; unu sụ l'obvu eme iya. ³⁴ Abubu-Ndiphe byakwanu; bya anodu eri angu; unu sụ g'e lenu l'ọ bụ ẹkpiri; buru onye nggaga mẹe; buru onya ndu ana akiriko mẹ ndu iphe-ẹji. ³⁵ Ole ndu kwetaru kẹ mmamiphe Chileke; l'egoshi lẹ mmamiphe iya bụ iphe, pfuru oto."

Jizọsu akpafu ibe Sayimonu; onye Farisii

³⁶ Tọbudu iya bụ; onye lanu lẹ ndu Farisii seeru iya ẹbyaa. O bya eje ibe onye Farisii ono bya anodu kẹ nri ono. ³⁷ Nwanyi ovuoba, shi l'ime mkpukpu numaepho l'ọ nọ lẹ nri l'ulo onye Farisii; o gude mgbere manu, eshi mkpo teme o nọdu ere ire shii ³⁸ gude bya apfuru iya lẹ mgboru okpa; wata akwashị ẹnya-mini. O nọdu akwashị Jizọsu ẹnya-mini

* 7:27 7:27 Gụnaa Mal 3:1.

l'okpa bya egude egbushi, nọ iya l'ishi gude ehucha iya ya; etsutsu iya onu l'okpa bya eworu manụ ono, eshi mkpọ ono wua ya ya. ³⁹ Onye Fárisii ono, shiru iya ite ebyaa ono hụmae ya phọ; ọ rịa sụ: "Ọme nwoke-a bụ onye mpfuchiru Chileke eviya; mę ọ manurua onye nwanyị-a, l'edenyi iya eka-a bụ; maru g'oombebe iphe-eji kparu."

⁴⁰ Jizọsu sụ iya: "Sayimonu; ọ duru iphe, mu e-pfuru ngu."

Sayimonu sụ iya: "Pfunaa ya; O-zì-iphe."

⁴¹ Jizọsu sụ iya: "Nwoke lanụ jieru umadzu labọ ugwo. Onye ophuu bę o jieru ukporo pangu labọ lę pangu iri. Onye ophuu bę o jieru pangu ise kpurumu. ⁴² Ọ nọnya; ophu ephę adudu ike pfua ya ugwo ono. Ọ parụ ugwo ono hakotaru phę ephenebo. ?Bụ onye ole bę a-ka iya eye obu l'ephenebo ono?"

⁴³ Sayimonu sụ iya: "Mu arikwa l'oo onye ophu ọ haru ophu ka shii phọ."

Jizọsu sụ iya: "I pfuru ree!" ⁴⁴ Ọ bya aghaa enya l'eka nwanyị ono nọ bya asụ Sayimonu: "?I humaru nwanyị-a? Mu bataru ulo ngu; ophu i keduru mu mini gę mu saa okpa; ole nwanyị-a gude enya-mini saa mu okpa; bya egude egbushi iya huchaa ya. ⁴⁵ Ophu i tsutsuduru mu onu; ole eshinu mu bataru bę nwanyị-a gudeę mu phọ etsutsu onu l'okpa. ⁴⁶ Ophu i wuduru mu manụ l'ishi. Obenu lę nwanyị-a gudeephọ manụ, eshi mkpọ; bya ere ire shii, awu mu l'okpa. ⁴⁷ Ọo ya bụ gę mu karu ngu: a guru nwanyị-a nvu l'ikpoto iphe-eji iya. Ọ buru iphe ono meru g'o gude o yee mu obu shii. Obenu l'onye a guru nvu l'iphe, ha nwanshii; eyeje obu nwanshii."

⁴⁸ Ọ sụ nwanyị ono: "A guwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu g'o ha."

⁴⁹ Ndu ephę l'iya eri nri wata epfupfu sụ: "?Bụ onye baa? Onye ophu agujefuaru nemadzu nvu l'iphe-eji."

⁵⁰ Ọ sụ nwanyị ono: "Ekweta, i kwetarụ nkemu dzowaru ngu. Laa l'ehuguu."

8

Unwanyi, l'etso Jizosu

¹ Ntsolohu teke ono kwapho; Jizosu tuko mkpukpu lę mkpukpu jephekota; ara ozi-oma k'eka Chileke bụ eze ono arara; bya epfu iya epfupfu. Yee umadzu iri l'ębo ono swikpoerupho; ² mekpoo unwanyi, ọ haru mee g'ephe wekorohe l'obvu, eme phę nu; mę iphe-ememe mmanu. Unwanyi ono, ephę l'iya swigbaa ono bụ Meri ophu eekuje onye Magudala; onye Jizosu chifuru obvu esaa l'ehuguu;

³ waa Jiowana, nyee Kuza ophu bu iya l'eyeru Herodu eka l'achikobe eku iya waa Suzana; waa ikpoto ndu ozowaro. G'ephe ha gude iphe, ephe nweru ejeru Jizosu phe ozi.

Onye agha mebyi iphe

(Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ O be teke ikpoto nemadzụ zakoberu; ndu shi le mkpukpu wu-pfuta iya; o nmaaru phe etu su phe:

⁵ "Nwoke jeru l'egu atụ mebyi iphe iya. O nodu atụ mebyi iphe ono; o haru daa l'aguga gbororo; a zopyashia ya l'okpa teme enu bya atutua ya. ⁶ O duru ndu ophu daru l'epfu; efufu, oofuta o nwulwashihu nwushihu; kele mini ta adudu l'epfu ono. ⁷ O duru ndu ophu daru l'eka akpuru obvu no l'ime ali; ephe l'obvu ono tuko vutakota. Obvu ono kpagbushia ya. ⁸ O dukwarupho ndu ophu daru l'eka ali du ree bya evushia; bya amia gbaa mgburugburu ugbo ukporo ise."

O pfunya nno bya ara ya arara su: "Onye nweru enuchi, l'anụ iphe; numakwa iya!"

Iphe, meru g'o gude Jizosu

nodu egudeje etu ezi iphe

(Mat 13:10-17; Mak 4:10-12)

⁹ Ndu etsoje iya nu jia ya iphe, etu ono bu. ¹⁰ O su phe: "Oo unubedua be Chileke meru g'unu maru iphe, e shi domigbaa edomi, bu iya bu k'eka Chileke bu eze; obenu le ke ndu ozo be a tukoru anmaru phe l'etu etu; g'oburu ephe -lee enya nta lee imo; o to dudu iphe, ephe ahuma; teke ephe numachaa ru nta numa imo; o to dudu ophu aga phe nchi."

Iphe, etu onye agha

mebyi iphe ono bu

(Mat 13:18-23; Mak 4:13-20)

¹¹ Su-a; waa iphe, etu ono bu baa: "Mebyi iphe ono bu opfu Chileke. ¹² Ndu ophu daru l'aguga gbororo bu ndu ophu numachaa ru iya nu; Obutuswe bya anafu phe mebyi opfu ono, a kuru l'ime obu phe ono; g'ephe te ekweta g'a dzoo phe. ¹³ Ndu ophu daru l'epfu bu ndu ophu bu teke ephe numaru opfu ono be ephe natakpooru iya l'ehu-utso; ole o to gbaduru phe ogbarabvu l'obu; ephe kwetaepho; kpoo nwupfu nwanshii; o beepho teke ohutama byapfutaru phe; ephe gwobe iya. ¹⁴ Ndu ophu daru l'eka akpuru obvu no l'ime ali bu ndu ophu numachaa ru iya nu; ephe jenyaa l'uzo phe ono; oke egomunggo; waa eku; waa iphe-utso ophu du le ndu phe kpanuka phe ehụ; ophu o dudu iphe, ozi-oma ono meru phe l'ehu. ¹⁵ Ndu ophu daru l'okpobe ali;

noo ndu ophu bu ndu numaru opfu ono bya egude okpobe obu oma gudeshia ya ike-ike. Ephe taa nshi pfukashia opfu Chileke ono ge ndu ozo kweta.”

Oroku, e yeru oku kpuchia iphe
(Mak 4:21-25)

16 “O to dukwa onye abujeru; o -yechaa oku l'oroku l'o woru iphe kpuchia ya; ozoo l'o woru iya nwua le mkpula iphe, aaze aze. Eedobeje iya l'iphe, aapfubeje oroku g'onnyemone, bataru nu a-huma iphoro iya. ¹⁷ Kele o to dudu iphe, e domiru edomi, e tee mechadaa mee g'a madzuru; ophu o dudu iphe, eeme le mpya, e tee mechadaa mee g'a madzuru.

18 “Unu kwaberu onwunu enya l'iphe, unu anu le nchi; kele iphe, bukpo onye nweru nu be ee-yebaaru l'ophu o nweru. Onye ete nwe du nu be nwophu o dobesu le ya nweru be aa-gbenu natafa ya nu.”

Ne Jizosu yee unwune iya
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)

19 E mecha; ne Jizosu waa unwune iya bya abyarwuta eka ono. Ophu ephe adudu ike jekube iya; kele nemadzu du igwerigwe. ²⁰ A su iya: “Ne ngu yee unwune ngu nokwa l'etezi eku ngu.”

21 O su: “O to nwekwa onye ozo, bu ne mu; ozoo unwune mu; gbahaa ndu numaru opfu Chileke ono bya eme iya ememe.”

Jizosu abyanii oke akpara-mini
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)

22 O be ujiku lanu; Jizosu yele ndu etsoje iya nu bahu l'ugbo. O su phe: “Unu g'anyi dafu azu eze-enyimu azu iya ophu.” Ephe kporu ugbo jeshia. ²³ Ephe kponyaa; mgbenya tu Jizosu. Oke pherephere gude oke akpara-mini bapfuta phe l'echi ogbu mini ono. Mini wujiahaa ugbo-a; ndu ono nma l'agaga. ²⁴ Ephe je ekutee Jizosu su iya: “Onyibe! Onyibe! Ugbo abyaakwaa anyi ekpuku!”

O gbalihu bya abaarū pherephere mba; baarū oke akpara-mini mba; o buru bugemu. Ekameka daa nyonyoronyo. ²⁵ O su phe: “?Denuhunū ekwekwe obu, unu kweru obu?”

Ndzu gahaa phe. Ephe gude ehu anmanma wata epfu su: “?Bu egube nemadzu gunu baa? Onye ophu asuje pherephere yee mini l'o waa iphe, ephe e-me; ephe emee g'o pfuru.”

Nwoke, obvu eme
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Jizosu p̄hẹ bya akp̄o-rwua al̄i ndu Gerasa, n̄o ghaaru Gálili iphu. ²⁷ Afuta, ọofuta l'ugbo; nwoke, ọbv̄u eme, shi l'ime mkp̄ukpu ḡbapfuta iya. Nwoke ọbu n̄okpowaru ọdu o yeberu uwe l'ẹhu; ọphu o budu l'ulo; ọ buru l'ẹka eelije nemadzu bẹ o bu. ²⁸ Ọ h̄umaep̄ho Jizosu; ọ daa kp̄urumu l'ip̄hu iya; bya echia mkpu s̄u: "Jizosu! Nwa Ọkalibe-kangokotaru-n̄u, b̄u Chileke! ?B̄u ḡnu bẹ mu lẹ ngu jigba? Mu arw̄okwa ngu arw̄orwo; ta an̄ushinu mu aph̄u." ²⁹ Jizosu kahawar̄u ọbv̄u ono g'ọ futa nwoke ono l'ẹhu; kẹle tekenteke bẹ ọ kparwutawaru iya l'ẹhu. A t̄ua ya mkp̄oro l'okpa yele ẹka; chee ya nche. Ọ n̄odu at̄ukoje ip̄he ono ḡbabushia; ọbv̄u ono emee ya; l'ọ sahu laa l'echiẹgu.

³⁰ Jizosu bya ajia ya s̄u: "Ịiza ḡnu?"

Ọ s̄u l'ẹpha iya b̄u Ụnubuku; kẹle ọbv̄u d̄u igwerigwe buru iya l'ẹhu. ³¹ Ọbv̄u ono t̄uko rw̄oo Jizosu s̄u g'ọ t̄o s̄ukwa p̄hẹ g'ẹp̄he w̄ulahu l'iduma, enwedu ọh̄u.

³² Ọ d̄uru ikpoto ezi, akpa nri l'aḡuga ụbv̄u l'ẹka ono. Ọbv̄u ono g'ẹp̄he ha rw̄oahaa ya g'ọ kwe g'ẹp̄he w̄uba ezi ono l'ẹhu. Ọo ya b̄u; ọ s̄u g'ẹp̄he w̄ubanu. ³³ Ọbv̄u ono w̄ufuta l'ẹhu nwoke ono je aw̄uba ezi ono l'ẹhu. Ikpoto ezi ono shi l'aḡuga ụbv̄u ono ph̄ota ọso; ḡbaa kp̄urukpuru ḡbazeta je aw̄uda l'eze-ẹnyimu ono; mini riḡbushia ya.

³⁴ Ndu eche iya n̄u h̄umaep̄ho ip̄he, meru n̄u; ẹp̄he ḡbakashīhu je ep̄fukashia ya l'ime mkp̄ukpu m̄e l'oma ob̄egu. ³⁵ Ọo ya b̄u; a w̄uru jeshinaa ah̄uma ip̄he, meru n̄u. Ẹp̄he byapfuta Jizosu; ẹp̄he bya ah̄uma onye ọbu, ọbv̄u shi l'ẹhu w̄ufu ọbu g'ọ n̄o-kube Jizosu. Ọ d̄uwanu iche; yewan̄u uwe l'ẹhu; ndz̄u ḡuahaa p̄hẹ. ³⁶ Ndu h̄umaru ip̄he, meru n̄u k̄ooru p̄hẹ g'e gude mee onye ono, ọbv̄u shi eme ono o wek̄orohu. ³⁷ Ọo ya b̄u; ndu bupheru mkp̄ukpu Gerasa mḡburugburu rw̄oahaa Jizosu g'ọ l̄ufuru p̄hẹ l'al̄i; kẹle ndz̄u-aḡugu rwutaru p̄hẹ. Jizosu bah̄u l'ugbo laphushia az̄u. ³⁸ Nwoke ono, a ch̄ishiru ọbv̄u l'ẹhu ono rw̄oahaa Jizosu ḡe ȳe ya n̄odu.

Ọphu Jizosu ekwedu; bya as̄u iya: ³⁹ "Te etsoshiru mu. Laa ndu unu je ak̄oo eze ip̄he, Chileke meru ngu."

Ọ t̄uḡbua je etsoru mkp̄ukpu ono mḡburugburu ara eze ip̄he, Jizosu meru iya arara.

*Nwa Jiayir̄osu m̄e nwanyi,
ns̄o eme mkp̄urumkpuru
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Jizosu lwaep̄ho; ikpoto ndu k̄uru l'ẹka ono nata iya okpobe anata; kẹle onyemonye echewaru iya echeru. ⁴¹ Ọ d̄uru nwoke lan̄u, aza Jiayir̄osu, b̄u onye-ishi ulo-ndzuk̄o. Ọ bya adaa Jizosu lẹ mḡboru okpa; bya arw̄o iya; eyeru

iya ẹka l'alì g'ọ bya ibe iya. ⁴² Ishi iya bụ l'iphe, nwoke ono nwutaru bụ mgbawali lanu kpurumu, nowaru iphe, ha g'apha iri l'ẹbo. Nwata ono ọdu abya anwuhu.

Jizosu tsoru iya jeshia. A ọdu awu gidigidi akpa mkpa; ekpo iya ẹka labo. ⁴³ O dukwarupho nwanyi, nsọ-nwanyi mewaru mkpurumkpuru apha iri l'ẹbo, yi le ndu ono. Nwanyi ono tukowaru iphemiphe, o nweru mepushichaa l'eka ndu eme obu; ophu o dudu onye ophu metaru iya nu. ⁴⁴ O shia Jizosu azu pyobata bya edenyi onu uwe iya ẹka; nsọ nwanyi ono meepho bugengu. ⁴⁵ Jizosu su: “?Bu onye denyiru mu ẹka?”

Ophu o dudu onye kweru l'oo ya. Pyita su iya: “Ha! Onyibe; igwe oha-a ekpo ngu ẹka labo egube-a; i ọdu aji onye denyiru ngu ẹka.”

⁴⁶ Jizosu su: “O duru onye denyiru mu ẹka; kele mu mawaru l'ike shi mu l'ehu lufu.” ⁴⁷ Nwanyi ono nonyaa bya amaru le ya tee domikotadu onwiya; o gude ehuru anmanma bya adaa ya kpurumu l'iphu; bya araa ya arara l'iphu oha iphe, kparu iphe, ya denyiru iya ẹka; bya epfukwaapho ge ya gude wekorohu teke ono teke ono. ⁴⁸ Jizosu su iya: “Nwada mu; ekweta ngu mewaru i wekorohu. Laa l'ehuguu!”

⁴⁹ Tobudu iya bu; Jizosu kpukwaduru-a opfu l'onu; nemadzu shi l'ibe onye-ishi ulo-ndzuko pho bya asu yebedua ono, bu onye-ishi ulo-ndzuko ono: “Hakwaa O-ziphe; te epfuchiakwa iya nchi; le nwa ngu nwanyi nwuhwakwaru.”

⁵⁰ Jizosu numa iya bya asu iya: “Ta atsushi ebvu! Oo 'epho g'i kweta! I -kwetawaa be nwa ngu a-dua iche.”

⁵¹ Jizosu byarwutaepho unuphu; ophu o dudu onye o kwekwaduru ge yee ya swiru bahu l'ulo; gbahaa Pyita; waa Jionu; waa Jiemusu; waa ne le nna nwata ono. ⁵² Onyemonye tuko echi mkpu; akwa ekwa nwata ono. Jizosu su: “Unu ta arashi ekwa; kele o to nwuhuduru anwuhu. Oo mgbenya be ooku.”

⁵³ Ephe ze iya ochi; kele o doru phe enya le nwata ono nwuhuru anwuhu. ⁵⁴ O bya eseta nwata ono l'eka bya ekua ya su: “Nwata! Teta!” ⁵⁵ Nwata ono lwaphuta azu l'ekpa iya. O kwolihi. Jizosu su g'a nu nwata ono nri g'o ria. ⁵⁶ O du ndibe phe biribiri. O su g'ọ to dukwa onye ephe e-pfuru iphe ono, meru nu ono.

9

*Jizosu ezi ndu-ishi-ozu iri l'ẹbo
g'ephe je epfua opfu Chileke
(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)*

¹ Jizosu bya ekukobe umadzu iri l'ebo ono l'eka lanu; bya eyeru phe okpukpu-ike g'ephe gudeje ike chishije obvu g'o duhaba; waa g'ephe meje ge nemadzu wekorohu l'iphe, eme iya nu. ² O bya ezia phe su g'ephe je araa k'eka Chileke bu eze arara; waa g'ephe mee ndu iphe eme g'ephe wekorohu. ³ O su phe: "Unu ta adukwa iphe, unu e-gude gbeshi ije unu. Unu ta apakwaru oshi-mpaleka; ophu unu apakwaru ekpa. Unu te egudekwa nri; ophu unu egudekwa okpoga. Ophu unu eyekwa uwe n-yekwaso. ⁴ Unuphu, unu bahukpowaru; unu noduekwapho l'eka ono. Unu -shi l'eka ono unu ejeshia mkpukpu ozo. ⁵ Eka unu jeru; a -jika unu; unu lufuta le mkpukpu ono jishia urwuku okpa unu g'o buru iphe, l'a-nodu agba phe ekebe."

⁶ Ephe tugbua je ejepheahaa le mkpukpu le mkpukpu; ara ozi-oma ono arara; bya eme ge ndu iphe eme wekorohu l'ekameka.

Iphe, atufu Herodu ehu
(Mat 14:1-12; Mak 6:14-29)

⁷ Ochi-oha, bu Herodu numa iphemiphe ono, emenu ono; o tufu iya ehu. O duru ndu suru l'oo Jionu tetaru dzuru ndzu ozo. ⁸ Ndu asu l'oo Elayijia tetaru; ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahu ndu mpfuchiru Chileke tetaru. ⁹ Herodu su: "Ha! ?Buhunu onye bu onye owa-a, mu anu nkiya egube owa? ?Bu Jionu-a, mu ziwaru; e je egbuta iya ishi wotaru mu-a; too ?buhunu onye?" No iya; Herodu meahaa ge ya e-me humakpoo Jizosu obu enya.

Jizosu anu unu umadzu
iri l'ebo l'ukporo iri nri
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jion 6:1-14)

¹⁰ Ndu-ishi-ozu ono jechaa bya alwaphuta azu bya akokotaru Jizosu iphe, ephe meru. O duta phe; ephe swiru jeshia Betusayida nwekinyi phe. ¹¹ Ikpoto ndu ono numa iya bya etsoru iya. O nata phe okpobe anata bya awata phe epfuru k'eka Chileke bu eze; bya emee ndu iphe eme; ephe wekorohu; mbu ndu o bu mkpa.

¹² O be l'uzenyashi; umadzu iri l'ebo ono byapfuta iya bya asu iya: "Sudupho ikpoto ndu-a g'ephe tsoru unuphu l'unuphu l'iphe, bukpuo mkpukpu-a, bupheru mgburugburu-a je akpata nri, ephe e-ri; choo eka ephe akwa; kele eka-a, anyi no-a bukwa echiogu."

¹³ O su phe: "Unubedua l'onwunu nunu phe nri g'ephe ria."

Ephe su iya: "Iphe, anyi gude l'eka-a bukwa ishi buredi ise waa ema labo kpuu; gbahaa g'anyi je l'onwanyi je

azutaru g'ephe ha nri." ¹⁴ Kele unwoke, dokwanuru l'eka ono beru l'unu unwoke iri l'ebo l'unwoke ukporo iri.

Jizosu su ndu etsoje iya nu: "Ngwa; unu mee phe g'ephe nodugbaa anoo l'ophere l'ophere; g'ephe noo ukporo ebo-ebo l'iri-iri."

¹⁵ Epe bya emee g'o pfuru bya emee phe; epe noduchaa anoo g'ephe hakota. ¹⁶ O bya ewota ishi buredi ise ono waa ema labo pho; bya apalia enya imeli kele Chileke ekele ke nri ono; bya eworu iya nyawashia; bya anu ndu etsoje iya nu g'ephe keeru ikpoto ndu ono. ¹⁷ Epe tuko rijichaa epho. A tutukobe ophu epe riphodoru; o ji nkata iri l'ebo; mbu ibiribe buredi ono.

Pyita akọ onye Jizosu bu

(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)

¹⁸ O be teke Jizosu no epfu anu Chileke nwekinyi iya; ndu etsoje iya nu nodukwapho l'eka ono epe l'iya. O su phe: "Bukpoo onye be ndiphe asuje le mu bukpoo?"

¹⁹ Epe su iya: "O nwekwaru ndu asuje li bu Jionu, onye shi emeje baputizimu. O nwekwarupho ndu asuje li bu Elayijia. Ndu asu l'oo onye lanu l'ime akahu ndu mpfuchiru Chileke tetaru dzuru ndzu."

²⁰ O su phe: "Unubedua-e; ?Unu sukwanuru le mu bu onye?"

Pyita su iya: "Oo ngu bu Kereshi obu, shi Chileke l'eka."

Epfufu mbu, Jizosu epfu

le ya e-je iphe-ehuka nwuhu

(Mat 16:20-28; Mak 8:30-9:1)

²¹ O karu phe bya alooru phe eka le nchi g'o to dukwa onye epe e-pfuru iphe ono. ²² O su: "Abubu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, du igwerigwe; ndu bu ogerenya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu l'a-jikakwa iya woru iya megbua. O -rwua le mboku k'eto iya Chileke emee ya l'o teta dzuru ndzu ozo."

²³ O su phe g'ephe ha: "Onye o du iya g'o tsoru mu; g'onye ono wofu enya l'ehu onwiya; vutaje oswebe onwu nkiya mboku-mboku vuru tsoru mu. ²⁴ Kele onye eme g'o dzoo onwiya ndzu l'e-tuphakwa ndzu iya etupha. Onye gudekwanu opfu ehmu tuhaa ndzu iya l'a-dzo onwiya ndzu. ²⁵ Mbu ?bu gunu bu urwu, nemadzu ritaru me o -nwekotachaa iphemiphe, no le mgboko-a bya alakwanaa onwiya l'iswi; a nua ya aphu? ²⁶ Kele onye iphere Abubu-Ndiphe du; iphere ezi ozi-oma iya du iya; iphere onye ono a-dukwapho Abubu-Ndiphe me o -noduepho l'ogbu-nwijnwii nkiya abya; waa l'ogbu-nwijnwii ke Nna iya; waa ogbu-nwijnwii k'unwu-ojozi iya, du nsu. ²⁷ Ole ge mu

gbukwaaru iya unu tororo; o dukwaru ndu haru pfuru l'eka-a, ata yidu nwuhu; gbahaa l'ephe humaadaru eka Chileke bu eze."

Jizosu egbu nwiiinwii

(Mat 17:1-8; Mak 9:2-8)

²⁸ "A nopho iphe, ha g'abali esato, o pfuru iphe ono; o bya eduta Pyita; waa Jionu; waa Jiemusu je enyihu eli ubvu; jeshia epfuru nu Chileke. ²⁹ O pfunyaepho nunyaepho Chileke; iphu iya gbuchafu; uwe iya chanwehu; gbuahaa nwiiinwii. ³⁰ A bya ele enya; ndiche labo nodu epfuwaa eyeru iya. Ndu ono bu Mosisu yee Elayijia. ³¹ Ephebedua goshikwarupho onwophe l'ogbu-nwiiinwii imigwe. Ephe nodu epfuru Jizosu k'anwuhu, oo-nwuhu le Jierusalemu, bu iphe, Chileke tubuwaru l'oo-me iya. ³² Teke ono be Pyita yee ndu ephe l'iya swi kumihuwaru mgbenya. Ephe tehu bya ahuma ogbu-nwiiinwii ya ono waa umadzu ebo ono, ephe l'iya pfuru l'eka ono. ³³ Ndu ono byaepho aha Jizosu; Pyita su iya: Onyibe; o dukwa ree g'anyi no l'eka-a; g'anyi tua mkpu eto: nanu nkengu; nanu ke Mosisu; nanu ke Elayijia." Pyita ta amahedu iphe, oopfu.

³⁴ O kpukwaduru nno l'onu epfu; urwukpu bya aso-kputa phe. Ndu guahaa phe g'urwukpu sopyaberu phe ono. ³⁵ Olu-opfu shi l'urwukpu ono gbufu su: "Onye owa-a bu Nwa mu nwoke, mu hotaru. Unu numajekwa iphe, oopfu!"

³⁶ Olu ono pfuchaepho iphe ono; onye a humaru buwaru Jizosu nwekiya. Ephe no-kirishia; ophu o dudu onye ephe pfuru iya teke ono; mbu iphe ono, ephe humaru ono.

Eeme onye obvu atu ndapfu

g'o wekorohu

(Mat 17:14-18; Mak 9:14-27)

³⁷ O be le nchitabohu iya g'ephe nyizetachaa l'eli ubvu ono; ikpoto nemadzu wu-pfuta iya. ³⁸ Noo ya bu; nwoke lanu l'ime ikpoto ndu ono chishia su: "O-zi-iphe; jiko lenaa nwa mu-a enya; kele o kwa iya bu mu nwa lanu. ³⁹ O duru egube obvu, akparwutaje iya l'ehu; o -bya l'o tua ya ndapfu; k'ophu uphu anoduje atsushi iya l'onu; oomekaadaa ya iphe teme l'o haa ya. ⁴⁰ Mu rwoo ndu etsoje ngu nu g'ephe chifu iya; ophu ephe adudu ike."

⁴¹ Jizosu su: "Ha-oo! Unube ogbo ejo okpoma owa-a, adudu iphe, unu ekwetaje-a! ?Bu teke ole be mu a-takpoo nshi ge mu l'unu no-beru? Gudeeshikwa nwa ngu obu kpitaru!"

⁴² Nwata ono jepfushiepho Jizosu; obvu ono tua iya tua l'ali bya eworu iya gbachia. Jizosu bya abaaruu obvu ono

mba; bya emee nwata ono o wekoro. O duru iya nū nna iya. ⁴³ Ẹp̄he chikafuchaep̄ho ẹn̄ya ele g'ike d̄u-be Chileke.

*Jizosu ep̄fu iya k'ugbo ẹbo
lẹ ya e-je ip̄he-ẹhuka nw̄hu
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Ọ t̄uko d̄ugbakwada p̄hẹ-a biribiri mb̄u ip̄hemip̄he, Jizosu emegbaa. Ọ s̄u ndu etsoje iya nū: ⁴⁴ "G'op̄fu-a bamikwaa unu l'ẹnu-nch̄i; kele Ab̄ubu-Ndip̄he bẹ ee-mechakwaa kp̄uru ye ndip̄he l'ẹka." ⁴⁵ Ọp̄hu ẹp̄he ta amad̄u ip̄he, o pfuru; kele e domiru iya edomi g'o to doshi p̄hẹ ẹn̄ya. Ndz̄u n̄odu aḡukwanu p̄hẹ g'ẹp̄he e-me j̄ia ya.

*Onye kachakp̄oo shii
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Ẹp̄he wata adz̄okashi onye kachaa shii lẹ g'ẹp̄he ha. ⁴⁷ Jizosu maerup̄ho ip̄he, d̄u p̄hẹ l'okpoma bya ekuta nwata nsh̄ii pf̄u-kube onwiya; ⁴⁸ bya as̄u p̄hẹ: "Onye gude k'iswi ẹhu mu nabata nwata nsh̄ii, ha ẹgube-a buakwaa mu bẹ ọ nabataru. Onye nabatakwan̄uru mb̄edua; buakwanaa onye ono, ziru mu ozi ono bẹ ọ nabataru; kele ọo onye ẹn̄ya kachaa alwalwa lẹ g'unu ha bu onye kachaa shii."

*Onye ata akp̄oshidu ip̄he, anyi eme
(Mak 9:38-40)*

⁴⁹ J̄ionu s̄u iya: "Onyibe; anyi h̄umaru onye gude ẹpha ngu ach̄ishi ọbv̄u. Anyi s̄u iya g'o to meshi l'o too tsodu ngu g'anyibedua."

⁵⁰ Jizosu s̄u iya: "Unu ta as̄ushi iya g'o to meshi; kele onye ata akp̄oshidu ip̄he, anyi eme akp̄oshi bu anyi."

Ndu Samériya ajika Jizosu

⁵¹ O rwutash̄i ẹ ya p̄h̄o l'ala l'imigwe; ọ t̄uḡbua lẹ ya jef̄utaje Jierúsalem̄u. ⁵² Ọ har̄u ndu-ozi zia g'ẹp̄he vuru iya ọzo je. Ndu ozi ono t̄uḡbua bya abah̄u lẹ mkp̄ukpu lan̄u, n̄o lẹ Samériya je g'ẹp̄he doziaru iya ẹka ọo-zẹ. ⁵³ Ọp̄hu ndu ẹka ono ekwed̄u iya anata; kele o phoberu ọzo Jierúsalem̄u. ⁵⁴ Jiemusu; waa J̄ionu, bu ndu etsoje iya nū h̄uma ẹgube ip̄he ono bya as̄u iya: "Nnajiup̄hu! ?B̄u g'anyi kar̄u ọku g'o shi l'imigwe bya ekepyash̄ia p̄hẹ t̄o?"

⁵⁵ Jizosu ghak̄obe bya agbochia p̄hẹ ọnu s̄u p̄hẹ: "Unu ta amakwa ẹgube ip̄he, unu l'iya l'eme. ⁵⁶ Kele Ab̄ubu-Ndip̄he ta abyad̄uru emebyi ndz̄u ndip̄he; ọ ch̄ia g'ọ dz̄oo ndz̄u." E mecha; ẹp̄he shi l'ẹka ono t̄uḡbua jeshia mkp̄ukpu ọzo.

*Ndu e-tso Jizosu
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Ẹphe jjenjaẹpho l'uzo; nwoke lanu sụ iya: “Nnajiuphu; mu e-tsojekpọe ngu phọ eje ẹkameka, iije.”

⁵⁸ Jizosu sụ iya: “Uphega nwekwaru ẹnụ; ẹnù, ephe l'eli nweru ẹpfune; obenu lẹ Abubu-Ndiphe te enwedu ẹka oodobeje ishi.” ⁵⁹ Ọ sụ onye ọzo: “Tsoru mu!”

Onye k'ono sụ iya: “Nnajiuphu; gẹ mu jekwa elifua nna mu.”

⁶⁰ Jizosu sụ iya: “Haa ndu nwuhuru anwuhu g'ephe lia ndu nkephe, nwuhuru anwuhu. Gubedua l'onwongu je epfua k'ẹka Chileke bu eze g'a numadzuru.”

⁶¹ Onye ọzo sụ iya: “Nnajiuphu; mu e-tsokwaru ngu; ọle ọo gẹ mu je asuadaa ndibe mu g'ephe nokwa-ẹhu mma!”

⁶² Jizosu sụ iya: “Ọ-pa-ọgu agha ẹnya l'azu ta ayikwa l'ozu k'ẹka Chileke bu eze.”

10

Jizosu agba ndu-ozu iya ẹbo-ẹbo l'ozu-oma ono

¹ E mechaa; Nnajiuphu byakwa bya ahoṭa ukporo umadzu ẹto l'umadzu iri l'ẹbo ọzo bya agbaa phe ẹbo-ẹbo; sụ g'ephe vuru iya ọzo jekota l'iphe, bukpo mkpukpu mekpoo ẹkameka, yebedua l'onwiya abya ejeje. ² Ọ sụ phe: “Iphe, a koru l'opfu chashiakwaru; mbu l'ọ kwatakpokwaaru ha shii; obenu lẹ ndu-ozu, akpata iya akpata ha nwanshii. Unu pfuru nu Nnaji, nwe iphe, a koru l'opfu g'o ye ndu-ozu, l'a-bya akpata iya nu. ³ Unu tugbua jeshia. Unu lekwa ẹnya: l'unu dukwa g'unwu aturu; mu chiakwaru unu ye g'unu jeshia ẹka agu jiru ejiji. ⁴ Unu te egudekwa ẹda-okpoga; ọzo ẹda mmanu; ọzo akpokpa. Unu te ejekwa anodu k'ekwe ekele lẹ gbororo. ⁵ Unuphu, unu -bahukpooru; unu vuru ọzo sụ: ‘Gẹ nchi dukwa doo l'unuphu-a.’ ⁶ Teke nwa nchi-odoo no l'ẹka ono; nchi-odoo unu aburu nkiya. Teke 'ọ dudu; l'ọ lwaphutaru unu azu. ⁷ Unu bukwarupho l'unuphu ono; riye nguje iphe, bukpo iphe, ephe nuru unu; kele onye akanya gbaru k'anata ugwo iphe, o setaru. Unu te ebuphekwa l'unuphu l'unuphu. ⁸ Teke unu bahuru mkpukpu; ephe -nata unu ree; unu rijeekwapho iphe, a nuru unu. ⁹ Unu mee g'ẹhu du ndu iphe eme ike l'ẹka ono; unu asu phe: ‘Chileke abyaakwaa aburu eze unu.’ ¹⁰ Teke unu bahukwanuru mkpukpu; ophu ephe anataduru unu; unu alufu l'oma gbororo iya bya asu phe: ¹¹ ‘Urwuku mkpukpu unu, du anyi l'okpa be anyi jishiakwaru unu-o! Ọ kwa iphe, unu a-maru bu lẹ Chileke abyawaa egoshi lẹ ya bu eze.’ ¹² Ọle iphe, mu akaru unu

bụ; ọo-kakwaru ndu Sodomu mma mbọku ikpe; eme lẹ mkpukpu ono.”

Iphe ee-me ọha, jikaru nụ
(Mat 11:20-24)

¹³ “Nshio gube ọha Korazinu! Nshio gube ọha Betusayida! Kele ọme e wotaru iphe-ohumalenya, e meru l’ime unu mee l’ọha Taya yele ọha Sayidonu m’ephe eyekwaa uwe-aphu; kpua onwophe ntu ụzenya; gude goshi l’izimanu lwaru phe azu; ephe ghawaa umere lwapfuta Chileke. ¹⁴ Ole ọo-karu ndu Taya waa ndu Sayidonu mma me Chileke kpeje ikpe eme lẹ g’ọo-du unubedua. ¹⁵ Gube ọha Kapaniyomu! ?O du ngu g’e kulia ngu g’i supfuru l’imigwe to? Aa-gbẹkwanu kwatsua ngu kwarua ngu oku-ali-maa!”

¹⁶ O su ndu etsoje iya nu: “Onye numaru iphe, unu pfuru numawaru iphe, mu pfuru; onye jikaru unu jikakwaru mu pho; teme onye jikakwanuru mbedua buakwaa onye ono, ziru mu ozi ono be o jikaru.”

Ndu Jizosu ziru ozi
alwa l’ehu-utso

¹⁷ Ukporo umadzu eto l’umadzu iri l’ebo ono jechaa bya egude ehutu lwa bya asu Jizosu: “Nnajiuphu; anyi gude epha ngu kachaa obu ike!”

¹⁸ O su phe: “Mu shia ele Nsetanu g’o shi l’igwe ada g’ebemu-igwe. ¹⁹ Su-a; mu yeakwaru unu ike l’eka g’unu zopyabejchaa agwo l’okpa me akpi me g’unu kakota iphe, bukpo ike k’ohogu ono, bu Obutuswe ike. O to dudu iphe, byaru ayi mee unu. ²⁰ Ole g’o to bukwaru iphe, ehutu iya anodu atso unu bu l’unu ka obu ike; g’ehu tsojechia unu l’e dewaru epha unu l’ekwo l’imigwe.”

Ehu atso Jizosu
(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Lẹ teke ono kwapho be Unme Chileke meru Jizosu; ehutu tsohahu iya. O su: “Mu ekele ngu ekele Nna, bu Nnaji igwe yee ali; l’i domiru iphe-a ge ndu kwaru enya; waa ndu mmamiphe ta amaru iya; i woru iya goshichia ndu obu phe guru iphoro ge k’unwegirima. Ee! Nna; noo iphe, i mekpoyerupho g’o du ngu; waa g’ootso ngu utso ememe iya.

²² “Nna mu yeakwaru mu iphemiphe l’eka. O to dukwa onye maru onye Nwa Chileke bu; gbahaa Nna iya, bu Chileke. Ophu o dukwa onye maru Nna iya, bu Chileke; gbahaa Nwa iya; ozo epho onye Nwa iya ono hotaru; goshi iya Nna iya.”

²³ Jizosu yee ndu etsoje iya nu nɔduepho nwɛkinyi phe; o ghakɔbe su phe: "Ehu-utso be a goru nu unube ndu gude ɛnya unu ahuma iphe-a, unu ahuma-a. ²⁴ ?Unu maru-a le ndu mpfuchiru Chileke; waa ndu eze, du igwerigwe be o guru egu ahuma iphe-a, unu ahuma-a; ole e phe ta ahumaduru iya. O gukwaru phe pho anuma iphe-a, unu anu-a; ole e phe ta ahumaduru iya."

Ekemu, kpɔ-chiru ishi

(Mat 22:34-40; Mak 12:28-34)

²⁵ Noo ya bu; onye lanu, maru ekemu gbalihu ge ya gude aji hua Jizosu ama bya asu iya: "O-zi-iphe; ?bu gunu be mu e-me ge mu dzuru ndzu ojeje."

²⁶ O su iya: "?Bu gunu be e deru l'ekwo ekemu? ?I gutaru gunu?"

²⁷ Nwoke ono su iya: "Ekwo ekemu suru: 'Yee Nnajiuphu, bu Chileke ngu obu ngu g'o ha. Gude ndzu ngu g'o ha; me ike ngu g'o ha; me uche ngu g'o ha yee Chileke obu. Waa g'i yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu.' "

²⁸ Jizosu su iya: "I pfukotaru iya; i -mee nno; l'inweru ndzu."

Etu k'onye Sameriya,

nweru obu oma

²⁹ Nwoke ono kuchata iya bya asu iya: "?O bukwanuru onye bu nemadzu ibe mu obu?"

³⁰ Jizosu nmaaru iya etu su: "O duru nwoke, shi Jierusalemu eje Jieriko. O je evubaa ndu ana nfu. E phe tsua ya iphe tsugbuphodo iya ndzu nwanshi; gbabe iya oto bya aparu iya haa; o noduwaa mkpokpo ndzu. E phe gbakashihu. ³¹ O duru g'o nwuru; onye uke Chileke nodu aghata l'uzo l'eka ono bya ahuma iya; bya agbango ya; shia uzo ozo; o buru iya atugbu. ³² Oshilokpa Liviayi ghatashikwaapho l'uzo ono bya ahumakwa iya pho bya ahangokwaa ya pho. ³³ Obenu l'onye Sameriya, ejekporo iphe, oje ghatashiaru eka nwoke ono no bya ahuma iya; imemini iya du iya. ³⁴ O bya ejepfu iya bya edebechaa ya manu l'onya, dugbaa ya l'ehu; kpua ya ya mee bya ekechishia ya ya. O bya apata iya tukobe le nkapfu-igara iya; bya aparwuta iya ulo ndu ije; bya edobe iya swiru. ³⁵ O be le nchitabohu iya; o chifuta shiru labo bya anu onye-nche ulo ndu ije ono bya asu iya: 'Letakwa iya ɛnya. Teke mu lwaru; o -duru iphe ozo, o phubaaru ngu; mu a-pfu ngu iya.'

³⁶ "?Bu onye ole l'ime umadzu eto ono be i riru l'oo ya bu nemadzu ibe nwoke ono, vubaru ndu ana nfu ono?"

³⁷ Onye ezije ekemu ono sụ iya: “Ọo onye ọp̄hu ph̄uru iya obu-imemini ph̄o.”

Jizọsu sụ iya: “Laa; je emeje ẹgube ono.”

Jizọsu akpafuta

Mata yee Meri

³⁸ Tọbudu iya bụ; Jizọsu ph̄e kwas̄eru ejekp̄oekwapho iphe, ẹphe eje. Ẹphe jenyāep̄ho l'uzo; ọ bahụ l'oma mkp̄ukpu lanụ. Nwanyị, ẹpha iya bụ Mata dubata iya ibe ph̄e; ḡe ya kwaarụ iya ẹbyaa. ³⁹ Nwanyị ono nweru nwune nwanyị, ẹpha iya bụ Meri. Meri je an̄odu n̄onyabe Nnajiuphu; an̄u op̄fu iya. ⁴⁰ Mata yen̄ukakwanuru ẹhu l'eme nri. Ọ bya ejep̄fu Jizọsu je asụ iya: “Nnajiuphu! ? Tii s̄udu nwune mu nwanyị g'ọ t̄o hash̄iru mu ozi-a ḡe mu je nw̄ekinyi mu? S̄unu iya g'ọ bya eyeru mu ẹka!”

⁴¹ Nnajiuphu sụ iya: “Mata! Mata! I k̄unukaru photophoto megbushin̄uka onwongu. ⁴² Iphe lanụ bụ iphe, d̄u mkpa kp̄urumu. Meri hataakwanaru òkè-iphe ono ọp̄hu ka ree. Ọp̄hu a naf̄ubaedu iya ya anaf̄u.”

11

Jizọsu ezi g'eep̄fufe an̄u Chileke

(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ O be ujiku lanụ; Jizọsu n̄odu ẹka lanụ ep̄fu an̄u Chileke. O pfughechāe ya ph̄o; onye lanụ l'ime ndu etsoje iya n̄u sụ iya: “Nnajiuphu; zinaa anyi g'eep̄fufe an̄u Chileke ḡe Jīonu zikwarup̄ho ndu etsoje iya n̄u-a.”

² Ọ sụ ph̄e: “Unu -n̄odu ep̄fu an̄u Chileke; unu s̄uje:

“Nna anyi, bu l'imigwe;

G'e dobe ẹpha ngu iche.

Goshinu l'ọo ḡubedua b̄u eze.

G'emeje iphe, d̄u ngu l'uche

l'eliphe;

g'eemeje iya l'imigwe.

³ N̄unu anyi nri ntan̄u-a;

Nri, a-s̄ujeru anyi eri

mb̄oku-mb̄oku.

⁴ Ḡaru anyi nv̄u l'ẹka anyi

mesweru ngu.

G'anyi ḡuru ndu mesweru

anyịbedua.

Te ekwekwa g'anyi nmalah̄u

l'ọhutama.

Naf̄utachikwaa anyi g'anyi

ta aba l'ẹka onye

ejo-iphe.”

⁵ Jizosu sụ phẹ: “Denu g'unu ha onye e-jepfu ònyà iya l'echi abali je asụ iya g'o jie ya ugwo ishi buredi ẹto; ⁶ l'ònyà iya, shi ẹka dụ ẹnya byaru ibe iya; ọphu ya enwedu nri, ya a-nụ iya. ⁷ Ònyà iya ono gbẹ l'ime ụlo sụ: ‘E pfuchishi mu nchi! Mu gu-chiwaru ụzo; swọbe iya iphe. Mu l'unwu mu zewaa azee. Ophu mu agbeshiedu abya ngu anụ buredi ke nta.’ ⁸ Gẹ mu kakwaru unu: ọ -buru l'ọ tọo gbeshidu abya iya anụ buredi ono kele ọ bụ ònyà iya; l'oo-gudenu kele oopfuchi iya nchi; ọphu iphere adudu iya bya anụ iya iphe, ọ byaru asụ g'ọ nụ iya. ⁹ Noo g'o gude mu sụkwanu unu; unu pfua g'a nụ unu iphe; aa-nụ iya unu! Unu chọo iphe; unu a-chọta iya! Unu kua ẹka l'uzo; aa-guharu iya unu! ¹⁰ Kele onyemonye, sụru g'a nụ iya iphe bẹ aa-nuje iphe; onye chọru nụ l'a-chọtaje; onye kuru ẹka bẹ aa-guhajeru ụzo. ¹¹ ?Denu g'unu ha, buru nna, onye nwa iya a-sụ g'ọ nụ iya ẹma; l'ọ gbẹ chiru agwọ nụ iya; ¹² ọzoo teke ọ sụru g'ọ nụ iya ẹkwa-ọku; l'ọ nuchia ya akpi? ¹³ Eshinu unubẹ ndu bụ ndu ẹjo-iphe amajeru nụ unwu unu iphe, dụ ree; ? buchia Nna unu bu l'imigwe ta akabadaa amaru g'oo-me nụ unu Unme-dụ-Nsọ; mbụ unubẹ ndu sụru g'ọ nụ iya unu?”

Ẹka ike Jizosu shi

(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)

¹⁴ O be teke ọzo; ọ duru nwoke, Jizosu chifuru ọbvụ, bu iya l'ẹhu, meru ẹbe oopfujedu opfu. Kpiridangu-ọbvụ ono lufuepho nwoke ono l'ẹhu; nwoke wata epfu opfu. O dụ ikpoto ndu ono biribiri. ¹⁵ O duru ndu ọphu sụru l'ọo ọbvụ, bụ Biyelezebọlu, bụ iya bẹ bụ onye-ishi iphe, bukpoọ ọbvụ bẹ o gude achishi ọbvụ.

¹⁶ Ndu ọphu abya agbabẹru iya ọnyà opfu g'ẹphe gude nmata iya; sụ iya g'o menaarụ phẹ iphe-ọhumalenya, e-goshi l'ọo Chileke ziru iya eviya. ¹⁷ O maerupho iphe, ẹphe ari bya asụ phẹ: “Ali-eze -keha ẹbo; seahaa opfu bẹ ọ bukwa ọla-l'iswi. Nokwaphọ g'ọo-dụ l'unuphu, keharu onwiya ẹbo. ¹⁸ Teke ọ bukwanu lẹ nkwoka dụ l'ibe Nsetanu; ?denu g'ee-me g'ali-eze iya keru; mẹ unu -sụ l'ọo Biyelezebọlu bẹ mu gude achishi ọbvụ? ¹⁹ O -bukwanuru l'ọo Biyelezebọlu bẹ mu gude achishi ọbvụ; ?bụ gunu bẹ ndu k'unu gudekwanu achishi ọbvụ nkephe? O kwa iya bụ l'ọo ndu k'unu e-goshiwaro unu l'ikpe nmaru unu. ²⁰ Obenu teke ọ bukwanu l'ọo ike Chileke bẹ mu gude achishi ọbvụ ọbu; ọo ya bụ l'o noo iphe, egoshi lẹ Chileke bukwa eze l'ẹhu unu.

²¹ “Onye ọkpẹhu dụ -kwaghe ngwogu akwaghe nọdu eche ibe iya nche; ?ti madu l'ọ tọ dudu iphe, eme iphe iya?”

²² Obenu teke onye ka iya ike byaru afuaru iya; bya alwụ-kpee ya l'ọ nata iya ngwọgu ono, bu iphe, o doberu ọnya ono; bya akwaa ivu iya ono kekashia.

²³ "Su-a; onye mu l'iya ata tugbaduru bukwa onye opfu mu; onye mu l'iya ata achikobedu achikobe l'achikakwa achika.

Iphe, akpaje ọbvụ alwa azụ

(Mat 12:43-45)

²⁴ "Teke a chifuru nemadzu ọbvụ l'ẹhu; ọbvụ ono etsoru echiegu ẹka mini adudu aghaphe; achọ ẹka ọo-nmẹ anmẹe. Teke o jenyaaaru; ọphu ọ dudu ẹka ọ humaru; l'ọ sụ gẹ ya laphuëshikwa azụ l'akahụ ọlo iya-a. ²⁵ Teke ọ byatashiaru; a zawa iya azaza; dozichaa ya ree; ²⁶ l'o je je achita ọbvụ ẹsaa ọzo, ka iya njo; ẹphe awuba je eburu iya; ndzụ nwoke ono teke ono abya aka njo; eme le teke mbụ pho."

Okpobe ẹhu-utso

²⁷ Jizosu pfuepho nno; nwanyi lanu l'ime igwe oha ono chia mkpu su: "Ehu-utso be a goru nu nwanyi ọphu paru ẹpho-ime ngu bya echee ngu ẹra!"

²⁸ O sụ iya: "Ehu-utso be gochiaru nu ndu anumaje opfu Chileke bya eme iya ememe!"

Iphe-ohumalenya,

meru l'ẹhu Jiona

(Mat 12:38-42; Mak 8:11-12)

²⁹ O be g'ikpoto ndu ono aka shii eje; Jizosu pfuaaha su: "Ogbo-nta-a pakpokwaaruu njo. ẹphe achọ iphe-ohumalenya. Ọle ọ to dukwanu iphe-ohumalenya ọzo, eegoshi phe; gbahaa iphe, meru Jiona. ³⁰ Mbụ-a; ọo kwa gẹ Jiona bujeru ndu Ninive iphe-ohumalenya pho bu gẹ Abubu-Ndiphe bu ndu ogbo-nta-a. ³¹ Nwanyi, bu eze ndu Sheba be a-gbalihu mboku ikpe; nma ogbo-nta-a ikpe; kele o shi l'eka igwe beru; ali beru bya gẹ ya numa opfu nkwarenya Solomonu. O be nta-a be onye ka Solomonu no l'eka-a. ³² Temе ndu Ninive l'a-gbalihu mboku ikpe; nma ogbo-nta-a ikpe; kele izimanu lwaru ndu Ninive azu; ẹphe ghaa umere; lwapfuta Chileke l'opfu, Jiona pfuru phe; obenu l'onye ka Jiona no l'eka-a nta."

Oroku, du l'ẹhu bu ọnya

(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ "O to dukwa onye abujeru; ọ -yechaa oku l'oroku l'o woru iya je edomia edomi; ọzoo l'o woru ite kpube iya. Owojechiaru iya kobe le nggu-oroku g'onymonye, bataru nu ahuma iphoro iya. ³⁴ Ọnya ngu bu oroku, du ngu l'ẹhu. Teke ọnya doru ngu edodo; ogwehu ngu abukotaru ngu

ìphóró ìphóró. Teke ẹn̄ya edoduru ngu edodo; ogwèhu ngu abụkotaru ọchii ọchii. ³⁵ Ọo ya bụ; letakwa ẹn̄ya; a-n̄onyakwaa ìphóró, n̄o ngu l'ime gbẹ bya aburu ọchii. ³⁶ Ọ-buru l'ogwèhu ngu bụkota ìphóró; ọphu ọ dukpodaa ẹka ọogba ọchii; bẹ ọo-n̄odu enwu enwunwu g'orọku an̄oduje enwu-a gude nwuberu ngu ọku."

*Jizọsu epfu kẹ ndu ezije ekemu
(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40)*

³⁷ Jizọsu kpukwaduraa opfu l'ọnu epfu; onye Fárisii bya asụ iya: "Oshi adukwa l'ibe mu." O ttoru iya je an̄odu k'eri nri ono. ³⁸ Ọ dū onye Fárisii ono biribiri l'ọ to vuduru ụzo meadaa nsọ akwọ ẹka; bya an̄odu k'eri nri. ³⁹ Nnajiuphu sụ iya: "Unubẹ ndu Fárisii an̄oduje asa azụ okoro asa azụ ochi; ọle iphe, unu maru bụ ana ndu ọzo iphe l'ẹka ike yee ẹjo-iphe. ⁴⁰ Unubẹ ndu eswe! ?Tọ bụedu ẹka lanụ, meru azụ, mekwarupho ime? ⁴¹ Ọle-a; unu woru iphe, n̄o l'ime okoro waa l'ime ochi meeru ndu ụkpa iphe-oma; hūma lẹ nsọ a-bvuru unu l'iphemiphe.

⁴² "Nshio unubẹ ndu Fárisii; kẹle unu apfujechaaru apfuru nū Chileke oke-lanụ-l'uzo-iri: l'agbo; mẹ olubu; mękpoo iphemiphe, bụkpoo nwęekwo, eeri eriri; unu agbẹ haa apfubekoto waa eye Chileke obu. Unu gege apfubekoto; yee Chileke obu; mejekwapho ekemu ọphu unu emejhawaa.

⁴³ "Nshio unubẹ ndu Fárisii; mbụ unubẹ ndu ọduje g'unu n̄odu l'ishi l'ulo-ndzukọ; tẹme ọ n̄odu aduje unu g'e keleje unu ekele k'iche l'ẹka a dū igwe. ⁴⁴ Nshio unu; kẹle unu dū g'ilu, chihuru echihu, a ta hūmaduru l'ẹn̄ya; a n̄odu azoje iya ọkpa; ọphu a madu l'ime iya rehuru erehu."

⁴⁵ Onye lanụ bụ onye maru ekemu sụ iya: "O-zì-iphe; eshinu iipfu ẹgube ono bẹ ì tūkoakwaru anyi l'ẹphe abaru mba."

⁴⁶ Jizọsu sụ iya: "Nshio unubẹ ndu maru ekemu; kẹle unu ewojeru ivu, anyi ẹrwa boo ndiphe; ọle unubedua ta arwukwa ivu ono g'ọ ka mma l'ọo mkpūshi-ẹka lanụ. ⁴⁷ Nshio unubẹ ndu gbẹ nta-a akpūshi ụlo-ilu l'ẹka ndiche unu phẹ ligbaaru ndu ẹphe gbushiru, bụ ndu mpfuchiru Chileke. ⁴⁸ Ọo ya bụ l'unu egoshi l'unu kweru l'iphe, ndiche unu phẹ meru bẹ dū ree; tẹme ẹka unu dukwa iya pho; kẹle ẹphe gburu phẹ egbugbu; unu n̄odu akpūshi ụlo-ilu l'ẹka e liru phẹ. ⁴⁹ Noo iphe, Mmamiphe Chileke pfuru sụ: 'Mu e-zì ndu mpfuchiru Chileke; mẹ ndu-ozì g'ẹphe jepfu phẹ. Ndu ono, mu e-zì ono nweru ndu ọphu ẹphe e-gbu egbugbu; dūru ndu ọphu ẹphe a-kpa ẹhu mmanụ.' ⁵⁰ Ọo ya bụ l'aa-gwata ọgbo-a ụgwọ ọchi iphe, bụkpoo ndu mpfuchiru

Chileke ono, ndiche phẹ shi teke ìphè dù gbushita ono; ⁵¹ e -shikpọọ lẹ mee Ebẹlu jasụ lẹ kẹ Zakaráyá, onye e gburu lẹ mgbaka ọru-ngwejá Chileke yẹe eze-ulo Chileke. Sụ-a; gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ kwa ọgbo-a bẹ aa-gwata ụgwo mee phẹ.

⁵² “Nshio unubẹ ndu maru ekemu; kele unu wotawaru ire-igodo ụlo mmamiphe. Unu ta abahụduru l'onwunu; ẹme ndu eme g'ẹphe bahụ bẹ unu kpọshiru abahụ.”

⁵³ Jizọsu bya l'atụgbu l'ẹka ono; ndu ezije ekemu mẹ ndu Fárisii ono kwatakpọọ tsoahaa ya opfu; ẹme ẹphe nọdu akụchashikwa iya phọ opfu akụchashi; eme g'o pfua igwerigwe opfu; ⁵⁴ ẹka ẹphe ege iya g'ẹphe gbaaru iya ọnyà opfu, ẹphe e-gude nmata iya.

12

Iphe-ekoje-buredi ndu Fárisii (Mat 10:26-27)

¹ Teke ono kwaphọ; ụmadzu ụkporo l'unu zakọbewaa l'ẹka ono; k'ọphu ẹphe azọgbaa nwibe phẹ tọli tọli. Jizọsu karụ ndu etsoje iya nù gẹdegede sụ phẹ: “Unu kwabekwaru iphe-eko-buredi ndu Fárisii ẹnya, bụ iya bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu, ẹphe bụ. ² Ọ tọ dukwa iphe, e kpuchiru ekpuchi g'e te mechaa kpuhaa ya; ọphu ọ dukwa iphe, e domiru edomi g'e te mechaa maru iphe, ọ bụ. ³ Iphe, unu pfuru l'ochii bẹ aa-nụma l'ìphóró; ẹme iphe, unu dzuru taba taba l'ime ụlo bẹ aa-ra arara g'onnyemonye nụmadzuru.”

Onye aa-tsujẹ ebvu (Mat 10:28-31)

⁴ “Gẹ mu kakwaru unubẹ ndu bụ ọnyà mu phẹ: Unu ta tsukwa ndu egbu ogwehu nemadzụ ebvu; ndu bụ: ẹphe -gbuchaa; ọ tọ duedu iphe ọzo, ẹphe adụ ike eme. ⁵ Gẹ mu kakwaru unu onye unu a-nọdu atsujẹ ebvu: onye unu a-tsujẹ ebvu bukwa onye bụ: o -gbuchaa egbugbu; l'o nwekwarupho ike, oo-gude nwuru onye ono chie l'ọku-alimaa. Ee! Mu sụru unu-a; nokwa onye unu a-tsujẹ ebvu bụ ono.

⁶ “?Tọbudu unwu ogbe ise bụ kobo ẹbo? Ọle Chileke ta adukwa unwu ogbe mẹ nanụ, ọ tọ nyataduru. ⁷ Mbụ-a; ẹgbushi, nọ unu l'ishi bẹ ọ gụchaakwaru ọgu nanụ nanụ. Unu ta atsushi ebvu! Unu kagbaa ikpoto ogbe aba lẹ mkpa; g'ọ hahabẹ igwerigwe.”

Epfu l'edzudzu-oha l'a bụ kẹ Kéreshi (Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; onye pfuru l'edzudzu-oha pfua ya hoo haa lẹ ya bu nkemu be mube Abubu-Ndiphe l'a-pfukwarupho l'edzudzu unwu-ojozi-imigwe pfua ya hoo haa l'onye ono bu nkemu. 9 Obenu l'onye pfuru l'edzudzu-oha pfua ya hoo haa lẹ ya ta amadu mu be mu a-pfukwarupho l'edzudzu unwu-ojozi-imigwe ke Chileke pfua ya hoo haa lẹ mu ta amadu onye obu.

10 “Onyemonye, pfuru Abubu-Ndiphe ojo opfu be aagukwaru nvu; obenu l'onye pfubiyuru Unme Chileke be a taa gukwaru nvu.

11 “Teke o bu l'ephe kpu unu bya edobe l'ulo-ndzuko; waa l'iphu ndu-ishi; waa l'iphu ndu govumenti; unu ta ayokwa oshi iphe, unu e-pfu; ozoo g'unu e-dobe onu pfua ya gude kpefu onwunu. 12 Kele Unme Chileke l'e-zia unu iphe, unu e-pfu teke ono.”

*Etu k'onye eze,
bu onye-eswe*

13 Onye lanu l'ikpoto ndu ono su iya: “O-zì-iphe-e! Rwonaa nwune mu g'o kwe ge mu l'iya kee iphe, shi le nna anyi.”

14 Jizosu su iya: “?Bu onye meru mu onye ekpejeru unu ikpe; ozoo onye ekeru unu oke; gube nwoke ono?” 15 Jizosu su ikpoto ndu ono: “Unu tokwa ehu zehujeru iphe, bukpo iphe, akpataje eye enya l'eku mgboko-a; l'okpobe ndzu nemadzu te eshikwa l'eku, o kpataru akpata; g'ohahabe.”

16 O wataru phe anmaru etu su: “Nwoke lanu, nweru iphe; koru opfu; kpata iya iphe, ha shii. 17 O bya ariahaa l'egomunggo su:

'?Denuanu ge mu e-me iya g'o to duedu eka aa-kube iphe-a?' 18 Mu e-me iya egube-a. 'Mu a-phoka oba mu phoribebaa iya g'o ka osa; l'oo-buwaruro eka mu a-kube mebyi iphe mu; me iphe, mu nweru enweru.' 19 Noo ya bu; mu asu ndzu mu; eku abyakwaru ngu! Owa-a bukpokwaa iphe, a-suru ngu eri apha, du igwerigwe. Tuta unme nta; ria ngua g'ehu tsoo ngu utso!” 20 “Ole Chileke suru iya: 'Onye eswe! Enyashi-a be aa-nata ngu ndzu ngu ono. Iphemiphe-a, i doberu onwongu-a; ?bu onye e-ri iya?’

21 “Noo g'onye akparu onwiya eku; ophu o dudu iphe, o bu l'iphu Chileke du bu ono.”

*Eye Chileke iphemiphe l'eka
(Mat 6:25-34)*

22 Jizosu su ndu etsoje iya nu: “Noo iphe, mu gude su: Unu ta akushi photophoto g'unu e-me ndzu unu: k'iphe,

unu e-ri; ọzoo k'ẹhu unu: k'iphe, unu e-ye l'ẹhu. ²³ Kele ndzụ ka nri; ẹme ogwehu ka uwe aburu iphe. ²⁴ Lewarọ okpoko-ọhà, ephe l'eli! Ephe ta akọkwa opfu; ọphu ọ dukwa iphe, ephe eje akpata l'opfu; ọphu ephe enwedu ọlo ẹku; ọphu ephe agbadu ọba; ọle Chileke anọdujeelaa azu pẹ. ?Unu ta amadu l'unu ka ẹnu aburu iphe. ²⁵ ?Denu g'unu ha onye e-gude ayọ oshi; yekwa iphe, ha nwanshii lẹ ndzụ iya? ²⁶ Ọo ya bu; ọ -buru l'unu taa dudu ike eme nwiphe habe nwanshii nno; ?buhunu gunu meru iphe, unu akuphe photophoto? ²⁷ Unu lewarọ ojimbvu g'oonoduje evu. Ephe te esedu akanya; ọphu ephe agbadu oghu k'akwa uwe. Obenu lẹ-a; unu huma gẹ Sólomonu yeberu uwe, ama mma; ọle uwe iya ta amarwuduru g'ojimbvu lanu. ²⁸ Teke ọ bu lẹ Chileke eyeje ẹswa, nọ l'egbudu uwe; l'iphe, bu ọ -dzuru ndzụ ntau-a; echele l'e woru iya shia ite; ?toọ kabadaa unu eye okpobe uwe? mbu unube ndu-a, ekwekwe, unu kweru abadu ishi-a! ²⁹ Ọo ya bu; unu ta anodujeshi akuphe photophoto iphe, unu e-ri me iphe, unu a-ngu. ³⁰ Ọ kwa iphe ono bu iphe, ohamoha tukoru ayọ oshi iya. Nna unu makwaru-a l'ọ du unu mkpa. ³¹ Unu chọchia ẹka Chileke bu eze! Ọo ya bu; iphemiphe ono aburu iphe, ee-yekwaru unu eyekwa.”

Ẹku imigwe
(Mat 6:19-21)

³² “Unu ta atsushi ebvu; unube unwu ndokobe aturu, adudu igwe-a; l'ọ dukwa Nna unu ree okpobe adudu eme g'unu bukwarupho eze l'ẹka ọ bu eze. ³³ Unu reshia iphemiphe, unu nweru gude mee iphe-oma. Unu meeru onwunu ẹkpa okpoga ọphu taa kahudu akahu; kparu ẹku unu dobe l'imigwe; ẹka ọ to lwadu ali alwalwa; kele nduoshi te ejedu iya; ọphu mkpu atadu iya. ³⁴ L'ọ kwa ẹka ẹku ngu, kachaa ngu mkpa nọ be obu ngu a-nodukwapho.”

Ndu ozi, nwu ẹnya

³⁵ “Unu lishia anamu unu ike; g'oku dukwapho l'oroḱu unu. ³⁶ Unu adu g'unwokoro, nwu ẹnya echeru nnajiuphu pẹ g'ọ lwa ekele-nwanyi, o jeru; g'ephe a-guhakeberu iya uzo me ọ -bya bya akua ẹka l'uzo. ³⁷ Ehu-utso be a goru nu ndu-ozu ono, nnajiuphu pẹ l'a-byatashia; ephe anwuru ẹnya. Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọo-rukotakwa onwiya su pẹ g'ephe nodu anọ gẹ ya kwaaru pẹ okpobe ẹbyaa. ³⁸ Ọ -buru l'echi abali be ọ byapfutaru pẹ nno; ọzoo l'iphe-oha ẹnu; ephe nwukwaduru ẹnya; l'ọ buru pẹ iphe ẹhu-utso. ³⁹ Ọle-a; unu makwarupho l'ome oke, bu

l'unuphu maru teke iphuru abya ibe iya; me o nwukwaru-
a enya; k'ophu o to kwekwanu g'iphuru ono tsufua ulo iya
bata. ⁴⁰ Unubedua l'onwunu; unu kwabekwapho enya; kele
Abubu-Ndiphe l'a-byakwa teke unu te eledu enya iya."

Nwozi, e gude ire iya eka

(Mat 24:45-51)

⁴¹ Pyita su iya: "Nnajiuphu-e! ?Bu anyibedua be i nmaru
etu owa-a gedegede too oha?"

⁴² Nnajiuphu su: "?Bu onye bu nwozi, e gude ire iya
eka; teme o buru onye kwaru enya? Oo ya bu onye
ono, nnajiuphu iya doberu l'unuphu g'o nujeru iya ndibe
iya nri l'o rwuberu iya. ⁴³ Ehu-utso be a goru nu nwozi
ono me o -buru le nnajiuphu iya a-lwa bya bya ahuma
l'oome iphe ono, o ziru iya ono. ⁴⁴ Ge mu gbukwaaru
iya unu tororo; nnajiuphu ono e-wokwaru iphemiphe, o
nweru enweru ye nwozi ono l'eka. ⁴⁵ Obenu teke nwozi
ono riru su: 'Haa! Nnajiuphu mu anokwaa odu alwalwa';
bya awata etsukashi ndu-ozu nwoke ono iphe: unwoke me
unwanyi; wata eri g'o du iya; nguahaa mee; o tsuahaa ya.
⁴⁶ Nnajiuphu iya ono a-lwakwa mboku, o to ledu enya iya
waa teke o to madu bya agwaa ya ochi; woru iya gwakobe
le ndu e gudedu ire phe eka.

⁴⁷ "Onye-ozu, machaaruru uche nnajiuphu iya; ophu o
kwakobeduru eka; ozoo mee iphe, bu uche nnajiuphu iya
be ee-chishi echachi ike. ⁴⁸ Obenu l'onye ata amadu uche
nnajiuphu bya emeta iphe echi echachi be ee-chipete iphe.
Onyemonye, a nuru iphe, ha shii be ee-le enya iphe, ha
shii l'eka iya. Onye e yekwanuru iphe, ha shii l'eka be aa-
jikwapho aji iphe, kabaa shii."

Jizosu agbaghashi ndiphe

(Mat 10:34-36)

⁴⁹ "Iphe, mu byaru bukwa atu oku l'eliphe; mbu l'o du
mu g'a su l'oku obu etsuwaa etsutsu! ⁵⁰ Obenu l'o nweru
baputizimu, ee-me mu. Obu akue mu pho phoophoophoo;
mbu jasuru teke e meadaru iya. ⁵¹ ?Unu dobesu le mu byaru
eme ge nchi du ndiphe doo? Aawa! Iphe, mu epfuru unu
bu l'iphe, mu byachiaru bukwa mgbaghashi. ⁵² Kele e -shi
nta-a be unuphu, umadzu ise bu be a-gbaghashihuepho.
Umadzu eto aburu ohogu umadzu labo; umadzu labo
aburu ohogu umadzu eto. ⁵³ Ephe a-gbaghashihu: nna
aburu ohogu nwa iya; nwa aburu ohogu nna iya. Ne aburu
ohogu nwa-nwanyi; nwa-nwanyi aburu ohogu ne iya. Ne
ji nwamgboko aburu ohogu nyee nwa iya; nyee nwa aburu
ohogu ne ji iya."

Amaru gę mbọku gbaru
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Ọ sụkwapho ikpoto ndu ono: “Ọobujeru teke unu hụmaru ẹka igwe rwuru erwurwu l'ụzo ẹnyanwu aribá; unu asụ l'igwe e-dze nwa yegeyege mini; l'ọoduepho nno. ⁵⁵ Teke pherephere shi l'ụzo ndohali wata ezizi; unu asụ l'onanwu abyawaa; l'ọ dụ g'unu pfuru. ⁵⁶ Unubẹ ndu ono, bụ tuko-l'ẹhu-atuko-l'obu ono. Unu aduje ike lee ẹnya l'eli lee l'alị; kọta gę mbọku gbaru. Obenu ?bụ gụnu kparụ iphe, unu amadụ kọo iphe, nta-a dụ g'ọo ya?”

Edoshi opfu
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “?Bụ gụnu bẹ o gude ophu unu achijedu idzu l'ime obu họtá iphe, pfuru ọto mee? ⁵⁸ Teke onye gbaru ngu ẹkwo kpụ ngu eje l'ulo-ikpe; kukebe ẹhu g'unu l'iya doshia l'ụzo; g'ọ tọ kpuru ngu je anụ onye-ikpe; onye-ikpe e-woru ngu ye l'ẹka ogbogu; ogbogu eje atụa ngu mkpọro. ⁵⁹ Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; ị tị yikwa futa afuta l'ẹka ono jasụ teke ị pfueberu iphe, e gburu ngu pfua pfua afu iya.”

13

Izimanụ alwa azụ ọzoo ọla-l'iswi

¹ Ọ duru ndu nọ l'ẹka ono teke ono, pfuru Jizọsu kẹ ndu Gálili, Payileti gbushiru ẹka ẹphe nọ agwa iphe; mee phẹ gwakọbe lẹ mee iphe, e gude agwa iphe. ² Ọ sụ phẹ: “? Unu dobesu lẹ ndu Gálili ono kakọta ndu Gálili ọzo abụ ndu eme iphe-ẹji opfu l'e gburu phẹ ẹgube ono. ³ Mu sụ unu: Waawaa-o! Teke ọ bụ l'izimanụ iphe-ẹji unu ta alwakotaduru unu azụ; unu lwapfuta Chileke bẹ unu alakotakwapho l'iswi ẹgube ono. ⁴ Tọo umadzu iri l'eshato ono, ọlo-eli ephekerephe Sayilowamu zeru tugbushia ono; ?unu dobesu l'ẹphe ka ndu Jierúsalemụ ophu abụ ndu ejo- iphe? ⁵ Mu sụru unu: Waawaa-o! Teke ọ bụ l'izimanụ iphe- ẹji unu ta lwakotaduru unu azụ; unu ghaa umere bẹ unu alakotakwapho l'iswi nno.”

Ẹtu oshi, ta amịduru amịmi

⁶ Ọ bya anmaa ẹtu-a sụ: “Ọ duru oshi figu lanụ, nwoke yeru lẹ mgbabu iya. Ọ nọdu abyajẹ elee ya ẹnya mebyi; ọ tọ dudu iphe, ọohuma. ⁷ Ọ sụ onye-ozí mgbabu: ‘?I hụmaru lẹ mu byawaru apha ẹto mgburugburu bya elee ẹnya mebyi l'oshi figu-a: ọle ọ tọ dudu iphe, ọ mịtaru. Gbutsua ya! ? Bụ gụnu meru g'ọ gude o jee adzuru ndzụ emebyishiru mu alị?’ ⁸ Onye-ozí mgbabu ono sụ iya: ‘Jiko hafua ya rọ apha lanụ-a; gę mu bvupheadaa ya mgburugburu yeadaa ya ọzu.

⁹ Teke ọ bụ l'ọ mīru mebyi apha ọzo; ọo ya bụ l'ọ dū ree; teke ọdumeka l'ii-gbutsuwa iya rọ.' "

*Jizọsu eme gẹ nwanyi,
okwebe kweberu wekoroḥu l'eswe-atuta-unme*

¹⁰ O be teke ọ nọ l'ulo-ndzukọ ndu Jiu ono nanu ezi iphe l'eswe-atuta-unme; ¹¹ ọ duru nwanyi, nọ l'eka ono, ọbvụ mewaru iphe-ememe mgbarapha iri l'esato. Ọ lotawa iya phugobe; ọphu o kwejedu g'ọ pfuru nhamunha. ¹² Jizọsu huma nwanyi ono bya ekua ya sụ iya: "Nwanyi oma! I nwewaa onwongu l'iphe ono, eme ngu nu ono!" ¹³ Ọ bya ebyibe iya eka; nwanyi ono lochia onwiya teke ono teke ono pfuru nhamunha; bya ekeleahaa Chileke ekele.

¹⁴ Ehu ghuaḥaa onye-ishi ulo-ndzukọ egḥu lẹ Jizọsu meru g'onye iphe eme wekoroḥu l'eswe-atuta-unme. Ọ sụ ndu ono: "Abali ishii be e doberu k'ejeje ozi; unu byaje g'e mee g'unu wekoroḥu teke ono; unu ta abyajeshi l'eswe-atuta-unme."

¹⁵ Nnajiuphu sụ iya: "Unube tuko-l'ehu-atuko-l'obu-a! ?Unu ta akpofujedu eswi unu l'ehu l'ehu; ọzoo nkapfugara unu l'oka iya; chiru iya je g'ọ nguta mini l'eswe-atuta-unme? ¹⁶ Sụ-a; nwanyi-a, bụ awa Ebirihamu-a, Nsetanu keru egbu eshi k'apha iri l'esato-a; ?tọ gbaduru ke g'a tofu iya l'egbu ono l'eswe-atuta-unme?" ¹⁷ O pfuchaepho nno; iphere gude ndu ono, etso yebe Jizọsu opfu ono. Ikpoto ndu nọ l'eka ono tuko teahaa eswa k'eze iphe ono, Jizọsu emeshibebe ono.

*Etu, e gude akpuru oshi mosutadu anmaa
(Mat 13:31-33; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Jizọsu sụ: "?Bụ gunu be eka Chileke bụ eze dū g'ọ ya? ?Bụ gunu be mu a-turu iya yeru? ¹⁹ Ọ dū g'akpuru oshi mosutadu, nwoke wotaru je akua lẹ mgbabu iya. O fua; vuta buru oshi k'eka iya; k'ọphu enu, ephe l'eli byaru bya akpaahaa epfune l'ekali iya."

²⁰ Ọ sukwa phe pho ọzo: "?Bukpoo gunu be mu a-turu eka Chileke bụ eze yeru? ²¹ Ọ dū g'iphe-ekoje-buredi, nwanyi hataru nwanshii ye l'ukpokutu iphe, eegudeje eme buredi, jiru eḍa-mbacha; o woru iya dobe jasụ ọ tuko koo."

*Eshi ọzo, dū kparagu abahu
(Mat 7:13-14,21-23)*

²² Jizọsu nọdu ejekpoeḥo ọzo Jierúsalem, ooje. Ọ nọdu aghatagbaa mkpukpu lẹ mkpukpu ezi iphe. ²³ Noo ya; ọ duru onye jiru iya sụ iya: "Nnajiuphu-e! ?Ndu aa-dzota a-ha nwanshii tọo?"

Ọ sụ p̄hẹ: ²⁴ “Unu kpata ụzo shia ụzo, dū kparagū bahū; k̄le aa-dū igwerigwe mee g'a bahū; ọle ẹp̄he taa dūdu ike. ²⁵ A -n̄onyawaa onye nwe ụlo gb̄eshi woru ụzo guchia; unu ap̄furu l'etezi akū ẹka l'ụzo sū: ‘Nnajiuphu; gūhaaru anyi ụzo!’ L'ọo sū unu lẹ ya ta amakwa ẹka unu shio! ²⁶ Unu awata ep̄fu sū: ‘Obenu l'anyi rikwaru; bya angūa l'ip̄hu ngu; t̄eme i zia ip̄he l'edup̄fu anyi.’ ²⁷ Ọle ọo-sūkwapho: ‘Mu sūru unu lẹ mu ta amadū ẹka unu shi bya; unu gb̄eshi mu l'ip̄hu g'unu ha; unub̄e ndu ẹjo-ip̄he ono!’ ²⁸ Noo ẹka unu a-n̄odu kwaa ẹjo ẹkwa; taa ikireze teke unu a-n̄odu ele Ẹbirihamu ẹnya; waa Áyizaku; waa Jíékp̄pu; waa ndu mp̄fuchiru Chileke l'ẹka ẹp̄he n̄o l'ẹka Chileke b̄u eze; unub̄edua b̄uru ndu a ch̄ishiru ach̄ishi. ²⁹ Amadū e-shi l'ụzo ẹnyanwu awawa m̄e l'ụzo, ẹnyanwu ar̄iba; shikwaph̄o nd̄egu; shi nd̄ohali; bya lẹ nri l'ẹka Chileke b̄u eze. ³⁰ Unu h̄uma-a; ọ d̄uru ndu b̄u ikpazū, l'e-mechaa b̄uru ivuzo; t̄eme ọ dukwarupho ndu b̄u ivuzo, e-mechakwanaa b̄uru ikpazū.”

Jizosu yeru Jierúsalem̄u obu
(Mat 23:37-39)

³¹ Teke ono teke onokwaph̄o b̄e ọ d̄uru ndu F̄arisii, byaru bya asū Jizosu: “Shil̄ekwaa l'ẹka-a t̄ugbua nta; k̄le Her̄odu ach̄okwa ngu egbugbu.”

³² Ọ sụ p̄hẹ: “Unu je akaru awuru ono lẹ mu ach̄ifu ọbv̄u; bya eme ḡe ndu ip̄he eme wek̄orohu ntan̄u-a yele echele; o -be mb̄oku k'̄eto; ozi mu abv̄u. ³³ Ọle g'ọ d̄uhabe; mu a-n̄odukpoep̄ho eje ip̄he, mu eje ntan̄u-a; waa echele; waa nwarechi; k̄le ọ t̄o d̄udu ẹka ọzo, onye mp̄fuchiru Chileke l'e-phuhu gbahaa lẹ Jierúsalem̄u!

³⁴ “Ḡube Jierúsalem̄u; Jierúsalem̄u, t̄ukoru ndu mp̄fuchiru Chileke egbu; bya egude m̄kpuma at̄u-gbushi ndu e ziru g'ẹp̄he byap̄futa ngu. Tekenteke b̄e mu meru ḡe mu ch̄ikobe un̄wu ngu l'ẹka lan̄u ḡe nep̄fu-ọku ach̄ikobeje un̄wu iya l'ime ñk̄u iya-a; ọphu i kwedu! ³⁵ H̄uma ah̄uma; l'ibe ngu b̄e aa-gbagharu haa ya l'ọ b̄uru ochobu! Ḡe mu karū unu: unu taa h̄umabaekwa mu jasū teke unu a-sū: ‘Chileke ḡoru ọnu-ọma n̄u onye ono, gude ẹpha Nnajiuphu abya ono.’ ”

14

Jizosu eme onye ip̄he eme
g'o wek̄orohu

¹ O be l'eswe-at̄uta-unme lan̄u; Jizosu jeshia eri nri l'ụlo onye n̄o l'ishi lẹ ndu F̄arisii; ẹp̄he n̄odu egek̄p̄e ya p̄h̄o

ngge. ² Noo ya; onye ẹhu-ekoko eme bya bya apfuru iya l'iphu. ³ Jizosu bya epfuru yeru ndu maru ekemu waa ndu Fárisii sù phẹ: “?A sùru g'e meje onye iphe eme g'o wekoro hu l'eswe-atuta-unme to?”

⁴ Ophu ẹphe epfuduru opfu. O bya eduta iya bya emee ya o wekoro hu; bya edufu iya; o lashia. ⁵ Jizosu sù phẹ: “?Denu g'unu ha onye nwa iya; ozoo oke-eswi iya l'adaba l'iduma l'eswe-atuta-unme; g'o to me ẹgwegwa je apafuta iya?”

⁶ Ophu ẹphe amadu g'ẹphe e-ye onu l'opfu ono.

Ewoze onwonye ali

⁷ O bya anmaaru ndu e ziru ẹ nri ono ẹtu; ẹka o lerwetaru ẹnya l'ẹphe hotagbaaru aba ndu nweru ẹnya je anodu. O sù phẹ: ⁸ “O -buru ẹ nemadzu ziru ngu ẹ nri ekele-nwanyị; te ejekwa je anmakoru l'aba ndu eze; atasu o duru onye ka ngu enweru ẹnya, e ziru ẹ nri ono. ⁹ Onye ono, ziru gu l'iya ono l'a-byakwa bya asu ngu: ‘Gbeshi ge nwoke-a nodu.’ L'i gbẹ teke ono nyigobe je anọ-zeta l'aba ndu ẹnya lwaru. ¹⁰ Oo ya bu; teke e ziru ngu ẹ nri; tugbua je anodu l'aba ndu ẹnya lwaru: g'oo bukwanuru; teke onye ziru unu byaru; l'oo-su ngu: ‘Onya mu; gbeshi bya l'eka ka ree’; oo ya bu; aa-kwabẹ ngu ubvu l'iphu onyemonye, unu l'ẹphe no ẹ nri. ¹¹ Kele onyemonye, l'ekuli onwiya eli be ee-kuzeta ali; onye kuzetakwanuru onwiya ali be ee-kuli eli.”

¹² O sukwapfo nwoke ono, ziru iya ẹ nri ono: “Teke o bu l'i ziru ẹ nri; ozoo l'i kuru obo-iphe; te kukwa onya ngu phẹ; ozoo unwune ngu phẹ; ozoo abubu ngu phẹ; ozoo obutobu ngu phẹ, nweru iphe. O -dumeka be ẹphe e-ziphutakwa ngu azu; l'ogbe buru l'aapfu ngu ugwo iphe, i meru. ¹³ O buchia; teke i shiru nri obo-iphe; zia ndu ukpa; me ndu edzuduru oke; me ndu eniyeni me ndu atsù ishi. ¹⁴ Oo ya bu l'oo ẹhu-utso be a goru nu ngu; kele ẹphe taa pfudu ngu ugwo iya. Teke Chileke a-pfu ngu ugwo iya bu teke ndu pfuberekoto e-shi l'onwu teta nodu ndzu.”

Etu ndu e yeru ẹ nri

(Mat 22:1-10)

¹⁵ Onye lanu l'ime ndu ẹphe l'iya no ẹ nri ono numa iya bya asu iya: “Ehu-utso be a goru nu onye ono, l'e-ri nri l'eka Chileke bu eze!”

¹⁶ Jizosu sù iya: “O duru nwoke, shijeru nri, ha shii; bya ezia ikpoto nemadzu ẹ nri iphe-oma obu. ¹⁷ O gbaepfo l'eri nri ono; o zia onye-ozu iya g'o je ekua ndu e ziru ẹ nri ono sù phẹ g'ẹphe bya l'e shighewaru iya. ¹⁸ G'ẹphe ha tuko loru agalaba ye iya. Onye k'ivuzo sùru iya jiko ẹ ya taa

byakotadu. L'ò duru alì, ya zuru k'òphúú; ya nõdu eje iya ahuma nta-a. ¹⁹ Onye k'òphuu sù jiko lẹ ya ta abyakotadu. Lẹ ya zuru oke-eswi iri; ya nõdu eje iya ahuta ama ozi. ²⁰ Onye k'òphuu sù jiko lẹ ya lutaru nwanyị k'òphúú; òphu ya abyakotadu. ²¹ Noo ya bụ; onye-ozì ono bya eworu iphe ono zia nnajiuphu iya. Nwoke ono, nwe unuphu ono gude ẹhu-eghu sù onye-ozì iya: 'Ngwa; gbaru ẹwegwa lufu; jeje etsoru oji l'oji mkpukpu tsoru iphe, bukpo gbororo je achibata ndu ukpa; mę ndu edzuduru oke; mę ndu atsù ishi; mę ndu ẹniyeni.' ²² E mechaa; onye-ozì ono je asù iya: 'Nna; iphe, ì sùru g'e mee bẹ e meakwaru; ọle a ta nõ-chishikwaru oshi anọ.' ²³ Nnajiuphu onye-ozì ono sù iya: 'Ngwa; je etsoru ụzo l'ụzo mę iphe, bukpo owere ụzo ẹgu je achibata nemadzù g'unuphu ji ejiji. ²⁴ Kẹle-a; gẹ mu karu unu; ọ tọ dukwa g'ọ ka mma l'ọo onye lanu lẹ ndu ono, e zihawaru lẹ nri ono, e-de onu lẹ nri mu.' "

Iphe, oo-phuje onye etso Jizosu
(Mat 10:37-38)

²⁵ Teke ono bẹ a dukpo igwerigwe etso Jizosu. Ọ ghakobe bya asù phe: ²⁶ "Onye abyapfuta mu nù; òphu nna iya adudu iya ashì; mę ne iya; mę nyee ya; mę unwu iya; mę unwune iya nwoke; mę kẹ nwanyị; mbù je akpaa lẹ ndzù iya; onye ono ta abyakwa etsokota mu. ²⁷ Onye ete evudu oswebe onwu k'ẹka iya etso mu ta abyakwa abukotaru onye etsoje mu nù. ²⁸ Sù-a; ?Denu g'unu ha onye arì k'akpu ụlo-eli; g'ò to vuru ụzo nõduadaa anọ; gbaa iphe, oo-phu iya; maru: ?ya nwekpõrunu okpoga, l'a-suru iya nù. ²⁹ Odumeka; ọ -tuebe okpa-ulo; òphu ọ duedu ike kpufu iya; ndu humaru iya nù awata iya agbaru mgbõnu sù: ³⁰ 'Lewarọ nwõphu, jeru akpu ụlo; òphu ọ duedu ike kpu-tsee ya.' ³¹ Oobujeru; eze -gbeshi jepfushia eze ibe iya ọgu; l'ò vuru ụzo nõduadaa anọ chĩadaa idzu sù: ?a maru bụ ukporo unu ndu ojogu bẹ ya e-gude ejepfu onye gude ukporo unu ojogu labọ tọ? ³² Teke odumeka ọo-buru onye òphuu -nõdukwaduro l'ẹka dọ ẹnya; l'ọ hõta nemadzù ye g'ẹphe je arwọ ya g'e doshia opfu. ³³ Ọo ya bụ; g'unu ha ta adukwa onye byaru a-buru onye etsoje mu nù; gbahaa l'onye ono wofuru ẹnya l'ẹku iya."

Únú, tsuhuru etsuhu
(Mat 5:13; Mak 9:50)

³⁴ "Únú bụ iphe, dọ ree; ọle teke únú tsõ-buhuru únú-únú; ?bù gũnu bẹ ee-gude mebaa ya g'ọ buru únú ọzo? ³⁵ Ọ tọ dukpoedunu ree k'eye l'alì; ọzoo l'ikpõzu. Ee-woru iya wushia. Onye nweru ẹnu-nchi, l'anu iphe; numakwa iya."

15

Etu k'aturu, kpaphuhuru akpaphuhu (Mat 18:12-14)

¹ Ndu ana akirikko me ndu ozo, bu ndu eme iphe-eji wata akpiritaru ntse g'ephe ngabe nchi l'iphe, Jizosu ezi. ² Ehu ghuahaa ndu Farisii waa ndu ezije ekemu egbu; ephe pfuahaa su: "Nta be nwoke owa anataje ndu eme iphe-eji; ephe l'iya atuko erigbachaa nri." ³ Jizosu bya anmaaru phe etu-a su:

⁴ "O -buru l'onye lanu le g'unu ha nweru ukporo aturu ise; nanu -tuphahu; ?too hadu ukporo eno l'iri le tete ophuu l'echiegu; je achooahaa ophu tuphahuru nu pho jasu l'ohuma iya?" ⁵ Teke o humaeru iya pho; l'o woru iya nmakobe l'ukuvu teru eswa lashia. ⁶ O -rwua unuphu; l'oo-bya ekukota onya iya phe me obutobu iya phe su phe: "Unu bya etebude mu eswa-o; le mu humawaru aturu mu, shi tuphahu nu-o." ⁷ Su-a; noo g'emere me l'a-ha shii l'imigwe l'ishi onye eme iphe-eji lanu, izimanu lwaru azu; o lwapfuta Chileke; eme l'ukporo ndu oma eno le ndu oma iri le tete, mkpa izimanu alwa azu aduduru.

Okpoga, a choru achocho

⁸ "Ozoo ?denu nwanyi, e-nweru okpoga mkpola-ochaa iri; nanu etuphahu g'o to nwuru oku ye l'oroku; zakota ulo; choo ya gbiriri jasu l'ohuma iya. ⁹ Teke o humaeru iya pho l'o bya ekukobe onya iya phe me obutobu iya phe su phe: 'Unu bya etebude mu eswa; kele mu humaru kobo mu, shi tuphahu nu.' ¹⁰ Su-a; nokwapho g'unwu-ojozi-imigwe e-te eswa onye shi eme iphe-eji, izimanu lwaru azu; o ghaa umere lwapfuta Chileke."

Nwata, gbaphuhuru nu

¹¹ Jizosu bya anmaaru phe etu ozo su: O duru nwoke, nwataru unwokoro labo. ¹² Ke nwata nonyaa bya asu nna iya: "Nnana; kee iphe ngu nu mu ophu rwuberu mu nu." Nna phe bya eworu iphe, o nweru enweru keeru phe. ¹³ Ophu o dudu g'a no-beru; ke nwata ono chikobe iphemiphe, o nweru tugbua ije. O buru iya ala oha, du enya. O je anodu l'eka ono kpakabebe okpoga iya le gapu-gapu. ¹⁴ O kpakabebechaepho iphemiphe, a nuru iya; ejo okpa nri bya l'ali ono; o kpaahaa nri. ¹⁵ O lapfu onye lanu le ndu a nwuru l'ali ono. Onye ono zia ya g'o chejeru iya ezi l'egu. ¹⁶ Egu metabe iya k'ophu oduje iya g'a su l'a nuru iya egbo iphe, aawushijeru ezi ono; ole o to dudu onye anuje iya ya nu. ¹⁷ O be teke a nonyaru egomunggo lwa iya azu. O su: "?Bunaa umadzu ole l'ime ndu-ozu nna

mu nweru nri nweru k'etsutsu iya; mu bya anọdu l'ẹka-a; ẹgu nọdu abya mu egbugbu? ¹⁸ Mu a-gbeshikpoepo jepfu nna mu je asu iya: 'Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. ¹⁹ Mu ta agbaeduru ke g'e kua mu nwa ngu ozo. Meje mu g'iime ndu-ozu i butaru ebuta.' ²⁰ O gbalihu bya alapfushia nna iya.

"O nọdukwaduro l'ẹka du ẹnya; nna iya huma iya; imemini iya du iya. O gbapfu iya je anmata iya akpa; tsutsua ya onu. ²¹ Nwata ono su iya: 'Nna; mu meswewaru Chileke bya emeswee ngu. Mu ta agbaeduru ke g'i kua mu nwa ngu ozo.' ²² Nna iya ono suele-a unwokoro iya: 'Unu chitaru mu akpawuru uwe, bu iya kakota ama mma g'e yee ya; gbabe iya echi ẹka; yee ya akpokpa. ²³ Unu akputa adeswi, tsuru ẹba gbua g'anyi gude swaa ẹswa iya. ²⁴ Kele nwa mu-a nwuhuru anwuhu; nta-a be o byaru bya adzuru ndzu ozo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ole nta-a be a humawaru iya.' Epehe wata eme ẹswa.

²⁵ "Teke ono be okpara iya no l'egu. O lwarwutashia unuphu ntse; o numa oda nkwa me ebvu. ²⁶ O bya ekua onye lanu l'ime unwokoro nna iya bya asu iya: '?Bu ole ada?' ²⁷ Nwokoro ono su iya: 'O kwa nwune ngu lwaru; nna ngu gbua ada-eswi, tsuru ẹba; kele o humaru iya; o nọdukwadu ndzu.' ²⁸ Ehu ghuaaha okpara iya ono egbu. Ophu o kweedu abahu unuphu. Nna iya jepfu iya je arwo ya su iya g'o bataro. ²⁹ O su nna iya: 'Lenu! Apha olemole-a be mu jekotawaru ngu ozi. O toko du-swe iphe, i zijeru mu, mu jikajeru ememe. Ole i tiki nu-swee mu g'o ka mma l'oo nwa-egbu ge mu gude mee emereme mu l'onya mu phe. ³⁰ O be ge nwa ngu owa-a, jeru je atuko iphe ngu kpakaaru unwanyi ukpara-a lwaru; i gbuaru iya ada-eswi, tsuru ẹba.' ³¹ Nna iya su iya: 'Nwa mu; ?O kwa le mu le ngu anokpoo tekenteke; teme iphemiphe, mu nweru buwaru nkengu. ³² O gbaru g'e mee emereme tee ẹswa; kele nwune ngu-a shi nwuhuwaa anwuhu; ole nta-a be o byaru bya adzuru ndzu ozo. O shi gbaphuhu agbaphuhu; ole nta-a be a humawaru iya.' "

16

Onye-ishi, kwaru ẹnya l'ozu nnaji

¹ Jizosu sukwapo ndu etsoje iya nu: "O duru nwoke lanu, nweru iphe; nwekwarupho onye-ishi ndu-ozu iya. Ama bya agbaaru nwoke ono su l'onye-ishi ndu-ozu iya ono l'ebvukakwa iphe iya ebvuka. ² O bya ekua onye-ishi ndu-ozu ono su iya: '?Bu gunu be mu anu l'iime? Ngwa; goshi mu g'i gude eletaru mu iphe mu ẹnya; kele i ti bueduru

mu onye-ishi ndu-ozì ọ́zo.' ³ Onye-ishi ndu-ozì onò bya arĩa sù: 'ʔBunaa ɡunu bẹ mu e-me ɡẹ nnajìuphu mu abya mu anafù abù ishi ndu-ozì-a? L'ẹbe abù l'ike ọ́koro dukwadu mu; tẹme ọ dukwanu mu iphere ɡẹ mu e-me jeshia arwọ. ⁴ Mu mawaru iphe, mu e-me ɡẹ ndiphe ekweje ɡẹ mu bataru pphẹ unuphu mẹ a -chífue mu pphọ l'abù ishi ndu-ozì-a.' ⁵ Ọ bya ekukọta ndu jì nnajìuphu iya onò ụgwò nanù nanù. Ọ sù onye k'ivuzọ: 'ʔBù ɡunu bẹ i jì nnajìuphu mu?' ⁶ Onye k'onò sù iya l'ọo ite manù ụkporo ise. Ọ sù iya: 'Ngwa; nggẹ ẹkwo-ụgwò ngu; nọ-zeta ẹgwegwa; dee ite manù ụkporo ẹbo l'iri.' ⁷ Ọ sù onye ọ́zo: 'Gùbedua-e ʔi jì ɡunu?' Ọ sù iya l'ọo ẹda ereshi ụkporo ise. Ọ sù iya: 'Nggẹ ẹkwo-ụgwò ngu; dee ẹda ereshi ụkporo ẹno.' ⁸ Nnajìuphu onye-ishi ndu-ozì onò, 'eegudedu ire iya ẹka onò jakpọo ya ajaja; opfu l'o meru umere onye kwarù ẹnya; kele unwu-eliphe ka akwa ẹnya l'iphemiphe, ẹphe l'ọgbo-nta-a eme; eme lẹ ndu nọ l'iphóró Chileke."

⁹ Jizọsù pfukwaphọ sù: "Noo iphe, mu gude sù unu-a: ɡ'unu gude ẹku mgboko-a shitaru onwunu ọnyà; ɡ'ọo-bùru teke ẹku ọbu laerupho l'ee-duru unu bahù l'unuphu, te echihudu echihu. ¹⁰ Onye e gude ire iya ẹka l'iphe, ha nwanshìi bẹ ee-gudekwaphọ ire iya ẹka l'iphe, ha shii; tẹme onye 'apfubeduru-ẹka-oto l'iphe, abadu ishi ta apfubekwapho-ẹka-oto l'iphe, barù ishi. ¹¹ Ọo ya bụ; teke ọ bụ l'e te gudedu ire unu ẹka l'opfu ẹku kẹ mgboko-a; ʔdenu ɡ'ee-shi gude ire unu ẹka l'opfu ọkpobe ẹku? ¹² Tẹme; teke ọ bụ l'e te gudedu ire unu ẹka l'ẹka iphe onye ọ́zo nọ; ʔbù onye a-nụkwanu unu ọ́phu a-bùru k'unu?"

¹³ "Ọ tọ dukwa nwokoro, achìta nnajì labọ ejeru ozi lẹ mgbo lanù ɡ'ọ tọ kpọ nanù ashì; yee onye ọ́phuu obu; ọ́zoo l'o yeru ẹhu l'ozi onye lanù; ejeru onye ọ́phuu ozi mkpẹ. Unu taa nọdukwa ejeru Chileke ozi bya emekwaphọ ɡ'okpoga kwatarù unu."

Jizọsù ezi iphe, bụ uche Chileke

(Mat 11:12-13; 5:31-32; Mak 10:11-12)

¹⁴ Ndu Fárisii tükokpoo iphe onò nùmakota bya awata agbaru Jizọsù mgbonu; opfu l'ẹphe yenùkaru okpoga ẹnya. ¹⁵ Ọ sù pphẹ: "Ọo unubèdua bụ ndu l'eme onwunu ndu pphẹberekoto l'iphu ndiphe; ọle Chileke maru obu unu; kele iphe, amadù rìru l'ọ bụ iphe-ọma bẹ bụ ẹjo-iphe l'iphu Chileke.

¹⁶ "Ekemu, shi l'ẹka Mosisu; waa opfu ndu mpfuchiru Chileke nọkwa jasù teke Jìonu onye emeje baputizimu byaru. E -shi teke onò bẹ a watarù ara ozi-ọma, bụ k'ẹka Chileke bụ eze arara; tẹme onyenonu nọdu adzọ ụzo abahù

iya. ¹⁷ Obenu l'ò kakwa nphe g'igwe bvụ; g'alì bvụ; eme lẹ g'akpuru opfu ekemu ono nanụ buru iphe-mmanụ.

¹⁸ "Onye chifuru nyee ya je alua nwanyi ozo buakwaa ogori be oori; teme onye lukwanuru nwanyi, ji iya chifuru l'erikwapho ogori."

Onye eze yee Lazarosu

¹⁹ "O duru nwoke lanu, baru eze, eyeje uwe, du eguru bya ere ire; eri gwogwoo mboku-mboku. ²⁰ O dukwarupho onye ukpa, onwo aba, aza Lazarosu, l'azeje l'onu-oguzo onye eze ono. ²¹ O nodu aduje iya g'a su l'a nuru iya nwekpu, shi le nri, eze ono l'eri. Ophu kachaakponu bu le nkuta awujeru bya erichaahaa ya onwo ono. ²² A nonya; onye ukpa ono nwuhu; unwu-ojozi-imigwe kulia ya je edonyabe Ebirhamu. Onye eze pho nwuhukwapho; e lia ya. ²³ O nodu l'oku-alì-maa eka o no le mkpamehu; palia enya; huma Ebirhamu uzanya-uzenya bya ahuma Lazarosu l'eka o no-kube iya.

²⁴ "O chishia su: 'Nna mu Ebirhamu; g'imemini mu dunu ngu! Zinaa Lazarosu g'o tsee onu mkpushi-eka le mini bya edee mu l'ire g'ire jidata mu; kele mu no l'oke iphe-ehuka l'oku-a.' ²⁵ Ebirhamu su iya: 'Nwa mu; nyatakwa le gubedua teke i no ndzu be i natakotaru iphe, du ree nkengu; nokwapho ge Lazarosu natakotaru ejo-iphe teke ono. Nta-a be ehu duwaa iya guu; gubedua nodukwanu le mkpamehu. ²⁶ A -gufukpoonu ono; o duru oke ose, paru eka no-butaru g'o to du onye a-du ike shi l'eka-a bya l'eka ono; ophu o dukwanu onye l'e-shi l'eka ono byapfuta anyi.' ²⁷ Nwoke ono su iya: 'O du ree; eshinu o du nno nna; jiko zinaa ya ibe nna mu; ²⁸ kele mu nweru unwune ise; zia ya g'o je anmaaru phe okwa g'ephe ta abyapfuta mu l'eka-a, mu eje oke iphe-ehuka-a.' ²⁹ Ebirhamu su iya: 'Unwune ngu nweru Mosisu waa ndu mpfuchiru Chileke; g'ephe numaje iphe, ndu k'ono epfu.' ³⁰ O su iya: 'Aawa nna mu Ebirhamu! ?Ti madu le nemadzu -shi l'onwu teta jepfu phe be izimanu a-lwa phe-a azu.' ³¹ 'Ebirhamu su iya: Epe -anumaduru olu-opfu Mosisu waa olu-opfu ndu mpfuchiru Chileke; nokwapho g'ephe tee kwetakwapho m'obeta o duchakpooru nu onye shi l'onwu teta dzuru ndzu.' "

17

Anma okwa eme iphe-eji
(Mat 18:6-7,21-22; Mak 9:42)

¹ Jizosu sù ndu etsoje iya nù: “O doru ɛnya l'ò dughbaaru iphe, e-mechaa mee amadu g'ò shiswee ụzo kẹ Chileke; ọl nshioro onye oo-shi l'ẹka. ² O gogo karu onye ono mma ọme a pataru mkpuma-uswe woru lipyabẹ iya l'olu; je aparu chie l'eze-ɛnyimu; eme l'o meru ụnwegirima-a g'ò ka mma l'ò onye lanu o shiswee ụzo. ³ Unu kwabẹru onwunu ɛnya!

“Teke ọ bụ lẹ nwanna ngu mesweru ngu; baaru iya mba. Teke izimanu lwaru iya azu; guaru iya nvu. ⁴ Teke ọ bụ l'o mesweru ngu akpo ɛsaa l'ujiku lanu bya abyapfutakota ngu akpo ɛsaa ono; bya asu ngu l'izimanu lwaakwaru iya azu; gukotakwaru iya ya nvu.”

Ekwekwe

⁵ Ndu-ishi-ozì ono sù Nnajiuphu: “Nna; mee g'anyi kabaa ekweshi ike!”

⁶ O sù phẹ: “Ọme ekwekwe, unu kweru kẹ Chileke habekponu shii gẹ nwa rwiirwiirwii akpuru mosutadu lanu; mẹ unu adujekwa ike sù eze oshi sikamayinu-a: ‘Phofu je akpobe onwongu l'ime eze-ɛnyimu’; mẹ o mee iphe, unu pfuru.”

Iphe, gbaru onye-ozì l'ememe

⁷ “G'e dobe iya l'onye lanu lẹ g'unu ha nweru ohu, l'akoru iya okoro; ozoo l'echeru iya aturu. Teke ọ bụ l'ohu ono shi l'egu lwa; ?ii-sù iya-a g'ò byaepho bya anodu ria ngua? ⁸ ? Tɔbudu iphe, ii-pfuchiaru iya bụ: ‘Shiaru mu nù ite ɛnyashi mu ẹgwegwa; je eyee uwe ngu; pafutaadaru mu nri gẹ mu riadaa; nguadaa mẹe tẹme l'i ria nkengu?’ ⁹ Mu ta arikwá l'oo-kele ohu ono ekele; g'ò jeru iphe, o ziru iya-a. ¹⁰ Nokwapho g'unu du: unu -meebekotakpoephe iphe, e ziru unu; unu a-sù: ‘Anyi bukwa ndu-ozì, ta abadu lẹ mkpa; anyi meerupho iphe, gbaru anyi l'ememe.’ ”

Jizosu eme ndu ekpenta iri g'ephe wekorohu

¹¹ Gẹ Jizosu eje Jierusalemu ono bẹ ọ ghajarụ okè ndu Samériya yẹe Gálili. ¹² O bahupho l'oma mkpukpu lanu; ndu ekpenta iri byapfuta iya; bya agbẹ ụzenya ụzenya; ¹³ chia mkpu sù: “Jizosu! Onyibe! Jiko g'imemini anyi dunu ngu.”

¹⁴ Jizosu huma phẹ bya asu phẹ: “Unu je gẹ ndu-uke Chileke lee unu ɛnya l'ehu!”

Ephe tugbua jeshia; bya ejeberu l'uzo; ekpenta ono mishihu; ọ buru phẹ agbakerehu. ¹⁵ Onye lanu humaephe lẹ ya kawaa mma; bya agbaphu azu; echi mkpu aja Chileke ajaja. ¹⁶ O byarwuta bya adaa kpurumu lẹ mgboru okpa Jizosu wata iya ekele ekele. Onye k'ono bụ onye Samériya. ¹⁷ Noo ya bụ; Jizosu sù: “?Tɔbudu ụmadzu iri bẹ e meru

ẹphe wekoroḥu? ?Denuhunū ụmadzu tete ọphuu? ¹⁸ ? Tọ dukpoedu onye ọphu o rwuru l'ẹhu lẹ ya a-lwaphuta azu bya ekele ekele; gbahaa onye-a, shi alì ọzo-a?" ¹⁹ Ọ sụ nwoke ono: "Gbalihu jeshia iphe, iije. Ekweta, i kwetarū kẹ Chileke mewaru g'ì dū iche."

Mbọku, ọo-buru
(Mat 24:23-28,37-41)

²⁰ Ndu Fárisii jĩa Jizọsụ sụ: "Buhunu teke ole bẹ Chileke e-goshi l'ọo ya bụ eze?" Ọ sụ phẹ: "Chileke -bya egoshi l'ọo ya bụ eze bẹ o too mekwa iya k'ọphu a-huma l'anya. ²¹ Ọphu ọ dukwa onye a-sụ: 'Huma iya l'ẹka-a; ọzoo l'ọo phụ iya'; kẹle Chileke buakwa eze unu nta-a."

²² Ọ sụ ndu etsoje iya nụ: "Oorwuakwa teke unu anyatajẹ nwa teke unu lẹ Abubu-Ndiphe shi anọje; ọle unu taa humaedu iya. ²³ Ọ duru ndu ọphu a-sụ unu: 'Lekwa iya l'ẹka phọ'; ọzoo 'g'unu lekwa iya l'ẹka-a!' Unu te ejekwa; ọphu unu etsokwa phẹ. ²⁴ Kẹle ọ bụ g'ebemu-igwe akuje phoo l'akpaminigwe; shi l'ẹka lanu lojaa jasụ l'ẹka iya ọphuu bụ gẹ Abubu-Ndiphe e-me mbọku, ọo-bya. ²⁵ Ọle o vufutajẹ ụzo jeadaa igwerigwe iphe-ẹhuka; ẹme ọgbo-nta-a a-jikaadaa ya. ²⁶ Ọo g'ọ dū l'ọgbo Nuwa phẹ teke ndiche phọ bụ g'ọo-dū teke Abubu-Ndiphe l'a-bya. ²⁷ Teke ono bẹ ndiphe nọ eri angu; alu-phe nwanyi; ekephe nwanyi; jasụ mbọku, Nuwa phẹ bahuru l'eze ugbo, ọ kuru. Utso bya agbaa; rigbushia ndiphe l'ophu. ²⁸ Nokwaphọ g'ọ dū l'ọgbo Lotu. ẹphe eri angu; agba ngho; akọ opfu bya akpushi ulo. ²⁹ O be mbọku, Lotu lufuru lẹ Sodomu; ọku nshị-egbe shi l'igwe dzee gẹ mini bya ekegbushikọta phẹ g'ẹphe ha. ³⁰ Noo g'ọo-dū mbọku, Abubu-Ndiphe e-he gboo.

³¹ "O -rwua mbọku ono; g'onye nọ l'okpoku atuta unme; iphe iya nọdu l'ulo; te ejekwa iya ewota. G'onye nọ l'egu te ejeekwa ala unuphu. ³² Nyatakwa iphe, meru nyee Lotu.

³³ "Onye bụ onye eme gẹ ndzụ iya duru iya l'e-tuphakwa iya etupha. Onye tuphakanuru ndzụ iya etupha buakwa akwakọbe bẹ ọ kwakọberu iya. ³⁴ Gẹ mu kakwaru unu; enyashi ono bẹ ụmadzu labọ a-zẹ l'iphe, aazẹ azẹ; e zikọta onye lanu; haa onye ọphuu. ³⁵ Unwanyi labọ a-nọdu atsu nri; l'e zikọta onye lanu; onye lanu akwaa. ³⁶ Ụmadzu labọ l'a-nọdu l'egu; e zikọta onye lanu; onye lanu akwaa."

³⁷ Ndu etsoje iya nụ sụ: "Nnajiuphu; ?bụ l'awe bẹ iphe ono e-me?"

Ọ sụ phẹ: "Ọo ẹka odzu dabyiru bẹ udele edzukọbeje."

18

*Etu nwanyi, ji iya anọedu
yẹ onye ekpe ikpe*

¹ Jizosu bya anmaaru p̄hẹ ẹtu, o gude goshi p̄hẹ sụ g'ẹp̄he p̄fufe n̄ Chileke; g'ẹp̄he ta asụ l'ike ep̄fufu bv̄waru p̄hẹ. ² Ọ sụ p̄hẹ: "O nweru mkp̄kp̄u lan̄, onye ekpe ikpe bu; ọp̄hu ọotsudu Chileke ebvu; ọp̄hu ọ ḡbeduru nemadzu ip̄he. ³ Ọ dukwarupho nwanyi, ji iya anọedu ndzu, bukwapho l'ime mkp̄kp̄u ono. Nwanyi ono ọdu ejep̄fufe onye-ikpe ono tekenteke je anọdu arwo iya sụ iya jiko g'o k̄p̄futa iya l'eka onye op̄fu iya. ⁴ Onye-ikpe ono jikanyakp̄oep̄ho bya arĩa sụ: 'A maru-a lẹ mu ta atsudu Chileke ebvu; ọp̄hu ọ dudu onye mu ḡberu ip̄he; ⁵ ọle nwanyi-a p̄fuchin̄k̄awaru mu n̄ch̄i. Mu e-kperu ip̄he iya n̄ iya; a-nonyaa o p̄fuḡbua mu l'op̄fu.' "

⁶ Ọo ya bu; Nnajiup̄hu sụ: "?Unu n̄maru ip̄he, ẹjo onye-ikpe ono p̄furu? ⁷ Sụ-a; ?ọ d̄u unu ḡ Chileke ta akabadaan̄ ek̄p̄efu ndu ọ h̄otar̄u ẹgw̄eḡwa; mb̄u ndu araku iya n̄ eswe l'enyashi? ?Ọobya anọ ọdu g'ọ t̄o yeru p̄hẹ ẹka? ⁸ Ḡe mu gbukwaaru iya unu tororo; oo-k̄p̄efukwa p̄hẹ l'ọku l'ọku. Obenu lẹ-a; Abubu-Ndip̄he -byaep̄ho; ?ọ duru-a ndu ọo-huma, kweru ọdu iya l'eka l'elip̄he t̄o?"

*Etu onye Fárisii yẹ onye
anajẹ okpoga akiriko*

⁹ Ọ bya anmaa ẹtu-a n̄ ndu gude l'ẹp̄he dobesu l'ẹp̄he p̄fuberekoto; woru ndu ọzo nmaa phulaphula. Ọ sụ p̄hẹ: ¹⁰ "Ọ duru umadzu labo, bahuru l'eze-ulo Chileke je ep̄furu n̄ Chileke. Onye lan̄ bu onye Fárisii; onye ọp̄huu bu onye ana akiriko. ¹¹ Onye Fárisii ono ḡbalihu je ap̄f̄pheru bya ep̄furu n̄ Chileke k'ẹhu onwiya sụ: 'Chileke; mu ekele ngu ekele lẹ mu ta adudu g'unwoke ọzo; mb̄u ndu ana n̄f̄u; ọzoo ndu eme kẹ nwanyi; m̄e ndu eme ẹjo-ip̄he; ọzoo d̄u ḡe nwoke-a ana okpoga akiriko-a. ¹² Mu asw̄ijeru Chileke ẹgu ujiku ẹbo l'idzu; t̄eme ip̄he, mu kpatakporu akpata b̄e mu ekeje oke-lan̄-l'uzo-iri; n̄ Chileke.' ¹³ Onye k'ọp̄huu, bu onye ana akiriko p̄ho je ap̄fururo uzenya; ọp̄hu ọ palikp̄odarunu ip̄hu imeli; gbahaep̄ho ẹka b̄e ọoku p̄ōp̄ōpo l'ok̄poma sụ: 'Chileke ẹka l'al̄i! G'imemini m̄be onye ip̄he-ẹji d̄u ngu r̄o!' ¹⁴ Sụ-a; ḡe mu kakwaru unu; onye ana akiriko ono byakwaru ala ibe iya; Chileke ḡwa iya l'onye p̄fuberekoto; haa onye ọp̄huu; k̄ele onyemonye, l'ekuli onwiya eli b̄e ee-kuzeta al̄i; onye kuzetakwanuru onwiya al̄i b̄e ee-kuli eli."

*Jizosu agoru unwegirima
onu-oma*

(*Mat 19:13-15; Mak 10:13-16*)

¹⁵ A nọdu ekutagbaaru Jizosu unwegirima, e he l'ẹka g'o byia phẹ ẹka. Ndu etsoje iya nọ huma iya bya abaarụ ndu ono, ekutaru iya unwegirima ono mba. ¹⁶ Jizosu bya ekua phẹ sụ: "Unu hakwaa unwegirima g'ẹphe byapfuta mu; unu ta akpọshikwa phẹ abyabya; kele ọ bụ ndu dọ nno bẹ ẹka Chileke bụ eze bụ nkephẹ. ¹⁷ Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ete gudedu obu unwegirima kweta lẹ Chileke bụ eze taa bahukwa ẹka ọ nọ."

Onye nweru iphe

(*Mat 19:16-30; Mak 10:17-31*)

¹⁸ Onye lanụ, bụ onye-ishi jia Jizosu sụ iya: "O-zì-iphe, nwoke, dọebe ree; ?bụ gunu bẹ mu e-me gẹ mu nweru ndzụ ojejeje?"

¹⁹ Jizosu sụ iya: "?Bụ gunu meru g'o gude i nọdu eku mu onye dọebe ree? Ọ tọ dukwa onye bụ onye dọebe ree; a-gufu Chileke nwẹkiya. ²⁰ I mawaru iphe, ekemu Chileke sụru g'e meje: 'Erikwa ogori; ọphu i gbukwa ọchi; ọphu i zikwa iphuru; ọphu i dzukwa ụka; kwabeje nna ngu yẹ ne ngu ụbvù.' "

²¹ Nwoke ono sụ iya: "Eshinu mu bụ nwata ta adukwa iphemiphe ono ọphu mu mebyijeru."

²² Jizosu numaepho nno bya asụ iya: "Iphe lanụ bụ iphe, phodukwaduru ngu nụ; laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru aswa iya keeru ndu ukpa; l'i byawarọ etsoru mu. Ọo ya bụ l'iinweru okpobe iphe l'imigwe." ²³ Nwoke ono numaepho nno; ẹhu daẹ ya pho dzụu; kele o nweru iphe shii.

²⁴ Jizosu lee ya ẹnya bya asụ: "Egube g'ootsubekwanu l'ẹhu; mbụ gẹ ndu nweru iphe e-me bahụ l'ẹka Chileke bụ eze. ²⁵ Kele ewota inya pyoo l'ẹnya ngga kakwa nphe; eme lẹ g'onye nweru iphe e-me bahụ l'ẹka Chileke bụ eze."

²⁶ Ndu numaru iya nụ sụ: "?Ọ bahunuru onye bẹ aadzota?"

²⁷ Jizosu sụ: "Iphe kpọbaru nemadzụ ẹka ememe bẹ bukwa Chileke sụru iya ememe."

²⁸ Pyita sụ: "Lewarọ anyibedua, tukoru iphemiphe haa bya etsoru ngu-a."

²⁹ Ọ sụ phẹ: "Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ tọ dukwa onye gude k'ẹka Chileke bụ eze; haa ọlo iya; ọzoo nyee ya; ọzoo nwune iya; ọzoo ndu nwuru iya nụ; ọzoo unwu iya; ³⁰ gẹ Chileke ta apfu iya ugwo iya mpfu-ngo nta; l'o nweru ndzụ ojejeje l'ogbo ọphu nọ l'iphu."

*K'ugbo ẹto Jizọsu epfu ẹ
ya e-je iphe-ehuka nwuhu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Jizọsu bya eduta ọmadzu iri l'ẹbo ono bya asu pẹ: "Unu huma ẹ nta-a bẹ anyi ejewaa Jierusalemu. Iphemiphe, ndu mpfuchiru Chileke deru k'ẹhu Abubu-Ndiphe bẹ e-mekotanu. ³² Kele aa-kpuru iya nū ndu amadu Chileke; aa-gbaru iya mgbonu; gude iya mee iphe ọchi; vaa ya ọnu-mini; ³³ chia ya ẹchachi; woru iya megbua. Teke o beru mboku k'ẹto iya l'ooshi l'ọnwu teta dzuru ndzu ọzo."

³⁴ Ophu ọ dudu iphe ono mẹ nanu, doru pẹ ẹnya; kele e meru g'opfu ono tuchi pẹ ẹnya; ophu ẹphe amadu iphe, o pfuru.

*Jizọsu eme onye atsụ ishi
g'o wata aphụ ọzo
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Jizọsu rwutashia Jieriko; ọ duru nwoke, atsụ ishi, nọ l'aguga etsuzo arwo arwo. ³⁶ O numa igiji ikpoto ndu awugha nu; bya ajihaa: "Bụ gunu ada?"

³⁷ Ẹphe sụ iya l'ọ kwa Jizọsu onye Nazaretu l'aghata.

³⁸ O chishia: "Jizọsu! Nwa Dévidi! Phunaaru mu obu-imemini."

³⁹ Ndu nọ l'iphu gbọchia ya ọnu; sụ iya g'o dobe ọnu doo. O kabakpo ya ro arashi ike: "Gube Nwa Dévidi! Phunaaru mu obu-imemini."

⁴⁰ Jizọsu pfuru bya ezia g'e duta iya bya. O byarwutaepho ntse; Jizọsu sụ iya: ⁴¹ "Bụ gunu bẹ ọ du ngu gẹ mu meeru ngu?"

O sụ iya: "Nnajiuphu; mee gẹ mu wata aphụ ọzo."

⁴² Jizọsu sụ iya: "Wata aphụ ọzo; l'ekweta, i kwetarụ ke Chileke mewaru g'i du iche."

⁴³ Teke ono kwapho; ọ wata aphụ ọzo; bya etsoahaa Jizọsu; nọdu etu Chileke ẹpha. Iphe, bukpo onye humaru iya nu jaa Chileke ajaja.

19

Jizọsu yee Zakiyosu

¹ Jizọsu bya abahu ẹ Jieriko; bya aghajaahaa ya aghaja. ² O duru nwoke, ẹpha iya bu Zakiyosu, bu iya bu onye-ishi ndu anaje akiriko; teme o nweru iphe shii. ³ O chohakpo gẹ ya huma Jizọsu, maru onye ọ bu; ophu ikpoto oha ono ekwedu g'o kpata ọzo; kele ọ du mkpurukpu. ⁴ Noo ya bu; ọ gbavuta ọzo je enyihu eli oshi sikamo; je anodu gẹ ya ahuma Jizọsu; kele oo-shi l'eka ono ghata. ⁵ Jizọsu byarwutaepho eka ono bya apalia ẹnya bya asu

iya: “Zakiyosu; nyizeta egwegwa; kele o l'ulo ngu be mu kwafutaje ntanu-a.”

⁶ O nyizeta egwegwa bya egude ehu-utso duru Jizosu duba ibe iya. ⁷ Ehu ghuahaa iphe, bu ndu humaru iya nu eghu. Epe pfuahaa su: “Lenu; nwoke-a abahu jeshia g'a kwaaruu iya ebyaa l'ibe nwoke-a, eme iphe-eji-a.”

⁸ Zakiyosu gbalihu bya asu Nnajiuphu: “Mu su-a; Nnajiuphu; iphe, mu nweru enweru be mu e-ke uzo ebo; nu ndu ukpa oke lanu. Teke o bu l'o duru onye mu riru urwu; iphe, o bu iphe, o bu; mu a-pfua ya iphe, ha g'iphe, mu riru iya mgbo eno.”

⁹ Jizosu su iya: “Ntanu-a be a dzoru ndu unuphu-a; kele nwoke-a l'onwiya bukwapo oshilokpa Ebirihamu. ¹⁰ Abubu-Ndiphe byakwaru achu ndu tuphahuru etupahu g'oo-dzo phe.”

Etu ndu e yeru okpoga l'eka

(Mat 25:14-30)

¹¹ Epe nunyakpoepo iphemiphe ono; o wataru phe anmaru etu; kele o nowa Jierusalemu ntse; teme epe dobesu le Chileke abyakebewaa egoshi le ya bu eze. ¹² Oo ya bu o su: “O duru nwoke lanu, bu eri ndu eze, jeru oha, du enya; g'e kpube iya okpu-eze teme l'oolwa. ¹³ O bya ekua ndu-ozii iya umadzu iri bya ekeeru phe pangui iri. O su phe: ‘Unu gude iya see akanya jasuu mu a-lwa.’ ¹⁴ Ole nwoke ono du ndu ali iya ashi. Epe zia ndu-ozii g'ephe tso iya azu azu je epfua l'eka ono; su l'o to dudu phe g'o buru nwoke ono, a-buru eze phe.

¹⁵ “E kpubechaepo nwoke ono okpu-eze ono; o lwa bya ezia g'e kuaru iya ndu-ozii-a, o nuru okpoga-a ge ya maru urwu, epe ritari iya. ¹⁶ Onye ke mbu bya apfuru iya l'iphu bya asu: ‘Nna; pangui olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangui iri ozo.’ ¹⁷ O su iya: ‘I meru ree! I bu okpobe onye-ozii. Eshinu e gude ire ngu eka l'iphe, ha nwanshii be mu yeru ngu mkpukpu iri l'eka; g'i buru ishi phe.’ ¹⁸ Onye k'ebo bya bya asu: ‘Nna; pangui olu ngu ono tukobeakwaru onwiya pangui ise.’ ¹⁹ Onye eze ono su iya: ‘O kwapho mkpukpu ise be ii-buru ishi phe.’ ²⁰ Onye ozo bya asu: ‘Nna; wakwa pangui olu ngu. Mu woekwaru iya pho kechia le nwampekala ekwa; ²¹ kele mu atsuu ngu ebvu l'i dunukaru ehuka. Iiwotaje iphe, i dobeduru; teme i nodu awotaje iphe, i kuduru.’

²² “Onye eze ono su iya: ‘Gube iberezi iphe-a! O kwa opfunu ngu be mu e-gude nmaa ngu ikpe. Eshinu i maru le mu du ehuka; mu nodu ewotaje iphe, mu edobeduru; teme mu

nọdu awọtaje iphe, mu akuduru. ²³ ?Bụ ụnu meru iphe, i yeduru mu okpoga mu l'ulo nche okpoga; g'oo-buru: mu -lwa mu eje ewota iya yee iphe, o tukoberu onwiya?' ²⁴ O bya asu ndu pfuru l'eka ono: 'Unu nata iya okpoga ono woru nu onye ophu nweru pangu iri pho.' ²⁵ Epe su iya: 'I-nhi Nnajiuphu! ?Buchia yebedua, nwewaru pangu iri-a?' ²⁶ O su phe: 'Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye nweru nu be aa-nubakwaa ophu ka shii. Obenu l'onye enweduru nu be aa-gbenu natafulenu nwophu o nweru.' ²⁷ Su phe: 'A bya le ndu opfu mu-a, bu ndu ete ekweduru l'oo mu a-buru eze phe-a; unu chita phe bya egbushia l'atatiphu mu l'eka-a.' "

Jizosu abahu le Jierusalemu

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jion 12:12-19)

²⁸ Jizosu pfuchaepho iphe, oopfu bya ejeshia Jierusalemu, oo-je. ²⁹ O byarwutaepho l'ubvu, eekuje Ubvu-Olivu, bu iya bu le mgboru Betufeji; waa Betani; o zia ndu etsoje iya nu umadzu ebo su phe: ³⁰ "Unu je l'ime mkpukpu ono, no unu l'uzo iphu ono. Unu -rwuepho l'onu uzo, e shi abahu le mkpukpu ono be unu a-huma nwa nkapfu-igara, e liberu elibe l'eka ono, e teke adu-swe onye nojeru iya l'eli. Unu tota iya kpuru bya. ³¹ Teke o duru onye jiru unu su: '?Bụ ụnu meru iphe, unu atota iya?' Unu asu iya le mkpa iya duru Nnajiuphu."

³² Noo ya; ndu ono, e ziru ozi ono tugbua bya ejerwua; o buerupho g'o pfuru bu g'o du. ³³ Epe totaahaepho nkapfu-igara ono; ndu nwe iya nu su phe: "'Bụ ụnu meru g'o gude unu nọdu atota nkapfu-igara ono?'"

³⁴ Epe su phe: "O kwa mkpa iya duru Nnajiuphu."
³⁵ Epe kputa nkapfu-igara ono je anu Jizosu; bya eworu uwe ehu phe wukobe iya; bya eyeru Jizosu eka; o nọdu iya anoo l'eli. ³⁶ O be g'ogoba eje; ndu no l'uzo too uwe ehu phe l'uzo.

³⁷ O zakubejeepho Jierusalemu ntse le mkpo-zeta ubvu Olivu; iphe, bukpuo ikpoto ndu etsoje iya nu ono wata ete eswa; echu mkpu; aja Chileke ajaja k'eze iphe ono, paru eka ono, o meru; epe humakota ono. ³⁸ Epe su: "Onye Chileke goru onu-oma be eze ono bu; mbu onye ono, bu Nnajiuphu ziru iya g'o bya ono. Ge nchi dukwa doo l'imigwe; g'ubvu duru Chileke, bu Okalibe-kangokotaru-nu."

³⁹ Ndu Farisii, yi l'ikpoto ndu ono haru su Jizosu: "O-zì iphe! Baaru ndu etsoje ngu nu mba."

⁴⁰ O su phe: "Ge mu kakwaru unu: ndu-a -nọdu doo; mkpuma, no l'ali echia mkpu ono l'onwiya."

Jizosu ara ekwa Jierúsalemu

⁴¹ Jizosu levuɛpho Jierúsalemu; ɔ raahaa ekwa iya sɔ: ⁴² “O -bɔ l’i makpɔkwanaaru iphe, e-me gɛ nchɪ dɔ ngu doo nta; obenu lɛ nta-a bɛ e domiru iya g’ɛnya ngu ta ahɔma iya. ⁴³ Kele ɔo ujiku lanɔ bɛ ndu ɔhogu ngu aa-furu ngu; bvua ose-ɔgu; nɔ-pee ngu mgburugburu; buchia ngu ɔnu nri; shi ekameka atɔ kpereree abyapfuta ngu; ⁴⁴ bya egbua gɔ l’unwu ngu, kuru ngu l’ime pyaapyaa. Mbɔ l’ɔhogu ngu taa hakwa mkpuma lanɔ g’ɔ kpɔ-pfuru nwibe iya l’eli igbulɔ ngu; kele i tɪ madɔ teke a byaru ngu adzɔta.”

Jizosu achifu ndu azɔ aswa

l’eze-ulo Chileke

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jiɔn 2:13-22)

⁴⁵ Jizosu bya abahɔ l’eze-ulo Chileke bya awata achishi ndu azɔ aswa. ⁴⁶ Sɔ phɛ: “Unu ta amadɔ l’e deru l’ekwo lɛ Chileke sɔru: ‘Ulo mu a-buru ulo, aa-nɔduje epfu anɔ mu.’* Unu bya eworu iya mee ulo, ndu ana nfu edomije onwophe.”

⁴⁷ ɔ nɔdu anɔduje ezi iphe l’eze-ulo Chileke ono mbɔku-mbɔku. Ndu-ishi uke Chileke; mɛ ndu ezije ekemu; mɛ ndu nweru ɛnya l’ɔha ono chɔahaa ɔzo g’ɛphe e-me gbua ya. ⁴⁸ ɔphu ɛphe amadɔ g’ɛphe e-me iya; kele onyemonye dɔppheru iya mgburugburu; woru nchɪ tɔgbo l’iphe, oo-pfu.

20

Aaji Jizosu ɛgube ike,

o gude eme iphemiphe ono

(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ O be ujiku lanɔ gɛ Jizosu nɔ ezi ɔha iphe l’eze-ulo Chileke; ara ozi-ɔma ono arara; ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu; waa ndu bɔ ɔgerɛnya byapfuta iya bya asɔ iya: ² “Karɔ anyi ?Bɔ ɛgube ike gɔnu bɛ i gude eme iphemiphe-a? ?Bɔkpoo onye ziru ngu g’i bya iya ememe?”

³ ɔ sɔ phɛ: “Mbɛdua a-jikwapho unu aji lanɔ. Unu zakwaa mu iya. ⁴ ?Bɔ onye ziru Jiɔnu g’ɔ bya eme baputizimu? ?Bɔ Chileke; tɔo nemadzu?”

⁵ ɛphe wata iya adzɔkashi l’ime onwophe sɔ: “Teke anyi sɔru l’ɔo Chileke ziru iya; l’ɔo-sɔ anyi: ‘?ɔ bɔhunuru gɔnu meru g’o gude ɔphu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?’ ⁶ Teke anyi sɔkwanuru l’ɔo nemadzu ziru iya; ɔha atugbua anyi lɛ mkpuma; kele o dowarɔ ɔha ɛnya lɛ Jiɔnu bɔ onye mpfuchiru Chileke.” ⁷ ɛphe je jasɔ iya: “Anyi ta amakwa onye ziru iya ya nɔ.”

* 19:46 19:46 Gɔnaa Azá 56:7; Jier 7:11.

⁸ “Jizosu sukwanu phe: Ophu mu a-koqwanuru unu onye ziru mu nu ge mu meje iphemiphe ono.”

*Etu, e gude ndu anwamu,
e butaru ye l'opfu-vayinu anma
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ O wata anmaru oha etu-a su: “Nwoke lanu koru opfu-vayinu bya eworu iya ye l'eka ndu o butaru g'ephe letajeru iya ya enya; bya atugbua jeshia iphe-ozo je anoo odu. ¹⁰ O rwua teke aawoje akpuru iya; o bya ezia onye-ozu iya g'o jepfu ndu-ozu-egu ono g'ephe woo ya oke iya nkiya. Ephe gude onye ono, o ziru ozu ono; tsua ya iphe; gbafe iya eka oto; nwufu iya; o lashia. ¹¹ O bya ezia onye-ozu ozo; ephe tsukwapho onye k'ono iphe; mee ya iphe-iphere; gbafe iya eka oto; nwufu iya; o lashia. ¹² O zikwaapho onye k'eto; ephe mekakwapho onye k'ono iphe; chifu iya. ¹³ Onye ono, nwe opfu-vayinu ono su: 'O du ree; mu maru-a iphe, mu e-me nta. Mu e-ye nwa mu, mu yeru obu g'o je. ?A maru; ?ephe a-kabe kwabe yebedua ubvu m'ephe -huma iya?' ¹⁴ O be teke ndu-ozu-egu ono humaru onye k'ono; ephe zua mgbede kpua ya su: 'Ihee! Waa onye ali-a e-mechaa buru nkiya me nna iya -nwuhu. Unu g'anyi gbua ya egbugbu; g'ali ono a-buru k'anyi.' ¹⁵ Ephe kpufu iya l'egu ono je eworu iya megbua.

“Su-a; ?O dukpoo unu g'o bu gunu be onye nwe opfu-vayinu ono e-me phe? ¹⁶ Oo-bya egbushichaa ndu-ozu-egu ono bya eworu opfu-vayinu ono ye ndu ozo l'eka.” Oha numaeopho nno; o tuko buru: “Tuswekwa! Tuswekwa!”

¹⁷ O bya elee phe enya bya asu: “?O bhunuru gunu be bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

“O kwa mkpuma,
ndu akpu ulo jikaru;
mechaaru bya aburu
mkpuma, gudeshi ulo?*

¹⁸ Onyemoneye, bu onye vukotaru mkpuma ono daa; be e-tsujishihunu; teme teke o turu nemadzu; l'ogwee onye ono arakabya.”

*Apfu akiriko
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)*

¹⁹ Ndu ezije ekemu waa ndu-ishi ndu-uke Chileke meahaa g'ephe zugude iya teke ono; kele ephe maru l'oo phe be onmadoru etu ono; ephe nodu atsukwanu oha ebvu. ²⁰ Ephe wata iya anwu ngge; bya ezia ndu ngge g'ephe je emetakpopho g'ephe bu ndu okpobe-opfu; g'ephe a-tuta

* 20:17 20:17 Guna Ebu 118:22.

nvọ l'iphe, o pfuru gude kpụta iya ye l'ẹka onye nwe ike, bu iya bu nnajioha, shi Romu. ²¹ Tọbudu iya bu; ephe jerwua bya ajia ya su: "O-zì-iphe; anyi maru l'iipfuje opfu, pfuru nhamunha; teme i nọdu ezi iphe, pfuru ọto; ophu o dudu onye ile ẹnya l'iphu epfu; gbahaa ọzo Chileke be i gude ire-lanu ezi. ²² Su-a; ?tọ budunu emebyi ekemu Chileke me anyi -tuje akiriko nu eze nnajioha, no le Romu?"

²³ O maerupho eregede phe bya asu phe: ?Denu g'o gude unu nọdu ahụ mu ama? ²⁴ "Unu goshiëshikwa mu kobo lanu. ?Bu ishi onye yee epha onye bu ọwa-a, du iya nu-a?"

Ephe su iya: "Oo ke Siza!"

²⁵ O su phe: "O du ree; unu wonuru iphe Siza nu Siza; unu eworu ke Chileke nu Chileke."

²⁶ Ophu ephe adudu ike pfuru l'edzudzu-oha l'ẹka ono shi l'opfu onu iya gude iya. G'o gude pfua iphe ono du phe biribiri. Ophu ephe epfuẹduru opfu.

Ke eshi l'onwu teta dzuru ndzu

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ O duru ndu Sadiusi, bu ndu ono, suru l'e tee shidu l'onwu eteta adzuru ndzu ono; byapfutaru Jizosu. ²⁸ Bya ajia ya aji su: "O-zì-iphe; Mosisu deru l'ekwo ekemu su: Teke o bu le nemadzu nwuhuru; ebe o nwutaduru nwa; ge nwune onye ono lupyabe nyee ya; nwutaru iya nwa. ²⁹ Su-a; o duru unwune esaa, k'ogerenya luchaaru nwanyi bya ahaa ya nwuhu; ophu o nwutaduru nwa. ³⁰ Onye k'ẹbo lupyabe nwanyi ono. Lua ya jasụ nwoke ono nwuhu; ophu o nwutakwaru iya pho nwa. ³¹ Onye k'eto nnopho; jasụ ephe n'esaa ludzuru nwanyi lanu ono nwushihukota; ophu o dudu onye ophu nwutaru nwa. ³² E mecha l'ikpazu; nwanyi l'onwiya bya anwuhu nkiya. ³³ Su-a; o -rwua teke l'ee-shi l'onwu teta dzuru ndzu; ?bu onye ole be nwanyi ono a-buru nyee ya? G'ephe n'esaa ono luchaaru iya-a."

³⁴ Jizosu su phe: "Unwu ogbo-nta-a alu nwanyi; unwanyi nọdu alu ji; ³⁵ obenu le ndu a guru l'ephe gbaru k'eshi l'onwu teta gbalihu bya eburu le mgboko ophu a-bya nu taa luhedu nwanyi; ophu nwanyi aluhedu ji. ³⁶ Ephe taa nwuhuhedu anwuhu ozo; kele ephe l'unwu-ojozi-imigwe a-gbaru nanu. Eshinu ephe bu unwu, shi l'onwu teta dzuru ndzu be ephe buwaa unwu Chileke. ³⁷ O -buru k'eshi l'onwu teta dzuru ndzu be ekwo Mosisu goshiru iya l'ẹka o pfuru k'irwu, oku enwu phoophoohoo. Eka ono be Mosisu kuru Chileke: Chileke ke Ebirhamu; waa ke Ayizaku; waa ke Jiekopu. ³⁸ Bu iya bu l'o to budu Chileke ndu nwuhuru anwuhu. O bu Chileke ndu no ndzu; kele onyemonye dzu ndzu l'ẹnya Chileke."

³⁹ Ndu ezije ekemu ono haru sù iya: “O-zì-iphe! I pfuru ree!” ⁴⁰ E shiepho teke ono, ophu ephe atubaeduru ama ajibaa ya aji ozo.

Aji k'onye bu Kéreshi o bu
(*Mat 22:41-46; Mak 12:35-37*)

⁴¹ Jizosu bya asu ndu Fárisii ono: “?Denu g'e gude su le Kéreshi obu bu Nwa Dévidi; ⁴² l'eka Dévidi l'onwiya pfukwaru l'ekwo-ebvu Chileke su:

“Chileke suru Nnajiuphu mu:

Nodu mu l'ekutara

⁴³ jasù teke mu e-me ndu

ohogu ngu

g'ephe buru iphe,

ii-zopyabe l'okpa.†”

⁴⁴ Bunu iya bu le Dévidi kuru iya Nnajiuphu! ?Denuhunu g'o gude o buru nwa iya?

Jizosu epfu k'ezije ekemu
(*Mat 23:1-36; Mak 12:38-40*)

⁴⁵ Jizosu nodu l'edzudzu-oha l'eka ono su ndu etsoje iya nu: ⁴⁶ “Unu kpakwaru ndu ezije ekemu l'aphara; mbu ndu bu iphe, aduje phe ree bu g'ephe gude kpowula-kpowula uwe kwaa onwophe yegele ejephe; g'e keleje phe erengete ekele l'eka a du igwerigwe g'ephe bu oke nemadzu. G'oshi ophu bu iya kachakpo ree l'ulo-ndzukò ndu Jiu buru nkephe; waa g'o buru phe a-nodu l'eka aa-kachakpo phe akwabè ubvù mē a -nodu abo iphe. ⁴⁷ Ephe bu ndu eripyaje ulo unwanyi, ji phe anodedu; teme ephe nodu egudeje eregede epfukpopho ogologo opfu anu Chileke. O bu phe be aa-kachaa anmashi ikpe ike.”

21

Iphe, nwanyi, ji iya anodedu
anu Chileke

(*Mak 12:41-44*)

¹ Jizosu bya apalia enya bya ahuma ndu nweru iphe g'ephe echiegbaa okpoga phe l'okpoko, echiejeru Chileke okpoga l'eze-ulo Chileke. ² O huma nwanyi, ji iya anodedu ndzu, akpa nri, byaru bya echie afu labo. ³ Jizosu su:

“Ge mu kakwaru unu; o kwa nwanyi ukpa-a, ji iya anodedu ndzu-a be kachaa eye okpoga le g'ephe hakota ono.

⁴ Kele iphe, ndu ophuu g'ephe ha echiegbaa bu okpoga, tsuru etsutsu; obenu le nwanyi-a akpakpo nri shii; ole o wotakotaru iphe, o gude buru bya echie.”

† 20:43 20:43 Gūnaa Ebvū 110:1.

Iphe, e-me teke ikpazu
(*Mat 24:1-2; Mak 13:1-2*)

⁵ A haru pfuphenyaephō k'eze-ulo Chileke ono g'e gude kpumata iya l'eguru mkpuma, du ebvu; waa k'iphe, a nuru Chileke, du iya nu; Jizosu su phe: ⁶ "O -buru iphe owa-a, unu ele enya-a; o dukwaru mboku, ee-mechaa nwukpōshichaa iphemiphe ono enwukpōshi; mbu k'ophu o to dudu g'o ka mma l'oo mkpuma lanu, akpo-pfuru l'eli nwibe iya."

Iphe, bu o -mechaa
mgboko abvu

(*Mat 24:3-14; Mak 13:3-13*)

⁷ Ephe jia Jizosu su iya: "Bukpoo teke ole be iphemiphe ono e-mekpoo? Bu gunu be ee-gude maru teke iphe ono abygbaa ememe?"

⁸ O su: "Oo pho g'unu leta enya g'o to du onye e-duswe unu uzo. O dukwaru igwerigwe ndu a-zaru epha mu bya. Onye ophu nonu l'o su l'oo ya bu Kereshi obu; mbu l'oogbaakwa teke obu. Unu te etsokwaru phe. ⁹ Teke unu nuaharu k'ogu; waa le mkpaka aswoli l'ibiya ophu; ozoo l'ibiya ophu; ge ndu ba agukwa unu; kele iphemiphe ono mefutakotaje; ole teke ikpazu tee rwuekwapho egwegwa nno."

¹⁰ No iya; o su phe: "Oha yele oha ibe iya a-nodu alwu ogu; ali-eze ye ali-eze ibe iya a-lwukwapho ogu. ¹¹ Ali-onma-jiijijii a-nodu anma anmashi iya ike; ejo okpa-nri mekpoo ehu, eme ememe l'e-mekota l'eka du igwerigwe. Ahuma a-nodu emegbaa l'akpaminigwe mekpoo eze iphe-ohubama ozo.

¹² "Ole-a; iphemiphe ono -bya emegbabe be ee-vuadaru uzo kpaa unu ehu; gude unu; kpuru unu je l'ulo-ndzuko ndu Jiu je ekpee unu ikpe; tua unu mkporo; mbu l'aakputachakwaa unu bya edobe l'iphu ndu eze; mekpoo l'iphu ndu-ishi oha l'opfu ehu mu. ¹³ Noo teke o gbaru g'unu goshi l'edzudzu-oha l'unu bu ndibe mu. ¹⁴ Su-a; unu te evujekwaru uzo wata ari iphe, unu e-pfu gude kpefu onwunu; ¹⁵ kele oo mbedua l'e-ye unu opfu l'onu. Mu e-me unu amaru iphe k'ophu ndu ohogu unu a-ta amaduru g'ephe e-yeje onu l'iphe, unu epfu; ophu ephe a-byadu atukpute unu l'ego. ¹⁶ Ndu nwuru unu; mekpoo unwune unu; mekpoo abubu unu; me onya unu phe e-mechaa deru unu ye ndiphe l'eka; l'a haru unu gbua egbugbu. ¹⁷ Onyemonye e-gude k'iswi ehu mu kpoo unu ashu. ¹⁸ Ole o to dudu g'o ka mma l'oo egbushi lanu, no unu l'ishi, byaru l'ala l'iswi. ¹⁹ Oo

ẹpho g'unu taje nshi; kele o kwa o-ta-nshi tataru okpobe ndzu."

Ejo ahuma

(Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

²⁰ "Sụ-a; teke unu humaerupho ge ndu ojoju no-pheru Jierusalẹmu mgburugburu; unu amaru l'akwakposhi iya duwaa ntse. ²¹ O -be teke ono; ge ndu no le Jiudiya gbalakwaa laa l'ubvu; ge ndu kuru l'ime mkpukpu wufu; ge ndu lufuru je l'egu te jeekwa alaphu azu l'ime mkpukpu onoya. ²² Kele teke ono bukota mboku, Chileke a-gwa ndiphe ochi g'e gude nno g'iphemiphe, e deru l'ekwo Opfu Chileke vukota. ²³ Nshio unwanyi, du ime; me ndu nwa l'angukwadu era mboku ono. Kele ejo iphe-ehuka, paru eka a-du l'eliphe; teme Chileke e-gude oke-ehu-eghu kpee ndu Izurelu ikpe. ²⁴ Ee-gbu phe le mma; kpua phe le ndzu laa l'iphe, bukpo ohamoha. Ndu abudu ndu Jiu e-tee Jierusalẹmu pyakapyaka jasụ oo-rwube ephebedua."

Abyabya Abubu-Ndiphe

(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)

²⁵ "Iphe-ohubama l'a-nodu eme l'enyanwu; me lonwa; me le kpokpode. L'eliphe be eze-enyimu waa ochioku mini iya a-nodu abya enari; k'opfu meji a-gbabuhu ndiphe mgburugburu le ndzu-agugu. ²⁶ Nemadzu e-gudeje ndzu-agugu avehu avehu teke aa-nodu ele enya iphe, abya ememe le mgboko; kele iphemiphe, no l'igwe a-nmawo anmawo; lo-sweshihu. ²⁷ Noo teke ephe a-huma Abubu-Ndiphe l'eka o no l'urwukpu; egbu nwinwii gude ike iya, paru eka abya. ²⁸ Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu kwolihu; palia enya; kele oorwuwaa teke aa-gbata unu."

Iphe, e gude oshi figu anwuta

(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)

²⁹ Jizosu bya anmakwaaru phe pho etu-a: "Unu leekwa enya l'oshi figu yee oshi mmanu ozo. ³⁰ Oobujeru teke o wataerupho erwu irwu; unu ahuma iya l'onwunu; maru le teke okpomoku ekpoje duwaa ntse. ³¹ Nokwapho g'owa-a du. Teke iphemiphe-a wataerupho ememe; unu amaru le teke Chileke e-goshi le ya bu eze duwaa ntse."

³² Sụ-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ogbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. Nokwa g'o du. ³³ Igwe a-bvukwa ali abvu; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadu abvu abvubu.

O gbaru unu le nche

³⁴ “Ole-a; unu chekwa onwunu nche. Unu te ekwekwa g'ike bvụ unu; opfu l'unu eri gwogwo; angunuka mee; waa l'unu achọ-phe ẹku kẹ mgboko; odumeka bẹ mbọku ono a-tukwa unu l'upfu. ³⁵ Kele iphe, bukotakpoo ndu mgboko mgburugburu bẹ ọo-nma g'onyà. ³⁶ Ole-a; unu che nche tekenteke; unu pfu nụ Chileke g'unu a-dụ ike pfu-shia ike mẹ iphemiphe ono -meje. Teke e mecharu unu apfuru l'iphu Abubu-Ndiphe.”

³⁷ Noo ya; Jizosu nọdu anọduje l'eze-ulo Chileke; ezi iphe mbọku-mbọku; o -be l'enyashi ooje akwaa l'ubvú, eekuje Ubvú-Olivu. ³⁸ O -be lẹ nchi abọhu; e kporu wụ-pfuta iya l'eze-ulo Chileke bya anuma iphe, oopfu.

22

*Jiudasu eederu Jizosu eye
l'eka ndu Jiu*

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Jiọn 11:45-53)

¹ O be teke idzu, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko dūwaa ntse, bụ ọbo-iphe, eekuje Ojegahata; ² ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu nọdu achokashi ọzo, ẹphe e-shikpọo gbua Jizosu; obenu l'ẹphe atsụ ọha ebvu.

³ Nsetanu bya abahụ l'ime obu Jiudasu, bụ onye ntushi-ẹpha iya bụ Isukariyotu, bukwa-a onye lanu l'ime umadzu iri l'ẹbo pọ-a. ⁴ O tugbua bya ejepfu ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu-ishi ọgbogu eze-ulo Chileke je epfuaru phẹ kẹ gẹ ya e-shi deru Jizosu ye phẹ l'eka. ⁵ Ehu tsoahaa phẹ. Ẹphe kwee ya okpoga. ⁶ O kweta ẹgube ono bya awata ele ẹnya teke bụ teke gbaru gẹ ya e-deru Jizosu ye ndu ono l'eka g'ọha ta ama.

Nri-enyashi Ikpazu

(Mat 26:17-30; Mak 14:12-26; Jiọn 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

⁷ Noo ya bụ; eswe, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko ono rwua, bụ iya bụ mbọku, eegbuje nwaturu, e gude anyata eswe Ojegahata. ⁸ Jizosu bya ezia Pyita yee Jionu sụ phẹ: “Unu je akwakoberu anyi nri-enyashi k'ọbo Ojegahata g'anyi bya eria.”

⁹ Ẹphe sụ iya: “?Bụ awe bẹ anyi e-je akwakobe iya?”

¹⁰ O sụ phẹ: “Unu lenu; teke unu bahuerupho l'ime Jierusalẹmu bẹ nwoke, vu ite mini a-byapfuta unu; unu tso ru iya bahụ l'unuphu, ọ bahukpoerupho. ¹¹ Unu sụ onye nwe unuphu ono lẹ O-zì-iphe sūru g'ọ goshi unu ẹka ya a-nọdu ria nri ọbo Ojegahata iya yee ndu etsoje iya nụ. ¹² Oo-goshi unu ọlo-eli; goshi unu ọma ọlo, nọ lẹ k'eli iya;

mkpuru ono hakpøepho oša; e dozichawa iya g'ò dù ree. Unu kwakøberu iya anyi l'èka ono."

¹³ Èphe tughua jerwua. Ø buerupho g'o pfuru bu g'ò dù. Èphe nõdu l'èka ono kwakøbeahaa nri øbo Ojeghata ono.

¹⁴ Ø gbaepho lè teke erije nri ono; Jizøsu yèle ndu-ishi-ozì iya èphe n'iri l'èbo ono bya anødu k'eri nri ono. ¹⁵ Ø sù phè: "Øogushikpokwaa mu ike gè mu l'unu riadaa nri Ojeghata-a; tēmanu mu ejee iphe-èhuka-a. ¹⁶ Kèle-a; gè mu karu unu; mu tee rièkwa iya øzo jasù teke ee-ri økpobe iya l'èka Chileke bu eze."

¹⁷ Ø bya ewolita okoro, mēè dù; bya ekele Chileke ekele bya asù phè: "Unu gēè ngudzuru! ¹⁸ Kèle iphe, mu epfuru unu bu l'e -shi ntanù-a bè mu taa ngùbaekwa mēè, shi l'akpuru vayinu jasù teke Chileke e-goshi lè ya bu eze."

¹⁹ Ø bya ewota buredi bya ekelekwaphø Chileke ekele; bya eworu iya washiaru phè sù: "Øwa-a bu ogwèhu mu, a nuru nù-doru unu. Unu meje iya g'anyi eme iya-a gude nyatajè mu." ²⁰ Nokwaphø g'èphe richaarù nri; ø bya apèè phè okoro mēè bya asù phè: "Okoro-a bu øgbandzu øphúú ono, e gude mee mu gbaa; mbù mee mu ono, a gbashiru l'opfu èhu unu ono.

²¹ "Øle-a; unu lekwa l'onye e-deru mu ye l'èka ndiphe bè mu l'iya tükokwaru eri nri l'èka-a. ²² Kèle Abubu-Ndiphe l'a-la g'ò gbaru iya l'alala. Øle-a; nshìoro onye ono, ee-shi l'èka iya deru Abubu-Ndiphe ye g'e gbua ono."

²³ Èphe wata ajìkashi nwibe phè onye ø bu lè g'èphe ha sù: "?Bù onye e-mekpøø iphe, dù nno?"

Ego onye ka nu

²⁴ Ndu etsoje iya nu l'onwophe wata adzø onye kachaa shii lè g'èphe ha. ²⁵ Jizøsu sù phè: Ndu bu ndu eze lè mgboko-a anøduje akpapyashì ndu nõ phè l'èka akpapyashì. A nõdu ekuje ndu bu ndu gude ike-økpù buru ishi phè "omeluko." ²⁶ Obenu l'ò tø bødù g'øo-dù l'èhu unu bu ono. G'onye bu iya kachaa shii lè g'unu ha dükwa g'ò bu iya bè ènya kachaa alwalwa. G'onye-ishi dükwa gè nwozi. ²⁷ ?Bù onye ka shii l'onye nõ anøø eri nri l'onye ejeru iya ozi nri ono? ?Tøbudu onye øphu nõ anøø eri nri ka shii? Obenu lè mbèdua bu ozi bè mu ejeru unu.

²⁸ "Øo unubèdua bu ndu mu l'unu nõkpøepho l'øhutama mu g'ò ha; ²⁹ k'øphu bu l'ò buepho gè Nna mu meru mu eze bu gè mu eme unu eze; ³⁰ gè mu l'unu eria ngua; l'èka mu bu eze; unu anødugbaa l'aba-eze; kpee økpa-ipfu Ízurelu iri l'èbo ono ikpe."

Pyita a-gọ lẹ ya ta amadu Jizosu
(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jiṣon 13:36-38*)

³¹ A nṣonyaa; Jizosu ku Pyita: "Sayimonu! Sayimonu! Lekwa! Nsetanu sṣkwaru g'a haa ya gẹ ya hṣkota unu ama g'unu ha; gẹ ya phṣchaa unu g'onye aphṣshi ẹswa l'ereshi. ³² Oṣe mu pfuwaru opfu ẹhu ngu nṣ Chileke g'i ti buha ekwekwe, i kweru. Oṣo ya bu; teke i dakṣbeerupho lwaphuta azṣ byapfuta mu; g'i mee g'unwunna ngu pfṣshia ike."

³³ Pyita sṣ iya: "Nnajiuphu; mu doziakwaru onwomu k'etsoru ngu jee mkpṣoro; tsoru ngu laa maa!"

³⁴ Jizosu sṣ iya: "Gẹ mu karṣ ngu Pyita; oke-ṣku nchi-abṣhu -bya ara ṣrṣ bẹ i pfuakwaru mgbo ẹto l'i ti madu onye mu bu."

Okpoga; ẹda; yẹle ogu-echi

³⁵ Noo ya; Jizosu sṣ phẹ: "Teke ono, mu zijeru unu sṣ g'unu je; g'ṣ tṣ dukwa iphe, unu e-gude eje onoya; g'unu te egudekwa iphe, eeyeje okpoga; ṣphu unu egudekwa ẹda; ṣzoo akpṣkpa; ?ṣ dṣru iphe, dṣru unu ṣko?" Ẹphe yeeru iya ṣnu sṣ: "Ṣ tṣ dukwa."

³⁶ Ṣ sṣ phẹ: "Obenu lẹ nta-a bu; g'onye nweru iphe, eeyeje okpoga wota iya. G'onye nweru ẹda; nyakwaru iya phṣ. G'onye ete nwedu mma; ree ukpo iya zṣta iya. ³⁷ Gẹ mu karṣ unu l'iphe-a, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke-a bẹ a-vṣkwa g'e deru iya k'ẹhu mu; mbṣ iphe, e deru sṣ: 'A gṣru iya yeru ndu eme ẹjo-iphe.*' Mbṣ l'iphemiphe, e deru lẹ k'ẹhu mu bẹ a-vṣkotakwa g'e deru iya."

³⁸ Ẹphe sṣ iya: "Nnajiuphu; lekwa mma labṣ, anyi gude." Ṣ sṣ phẹ: "Ṣ dṣwaa ree."

Jizosu epfu anṣ Chileke l'úbvú Olivu
(*Mat 26:36-46; Mak 14:32-42*)

³⁹ Jizosu lṣfuta bya atṣgbua jeshia l'úbvú Olivu, bu iphe, oomejehawaa. Ndu etsoje iya nṣ tsoru iya. ⁴⁰ O rwua ẹka ono bya asṣ phẹ: "Unu pfukwaru nṣ Chileke g'o to kwe g'unu nmalahṣ l'ṣhutama."

⁴¹ Ṣ haa phẹ tṣgbua kpṣriberu jerwua ẹka ha g'ẹka aa-turwu lẹ mkpuma; bya egbushi ikpere bya epfuru nṣ Chileke sṣ: ⁴² "Nna; ṣ -bṣru l'ṣ dṣ ngu l'uche; nafunu mu okoro iphe-ẹhuka ṣwa-a; ṣle ṣ kwa g'ṣ tṣ bṣkwa iphe, dṣ mu l'uche l'e-me; g'ṣ bṣkwaru iphe, dṣ gṣbedua l'uche."

⁴³ Ojosi-imigwe shi l'imigwe chaa ya l'iphu bya awata eme g'obu shihu iya ike. ⁴⁴ Obu wata iya etsu mini etsushikpṣo

* 22:37 22:37 Gṣnaa Azá 53:12.

ya ya ike. O kabakpoo epfu anu Chileke. Ephemuru, shi iya l'ehu dūepho ge mee ada paapaa l'ali.

⁴⁵ O pfuchaepho nu Chileke ono bya agbeshi bya ejepfu ndu etsoje iya nu. O jeshia; ephe nodu ekuwaa mgbenya aphu. ⁴⁶ O su phe: “?Bu gunu meru iphe, unu eku mgbenya? Unu gbalihu pfuru nu Chileke g'o to kwe g'unu nmalahu l'ohutama.”

Eegude Jizosu

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jion 18:3-11)

⁴⁷ Jizosu kpukwaduru-a opfu l'onu; ikpoto oha zebata waa nwoke ono, epa iya bu Jiudasu ono, bu onye lanu l'umadzu iri l'ebo-a. O buru iya bu onye-ishi ikpoto oha ono. O bya akpitaru Jizosu ntse bya etsutsua ya onu. ⁴⁸ Jizosu su iya: “Jiudasu; ?bu etsutsu onu be i gude ederu Abubu-Ndiphe eye g'e gbua?”

⁴⁹ O be teke ndu no-kube iya nu humaru iphe, abya ememe; ephe su: “Nnajiuphu! ?Anyi gbuwaro mma?” ⁵⁰ Onye lanu gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke mma; tukoe ya pho nchi ekutara pafu.

⁵¹ Jizosu su: “Te emekwa.” O pfuchaa nno bya edenyi nwokoro ono eka le nchi ono; nchi ono du iya g'o shi du iya.

⁵² Jizosu su ndu-ishi uke Chileke; waa ndu-ishi ogbogu eze-ulo Chileke; waa ndu bu ogerenya, byaru iya egude: “?Unu chigbaa mma; chiru mgboro abya mu egude? ?Mu bu onye ana nfu?” ⁵³ “Mu l'unu anokpoo mboku-mboku l'eze-ulo Chileke; ophu unu azukpodaru mu eka. Ole nta-a be o gbaru unu l'ememe iya. Nta-a be Obutuswe no l'ochii buru eze.”

Pyita ago le ya ta amadu Jizosu

(Mat 26:57-58,69-75; Mak 14:53-54,66-72; Jion 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ephe zu Jizosu; kpuru tugbua jeshia ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Pyita gbē uzanya etso phe azu-azu. ⁵⁵ Ephe phu-nwuepho oku l'echilabo unuphu bya anoshia no-pee oku ono mgburugburu anya. Pyita bya anokube phe. ⁵⁶ A nonyaa; nwamgboko, eje ozi ulo; huma Pyita l'eka o no anya oku ono. O tabe iya enya bya asu: “Nwoke-a be yee Jizosu-a shifukwa ano.”

⁵⁷ Pyita goo su iya: “Nwanyi-a; mu ta amakwa iya amama ophu.”

⁵⁸ A kpoekwapho upfu nwanshi; onye ozo huma iya bya asu iya: “Gubedua yifukwaa le ndu etso iya nu.” Pyita su iya: “Nwoke ibe mu; mu ta ayikwa iya-o!”

⁵⁹ A nọepfo iphe, ha g'awa ophu; onye ọzo pfushiahaa ya ike sụ: “Ọ kwa ọkpobe-opfu lẹ nwoke-a bẹ yẹe Jizọsu shi anọ; eshinu ọ bụ onye Gálili.”

⁶⁰ Pyịta sụ: “Nwoke ibe mu; mu ta amakwa iphe, iipfu!”

Ọ kpụkwaduru-a opfu l'ọnu; oke-ọku raa ọrà.

⁶¹ Nnajiuphu bya aghaa ọnya lee Pyịta. Pyịta nyata opfu, Nnajiuphu pfuru iya teke ọ sụru iya: “Oke-ọku -bya l'ara ọrà ntanu-a bẹ ị ọgakwaru ẹgo ugbo ẹto l'ị tị madu onye mu bụ.” ⁶² Ọ kwofu etezi je atụkpoo ẹkwa too!

Eetsu Jizọsu iphe; aja iya ewenu

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ Ndu ono, swiru Jizọsu ono jaahaa ya ewenu; bya echiahaa ya ẹchachi. ⁶⁴ Ẹphe kechia ya ẹkwa l'ọnya echi iya ẹka lẹ nchị asuje iya: “Pfunaa mpfuchiru ọbu!” ⁶⁵ Ẹphe pfushiwarọ iphe ọzo, dụ igwerigwe gude akọ iya ọnu.

Jizọsu l'iphu ọgbo-ikpe ndu Jiu

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jịon 18:19-24)

⁶⁶ O be l'ụtsu; ndu bụ ọgerenya Jiu bya anọkobe; mę ndu-ishi uke Chileke; mę ndu ezije ekemu. Ẹphe kpuru iya jeshia l'iphu ọgbo-ikpe phez. ⁶⁷ Ẹphe sụ iya: “Kanuru anyi. ?Bụ ngu bụ Kéreshi ọbu, Chileke kweru ukwe iya ọbu tọ?”

Ọ sụ phez: “Mu -karu unu bẹ unu te ekwekwa. ⁶⁸ Teme teke mu jiru unu aji-a; unu taa madu eye iya ọnu; ọphu unu a-hakwa mu phọ. ⁶⁹ Ọle e -shi ntanu-a bẹ Abubu-Ndiphe a-nọdu l'ẹkutara Okalibe-Kakọta-Ike, bụ Chileke.”

⁷⁰ Ẹphe tuko sụ: “?Bụ iya bụ l'ọo ngu bụ Nwa Chileke ọbu?”

Ọ sụ phez: “Ọoepfo g'unu pfuru ono bụ g'ọ dụ; l'ọo mu bụ iya.”

⁷¹ Ẹphe sụ: “?Bụ bahuna ekebe gunu bẹ anyi ele ọnya iya? Anyi nụmakwaru iya l'ọnu iya l'onwanyi.”

23

Payileti aji Jizọsu aji

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jịon 18:28-38)

¹ Ọo ya bụ; ikpoto ọha ono wulihu kputa Jizọsu kpujeru Payileti. ² Ẹphe rwuepfo ẹka ono bya awata epfushi iphe, ẹphe sụru l'o meru sụ: “Anyi humaru nwoke-a ẹka oodusweshi ndu ndu-anyi. Ọ jikaru sụ g'anyi ta apfujeshi akirikọ nụ Siza; teme ọ sụkwapho l'ọo ya bụ onye eze ono, bụ Kéreshi.”

³ No iya; Payileti jia Jizọsu sụ iya: “?Ị bụ Eze ndu Jiu?”

Jizọsu sụ iya: “Ọoekwa ngu phọ bẹ o shi l'ọnu.”

⁴ Payileti sù ndu-ishi uke Chileke waa ikpoto oha ono: “Ọ tọ dukwa ẹjo-iphẹ, mu hùmaru, nwoke-a meru.”

⁵ Ẹphe kabaa ya epfushi ike sù: “Ọ tukuru Jiudiya mgburugburu zigbabẹ iphe, egbuka mkpukpu egbuka. Ọ wataru iya ezizi lẹ Gálili; zia ya byasù l'ẹka-a.”

Jizosu l'iphu Herodu

⁶ Payileti nùmaepho iphe, ndu Jiu pfuru bya ajia sù: “?Ọ bú onye Gálili?” ⁷ Ọ maerupho lẹ Jizosu bẹ shi ibiya ophu Herodu bú ochi-oha; ọ sù g'e gudekwa iya jepfu Herodu. Herodu nọ lẹ Jierúsalemú teke ono. ⁸ Herodu hùmaepho Jizosu; ẹhu tsọo ya útso; kẹle o shihawaa ọzenya gùta iya gẹ ya hùma iya; l'ọ núnukawaru nkiya; ọ nọdu agù iya gẹ ya hùma iphe, dù biribiri, ọo-haru mee. ⁹ Ọ búru iphe ono meru g'o gude; ọ jia ya ajì nọo nwodu; ọle Jizosu ta adudu onu, o yeru iya. ¹⁰ Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu bya apfu-kube iya ẹhuka ẹhuka; pfushiahaa iphe, ẹphe suru l'o meru. ¹¹ Herodu yẹle ndu ojogu iya phẹ tuko wata aja Jizosu ewenu; eme iya sukusuku. A nonyaa; Herodu bya ezia phẹ; ẹphe chita uwe, ama ntumatu, bú uwe oke amadu bya eworu yee Jizosu bya akpuphuru iya Payileti azu. ¹² Eshi mboku ono; Herodu yee Payileti bya aburu okpobe onyà; kẹle ẹphe shi nọdu l'ukukanyi teke iphe ono eteke emedu.

Eekpe Jizosu mpfugbu

(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jion 18:39—19:16)

¹³ Payileti bya ekukobe ndu-ishi uke Chileke; mẹ ndu gude oha; waa oha l'ophu bya asu phẹ: ¹⁴ “Unu dutaru mu nwoke-a sù l'oodusweshi ndu ndu-unu edusweshi. Mu jichaa ya ajì l'iphu unu; ophu ọ dudu iphemiphe ono, unu suru l'o meru ono, duru ophu mu hùmaru l'ikpe iya nmaru iya. ¹⁵ Nokwapho gẹ Herodu ahumaduru, meru g'o gude ọ sù g'a kpù-phutaru iya anyi azu. Unu hùma l'ọ tọ dudu iphe, nwoke-a metaru kẹ g'a pfu-gbua ya. ¹⁶ Mu e-chi iya iphe paru iya haa.”

¹⁷ Noo ya; ọ búwaa omelali phẹ l'anodu abo Obo Ojaghata ono bẹ Payileti atufujeru phẹ ndu mkporo onye lanu g'o la. ¹⁸ Igwe oha ono tọ ọzu sù: “Gbuaru anyi nwoke-a; hachia Barabasú g'o la.” ¹⁹ Nwoke ono, bú Barabasú bú nwoke, a turu mkporo kẹ mgbaghashi, ọ gbaghashiru mkpukpu waa kẹle o gburu ochi.

²⁰ Payileti byakwa bya epfuru yeru phẹ ozo; kẹle oome gẹ ya haa Jizosu. ²¹ Ẹphe tọ ọzu ozo sù: “Pfu-gbua ya! Pfu-gbua ya!”

²² Payileti sukwa phe ozo k'ugbo eto: “?K'ishi gunu? ? Bu ejo-iphe gunu be o meru? O to dukwa ejo-iphe, mu humaru, o meru. Ikpe onwu ta anmakwaru iya. Iphe, e-me nu bu le mu e-chi iya iphe paru iya haa.”

²³ Ephe nodu aturo wowoowoo epfu su g'a kpopyabe iya l'oswebe. Ephe raa; rata. ²⁴ Payileti bya ebua ikpe su ge nkephe mee. ²⁵ Bya aparu nwoke-a, e shi tua mkporo ochi-a waa ke mgbaghashi-a paru haaru phe, bu iya bu onye ephe suru g'a haaru phe. O su g'a kpopyabe Jizosu l'oswebe, bu iphe du phe ree.

Aakpopyabe Jizosu

l'eli oswebe

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jion 19:17-27)

²⁶ No iya; ephe kpuru Jizosu tugbushia. Ephe rwua l'uzo bya aworu onye Sayirini, shi ndu-egu phe alwa, epha iya bu Sayimonu. Ephe bo iya oswebe, Jizosu vu su iya g'o vuru iya; tsoru iya l'azu.

²⁷ Ikpoto igwe oha ono nodu awu etso phe l'azu mekpoo unwanyi, akwa ekwa; ayọ oshi iya. ²⁸ A nonyaa; Jizosu bya aghaa enya lee phe bya asu: “Unwuada Jierusalemu; unu ta akwashị ekwa mu. Unu kwaa ekwa onwunu me k'unwu unu. ²⁹ Kele mboku abya teke ephe a-su: 'Iphe ehu atsokwanu unwanyi, eteke atsū-swee ime; ophu nwa 'eke angu-swee phe era l'okpoma.' ³⁰ Noo teke oo-du phe g'ubvu zee tupyabe phe domia phe. ³¹ Le-a; leanaro g'e meru oshiyii; akakawanu oshi, okponku.”

³² Noo ya; o dukwarupho umadzu labo, meru ejo-iphe, a kpu etso iya; eejekwapho apfu-gbukota ephe l'iya. ³³ Ephe byarwutaepho l'eka eekuje “Okpokoroko Ishi”; ephe woru iya kpopyabe l'oswebe l'eka ono; waa ndu ejo-iphe labo pho. Onye ophu l'ekutara; onye ophu l'ekicha. ³⁴ Jizosu su: “Nna; garu phe nvu; kele ephe ta amadu iphe, ephe eme.”

Ephe tua ido gude kee uwe iya. ³⁵ Igwe oha ono pfugbaaru; ele iya enya. Ndu bu ndu-ishi oha gude iya agba mgbonu asuje: “Oodzotaje ndu ozo. G'o dzonaa onwiya; me o -buru iya bu Kereshi obu, shi l'eka Chileke, bu iya bu onye o hotaru.”

³⁶ Ndu ojoju nodu agbakwaru iya pho mgbonu. Ephe gbarwuta bya anu iya mee-veniiga g'o ngua; ³⁷ su iya: “O -buru ngu bu Eze ndu Jiu; dzonaa onwongu!”

³⁸ O duru iphe, e deru pfube l'oswebe ono su: “Waa Eze ndu Jiu.” E deru iya l'opfu Giriku; waa l'opfu Latinu; waa l'opfu Hiburu.

³⁹ Onye lanu le ndu ono, a kpopyaberu ephe l'iya ono kokwaa ya pho onu su iya: “?Tobudu ngu bu Kereshi obu? Dzonaa onwongu; dzoo anyibedua.”

⁴⁰ Onye ophuu gbochia ya onu su iya: “?Tii tsudu Chileke ebvu; l'a nmaru gee nwoke-a ikpe lanu, bu iya bu ikpe onwu? ⁴¹ Ikpe k'anyibedua be du nhamunha; kele o bu urwu iphe, anyi meru be anyi erita; obenu le nwoke-a ta adudu iphe, du eji, o meru.” ⁴² O su Jizosu: “Jiko nyatakwa mu; me i -buerupho eze.”

⁴³ Jizosu su iya: “Ge mu gbuaru ngu iya tororo; ntau-a be mu le ngu a-ndu l'okpoku Chileke.”

Anwuhu Jizosu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jion 19:28-30)

⁴⁴ Enyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'alì ono. Ekameka gbahukota tsukiribaa jasu l'oke-eswe uzenyashi; ⁴⁵ kele enyanwu jikputeru; ekwa, egbobutaje enya eka aagwaje Chileke, no l'ime eze-ulo Chileke ono gbaepho ke tararaa gbajahu ebo. ⁴⁶ Jizosu chia mkpu su: “Nna; mu yeru ngu Unme mu l'eka.” O pfuchaa nno bya atubuhu unme; o buru iya anwuhu.

⁴⁷ Onye-ishi ndu ojogu ndu Romu humaepho iphe, meru nu; o jaahaa Chileke ajaja su: “Okpobe-opfu; nwoke-a pfubekwaru-eka-oto!”

⁴⁸ Iphe, bukotakpoo ikpoto oha, kuru l'eka ono, byaru ahuma iphe, ada nu; humaepho iphe, eme nu bya egberu eka ye l'olu; ebu mkpu; eje ala. ⁴⁹ Iphe, bukpuo ndu maru Jizosu ree; je akpaa l'unwanyi, shi le Galili tsoru iya; pfuru uzanya ele iphemiphe ono, l'eme nu ono.

Elili Jizosu

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jion 19:38-42)

⁵⁰ O duru nwoke, epha iya bu Jiosesu; onye shi Arimatiya; l'alì ndu Jiu. Nwoke ono yi l'ogbo-ikpe; bya aburu onye oma; buru onye pfuberekoto; ⁵¹ onye adudu teke o kwejeru l'idzu ono, ndu-ikpe chiru ono; yee iphe ono, ephe meru ono du ree. Yebedua elekpoo enya teke Chileke e-goshi le ya bu eze. ⁵² Nwoke ono bya ejepfu Payileti je arwo ya g'a haaru iya odzu Jizosu ge ya lia. ⁵³ E mechaa; o bya eje apazeta odzu ono; gude ekwa ochaa kwaa ya; bya eje elia ya l'ilu, a turu l'ogba mkpuma; ilu, eteke adu-swe onye e lijewaru l'ime iya. ⁵⁴ Mboku ono bu eswe, echele iya a-buru eswe-atuta-unme; mbu mboku Sabatu; teme Sabatu obu nodu aghawaa.

⁵⁵ Unwanyi ono, ephe le Jizosu shi le Galili swiru ono tsokwarupho Jiosesu je. Ephe lee ilu ono enya ohubama;

bya ahumakwapho g'e nyeberu odzu iya l'ime ilu obu. ⁵⁶ Epe lwa bya akwakobe manu, eshi-mkpọ; waa manu ozogbaa k'ete odzu ono. Epe tuta unme l'eswe Sabatu, bu iya bu iphe, ekemu phe suru g'e meje.

24

Eshi l'onwu teta dzuru ndzu

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jion 20:1-10)

¹ O be le nchi-abohu mboku mbu l'idzu, bu iya bu Sonde; unwanyi ono gude manu, eshi mkpọ ono, epe kwakoberu g'oo-du ono gude jeshia l'ilu Jizosu. ² Noo ya; epe jeshia; e swifuwaa mkpuma, e shi gude swichia onu ilu-a. ³ Epe bahu l'ime iya; ophu epe ahumaeduru odzu Nnajiuphu, bu Jizosu. ⁴ Epe pfuru l'eka ono ari iphe ono; o tufu phe ehu. A bya l'amaru; unwoke labo, yeru uwe, egbu nwjinwii pfu-kubewaa phe. ⁵ Ndu guhu phe; epe woru iphu kpube l'ali. Unwoke ono su phe: “?Bu gunu meru g'o gude unu nodu achọ onye nọ ndzu l'eka ndu maa nọ?” ⁶ “O to noekwa l'eka-a. O tetaakwaru dzuru ndzu ozo. Unu nyatakwa iphe, o pfuru unu teke o nọ le Galili. ⁷ O suru le Abubu-Ndiphe be ee-seru ye l'eka ndu eme iphe-eji. Epe eworu iya pfugua. O -be le mboku k'eto iya l'o teta dzuru ndzu ozo.”

⁸ Enya gbarwua phe l'opfu iya ono. ⁹ Epe shi l'ilu ono lwa bya eje akoru iya umadzu iri le nanu pho; waa ndu ophu g'ephe ha. ¹⁰ Unwanyi ono bu Meri ke Magudala; waa Jiowana; waa Meri, bu ne Jiemusu; waa unwanyi ozo, epe l'ephe swi. O buru phe koru ndu-ishi-ozu iphe ono. ¹¹ Iphe ono du phe g'o bu opfu, 'enwedu ishi; ophu epe ekwedu l'o bu eviya. ¹² Pyita kwolihu bya agbaru jeshia l'ilu ono. O rwua bya ephureta bya enyoo ime ilu ono. O buerupho eka odzu ono be o humaru kpurumu. O dakobe; lashia unuphu. O ji iya enya; mbu iphe ono, meru nu ono.

Uja, abo eje l'uzo Emeyosu

(Mak 16:12-13)

¹³ Mboku ono kwapho gedegede be umadzu ebo le ndu etsoje iya nu swi eje mkpukpu, eekuje Emeyosu. E -shi le Jierusalemu jasu l'eka ono bu manyiru esaa. ¹⁴ Epe nodu epfukpopho k'iphemiphe ono, mekotaru nu ono. ¹⁵ Epe gudekwadu uja ono abo bya arikwa iya pho l'obu; Jizosu l'onwiya byapfuta phe; epe l'iya swiru. ¹⁶ E kwechia phe enya; ophu epe ahubeduru iya ama. ¹⁷ O su phe: “?Bu egube uja gunu be unu abokpoo tsoru uzo egube ono?”

Epe pfuru; kele aphu jiru phe obu. ¹⁸ Onye lanu l'umadzu ebo ono, epha iya bu Kuliypasu su iya: “?Bue

ngu pho bu onye byaru abyabya le Jierusalemu, 'amadu iphe ono, megbaberu l'eka ono l'idzu-a?"

¹⁹ O su phe: "?Iphe, du idu-agma?"

Ephe su iya: "Mbụ ke Jizosu; onye Nazaretu, bu onye mpfuchiru Chileke; onye shi l'iphe, o mekpooru ememe me opfu, o pfuru l'onu goshi l'iphu Chileke me l'iphu oha g'ike iya habe shii. ²⁰ Ndu-ishi uke Chileke me ndu-ishi anyi phe seru iya nu; a nmaa ya ikpe onwu bya eworu iya kpopyabe l'oswebe. ²¹ Mbụ onye-a, ephe shi ele enya iya l'oo ya agbata Izurelu-a. A -gufukpokwaaro iphemiphe ono; ntanu-a kweakwaa ujiku eto, iphe ono meru. ²² Ophu, ka nu buru l'unwanyi, gba l'ogbo anyi haru bya epfukpooro 'ama-g'ee-me-ia. Unwanyi ono nmaru ewa jee l'ilu ono. ²³ Ephe jerwua; ophu ephe ahumaeduru odzu iya. Ephe lwa bya asu l'ephe phuchaaru phua ophulanya; huma unwu-ojozi-imigwe, suru phe le Jizosu dzuakwaa ndzu. ²⁴ Ndu anyi l'ephe ano haru je l'ilu l'eka ono. Ephe jerwua; o buerupho g'unwanyi ono pfuru bu g'o du; ophu ephe ahumaeduru iya eviya."

²⁵ Jizosu su phe: "Oo eswe be o bu unu; unube ndu ono, akpu onwunu akpukpu ekweta iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ono." ²⁶ ? To gbaduru Kereshi obu g'o jefutaadaa iphe-ehuka ono; teme l'o bahu l'eka e-goshi ubvu, Chileke kwaberu iya? ²⁷ Jizosu bya eshikpopho l'iphe, bukota ekwo Mosisu me ekwo ndu mpfuchiru Chileke; towashiaru phe iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke k'ehu iya ono nanu nanu.

²⁸ Mkpukpu, ephe eje zaje phe pho ntse; o meahaa umere g'o ghata aghata tugbubaa. ²⁹ Ephe sede iya su iya: "Byanu g'anyi je akwaa; le nchi ejihuwaa; teme mboku bvuwaa." O tsoru phe bahu g'ephe je akwaa. ³⁰ Noo ya; ephe rijeepho nri; o bya ewota buredi ono bya ekele Chileke ekele; bya awaa ya; bya eworu nu phe. ³¹ Enya sahu phe. Ephe gbete teke ono hube iya ama. O phuhu; ophu ephe ahumaeduru iya. ³² Ephe wata epfuru nwibe phe su: "?O kwa li maru l'o shi elwu anyi l'obu teke ono, o shi abo uja eyeru anyi l'uzo ono; aturu anyi iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke poopoo."

³³ Ephe kwolihuëkwapho teke ono teke ono; gbaphu azu le Jierusalemu. Ephe jeshia; umadzu iri le nanu ono nokobewaa l'eka lanu; waa ndu ephe l'ephe no. ³⁴ A su phe le Nnajiuphu tetaakwaru eviya; le Sayimonu humakwaru iya.

³⁵ Ephebedua bya akoo iphe, meru l'uzo; koo g'ephe gude hube iya ama teke o waru buredi.

*Jizosu egoshi ndu etsoje
iya nu onwiya*

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jion 20:19-23; Ndu 1:6-8)

³⁶ Ephe gudekwadua epfu nno; Jizosu pfuwaru l'echilabo phe bya asu phe: "G'ehu dukwa unu gu."

³⁷ Ephe lwu-bilihu; meji tofu phe. Ephe dobesu l'oo maa.

³⁸ O su phe: "?Bu gunu be ndzu iya agu unu? ?Bu gunu meru iphe, unu abo obu ebo?" ³⁹ "Unu huma eka mu me okpa mu. Unu huma l'o bu-a mbedua gedegede. Unu woru mu l'eka huma; kele maa te enwedu anu-ehu waa okpu g'unu ele le mu nweru-a."

⁴⁰ O pfuchaa nno bya egoshi phe eka iya; waa okpa iya.

⁴¹ Ehu-utso; waa biribiri, o du phe mee ophu ephe eke akwatadu kweta okpobe ekweta. O suwaa phe: "?O duru iphe, eeri eriri, unu nweru l'eka-a ge mu ria?" ⁴² Ephe bya anu iya owuriwo ema waa ebakala manu-enu. ⁴³ O nata iya nodu phe l'iphu l'eka ono taa ya.

⁴⁴ O su phe: "Iphe-a bukotakpoephe iphe, mu pfuru unu teke mu l'unu no; su unu l'iphemiphe, e deru dekuta mu l'ekwo ekemu Mosisu me ke ndu mpfuchiru Chileke; waa l'ekwo-ebvu be vukotaje g'e deru iya."

⁴⁵ O bya anwusaa phe egomunggo g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke edoo phe enya. ⁴⁶ O su phe: "E deru su le Kereshi jefutaje iphe-ehuka nwuhu; o -be le mboku k'eto l'o teta dzuru ndzu. ⁴⁷ Bya asu l'ee-gude epha iya raa le Chileke a-guru nemadzu nvu l'iphe-eji; me izimanu -lwa onye obu azu. Ee-shi le Jierusalemu gude epha iya ono radzuru l'ohamoha le mgboko mgburugburu. ⁴⁸ O buru unu e-pfuru ndu ozo k'iphe-a, unu humaru-a. ⁴⁹ Unu huma le mu e-zilataru unu iphe ono, Nna mu kweru unu ukwe iya ono. Unu nodukwa le Jierusalemu l'eka-a jasu teke Chileke e-gude ike, shi l'imigwe nuá unu anunu; unu anata ike, shi l'imigwe bya."

Jizosu alafu Chileke l'imigwe

(Mak 16:19-20; Ndu 1:9-11)

⁵⁰ Noo ya; Jizosu bya eduru phe jasu le Betani; bya apalia eka iya eli goahaaru phe onu-oma. ⁵¹ O gude phe agoru onu-oma ono bya ahaa phe. Chileke kulia ya kuba l'imigwe. ⁵² Ephe baaru iya eja bya alaphushia azu le Jierusalemu. Ehu nodu atso phe ntumatu. ⁵³ Ephe je anahahaa mkpurumkpuru l'eze-ulo Chileke; ekele Chileke ekele.

Ozi-õma, Jiõnu Deru

Opfu Ndzu

¹ E -shi lẹ mbulembu bẹ Opfu Chileke ono nõhawaa. Opfu ono bẹ yele Chileke nõhawaa. Opfu ono buru Chileke. ² Onye ono bẹ yele Chileke shiepho lẹ mbu nõdu. ³ Oo l'ẹka iya bẹ Chileke shi mee iphemiphe. O tọ dudu iphe, bu iphe, e meru ememe, duru ophu e meru l'ẹbe o nõ iya. ⁴ Oo ya bẹ ndzu shi l'ẹka; o buru ndzu ono bẹ bu iphóró, duru ndiphe. ⁵ Iphóró ono du l'ochii; ophu ochii ono adujeduru ike sọ-kputa iya.

⁶ O nweru onye lanu, Chileke yeru g'ọ bya. Epha iya bu Jiõnu. ⁷ Iphe, o byaru bu gẹ ya pfua k'iphoro ono. O byaru g'ọ saaru iya oha l'ophu; k'ophu epho a-numa ozi ono kweta. ⁸ O tọ bukwa yebedua bu iphóró obu. Iphe, o byaru bukwa g'ọ karu ndiphe g'iphóró ono du. ⁹ Oo iphóró ono bẹ bu okpobe iphóró; ophu bu iya byaru lẹ mgboko-a bya aduru ndiphe l'ophu.

¹⁰ Oo ya bu lẹ Opfu Chileke ono shi nõdu lẹ mgboko-a. O buru l'ẹka iya bẹ Chileke shi mee mgboko; obenu lẹ ndiphe ta amadu onye o bu. ¹¹ O byapfutaru ndu nkiya; ndu nkiya jika iya anata. ¹² Oe iphe, bukpo ndu nataru iya nu; mbu ndu kweru nkiya; ndu ono bẹ o suwaru g'ephe buru unwu Chileke. ¹³ Abubu ono, epho bu unwu Chileke ono ta abukwa g'aanwuje nemadzu bu g'a nwuru phe; ebe o bukwa egu nwa meru a nwua phe; ophu o bukwa gẹ nemadzu ritaru iya l'okpoma; onye nwuru phe nu buakwaa Chileke.

¹⁴ Tõbudu iya bu; Opfu ono bya aburu nemadzu; anyi l'iya buru. Anyi gude enya anyi huma odu-biribiri iya; mbu odu-biribiri, gbaru iya nu; eshinu o bu iya bu Nwa nwoke lanu, Nna iya, bu Chileke nwutaru. Iphe, ndzu iya bu buerupho eze-iphe-õma yee ire-lanu.

¹⁵ Jiõnu bya epfuahaa ke Nwa Chileke ono; ara iya arara su: "Wakwa onye obu, mu shi epfuru unu opfu iya teke mu suru unu l'ọ duru onye l'e-mechaa bya nu-a, ka mu l'ishi ka mu l'okpa; kele a byaru anwu mu o nõduhawanu."

¹⁶ Eze-iphe-õma iya ono nyiberu anyibe. O buru l'eze-iphe-õma iya ono b'ooshije emeru anyi eze-iphe-õma; mbu o-mechaa; oomekwasebaa ya ozo; emewaa iya ro k'anyinyi.

17 Oo l'ëka Mósisu bẹ Chileke shi tũaru anyi ekemu. Eze-
iphe-õma yẹe ire-lanũ shikwanũ l'ëka kẹ Jizõsu Kéreshi bya.
18 O tọ dukwa onye gudejewaa ẹnya hũma Chileke. Oo Nwa
lanũ ono, yẹle Chileke, bũ Nna tũgbaru bũru nanũ ọkpobe
abũru ono bẹ bũ onye meru; anyi maru gẹ Chileke dũ.

*Ozi, Jiõnu onye emeje baputizimu
eezi l'echięgu*

(Mat 3:1-12; Mak 1:1-8; Luk 3:1-18)

19 Tõbudu iya bũ; ndu Jiu shi Jierúsalemũ zia ndu-uke
Chileke mẹ ndu bũ eri Lívayi g'ẹphe je ajĩa Jiõnu sũ iya: “?
Bũ onye bẹ ị bũ?”

20 Ẹbe Jiõnu ajĩkakwaru eyeru phẹ õnu. O kaẹkwaru phẹ
phọ l'edzudzu-õha sũ phẹ: “O tọ bukwa mbẹdua bũ Kéreshi
ọbu.”

21 Ẹphe jĩa ya; “?O bũhunuru onye bẹ ị bũ? ?Bũ ngu bũ
Elayijia?”

Jiõnu sũ phẹ waawaa; lẹ ya ta abũkwa Elayijia.

Ẹphe jĩa ya: “?Bũ ngu bũ onye mpfuchiru Chileke, anyi
ele ẹnya iya ọbu?”

O sũ phẹ: “Waawaa.”

22 Ẹphe sũ iya: “?O bukphohunaaru onye bẹ ị bũ? Yenũaru
anyi õnu g'anyi maru iphe, anyi e-je epfuaru ndu ziru anyi
ozĩ. ?Denukpohunaa g'ĩ pfuru opfu ẹhu ngu?”

23 Jiõnu sũ phẹ: Oo mbẹdua bũ onye ono, Azáya deru
nkiya l'ẹkwo sũ:

O dũru olu onye aha
gengugengu l'echięgu
sũ:

Unu mee ụzo, Nnajjuphu
g'ọ pfuru nhamũha!*

24 No iya; ndu ono, byaru ozi ono bũ ndu Fárisii bẹ ziru
phẹ nũ. 25 Ẹphe jĩa Jiõnu sũ iya: “I -bũdu Kéreshi; ẹbe ị
bũdu Elayijia; ọphu ị bukwaphe onye mpfuchiru Chileke; ?
ọ nwũhunuru inwu-agma bẹ iimeje baputizimu?”

26 Jiõnu sũ phẹ: “Unu eleanaa l'ọo mini bẹ mu gude eme
baputizimu. Obenu l'ọ dũru onye unu l'iya tũkoru nõdu,
unu ta amadũ. 27 Onye ono, l'e-mechaa bya nũ ono kakwa
mu shii; k'ọphu mu ta asũdu gẹ mu e-phureta tọfu iya eri
akpọkpa iya.”

28 No iya; ẹka iphemiphe ono mekõtaru bũ lẹ Betani; l'azũ
ẹnyimũ Jiõdanu azũ iya ọphuu; l'ëka Jiõnu shi anõduje eme
ndiphe baputizimu.

Jizõsu bũ Nwatũru Chileke

* 1:23 1:23 Gũnaa Azá 40:3.

29 O rwua lẹ nchitabọhu iya; Jiṅnu hūma gẹ Jizọsu eje abyapfuta iya. Ọ sù: “Unu hūma onye ọbu, bụ Nwaturu Chileke ọbu. Ọo ya e-gwefu iphe-ẹji ndiphe l'ophu! ³⁰ Sù-a; ọ kwa onye ono bẹ mu pfuru opfu ẹhu iya ono sù l'ọ dūru onye l'e-mechaa bya nū. L'onye ọbu ka mu l'ishi ka mu l'ọkpa. L'a byaru anwū mu; ọ nọduhawaro-a. ³¹ Mbẹdua te eshikwa maru onye ọ bụ; obenu l'ọo gẹ ndu Ízurelu amaru iya meru g'o gude mu bya anọdu; gude mini eme baputizimu.”

³² Jiṅnu pfukwaaphọ iphe, o gude ẹnya iya hūma sù: “Mu hūmaru Unme Chileke g'o shi l'imigwe dū gẹ ndo bya anọdu iya l'ẹhu. ³³ Mbẹdua te eshikpọkwanu maru iya; ọle onye ono, ziru mu gẹ mu bya egude mini mee baputizimu ono sùru mu: ‘Ọo onye ono, ịi-hūma gẹ Unme Chileke shi l'imigwe bya nọdu iya l'ẹhu ono bụ iya bụ onye ọbu, e-gude Unme-dụ-Nsọ eme baputizimu ọbu.’ ³⁴ Sù-a; nta-a bẹ mu gudewaa ẹnya mu hūma iya bya apfūwaru epfu l'ọo onye ono bụ Nwa Chileke ọbu.”

Ndu mbụ, l'etso Jizọsu

³⁵ O rwukwaa lẹ nchitabọhu iya; Jiṅnu pfukwaru l'ẹka ono yẹle ụmadzu labọ, shi lẹ ndu etsoje iya nū. ³⁶ No iya; ọ hūmaepho Jizọsu g'ọoghata ọ sù: “Unu hūmakwa Nwaturu Chileke ọbu.”

³⁷ No iya; ndu labọ ono, etsoje iya nū ono nūmaepho iphe ono, o pfuru ono; ẹphe tsoru Jizọsu. ³⁸ Jizọsu bya aghaa ẹnya hūma phẹ g'ẹphe etso iya bya ajia phẹ sù phẹ: “?Bụ gūnu bẹ unu achọ?”

Ẹphe sù iya: “Rabayi! ?Bụ awe bẹ ịikwaje?” Rabayi bụ O-zì-iphe.

³⁹ Ọ sù phẹ: “Unu byanụ bya ahūma iya.” Noo ya; ẹphe tsoru iya je ahūma ẹka ọokwaje. Ẹphe l'iya nọ-jiwarọ nchi mbọchi ono. Teke ono, ẹphe byaru ono bụ l'oke eswe ụzenyashi.

⁴⁰ Onye lanụ l'ụmadzu labọ ono, nūmaru opfu Jiṅnu; tsoru Jizọsu ono; bụ Anduru, nwune Sayimonu Pyita. ⁴¹ Anduru vuru ụzo lọbaru je achọ-vu nwune iya Sayimonu sù iya: “Anyi hūmaakwaru Mezaya ọbu, bụ iya bụ Kéreshi ọbu.” ⁴² O duta Sayimonu byapfuta Jizọsu. Jizọsu hūmae ya phọ bya asù iya: “Ọo ngu bụ Sayimonu, bụ nwa Jiṅnu. Iphe, aa-nọduje eku ngu nta-a bụ Sifasu, bụ iya bụ Mkpuma.”

Jizọsu eku Filipu yẹle Natanẹlu

⁴³ O rwua nchitabọhu iya; Jizọsu chita k'ėje Gálili. No iya; ọ hūma Filipu; bya asù iya “Tsoru mu.” ⁴⁴ Filipu ono bụ onye Betusayida. Ọ bukwarupho mkpukpu ono bẹ a

nwuru Anduru yeḷe Pyita. ⁴⁵ No iya; Filipu kwe iya hm; bya eje elee ɛnya Natanelu. O huma iya bya asu iya: “Anyi humaakwaru onye obu, Mosisu deru nkiya l'ekwo ekemu; teme ndu mpfuchiru Chileke dekwaa ya pho-a. Onye o bu bu Jizosu ke Nazaretu, nwa Jiosesu.”

⁴⁶ Natanelu su iya: “?O dukporu-a iphe, du ree, e-shi le Nazaretu?”

Filipu su iya: “Byanu bya egude ɛnya ngu huma.”

⁴⁷ Jizosu humaepho ge Natanelu eje abyapfuta iya; o su: “Onye owa-a bu okpobe onye Izurelu, adudu iphe, aata iya uta iya.”

⁴⁸ Natanelu ja ya: “?Nenu g'i meru maru mu?”

Jizosu su iya: “Mu humahawaru ngu ro teke i no l'upfu oshi figu pho teme Filipu bya ekua ngu.”

⁴⁹ Natanelu su iya: “Onyibe! Oo ngu bu Nwa Chileke obu. Oo gubedua bu Eze ndu Izurelu obu.”

⁵⁰ Jizosu su iya: “?Bu-a l'ole mu suru ngu le mu humaru ngu l'upfu oshi figu pho meru g'o gude i kweta? Iimechakwaro humabaa iphe, kabaa owa-a shii! ⁵¹ Ge mu gbukwaru ngu iya tororo; unu e-mechakwaa huma g'imigwe gheru onu; unwu-ojozi Chileke nodu enyiba iya enyiba; enyizetakwa iya pho enyizeta awupfu Abubu-Ndiphe.”

2

Eke nwanyi le Kena

¹ O be le mboku k'eto; o duru aka eeke nwanyi le Kena. Kena be du le Galili. Ne Jizosu nodukwapho l'eka ono. ² No iya; Jizosu yeḷe ndu etsoje iya nu jee aka eeke nwanyi ono; kele e yekwanuru phe le nri. ³ A ngu-gbuchaepho mee, a gataru; ne Jizosu jepfu iya je asu iya: “Ndu-a te enwekwa mee.”

⁴ Jizosu su iya: “Ha! Nwanyi-a! ?Bu gunu be mu le ngu jigba? Teke mu e-me egube iphe ono, ɛnya du ngu ono teke erwukwa.”

⁵ Ne iya su ndu nkwako nri: “Iphe, o sukpowaru g'unu mee; unu mekwaa ya!”

⁶ O duru aragbada ite-era ishii, e gude urwa kpua, sukaaruru l'eka ono, ndu Jiu egudeje eme nsu nri. Iphe, alaje l'ite-era ono nanu bu galonu ukporo; ophu aburu galonu ukporo l'iri. ⁷ Jizosu su ndu nkwako nri ono: “Unu kujishia ite-era ono mini g'o ha.” Ephe kujishia ya; o tuko jichaa pyimu pyimu. ⁸ O su phe: “O du ree; unu gbatawa iya ro je anu onye bu iya bu ishi, iphe, eeme l'eka-a.” Ephe mee g'o pfuru. ⁹ Onye bu ishi iphe, eeme l'eka ono bya etsua ya

onu; mini ono gḥowaa mee. O tufu iya eḥu eka mee k'ono shihunu. O buerupho ndu nkwakḥ nri ono, kuru mini ono maru eka o shi. O buru iya bu; o kua nwoke, byaru alu nwanyi-a ¹⁰ su iya: "Ibe ngu evujeru uzo pashia mee, du ree l'a nguadaa. Teke mee dūepho ndu byaru nu l'enya; teme l'a pashiahaa mee ophu du eji. Owa be i gbe sumia mee, du ree byasu nta-a."

¹¹ Iphe-ohumalenya mbu ono, Jizosu meru ono be o meru le Kena, no le Galili; mee ya gude goshi odu-biribiri iya. Ndu etsoje iya nu kweta nkiya.

¹² E meebekpoepho iphe ono; Jizosu waa ne iya; me unwune iya ke nwoke; me ndu etsoje iya nu tugbua jeshia Kapaniyomu. Ephe je anḥo nwujiku olemole l'eka ono.

*Jizosu achifu ndu azu aswa
l'eze-ulo Chileke*

(Mat 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Obo Ojegahata ndu Jiu noḥu eruwaa; Jizosu tugbua jeshia Jierusalemu. ¹⁴ O rwua bya eje abahu l'eze-ulo Chileke. O huma ndu noḥbaa l'eka ono ere eswi; me aturu; me ndo; me ndu agbanwe okpoga, no l'eka onokwapho agbanweshi okpoga l'eli teburu phe. ¹⁵ O bya achita udo; mee echachi gude chikashigbua phe g'ephe ha l'ime eze-ulo Chileke ono; chikashichaa me aturu me eswi ono. O bya aghakashia okpoga ono, ndu ono agbanweshi ono; toko teburu phe ghashia igharaphu. ¹⁶ O bya abaarḥ ndu ophu ere ndo mba su phe: "Unu toko iphe ono chishia l'eka-a. O to budu ulo Nna mu be unu e-me g'o buru ulo aswa." ¹⁷ Ndu etsoje iya nu bya nu bya anyata iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke, suru: "Obu, mu yeru ulo ngu enwu phuruphuru g'oku; o buru n-yemobu ono a-ta ishi mu."

¹⁸ Tobudu iya bu; ndu Jiu su iya: "?Denu iphe, ii-meru goshi anyi g'anyi gude maru l'iphe-a, i meru-a be i meru l'orwuberu iya?"

¹⁹ Jizosu su phe: "Unu tsukposhia eze-ulo Chileke-a; o ujiku eto kpeekpu be mu e-gude kpukwaa ya g'o du g'o shi du."

²⁰ Ndu Jiu ono jia ya su iya: "?I suru l'oo ulo-a, a kpuru ukporo apha labo l'apha ishii-a be ii-gude ujiku eto kpu-phu azu?"

²¹ Ebe a madu l'oo onwiya gedegede be bu eze-ulo Chileke, oopfu opfu iya obu. ²² Noo g'o shitaru o nwuhuchaa; Chileke mee o shi l'onwu teta dzuru ndzu; ndu etsoje iya nu nyata l'o pfujewaru iphe ono. O buru iya bu l'ephe ekweta iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke; kwetakwapho iphe, Jizosu pfuru.

Jizṣu maru onyemonye

²³ Teke ono, Jizṣu nṣkwadu lẹ Jierúsalemu g'aabṣkwadu ọbo Ojeghata ono bẹ a dukpoo igwerigwe kweta nkiya. Kele ẹphe hũa-butaru iphe-ọhumalenya, o meshiru. ²⁴ Obenu lẹ Jizṣu te egudedu ire pẹ ẹka; kele ọ makṣtawaru g'onyemonye gbaru. ²⁵ Ọ tṣ bṣdu kẹ hm g'a bya akṣaharu iya gẹ nemadzṣ tṣkoru gbaa; eshi ọphu yẹbedua l'onwiya makṣtawaru iphe, dṣ nemadzṣ l'ṣkpoma.

3

Nikodimṣu yẹle Jizṣu

¹ O nweru nwoke lanṣ, ẹpha iya bṣ Nikodimṣu. Nikodimṣu bẹ yṣ l'ogbo kẹ Fárisii bya abṣkwarupho onyeshi ndu Jiu. ² O rwua ẹnyashi ujiku lanṣ; ọ byapfuta Jizṣu bya asṣ iya: "O-zì-iphe! Anyi makwarṣ-a l'ṣ bṣ onye ezije mmamiphe; l'ṣo Chileke yeru ngu g'ṣ bya. Ọ tṣ dṣdu onye a-dṣ ike eme eze iphe-a, iimegbabẹ-a, abṣdu l'ṣo Chileke pfuru onye ọbu l'azṣ."

³ Jizṣu sṣ iya: "Gẹ mu gbukwaaru ngu iya tororo; onye aanwṣ-phuduru azṣ bẹ ta abyakwa ahũa ẹka Chileke bṣ eze."

⁴ Nikodimṣu sṣ iya: "Dṣnu g'ee-shi nwṣ-phu nemadzṣ azṣ ọzo mẹ onye ono buchaaru ọgerenya? Ọo-laphu ne iya azṣ l'ẹpho je anṣdu g'a nwṣa ya k'ugbo ẹbo tṣo?"

⁵ Jizṣu sṣ iya: "Gẹ mu gbukwaru ngu iya tororo; ọ tṣ dukwa onye abahṣ l'ẹka Chileke bṣ eze; gbahaa l'e gude mini; waa Unme-dṣ-Nsṣ nwṣ-phu iya azṣ. ⁶ Onye nemadzṣ nwṣuru; mẹ iphe, shi l'ẹka nemadzṣ tṣkokwaru bṣru kẹ nemadzṣ. Onye Unme-dṣ-Nsṣ nwṣuru; mẹ iphe, shi l'ẹka Unme-dṣ-Nsṣ tṣko bukwannuru kẹ Unme-dṣ-Nsṣ. ⁷ G'ṣ tṣ dukwa ngu biribiri lẹ mu sṣru l'anwṣ-phufṣtajẹ unu azṣ ọzo. ⁸ Ọobujeru; phẹrephere -nṣdu ezi ala ibiya ọphu dṣ iya ree l'ṣ nṣ ẹphu iya; obenu l'ṣ tṣ makwanṣ ẹka o shi; ọphu i makwaphṣ ẹka oozii ala. Nokwaphṣ g'ṣ dṣ iphe, bukpoo onye Unme-dṣ-Nsṣ nwṣuru bṣ ono."

⁹ Nikodimṣu sṣ iya: "Dṣnukpoo g'ẹgube iphe ono e-mewṣa?"

¹⁰ Jizṣu sṣ iya: "I bṣ onye ezi iphe lẹ Ízurelu; ẹbe iphe, dṣ nno edoduru ngu ẹnya? ¹¹ Sṣ-a; gẹ mu gbukwaaru ngu iya tororo; ọ kwa iphe, anyi tṣtaru nṣ bẹ anyi epfuje; ọ bṣru iphe, anyi hũmaru l'ẹnya bẹ anyi atṣje ọnu iya; obenu l'unu te ekwedu kweta iphe, anyi epfu. ¹² Mu -pfuaru unu iphe kẹ mgboko-a; unu tee kwetadu. Dṣnu g'unu e-shi kweta mẹ mu -pfuaru unu g'iphe k'imigwe dṣ? ¹³ Ọ tṣ

dukwa onye bahujewaru l'imigwe; a -gufu onye ono, shi l'imigwe bya, bu Abubu-Ndiphe.

¹⁴ “Sụ-a; ọ kwa gẹ Mosisu gude mgboro wolia agwo ono, e gude ope mee ono l'echiegu pho bu g'e wolifutaje Abubu-Ndiphe ¹⁵ g'oo-bukwanuru onye kwetarụ nu; onye ono enweru ndzụ ojejoje. ¹⁶ Lẹ Chileke yekwarụ ndiphe obu; yetabe iya k'ophu ọ nuru Nwa lanu, o nweru kpoloko: g'oooburu onye kwetarụ nkiya; onye ono taa ladu l'iswi; o nwechiaru ndzụ ojejoje. ¹⁷ Iphe, Chileke yedoru Nwa iya g'ọ bya lẹ mgboko-a ta abukwa g'ọ bya anmaa ndiphe ikpe. Ọ kwa g'ee-shi iya l'eka dzoo ndiphe.

¹⁸ “Onye kwetarụ nkiya be a taa nmakwa ikpe. O bekwanu l'onye ekwedu nu be a nmahaakwaruro ikpe; kele onye ono te ekwedu k'onye ono, bu Chileke Nwa lanu ono. ¹⁹ Gẹ Chileke e-bukafu ikpe ono bu; l'iphoro ono byaru lẹ mgboko-a; ndiphe gbẹ haa iphoro ono hatachia ochii; opfu l'iphe, ephe eme bugbaa ejo-iphe. ²⁰ Ishi iya bu l'onye bu onye eme ejo-iphe akpoje iphoro ashi; onye ono te eshitajedu eka iphoro du; a -nonyaa ejo-iphe, oomegbabe gbafuta iphe. ²¹ Obenu l'onye eme ire-lanu l'afutaje bya anodu l'eka iphoro du g'aa-huma-dzuru iya; maru l'iphe oome be eka Chileke dupho.”

Jizosu yele Jiṅnu onye emeje baputizimu

²² E mecha; Jizosu yele ndu etsoje iya nu tugbua jeshia ali Jiudiya. Ephe kpoo nwupfu l'eka ono; ọ nodu emeshi nemadzu baputizimu. ²³ Jiṅnu l'onwiya nodukwapho lẹ Inonu eme baputizimu nkiya. Inonu bu mkpukpu, no-kube Selimu. Ọ nodu l'eka ono eme baputizimu; kele mini du shii l'eka ono. Ndiphe nodu awu awu-pfuta iya l'eka ono; ọ nodu emeshi phe baputizimu. ²⁴ Teke ono bukwanuru teke e teke atudu Jiṅnu mkporo.

²⁵ A nonyanaa; ndu etso Jiṅnu ephe l'onye Jiu tūpfuru ego g'eemeje ke nsọ asafu onwonye nturuwu. ²⁶ Noo ya; ephe turu iya jepfu Jiṅnu je asu iya: “?I nyatakwardura nwoke ono, unu l'iya shi nodu l'azu Jiodanu azu iya ophuu-a? ?Ti madu nwoke ono, i pfuru anyi opfu ehu iya-a? O meakwa baputizimu l'eka-a nta-a. Mbụ; a nodu awuakwa gidigidi ejepfu iya.”

²⁷ Jiṅnu su phe: “Ọ to dukwa onye duru iphe, ọ byaru anata me ọ -budu iphe, Chileke nuru iya. ²⁸ Unubedua l'onwunu kabekwa buru ndu eto, numaru teke mu pfuru su l'ọ to bukwa mbedua bu Kereshi obu; l'ọ kwa ezizi be e ziru mu gẹ mu vuru iya uzo bya. ²⁹ Sụ-a; ọ kwa nwata nwokoro, eje alu nwanyi be nwanyi ono, aabya eke ji ono no-doru.

Ọnyà nwata okoro ono nọdu abujeru; ọ -pfuru l'ẹka ọnyà iya phọ nọ anụ iphe, oopfụ; ẹhu atso iya ntumatu. Ọ buru ẹgube ono bẹ ẹhu atsokpoo mu uto atsofu l'ishi nta-a. ³⁰ Mbu-a; ọo-nọdukwa aka shii eje; ẹpha nkemu aka alwa ali eje.”

Onye shi l'igwe bya

³¹ “Onye ono, shi l'igwe bya ono bẹ bu iya kakota shii g'a ha. Onye shi lẹ mgboko-a buẹpho kẹ mgboko-a; tẹme ọ nọdu anọdujeepho epfu gẹ ndu mgboko-a; onye ono, shi l'imigwe bya bu iya kakota shii g'a ha. ³² Ọo iphe, ọ nūmaru lẹ nchị; hūma l'enyà iya bẹ oopfufe. Obenu l'ọ tọ dudu onye ekweje nata ozi iya. ³³ Onye nataru ozi iya bẹ gudewaa nno kweta lẹ Chileke bu okpobe iya. ³⁴ Noo l'onye ono, Chileke yeru ono epfu opfu, Chileke pfuru. Ishi iya bu lẹ Chileke ta anuduru iya Unme-dụ-Nsọ nū-phodo iya ya anū-phodo. ³⁵ Chileke, bu Nna yeru Nwa iya obu; bya ewowaru iphemiphe ye iya l'ẹka. ³⁶ Onye kwetarū kẹ Nwa iya ono bẹ nwewaru ndzū ojejoje; onye ta anuduru Nwa Chileke opfu bẹ ndzū ono ta abyakwa erwube ẹka. Onye ono bẹ oke-ẹhu-eghu Chileke dukwaa swiru; ọ buru g'ọo-dụ swiru iya bu ono je aduwaruro aduru.”

4

Jizosu yele nwanyi Samériya

¹ Tọbudu iya bu; Nnajiuphu bya amaru lẹ ndu ọgbo Fárisii nūmawaru lẹ ndu yẹbedua, bu Jizosu meru baputizimu; ẹphe nọdu etso iya kawaa shii eme lẹ ndu ọphu Jiṅnu meru baputizimu; ẹphe nọdu etso yẹbedua. ² Ọle ọ tọ dukpodaanu onye Jizosu gude ẹka iya mee baputizimu; gbahaa ndu etsoje iya nū emeje iya. ³ Ọ gbeshi lẹ Jiudiya; ọ buru iya alaphu azu lẹ Gálili. ⁴ Ụzo ono, o shiru eje Gálili ono bẹ ọo-ghaja Samériya.

⁵ No iya; Jizosu jenya bya ejerwua mkpukpu lanu, eekuje Sayika lẹ Samériya. Mkpukpu ono nọ-kube ẹgu ono, Jiékọpu nuru nwa iya, bu Jiósẹfu. ⁶ O nwekwarupho wẹlu, Jiékọpu turu, dū l'ẹka ono. Jizosu rwuepho l'ẹka ono g'ẹnyanwu alwawaa l'ishi; ike ije bvuchawa iya ree. Ọ je anọdu anọ l'aguga wẹlu ono.

⁷ O nweru nwanyi, byaru eseta mini lẹ wẹlu ono. Nwanyi ono bu onye Samériya. Jizosu sū iya: “Nwanyi; kenaa mu mini gẹ mu ngua.” ⁸ Teke ono bẹ ndu etsoje Jizosu jeshiwaru l'ime mkpukpu je azuta nri, ẹphe e-ri.

⁹ Tọbudu iya bu; nwanyi Samériya ono sū iya: “?Ọ nwuru inwu-agma bẹ ọ bu gube onye Jiu gbẹ sū mube nwanyi

Samériya gę mu kee ngu mini g'i ngua?" Iphe, nwanyi ono gude pfua nno bę bu lę ndu Jiu bę ęphe lę ndu Samériya te erigbadu.

¹⁰ Jizosu su nwanyi ono: "Ha! O -bu l'i maru iphe-oma, Chileke emejeru nemadzų; mbu-a; o -bu l'i makpooru onye suru g'i kee ya mini-a amama ophu mę o gbę buru gubedua gege arwo iya mę o nu ngu mini, l'anuje ndzu g'i ngua."

¹¹ Nwanyi ono su iya: "Nwoke-a! ?G'odukwanu iphe, i gude, ii-gude seta mini-a-e? Teme welu-a bę i maru l'o du omi. ?Buhunu awe bę mini, anuje ndzu obu shi ngu? ¹² ?Bu iphe, iipfu bu l'i byaru akawanu ochochoroche anyi Jiekopu shii, bu iya turu anyi welu-a; tuchaa ya bya angua ya mini; unwu iya ngua ya mini; iphe, bu anu, o nweru enweru ngukwaa ya pho mini?"

¹³ Jizosu su iya: "O to dukwa onye nguru mini welu-a gę mini ta agu iya ozo. ¹⁴ Obenu l'onye nguru mini ophu mbedua nuru iya bę mini ta ayidu gubaa jasų lę tuutuutu lę mimiimii. Noo lę mini ophu mu a-nu onye ono a-duwa iya ro l'ęhu buru iya ishi nggele, a-noduje anwushi mini, anuje ndzu ojejeje."

¹⁵ Nwanyi ono su iya: "Jiko nunu mu egube mini ono gę mu ngua; k'ophu bu: mu -nguchaa ya; mini ta abyadu agubaa mu ozo; mu ahakwanaa k'abyaje ekuta mini l'ęka-a."

¹⁶ Jizosu su iya: "Lanu je ekua ji ngu gę gu l'iya swiru bya l'ęka-a."

¹⁷ Nwanyi ono su iya: "Mu ta alukwa ji."

Jizosu su iya: "Oo ngu eviya. I -su l'i ti ludu ji bę o bu ngu okpobe-opfu. ¹⁸ Kele i lwaru unwoke ise; temanu onye ophu gu l'iya bu nta-a ta abudu ji ngu. Oo ire-lanu bę i pfuru ono."

¹⁹ Nwanyi ono su iya: "Nta-a bę mu maru l'i bu onye mpfuchiru Chileke. ²⁰ Nna anyi oche phe bę bu l'ubvu-a bę ęphe shi anoduje abaru Chileke ęja. Nta-a bę unube ndu Jiu byaru bya asų l'o buepho lę Jierusalemu bę aanoduje abaru Chileke ęja."

²¹ Jizosu su iya: "Nwanyi-a; kwetaęle-a iphe-a, mu epfuru ngu-a; l'ogbabeakwa teke aduedu onye byaru anodu l'ubvu-a baaru Chileke, bu Nna ęja; ophu aabaduru iya ya lę Jierusalemu. ²² Unube ndu Samériya abaru iphe, unu amadu ęja; anyibedua, bu ndu Jiu bu iphe, anyi maru bę anyi abaru ęja; kele o l'ęka ndu Jiu bę ndzota e-shi. ²³ Ole ogbabeakwa; mbu l'o rwuakwaru teke ndu l'abaru Chileke, bu Nna ęja okpobe abaru e-gude Unme-du-Nso mę obu phe g'o ha abaru iya ya g'o gbarų. Noo egube ndu du

Chileke, bụ Nna ree g'ephe barụ iya eja bụ onoya. ²⁴ Chileke bụ Unme. Oo ya bụ lẹ ndu abarụ iya eja gudefutaje Unmedu-Nsọ yele ire-lanụ abarụ iya eja okpobe abarụ."

²⁵ Nwanyị ono sụ iya: "Mu makwaru-a lẹ Mezaya obu, bụ iya bụ onye eekuje Kéreshi l'a-bya. L'ọ -byaepho bẹ ọo-tuko iphemiphe kọkotaru anyi."

²⁶ Jizosu sụ iya: "Ọo mbèdua, epfu anụ ngu nụ-a bụ mu bụ Kéreshi obu."

²⁷ Ephe gudekwadaa nno epfu; ndu etsoje iya nụ phọ lwa. O tufu phẹ ẹhu g'ephe byaru ahuma gẹ Jizosu yele nwanyị abọ ụja. Ebe ọ dọkwawu onye ọphu jiru nwanyị sụ iya: "Bụ gunu bẹ iicho?" Ọzoo jikpoonu Jizosu sụ iya: "Ọ nwuru inwuagha bẹ gụ lẹ nwanyị epfu?"

²⁸ Noo ya; nwanyị ono gbado ite ono, o gude bya ekuta mini ono l'eka ono; gbagbua gbaba l'ime mkpukpu ono je echiaru ndu ọzo mkpu sụ phẹ: ²⁹ "Unu byakpọdapho bya ahuma nwoke, tukoru iphe, bukpuo iphe, mu mejeru koshiaru mu. Mu ta amakwa ?tọ bụdu iya nụ bụ Kéreshi obu tọ?" ³⁰ Ephe wufuta l'ime mkpukpu ono wu-pfuta Jizosu.

³¹ Teke ono, nwanyị ono tugburu ono bẹ ndu etsoje Jizosu rworu iya sụ iya g'ọ kabero ria nri.

³² O sụ phẹ: "Mu nweru-a nri ọphu mu e-ri, unu ta amadu."

³³ O buru iya bụ lẹ ndu etsoje iya nụ pfuahaa l'ime onwophe sụ: "Ọ duru onye kabẹ wotawaru iya nri tọ?"

³⁴ Jizosu sụ phẹ: "Iphe, bụ nri mu bụ gẹ mu mee iphe, dū onye ono, ziru mu gẹ mu bya ono ree l'obu; wafua gẹ mu jekota ozi, o ziru mu g'ọ ha jefu iya l'ishi. ³⁵ Sụ-a; ?tọ bụdu unu anmajẹ ẹtu sụ: 'Tofukwaa onwa ẹno nta-a l'o rwua teke eewolatajẹ iphe, e meberu l'alị.' Ọle mu sūru g'unu palikpọdapho ẹnya legbabẹ l'opfu, a kọru akoko; gbua ya igo hūma l'iphe, e meberu l'alị kachawarū akaka dūchawaa k'ewolata unuphu! ³⁶ Onye akpata iphe ono, e meberu l'alị ono bẹ aapfujẹ ụgwọ ozi iya. Onye ono achikobe mebyi iphe, l'a-nodu l'eka lanu kwaberu ndu ojejeje. Oo ya bụ gẹ ndu akū akuku; mē ndu akpata akpata atuko tee ẹswa.

³⁷ Noo ẹka iphe ono, e pfuru ono gude buru okpobe-opfu; a sūru: 'L'onye lanu emebeje iphe l'alị; onye ọzo eje akpata iya akpata.' ³⁸ Mu yewaru unu g'unu je akpata iphe, e meberu l'egu, unu ejeduru ozi iya. Oo ndu ọzo jeru ozi l'egu ono; ọ l'ọo unubèdua bẹ unu l'ephe gbawaa mgba eri urwu iphe, ephe seru akanya iya."

³⁹ Igwerigwe ndu Samériya, shi lẹ mkpukpu ono bya ekweta kẹ Jizosu; opfu lẹ nwanyị ono sūru phẹ l'ọ tukoru

iphe, bukpuo iphe, ya mejeru koshiaru iya. ⁴⁰ Tɔbudu iya bu; ndu Sameriya ono byapfutaepho Jizosu; ephe rwo ya g'ephe l'iya notabaa. O kwe; ephe l'iya no ujiku labo le mkpukpu ono.

⁴¹ A dubakpuo igwerigwe gude k'iphe shi iya l'onu kweta. ⁴² Ephe su nwanyi ono: "O to bukwa olu-opfu ngu kparu iphe, anyi kwetaru. Iphe, anyi kwetaru bukwa l'anyi gudewaa nchi anyi numa iya l'onwanyi; maru l'oo okpobe-opfu: l'oo onye-a bukpuo Kereshi obu eviya, bu iya bu Onye-Ndzota ke mgboko-a."

Jizosu eme nwa oke-amadu g'o wekoro

⁴³ Jizosu nochaeopho ujiku labo ono l'eka ono; o tugbua jeshia Galili. ⁴⁴ Le yebedua, bu Jizosu l'onwiya pfuhaakwaru su l'onye mpfuchiru Chileke be a ta kwabejedu ubvu l'ali iya. ⁴⁵ Tɔbudu iya bu; o rwuepho Galili; ndu Galili nabata iya; kele ephe humakotaru iphemiphe, o meshiru le Jierusalemu teke ono, aabo iphe l'eka ono; kele ephebedua jekwarupho abo iphe ono le Jierusalemu.

⁴⁶ Oo ya bu; Jizosu bya atugbua laphushia azu le Kena ke Galili, bu iya bu eka ono, o mejeru mini o ghoo mee pho. O duru oke-amadu lanu, iphe eme nwa iya le Kapaniyomu.

⁴⁷ Nwoke ono numaepho le Jizosu shiwaa Jiudiya bya Galili; o jepfu iya je arwo ya su iya g'o bya emee ge nwa iya nwoke wekoro; kele onwuhu anwuhu. ⁴⁸ O buru iya bu; Jizosu su iya: "Unu egudedu enya unu huma iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri be unu ta abyakwa ekweta."

⁴⁹ Oke-amadu ono su iya: "Nnajiuphu; jiko byaro g'anyi je; a-nonyaa nwa mu obu nwuhu."

⁵⁰ Jizosu su iya: "Tugbua lashi; le nwa ngu a-noduru ngu-a ndzu."

Nwoke ono kweta iphe ono, Jizosu pfuru iya ono; o buru iya alala. ⁵¹ Nwoke ono nodukwadua l'uzo; ndu ejeru iya ozi gba iya ndzuta; su iya le nwa iya ono gbakerehuakwaru.

⁵² O jia phe su phe: "? Bu egube teke ole be nwata ono beberu wata aka mma?" Ephe su iya: "O kwa g'e rigbuerupho nri eswe unyaphu be ehoku ono zebuhuru iya." ⁵³ Nna nwata ono nyata l'oo teke ono gedegede be Jizosu suru iya ge ya la le nwa iya a-noduru iya-a ndzu-a. Nwoke ono yee ndibe iya toko kweta ke Jizosu.

⁵⁴ Ono buru iphe-ohumalenya k'ebo, Jizosu meru g'o shi le Jiudiya bya Galili.

5

Jizosu yele eniyeni aguga okpuru

¹ E mechakpọakwaro; ọ duru ọbo-iphe, ndu Jiu abọ. Jizọsu jeshinaa Jierúsalemu. ² Lime Jierúsalemu, le mgboru Oḡuzo Aturu, be ọ duru nwa okpuru, ndu Hiburu ekuje Betusayida; ọzo eshije abahu iya du ọzo ise. ³ Ndu iphe eme dukpoo igwerigwe zegbaa l'ime eka ono: ndu atsushi-o me ndu eniyeni-o me ndu iphe, lonwuru ibe ehu lanu. Epe tuko zeshia l'eka ono kwabegba teke mini ono l'eme ukporo. ⁴ Kele obujeru; a -nonyaepho nwanshii; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu abya l'okpuru ono bya agbarwua mini ono. Onye iphe eme, vukpowaa ọzo ye okpa le mini ono me ojozi-imigwe ono gbarwuchaa ya; ọ buru onye ono ewekorohu l'iphe, eme iya nu. ⁵ Noo ya; o nweru nwoke lanu, no l'eka ono, nyawaru ehu ukporo apha l'apha iri lesato. ⁶ Jizọsu byaepho bya ahuma l'o shihawaa ọzenya zeta l'eka ono. Ọ su iya: “?Ọ du ngu ree g'e mee ngu g'i wekorohu?”

⁷ Nwoke ono, iphe eme ono su iya: “Ee! Ọle ọ to dudu onye mu nweru, a-paru mu chie l'okpuru ono me a-gbarwuepho mini ono. Ọ nodu abujeru; mu -jeshia ge mu ye iya okpa; onye ọzo ewuwaru mu ọzo.”

⁸ Jizọsu su iya: “Gbalihu; phuta utute ngu wata eje ije.”
⁹ Teke ono teke ono; nwoke ono wekorohu bya aphuta utute iya jeahaa ije.

Mboku, iphe ono meru bu eswe-atuta-unme ndu Jiu. ¹⁰ Ọo ya bu; ndu Jiu su nwoke ono, e metaru l'iphe, shi eme iya nu ono: “Ntanu-a bukwa eswe-atuta-unme. ?I maru-a le g'i phutaru utute ngu eje nno be ọ buwaa ngu adarwu ekemu?”

¹¹ Ọ su phe: “Ọ kwa nwoke ono, meru mu wekorohu ono suru mu ge mu phuta utute mu wata eje ije.”

¹² “Epe jia ya su iya: ?Bu egube nemadzu gunu be nwoke obu bu, suru g'i phuta utute ngu wata eje ije?”

¹³ Ophu nwoke ono, e meru o wekorohu ono amadu onye obu kele Jizọsu gudewaa le nemadzu paru eka l'eka ono lufu ọ buru iya atugbu.

¹⁴ E mechaa; Jizọsu huma nwoke ono ọzo l'eze-ulo Chileke bya asu iya: “Lenu; nta-a be i dukwaa iche; ta adukwa teke ii-je eme iphe-eji ozobaa g'iphe ọzo, ka njota abyapfuta ngu.”

¹⁵ Nwoke ono godobee ya pho je akaru ndu Jiu l'ọ kwa Jizọsu be meru iya; ya wekorohu obu. ¹⁶ Noo iphe, meru g'o gude ndu Jiu chiahaa nta Jizọsu; opfu l'oo eswe-atuta-unme be o meru iphe ono. ¹⁷ Noo ya; Jizọsu su phe: “Nna mu ejekwa ozi g'ooje iya bya asu nta-a; mbedua nodu ejekwapho.”

¹⁸ Iphe ono, o pfuru ono mee ndu Jiu; ephe kabakpoo achọ ọzo, ephe e-shi gbua ya. Ọ tọ buda kele ọ turwuru nsọ eswe-atuta-unme; ophu ka phe ehuka bukwa l'ọ gbẹ ekufua nọ Chileke Nna iya, bunu iya bu le yele Chileke gbẹ haru enya nhamunha.

Ike ke nwa

¹⁹ Noo g'o gude; Jizosu su phe: "Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ tọ dukwa iphe, Nwa egudeje ike eka iya eme l'onwiya; abudu iphe, ọ humaru le Nna iya eme; kele ọ iphe, Nna eme bukwapo iphe, Nwa emeje. ²⁰ Nna yeru Nwa iya obu. Ọ nodu egoshikotaje iya iphemiphe, oome l'onwiya. Oo-goshibakpokwaa ya nu iphe, ka owa-a shii g'o mee; mbu k'ophu ọ-du unu biribiri. ²¹ L'ọ kwa ge Nna emeje ndu nwuhuru anwuhu; ephe eshi l'onwu teta gbalihu l'ọ nu phe ndu-a bu ge Nwa e-woru ndu nu ndu du iya l'uche. ²² Ọ tọ dukwa onye Nna egude eka iya ekpe ikpe; o wokotaakwaru k'ikpe ye Nwa iya ono l'eka. ²³ Ọo ya bu ge ndiphe l'ophu akwabeje Nwa ubvu g'ephe akwabeje Nna. Onye ono, ta akwabedu Nwa ubvu ta akwabekwa Nna, bu iya bu onye ziru iya nu.

²⁴ "Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye numakpowaru opfu mu bya ekweta k'onye ono, ziru mu ge mu bya ono nweakwa ndu ojeje. Onye ono ta abyadu apfuru g'e kpee ya ikpe. Onye ono shiwaa l'onwu bahu le ndu. ²⁵ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; mbuchi agbabeakwaa; mbu l'o rwaakwaru erwurwu teke ndu nwuhuru anwuhu a-numa olu ke Nwa Chileke; ndu ophu numaru iya nu a-nodu ndu. ²⁶ Ọo ge ndu shi Nna l'onwiya l'eka bu ge Nna mekwarupho ge ndu shi Nwa l'eka. ²⁷ Ọ nukwarupho Nwa ono ike g'o kpee ikpe kpeba; kele ọo ya bu Abubu-Ndiphe. ²⁸ G'iphe-a te ejikwa unu enya; le mboku agbabeakwaa teke iphe, bukpo ndu no l'ilu g'ephe ha a-tuko numa olu iya; ²⁹ shi l'ilu phe futachaa. Ndu ophu shi eme iphe, du ree eteta dzuru ndu; ndu ophu shi eme ejo-iphe etetakwapo g'a nma phe ikpe.

Iphe, egoshi l'ike du Jizosu l'eka

³⁰ "Su-a; ọ tọ dukwa iphe, mu egudeje ike eka mu mee l'onwomu. Ọ kwa ge Chileke suru ge mu kpee ikpe bu ge mu ekpeje; teme ikpe, mu ekpe buru ikpe, pfuru oto; kele mu te ekpejedu g'ọ du mu. Ọo g'ọ du onye ono, ziru mu nu ono ree l'uche bu ge mu ekpeje.

³¹ "Teke ọ bu le mu gbẹ bya atuhaa onu onwomu; ọ kwa iya bu l'iphe, mu epfu ta abudu ire-lanu. ³² Obenu l'ọ dukpooruro onye ọzo, bu iya a-tu onu mu; mbu l'ophu

mu tūberu nvo bụ l'iphe, onye ono e-pfu l'opfu ẹhu mu bụ ọkpobe-opfu. ³³ Ọ kwa unu ziru ndu-ozì g'ẹphe byapfuta Jiṅnu; Jiṅnu pfukwaaru unu k'ọkpobe-opfu ono. ³⁴ Ọ tọ bụkwa gẹ nemadzụ bya atụahaa ọnu mu. Iphe, mu zọberu agba iya ọkpa bụkwa g'aa-dzọo unu. ³⁵ Jiṅnu l'onwiya bụ orọku, enwu enwunwu; tẹme ọ nọdu eke jajaja. O shikwaphọ evu unu evuvu g'unu nọdu l'iphóró iya ono tetọta nwẹswa. ³⁶ Iphe, mu meshiru kakwa atụ ọnu mu; eme lẹ gẹ Jiṅnu tūru ọnu mu. Ishi iya bụ l'ozì ono, Nna ziru gẹ mu bya ejee jefu l'ishi ono; mbụ ozì ono g'ọ ha, mu eje nta-a ono bẹ atụ ọnu mu l'ọ bụa Nna ziru mu gẹ mu bya. ³⁷ Nna mu ono, bụ iya ziru mu ono tūakwarupho ọnu mu. Unu teke anuma-swekwaa olu Nna mu ono; ọphu unu 'eke ahumaswekwaa ya; k'ọphu unu a-maru g'ọ gbaru. ³⁸ Unu ta akwakọbeduru opfu ono, shi Nna mu l'ọnu ono l'ime obu unu; kele unu te ekwetaduru k'onye ono, o ziru g'ọ bya ono. ³⁹ Unu anọduje enyocha iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke; dobesu l'onoo ẹka unu e-shi nweru ndzụ ojejoje. Ẹkwo-opfu Chileke ono tūkokpokwaaru atụ ọnu mu. ⁴⁰ Obenu l'unu te ekwedu byapfuta mu g'unu enweru ndzụ.

⁴¹ "O to nwekwa teke mu ele ẹnya gẹ ndiphe bya ajaahaa mu ajaja. ⁴² Ọle mu makwaru-a l'unu te eyeduru Chileke obu. ⁴³ Ọ kwa ike ke Nna mu ono bẹ mu gude bya; unu jịka mu. Teke ọ bụepho l'ọ dūru onye ọzo, gude ike k'ẹka iya bya; l'ọ bụru onye k'ono bẹ unu a-nata. ⁴⁴ Sụ-a; ?denu g'unu e-shi kweta nkemu; l'unubẹ ndu abujeru; nwibe unu -nọdu aja unu ajaja l'ọtso unu ntumatu. Ẹbe ọ bụdu l'unu achọ ọzo, unu e-shi gẹ Chileke ọphu bụ iya bụ Chileke kpẹekpu jaa unu ajaja. ⁴⁵ G'ọ tọ dukwa unu g'ọ bụ mbẹdua eje edo g'unu gbaru l'atatiphu Nna mu; onye e-do edo ẹhu unu gbẹchikwanu bụru Mósìsu phọ, unu chiru ẹka bebe phọ. ⁴⁶ Ọ -bụ l'unu kweru ke Mósìsu mẹ unu ekwekwaphọ nkemu; noo kele Mósìsu deru dekuta mu l'ẹkwo iya. ⁴⁷ Teke ọ bụ l'unu te ekwetaduru iphe, o deru; ?denuhununu g'unu e-shi kweta l'opfu, mu e-pfu bụ ọkpobe opfu?"

6

*Jizọsu anụ unu umadzu iri l'ẹbo
l'ukporo iri nri*

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ E mechaa; Jizọsu tūgbua jeshia azụ eze-ẹnyimu Gálili azụ iya ọphuu, bụkwa iya phọ bụ eze-ẹnyimu Tayibiriyasu. ² Igwerigwe nemadzụ nọdu awụ gidigidi etso iya; kele ẹphe humawaru iphe-ọhumalenya, o meshiru teke ono, o meshiru ndu iphe eme ẹphe wekọrohuchaa ono. ³ Jizọsu

kweephoo doo bya enyikota ẹka ono, bu ọ-ka-l'úbvú-úbvú ono je anọdu anọo l'ẹka ono yele ndu etsoje iya nu. ⁴ Teke ono be ọbo Ojeghata ndu Jiu duwaa ntse. ⁵ Jizosu bya apalia enya; huma le ndu awu abyapfuta iya nu du igwerigwe shii. O buru iya bu l'ọ su Filipu: “?Bukpoo awe be anyi a-zuta buredi ge ndu-a eria nri?” ⁶ Iphe, o gude pfua nno ta abukwa l'ọ to madu iphe, oo-me. O kwa g'ọ maeduru iphe, Filipu e-pfu.

⁷ O buru iya bu le Filipu asu iya: “Ukporo pangu taa sukpokwanu azuta buredi, a-suru g'oo-rwudzuru phe l'onu ilile.”

⁸ Noo ya; onye lanu le ndu ono, etsoje iya nu ono, bu Anduru; mbu nwune Sayimonu Pyita su iya: ⁹ “O dukwaru nwata nwokoro nshii, no l'eka-a, gude ishi buredi balu ise; waa eji-ema. O bekwanu ?o duru iphe, iphe ono bu l'ehu igwe oha-a?”

¹⁰ Jizosu su phe: “Ngwa unu su phe g'ephe noduchaa anoo.” Eka ono be unwu irwu eswa dukwanu shii. Ephe bya atuko noduchaa anoo l'eka ono. G'ephe ha doru l'eka ono bu unu unwoke iri l'ebo l'ukporo unwoke iri. ¹¹ Jizosu bya achita buredi ono bya ekelechaepho Chileke ekele bya ekeshiaru iya ndu ono, no l'eka ono. O bya emekwaapho ema pho nno; o dzuru onyemoneye. ¹² Ephe rijichaepho ephe g'ephe ha; Jizosu su ndu etsoje iya nu: “Unu tutukobe iphiriba iya ophu ephe riphodoru g'ọ to du ophu a-la l'iswi.” ¹³ Ephe bya atutua iphiriba iphiriba iya ophu shi l'ishi buredi ise ono tutu-jia ya nkata-evu-iphe iri l'ebo, bu iya bu ophu ndu ono riphodoru.

¹⁴ Ndu ono humaephe iphe ohumalenya ono, Jizosu meru ono ephe su: “O kwa okpobe-opfu l'oo nwoke-a bu onye mpfuchiru Chileke obu, l'a-bya le mgboko-a!” ¹⁵ Jizosu maerupho l'ephe abya iya akputa k'ehuka; mee ya onye eze phe; o buru iya alaphu azu l'úbvú úbvú pho nwekinyi iya.

Jizosu eje ije l'eli mini

(Mat 14:22-33; Mak 6:45-52)

¹⁶ O ruwepho l'uzo enyashi; ndu etsoje iya nu tugbua jeshia l'eze-enyimu pho. ¹⁷ Ephe bahu l'ugbo kpuru iya eme g'ephe ghabua le mini ono jeshia Kapaniyomu. Ochii wata agbagba; ophu Jizosu 'eke abyapfutadu phe. ¹⁸ Noo ya; oke pherephere nonyaa bya awata ezizi; k'ophu eze mini ono wataru atu oke akpara-mini atushi iya ike; k'ophu o byaje enari. ¹⁹ Ndu etsoje iya nu ono kpoephe ugbo ono o du ge manyiru eto me eno; ephe huma Jizosu g'ooje ije l'eli mini eje abyakube ugbo phe. Meji tofu phe. ²⁰ Jizosu su

phẹ: “Ndzụ ba agushi unu; l'ọ bụ-a mbeḍua.”²¹ Ọ bụru l'ọ pfuru nno meru g'ọ gude o lwuahaa phẹ l'ọbu g'ẹphe kubata iya l'ugbo phẹ. G'ejia epfua; ugbo phẹ hee l'eli-mgboko ẹka ẹphe eje alufu.

Aachọ Jizosu

²² O rwua lẹ nchitabọhu iya; ndu ọphu shi nọdu l'azụ eze-enyimu azụ iya ọphuu bebe maru l'ọo ugbo lanu bẹ likwaduru-a l'ẹka ono. Ẹphe makwaruphọ lẹ Jizosu te tsodu ndu etsoje iya nụ bahu l'ugbo phẹ; l'ọo ndu ono, etsoje iya nụ ono tugburu nweka phẹ. ²³ Ọ dukwarupho igwerigwe ugbo ọzo, shigbaa Tayibiriyasu byakube ẹka ono ntse, bụ iya bụ mgboru ẹka phọ, ẹphe nọ taa buredi gẹ Nnajiuphu kelechaaru Chileke ekele phọ. ²⁴ No iya; igwe ọha ono hūmaepho lẹ Jizosu ta anọdu l'ẹka ono; ẹbe ndu etsoje iya nụ anọdu iya; ẹphe tuko bahu l'ugbo chọru Jizosu jeshia Kapaniyomu.

Jizosu bụ nri, anụ ndzụ

²⁵ Ẹphe chọ-vuepho Jizosu l'azụ eze-enyimu ono azụ iya ọphuu; ẹphe sụ iya: “?Buhunu teke ole bẹ i rwuwaru azụ iya-a?”

²⁶ Jizosu sụ phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe, meru g'ọ gude unu chọahaa mu nta-a ta abukwa l'ọle unu hūmaru iphe-ọhumalenya, mu meshiru. Iphe, unu zọberu achọ mu bukwa lẹ mu nuru unu buredi; unu taa tajia ẹpho. ²⁷ Sụ-a; ọphu g'unu te segbushihe onwunu l'akanya nri ọphu bụ ọla-l'iswi. Unu sejechia akanya nri ọphu a-nọdu anuje unu ndzụ ojejoje, bụ iya bụ nri ọphu Abubu-Ndiphe a-nụ unu; kele ọ kwa yẹbedua bẹ Chileke, bụ Nna meru g'e shije l'ẹka iya hūma ike, egoshi l'onoo iphe, yẹbe Nna gude sụ gẹ ya bya.”

²⁸ Ẹphe jia ya sụ iya: “?Bụ gunu bẹ anyi a-nọdu eme l'ọ bụru iya bụ l'anyi eje ozi Chileke?”

²⁹ Ọ sụ phẹ: “Iphe, bụ iya bụ ozi Chileke bụ g'unu kweta k'onye ono, Chileke yeru g'ọ bya ono.”

³⁰ Ọo ya bụ; ẹphe sụ iya: “?Bụ ẹgube iphe-ọhumalenya, dụ idu-agma bẹ ii-me goshi anyi g'anyi gude ẹnya anyi hūma kweta ọbu? ?Denu iphe, ii-me ọbu? ³¹ Kele teke k'azụ bẹ nna anyi oche phẹ rikwaru nri ono, bụ mana ono teke ẹphe nọ l'echiegu. Ọ bụru iya bụ iphe ọbu, e deru l'ekwo-opfu Chileke sụ: ‘Ọ nuru phẹ nri, shi l'imigwe ẹphe ria.*’ ”

³² Jizosu sụ phẹ: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ tọ bukwa Mosisu nuru unu nri ono shi l'imigwe ono. Obenu l'ọo Nna mu egudeje ẹka iya nụ unu ọkpobe nri ọphu shi

* 6:31 6:31 Gūnaa Awụ 16:4; Neh 9:15; Ebvụ 78:24,25.

l'imigwe. ³³ Lẹ nri ono, Chileke anuje ono bukwa iya bu onye ono, shi l'imigwe bya ono; teme o buru onye ono anuje ndiphe ndzu."

³⁴ Eṣhe su iya: "Nnajiuphu; jiko nujenu anyi nri ono tekenteke."

³⁵ Jizosu su phe: "O kwa mbedua l'onwomu bu nri ono, anuje ndzu ono. Onye byapfutaru mu nu be egu ta ayikwa gubaa ozo; ophu egu mini abyakwa agubaa onye kwetaru nkemu. ³⁶ Ole mu pfuakwaru unu l'unu humakwaru mu; ophu unu ekwedu nkemu. ³⁷ Obenu l'iphe, bu ndu Nna mu yeru mu l'eka a-byapfutakotakwa mu; ophu mu abyakwa achifu onye byapfutaru mu nu. ³⁸ Noo kele mu shi l'imigwe bya. Iphe, mu byaru ta abukwa ge mu bya emee uche nkemu; o kwa uche onye ziru mu ge mu bya be mu byaru ememe. ³⁹ Iphe, bukwanu uche onye ono, ziru mu nu ono bu g'o to du ndu ono, o yeru mu l'eka ono me onye lanu, a-nahu mu tuphahu; gbahaa ge mu toko phe mee g'ephe toko teta nodu ndzu mboku ikpazu. ⁴⁰ Noo kele iphe, du Nna mu ree bu g'onye bu onye humaru Nwa iya ono bya ekweta nkiya nweru ndzu ojejoje. Mu e-mekwapho onye obu g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu mboku ikpazu."

⁴¹ Oo ya bu; ndu Jiu wata ata hanyihanyi l'eka ono; kele o suru l'oo yebedua l'onwiya bu nri obu, shi l'imigwe bya. ⁴² Eṣhe wata epfu su: "?To bunu-a nwoke-a bu Jizosu, nwa Jiosefu; mbu onye anyi maru nna iya; waa ne iya ree-a? ? Denuhunu g'o shitaru o gbẹ nta-a bya asu le ya shi l'imigwe bya?"

⁴³ Jizosu su phe: Unu ta atanyihe ntanyi l'ime onwunu. ⁴⁴ Mbu-a; o to dukwa onye byaru l'abyapfuta mu nu; abudu l'oo Nna mu ono, ziru mu nu ono kuritaru onye obu. O buru mbedua l'onwomu e-me onye obu l'ooshi l'onwu teta dzuru ndzu mboku ikpazu. ⁴⁵ Ndu mpfuchiru Chileke dekwaru l'ekwo su: "Oo Chileke e-zi onyemonye iphe." Onye bu onye numaru ke Nna obu; bya anwuta eka iya; nokwa onye a-byapfuta mu nu bu ono. ⁴⁶ Iphe, mu epfu ta abukwa l'o dujewaru onye humajewaru Nna ono, abudu onye ono, shi Chileke l'eka bya ono. Oo yebedua bu onye humajewaru iya nu. ⁴⁷ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye kwetaru nkemu be dzuakwaa ndzu ojejoje. ⁴⁸ O kwa mbedua, bu nri ke ndzu. ⁴⁹ Nna unu oche phe riru nri ono, bu mana l'echiegu; ephe nwuhuelaa. ⁵⁰ Obenu le nri owa, shi l'imigwe-a be bu nri ophu anuje ndzu; mbu nri ophu onye riru iya nu taa nwuhuedu anwuhu. ⁵¹ O kwa mbedua bu nri, dzu ndzu; shi l'imigwe bya. Onye bu onye riru nri ono

a-dzuru ndzḡ jasḡ l'ojejoje. Nri ono, mu a-nḡ ono bḡ anḡ-ḡhu mu. Mu e-woru iya nḡ l'iswi ḡhu ndu mgboko-a g'ḡphe ha; k'ḡphu bḡ; onye riru iya nḡ; l'ḡ dzuru ndzḡ.

⁵² Ndu Jiu tḡkashiahaa ḡgo l'ime onwophe. Onye aḡi sḡ: ?Dḡnu ḡḡ nwoke-a l'e-me nḡ anyi anḡ-ḡhu iya g'anyi ria?

⁵³ Ḡ bḡru iya bḡ lḡ Jizḡsu asḡ phe: "Ḡḡ mu gbukwaaru iya unu tororo; unu eriduru anḡ-ḡhu Abḡbu-Ndiphe; ngḡa mee ya bḡ unu tee nwekwarḡ ndzḡ l'ime ḡhu unu. ⁵⁴ Onye bḡkwanu onye riru anḡ-ḡhu mu; ngḡa mee mu ḡbu; bḡ nwewaru ndzḡ ojejoje; tḡme mu emee onye ono; l'ooshi l'ḡnwu teta dzuru ndzḡ mbḡku ikpazu. ⁵⁵ Kele anḡ-ḡhu mu kwatarḡ bḡru nri eriri; mee mu bḡkwarupho ḡkpobe iphe-angḡngu. ⁵⁶ Onye bḡ onye riru anḡ-ḡhu mu; bya angḡa mee mu; nḡwaa mu l'ime; mbḡdua nḡdu onye ono l'ime. ⁵⁷ Ḡo Nna ono, bḡ iya bḡ ishi ndzḡ ono yeru mu ḡḡ mu bya; ḡ bḡkwaru iya phḡ bḡ mu gude nḡdu ndzḡ; nokwaphḡ g'iphe, bḡ onye riru anḡ-ḡhu mu e-gude mu nḡdu ndzḡ. ⁵⁸ Ḡo ya bḡ l'onoo nri ḡbu, shi l'imigwe bya ḡbu bḡ ono. Ḡ tḡ bḡdu ḡgube ochochoroche unu phe richaaru ḡphe nwḡhuelaa. Onye bḡ onye riru nri ḡwa l'a-nḡduwaro ndzḡ jasḡ lḡ tuutuutuu lḡ mḡimiimii."

⁵⁹ Iphe ono bḡkota iphe, Jizḡsu nḡ pfushia teke oozi iphe l'ḡlo-ndzuko ndu Jiu lḡ Kapaniyḡmu.

Opfu ndzḡ ojejoje

⁶⁰ Igwerigwe ndu etso Jizḡsu nḡma iphe ono bya asḡ: "Ha! Opfu ḡwa atakwa ḡru lḡ nchi. Ḡ tḡ bḡkwa iphe anḡma."

⁶¹ Obenu lḡ Jizḡsu mawaru l'onwiya iphe, ndu etso iya nḡ atanyi-doru k'ḡpfu ono. Ḡ sḡ phe: "?Bḡ iphe onoya, mu pfuru ono egḡu unu egḡu? ⁶² ?Dḡnukwanu g'ḡo-du mḡ unu -hḡma Abḡbu-Ndiphe g'ḡ kwasḡru imeli ala azḡ l'ḡka o shi nḡduhawaa? ⁶³ Ḡ kwa Unme Chileke anḡ ndzḡ. Iphe, bḡkpoo k'anḡ-ḡhu nemadzḡ bḡkwa iphe-mmanḡ, adḡdu iphe, ḡ yi. Opfu, mu shi teke-a pfushita anḡ unu-a bḡkwa unme bya abḡkwarupho ndzḡ. ⁶⁴ Obenu l'ḡ dḡchanuru-a ndu ḡphu teke ekwetadu nkemu lḡ g'unu ha-a." Noo lḡ Jizḡsu shihawaa lḡ mbḡlembu maru ndu ḡphu teke ekwetadu nkiya; makwarupḡ onye ḡphu ḡbu l'e-mechaa deru iya ye. ⁶⁵ Ḡ sḡkwapho: Noo g'o shitaru mu sḡ unu l'ḡ tḡ dḡdu onye byaru abyapfuta mu nḡ; abḡdu l'o shi l'ḡka Nna ono.

⁶⁶ Ḡ pfuchaḡpho nno; igwerigwe ndu ono, shi etso iya nḡ ono tsuphuchaa azḡ; ḡbe ḡphe etsoḡhedu iya. ⁶⁷ Ḡ bḡru iya bḡ lḡ Jizḡsu asḡ ḡmadzu iri l'ḡbo ḡphu etsoje iya nḡ: "Unubḡdua-e; ?Unu a-gbakashiḡufua tḡnu?"

68 Sayimonu Pyīta sū iya: “Nnajiuphu! ? Anyi agbakashiḡu gbapfuhunu onye? G'ọ bụ gbuedua gude opfu, anūje ndzū ojeje-a. 69 Anyi kwetaakwaru bya amaakwarupho l'ọo ngu bụ Kéreshi ọbu mbū Nwa ke Chileke, dzū ndzū ono.”

70 Jizosu sū p̄he: “? Tọbudu mbēdua gude ẹka mu hōta unu n'iri l'ẹbo? Ọle onye lanū l'ime unu bukwa Obutuswe.” 71 Onye oopfu iphe ono ele ẹnya b̄ru Jiudasu, nwa Sayimonu Isukariyotu; keḡe ọo Jiudasu b̄ru onye emechaa deru iya ye; mbū ọ bukwaru-a onye lanū l'ime umadzu iri l'ẹbo ono, etsoje iya nū ono.

7

Jizosu yeḡe unwune iya

1 E meebekpoep̄ho; Jizosu tsoru Gálili ejep̄he; ọphu ọ dudu iya l'okpoma ge ya tsoru Jiudiya; keḡe ndu Jiu, nọ l'ẹka ono achọ g'ep̄he e-shi gbua ya. 2 Teke ono be ọbo-
ip̄he ndu Jiu ono, b̄ru Ọbo-Mkp̄u p̄he ono gbaritawaru ntse. 3 Ọ b̄ru iya b̄ru l'unwune Jizosu asū iya: “Shikwapho l'ẹka-a t̄gbua jeshia Jiudiya ge ndu etsoje ngu nū ahuma eze ip̄he, d̄u biribiri, iime. 4 Ọ tọ dukwa onye anoduje edomi ip̄he, oome edomi me ọ -nodu eme g'oha maru iya. Eshi ọphu ị t̄koru egube eze ip̄he ono eme; menaa ge ndu mgbokoa madzuru ngu.” 5 Noo l'unwune iya te ekwetakpodarunu nkiya.

6 Noo ya; Jizosu sū p̄he: “O toko rwukwa teke mu e-je; obenu l'unubēdua ta adudu teke unu gbeshiru ẹbe unu ejeshia. 7 Unu ta abyakwa adu ndip̄he ashī: obenu lẹ mbēdua be d̄uwaa p̄he ashī; keḡe mu anoduje ep̄furu p̄he sū p̄he l'ọo ep̄ho ejo-ip̄he be ep̄he eyeje ẹka. 8 Unu t̄gbua jeshia ọbo-ip̄he, unu eje; keḡe mbēdua be o toko gbadu mu l'eyeje.” 9 O pfuchaa nno bya anodu lẹ Gálili l'ẹka ono.

Jizosu eje Ọbo-Mkp̄u ọbu

10 E mechaa g'unwune iya t̄gbucharu jeshia lẹ Ọbo-Mkp̄u onoya; Jizosu t̄gbua lẹ mpya jeshia; ẹbe o jeduru l'ebederebadara ọphu ọha maru. 11 Ndu Jiu tsoru elekashi ẹnya iya l'ẹka ono, aabọ ip̄he ono asuje: “?Buhunu awe be ọ nọ?”

12 A nodu adzū-p̄heep̄ho taba taba iya l'ẹka ono, e jiru ejiji ono. Ndu ọphu asū: “Ọ kwa okpobe nemadzū.” Ndu asū: “Ọo ọka. Ọo ndip̄he be o tsochiaru edep̄hushi edep̄hushi.” 13 Ọ b̄ru ebvu, ep̄he atsū ndu Jiu meru g'o gude ẹbe ọ d̄uhedunu onye d̄uru ike pfufuta ip̄he ono k'ọphu aa-numa iya.

¹⁴ O rwujeḡpho l'echilabọ ọbo-iphe ono; Jizọsu bahu l'eze-ulo Chileke je eziahaa iphe. ¹⁵ Ọ du ndu Jiu biribiri. Eḡhe su: “?Denuhununu ḡe nwoke-a meru maru iphe eḡube-a l'ẹbe abu l'ọ ḡuru ẹkwọ me ililekpọo?”

¹⁶ Jizọsu su ḡhe: “Iphe, mu ezi ta abukwa mu be o shi l'ẹka. Onye o shi l'ẹka iya bukwa Chileke ono, ziru mu nu ono. ¹⁷ Onye eme ḡ'o mee iphe, bu obu Chileke a-maru: ? iphe-a, mu ezi-a shi l'ẹka Chileke to o ike k'onwomu be mu gude ezi iya. ¹⁸ Su-a; onye gude ike k'onwiya epfu bukwa onwiya be oome ḡ'a jaa ajaja; obenu l'onye eme ḡ'onye ono, ziru iya nu ono jaa ya ajaja buwaa onye egoshi l'ọ ḡbaru ḡ'eegude ire iya ẹka; mbu ọ to dudu ẹka ntuji du iya l'ehu. ¹⁹ Mbu-a; ?to budu Mosisu doberu unu ekemu? Obenu l'ọ to dudu ḡ'unu ha, duru onye emeje iphe, ekemu ono pfuru. ?Bukpoo ḡunu be unu zoberu eme ḡ'unu gbua mu nta-a?”

²⁰ Ndu ono su iya: “Oo obvu be ḡu l'iya eme. ?Bu onye eme ḡ'o gbua ngu?”

²¹ Ọ su ḡhe: “?Mu su l'ọ kwadua iphe lanu be mu meru l'eswe-atuta-unme; ọ tufuwaa unu ehū. ²² Oo l'ọo le Mosisu suru; a -nwua nwata nwoke; ọ -nọepho abali esato ḡ'unu buje iya ubvu meru ḡ'o gude unu nọdu ebujechaa ḡhe iya bua me o -betaru ọ buru l'eswe-atuta-unme. ḡ'a ḡufukpokwaaro l'ọ to budu Mosisu be wataru iya nu; ọ bukporo ochochoroche unu ḡhe wataru iya. ²³ Ọ -buru l'iphe, unu e-buje nemadzu ubvu l'eswe-atuta-unme bu ḡ'unu ete emebyidu ekemu Mosisu ?ọ nwuru inwu-agma be ehū egħu unu egħu le mu meru nemadzu o wekorohu l'eswe-atuta-unme? ²⁴ Ophu ḡ'unu be lejekwa nemadzu enya l'iphu kpee ya ikpe; unu pfubejekwa ikpe oto kpee nemadzu.”

?Bu Jizọsu bu Kereshi obu?

²⁵ Oo ya bu; ndu Jierusalemu haru su: “?To bunu-a nwoke-a be aachokashi ḡ'e gbua? ²⁶ Ọ ḡbenu bya apfuru l'edzudu-oha l'ẹka-a asa opfu; ophu ọ dudu onye wotaru iya ya nu. ?Ọ dukwa ḡe ndu-uke Chileke mawaru l'ọo ya bu Kereshi obu ḡedegede? ²⁷ Obenu le teke Kereshi obu a-bya be ọ to dukwa onye amaru ẹka o shi. Onye owa be anyi kabekwa maru ẹka o shi.”

²⁸ Noo ya; Jizọsu zinyaa ḡhe iphe l'eze-ulo Chileke ono; ọ raahaa ya arara su: “?Unu makporu-a onye mu bu amama ophu? ?Unu maru-a ẹka mu shi? Ọ to bukwa ike k'ẹka mu be mu gude bya. Onye ono, ziru mu ḡe mu bya ono bukwa onye ire-lanu; ole unu ta amadu iya. ²⁹ Oo mbedia maru iya. Ishi iya bu l'ọo ẹka ọ no be mu shi; teme ọ buru iya ziru mu ḡe mu bya.”

³⁰ Ẹp̄he ch̄okashiahaa g'ep̄he e-me gude iya; ọle ọ tọ dudu onye ọphu byiru iya ẹka; kele o toko ọ gbadu iya l'anwuhu. ³¹ Ndu kwetarū nkiya l'igwe ọha ono kwata haɛlaa shii. Ẹp̄he n̄odu ep̄fu asuje: "Teke Kéreshi ọbu byaru; ?oo-mebaa ip̄he, d̄u biribiri, l'a-dakata ọwa-a, nwoke-a shi teke-a meta-a?"

Eezi ndu nche g'ep̄he je egude Jizosu

³² Ndu Fárisii numanu taba taba ono, a tukuru aadzū ke Jizosu ono. T̄obudu iya b̄u; ndu-ishi uke Chileke me ndu Fárisii yefunū ndu nche; ep̄he jeshia ya egude. ³³ Oo ya b̄u; Jizosu s̄u: "Ọ kwaa ge mu l'unu n̄ofua nwansh̄ii; mu alapfushiwaro onye ono, ziru mu ge mu bya ono. ³⁴ Mb̄u l'unu a-ch̄o mu nta ch̄o imo; unu taa h̄umadu mu; ẹka mu n̄o be unu ta ayikwa bya."

³⁵ Ndu Jiu ono tuko pfuaaha l'ime onwophe s̄u: "?B̄ukpoo egube awe be nwoke-a abya alala, anyi taa dudu ike ala? A ta amadu ?o kwako le ya a-lash̄i Gurisu, b̄u iya b̄u ẹka ndu Jiu gbakashihuru je eburu; jeshia ẹka ono je ezi ndu Gurisu ip̄he t̄o? ³⁶ Meru ip̄he, ọ gb̄e s̄u: 'Unu a-ch̄o mu nta ch̄o imo; ọle unu taa h̄umadu mu.' S̄ukwapho: 'Ẹka mu n̄o be unu ta ayikwa bya.' ?Ip̄he ono b̄ukpoo gunu be ọ b̄u?"

Mini, anuje ndzu

³⁷ O beep̄ho le mb̄oku agba l'upfu ọha, b̄u iya b̄u mb̄oku, kachaa mkpa l'obo-ip̄he ọbu; Jizosu gbalihu pfuru apfuru raa ya arara s̄u: "Onye mini aḡu g'onye ono byapfuta mu ge mu kee ya mini g'ọ nḡua. ³⁸ Onye kwetarū nkemu be ip̄he ono, ẹkwo-opfu Chileke pfuru ono a-v̄ukwa l'ẹhu iya, s̄uru: 'Ọo l'ẹhu onye ono be nggele ono, as̄oshi mini, anuje ndzu ono a-du.' " ³⁹ Jizosu pfuru ip̄he ono, o pfuru ono pfudoru iya Unme-du-Ns̄o, b̄u iya b̄u Unme-du-Ns̄o ono, ndu woru onwophe ye iya l'ẹka a-nata ono. Teke ono be e teke anudu p̄he iya; opfu le Jizosu be Chileke teke ewolidu dobe l'odu-biribiri iya l'imigwe.

Igwe ọha aab̄o onwophe ẹbo

⁴⁰ G'igwe ọha ono n̄umaru ip̄he ono, o pfuru ono ep̄he haru s̄u: "Ha! Nwoke-a b̄ukwa onye mpfuchiru Chileke ọbu, anyi ele ẹn̄ya iya ọbu eviya."

⁴¹ Ndu ọphu as̄u: "Ọ kwa iya b̄u Kéreshi ọbu."

Ndu as̄u: "?Buna-a le Gálili be Kéreshi ọbu e-shi bya? ⁴² Ẹkwo-opfu Chileke s̄ukwaru le Kéreshi ọbu l'e-shi l'eri Dévidi. L'ọo le B̄etulehemu be aa-nwu iya, b̄u iya b̄u le mkp̄kp̄u, Dévidi shi buru geḡedege." ⁴³ No iya b̄u; ndu ono gude opfu ẹhu Jizosu ono b̄o onwophe ẹbo. ⁴⁴ Ẹp̄he

haru choahaa ọzo, ẹphe e-shi gude iya; ọle ọ tọ dukwanu onye ophu byiru iya ẹka.

Ndu-ishi ndu Jiu te ekwedu woru onwophe ye Jizosu l'ẹka

⁴⁵ Ndu nche pho, ẹphe ziru ozi-a jechaa bya alwaphuta azu lapfushia ndu-ishi uke Chileke me ndu Farisii, bu ndu ziru phe ozi. Ẹphe rwua; ndu ono, ziru phe nu ono jia phe su: “?O nwuru inwuagha be unu akputaduru iya?”

⁴⁶ Ndu nche ono su phe: “Ha-o! Anyi teke ahumaswekwaa onye asa opfu egube ono.”

⁴⁷ Ndu Farisii ono su phe: “? O duswefuakwarupho unubedua? ⁴⁸ ?Akọ kọjeru unu l'ọ duru onye-ishi anyi; ọzoo onye Farisii, wojeru onwiya ye iya l'ẹka? ⁴⁹ Abyakwanu l'iphe, bukpo igwerigwe oha ono, bu ekemu Mosisu be ẹphe amadu ono be Chileke tukwaru onu.”

⁵⁰ No iya; Nikodimosu, bu onye lanu le ndu Farisii ono, bukwa iya pho gbeshijeru jepfuta Jizosu-a su phe: ⁵¹ “E - tsoje iphe, ekemu anyi pfuru be anyi taa nmakwa nemadzu ikpe me anyi -anumaduru opfu iya; marweta iphe, o meru.”

⁵² Ẹphe su iya: “?Gubedua bufunu-a onye Galili? Lerwena ẹnya l'ekwo-opfu Chileke g'ii-huma l'ọ tọ dudu onye mpfuchiru Chileke, e-shi le Galili.”

⁵³ E mechaa onyenonu tugbua lashichaa ibe iya.

8

Nwanyi, e gechiru l'ẹka oori ogori

¹ Tobudu iya bu; Jizosu tugbua jeshia ubvu Olivu. ² O rwuepho lonmewa utsu echele iya; o tugbua ozo byatashia l'eze-ulo Chileke. A du igwerigwe zakoo l'ẹka ono bya adophee ya mgburugburu. O bya anodu anoo; wata phe ezi iphe. ³ No iya; ndu ezije ekemu me ndu Farisii kpuru nwanyi, e gechiru l'ẹka oori ogori kputaru iya; bya eworu iya dobe l'echilabo phe l'ẹka ono. ⁴ Ẹphe su Jizosu: “O-ziphe! Nwanyi-a be e gechiru yee nwoke. ⁵ ?O dukpoo ngu g'e mee ya gunu nta-a? A -bya l'ekemu anyi bukwa iphe, Mosisu pfuru bu g'e gudeje mkpuma tugbua onye meru iphe, du nno.” ⁶ Iphe ono, ẹphe epfu nno buru onya opfu be ẹphe gbaberu iya g'ẹphe maru: ?o duru iphe, ẹphe e-gude nmata iya su l'o noo ophu o mesweru. Jizosu gbenu bya etupfuru etupfuru bya egude mkpushi-ẹka dekaşiahaa iphe l'ali. ⁷ Ẹphe jinyaa ya aji; o gbalihu su phe: “Teke o duru onye teke emeswee iphe-aji g'unu ha l'ẹka-a g'onye ono vuwaruro ọzo wota mkpuma tua nwanyi-a.” ⁸ O tupfutakwa ozo gudekwa mkpushi-ẹka deahaa iphe l'ali ozo. ⁹ Ẹphe numachaepho iphe ono; ẹphe geshihuahaa

nanu nanu; kele egomunggo phe anmaa phe ikpe. No iya; ephe shiepho ageshihu le ndu bu ogerenya gbiriri jasu o buwaru Jizosu pfu-pheru nwekiya yele nwanyi ono, pfuru iya l'ataphu ono. ¹⁰ Jizosu bya agbalihu su iya: "Nwanyi! ?Denuhunu phe? ?To duhedunu onye ophu pfuru nma ngu ikpe obu?"

¹¹ Nwanyi ono su iya: "O to dukwa Nnajiuphu."

Jizosu su iya: "?Buchiunaa mbedua a-gbe nmaa ngu ikpe? Tugbua lasha. O l'oo g'i ti mebeka iphe-eji ozo."

Jizosu bu iphoro ke ndu mgboko

¹² Jizosu byakwa eyeeru phe onu su phe: "O kwa mbedua bu iphoro, duru ndiphe. Onye bu onye tsoru mu nu ta abyakwa eje ije l'ochii; gbahaa iphoro ke ndu be a-nodu iya l'ehu."

¹³ Oo ya bu; ndu Farisii su iya: "Nta-a be o gbe buru gubedua l'onwongu atu onu onwongu. Iphe ono, iipfu ono ta adukwa ophu bukpo ire-lanu."

¹⁴ Jizosu su phe: "Mu -nodu atukpoonu onu onwomu; unu makwaru l'iphe, mu epfu bukota ire-lanu; kele mu maru aka mu shi; makwarupho aka mu ala; obenu l'unubedua ta amadu aka mu shi; ebe unu amadu aka mu ala. ¹⁵ Unubedua l'ekpe ikpe ge nemadzu ekpeje. Mbedua ta adudu onye mu ekpe ikpe. ¹⁶ Temanu; o -bukpooru nu l'oo ge mu kpee ikpe; be ikpe nkemu bukwa ikpe, pfuru oto; kele o to budu mbedua nwekini mu ekpe ikpe obu. Oo mu le Nna mu ono, bu iya ziru mu ge mu bya ono. ¹⁷ Teme e dekwa ya pho l'ekwo ekemu unu su l'umadzu labo -nodu agbawaa ekebe l'iphe be iphe ono bunupho okpobe-opfu. ¹⁸ Mu atu onu onwomu; teme Nna mu ono, bu iya ziru mu ge mu bya ono nodu atukwapho onu mu."

¹⁹ Tobudu iya bu; ephe jia ya su iya: "?Bu awe be Nna ngu obu no?"

Jizosu su phe: "Unu ta amakwa mu; ophu unu amakwa Nna mu. O -bu l'unu maru mu me unu amakwarupho Nna mu."

²⁰ Opfu ono be o no l'eka e dobeje okpoga, a tukotaru Chileke pfushia g'oo no l'eze-ulo Chileke ono ezi iphe. Ebe o dudu onye byiru iya aka k'egude; kele o toko o gbadu iya l'anwuhu.

Jizosu anma okwa ekwegekwe

²¹ Jizosu sukwa phe: "Mu a-la; unu achoo mu nta choo imo; ole unu taa choo-vudu mu. Unu evuru iphe-eji, unu meru l'ishi g'unu vu iya nwushihu. Eka obu, mu a-la obu be unu ta ayikwa bya."

²² Ọ bụru iya bụ lẹ ndu kẹ Jiu asụ: “?Ọo-kabẹhununu gbua onwiya ọpḡu ọ sụru l'ẹka ya a-la bẹ anyi ta ayikwa bya?”

²³ Ọ sụ pḡe: “Unubẹdua shi l'uzo-alị; ọle mbẹdua shi l'uzo-imeli. Unu bụ ndu kẹ mgboko-a; obenu lẹ mbẹdua ta abụdu onye kẹ mgboko-a. ²⁴ Mu sụru unu l'o noo iphe, meru g'o gude unu je evuru iphe-eji, unu meru l'ishi g'unu vu iya nwushihu; mbụ unu a-nọdukwa l'iphe-eji unu ono nwushihu; gbahaa l'unu byaru bya ekweta lẹ mu bụ onye ono, mu sụru lẹ mu bụ ono.”

²⁵ Ẹpḡe jia ya sụ iya: “?Bụ onye bẹ i bụ?”

Jizọsụ sụ pḡe: “Ọo onye ono, mu shi lẹ mbụ kataru unu lẹ mu bụ ono bẹ mu bụ. ²⁶ O nwechaaruro iphe, mu e-pfu pfukuta unu; mękwapho igwerigwe iphe, mu e-kpe unu ikpe iya; ọle onye ono, ziru mu nụ ono bụ onye ire-lanụ; tẹme ọ bụru iphe, mu nūmaru iya l'ọnu bẹ mu arajẹ arara g'onnyemonye nūma.”

²⁷ Ẹbe ẹpḡe amadụ l'ọo Chileke, bụ Nna bẹ oopfụ ama ẹka. ²⁸ Ọo ya bụ Jizọsụ sụ pḡe: “Unu -woliẹpho Abubu-Ndiphe; unu agbẹ teke ono maru l'ọo mu bụ iya. Noo teke unu a-makwarupho l'ọ tọ dudu iphe, mu egudeje ike k'ẹka mu mee; l'ọ bụepho iphe, Nna ziru mu bẹ mu anọduje epfu. ²⁹ Tẹmanu onye ono, bụ iya ziru mu gẹ mu bya ono te ebuhakwaru mu ẹka. Ọ pfukwaru swiru mu eswiru; kele ọ bụepho iphe, dū Nna mu ono ree l'obu bẹ mu anọduje eme tekenteke.”

³⁰ Igwerigwe ndu nūmaru teke Jizọsụ epfu iphe ono kweta nkiya.

Ohu l'amadụ

³¹ Ọo ya bụ; Jizọsụ sụ ndu Jiu ono, kwetawaru nkiya ono: “Unu -nọdu emejekpọwaa gẹ mu epfu-a; bẹ unu bụakwaa ọkpobe ndu etsoje mu nụ. ³² Mbụ; unu amaru ọkpobe-opfu ono. Ọkpobe-opfu ono emee g'unu nweru onwunu.”

³³ Ẹpḡe sụ iya: “?G'anyi shi l'eri Ẹbirihamu-a-e? Ẹbe ọ bụdu l'ọ dūjeru onye gbajẹru anyi ohu-a. ?Buhunu ole bụ k'epfu sụ l'anyi e-nweru onwanyị?”

³⁴ Jizọsụ sụ pḡe: “Gẹ mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe, bụ onye eme iphe-eji bụakwaa ohu iphe-eji. ³⁵ Ohu te ebujekwaruro l'ibe nnajiuphu iya jasụ lẹ gbururu. Ọo nwa, a nwuru anwunwu l'unuphu anọdujewa iya rọ jeye lẹ gbururu. ³⁶ Ọo ya bụ; teke Nwa ono meru unu g'unu nweru onwunu; unu enweru onwunu ọkpobe enweru. ³⁷ Mu makwaru-a l'unu shi l'eri Ẹbirihamu; unu gbẹ emekwanu g'unu gbua mu-a; opfu l'unu te ekwedu g'opfu mu ree unu ire l'ẹhu. ³⁸ Iphe, mu epfu opfu iya bụ iphe, mu gudewaa

ḡnya mu ḡma l'ḡka mu lḡ Nna nḡ; iphe, unubḡdua emekwanḡ buru iphe, unu nḡmaru l'ḡnu nna unu."

³⁹ ḡphe sḡ iya: "Ḡ kwa Ḓbirihamu bu Nna anyi."

Jizḡsu sḡ phḡ: "Ḡ -bu l'unu bu ḡnwu Ḓbirihamu mḡ unu emenaa iphe, Ḓbirihamu meru. ⁴⁰ Obenu lḡ nta-a bḡ unu aḡḡ ḡzo, unu e-shi ḡbua mu; mbḡ mḡbe onye pfuru unu ire-lanḡ, mu nḡmaru Chileke l'ḡnu. Ḡ tḡ buḡwa ḡgube iphe ono bḡ Ḓbirihamu meru. ⁴¹ Ḡo iphe, nna unu meru bḡ unu eme."

ḡphe sḡ iya: "E te vutakwaru anyibedua l'ovuḡba. Ḡ kwa Nna lanḡ bḡ anyi nweru, bu iya bu Chileke."

⁴² Jizḡsu sḡ phḡ: "Ḡ -bu l'ḡḡ Chileke bu Nna unu mḡ unu eyenaa mu obu; keḡ ḡḡ l'ḡka Chileke nḡ bḡ mu shi ḡbḡshi byatashia. Mu ta anḡnyaekwarupho bya ḡgude ike k'onwomu byatashia. Ḡ kwa Chileke ziru mu ḡḡ mu bya. ⁴³ ?Ḡ nwḡru ḡnwu-agma bḡ iphe, mu epfu ḡbeje sweru unu uswe lḡ nḡhi? Iphe, meru iya nḡ bu l'unu te ekwedu l'unu a-nḡma opfu mu. ⁴⁴ Unu bu ḡnwu Obutuswe. Ḡ buru Obutuswe bu nna unu. Iphe, dḡ unu ree l'obu buru ḡ'unu e-me mee iphe, dḡ nna unu ono ree. E -shikpḡḡ lḡ mbḡlembu bḡ ḡ buḡhawaa mḡbugbḡmadzu. Ḓka iya ta adḡjeduru l'ire-lanḡ; keḡ ḡ tḡ dḡdu ire-lanḡ dḡ iya l'ḡnu. Ḡ -dzua ḡka bḡ a mawaru l'ḡḡ iphe, ḡbaru ḡgube onye ḡ bu bḡ oome; noo l'ḡ bu onye ntuphu-ire buru nnajḡ ḡka l'onwiya. ⁴⁵ Obenu lḡ mbḡdua epfuje ire-lanḡ. Ḡ buru iphe ono meru ḡ'o gude ḡbe unu ekwetaduru nkemu. ⁴⁶ ?Ḡ dḡkpooru onye a-ḡbḡshi pfua sḡ l'ḡwa-a iphe-ḡji, mu mejeru baa? Teke ḡ buḡwanu l'ḡḡ ire-lanḡ bḡ mu epfu; ?ḡ nwḡru ḡnwu-agma bḡ unu te ekwekwanḡ lḡ nkemu bu eviya? ⁴⁷ Onye bu-a Chileke bu Nna iya anḡmaje opfu Chileke. Iphe, meru iphe, unu ta anḡdu opfu Chileke bu l'unu ta abḡdu ḡnwu Chileke."

Jizḡsu lḡ Ḓbirihamu

⁴⁸ Ndu Jiu sḡ iya: "?Ḡ dḡ ngu ḡ'anyi te epfuduru ḡkpobe-opfu mḡ anyi -sḡ l'ḡ bu onye Samḡriya; tḡme ḡbvḡ nḡdu eme ngu?"

⁴⁹ Jizḡsu sḡ phḡ: "Ḡ tḡ dḡkwa ḡbvḡ, eme mu nḡ. Ḡ kwa Nna mu bḡ mu akwabḡ ḡbvḡ; unu ḡbḡ ḡḡbarwḡ mu ḡḡbarwḡ; ⁵⁰ ḡbe ḡ bu lḡ mu eme ḡ'a jaa mu ajaja. Ḡ dḡru onye lanḡ, adḡḡ ḡ'a jajḡ mu ajaja; ḡ buru onye ono e-kpe ikpe. ⁵¹ Ḡḡ mu ḡbukwaaru iya unu tororo; iphe, buḡpoo onye eme iphe, mu epfu-a ta abyakwa anwḡhu anwḡhu jasḡ lḡ tuutuutuu lḡ mḡimiimii."

⁵² Ndu Jiu sḡ iya: "Iḡee! Nta-a bḡ anyi makpḡwaru l'ḡḡ ḡbvḡ eme ngu eviya. Lḡ-a; Ḓbirihamu kakpḡkwaru nka nta

ka imo; mechaa bya anwuhule-a. Iphe, bu ndu mpfuchiru Chileke nwuhukotakwapho; o buru iya be i suru anyi l'onye bu onye eme iphe, i pfuru ta ayidu nwuhu anwuhu jasu le tuutuutu le mijiimii. ⁵³ Tṛo ?iime g'i su l'i ka nna anyi Ebirihamu shii, mechaaru nwuhuela-a? Teme ndu mpfuchiru Chileke nwushihukotakwapho. ?Bu onye be iitukpo l'i bu?"

⁵⁴ Jizosu su phe: "O -bu l'oo ge mu jaaha onwomu ajaja me nkemu ta adukwa iphe, o gege aburu. Oo Nna mu ono, unu suru l'oo Chileke unu ono aja mu ajaja. ⁵⁵ Obenu l'unu teke amaduru iya; mbedua makwanuru iya. O -bu le mu suru le mu ta amadu iya m'o buru uka be mu adzu g'unubedua adzujee-a. Ole mu maru iya bya emeje iphe, o pfuru. ⁵⁶ Nna unu, bu Ebirihamu be ehu tsoru utso l'oo-gude enya iya huma mboku, mu a-bya. O huma iya; o tee eswa."

⁵⁷ Tṛobudu iya bu; ndu Jiu su iya: "?G'i tiki nodu ukporo apha labo l'apha iri-a be i gbḗ humawanu Ebirihamu?"

⁵⁸ Jizosu su phe: "Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; a byakwaru anwu Ebirihamu; mu noduhawaa."

⁵⁹ Tṛobudu iya bu; ephe kwakohaa mkpuma g'ephe tua ya. O domia onwiyaa; lufushia l'eze-ulo Chileke ono.

9

*Jizosu emeta nwoke,
a byaru anwu o nodu atsuwaa ishi*

¹ Jizosu nodu aghata aghata; o huma nwoke lanu, a byaru anwu o nodu atsuwaa ishi. ² Noo ya; ndu etsoje Jizosu jia Jizosu su iya: "?Bukpohuna onye ole mesweru? ?Bu nwoke-a meru iphe-eji; tṛo ndu nwuru iya nu, meru g'o gude a bya l'anwu iya; o nodu atsuwaa ishi?"

³ Jizosu su phe: "O to bukwa le nwoke-a mesweru; ozoo l'oo ndu nwuru iya nu mesweru meru g'o gude; o nodu atsu ishi. O kwa iphe, kparu iya nu bu; g'e shichia l'ehu iya goshi g'ike ke Chileke erebe ire. ⁴ Anyi jefutajekwa ozi onye ono, ziru mu ge mu bya ono teke iphoro dukwadu. Noo le nchi ejihuwa teke aduedu onye adu ike eje ozi. ⁵ Nta-a, mu nokwadu le mgboko-a bukwa mbedua bu iphoro ke ndu mgboko-a."

⁶ O pfuchaepho iphe ono bya agbushi onu-mini l'ali bya egude onu-mini ono gwo-phube epuchi meta tee nwoke ono l'enya; ⁷ su iya: "Tugbua je aswaa iphu l'okpuru Sayilowamu," bu iya bu okpuru, aza "onye e ziru ozi."

Tḡbudu iya bḡ; ọ tḡgbua je aswaa iphu l'okpuru ono. Ọ lwaphutashia azḡ; ọ nḡdu aphḡwaa ḡzo.

⁸ Ndu obutobu ono mḡ ndu shi ahḡmajewa iya nḡ ẹka ọorwo arwḡ jḡahaa: “?Tḡ bḡna-a nwoke-a, anḡduje arwḡ arwḡ-a baa?”

⁹ Ndu asḡ l'ḡ kwa iya-a; ndu asḡ l'ḡ tḡ bḡkwa iya; l'ḡ kwa onye yeru iya nḡ. Nwoke ono sḡ: “Ḳ kwa mu-a-o.”

¹⁰ Ẹphe jḡa ya: “?Dḡnu g'e meru ḡ phḡaharu ḡzo?”

¹¹ Ọ sḡ phḡ: “Ḳ kwa nwoke ono, eekuḡe Jizḡsu ono gwḡ-phuberu ẹpuchi meta tee mu l'ḡnya labḡ; bya asḡ mu gḡ mu tḡgbua je aswaa iphu lḡ Sayilowamu; mu tḡgbua je aswaa iphu; mu wata aphḡ ḡzo.”

¹² Ẹphe jḡa ya sḡ iya: “?Bḡ awe bḡ onye ọbu nḡ?”

Ọ sḡ phḡ lḡ ya ta amakwa.

Ndu Fárisii aḡi onye ono, shi atsḡ ishi ono aḡi

¹³ Noo ya; ẹphe duta nwoke ono, shi atsḡ ishi ono jepfu ndu Fárisii. ¹⁴ Mbḡku ono, Jizḡsu gwḡ-phuberu ẹpuchi tee nwoke ono l'ḡnya ọ phḡahaa ḡzo ono bḡ eswe-atḡta-unme.

¹⁵ Ndu Fárisii bya aḡikwaa nwoke ono ọzo sḡ iya g'ḡ kḡkpoo g'o shiru phḡahaa ḡzo. Ọ sḡ phḡ: “O metaru ẹpuchi tee mu l'ḡnya labḡ; mu je aswaa iphu; mu phḡahaa ḡzo.”

¹⁶ Ndu Fárisii ono harḡ sḡ: “Nwoke ono te eshikwa l'ẹka Chileke; ọ -bḡru 'abḡ ?dḡnu g'o gude ọphu o doḡejedu nsḡ, dḡ l'eswe-atḡta-unme?”

Ndu ọphu asḡ: “?Dḡnukwanu g'onye eme iphe-ẹḡi e-me emekḡta iphe-ọhumalenya, dḡgbaa ẹgube ono.” Ẹphe ọḡ onwophe ẹbo.

¹⁷ A nḡnyakwaa; ndu Fárisii ono jḡkwaa nwoke ono ọzo sḡ iya: “?Dḡnukpohuna ọnu, gubedua yeru lḡ kḡ nwoke ono; eshi ọphu ọ bḡ iya meru; ḡ phḡahaa ḡzo.” Ọ sḡ phḡ: “Ḳo onye mpfuchiru Chileke bḡ ọ bḡ.”

¹⁸ Ọphu ndu Jiu ono ekwetakwanḡru lḡ nwoke ono shi atsḡhawaa ishi; l'ḡo teke ono bḡ e meru iya; ọ phḡahaa ḡzo ono; jasḡru ẹphe je ekua ndu nwḡru nwoke ono; ¹⁹ bya aḡi phḡ sḡ phḡ: “?Bḡ onye ọwa-a bḡ nwa unu, unu sḡru l'a byaru anwḡ ọ nḡdu atsḡwaa ishi-a? ?Dḡnu g'e meru ọ nḡdu aphḡwaa ḡzo nta-a?”

²⁰ Ndu nwḡru nwoke ono sḡ: “Iphe, anyi makaharḡ bḡ l'ḡ bḡ nwa anyi. Iphe ọzo bḡru l'o shi l'ephḡ ne iya tsḡta ishi.

²¹ G'e shiru mee ọ phḡahaa ḡzo nta-a bḡ anyi amaḡkwa. Ebe anyi amakwa onye meru; ọ phḡahaa ḡzo. Ọ kwa g'unu jḡa ya g'o pfua l'ḡnu onwiya; eshinu ọgerenya iya dḡwaa shii.” ²² Iphe, ndu nwḡru nwoke ono gude pfua nno bḡ l'ephḡ atsḡ ndu Jiu ebvu; kḡle ndu Jiu chḡhawaru iya sḡ l'ḡ -dḡru onye gudebaa ọnu iya pfua l'edzudzu-ọha l'ḡo Jizḡsu

bụ Kéreshi ọbu; ẹphe akpọ-chia onye ọbu mkpọ-chi sụ g'ọ tọ batabaḅe l'ulo-ndzukọ pḅe. ²³ Noo g'ọ gude ndu nwuru iya nū sū: “Unu jĩa ya; ọgerenya iya dūwaa shii.”

²⁴ Oo ya bụ; ẹphe byakwa ekua nwoke ono, shi atsū ishi ono k'ugbo ẹbo sū iya: “Kwabẹ Chileke nwẹkiya ùbvù; pfiaru anyi ire-lanū; l'anyibedua l'onwanyi maakwaru lẹ nwoke ono bụ onye iphe-ẹji.”

²⁵ Nwoke ono sū pḅe: “Mu ta amakwa ?ọ bụ onye iphe-ẹji-o tọ tọ bụdu iya. Ọphu mu gude ẹka bụ lẹ mu shi atsū ishi; ọle nta-a bẹ mu aphuwaa ụzo.”

²⁶ Ẹphe jĩa ya sū iya: “?Denu g'ọ nwuru unu l'iya? ? Denukpoo g'ọ gude mee ngu; i phuahaa ụzo ọbu?”

²⁷ Ọ sū pḅe: “Ọ kwa-a iphe lanū-a, mu pfuhawaru unu-a; ẹbe unu angabeduru iya nchi-a. ?Ọ nwuru inwu-agma bẹ unu eme g'unu nūma iya ọzo? Tọo ?ọ dufua unu g'unu bụru ndu etsoje iya nū?”

²⁸ Ẹphe phuahaa ya iphu sū iya: “Ọ kwa gubedua bụ onye etsoje iya nū! Anyibedua bukwa ẹka kẹ Mosisu bẹ anyi etso! ²⁹ Ọ bụru Mosisu bẹ anyi maru lẹ Chileke pfuru opfu nū. Ọ -bụru onye ọwa-a bẹ anyi ta amakwa ẹka o shi.”

³⁰ Nwoke ono, shi atsū ishi ono bua ntumatu sū: “Ha-oo! Ọwa-a dukwa mu nū biribiri! Unu ta amadu ẹka o shi; ọle o mekwanuru; mu saa ẹnya labo gude aphū ụzo. ³¹ Iphe, doru ẹnya bụ lẹ Chileke ta angajeduru ndu iphe-ẹji nchi; o bekwanū l'onye abajeru Chileke ẹja bya emeje iphe, dū Chileke ree l'obu bẹ ọngajeru nchi. ³² Eshinu mgboko dū bẹ ọ tọko dū-swekwaa onye nūmajeru l'ọ dūru onye mejeru onye shi l'ẹpho tsuta ishi; ọ phuahaa ụzo. ³³ Ọ -bụ lẹ nwoke-a te shi l'ẹka Chileke bya; mẹ ọ tọ dukwa iphe, o gege adu ike mee.”

³⁴ Ẹphe vupya bẹ iya sū: “?Ibya anyi ezi iphe! Gube onye ngupya bẹru eme iphe-ẹji l'era?” Ẹphe chifu iya.

Atsū ishi kẹ ndu Fárisii

³⁵ Jizosu nūma l'ẹphe chifuwaru nwoke ono bya eje achovu iya sū iya: “?I kwetarū l'ii-nodu l'ẹka Abubu-Ndiphe?”

³⁶ Ọ sū Jizosu: “Jiko kanuru mu onye ọ bụ gẹ mu ekweta nkiya.”

³⁷ Jizosu sū iya: “I gbẹ gudewaa ẹnya ngu humawaa onye ọbu. Mbū l'ọo ya epfu eyeru ngu nta-a.”

³⁸ Nwoke ono sū: “Nnajiuphu! Mu kwetawaru!” Ọ bya adaa kpurumu l'alì baaru iya ẹja.

³⁹ Jizosu sū iya: “Iphe, mu zoberu bya lẹ mgboko-a bụ gẹ mu kpee ikpe; k'ọphu ndu atsū ishi a-phuahaa ụzo; ndu aphū ụzo a-tsuhaa ishi.”

⁴⁰ Ndu Fárisii, haru nḡ-kube iya nu numa iphe ono; ephe su iya: “?Iipfu l'anyibedua atsufua ishi toḡ gunu?”

⁴¹ Jizosu su phe: “O -bu l'oo iphe unu atsufu ishi; me o to dukwa iphe-eji gege adu unu l'ehu. Obenu le nta-a, unu suru l'unu aphu uzo-a be unu vukwapho iphe-eji unu l'ishi g'unu vu iya.”

10

Onye eche aturu

¹ Jizosu su phe: “Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye eshidu l'oguzo bahu l'eka aachibaje aturu; o gbeshia ibiya ozo nyiba iya enyiba; onye ono bukwa iphuru buru onye ana nfu. ² Oo onye shiru oguzo bahu l'eka aachibaje aturu bu onye eche aturu ono. ³ O buru onye ono be onye eche oguzo eka aachibaje aturu aguhajeru uzo; o buru onye eche aturu ono be aturu ono anumaje olu iya; l'o bya ekua ophu bu aturu nkiya l'epha l'epha; duta phe lufushia. ⁴ Teke o chifutagbucherupho aturu nkiya; l'o vuta uzo; aturu iya ono awu etso iya; kele ephe mawaru olu iya. ⁵ Ephe tee kwekwa etsoru onye shi uswe. O kwa oso be ephe a-gbe agbaru onye obu; kele ephe ta amadu olu ndu shi uswe.”

⁶ Noo etu, Jizosu nmaru phe; obenu l'iphe, o pfuru phe te edoduru phe enya.

Jizosu bu onye obu-oma, eche aturu

⁷ Tobudu iya bu; Jizosu sukwa phe ozo: “Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; oo mbedua bu oguzo eka aachibaje aturu. ⁸ Iphe, bu ndu vu mu uzo bya bukota iphuru; buru ndu ana nfu; ole aturu ono te eyeduru onu yeru phe. ⁹ O kwa mbedua bu oguzo ono. Onye shiru iya nu bata be aa-dzotakwa. Onye ono e-shi iya bata; shikwa iya pho lufu; huma eka oo-ta nri g'aturu anumaje-a. ¹⁰ Iphe, iphuru abyaje ememe kpekpu bu g'o zita iphe; waa g'o gbua aturu; ozo ge ya mee g'iphemiphe laa l'iswi. Obenu l'iphe, mbedua l'onwomu byadoru bu gephe enweru ndu; nweru k'etsutsu iya.”

¹¹ “O kwa mbedua bu onye obu-oma obu, eche aturu. Onye obu-oma, eche aturu atuje ishi ndu iya gude see iswi aturu iya. ¹² Onye e butaru ebuta; a-paru aturu ono haa gbalaa me o -huma l'agu abya; kele o to budu iya echeje aturu ono; teme ebe o budu iya nwe iya. Oo ya bu; agu ono abapfuta aturu ono bya achikaa phe. ¹³ Onye ono, e butaru ebuta ono agbalaje; kele o maru l'oo ebuta be e butaru iya; ebe o dudu iphe, o guberu aturu ono. ¹⁴ Su-a; o kwa mbedua bu onye obu-oma obu, eche aturu obu. Mu

maru ndu ọpḥu bụ aturu mu; ndu ọpḥu bụ nkemu maru mu. ¹⁵ Nokwaphọ gę Nna mu maru mu; mu maru Nna mu. Mbẹdua atuje ishi ndzụ mu gude see iswi aturu mu. ¹⁶ Mu nwekwarupho ikpoto aturu ọzo, ayidu lę ndu ọwa-a. Mu jefutajekwa je achitafua phę dobe; ęphe atuko anụ olu mu. Ọo ya bụ; ęphe atuko nmagba buru igwe aturu lanụ; nweru onye lanụ, eche phę nụ.

¹⁷ “Iphe, meru g’o gude Nna mu yee mu obu bụ lę mu turu ishi ndzụ mu; k’ophu mu a-nataphu iya azụ. ¹⁸ Ọ tọ dukwa onye bụ iya nataru mu ndzụ mu ono. Ọ kwa mbẹdua turu obu mu onyo tũa ishi ndzụ mu ọbu. Ọo mbẹdua bę ọ dũ l’ęka. Mu -sụ lę mu a-tụ iya; mu atũa ya. Mu -sụ lę mu a-nataphu iya azụ; mu anataphu iya azụ. Noo iphe, Nna mu ziru mu gę mu mee bụ ono.”

¹⁹ Ndu Jiu gudekwaphọ k’opfu ono, Jizosu pfuru ono bọo onwophę ębo ọzo. ²⁰ Ęphe dũ igwerigwe sụ: “Ọ kwa ọbvụ bu nwoke-a l’ęhu; tẹme ọbvụ nọdu emekwa iya phọ. ?Dęnu g’o gude unu je angabę nchị l’iphe, oopfu?”

²¹ Ndu ọpḥu asukwanu: “Opfu ọwa-a, oopfushi-a ta abukwa opfu onye ọbvụ eme. ?Unu humajeru ęka ọbvụ duru ike mee onye atsụ ishi; ọ wata aphụ ọzo?”

Ndu Jiu ajika Jizosu

²² O rwua teke aabọ iphe lę Jierúsalem, bụ iya bụ ọbo-
iphe, eegudeje anyata teke ono, a kpụ-ghechaaru eze-ulo
Chileke bya eworu iya ye iya l’ęka ono. Teke ono buru
l’udzumini. ²³ Jizosu nọdu ejephe l’ime eze-ulo Chileke
ono l’oma Onuzo-Sólomonu. ²⁴ No iya; ndu Jiu bya adọ-
phee ya mgburugburu sụ iya: “?Bukpohunaa a -nọ-beru
inoberuagha tẹme l’i mee g’unme rwua anyi ọhu-ępho? Ọ
-buru ngu bụ Kéreshi ọbu; pfukahunuru anyi.”

²⁵ Jizosu sụ phę: “Mu pfuhaakwaru iya unu; unu jika
ekweta. Iphe, bụ ozi ono, mu eje ono, bụ ozi, Nna mu ziru
mu gę mu jee ono bukota iphe, agbaru mu ekebe; ²⁶ obenu
l’unu te kwetakwarupho; kele unu ta ayidu lę ndu ọpḥu
bụ aturu nkemu. ²⁷ Sụ-a; aturu nkemu anugbakwaa olu
mu; mu maru phę; ęphe nọdu awuje etso mu. ²⁸ Iphe, mu
anuje phę bụ ndzụ ojejoje; ębe ęphe ayidu laa l’iswi; ębe ọ
dukwapho onye byaru anafu phę l’ęka mu. ²⁹ Ọo Nna mu,
bụ iya yeru phę l’ęka mu bụ onye kakọta shii; ębe ọ dudu
onye adu ike anafu phę l’ęka Nna mu ono. ³⁰ Mbẹdua mu
lę Nna mu bukwa nanu.”

³¹ No iya; ndu Jiu kwakokwaa mkpuma k’ugbo ębo
g’ęphe tugbua ya. ³² Jizosu sụ phę: “Mu goshiakwaru unu
igwerigwe ęguru ozi, shi Nna mu l’ęka. ?Bukpohunaa ole

l'iphe ono, mu meshiru ono bẹ unu zọberu eme g'unu gude mkpuma tugbua mu?"

³³ Ndu Jiu ono sụ iya: "Ọ tọ bukwa k'ẹguru ozi ngu bẹ anyi gude eme g'anyi gude mkpuma tugbua ngu. Ọ kwa l'iipfurwushi ẹpha Chileke. Noo kẹle ọo gube nemadzu mmanu woru onwongu mebe Chileke."

³⁴ Jizosu jja pẹ sụ pẹ: "Te denuru iya-a l'ekwo ekemu unu sụ lẹ Chileke sūru l'unu bugbaa chi l'ẹhu l'ẹhu. ³⁵ A makwaru-a l'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke te enwedu echikpohu. Ọ -buru lẹ Chileke kuru ndu ono, o yeru opfu iya l'eka ono chi l'ẹhu l'ẹhu; ³⁶ ọ nwuru inwu-agma bẹ unu sūru l'ọo epfurwushi bẹ mu epfurwushi ẹpha Chileke; opfu lẹ mu sūru l'ọo mbẹdua bụ Nwa Chileke obu? Mbụ-a; ọ kwa Chileke ono hotaru mu; bya ezia mu gẹ mu bya lẹ mgboko. ³⁷ Ọ -buru l'iphe-a, mu emegbaa te eshidu l'eka Nna mu; unu te ejekwaro ekweta nkemu. ³⁸ Teke ọ bukwanu l'ọ bụ-a iphe, shi l'eka Nna mu bẹ mu emegbaa; unu kwetakponu l'iphemiphe ono, mu eme ono shi l'eka Nna mu; m'ọ betaruro ophu unu ekwetadu kẹ mbẹdua. Unu-kweta; ọo ya bụ l'ọ doo unu ẹnya; tẹme unu amakwarupho lẹ Nna mu nọ mu l'ime; mu nọdu Nna mu ono l'ime."

³⁹ Ẹphe wu-lihukwa ọzo g'ẹphe gude iya; ọ nyikofu gbala.

⁴⁰ Ọ tugbukwaa ọzo je adabua Jiódanu lufu azu iya ophu jerwua ẹka ono, Jiṅnu shi anọduje emeshi baputizimu lẹ mbụ phọ je anọdu l'eka ono. ⁴¹ A dụ igwerigwe wu-pfuta iya. Ẹphe nọdu epfu sụ: "Ọ tọ dukwa iphe-ohumalenya, Jiṅnu meru; ọle iphe, bukpo iphe Jiṅnu pfuru k'ẹhu nwoke-a bukotakwa okpobe-opfu." ⁴² A dukpo igwerigwe kweta kẹ Jizosu l'eka ono.

11

Onwu Lazarosu

¹ Noo ya; ọ duru nwoke lanu, aza Lazarosu, bụ onye Betani; iphe nọdu eme iya. Betani bụ mkpukpu, Meri yele nwune iya kẹ nwanyi, bụ Mata bu. ² Meri ono bụ nwanyi ono, mecharu wota manụ, eshi mkpo bya etee Nnajiuphu l'okpa labo; gude ẹgbushi iya huchaa ya ya-a. Ọ buru nwune iya kẹ nwoke bụ Lazarosu ono, bẹ iphe eme obu. ³ Tọbudu iya bụ; unwune iya kẹ nwanyi pẹ zia ozi g'e zia Jizosu l'onyà iya-a, o yeru obu-a bẹ iphe-ememe zuppyabekwaru.

⁴ Jizosu numae ya phọ bya asu: "Ẹhu ono te emekwa iya k'anwuhu. Ọ kwa iphe, ee-gude kwabẹ Chileke ubvu; bya egudekwa iya phọ jaa Nwa Chileke ajaja."

⁵ Jizosu yekpṣoru Mata obu; mē nwune iya kē nwanyi; mē Lazarosu. ⁶ Noo ya; Jizosu nūmachaepho l'iphe-ememe zūpyaberu Lazarosu; ọ kpṣo ọp̄fu nṣua abali labo l'eka ono, ọ nṣo ono. ⁷ E mecha; ọ sū ndu etsoje iya nū: “Unu g'anyi laphu azu lē Jiudiya.”

⁸ Ndu etsoje iya nū sū iya: “?Ọ kwa l'ọ bụ-a mgboru nta-a bē ndu Jiu shi eme g'ephe tugbua ngu lē mkpuma-a? Ọ buri iya bē i sūru l'ii-laphu azu l'eka ono ọzobaa.”

⁹ Jizosu sū p̄hē: “?Tṣbudu awa iri l'ēbo dū l'eswe ujiku ophu? Onye eje iphe l'eswe te evukotajekwa iphe daa; kēle onye ono gude iphóró kē mgboko-a ahuma ọzo. ¹⁰ Obenu l'onye eje ije l'enyashi evukotajē iphe daa op̄fu l'iphóró ono ta adudu iya l'ehu.” ¹¹ O pfughechaepho iphe ono; ọ sū p̄hē: “Ọnyà anyi, bụ Lazarosu bē mgbenya tṣakwaru; ọle mu e-jekwa ekutee ya lē mgbenya ọbu.”

¹² Ndu etsoje iya nū sū iya: “Nnajiuphu! Ọ -nṣo ekuwaa mgbenya bē ọ buanaa ya ewekorohu.” ¹³ Kēle ndu etsoje iya nū gbē dobesu l'ọo mgbenya mmanu bē ọ sūru l'ooku. Ephe ta amadu l'iphe, Jizosu ep̄fu bụ l'ọ nwuhuwaru anwuhu. ¹⁴ Tṣbudu iya bụ; Jizosu pfuaru p̄hē iya hoo haa sū p̄hē: “Lazarosu nwuhukwaru.” ¹⁵ “Teme ọ bukwaruro l'iswi ẹhu unu bē ẹhu gude atso mu utso lē mu ta anodu l'eka ono. Ọo iphe ono e-me g'unu kweta. Ọle ọ bụ; unu gbalihu g'anyi jepfu iya.”

¹⁶ Tṣmosu, bụ onye eekuje “Ejima” sū ndu g'ephe tṣkoru etsoje Jizosu: “Unu g'anyi tsofukwaarupho Nnajiuphu; k'ophu anyi l'iya a-nwuhukota l'eka lanu.”

Jizosu l'onwiya bụ eteta l'onwu buri ndzu

¹⁷ Tṣbudu iya bụ; Jizosu byaepho; ọ huma lē Lazarosu bē a gbē liwanu ọ nṣwanu ujiku ẹno l'ilu. ¹⁸ Betani nṣkwaa ntse lē Jierúsalemu. Ọ bụ; a -gbē lē manyiru labo mē e-shi lē Jierúsalemu. ¹⁹ Noo g'ọ shitaru; ndu Jiu dū igwerigwe wuru byapfuta Mata yele Meri; byaru p̄hē akpṣoru iphu kē nwune p̄hē ono, nwuhuru nū ono.

²⁰ No iya; Mata nūmaepho lē Jizosu abya; ọ gba iya ndzuta. Meri gwodoshihuro l'ulo. ²¹ Mata sū Jizosu: “Nnajiuphu; ọ -bū l'i nṣo l'eka-a mē nwune mu nwoke ono tege anwuhukwa. ²² Ọle nta-a bē mu makwaru-a l'iphe, bukpo iphe, i sūru Chileke g'ọ nū ngu bē ọo-nū ngu.”

²³ Jizosu sū iya: “Nwune ngu nwoke e-tetakwa-a ọzo nṣo ndzu.”

²⁴ Mata sū iya: “Mu makwaru-a l'oo-teta ọzo dzuru ndzu mboku ikpazu teke nemadzu l'ophu e-shi l'onwu teta bya anoduchaa ndzu.”

²⁵ Jizḡosu sụ iya: “Ọ kwa mbḡdua bụ eshi l'ḡnwu teta bya aburu ndzụ. Mbụ l'iphe, bụ onye kwetarụ nkemu a-nḡdu ndzụ o betakpḡoru ọ nwụhu anwụhu. ²⁶ Tḡmanu; iphe, bụ onye nḡ ndzụ bya ekweta nkemu taa byadu anwụhu anwụhu jasụ lḡ tuutuutuu lḡ mḡimiimii. ?I kwetarụ opfu mu ono; tḡo ti kwetaduru?”

²⁷ Mata sụ iya: “Ee; Nnajiuphu. Mu kwekwaru-a l'ḡo ngu bụ Kḡreshi ḡbu, bụ Nwa Chileke, bụ iya bụ onye ḡbu, a-bya lḡ mgboko.”

ḡnya-mini ghakashihuru Jizḡosu l'ḡnya

²⁸ Mata pfuchaa nno bya alaa je ekuchi nwune iya Meri ekuchi; tḡ nwḡhu pfuaru iya sụ iya: “O-zì-iphe nḡkwa l'ḡka-a; mbụ l'ookukwa ngu oku.” ²⁹ Anḡma, Meri anḡma iya; o zilihu gbapfushia Jizḡosu. ³⁰ Teke ono bḡ Jizḡosu teke abatakpḡkwanu l'ime mkpḡkpu ono. Ọ nḡkwaduro lḡ mgbadagba phḡ, Mata jepfuru iya phḡ. ³¹ Ndu Jiu ono, ḡphe lḡ Meri nḡ l'ulo; ḡphe nḡdu adḡ iya obu ono wḡfuta wḡtsoru iya g'ḡphe hḡmaru g'ḡ gbalihuru kwofu etezi. ḡphe gbḡ dobesu l'ooje l'ilu eje ara ḡkwa l'ḡka ono.

³² Noo ya; Meri byarwutaḡpho l'ḡka Jizḡosu nḡ; bya ahḡmae ya phḡ; ọ daa kpurumu l'agḡga ḡkpa iya sụ iya: “Nnajiuphu! Ọ -bụ l'ḡ nḡhawaa l'ḡka-a mḡ nwune mu nwoke-a tege anwḡhukwa.”

³³ Jizḡosu hḡmaepho Meri g'ḡora ḡkwa mḡ gḡ ndu Jiu, ḡphe lḡ Meri ono swḡ tḡkoru ara ḡkwa; ḡhu ghuaaha ya egḡu; tḡme o rwuhukwa iya phḡ l'ḡhu. ³⁴ Ọ sụ phḡ: “?Bụ l'awe bḡ unu liru iya?”

ḡphe sụ iya: “Nnajiuphu; bya bya ahḡma ḡka ḡbu.”

³⁵ ḡnya-mini ghakashihu Jizḡosu. ³⁶ Ndu Jiu sụ: “Owiwo-e! Unu lewarḡ g'o yeberu Lazarḡsu obu-o!”

³⁷ Ọ dḡru ndu ḡphu harḡ sụ: “?Ọ dḡ ngu gḡ nwoke-a, meru onye atsḡ ishi; ọ phḡahaa ḡzo-a tege adḡdu ike mee gḡ Lazarḡsu ta anwḡhushi tḡo?”

Jizḡosu eme gḡ Lazarḡsu shi l'ḡnwu teta dzuru ndzụ

³⁸ Anwḡhu Lazarḡsu ono ghuaaha Jizḡosu egḡu ḡzo; ọ tḡgbua jeshia l'ilu ḡka ono, e liru iya ono. Ilu ono bḡ ḡgba, e gudekwaphḡ eze mkpuma swichia ḡnu iya. ³⁹ Jizḡosu sụ phḡ: “Unu swifu eze mkpuma ono.”

Noo ya; Mata, bụ iya bụ onye ọ bụ nwune iya nwḡhuru ḡbu sụ iya: “Nnajiuphu! Nta-a bḡ ḡḡbekwanu eshiwaa ishi. Ntanḡ-a kweakwaa ya abali ḡno, e liru iya.”

⁴⁰ Jizḡosu sụ iya: “?Mu ta asḡhaadaru ngu l'i -kweta l'i gude ḡnya ngu hḡma ḡdu-biribiri Chileke.” ⁴¹ Tḡbudu iya bḡ; ḡphe bya eswifu mkpuma ono. Jizḡosu bya apalia ḡnya

imeli sù: “Nna! Mu ekele ngu ekele; l’i nùmaru olu mu.
⁴² Mu makwarù-a l’ò tọ dudu teke i tii nùmajedu olu mu. Obenu l’ò iswi ẹhu ndu-a, pfulu-kube ẹka-a bẹ mu gude epfu ọwa g’ẹphe ekweta l’òo ngu ziru mu gẹ mu bya.” ⁴³ O pfulaẹpho nno bya arashia ya ike sù: “Lazarosù! Lufuta!”
⁴⁴ Nwoke ono, nwuhuru anwuhu ono futa yele ẹkwa ọchaa ono, e gude phuchia ya ẹka mẹ ọkpa; mẹ ẹkwa odzu ọphu e gude phuchia ya iphu. Jizosù sù pẹ: “Unu tọshichaa ya iphe ono g’ọ tųgbua.”

Ndu-ishi achì idzu egbu Jizosu

(*Mat 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2*)

⁴⁵ Igwerigwe ndu Jiu ono, wutsoru Meri ono gude ẹnya pẹ hùma iphe ono, Jizosù meru ono; bya ekweta nkiya.
⁴⁶ Obenu l’ò duru ndu ọphu jepfulerua ndu Fárisii je akọoru pẹ iphe, Jizosù meru. ⁴⁷ Tọbudu iya bụ; ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu Fárisii bya akpakọo ọgbo-ikpe, ẹphe l’ẹphe ekpeje ikpe sù: “?Anyi e-mekpọo iphe-a ime-agma? Nwoke-a emeshinukakwa igwerigwe iphe-ọhumalenya. ⁴⁸ Teke anyi haru iya g’o mee iphe-a, oome-a bẹ onyemonye a-tukokwa kweta nkiya; ndu Romu a-byakwa atuko eze-ulo anyi-a mẹ ndu ndu-anyi l’ọphu lwua rengurengu.”

⁴⁹ Obenu l’onye lanu l’ime pẹ, ẹpha iya bụ Kayafasu, bụ iya bụ onye-ishi ndu-ishi uke Chileke k’apha ono suru pẹ: “Unu ta amakwa iphe ilile. ⁵⁰ ?Unu ta amadu l’ò karu anyi ree g’onye lanu nwuhu-chiru ndu Jiu l’ọphu; eme l’onye lanu nọ ndzu; ọha l’ọphu tuko buru mkpurupyata.” ⁵¹ Iphe ono, o pfuru ono ta abukwa ike k’onwiya bẹ o gude pfua ya. Obenu l’eshi ọphu ọ bụ iya bụ onye-ishi ndu-ishi uke Chileke k’apha ono bẹ ọ hùmaru lẹ Jizosù e-mechaa nwuhu-chiru ọha l’ọphu. ⁵² O tọ bukwa-a ọha ono nwẹkiya bẹ ọonwuhu-chiru. O kwa g’ooshi nno chikobe unwu Chileke ono, gbakashihuru dzuru mgboko ono g’ẹphe buru nanu.

⁵³ Oo ya bụ; ndu-ishi ndu Jiu shi eshi mboku ono chiahaa idzu g’ẹphe e-me megbua Jizosù. ⁵⁴ O bunuru iya bụ lẹ Jizosù akpabuhu l’edzudu-ọha l’echi ndu Jiu. O gbeshi l’ẹka ono jeshia ali, nọ-kube echięgu bya alaa lẹ mkpukpu, nọ l’ẹka ono, eekuje Ifuremu. O laa ẹka ono je anodu yele ndu etsoje iya nu.

⁵⁵ Teke ono bẹ ọbo Ojeghata ndu Jiu rwukpọwaru ntse. A du igwerigwe shigbaa l’ali ndu Jiu eje Jierusalẹmu g’ẹphe je emee nsọ aswafu onwophe nturuwu; teme l’oorwua l’ọbo-iphe ono. ⁵⁶ Ẹphe tuko elephe ẹnya Jizosù. Ẹphe dzukoẹpho l’eze-ulo Chileke; ẹphe nọdu ajijegbaa nwibe pẹ sù: “?Denukpoo g’unubedua arì iya? ?O du unu g’ọ tọo byadu ọbo-iphe-a tọo?” ⁵⁷ Ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu

Fárisii tubuhawaru sù l'ò -bùru l'ò dùru onye maru ẹka ọ nọ; g'onye ọbu mee g'ẹphe maru k'ọphu ẹphe e-je egude iya.

12

*Aawù Jizọsu manù,
eshi mkpọ lẹ Betani*

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9)

¹ O ghuduepho abali ishii teme l'a bahù l'ọbo Ojeghata ono; Jizọsu tųgbua jeshia Betani. Betani bụ mkpụkpụ, Lazarọsu bu, bụ iya bụ nwoke ono, Jizọsu mejeru; o shi l'ọnwu teta nọdu ndzụ phọ. ² O rwua l'ẹka ono; ẹphe shiaru iya ite ẹbyaa. Ọ bụru Mata akwakọru phẹ nri; yẹbedua, bụ Lazarọsu yiru lẹ ndu ẹphe lẹ Jizọsu eri nri ono. ³ No iya; Meri gbeshiepho je ewota mgbere manù, eshi mkpọ, a zuru oke aswa; mbụ manù, e gude nadu, guru egugu mee. O wota iya gude bya awua Jizọsu l'ọkpa bya egude ẹgbushi iya huchaa ya ọkpa ọbu. Mkpọ manù ono tuko ọlo ono vọ pfurupfuru. ⁴ Ọ bụru iya bụ lẹ Jiudasu Isukariyotu, yi lẹ ndu etsoje Jizọsu, bụ iya bụ onye ono, mechaaru deru iya ye-a; tufuepho ọnu sù: ⁵ "Buna-a gunu be e te wotaduru manù-a je eree reta ọkporo pangu lẹ pangu iri gude je ekeeru ndu adudu g'ọ dọ phẹ?" ⁶ Iphe, Jiudasu gude pfua iphe ono ta abukwa l'ọo g'ọ letaberu ndu adudu g'ọ dọ phẹ ẹnya. Iphe, o gude pfua ya bukwa l'ọ bụ iphuru; ọ bụru iya egudeje ẹkpa, okpoga phẹ aduje; ọ nọdu ezitaje iphe, e yeru iya.

⁷ Jizọsu sù iya: "Paru nwanyi haa! Haa ya g'ọ kwakọbe iphe, o gude ngaberu mbọku, ee-li mu. ⁸ Unu lẹ ndu adudu g'ọ dọ phẹ anọ tekenteke; obenu lẹ mbedua ta abyaduru ke ge mu l'unu buwaruro bupyabe."

Idzu g'e gbua Lazarọsu

⁹ O be teke igwerigwe ndu Jiu nọmaru l'ọo lẹ Betani be Jizọsu nọ; ẹphe wuru jeshia ẹka ono. Ọ tọ bukwa Jizọsu be ẹphe chọru jee kpurumu. Ẹphe jekwarupho g'ẹphe huma Lazarọsu, bụ iya bụ onye ono, o meru; o shi l'ọnwu teta ono. ¹⁰ Ndu-ishi uke Chileke chikwaapho idzu l'ẹphe e-gbufukwaaphọ Lazarọsu. ¹¹ Ishi iphe, ẹphe gude sù l'ẹphe e-gbu iya bụ l'ọo opfu ẹhu Lazarọsu ono be igwerigwe ndu Jiu gude anashihu ndu-ishi phẹ agbakashihu ejegbaa eworu onwophe ye l'ẹka Jizọsu.

Jizọsu abahu lẹ Jierusalẹmu

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)

¹² O rwua nchitabọhu iya; igwerigwe ọha ono, byaru k'ọbo Ojeghata ono numa lẹ Jizọsu abya Jierusalẹmu. ¹³ Ọ

buru iya bu ẹphe gbaṣutachaa je egbukoo ẹkwo-igu gude gba iya ndzuta. Ẹphe nodu akpo okwe asuje:

“G'ajaja buru ke Chileke!

Onu-oma tsoru onye ono,

shi l'eka Nnajiuphu anyi,

bu Chileke abya ono!

G'ajaja buru ke

Eze ndu Ịzurelu!”

¹⁴ No iya; Jizosu bya ahuma nwa nkafu-igara bya anokoru iya, bu iya bu iphe obu, e deru l'ekwo Opfu Chileke su:

¹⁵ “Ge ndzu ta agukwa ngu

nwada Zayonu!

Le nta-a be onye-eze ngu

noakwaa l'eli nwa

nkafu-igara abya!*

¹⁶ Ebe iphe ono eshidu edoje ndu etsoje iya nu enya le mbu. Ole o -rwuerupho ge Chileke kubataru Jizosu l'imigwe; kwabe iya ubvu, paru eka; ẹphe gbeteke ono rita iphe ono, e deru ke nkiya ono; l'ẹphe mewaru iya iphe ono, ẹkwo-opfu Chileke pfuru ono.

¹⁷ Teke ono, Jizosu kuru Lazarosu oku; mee ya o dzukwaru ndzu ozo; shi l'eka e liru iya futu ono be a du igwerigwe nodu l'eka ono. O buru igwerigwe ndu ono be pfukashiru ndu ozo iphe ono, nwuru nu ono. ¹⁸ Noo iphe, meru g'o gude a du igwerigwe nno gba iya ndzuta. Ẹphe numahawaru l'oo Jizosu be meru iphe-ohumalenya ono. ¹⁹ Ndu Farisii pfuaha l'ime onwophe asuje: “Unu ahuma. Idzu anyi obu arwuhuhanaa. Unu lewaro ge mgboko l'ophu zelihuru awu etso iya.”

Ndu Gurisu haru acho Jizosu

²⁰ Ndu shi l'ali Gurisu haru yiru le ndu jeru abaru Chileke eja le Jierusalemu g'aabo iphe ono. ²¹ Ndu ono bya ahuma Filipu; Filipu bu onye Betusayida, bu mkpukpu, no le Galili. Ẹphe wupfu iya je asu iya: “Nwoke-ibe mu! ?Denu g'eeme g'anyi le Jizosu huma?”

²² Oo ya bu; Filipu je epfuaru iya Anduru. Anduru yele Filipu swiru je epfuaru iya Jizosu. ²³ Noo ya; Jizosu su phe: “Nta-a be o rwuakwaru teke aa-huma Abubu-Ndiphe l'odu-biribiri iya. ²⁴ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; akporu ereshi -adabaduru l'ali rehu ewa be o noekwapho g'o no. Ole o -rehukwanu be omije deru yekete. ²⁵ Onye yeru enya le ndzu iya l'e-tuphakwa iya etupha; ole onye kporu ndzu iya ashile mgboko-a l'e-gude iya gbata ndzu ojejoje.

* 12:15 12:15 Guna Zek 9:9.

²⁶ Onye ọ dū iya g'ọ bụru onye ejeru mu ozi g'onye ọbu bya etsoru mu g'ọo-bụkwanuru ẹka mu nọ bẹ onye ọbu, ejeru mu ozi ọbu a-nọdu. Onye bụ onye ejeru mu ozi bẹ Nna mu a-kwabẹkwa ùbvù."

Jizosu epfu opfu onwu iya

²⁷ "Sụ-a; ọ kwa nta-a bẹ obu etsu mu mini. ?Bụ gunu bẹ mu e-pfu? ?Bụ gẹ mu sụ Nna mu g'ọ dzọo mu lẹ nta-a? Tụswekwa! Ọ kwa iphe, abya eme nta-a bẹ mu byadoru."

²⁸ "Nna! Menaa g'a hụma ọdu-biribiri dū l'ẹpha ngu."

Tọbudu iya bụ; ọ dūru olu, shi l'imigwe sụ: "Mu meakwaru a hụma ọdu-biribiri ono; mu jekwaphọ emebaa g'a hụmabaa ya ọzo."

²⁹ Igwerigwe ọha ono, pfukube ẹka ono nụma iya; ẹphe sụ l'ọo igwe deru edede. Ndu haru sụ: "Ọ kwa ojozi-imigwe pfuru yeru iya!"

³⁰ Jizosu sụ phẹ: "Ọ kwa unu bẹ e pfudoru opfu ono; ọ tọ bụkwa mbẹdua bẹ e pfudoru iya. ³¹ Ọ kwa nta-a bẹ Chileke e-kpe ndu mgboko-a ikpe. Ọ kwa nta-a bẹ aabya echikpọ ike k'onye ono, bụ iya bụ onye-ishi ndu mgboko-a. ³² Mbẹdua bẹ teke ono, ee-shi l'alị wolia mu eli ono bẹ mu a-tụko onyemonye sekuta g'ẹphe tsoru mu." ³³ Iphe ono bẹ o pfuru gude goshi gẹ ya e-gude nwụhu.

³⁴ Igwe ọha ono sụ iya: "Anyi nūmawaru iphe, e deru l'ẹkwo ekemu sụ lẹ Kéreshi ọbu anọduwaro ndzụ jasụ l'ojejeje. ?Denuhununu g'o gude ị gbẹ sụ lẹ Abụbu-Ndiphe nwuhufutaje? ?Bụkpohunaa onye bụ Abụbu-Ndiphe ọbu?"

³⁵ Jizosu sụ phẹ: "Ìphóró ono bụfukwa nwanshii bẹ ọo-nofua l'echilabọ unu. Ọphu g'unu lọbaru ije nta, ìphóró dūru unu; a -nonyakwa ọchii byapfuta unu. Noo kele onye eje ije l'ọchii ta amajekwaru ẹka o phuku eshi. ³⁶ Ọphu g'unu kweta woru onwunu sẹe asẹe l'ìphóró ono teke ìphóró ono dūkwadu swiru unu g'unu aburu ndu bu l'ẹka ìphóró dū."

Jizosu pfughechaepho nno bya atugbua je edomia on-wiya; ọphu ẹphe ahụmaheduru iya.

Ndu Jiu bụ ekwegekwe

³⁷ Ọ bụ eviaya l'o mehawaru iphe-ọhumalenya, dū igwerigwe l'iphu phẹ; ọle ẹphe te ekwedū woru onwophẹ ye iya l'ẹka. ³⁸ Ọ bụru iya bụ l'iphe ono, Azáya, bụ onye mpfuchiru Chileke pfuru ono avukota g'o pfuru iya. Ọ sūru:

"Nnajiuphu; ?bụ onye
kwetakpọoru ozi,
anyi ziru?"

Tṛo ?bū onye bẹ
Chileke goshiru ike,
shi iya l'ẹka?†”

³⁹ Noo g'o shitaru; ẹbe ẹphe ekwetaduru. Lẹ Azáya pfukwarupho ọzo sù:

⁴⁰ “Chileke mewaru pẹ;
ẹphe tsuahaa ishi;
bya emewaa pẹ
g'ẹphe kpochia
ọkpoma g'ee-shi g'o
tṛo dṛhe iphe,
ẹnya pẹ a-humaje;
ọzoo k'ọphu ọriri
e-rwu pẹ l'ọhu ẹpho;
g'ẹphe gbanwee
byapfuta mu ẹ mu
mee pẹ g'ẹphe
wekorohu.‡”

⁴¹ O bṛu Jizosu bẹ Azáya epfu opfu iya ono. Iphe, o gude pfua iphe ono bṛ l'ọ humahawaruro ọdu-biribiri iya.

⁴² G'e jia epfua bẹ a dṛana-a igwerigwe kweta l'ọo ya bṛ onye ọbu, Chileke yeru g'ọ bya ọbu; mbṛ lufuchaa lẹ ndu-ishi kwetachaakwaru l'ọo ya. Oḷe ẹphe ta adudu ike pfufuta iya; keḷe ẹphe atsunuka ndu Fárisii ebvu; a -nonyakwaa; a kpochia pẹ mkpochi sù g'ẹphe ta abatajẹhe l'ulo-ndzukọ.

⁴³ Noo l'ẹphe ka eye ẹnya l'ajaja ọphu ndiphe aja pẹ; eme l'ajaja ọphu Chileke gege aja pẹ.

Opfu, Jizosu pfuru e-kpe nemadzu ikpe

⁴⁴ Jizosu raa ya arara sù: “Onye kwetarṛ nkemu ta abṛkwa-a nkemu bẹ o kwetarṛ kpoloko; o kwetakwarupho k'onye ono ziru mu nṛ ono. ⁴⁵ Onye humaru mu nṛ humaaakwarupho onye ono, ziru mu ẹ mu bya ono.

⁴⁶ Mbẹdua l'onwomu byaru ẹ mu bya abṛu ìphóró dṛu ndiphe; k'ọphu a-bṛu; onye kwetarṛ nkemu; onye ono taa nṛduhedu l'ọchii. ⁴⁷ Onye nṛmachaaru iphe-a, mu epfu-a; ẹbe o medu iya ememe; bẹ ta abṛkwa mu e-kpe iya ikpe; keḷe mu ta abyakwaru ekpe ndiphe ikpe. Iphe, mu byaru bṛkwa ẹ mu dzọo ndu mgboko. ⁴⁸ Onye jikaru mu nṛ; bya ajika anata opfu, mu epfu bẹ ọ dukwaruro onye e-kpe iya ikpe. Oo opfu ono, mu pfuru ono bẹ bṛ iphe, a-nma iya ikpe lẹ mbọku ikpazṛ. ⁴⁹ Ishi iya bṛ l'iphe, mu epfu ta abudu ike ẹka mu bẹ mu gude epfu iya. Oo Nna mu ono, ziru mu; mu bya ono gude ọnu iya goshi mu iphe, mu e-pfu; kakwaru

mu pho ge mu e-pfu iya. ⁵⁰ Mu makwarupho l'iphe ono, o suru ge mu pfua ono anuje ndzu ojejoje. Oo ya bu l'iphe, bu iphe, mu epfu buepho iphe, Nna suru ge mu pfua be mu epfu."

13

Jizosu akwo ndu etsoje iya nu okpa

¹ O ghuduepho ujiku lanu; l'a bahu l'obo Ojeghata ono; Jizosu mawaru le teke ya a-ha mgboko owa; lapfushia Nna iya rwuwaru. Jizosu shiepho le mbu yee ndu bu ndu nkiya le mgboko-a obu; mbu yee phe iya pho yerwua l'ishi.

² Noo ya; Jizosu yele ndu etsoje iya nu tuko nodu eri nri-enyashi. Obutuswe yehawaruro Jiudasu Isukariyotu, bu nwa Sayimonu oriri l'obu g'o je ederu Jizosu ye l'eka ndu ohogu iya. ³ Jizosu maekwarupho le Nna iya yekotaru iya iphemiphe l'eka; maru l'oo l'eka Chileke be ya shi; teme o bukwarupho Chileke be ya alapfu. ⁴ Tobudu iya bu; Jizosu gbalihu l'eka o no eri nri-enyashi ono bya achiru uwe ehuru iya wushi; chita anamu nmaru l'upfu. ⁵ O bya ekuru mini ye le gbamugbamu wata akwo ndu etsoje iya nu okpa; bya egude anamu pho, o nma l'upfu pho ehucha phe iya. ⁶ Tobudu iya bu; o -rwuepho l'eka Sayimonu Pyita no; Pyita su iya: "Tuswekwa! Nnajiuphu! ?Buchia gubedua abya mu akwo okpa?"

⁷ Jizosu su iya: "Iphe, mu eme be i ti makwa nta-a. O kwa l'e mecha be oo-do ngu-a enya."

⁸ Pyita su iya: "Ephokwaro k'akwo mbedua okpa ephopho ophu."

Jizosu su iya: "Mu akwoduru ngu okpa be mu le ngu tee megbakwa."

⁹ Sayimonu Pyita su iya: "Jikokwa! Nnajiuphu! O -du nno be o to bukwa okpa be i-kwo mu kpeekpu; tukokwa mu eka me ishi sakota."

¹⁰ Jizosu su iya: "Onye a wuwaru ehuru be mkpa awu ehuru ozo aduhekwaru. Oo okpa be onye obu akwoje eshi ophu iny aduhedu iya l'ehuru ilile. Unu tukowaru du ree; ole o to budu g'unu ha du-gbua ree." ¹¹ Iphe, Jizosu gude su l'o to budu g'ephe ha du-gbua ree bu l'o mawaru onye ophu bu iya e-deru iya ye l'eka ndu ohogu iya.

¹² No iya; o kwochae phe pho okpa ono; o chita uwe ehuru iya yee bya alaphu azu l'eka o shi nodu bya aja phe su: "Unu makporu iphe ono, mu meru unu ono?" ¹³ Iphe, unu anoduje eku mu bu 'O-zi-iphe' bya eku mu 'Nnajiuphu'. Ophu unu ekuswekwaru; kele o bukwa iphe onoya be mu bu. ¹⁴ Ole-a; eshi ophu o bu mbedua, bu Nnajiuphu unu

bya aburu onye ezije unu iphe bę gbęchia bya akwọo unu ọkpa; bę ọ gbakwaru g'unu jenu je akwoje nwibe unu ọkpa ęgube ono, mu kworu unu ono. ¹⁵ L'ọ kwa iphe, unu e-letaję eme bę mu meru goshi unu ono; g'unu eletaję iya mee gę mu meru unu ono. ¹⁶ Lę-a; gę mu gbukwaaru iya unu tororo; nwokoro ta akajękwa nnajiuphu iya shii; ębe onye e ziru ozi akajękwa onye ziru iya ozi shii. ¹⁷ Unu makotawaru iphemiphe ono. Ọ -buru l'unu tukoru iya eme ememe bę Chileke a-gokwaru ęhu-utso nu unu.

¹⁸ “Ọ tọ bukwa unu g'unu ha bę mu epfu opfu-a anu. Mu makotakwaru gę ndu mu hotaru gbaru. Ọle iphe, e deru l'ękwo-opfu Chileke vufutajenupho g'e deru iya, bu iya bu iphe, suru: ‘Ọ kwa onye ono, mu l'iya rigbaaru nri; mechaaru bya emehaa iphe, a-tsuru mu nu.’* ¹⁹ Mu epfukwaru iya unu nta-a, o toko rwudu-a; k'ophu bu; ọ -nwuje; unu ekweta l'ọo mbedua bu onye obu. ²⁰ Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; onye bu onye nataru onye mu ziru ozi nataakwaru mbedua. Onye natakwawuru mu nu nataakwarupho onye ono, ziru mu gę mu bya ono.”

*Jizosu epfu l'ee-deru iya ye
ndu ohogu iya l'ęka*

(Mat 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²¹ Jizosu pfuchaa nno; meji tsua ya pharamu. Ọ sụ phę: “Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; ọ kwa onye lanu lę g'unu ha-a l'e-deru mu ye.”

²² Ndu ono, etsoje iya nu ono tuko legbaa nwibe phę ęnya; ęka iphe ono tufuru phę ęhu; ębe ęphe amadu onye oopfuru. ²³ Onye lanu lę ndu ono, etsoje iya nu ono, bu iya bu onye ophu Jizosu kakota eye obu bę no-kubekwa iya pho ntse teke ono. ²⁴ Tobudu iya bu; Sayimonu Pyita tabuaru iya ęnya sụ iya g'ọ jitaekwa iya onye oopfuru.

²⁵ Ọ bya akpo-kubebaa Jizosu ntse bya asu iya: “Nnajiuphu! ?Bu onye bę iipfu ama ęka?”

²⁶ Jizosu sụ iya: “Oo onye ono, mu a-nu ibiribe buredi, mu tsutaru l'iphe-a, eeri nri-a bu onye obu.” Ọ bya etsutaepho ibiribe buredi ono; o woru iya nu Jiudasu Isukariyotu, bu nwa Sayimonu. ²⁷ Jiudasu tachaepho buredi ono; Nsetanu pheba iya l'ęhu. Ọ buru iya bu lę Jizosu asu iya: “Iphe, bu iphe, iibya ememe mee ya ęwegwa.” ²⁸ Ebe ọ dudu ndu ono, no l'ęka ono, eeri nri ono, duru onye ophu maru iphe, ọ zoberu pfiaru iya nno. ²⁹ Ndu aria sụ l'eshi ophu ọ bu Jiudasu, l'egudeje ękpa okpoga phę bu iphe, Jizosu epfuru

* 13:18 13:18 Ebvu 41:9.

iya bu g'ò zùtachakwaa iphe, ephe gude eme k'òbo-iphe; ọzoo l'iphe, Jizọsu pfuru Jiudasu bu g'ò nu ndu ukpa iphe.

³⁰ Ọo ya bu; ọ natachaepho ibiribe buredi ono; ọ tugbua lufushia; nchi jihuanaa.

Ekemu òphúú

³¹ Jiudasu tugbuchaepho; Jizọsu sù: “Ọo nta-a be e goshiru ọdu-biribiri ke Abubu-Ndiphe. Ọ bukwarupho l'eka iya be ee-shi huma ọdu-biribiri ke Chileke. ³² Ọo ya bu; ọ -buru le Abubu-Ndiphe meru g'a huma ọdu-biribiri ke Chileke; nokwapho ge Chileke e-me g'e shi l'eka nkiya huma ọdu-biribiri ke Abubu-Ndiphe; mbukwa nta-a be o-me g'a huma ọdu-biribiri iya obu. ³³ Unwu mu! Mu l'unu ta anohakwa iphe, baru ishi nta-a; unu achọahaa mu. Ọle ọo iphe ono, mu pfuru ndu Jiu ono be mu epfukwarupho unu nta-a. 'Eka mu eje be unu taa dukwa ike abya.' ³⁴ Ọ kwa ekemu òphúú be mu aturu unu. Unu yee nwibe unu obu; mbu g'ò buerupho ge mu yeru unu obu bu g'unu e-yeje nwibe unu. ³⁵ Ọo obu ono, unu e-ye nwibe unu ono be ndu ozo e-gude maru l'unu bu ndu etsoje mu nu.”

Pyita a-gọ le ya ta amadu Jizọsu

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Sayimonu Pyita jia ya sù iya: “Nnajiuphu; ?bu awe be jila obu?” Ọ sù iya: “Eka mu ala be i ti dukwa ike etsoru mu ala nta. Ọ chikwa alwapfuta be ii-mechaa lwapfuta mu l'eka ono.”

³⁷ Pyita sù iya: “Nnajiuphu; ?ọ nwuru inwu-agha be mu taa dudu ike etsoru ngu nta-a? Mbu-a; mu dukwaa onwomu ree ami enya le ndzu mu see iswi ehu ngu.”

³⁸ Jizọsu sù iya: “Aa! ?i sù l'ii-du ike mia enya le ndzu ngu see iswi ehu mu? Ge mu gbukwaaru ngu iya tororo; oke-oku nchi-abohu -bya ara ora; be i goakwaru ego ugbo eto sù l'i ti madu onye mu bu.”

14

Jizọsu; ọzo, e shi alapfu Nna

¹ Jizọsu sù phe: “Unu ba ayokwa oshi l'ime obu unu. Unu woru onwunu ye Chileke l'eka; unu ewokwarupho onwunu ye mbedia l'eka. ² Libe Nna mu be ulo-ebubu dukwa igwerigwe. Ọ -bu l'ọ to du nno; ?denuhunu ge mu g'eme sù unu le mu eje unu emeru eka unu a-ọdu. ³ Mu -jechaepho je emechaerupho unu eka obu; mu abya ozo bya ekuta unu dokube onwomu; k'ophu bu eka mu no be unu a-ọdukwapho. ⁴ Unu mawaru eka mu ala; unu makwarupho ọzo, mu shi ala iya.”

⁵ Tṛmosu sù iya: “Nnajiuphu; anyi ta amakwa ẹka ọbu, iila ọbu. ?Denuhunu g'anyi shi maru ọzo iya?”

⁶ Jizosu sù iya: “Ọ kwa mbeḍua bụ ọzo; bya aburu ọkpobe-opfu; bya aburu ndzụ. Ọ tọ dukwa onye abyapfuta Nna; abudu l'onye ọbu shi mu l'ẹka. ⁷ Mbụ-a; ọme unu maru mu; me unu amakwaru-a Nna mu. Ọle e -shi nta-a be unu mawaru Nna bya ahumawa iya.”

⁸ Filipu sù iya: “Nnajiuphu; goshinu anyi Nna ọbu ge meji anmapfuru anyi.”

⁹ Jizosu sù iya: “Filipu; e -shi teke-a be mu l'unu shi noduta; ebe i makwa mu pho. Onye humaru mu nu humakwaru Nna. ?Denuhunu g'o gude i nodu epfukwadu ge mu goshi unu Nna ọbu? ¹⁰ ?Ti kwetaduru le mu no Nna mu l'ime; Nna mu nodu mu l'ime. Opfu, mu anoduje epfuru unu ta abukwa ike k'eka mu be mu egudeje epfu iya. Ọ kwa Nna ono, bu mu l'ime ono agbeje mu l'ime eje ozi. ¹¹ Ọo epho g'unu kweta le mu no Nna mu l'ime; Nna mu nodu mu l'ime; odumeka unu gudekponu k'iphe ono, mu emeshi ono kweta iphe, mu epfu.” ¹² Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; onye bu onye kweru nkemu a-dukwaphe ike mee iphe-a, mu emeshi-a. Onye ọbu a-kabakwaanu eme ophu ka shii. Noo le mu alapfuwa Nna mu. ¹³ Iphe, bukpo iphe, unu gude epha mu su ge Nna meeru unu be mu emekotaru unu. Ọo ya bu; g'eeshi le Nwa huma odu-biribiri ke Nna. ¹⁴ Ọ -dukpowaru iphe, unu gude epha mu su ge mu meeru unu; mu emeeru iya unu.

Jizosu ekweta ukwe Unme-du-Nso

¹⁵ “Su-a; o -buru l'unu yeru mu obu; unu mekotaje ekemu, mu turu unu. ¹⁶ Mu e-pfuru Nna l'ooyeru unu onye Nyemeka ozo, a-noduwaro swiru unu jeye le tuutuutu le mijimii. ¹⁷ Onye Nyemeka ono, Nna e-ye ono bu Unme-du-Nso, bu iya bu Unme k'ire-lanu; mbu onye ndiphe taa natadu; opfu l'ephe ta ahumajeduru iya; ophu ephe amadu iya. O bekwanu l'unubedua maru iya. Noo kele o bu ebubu swiru unu. O jekwaphe anoduwaro l'ime unu.”

¹⁸ “Mu taa gbahakwa unu eka. Mu a-byapfutakwa-a unu. ¹⁹ Mbụ l'ọ phodukwaru-a nwanshii nta-a; ndu mgboko-a taa humabaedu mu ozo; ọle unubedua l'a-huma mu-a. Eshinu mu no ndzụ be unubedua l'a-nodukwaphe ndzụ. ²⁰ Ọ buru mboku ono be unu a-maru le mu no Nna mu l'ime; unubedua nodukwanu mu l'ime; mu nodukwaphe unu l'ime.”

²¹ “Ọ kwa onye maru ekemu, mu turu bya eme iya ememe bu onye yeru mu obu. Onye yeru mu obu; Nna mu eyekwa

iya pho obu. Mbēdua eyekwapho onye obu obu; woru onwomu goshi iya.”

²² No iya Jiudasu; o to bukwa Jiudasu Isukariyotu; su iya: “Nnajiuphu; ?denu g'ii-shi goshi anyi onwongu g'o to bu ndu mgboko be igoshi onwongu?”

²³ Jizosu su iya: “Onye yeru mu obu anoduje eme iphe, mu pfuru. Nna mu eyekwanaa onye ono obu. Mu le Nna mu a-byapfuta onye obu; anyi l'iya eburu eburu. ²⁴ Onye eyeduru mu obu te emejekwa opfu mu. Unu maanaru-a l'opfu ono, unu anu ono ta abukwa opfu mu. O kwa opfu Nna ono, ziru mu ge mu bya ono.

²⁵ “Mu pfukotakwaru unu iphemiphe-a nta, mu l'unu nokwadu. ²⁶ Ole oo onye N-yemeka ono, bu iya bu Unmedu-Nso; mbu onye ono, Nna e-gude epha mu zia g'o lwapfuta unu ono be e-zikota unu iphemiphe; mekwapho g'unu nyataje iphemiphe, mu pfuhawaru unu.

²⁷ “Su-a; mu haakwaru unu ehu-guu. Ehu-guu ono buru mbēdua be o shi l'eka; o to bukwa udu iya ophu eshije ndiphe l'eka be mu nuru unu. Unu ta ayojekwa oshi l'ime obu unu; ophu unu atsukwa ebvu. ²⁸ Unu numawaru ge mu suru unu: ‘Mu alaakwa; ole mu a-lwapfutakwaa unu ozo.’ O -bu l'oo iphe, unu yeru mu obu me unu etekwaa eswa; kele mu alapfu Nna; noo le Nna ono ka mu ike. ²⁹ Su-a; nta-a be mu tukoakwaru iphemiphe gheberu unu onu teke o toko nwudu. Oo ya bu; teke o nwujeru g'unu e-kweta. ³⁰ Mu te epfuekwaru unu opfu anu odu; noo kele onye ono, bu iya bu onye-ishi ndu mgboko-a l'abyawaa. O bekwanu l'o to dudu iphe, oo-du ike emebata mu. ³¹ Iphe, o gude mu nodu emeje iphe, Nna ziru mu ge mu mee bu ge mgboko l'ophu amaru le mu yeru Nna mu obu.”

O pfuchaa nno bya asu phe: “Unu gbalihu g'anyi lufu l'eka-a.”

15

Jizosu bu okpobe vayinu

¹ “O kwa mbēdua bu okpobe vayinu; o buru Nna mu bu onye eleta opfu-vayinu ono enya. ² Iphe, bukpo eka, kapfuru mu l'ehu, bu ndu ophu ta amidu mebyi be oo-kwashikwa. Eka ophu amije mebyi be onoduje akocha akocha ree g'ookabaa amimi. ³ Opfu ono, mu pfuru yeru unu ono mewaru unu nta-a; unu duebe ree. ⁴ Unu nopyabekwa mu l'ime; k'ophu mu a-nopyabekwapho unu l'ime. Oo g'ekali-oshi ayidu mita mebyi k'eka iya m'o -budu l'o kapfuru l'oshi vayinu-a; bukwaphe g'unu ta ayidu yee mebyi me mu l'unu atugbaduru.

⁵ “Ọ kwa mbẹdua bụ vayṅnu ono; unubẹdua buru ẹkali iya. Onye nọpyaberu mu l’ime; mbẹdua nọpyabe iya l’ime; onye ono a-mị mebyi mịshia ya ike; noo kele ọ tọ dudu iphe, unu adu ike eme ililekpoo; me mu l’unu atugbaduru buru nanu. ⁶ Onye bu onye ta anọpyabeduru mu l’ime be ee-tuphakwa g’ekali-oshi, a kofuru akofu; l’o kposhihu nku; l’a chiru iya ye l’oku; g’oku kepyashia. ⁷ Ọ -buru le mu l’unu tugbaru buru nanu; opfu mu buru unu eburu l’ime be ọ tọ dukwa iphe, bu iphe, du unu ree, unu suru g’e meeru unu, e tee meduru unu. ⁸ Noo uzo, ee-shi goshi odu-biribiri ke Nna mu; mbu g’unu mia mebyi mışhikpoo ya ike gude nno goshi l’unu bu ndu etsoje mu nu. ⁹ Ọo ge Nna mu yeru mu obu bu ge mu yeru unu. Ọ buru g’unu nọpyabeekwapho l’ime n-yemobu ono, mu yeru unu ono. ¹⁰ Unu -mee iphemiphe, mu suru g’unu mee be unu a-nọpyabekwaa le n-yemobu nkemu; mbu egube ono, mu mekotaru iphe, Nna mu suru ge mu mee; mu nọpyabe le n-yemobu ke Nna mu ono.

¹¹ “Su-a; iphemiphe-a be mu epfukotaru unu g’ehu-utso nkemu aburu k’unu; waa g’ehu atsoo unu utso tsoufu l’ishi. ¹² Wakwa iphe, mu turu unu ekemu iya baa; unu yee nwibe unu obu ge mu yeru unu. ¹³ O to nwekwa n-yemobu ozo, nemadzu e-ye nwibe iya, ka owa-a; mbu le nemadzu gude iswi ehụ onya iya; mia enya le ndzu iya kweta anwuhu. ¹⁴ Unu bugbaa onya mu me unu -nodu emeje iphe, mu suru g’unu meje. ¹⁵ Mu tee kuhakwa unu ndu-ozu mu ozobaa; kele onye-ozu ta amajeduru iphe, nnajiuphu iya eme. Iphe, mu e-ku unu bu onya mu phe; kele iphe, mu numaru lonu Nna mu be mu tukowaru togboru unu eba. ¹⁶ Ọ tọ bukwa unubẹdua hotaru mu; ọ chikwa mbẹdua hotaru unu dobe iche; k’ophu unu a-mị mebyi; mbu mebyi, a-dwaro kwaseru. Ọo ya bu; iphe, bukpu iphe, unu gude epha mu su ge Nna nu unu be ọo-nu unu. ¹⁷ Ekemu, mu atuerupho unu bu g’unu yee nwibe unu obu.”

Ndumashi ke ndu mgboko-a

¹⁸ “Teke ọ bu l’unu du ndu mgboko-a ashị; unu nyatajekwa le mbẹdua vuadaa uzo duhaadaa phe ashị; teme unu duje phe. ¹⁹ Ọ -bu l’oo iphe, unu bu ndu ke mgboko-a me ndu ke mgboko-a eyee unu obu; l’unu bu nkephe. Obenu le mu shiwaa le mgboko-a hota unu dobe iche; ebe unu abuedu nkephe. Noo g’o gude unu du phe ashị. ²⁰ Unu nyatajekwa iphe ono, mu pfuru unu ono; mbu le mu suru unu le nwokoro ta akajedu nnajiuphu iya shii. Ọo g’ephe mekparu mbẹdua ehụ bu g’ephe e-mekpa unu. Ọ buru g’ephe te emejedu iphe, mu pfuru bu g’ephe tee mekwapho iphe, unu epfu. ²¹ Iphe ono g’o ha be ephe a-tuko mee unu;

opfu l'unu bu ndibe mu; keḡe eḡhe ta amadu onye ono, bu iya be mu shi l'eka bya ono. ²² O -bu le mu ta abyawaa bya epfuru yeru phe me o to bukwa phe eme iphe-eji; obenu le nta-a, mu byawaru-a be o to nwekwa iphe, eḡhe gude agofu k'iphe-eji, eḡhe meru. ²³ Iphe, bu onye mu du ashi be Nna mu dukwapho ashi. ²⁴ Ome mu ta anodu l'echilabo phe meshia iphe, onye ozo taa dudu ike eme; me o to bukwa phe eme iphe-eji. Obenu le nta-a be eḡhe humawaru iphe, mu meshiru; mu du phe ashi; Nna mu dukwa phe pho ashi. ²⁵ Iphe ono, eḡhe eme ono je emee o vua; mbu iphe ono, e deru l'ekwo ekemu phe su: 'Mu du phe ashi; ebe o bu l'o duru iphe, mu meru phe.*'

²⁶ "Mu e-shikwa Nna mu l'eka zia Onye N-yemeka ono; l'o lwapfuta unu. Onye N-yemeka ono be bu iya bu Unme-du-Nso, bu iya bu Unme ire-lanu ophu shi Nna mu l'eka. O -byaepho l'o pfua opfu ehu mu yeru unu. ²⁷ Unubedua l'onwunu bufukwaapho ndu a-nodu epfu iphe, unu gude enya unu huma ke nkemu; opfu le mu l'unu shiepho le mbulembu noduta.

16

¹ "Mu pfushikotaru unu iphemiphe-a g'e tee medu unu g'unu shiswee uzo. ² Ndu Jiu a-kpo-chikwa unu mkpochi g'unu ta abatajehel'ulo-ndzuko phe. Mbu-a; mboku erwuakwaa teke a-bujeru: onye egbu unu egbugbu l'o gbep arinu l'oo Chileke be ya ejeru ozi. ³ Iphe, meru g'o gude eḡhe je anodu eme iya bu l'ephe ta amadu Nna; ophu eḡhe amadu mu. ⁴ Ole mu tukowaru iphemiphe-a epfuru unu g'oo-buru: o -rwuepho teke eḡhe e-me iphe ono; unu anyataje le mu pfuhawaru unu opfu ehu phe."

Ozi, Unme-du-Nso ejeje

"Mu te eshikwa pfuhawaru unu iphe-a le mbulembu; opfu le mu nokwadu swiru unu. ⁵ Nta-a be mu alapfuakwa onye ono, bu iya ziru mu gep mu bya ono. Ole o to dudu g'unu ha, onye jjeru mu su mu: ?bu awe be iije? ⁶ Ehu gbep rwuhu-chia unu opfu le mu tukoru iphemiphe-a epfushiru unu. ⁷ Ole g'o duhabe; gep mu mekwaa ya g'o doo unu enya; o kakwaru unu ree me mu -laa; keḡe mu aladuru be Onye N-yemeka ono ta alwapfutakwa unu. Obenu l'oo mu -laepho; mu ezia ya g'o lwapfuta unu. ⁸ Teke o byaerupho be oogoshi ndiphe l'o to budu iphe, eḡhe aril'iphe-eji bu be o bu; goshi phe l'o to budu iphe, eḡhe riru l'apfubekoto bu be o bu; goshikwa phe pho l'o to budu iphe, eḡhe riru l'ikpe

* 15:25 15:25 Gḡnaa Ebvu 35:19; 69:4.

Chileke bu be bu iya nu. Noo g'oo-gude goshi l'ikpe nmaru phe bu ono. ⁹ Oo-goshi phe l'anono, ephe anodu mu l'eka bu iphe-aji be ephe eme. ¹⁰ Oo-goshikwa phe pho iphe, bu apfubekoto ke Chileke; kele o le mu pfuberekoto meru iphe, mu alapfu Nna; ophu unu ahumabaedu mu enya. ¹¹ Goshikwa phe pho iphe, ikpe ke Chileke bu; kele onyeshi ndu mgboko-a be e kpewaru ikpe.

¹² "Opfu, mu gege epfuru unu dukwa igwerigwe; o kwa le mu -pfueberu iya unu be o-panuka unu eka nta. ¹³ Teke Unme-du-Nso, bu iya bu Unme ire-lanu ono byaerupho; l'o tukokpoo iphe, bu ire-lanu g'o ha kpozigbuaru unu uzo iya; noo l'o to bukwa ike k'eka iya be oo-gude epfu; o buepho iphe, o numaru bu iphe, oo-pfuje; l'o kafukwaarupho unu iphe, e-me l'iphu. ¹⁴ Su-a; o kwa Unme-du-Nso ono e-me g'unu huma ge mu du-be biribiri; kele oo-wota iphe, o numaru mu l'onu bya akoru unu. ¹⁵ Iphemiphe, bu ke Nna bukota nkemu. Oo ya meru g'o gude mu su l'oo-wota iphe, o numaru mu l'onu bya epfuaru unu.

Ndu rarū ekwa a-chi ochi

¹⁶ "O phoduru nwanshii; unu ta ahumabaedu mu; a -nokwaa nwanshii; unu ahumakwa mu ozo."

¹⁷ O pfuchaa nno ndu etsoje iya nu haru jahaa nwibe phe su: "?Owa-a, oopfu egube owa-a bu gunu? ?O su l'o phoduru nwanshii; a taa humahedu iya; a -nokwaa nwanshii; a humakwa iya ozo; sukwapfo le ya alapfu Nna." ¹⁸ Ephe su: "?Buhunu ole bu ke l'o phoduru nwanshii? Anyi ta amakwa iphe, oopfu epfupfu."

¹⁹ Jizosu mawaru l'ephe abya iya aji aji; o su phe: "Unu aji onwunu k'iphe-a, mu shi pfua su l'o phoduru nwanshii; unu taa humahedu mu; a -nokwaa nwanshii; unu ahumakwa mu ozo-a? ²⁰ Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; unu a-rakwa ekwa; gua aphu; ole ndiphe be ehu a-nodu atso utso. Unu a-nodukwa atsu ude l'ime obu; ole ude ono e-mechakwaa gbanwee; unu anwujaa onochi. ²¹ Oobujeru upfu watawaa eme nwanyi, du ime ehuka; ehu arwuhue ya pho arwuhu; kele o mawaru l'o rwuwaru teke ya e-je iphe, a-tsu iya l'ehu. O -zedachaepfo; l'o zohaa iphe-ehuka ono. Ehu awata iya atso utso; kele o nwutaru nwa, l'a-nodu le mgboko. ²² Nokwapfo g'o du unu nta-a bu ono. Nta-a be unu a-nodu atsu ude; ole ujiku lanu be mu l'unu a-huma ozo; teke ono be onochi a-nashihu unu. O to duedu onye anafubaa unu ehu-utso unu teke ono.

²³ "O -rwuepfo teke ono be o to dukwa iphe, unu byaru aji mu aji iya. Ge mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe, bu

iphe, unu gbẹ mu l'ẹka sụ ց ց Nna nụ unu bẹ օօ-nụ unu. ²⁴ Mbụ-a; օ tokօ dụ-swekwaa iphe, unu gbẹje mu l'ẹka kpaai ishi iya byasụ nta. Unu pfiaru Chileke g'օ nụ unu iphe, mkpa iya duru unu; օօ-nụ iya unu. օօ ya bụ g'ẹhu atsօօ unu ւtso tsօfu l'ishi."

Jizօsu meru mgboko eriri; turu okoo kpua ya

²⁵ "Iphe-a bẹ mu tօkokwaru nmashiaru unu l'etu etu. Oo rwuakwa teke mu taa nmaheduru unu etu etu; mbụ lẹ mu atօgbojeru unu ofpu kẹ Nna mu ono ẹba. ²⁶ O -rwuepho teke ono bẹ unu a-gbẹje mu l'ẹka sụ ց ց Nna nụ unu iphe, mkpa iya duru unu; mu ta asukwanu unu lẹ mu e-je egude iswi ẹhu unu pfuru yeru iya. ²⁷ Ishi iya bụ lẹ Nna l'onwiya yeru unu obu; kẹle unu yeru mu obu bya ekweta lẹ mu shi l'ẹka Chileke nօ bya. ²⁸ օ kwa ẹka Nna nօ bẹ mu shi futa byatashia lẹ mgboko-a; mu nօdu alufuakwa lẹ mgboko alapfuwa Nna."

²⁹ օօ ya bụ; ndu etsoje iya nụ sụ iya: "Ihee; nta-a bẹ օ ka ree; nta-a bẹ i tօgbochaaru iphemiphe ẹba; i tօ nmaphehedu iya l'etu etu. ³⁰ Nta-a bẹ anyi maru l'i makօtaru iphemiphe. օ tօ gbaheduru g'օ duru onye abya ajiahaa ngu aji. օwa mewaru; anyi kweta l'i shi-a l'ẹka Chileke nօ bya."

³¹ Jizօsu sụ phe: "?Unu kwetawaru nta? ³² Mbօku agbabeakwa; mbụ օ gbẹ rwuwanu erwurwu teke aachikashi unu nanu nanu; onyenօnu agbaru laa ibe iya; unu atօko haa mu; mu apfu-pheru. օle mu ta apfuphekwaru nkinyi mu; kẹle Nna pfukwaru-a swiru mu. ³³ Mu tօkokwaru iphe-a pfiaru unu; k'օphu ẹhu a-dụ unu guu mẹ mu l'unu -tugba buru nanu. օ bukwapho aphu a-tsuru unu lẹ mgboko-a; օօepho g'unu nweru iya obu. Mu meakwaru mgboko-a eriri; turu okoo kpua ya."

17

Jizօsu epfu anu Chileke

¹ Jizօsu pfughechaepho iphe ono bya apalia ẹnya tabe l'imigwe bya asu: "Nna; օ gbabeakwaru; menaa ց ndiphe huma օdu-biribiri kẹ Nwa ngu; ց Nwa ngu ono emekwaaphօ ց ndiphe huma օdu-biribiri nkengu. ² օօ ngu nuru iya ike; օ kakօta iphe, bụ nemadzu ike. Iphe, i gude mee ya nno bụ g'օnuche ndu ono, i yeru iya l'ẹka ono ndzօ ojejoje. ³ Ndzօ ojejoje ono bụ g'ephe maru ngu; mbụ gube onye ono, bụ ngu bụ օkpobe Chileke kpekpu; makwaruphօ Jizօsu Kereshi, bụ onye օ bụ ngu ziru g'օ bya. ⁴ Mu nօ lẹ mgboko-a mee ց ndiphe huma g'i dube

biribiri; eshinu mu tukuru iphe ono, i ziru mu ge mu bya emee ono mekota. ⁵ Nta-a; gube Nna; menaa ge mu nodu l'odu-biribiri ono, mu shihawaa nodu ono nta-a l'atatiphu ngu; mbu l'odu-biribiri ono, mu le ngu shihawaa noduta teme mgboko du ono.

⁶ “Mu meakwaru ndu ono, i hotaru le mgboko-a ye mu l'eka ono; ephe maru ngu. Oo gubedua nwehawaa phe; o buru gubedua woru phe ye mu l'eka; ephe mekotawaa opfu ngu. ⁷ Nta-a be ephe mawaru l'iphemiphe, i nuru mu shi ngu l'eka. ⁸ Noo le mu ziwaru phe ozi ono, i ziru mu ono; ephe natawa iya. Ephe makwarupho l'oo okpobe-opfu l'oo l'eka i no be mu shi bya; ephe kwetaakwa l'oo ngu ziru mu ge mu bya.

⁹ “Oo opfu ehu phe be mu epfu anu ngu-a. O to bukwa opfu ehu ndu mgboko be mu epfuru ngu; o kwa ke ndu ono, i yeru mu l'eka ono; nokwa ndu mu epfu nkephe bu ono; kele ndu k'ono bu nkengu. ¹⁰ Iphemiphe, bu nkemu bukwapo nkengu. Iphemiphe, bu nkengu bukwarupho nkemu. O buru phe egoshi odu-biribiri nkemu. ¹¹ Humanu le nta-a be mu alwapfutaakwa ngu. Mu ta anohakwa le mgboko-a; obenu l'ephebedua nokwadu le mgboko-a. Nna, du nsu; gudenu ike ono, du l'epha ngu ono gudeshia phe ree; mbu epha ngu ono, i nuru mu ono; k'opu ephe aburu nanu ge mu le ngu bu-a. ¹² Teke ono, mu shi swiru phe ono bukwa ike ono, du l'epha ngu ono, i nuru mu ono be mu shi gude gudeshia phe ree; chee phe; ebe o dudu onye ophu tupahuru nu; a -gufukwa nwa ola-l'iswi pho. Ono bukwanuru g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke emee g'e pfuru iya.

¹³ “Ole nta-a be mu alwapfutaakwa ngu. Iphemiphe-a be mu tukuru epfuru ngu nta-a, mu nokwadu le mgboko-a g'ephe enweru ehu-utso nkemu; l'o dzua phe oke l'ehu ree. ¹⁴ Mu pfuwaru phe opfu, shi ngu l'onu; ephe du ndu mgboko ash; kele ephe ta abudu ndu ke mgboko; egube ono, mbedua abudu onye ke mgboko-a. ¹⁵ Mu te epfukwaru ngu g'i wofu phe le mgboko. O kwa g'i gbobutaje phe g'o to du iphe, Onye-njo ono, bu Obutuswe l'e-me phe. ¹⁶ O kwa ge mu ta abudu onye ke mgboko-a bu g'ephe ta abudu ndu ke mgboko-a. ¹⁷ Opfu nkengu bu okpobe-opfu. Gudenu okpobe-opfu ngu ono mee phe g'ephe buru nkengu. ¹⁸ O kwapho g'i ziru mu ge mu bya le mgboko-a bu ge mu zikwaru phe pho g'ephe je le mgboko. ¹⁹ O bukwarupho iswi ehu phe be mu zoberu woru onwomu gbaa eja ehu phe g'ee-shi g'ephebedua aburu ndu nkengu okpobe aburu.

20 “O tọ bụekwaa ndu ọwa-a bẹ mu epfu opfu ẹhu phẹ eyeru ngu; mu epfukwaphọ opfu ẹhu iphe, bụ ndu a-nụma ozi-oma ono, ẹphe ezi ono; woru onwophe ye mu l'ẹka. 21 Mu epfukwaru ngu phọ sụ g'i mee g'ẹphe bụru nanu g'ẹphe ha. G'ọ bụerupho gẹ gubedua, bụ Nna nọ mu l'ime; mu nọdu ngu; bụ g'ẹphe a-nọdu anyi l'ime; g'ẹphe aburu nanu; k'ophu ndu mgboko-a l'e-kweta l'ọo ngu ziru mu gẹ mu bya. 22 Odu-biribiri ono, i nuru mu ono bẹ mu woakwaru ye phẹ l'ẹka g'ẹphe aburu nanu ẹgube-a, mu lẹ ngu bụ nanu-a. 23 Mu -nọdu phẹ l'ime; gubedua -nọdu mu l'ime; ọo ya bụ; ẹphe aburu nanu ọkpobe abubu; k'ophu ndu mgboko-a l'a-maru l'ọo ngu ziru mu gẹ mu bya; makwarupho l'ọo g'i yeru mu obu bụ g'i yeru phẹ.

24 “Nna; i wowaru phẹ ye mu l'ẹka. Iphe, mu epfu bụru g'ọ bụru l'ẹka mu nọ bẹ ndu ono a-nọdukwapo. Oo ya bụ g'ẹphe egude ẹnya phẹ hụma ọdu-biribiri nkemu; ọdu-biribiri ono, i gude l'i yeru mu obu nụ mu rọ teke mgboko teke adudu. 25 Gube Nna, pfulerekoto; ndiphe teke amakwaru onye i bụ; ọle mbẹdua makwanuru ngu; teme ndu-a mawaru l'ọo gubedua ziru mu gẹ mu bya. 26 Mu mewaru; ẹphe mawaru ngu; mu jekwa l'e-me g'ẹphe marwee ngu ree; k'ophu n-yemobu ono, i yeru mu ono a-du l'ime phẹ; mbẹdua anọdukwapo l'ime phẹ.”

18

Egude Jizosu

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

1 Jizosu pfughechaepo opfu ono; yele ndu etsoje iya nụ swiru tugbua je adafu azu nwanggele Kidironu. O dukwarupho mgbabu, du l'azu mini ono azu iya ophuu. Jizosu yele ndu ono, etsoje iya nụ ono bahu lẹ mgbabu ono. 2 Noo ya; Jiudasu-a, deru iya ye-a mahaakwarupho ẹka ono; kele Jizosu bẹ yele ndu etsoje iya nụ edzukojuhawaa l'ẹka ono tekenteke.

3 Oo ya bụ; Jiudasu gbeshi byatashia ẹka ono. Ndu-ishi ndu-uke Chileke me ndu Farisii yeru iya ndu ojogu ndu Romu; bya eyeru iya ndu nche eze-ulo Chileke; ẹphe l'iya tuko swiru. Ẹphe chigbaaru oku-apyipyi me oroku gudegbaa ngwogu teke ẹphe abya. 4 Jizosu mahawaru iphe, abya iya ememe; bya agba phẹ ndzuta bya asu phẹ: “?Bụ onye bẹ unu achọ?”

5 Ẹphe sụ iya: “Oo Jizosu onye Nazaretu.”

Jizosu sụ phẹ: “Oo mbẹdua bụ iya.”

Jiudasu, deru iya ye-a pfukubekwa phẹ phọ l'ẹka ono. 6 Teke ono, Jizosu suru phẹ l'ọo yẹbedua bẹ bụ iya nụ ono;

ḡphe kpḡchaa gala gala laa l'azḡ l'azḡ je adachaa l'alḡ kḡ gburugudugu. ⁷ Jizḡsu jḡkwaa phḡ ḡzo sḡ phḡ: "Mu sḡru-a: ?bḡ onye bḡ unu achḡ?"

ḡphe sḡkwa iya: "ḡo Jizḡsu, onye Nazaretu."

⁸ Jizḡsu sḡ phḡ: "Mu sḡru unu l'ḡo mu bḡ iya. ḡ -bḡru l'ḡo mbḡdua bḡ unu achḡ; ḡo ya bḡ ḡḡ ndu ḡwa-a atḡgbunaa lashḡa." ⁹ Iphe ono je emee ḡ vḡkota mbḡ opfu ono o pfuhawarḡ sḡ: "Nna; ḡ tḡ ḡḡkwa ḡ'ḡ ka mma l'ḡo onye lanḡ, tḡpahḡru lḡ ndu ono, i yeru mu l'ḡka ono."

¹⁰ Sayḡmonu Pyḡta tu mma iya teke ono. ḡ mḡtaepḡo mma iya ono; ḡbua nwohu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke; tḡkoe ya phḡ nchḡ-ḡkutara pafḡ. ḡpha nwohu ono bḡ Malukḡsu.

¹¹ Noo ya; Jizḡsu sḡ Pyḡta: "Mḡru mma ngu ye l'ḡbo iya. ? Bḡ ḡḡ mu ta angḡ-gbuḡḡ iphe, aangḡ angḡngu, nḡ l'okoro iphe-ḡhuka-a, Nna mu nḡru mu-a?"

A kpḡ Jizḡsu akpḡ-pfu Anasu

¹² ḡo ya bḡ; ndu ḡgbogu ono mḡ onye-ishi phḡ; mḡ ndu nche ndu Jiu bya egude Jizḡsu; kee ya ḡgbu; ¹³ bya evuru ḡzo kpḡta iya kpḡ-pfu Anasu. Anasu bḡ nnajḡ, keru Kayafasu nwanyḡ. Kayafasu l'onwiya bukwanuru onye-ishi ndu-ishi uke Chileke k'apha ono. ¹⁴ ḡ bukwarupḡo Kayafasu ono bḡ onye ono, chḡjeru idzu sḡ ndu Jiu l'ḡ ka ree ḡ'onye lanḡ nwḡhu-chiaru ḡha phḡ.

Pyḡta aḡḡ lḡ ya ta amadḡ Jizḡsu

(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Sayḡmonu Pyḡta nḡdu etsokpḡepḡo Jizḡsu azḡ azḡ. Onye lanḡ ḡzo l'ime ndu ono, etsoje iya nḡ ono nḡdu etsokwa iya phḡ. Onye lanḡ k'ono bḡ yeḡe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono mahawarḡ. Noo iphe, meru ḡ'o gude o tsoru Jizḡsu bahḡ l'ḡlo-ikpe l'unuphu ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono. ¹⁶ Pyḡta pfḡru l'etezi l'ḡnu-ḡguzo. Tḡbudu iya bḡ; onye k'ḡphunapho, etsoje Jizḡsu phḡ tsoru iya bahḡ l'ḡlo-ikpe ono, bḡ iya bḡ onye ḡphu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke mahawarupḡḡ; lḡfuta je epfuru yeru nwamgbḡko, eche ḡnu-ḡguzo ono. Nwamgbḡko ono haa ya; o dubata Pyḡta. ¹⁷ Noo ya; nwamgbḡko ono, eche ḡnu-ḡguzo ono sḡ Pyḡta: "??Tḡ yḡnaa lḡ ndu etsoje nwoke-a, e guderu-a?"

Pyḡta sḡ iya: "Mu ta ayḡkwa iya."

¹⁸ Unwokoro Kayafasu mḡ ndu nche phḡ gude icheku zḡ-nwua ḡku pfḡ-pee ya mgburugburu anya; keḡe oyi atsḡ. Pyḡta bya apfukubekwa phḡ phḡ wata anya ḡku.

Anasu aḡḡ Jizḡsu aḡḡ

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)

¹⁹ Oo ya bụ; onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono bya ajjahaa Jizosu aji ke ndu etsoje iya nu me k'iphe, onoduje ezi. ²⁰ Jizosu su iya: "Mu tukowaru iphemiphe togboru ndu mgboko eba. Mu shi anoduje ezi phe iphe l'ulo-ndzuko ndu Jiu me l'eze-ulo Chileke, bu eka ndu Jiu edzukoje. O to dukwa iphe, mu pfuru, duru ophu mu pfuru le mpya. ²¹ ? O nwuru inwagha be iji mu nno? Jinaa ndu numaru iphe, mu pfuru; l'ephe maru-a iphe, mu pfuru."

²² Jizosu pfunepho nno; onye lanu le ndu nche ono, pfunube Jizosu ono gbakpopho eka waa ya le nchi ke daa su iya: "?I maru-a l'oo onye-ishi ndu-ishi uke Chileke be iwo opfu nno?"

²³ Jizosu su iya: "Teke o bu l'o duru iphe, du eji, mu pfuru; pfunaa ya. Teke odumeka; o -buru le mu pfuru-a iphe, pfuru oto; ?o nwuru inwagha be iichihunu mu eka?"

²⁴ Tobudu iya bu; Jizosu nodukwadu l'egbu-a, e keru iya-a; Anasu zia; a kputa iya kpuleru Kayafasu, bu iya bu onye-ishi uke Chileke.

Pyita agokwapho ozo le ya ta amadu Jizosu
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)

²⁵ Noo ya; Sayimonu Pyita pfukwaduru-a l'eka o pfuru anyakwadu oku. A nonyaa; ephe su iya: "?Ti yinaa le ndu etsoje nwoke-a?" Pyita go su: "Mu ta ayikwa iya."

²⁶ Nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke pho onye lanu; onye ophu yele onye ophu Pyita pafuru nchi pho bu abubu tufuepho onu jia Pyita su iya: "?Mu ta ahumanuru ngu-a ge gu l'iya no le mgbabu pho?"

²⁷ Pyita gofukwa ozo. Teke ono teke ono; oke-oku raa ora.

Payileti aji Jizosu aji

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)

²⁸ Ephe kpufuta Jizosu l'ibe Kayafasu kpuru jeshia l'eze ulo-ikpe onye Romu, bu nnajioha teke ono. Teke ono buwaru nchi abohu. Ebe ndu Jiu abahuduru l'eze-ulo ono g'ephe ata a-turwudu nsu. Ephe -aturwuduru nsu; oo ya bu; ephe ayiru le ndu e-ri iphe, obo Ojehata. ²⁹ Oo ya bu; Payileti bya ejepfu phe l'etezi je ajia phe su phe: "?Bu iphe-iji gunu be unu suru le nwoke-a meru?"

³⁰ Ephe su iya: "O -bu le nwoke-a ta abu onye ejo-iphe me anyi ta akputakwaru ngu iya."

³¹ Payileti su phe: "Unu kputa iya unubedua je egude ekemu-ali unu kpee ya ikpe."

Ndu Jiu su iya: "A tukwaru anyi ekemu su g'anyi ta apfunbujekwa nemadzu." ³² Iphe ono je emee iphe, Jizosu pfuru

ono vukota, bu iya bu iphe, o pfuru gude tua onu egube anwuhu, ya a-nwuhu ono.

³³ Noo ya; Payileti bya alaphu azu l'eze-ulo ono bya ekua Jizosu su iya: “?Bu ngu bu Eze ndu Jiu?”

³⁴ Jizosu su iya: “?Bu gubedua epfu iya k'onwongu; to ndu ozo suru l'o noo onye mu bu?”

³⁵ Payileti su iya: “?Mu bu onye Jiu? ?Tobudu ndu ali ngu waa ndu-ishi uke Chileke kpu ngu kputaru mu? ?Bu gunu be i meru?”

³⁶ Jizosu su iya: “Abubu, mu bu eze te eshikwa le mgboko-a. O -bu l'abubu, mu bu eze shi le mgboko-a me ndu-ozu mu atukwaa ohu ituphu; mee g'a ta kpu ru mu nu ndu Jiu. Obenu l'abubu, mu bu eze te eshidu le mgboko-a.”

³⁷ Payileti su iya: “Ha! ?Bunu iya bu li bu eze?”

Jizosu su iya: “Ooekwa pho gi pfuru ono bu go bu eviya le mu bukwa eze. Mbui lo kwa ge mu buru eze be a nwu-dokporu mu. O buru iphe ono be mu byadoru le mgboko-a; ge mu bya egoshi ndiphe iphe, okpobe-opfu bu. Iphe, bu ndu etso okpobe-opfu ono anumaje olu mu.”

³⁸ Payileti jia ya su iya: “?Bu gunu bu okpobe-opfu?”

Eekpe Jizosu mpfugbu

(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

Noo ya; Payileti ji-ghechaa ya aji ono bya alaphu azu jepfu ndu Jiu ono ozo; bya asu phe: “O to dukwa ejo-iphe, mu humaru, nwoke-a meru. ³⁹ Ole eshi ophu omelali unu bu ge mu hajeru unu onye mkporo lanu go la me a -boje obo Ojehata; ?o du ree ge mu haaru unu Eze ndu Jiu to?”

⁴⁰ Ephe swo-lihu su: “O to budu onye owa be ji-haru anyi; haaru anyi Barabasu go la!” Barabasu ono-a bukwa onye ana nfu.

19

¹ Oo ya bu; Payileti bya akputa Jizosu su g'e chia ya iphe. E chigochaa ya echigo. ² Ndu ojogu bya egude obvu kpa okpu-eze bya ekpube iya l'ishi bya achita uwe mgbalanu, eke uswe-uswe woru yee ya. ³ Ephe byapfuta iya bya asuje iya: “Ndzu du ngu; eze ndu Jiu.” Ephe awaa iya aka l'atatiphu ke gbaa.

⁴ Payileti bya alufukwa jepfu ndu Jiu ono ozo su phe: “Mu akpufutaakwaru unu nwoke-a g'unu huma lo to dudu ejo-iphe, mu maru, o meru.” ⁵ Tobudu iya bu; Jizosu kpuru okpu obvu ono yee uwe uswe-uswe pho lufuta. Payileti su phe: “Unu wakwa nwoke obu baa.”

⁶ Noo ya; o be gẹ ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu nche hūmaeru iya phọ; ẹphe tūko chishia sū: “Pfu-gbua ya! Pfu-gbua ya!”

Payileti sū phẹ: “Unubedua l'onwunu kpūta iya je apfu-gbua; lẹ mbedua ta ahumakwaru ẹjo-ipe, o meru.”

⁷ Ndu Jiu sū iya: “Eshinu o gude ọnu iya sū l'ọo ya bụ Nwa Chileke ọbu; bẹ bukwa anwuhu rwuberu iya. Nokwa iphe, ekemu anyi sūru g'e meje onye pfuru nno bụ ono.”

⁸ Payileti nūmaepho iphe ono, e pfuru ono; ndzū kabaa ya agūgu. ⁹ Ọ bya alaphu azū l'eze-ulo ono je ajia Jizosu sū iya: “?Bunaa awe bẹ i shi?”

Jizosu gbaa ya nkuchi. ¹⁰ Ọo ya bụ; Payileti sū iya: “? Igba mu nkuchi? ?Ọ dū g'i ti madu l'ọo mu bẹ ọ dū l'ẹka? Mu -sū g'a haa ngu; l'a haa ngu; teke mu sūru g'a pfu-gbua ngu; l'apfu-gbua ngu.”

¹¹ Jizosu sū iya: “I tigi nwekwaru ẹgube ike ono l'ẹhu mu; ọ -bū l'ọ tọ bụ Chileke, bu l'igwe nuru ngu iya. Ọo ya bụ l'ipe-ẹji k'onye ono, seru mu ye ngu l'ẹka ono ka nkengu shii.”

¹² Payileti nūmachaepho iphe ono; ọ chokashiahaa g'oo-me haa ya. Obenu lẹ ndu Jiu chishiru sū: “I -haa nwoke-a; l'a maru l'i nọru eze nnajioha lẹ njo; kele onye, gude ẹka iya mee onwiya eze buakwaa ohogu eze nnajioha.”

¹³ Payileti nūmaepho iphe ono, ẹphe pfuru ono; o gude Jizosu lufuta etezi bya anodu anodo l'oshi, onye ekpeje ikpe anoduje ekpe ikpe, dū l'ẹka eekuje Nwodu-l'eli. Ẹka ọbu bẹ e gude mkpuma nmalia anmali. Iphe, eekuje iya l'opfu Hiburu buru Gabata. ¹⁴ O betashiepho l'enyanywu alwa l'ishi mbochi ono, nchitabohu iya a-buru obo Ojaghata ono; Payileti sū ndu Jiu: “Wakwa eze unu.”

¹⁵ Ẹphe tushia uzu sū: “Pfu-gbua ya! Pfu-gbua ya! Pfu-gbua ya!”

Payileti jia phẹ sū phẹ: “?Unu sūru gẹ mu pfu-gbua onye eze unu?”

Ndu-ishi uke Chileke sū: “Anyi te enwekwa eze ọzo; abudu eze nnajioha.”

¹⁶ Todbudu iya bụ; Payileti kpuru iya nū phẹ g'ẹphe je apfu-gbua.

Aapfugbu Jizosu

(*Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43*)

¹⁷ Ọo ya bụ; Jizosu laẹ phẹ phọ l'ẹka; ẹphe gude iya tugbua. O vuru oswebe iya je eyeru; ẹphe rwua l'ẹka eekuje Okpokoroko ishi. Iphe, eekuje ẹka ono l'opfu Hiburu bụ Golugota. ¹⁸ Ọ buru l'ẹka ono bẹ ẹphe woru iya kpopyabe l'oswebe. Ẹphe kpopyabekwapho unwoke labo ọzo l'ẹka

ono; kpopyabechaa phẹ iche iche. Onye lanu l'eka iya ophuu; onye ophuu l'eka iya ophuu. Jizosu nodu phẹ l'echi.
¹⁹ Payileti bya ewokwarupho iphe dee pfube l'oswebe ono. Iphe, o deru bu: "JIZOSU, ONYE NAZARETU; EZE NDU JIU."
²⁰ Igwerigwe ndu Jiu gu iphe ono, o deru ono; kele eka obu, a kpopyaberu Jizosu obu du-kube oma mkpukpu ono ntse. Opfu-ali ndu e gude dee ya buru Hiburu; me Latinu; me Giriku. ²¹ Oo ya bu; ndu-ishi uke Chileke me ndu Jiu bya asu Payileti: "Be deshi l'o bu 'Eze ndu Jiu'. Iphe, ii-dechia bu 'l'o suru le ya bu Eze ndu Jiu'."

²² Payileti su: "Iphe, mu deru be mu dewaru."

²³ Tobudu iya bu; ndu ojogu ono kpopyabechaa Jizosu l'oswebe ono bya achita uwe, ooyeje l'ehu kee uzo eno. Onye ojogu nonu; l'o keta uzo lanu. Ephe bya achitakwapho eze uwe ime ehuru iya. Ono buru uwe mgbalanu, ta adudu eka a gbagbaberu iya agbagbabe me nanu. E shiepho l'imeli kwee ya mgbalanu bya asu l'uzo ali.
²⁴ Ndu ojogu ono su nwibe phẹ: "Unu g'anyi ta alakakwa uwe owa-a alaka. G'anyi tuchikwaaru iya ido maru onye oo-laru." Iphe ono tukokpoepho mee iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke vukota, bu iya bu iphe, e deru su:

"Ephe keru uwe mu l'ime
 onwophe;
 O be l'ophu mu eyeje l'ime
 ehuru;
 ephe tua ido g'ephe maru
 onye a-chita iya nu."*

O buru iphe ono be ndu ojogu ono meru.

²⁵ Ndu pfuru l'aguga oswebe Jizosu ono teke ono bu ne iya; me nwune ne iya ke nwanyi; me Meri, nyee Kulopasu; waa Meri onye Magudala. ²⁶ Jizosu humaepho ne iya waa onye ono, etsoje iya nu ono, o yeru obu pho g'ephe pfukube eka ono; o su ne iya: "Nwanyi; wakwa nwa nwoke ngu."

²⁷ O bya asukwapho onye ono, etsoje iya nu ono: "Wakwa ne ngu." Eshi mboku ono; onye ono, etsoje Jizosu ono duta Meri lashiya ibe iya ye l'iya je eburu.

Anwuhu Jizosu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

²⁸ E mechaa; Jizosu maru l'e meebewaru iphemiphe o su: "Egu mini agukwa mu!" Ono je emee iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke vukota g'e deru iya.

²⁹ O duru nwa ite, suru l'eka ono, mee-veniga, jiru ejiji. Oo ya bu; ephe bya ewota asancha tsee le mee ono. O nguguel'iya pho; ephe bya etsebe iya l'ekali-oshi isopu;

* 19:24 19:24 Guna Ebu 22:18.

mabẹ iya o rwua ya l'õnu. ³⁰ Jizõsu ngũtaepho mẹe ono, shihuru ¼ka ono ọ sũ: "Ọ bvũwaru."

Ọ tũkwe ishi; tũ-buhu unme; nwũhu.

Aanma Jizõsu arwa lẹ mgburẹku

³¹ E mecha; ndu Jiu je arwọ Payileti g'ẹphe je akũ-jishia ndu ono, a kpopyaberu l'oswebe ono oshi-ọkpa; k'ọphu aa-patachaa phẹ pafũ. Ishi iya bũru lẹ mbọku ono bẹ nchitabọhu iya bũwaa eswe-atũta-unme. Ẹphe nõdu emekwanũ g'odzu ndu ono ta atũko kpogbaarũ l'oswebe l'eswe-atũta-unme ono eshi ọphu eswe-atũta-unme k'ono bũ phẹ ọbo-iphe. ³² Ọo ya bũ; ndu ojogu ono bya akũ-jishia ọkpa onye kẹ mbũ; bya akũ-jishikwaaphọ ọkpa onye ọphuu; mbũ ndu ono, a tũkoru ẹphe lẹ Jizõsu kpopyabe ono. ³³ Ẹphe byarwutaepho ẹka Jizõsu kporu; ẹphe hũma l'ọ nwũhuhawaru; ẹphe haa ya; ẹbe ẹphe akũ-jishieduru yẹbedua ọkpa. ³⁴ No iya; onye ojogu lanũ gbeshiepho bya ewota arwa nmaa Jizõsu lẹ mgburẹku. Teke ono teke ono; mee yele mini shi iya l'ẹka ono alwa patapata. ³⁵ Ọo onye hũmaru iphemiphe-a teke ọonwu tũru õnu iphe, ọ hũmaru. Iphe, o pfuru tũkoru bũkotaru ọkpobe-opfu. Yẹbedua l'onwiya maru l'ọo ire-lanũ bẹ ya epfu. Ọo ya bũ g'unubedua l'onwunu ekwetakwaphọ. ³⁶ Iphemiphe ono je emee iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke vũa g'e deru iya, bũ ọphu sũru: "Ọ tọ dũkwa ọkpu, nõ iya l'ẹhu, a byaru akũ-ji akũ-ji mẹ nanũ." ³⁷ Tẹmanu; ọ dũkwarupho ẹka ọzo, e deru iya l'ẹkwo-opfu Chileke sũ: "Ẹphe e-gude ẹnya phẹ ele onye ono, ẹphe nmarũ arwa ono."

Elili Jizõsu

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ E mecha; Jiõsefu onye Arimatiya jepfu Payileti je arwọ ya gẹ ya pata odzu Jizõsu. Payileti kweta g'ọ pata iya. Ọo ya bũ; ọ bya eje apata odzu Jizõsu ono pata pafũ. Jiõsefu ono bũkwapho onye etsoje Jizõsu; ọle ootsoje iya lẹ mpya; kẹle ọotsu ndu Jiu ebvu. ³⁹ Nikodimõsu byakwaphọ. Nikodimõsu ono bũ onye ono, byapfutajehawaru Jizõsu l'ẹnnyashi phọ. No iya; ọ byatashia bya egude manũ mẹru, agwakoberu "alowe". Manũ ono bẹ ẹrwa iya hakwa g'ẹrwa ẹkpa-únú labọ, únú jichaaru ejiji. ⁴⁰ Ẹphe pazeta odzu Jizõsu bya egude ẹkwa ọchaa, bũ ẹkwa odzu yele manũ ono, ishishi iya atşo ¼tso ono gude kwaa ya, bũ iya bũ gẹ ndu Jiu egudeje akwa odzu phẹ k'elili. ⁴¹ Ọ dũru mgbabu, dũ l'ẹka ono, a kpopyaberu Jizõsu ono. Ọ dũkwarupho ilu, nõ lẹ mgbabu ono. Ilu ono bẹ a tũru k'òphũú; ọphu o toko dũ-swee onye ọzo, e lijehawaru iya. ⁴² Ọo ya bũ;

ḗphe pata Jizṓsu je elia l'ḗka ono; eshi ṓphu mbṓku ono bḗ echele iya buwaa eswe-atuṗa-unme ndu Jiu; ṗeme ilu ono bya aduṗuanu ntse.

20

Eshi l'ṓnwu teta dzuru ndzu
(*Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12*)

¹ O rwua lḗ gḗregere nchi-abṓhu mbṓku Sonde; Meri onye Magudala bya l'ilu ono g'ṓchii agbakwadu; bya ahuma lḗ mkpuma, e shi gude swichia ṓnu ilu ono bḗ e swifuwaru. ² Ṗo ya bu; o gude ṓso gbapfu Sayimonu Pyita; waa onye ṓphuu, etsoje Jizṓsu phṓ, Jizṓsu yeru obu phṓ je asu phḗ: "A pafuakwaru Nnajiuphu l'ilu ono. Ḙbe anyi amakwa ḗka a toḡboru iya."

³ Pyita yeḗle onye k'ono, etsoje Jizṓsu ono gbalihu tuḡbua jeshia l'ilu ono. ⁴ Ḙphenebo tuḡko ye ṓkpa l'ṓso jeshia. Ṗle onye k'ono, etsoje Jizṓsu ono gbagharu Pyita; wuru iya uzo gbarwua ilu ono. ⁵ Ṗ bya ephureta ephureta; nyoo ime ilu ono bya ahuma ḗkwa ṓchaa phṓ, a kwaru Jizṓsu gude lia ya phṓ g'ṓ wushiru l'ḗka ono. O nyoo ya enyonyo; ṓphu ṓ bahuduru l'ime ilu ono. ⁶ Sayimonu Pyita nṓdu etsowa iya l'azu. O rwua bya ekwoba l'ime ilu ono bya ahuma ḗkwa ṓchaa ono g'ṓ wushiru; ⁷ mḗ ḗkwa k'ono, e shi gude phua ya l'ishi ono. Ṗphu ḗkwa k'ishi ono yeḗle ḗkwa ṓchaa phṓ awushiduru l'ḗka lanu. A phukoru k'ishi ono aphuko dobe iche. ⁸ Toḡbudu iya bu l'onye etsoje Jizṓsu k'ṓphunapho, bu iya vu uzo gbarwuta l'ilu ono-a bya abahukwapho. O je egude ḗnya iya huma; kweta. ⁹ Teke ono bḗ ḗphe teke amaduru iphe ono, e deru l'ḗkwo-opfu Chileke, suru lḗ Jizṓsu shifutaje l'ṓnwu teta dzuru ndzu ono. ¹⁰ Ṗ buru iya bu lḗ ndu etsoje Jizṓsu ono atugbuchaa; onyenonu l'ṓ laphushia azu l'ibe iya.

Jizṓsu egoshi onwiya Meri onye Magudala
(*Mat 28:9-10; Mak 16:9-11*)

¹¹ Meri bya apfuru lḗ mgboru ṓnu ilu ono wata ara ḗkwa. Ṗ kwanyaa ḗkwa ono bya ephureta nyoo ime ilu ono; ¹² bya ahuma ojozi-imigwe labṓ, yegbaaru uwe ṓchaa nṓdu anṓ l'ḗka ono, e shi nyebe odzu Jizṓsu ono. Onye lanu nṓdu l'uzo ishi; onye ṓphuu nṓdu l'uzo ṓkpa. ¹³ Ḙphe su iya: "Nwanyi; ?ḗiraru gunu?"

Ṗ su phḗ: "A pataru Nnajiuphu mu; ḗbe mu amadu ḗka a toḡboru iya."

¹⁴ Epfughe, oopfughe iphe ono; ṓ ghakṓbe huma Jizṓsu g'ṓ pfuru. Ḙbe ṓ makwanu l'ṓo Jizṓsu. ¹⁵ Jizṓsu su iya: "Nwanyi; ?bu gunu bḗ ḗiraru? ?Bu onye bḗ ḗicho?"

Meri dobesu l'oo onye eche mgbabu ono bya asu iya: "Teke o bu l'oo ngu pataru iya pafu; jiko kanuru mu aka i togboru iya ge mu je apata iya."

¹⁶ Jizosu kua ya oku su iya: "Meri!" Meri ghakobe gude opfu Hiburu su iya: "Rabonayi!" bu iya bu O-zi-iphe.

¹⁷ Jizosu su iya: "G'eka ngu te erwukwa mu l'ehu; kele mu teke alarwudu l'igwe jepfu Nna mu. Ole o bu; tugbua jepfu unwunna mu je asu phe le mu alawaa l'imeli alapfu onye ono, bu Nna mu; buru Nna unu ono; mbu onye ono, bu Chileke mu bya abukwarupho k'unu ono."

¹⁸ No iya; Meri onye Magudala jepfu ndu ono, etsoje Jizosu ono je asu phe: "Mu gudeakwa enya mu huma Nnajiuphu!" O buru iya ziru mu ozi ono.

Jizosu egoshi ndu etsoje iya nu onwiya

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Ndu 1:6-8)

¹⁹ O rwua l'uzenyashi mboku ono, bu iya bu mboku mbu l'idzu ono; ndu etsoje Jizosu swo-chishikota iphe l'ulo, ephe dokoberu; kele ephe atsu ndu Jiu ebvu. A bya l'amaru; Jizosu pfuwaru phe l'echi. O bya ekele phe ekele su phe: "G'ehu dukwa unu guu." ²⁰ O kelechaephe phe pho nno; o bya egoshi phe aka iya ephebebo goshi phe mgbureku iya. Ehu tsoo ndu etsoje iya nu ono ntumatu g'ephe humaru Nnajiuphu. ²¹ Jizosu sukwa phe ozo: "G'ehu dukwa unu guu. Oo ge Nna mu ziru mu; mu bya-a bu ge mu ezi unu g'unu je." ²² O pfuchaepho nno bya ekushi phe Unme su phe: "Unu nata Unme-du-Nso. ²³ O -duru onye unu guru nvu l'iphe-aji iya; be Chileke guakwaru nvu. Onye unu aguduru nvu be Chileke taa gukwarupho nvu l'iphe-aji iya."

Jizosu yele Tomosu

²⁴ Noo ya; ophu Tomosu; onye ono ntushi-epha iya bu Ejima anodu l'eka ono teke Jizosu byaru ono. Tomosu ono yikwa l'umadzu iri l'ebo ono, etsoje Jizosu ono. ²⁵ E mechaa; ndu ophu ephe l'iya etsojekwapho Jizosu pho su iya: "Anyi humakwaru Nnajiuphu obu!"

Tomosu su phe: "Mu tee kwetakwa; gbahaa le mu gude enya mu huma ichii ngga pho l'obochi-eka iya; mbu woru mkpushi-eka mu ye l'eka ono, ngga ono shiru ono; woru aka mu nwua ya le mgbureku iya. O dudu nno be mu tee kwetakwa."

²⁶ Noo ya; a noekwapho abali esato; ndu etsoje Jizosu ono nodukwa l'ulo ono ozo; ephe le Tomosu. A tukokwa mgbo ulo ono swo-chishikota. Jizosu byaelaa bya apfuru phe l'echi bya ekele phe ekele su: "G'ehu dukwa unu guu." ²⁷ O

pfuchaa nno bya asu Tḡmosu: “Ngwa; rwua mu mkpushi-eka l’oḡochi-eka l’eka-a. Mee mu eka le mgbureku obu. Tḡmosu; ta abuhekwaru ekwegekwe. Kwetajekwa.”

²⁸ Tḡmosu su iya: “I bu Nnajiuphu mu! Bya aburu Chileke mu!”

²⁹ Jizosu su iya: “Buna-a l’o l’i humaru mu meru iphe, i kwetaru. Ehu-utso be a goru nu ndu ahumaduru l’anya bya ekwetaela-a.”

Ishi iphe, e dedoru ekwo-a

³⁰ Jizosu meshikwaapho igwerigwe iphe-ohumalenyanya ozo l’iphu ndu etsoje iya nu, bulaje iphe, e deduru l’ekwo-a.

³¹ Ndu owa-a, e deru edede-a bu g’unu e-gude iya kweta l’o Jizosu, bu Kereshi, bya aburu Nwa ke Chileke obu; teke unu kwetaru unu eshi iya l’eka nweru ndzu.

21

Jizosu egoshi umadzu esaa

l’etsoje iya nu onwiya

¹ E mechaa; Jizosu goshikwapho onwiya ndu etsoje iya nu ozo l’aguga eze-enyimu Tayibiriyasu. Waa g’o gude goshi onwiya obu bu owa-a: ² Sayimonu Pyita; waa Tḡmosu, eekuje Ejima; waa Natanelu ke Kena Galili; me unwu Zebedi; mefukwapho umadzu labo ozo l’ime ndu ono, etsoje Jizosu ono tukokpoerupho nokobe l’eka lanu. ³ Noo ya; Sayimonu Pyita nonyaa bya asu: “Nta-a be mu ejeakwa ikokoro.”

Ephe su iya: “Anyi le ngu a-tukokwa swiru.” Ephe tuko wufu; o buru phe eje ikokoro. Ephe jerwua je atuko bahu l’ugbo. Ephe tuko enyashi ono l’ophu sekota ikokoro; ophu o dudu iphe, ephe nmataru. ⁴ O -rwuepho le geregere nchi-abohu; ephe jeshia ele enya; Jizosu pfuwaru l’aguga mini ono; ebe ndu ono, etsoje iya nu ono amadu l’o Jizosu pfuru l’eka ono. ⁵ O su phe: “Unwu mu; ?o duru ema, unu nmataru?” Ephe su iya: “Waawaa.”

⁶ O su phe: “Unu ghaedu ugbo unu l’ekutara ugbo ono g’unu a-nmata iphe.” O buru iya bu ephe ghanaa ya; ebe ephe aduedu ike lobata iya l’ugbo phe; kele ema, ephe nmataru paru igwerigwe.

⁷ No iya; onye k’ono, etsoje Jizosu ono, Jizosu yeru obu pho su Pyita: “O kwa Nnajiuphu!” Anuma, Sayimonu Pyita anuma iya; o chita uwe iya yee; kele o to shidu yee uwe iya. O daa le mini ono ke voo; bvupfushia ya. ⁸ Ndu etsoje iya nu ndu ophuu nodu l’ime ugbo ono akpu ugbo ono, ema jiru godogodo ono alufuta eli-mgboko; kele ephe ta anodu enya l’eli-mgboko. Ephe no-a iphe, ha ge ntokpa ukporo

ise. ⁹ Ẹphe lufutaepho eli-mgboko; ẹphe hūma ọku icheku l'ẹka ono. Ẹphe hūma ẹma, a mīberu l'ọku ono; wakwapho buredi. ¹⁰ Jizosu sū phẹ: “Unu hataẹdukwa ẹma ono, unu nmataru nta-a ono bya.”

¹¹ Tọbodu iya bụ lẹ Sayimonu Pyita atugbua bahụ l'ugbo ono je akpufuta ugbo ono l'eli-mgboko. Iphe, jiru iya nū buerupho eze ẹma, hagbaa shii. Ẹma, dū iya nū tukuru dū ukporo ẹma ẹsaa l'ẹma iri l'ẹto. Ẹma ono hakpọkwa igwerigwe g'ọ ha ono; ọle ugbo ono te emekpọdaru mẹ kṅgu k'alakahụ. ¹² Jizosu sū phẹ: “Unu bya achia ọnu.” Noo ya; ọphu ọ duedu ndu ono, etsoje iya nū ono onye ọphu jeru atụ ama kẹ jia ya sū iya: “?I bụ onye?” Ẹka ẹphe tukuraru maru l'ọo Nnajiuphu. ¹³ Jizosu bya ewota buredi ono nū phẹ; bya anufukwaa phẹ phọ ẹma phọ.

¹⁴ Egoshi k'ono, o goshiru phẹ onwiya ono kwewa iya ugbo ẹto, o goshiru ndu etsoje iya nū onwiya g'o shichaa l'ọnwu teta ono.

Jizosu yele Pyita

¹⁵ Ẹphe chichaepho ọnu ono; Jizosu sū Sayimonu Pyita: “Sayimonu; nwa Jiṅnu; ?i ka mu eye obu; eme lẹ ndu ọwa-a?”

Pyita sū iya: “Ee; Nnajiuphu. I maru lẹ mu yeru ngu obu.”

Jizosu sū iya: “Nujekwa unwu aturu mu nri.” ¹⁶ Jizosu bya eku iya k'ugbo ẹbo sū iya: “Sayimonu; nwa Jiṅnu; ?I yeru mu obu?”

Pyita sū iya: “Ee! Nnajiuphu; I maru lẹ mu yeru ngu obu.”

Jizosu sū iya: “Letajekwa aturu mu ẹnya.” ¹⁷ Ọ byakwa eku iya k'ugbo ẹto sū iya: “Sayimonu; nwa Jiṅnu; ?I yeru mu obu?”

Ẹhu rwuhuepho Pyita arwuhu l'ọ jiru iya ya k'ugbo ẹto sū iya: “?I yeru mu obu?” Ọ sū iya: “Nnajiuphu; I tukuru iphemiphe makotaru; I maru lẹ mu yeru ngu obu.”

Jizosu sū iya: “Nujekwa aturu mu nri.” ¹⁸ “Ge mu gbukwaaruru ngu iya tororo; teke i bụ okoroṅbya bẹ ọ bụ ngu agbeshije wota ẹkwa ngu nmaru lobaru jeshia iphe, iije; ọle teke i kahuerupho bẹ ii-chili ẹka ngu ẹphenebo; onye ọzo abya anmabẹ ngu ẹkwa ngu l'upfu; duta ngu jeshia ẹka abudu uche ngu.” ¹⁹ Iphe ono bẹ o pfuru gude tūa ọnu gẹ Pyita e-gude nwuhu; shi ẹgube ono goshi ọdu-biribiri Chileke. Jizosu pfuchaepho nno bya asū Pyita: “Tsuru mu.”

Jizosu yele onye etsoje iya nū ọphuna

²⁰ Pyita bya aghaa ẹnya l'azụ; hūma onye ọphunapho, etsoje Jizosu, Jizosu yeru obu-a g'ootso phẹ. Ọo ya bụ onye

k'ono, nḡ-kube Jizḡsu ntse g'ḡphe eri nri-ḡnyashi phḡ; mbu jiru iya sḡ iya: “Nnajiuphu; ?bu onye e-deru ngu ye-a?”

²¹ Pyita hḡmae ya phḡ bya ajia Jizḡsu sḡ iya: “Nnajiuphu; ?Dḡnukpohunaa g'ee-me k'onye ḡwa?”

²² Jizḡsu sḡ iya: “Ḡ -bḡru l'ḡ dḡ mu g'ḡ nḡdu ndzḡ jasḡ teke mu a-bya ḡzo; ?ḡka ngu dḡ iya l'awe? Nkengu bu g'i tsoḡ mu.”

²³ No iya; iphe, bu ḡnwunna g'ḡphe ha kwoahaa l'iphe ono, o pfuru ono bu l'onye etsoje Jizḡsu k'ono ta abyadu anwḡhu anwḡhu. Ḡle Jizḡsu ta asḡkwaru l'ḡ tḡ byadu anwḡhu anwḡhu. Iphe, o pfuru bukwa l'ḡ sḡru: “Ḡ -bḡru l'ḡ dḡ mu g'ḡ nḡdu ndzḡ jasḡru teke mu a-bya ḡzo; ?ḡka ngu dḡ iya l'awe?”

²⁴ Ḡo onye etsoje Jizḡsu ono bu iya epfu iphe, o gude ḡnya iya hḡma l'iphemiphe-a g'ḡ ha. Ḡ bukwaru iya phḡ deru iphemiphe-a. Anyi maru l'iphe, o deru bḡ o pfuru ire-lanḡ.

²⁵ O nwechakwaarurḡ igwerigwe iphe ḡzo, Jizḡsu meshiru. G'ḡ dḡ mu bu lḡ: ḡ -bu l'e mejeru g'a tḡko g'ḡ hakḡta degbua l'ḡkwo nanḡ nanḡ; mḡ mgboko-a l'ophu tege asḡkwaru edobe ḡkwo, e dekḡtaru iya.

Ozi, Ndu-ishi-ozu Jeru

¹ Eguru ònyà mu, bú Tiyófilosu:

Èkwo, mu vuru ọzọ deeru ngu bẹ mu deru iphemiphe, Jizọsu wataru ememe yẹle iphemiphe, ọ wataru ezizi e -shikpọọ lẹ mbu; ² jasu teke Chileke kubaru iya l'imigwe. Ọ byalepho ala l'imigwe; o shi l'ẹka Unme-dụ-Nsọ karu ndu ono, ọ hotaru g'ephẹ buru ndu-ishi-ozu iya ono iphe, ephe e-me. ³ O jechaaru iphe-ẹhuka; bya anwuhu; nwuhuchaa teta dzuru ndzu; bya anọ ụkporo abali labo; goshi phe onwiya lẹ ya dzu ndzu. O -goshichaa; o -goshibaa k'ophu o doru phe ẹnya; ẹbe ọ dudu onye atụ ego kẹ ?a maru ọ dzu ndzu eviya? Ephe gude ẹnya phe huma iya. O pfuaru phe k'ẹka Chileke bu eze.

⁴ Ọ duru teke ephe l'iya nokobe; ọ sụ phe: "Unu ta alufukwa lẹ Jierusalemu. Unu ndukwa kwaberu iphe ono, Nna suru lẹ ya a-nu ono, bu iya bu iphe-oma-a, mu pfuhawaru unu-a. ⁵ Kele Jionu gude mini mee baputizimu; ọle a -nopho ujiku olemole nta-a bẹ ee-gude Unme Chileke mee unu baputizimu."

Jizosu alapfu Chileke l'imigwe

⁶ Ọo ya bu; ndu-ishi-ozu ono dzukobeephe; ephe lẹ Jizosu; ephe jia ya: "Nnajiuphu; ?o rwuwaru teke ii-nuphu ndu Izurelu ali-eze phe azu to?"

⁷ Jizosu sụ phe: "Ọ to gbakwaru unu l'amaru mbochi, ọ bu; ọzoo egube teke ọ bu, bu teke Nna mu gudewaa ẹka iya tya l'onwiya. ⁸ Ọle Unme-dụ-Nsọ a-bya unu l'ehu; l'o mee unu; unu esihu ike; k'ophu unu a-nodu epfu iphe, unu humaru kẹ nkemu. Unu e-pfu iya lẹ Jierusalemu; me ali Jiudiya; mekpoo ali Sameriya jaswaruroya l'ekameka, no lẹ mgboko mgburugburu." ⁹ O pfuchaephe nno; ephe nodu ele iya ẹnya; Chileke woliala ya. Urwukpu woru iya domia.

¹⁰ Ephe nodu elekpoekwapho ẹnya l'akpaminigwe l'eka ono g'o mihuchaaru. Unwoke labo, yeru uwe ocha bya bya apfu-kube phe; ¹¹ sụ phe: "Unube unwoke kẹ Galili; ? bu gunu bẹ meru iphe, o gude unu pfuru l'eka ono ele ẹnya l'akpaminigwe? Jizosu ono, a nataru unu kuba l'imigwe ono bukwaphe g'unu ele iya ọ bahu l'imigwe ono bu g'oo-gude bya ọzo."

Onye ee-gude dochia ẹnya Jiudasu

¹² Tobudu iya bu; ephe shi l'ubvu ono, eekuje Olivu ono lashia Jierusalemu. Ubvu ono kalibe-a ubvu manyiru me

a -gbẹ lẹ Jierúsalemú. ¹³ Ẹpẹ ríwẹpẹhọ Jierúsalemú; ẹpẹ bahù l'ùlọ elí. Ẹpẹ shí lẹ k'alí bahù lẹ k'elí, bú íyá bú ẹkà ẹpẹ nọkpọo anọno. Ndu onó bẹ ẹpẹhà pẹ bú: Píyítá wáa Jíọnú wáa Jíemúsú wáa Andurú wáa Fílípú wáa Tọmósú wáa Batúlómíyú wáa Matíyú wáa Jíemúsú Alufíyọsú wáa Sayímónú, onyẹ adzọ g'alí ndú Jíú dọrú ndú Jíú wáfúá Jíúdasú bú nwa Jíemúsú. ¹⁴ Ẹpẹ l'únwányí nọkwaphọ l'ẹkà onó; mẹkpọo Merí, bú íyá bú nẹ Jízọsú wáa unwunẹ Jízọsú. G'ẹpẹ há jerú atúkọ nọdú l'ẹkà lanú gude obu lanú epfú anú Chileke.

¹⁵ O ríwá újíkú lanú; ẹpẹ ríwá úkpọrọ íshí dzúkọbẹ l'ẹkà lanú. Nọo yá; Píyítá gbálíhú l'echílábọ únwunná onó sù: ¹⁶ “Únwunná mú; ípẹ onó, e deháwarú l'ẹkwo-opfú Chileke onó, mẹfútájẹ nù onó vúkótáakwáru, bú íyá bú ípẹ onó, Unmẹ-dù-Nsọ shíhawáá l'ọnú Dévídí pfúa kẹ Jíúdasú onó, bú íyá bú onyẹ dú ndú byáru egude Jízọsú onó. ¹⁷ Jíúdasú onó bẹ e shí gúru yerú anyí; o shí yírú l'ẹjẹ ozí-a, anyí ẹjẹ-a.”

¹⁸ O gude okpọgá, a pífúru íyá l'ẹjọ-ípẹ, o merú zúá alí; e méchaa ọ dáa sù-gbúa onwíyá; ẹpẹhọ gbáfúhú íyá; akúrephọ íyá g'ọ há kposhíhú. ¹⁹ Ípẹ, bú ndú Jierúsalemú mgburugburú nù má ípẹ onó, merú nù onó. Ẹpẹ worú alí onó kúa Akelúdámá l'opfú íbẹ pẹ, bú íyá bú “Alí mée.”

²⁰ Kẹlẹ e derú lẹ Ẹkwo-ebvú-ọmá sù:

G'ẹgbára fúa l'íbẹ íyá!
G'ọ tọ dúkwa onyẹ ebu
íyá ebubú!*

Ọzọ bú:

“G'onyẹ ọzọ nọchíkwaá
ẹnyá íyá l'ẹjẹ ozí,
o shí ẹjẹ!†”

²¹ “Ọo yá bú g'a họtá nwoke lanú lẹ ndú-a, anyí l'ẹpẹ shí teke Nnájíuphú onó, bú Jízọsú ẹjẹ ẹjẹjẹ aláwá aláwá nọdútá onó; ²² e -shí teke Jíọnú emẹ bapútízímú jasú teke onó a natarú anyí Jízọsú kúba l'imígwe. G'onyẹ onó tsorú anyí l'epfú lẹ Jízọsú shíwáá l'ọnwú tẹtá nọdú ndzú.”

²³ Tọbúdu íyá bú; ẹpẹ byá ahọtá úmádzú labọ; Jíósẹfú onyẹ eekújẹ Basabású, ntushí-ẹpẹhà íyá bú Jíọsútósú; wáa Matáyású. ²⁴ Ẹpẹ byá epfúru nù Chileke sù: “Gúbẹ Nnájíuphú; gúbẹ onyẹ marú obu onyẹmónyẹ; goshí onyẹ ọpẹhú í họtáru l'ímẹ úmádzú ẹbọ-a; ²⁵ g'ọ nọchía ẹnyá Jíúdasú búru onyẹ-íshí-ozí; méjẹ ípẹ onó, ọ harú lashía ẹkà gbarú íyá nù onó.” ²⁶ Ẹpẹ tẹárú pẹ ido. Ọ dáaru

* 1:20 1:20 Gúnáa Ebvú 69:25. † 1:20 1:20 Gúnáa Ebvú 109:8.

Matayasu. E woru iya yekoberu ndu-ishi-ozí iri lẹ nanu onoya.

2

Abyabya Unme-du-Nso

¹ O be mboku obo-iphe, Pentikosutu gededede; ephe tuko g'ephe ha dzukobe l'eka lanu. ² G'e jia epfua; ep'hu shi l'imigwe phuru g'ep'hu oke pherephere bya eji'epho ulo ono, ephe no ono ejiji. ³ Ephe huma iphe, dugbaa g'oku, enwu enwunwu g'o jakashiru ajakashí kekashia onwiya bya anoduchaa phe l'ishi l'ehu l'ehu. ⁴ Unme-du-Nso ji phe ehú g'ephe ha; o woru phe olu-opfu ghaa. Ephe pfuaaha l'olu Unme-du-Nso.

⁵ Noo ya; o duru ndu Jiu, jiru Jierusalemu; ndu Jiu, atsu Chileke ebvu, shigbaa l'alí mgboko mgburugburu. ⁶ O be teke ephe numarú uzu ono; a du igwerigwe gbakodzua. O kpoo onyemonye opfu; kele onyenonu numarú g'epfu opfu-alí iya. ⁷ O du phe biribiri; teme o jikwa phe pho enya. Ephe jahaa nwibe phe ají su: "Ndu-a, epfu opfu-a ?ephe ta abuna-a ndu Galili?" ⁸ ?Denukwanu g'o gude anyi nodu anugbaa opfu-alí anyi l'ehu l'ehu? ⁹ Mbú opfu anyibe ndu Patiya me ndu Midiya me ndu Elamu me ndu shi Mesopotemiya me ndu shi Jiudiya me ndu shi Kapadosiya me ndu shi Pontosu me ndu shi Eshiya ¹⁰ mekpoo anyibe ndu shi Firijiya waa Pamfiliya anyibe ndu shigbakpoo Ijiputu me ndu shi Sayirini l'alí Libiya teme yekpoo ndu byaru abyabya, shi le Romu ¹¹ me ndu Jiu me ndu anwu eka ndu Jiu; ndu Kiritu me ndu Arabu anyi tukoru anugbaa eka ephe gude opfu-alí anyi epfu k'eze iphe, Chileke emegbaa." ¹² O du phe biribiri; teme o tufu phe ehú. Ephe nodu ajigbaa nwibe phe su: "?Bu gunu be iphe owa-a bukpo?"

¹³ O duru ndu gude mgbonu su l'oo me l'atsu phe.

Pyita asa opfu

¹⁴ Oo ya bu; Pyita gbalihu yee ndu-ishi-ozí iri lẹ nanu ophuu bya apfuru. Pyita bya awata iya arara su: "Mu su-a; unube ndu Jiudiya waa ndu bukpo le Jierusalemu mgburugburu; unu gebekwa-o! Unu ngabe nchi l'iphe, mu abya epfufu-a!" ¹⁵ Ndu-a ta angukwaru mee, bu iya bu iphe, unu ari. ?Tobudu enyanwu agbakota nta? ¹⁶ Iphe owa-a buchikwa iphe ono, o pfuru; mbu Jiowelu onye mpfuchiru Chileke teke k'ichee ono su:

¹⁷ "Owaa bu iphe, Chileke epfu!

L'ikpazu be mu a-wu nemadzu

mgburugburu Unme

mu.

Ọo ya ẹ; ụnwu unu
unwoke ẹ ụnwanyi
epfuchiaharu mu.

Teme ụnwokoroby a unu
aphua ophuleny a.

Ndu ẹ ogerenya unu a-rwọ
nrwọ.

¹⁸ Ee! Teke ono ẹ mu
a-wụchaa Unme mu
ono wụ a l'unwoke
ẹ ụnwanyi, ejeru mu ozi.

Ephebedua epfuchiahakwaru
mu phọ.

¹⁹ Mu e-me iphe-ohumalenya
l'akpaminigwe
bya emee iphe, jiru ẹnya
ẹ mgboko.

Aa-huma mee waa oku
yele okpu tututuutu
enwuru-oku.

²⁰ Enyanwu a-gbahụ tsukiribaa.

Onwa ekeahaa meeme
teme l'o rwua mboku
Nnajiuphu a-bya,
ẹ iya ẹ eze mboku ono,
a-dụ akpabiri ono.

²¹ Iphe, bukpuo onye rakuru
Nnajiuphu teke ono ẹ
oo-dzota.*

²² "Sụ-a; unwoke Ízurelu; o kwa Jizosu ẹ Nazaretu ono
ẹ ẹ nwoke ono, Chileke shi l'iphe-ohumalenya yele iphe,
jiru ẹnya, dugbaa biribiri, o gude iya meshia l'echilabo unu;
mee g'o doo unu ẹnya l'oo yebe Chileke ziru iya. Iphemiphe
ono ẹ unu makotaru ree l'onwunu. ²³ Ole a kpuru iya
nu unu; unu shi l'eka ndu ta amadu ekemu kppyabe iya
l'oswebe woru iya pfu-gbua. Iphe ono buru iphe, Chileke
mahawaru bya achihawaa ya l'idzu dobe. ²⁴ Ole Chileke
tofuwaru iya l'egbu, onwu shi kee ya bya emee o shi l'onwu
teta dzuru ndzu; kele onwu ta adudu ike gudeshia ya. ²⁵ Le

Dévidi pfukwaru ẹ Jizosu sụ:
"Mu ahumaje Nnajiuphu
tekenteke.

Tekenteke ẹ o no mu
l'ekutara g'o to du iphe,
e-me mu nu.

* 2:21 2:21 Gūnaa Jiow 2:28-32.

26 Noo g'o gude obu nõdu atso
mu uto.

Ehu-uto iya mee mu nõdu agu
ebvu; ete eswa.

Mu maru le mu
-nwuhuchakpoo be
ii-dobe mu-a ndzu ozo.

27 Noo kele i tii hadu mu
l'ali-maa.

I tii hadu onye nkengu,
i yeru obu g'o rehu
erehu.

28 I goshiwaru mu uzo ndzu.
Ii-me g'ehu tsoo mu uto kele
mu le ngu bu.†

29 "Su-a; unwunna mu; mu a-toḡboru ke nna anyi oche, bu Dévidi eba. O to budua l'o nwuhuru anwuhu; e likwaru iya pho elili; teme ilu iya dukwa-a byasu ntanu-a. 30 Obenu l'o shi buru onye mpfuchiru Chileke. O maru le Chileke kweru iya ukwe bya eriru agu ye iya le ya e-shi l'awa iya hota onye a-nochi okwa eze iya. 31 O humaru iphe, Chileke e-mechaa mee. O pfua le Kéreshi e-shi l'onwu teta dzuru ndzu, bu iya bu teke ono, o suru:

"O to haduru iya l'ali-maa.

Teme ebe anu-ehu iya
erehuduru erehu."

32 Chileke mewaru Jizosu ono o shi l'onwu teta dzuru ndzu, bu iya bu owa-a, anyi tukoru gude enya anyi huma-a. 33 Oo ya bu le Chileke woliru iya eli woru dobe l'ekutara iya. O nataakwaru Unme-du-Nso l'eka Nna, bu iphe-oma, Chileke kweru ukwe iya. Iphe-a, unu humaru-a waa iphe-a, unu anu-a bukwa iphe-oma ono, bu iya bu Unme-du-Nso ono, o wuru anyi ono. 34 L'o to bukwa Dévidi be laru l'imigwe l'onwiya; kele yebedua l'onwiya sukwaru:

"Chipfu suru Nnajiuphu mu:

Nõdu mu l'ekutara;

35 jasu teke mu e-me ndu
ohogu ngu g'ephe buru
iphe, ii-zopyabe l'okpa.‡"

36 "Oo ya bu; g'o doo Izurelu mgburugburu enya ren-gurengu le Chileke mewaru Jizosu ono, unu kpopyaberu l'oswebe ono g'o buru Nnajiuphu buru Kéreshi obu."

† 2:28 2:28 Gūnaa Ebvū 16:8-11.

‡ 2:35 2:35 Gūnaa Ebvū 110:1.

³⁷ Noo ya; ephe nūmae ya phọ; meji tsukahụ phẹ. Ephe sụ Pyịta waa ndu-ishi-ozì ndu ọphuu: “Ụnwunna anyi; ?bụ gụnu bẹ anyi e-me?”

³⁸ Pyịta sụ phẹ: “G'izìmanụ iphe-ẹjì unu lwa unu azụ; g'unu lwapfuta Chileke; g'e gude epa Jizọsu, bụ Kéreshi mee unu baputizimu g'unu hakọta l'ẹhu l'ẹhu gẹ Chileke agụaru unu nvụ l'iphe-ẹjì unu; unu a-nata iphe-oma ono, bụ iya bụ Unme-dụ-Nsọ. ³⁹ L'iphe ono bẹ Chileke kwekwaru ukwe lẹ ya e-meru unu; meeru iya unwu unu; meeru iya iphe, bụkpoo ndu nọkwadu ẹnya mẹ iphe, bụkpoo onye Nnajiuphu, bụ Chileke anyi e-ku.”

⁴⁰ Pyịta pfuchaa nno bya epfukwaaphọ igwerigwe opfu ọzo pfushia ya ike bya anmaaru phẹ ọkwa sụ: “Ọphu g'unu dzọo onwunu l'ogbo-a, a-la l'iswi-a.” ⁴¹ Ọo ya bụ; a dū igwerigwe nata ozì iya; e mee phẹ baputizimu. Mbọku ono; iphe, rwuru unu nemadzu mgbo ẹsaa l'umadzu ụkporo iri bya ayìru lẹ ndu kwetawaru nụ.

Umere ndu chiochi mbu

⁴² Iphe, ephe yeerupho ẹhu ememe bụru anọdu abyajekpoepho anuma iphe, ndu-ishi-ozì ono ezi phẹ bya atụkoje nọkobe g'unwune; atụ mgbabẹ l'eri Nri Nnajiuphu waa l'epfu anụ Chileke.

⁴³ Iphe, bụkpoo onyemonye tsuahaa ebvu. Ndu-ishi-ozì ono nọdu emeshi igwerigwe iphe-ohumalenya mẹ iphe, jiru ẹnya, dughbaa biribiri. ⁴⁴ Iphe, bụkpoo ndu kwetarụ kẹ Jizọsu g'ephe ha tuko iphemiphe, ephe nweru tya mgbabẹ. ⁴⁵ Ephe reshikọta ẹku phẹ waa iphemiphe, ephe nweru enweru. Ephe woru iya keeru onyemonye gẹ mkpa haru onye. ⁴⁶ Mbọku-mbọku; ephe atụko tughba nanu je anọdu l'eze-ulo Chileke. Ephe nọdu atughbaje eri Nri Nnajiuphu l'unuphu l'unuphu phẹ; teme ephe nọdu egudeje ẹhu-utso waa obu iphóró eri iphe, bụkpoo iphe, ephe eri eriri. ⁴⁷ Ephe nọdu ekelejekpeepho Chileke. Ephe bụru ndu dū ndiphe mgburugburu l'obu. Nnajiuphu nọdu eyekwaru phẹ ndu ọ dzotaru k'òphúú mbọku-mbọku.

3

Emeta onye ẹniyeni

¹ O be ujiku lanu; Pyịta yẹ Jionu nọdu eje l'eze-ulo Chileke l'okuloku ẹto k'eswe teke eepfufe anụ Chileke. ² Ọ dūru nwoke, shi l'epho bụru ẹniyeni, a pa je edobe l'onu-abata ọphu eekuje “Ọnu-abata-ama-mma.” Nwoke ono bẹ aapatajẹ mbọku-mbọku bya edobe l'oguzo ono g'ọ rwoje ndu abahụ l'eze-ulo Chileke ono arwo. ³ Ọ hūmaepho Pyịta

yẹ Jìonu ẹka ẹphe abata l'ime eze-ulo ono; ọ rwohakwa pẹ pho iphe. ⁴ Ẹphe tabe iya ẹnya. A nonyaa; Pyita su iya: "Lee anyi ẹnya!" ⁵ O leahaa pẹ ẹnya dobesukwanu l'ọ duru iphe, ẹphe abya iya anunu. ⁶ Pyita su: "Mu te enwekwa mkpola-ododo ozoo mkpola-ochaa; ọle ophu mu nweru be mu a-nu ngu. L'ẹpha Jizosu Kereshi, onye Nazaretu; gbalihu jeahaa ije!" ⁷ Ọ lota nwoke ono l'ekutara lo-lia ya eli. G'e jia epfua okpa iya labo waa nkwo okpa iya tetachaa ya. ⁸ Ọ pfulihu pfuru apfuru jeahaa ije. O tsoru pẹ bahu l'eze-ulo Chileke. Ọ nodu apfuphe ete eswa ejephe etu Chileke ẹpha. ⁹ O be teke onyemonye humaru g'o jephe etu Chileke ẹpha; ¹⁰ ẹphe hubechaa ya ama l'oo onye-a, shi nodu "le Onu-abata-ama-mma" eze-ulo Chileke arwo arwo-a. Ọ du pẹ biribiri teme ọ tufukwa pẹ pho ẹhu; mbu iphe ono, e meru iya ono.

Pyita asa opfu l'eze-ulo Chileke

¹¹ O be ge ndiphe humaru g'ogba etso Pyita yẹ Jìonu l'ekameka; ẹphe gbaa mkpu bya anodu ele iya l'onu-ulo ophu eekuje "Onuzo Solomonu." Ọ du pẹ okpobe biribiri. ¹² Pyita humaepho ndu ono ọ su: "Unube ndu Izurelu; ?bu gunu meru g'o gude iphe-a du unu biribiri? ?Bu gunu meru g'o gude unu nodu ele anyi g'ọ bu ike anyi be anyi gude mee nwoke-a o jeahaa ije-a; ozoo l'oo ke g'anyi bu-be ndu akwabẹ Chileke ubvu?" ¹³ Ọ kwa Chileke ke nna anyi oche pẹ; mbu Chileke ono, bu Chileke ke Ebirihamu; bya aburu Chileke ke Ayizaku; buru Chileke ke Jiekopu ono; ọ kwa iya be gudewaa iphe-a, meru nu-a goshi odu-biribiri ke Nwa iya, bu Jizosu; mbu onye ono, unu kpuru nu ndu Romu bya ajikakwa iya pho l'iphu Payileti ono. Payileti ono-a gudehawaa okpoma iya su le ya a-ha iya ke mmanu. ¹⁴ Unu jika onye ono, du iche; teme ọ buru onye pfuberekoto; bya abu-chiaru onye gburu ochi be unu suru g'a haaru unu ke mmanu. ¹⁵ Unu shi nno gbua onye gude ndzu. Obenu le Chileke meru g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu ozo, bu iya bu okpobe-opfu-a, anyi agba ekebe iya-a. ¹⁶ Nwoke-a, unu humaru-a teme ọ buru onye unu maru-a bukwa ike ke Jizosu ono be meru iya o wekorohu; kele anyi kweru l'ike du l'ẹpha iya. Mbu; ọ kwa ekweta ke Jizosu be meru nwoke-a, pfuru l'iphu unu g'unu ha-a o wekorohu.

¹⁷ "Su-a; unwunna mu; mu maru-a l'unu le ndu-ishi unu meru Jizosu egube ono; kele unu ta amadu. ¹⁸ Chileke shi l'eka ono mee iphe, o pfuru l'onu ndu mpfuchiru iya g'ẹphe ha teke ndiche su le Kereshi obu e-je iphe-ehuka. ¹⁹ Oo ya bu g'izimanu lwa unu azu. Unu lwaphuta azu lwaphuta

Chileke g'o hufu iphe-ẹ́jì unu. ²⁰ G'ẹ́hu-guu eshikwaphọ́ l'ẹ́ka Nnajiuphu byaru unu. Ẹ́hu-guu ono a-bya mẹ́ o -ziẹ́pho Onye-Ndzoṭa ono, ọ́ họtahawaru unu ono, bụ́ iya bụ́ Jizosu. ²¹ Jizosu ono a-nọ́du l'imigwe jasụ́ teke Chileke emephu iphemiphe azụ́ g'ọ́ bụ́ru k'òphúú, bụ́ iphemiphe ono, Chileke shi l'ọ́nu ndu mpfuchiru iya pfiaru anyi teke ndiche ono. ²² Mósísu pfukpọ́kwaaru sụ́a: 'Nnajiuphu, bụ́ Chileke bẹ́ e-zi onye mpfuchiru iya g'ọ́ ziru yẹ́bedua. Onye ono a-bụ́ru nwanna unu gẹ́degede. Unu a-nụ́maje iphemiphe, o pfuru; mee ya ememe.' ²³ Onye ata angabẹ́duru onye mpfuchiru Chileke ono nchị́ bẹ́ aa-họ́fu l'echilabọ́ ndibe Chileke mee g'ọ́ laa l'iswi. ²⁴ Iphe, bụ́ ndu mpfuchiru Chileke g'ẹ́phe ha; e -shikpọ́ọ́ lẹ́ Sámẹ́lu je akpaa lẹ́ ndu ọ́phu etso iya nụ́; g'ẹ́phe ha bẹ́ tų́koru pfukọ́ta opfu iphe-a, eme nta-a. ²⁵ Iphe ono, Chileke shi l'ọ́nu ndu mpfuchiru iya sụ́ l'oo-me ono bẹ́ bụ́ unu bẹ́ o pfodoru iya; kẹ́le ọ́o unu bụ́ ụ́nwu ndiche, Chileke kweru ukwe-iphe teke ọ́ sụ́ru Ẹ́biríhamu: 'Ọ́o awa ngu bẹ́ ya e-shi gọ́oru mgboko mgburugburu ọ́nu-ọ́ma'. ²⁶ Chileke yeru onye ejeru iya ozi, bụ́ Jizosu sụ́ g'ọ́ vuru ụ́zo byapfuta unu g'ọ́ gọ́oru unu ọ́nu-ọ́ma, bụ́ iya bụ́ g'ọ́ mee unu l'ẹ́hu l'ẹ́hu g'unu ghaaru ẹ́jo-iphe ono, unu eme ono azụ́."

4

Pyíta asa opfu l'iphu ndu-ishi ndu Jíu

¹ Ẹ́phe kpụ́kwaduru-a opfu, ẹ́phe epfuru ndu ono l'ọ́nu; ndu-ishi uke Chileke waa ndu Sadiusii waa onye-ishi ogbogụ́ eze-ulo Chileke wụ́-pfuta phẹ́. ² Ẹ́hu nọ́du eghu phẹ́ eghu; kẹ́le ụ́madzu ẹ́bo ono ezi iphe bya arakwa iya phọ́ arara l'eshinu Jizosu tetaru dzuru ndzụ́ bẹ́ ee-mechaa shi l'ọ́nwu teta dzuru ndzụ́. ³ Ẹ́phe kpụ́ta phẹ́ je atuchia kẹ́le nchi jíhuwaru. Ẹ́phe nọ́o jasụ́ lẹ́ nchitabọ́hu iya. ⁴ Ọ́le igwerigwe ndu nụ́maru ozi, Pyíta phẹ́ ziru woru onwophẹ́ ye Jizosu l'ẹ́ka. Ndu ọ́phu bụ́ unwoke rwua iphe, dụ́ g'unu nemadzụ́ mgbo iri l'ẹ́bo l'ụ́madzu ụ́kporo iri.

⁵ O be lẹ́ nchitabọ́hu iya ono; ndu-ishi ndu Jíu waa ndu bụ́ ọ́gerenya phẹ́ waa ndu ezije ekemu bya edzukọ́be lẹ́ Jierúsalemụ́. ⁶ Noo ya; Anasu, bụ́ onye-ishi ndu-ishi uke Chileke nọ́kwapho l'ẹ́ka ono waa Kayafasu mẹ́kpoo Jíonu waa Alẹ́guzanda; mẹ́waro iphe, bụ́kpoo ndu shigbaa l'eri ndu-ishi uke Chileke nọ́kotakpọ́ephe l'ẹ́ka ono. ⁷ Ẹ́phe bya eworu ndu-ishi-ozí ono bya edobe l'echi bya ajjahaa phẹ́ ike onye ẹ́phe gude eme iphemiphe onoya; ọ́zoo onye ziru phẹ́ iya nụ́.

⁸ Unme Chileke ji Pyita ẹhu; o pfuahaa sụ phẹ: “Unubẹ ndu-ishi mẹ ndu bu ọgerenya Ízurelu. ⁹ O doru anyi ẹnya l'iphe, unu ekpe anyi ikpe iya ntanu-a bu k'iphe, du ree, e meru onye nọ lẹ mkpa, bu iya bu g'e gude mee nwoke-a g'o wekoro-hu-a. ¹⁰ O lẹ ọo g'unubẹ ndu nọ l'ẹka-a; mẹ iphe, bu ndu Ízurelu mgburugburu makwaru l'ọ bu ike k'epha Jizosu Kéreshi onye Nazaretu ono; bẹ nwoke-a gude wekoro-hu pfuru l'iphu unu-a. Mbụ Jizosu ono, unu kpopyaberu l'oswebe l'onwunu; obenu lẹ Chileke mechakwanaaru bya emee ya o shi l'onwu teta dzuru ndzu ọzo ono. ¹¹ Oo Jizosu ono bẹ e deru nkiya l'ekwo-opfu Chileke sụ:

“ Ọwaa bu mkpuma,
unubẹ ndu akpu ọlo
jikaru, mechaaru bya
aburu mkpuma,
gude ọlo.*, ”

¹² O tọ dudu onye ọzo, adu ike adzota anyi gbahaa Jizosu Kéreshi kpoloko. Ebe o dukwa epha onye ọzo lẹ mgboko-a mgburugburu, Chileke meru g'a maru; mbụ epha, a-du ike dzoo nemadzu gbahaa kẹ Jizosu ono nwekiya.

¹³ Epe numachaa gẹ Pyita yee Jionu asa kpaa kpaa; l'eka epe bu nemadzu mmanu, abudu l'ephe nwuru ekwo; o ji phe ẹnya. Ẹnya gbarwua phe lẹ Pyita phe bu ndu epe lẹ Jizosu shi aswije. ¹⁴ Ophu epe enweedu onu opfu gẹ nwoke obu, e meru o wekoro-hu obu pfukwarupho l'eka ono-a. ¹⁵ Epe sụ Pyita phe g'ephe tugbua lufu l'ulo-ikpe ono g'ephe chia idzu. ¹⁶ Epe sụ: “?Bukpoo gunu bẹ anyi e-me ndu-a? Iphe, bu Jierusalẹmu mgburugburu madzwaru nta-a l'oo phe bẹ Chileke shi l'eka mee gẹ nwoke-a wekoro-hu. Ono bẹ a ta atuduru ego. ¹⁷ Iphe, anyi e-me g'e te epfukashihe iya l'alị Jiu bukwa g'anyi yeshiaru phe ebvu ike g'ephe te epfuehe kẹ nwoke ono ọzo.” ¹⁸ Epe kua Pyita phe bya ataru phe ekemu sụ g'ephe te ephotabaekwa epha Jizosu; ophu epe egudebaekwa epha iya zia iphe l'edzudzu-oha ozobaa.

¹⁹ Pyita yee Jionu bya eyeeru phe onu sụ: “Unu ghanaa ya hata. ?Bu ole ka ree l'iphu Chileke? ?Bu g'anyi nujeru Chileke opfu tọo g'anyi nujeru unu opfu? ²⁰ Kele anyi ta ayikwa haa epfu iphe, anyi humaru bya anumakwapho lẹ nchi anyi.” ²¹ Epe bya anmashibaaru phe onwu ike bya ahaa phe; epe lashia. Ebe o dudu iphe, epe maru, epe a-gbabe okpa nua phe aphu; kele ndiphe ekele Chileke ekele k'iphe, meru nu; ²² opfu lẹ nwoke ono, e meru o wekoro-hu l'uzo, du biribiri ono noghataawaru ukporo apha labo.

* 4:11 4:11 Gūnaa Ebvu 118:22.

*Ndu kẹ Chileke epfu anụ Chileke
g'o mee g'ike dụ phẹ*

²³ A haaepho Pyita phẹ; ephe tugbuwa jepfu ndu ephe l'ephe aswije je akokotaru phẹ iphemiphe ono, ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ọgerenya ono pfuru ono. ²⁴ Ephe nūmachae ya phọ; ephe gude obu lanu kwata epfu anu Chileke su: "Nnajiuphu, bu iya bu Chileke, doberu igwe dobe ali dobe eze mini dobe iphe, bu l'ime iya. ²⁵ Gube onye gude ike Unme-du-Nso mee onye-iche anyi, bu Dévidi; onye shi ejeru ngu ozi; o dee su:

"?Bu gunu kparu iphe,
ohamoha gude
ehu-eghu aba
hanyihanyi?

?O nwuru iwagha be ndiphe
achi ejo idzu ke
mmanu?

²⁶ Ndu eze ndiphe ndu
akwakobe k'ogu.

Ndu-ishi dzukobe g'ephe tsoo
Nnajiuphu ogu;
mbu g'ephe tsoo Kereshi
ogu.†

²⁷ O bu okpobe-opfu l'ephe dzukoru le Jierusalemu l'eka-a; mbu Herodu me Panchiosu Payileti; me ndu ohozo me ndu Izurelu; g'ephe tsoo okpobe Nwa ngu, bu Jizosu, i hotaru ogu. ²⁸ Obenu l'iphe ono tukoru buru g'ephe mee iphe, i chihawaru l'idzu l'o noo g'ee-me iya. ²⁹ Nta-a Nnajiuphu; lenaa egube onwu, ephe anmashiru anyi. Oo ya bu; yenu anyibe ndu ejeru ngu ozi ike l'ehu; g'anyi ta atsujeshi ebvu ililekpoo k'epfu opfu ngu ono. ³⁰ Yetanu eka mee ge ndu iphe eme wekorohu; teme g'anyi gude epa Jizosu, bu Nwa ngu, du nsọ ono meshia iphe-ohumalenya ozo, dugbaa biribiri."

³¹ Ephe pfuchaaru nu Chileke; eka ono, ephe no ono nmakota jijijijii. Unme Chileke bya eji phe ehụ; ephe kwata ziahaa ozi-oma Chileke; ophu ndzu aguedu phe.

*Agbaru mgbā l'iphe;
ke ndu kẹ Chileke*

³² Tobudu iya bu; ndu kweru l'oo Jizosu bu Nnajiuphu phe g'ephe ha toko tugba buru nanu. Obu phe buru nanu. Ophu o dudu onye ophu asujekwadu l'iphe, o nweru bu k'eka iya. Ephe toko iphemiphe tugbabe gbaru mgbā. ³³ Ndu-ishi-ozì ndu asa iya l'edzudzu-oha g'o doo

† 4:26 4:26 Gūnaa Ebvu 2:1,2.

ènya; lẹ̀ Nnajiuphu, bụ́ Jizosu shiwaa l'ònwu teta dzuru ndzụ. Chileke kwatakpọo emeru phẹ́ eze-iphe-oma, parụ́ ẹ́ka g'ẹ́phe ha. ³⁴ Iphe, bukpo g'ẹ́phe ha hụma-dzuru iphe, mkpa iya duru phẹ́. Ndu nweru alì; ọ́zoo ụ́lo reshia ya ³⁵ chitaru ndu-ishi-ozì okpoga iya. A nọ́du ekejèru onyemonye okpoga ọ́bu gẹ́ mkpa onye ha.

³⁶ Noo g'ọ́ nwuru meru iphe, Jíósefù mekwarupho nkiya nno. Jíósefù ono bụ́ onye Lívayi; onye a nwuru lẹ́ Sayipurọ́su, ndu-ishi-ozì gụ́ru Banabasụ, bụ́ iya bụ́ "onye anuje onye ọ́zo ọ́kpụ-ikike." ³⁷ Yẹ́bedua woru alì, o nweru ree bya achìru okpoga iya nùkọta ndu-ishi-ozì.

5

Ananayasu yẹ́le Safayira

¹ Noo ya; nwoke lanụ, eekuje Ananayasu yẹ́e nyee ya, bụ́ Safayira bya erekwaaphọ́ alì phẹ́. ² Ananayasu haphodo aswa alì ono dobe; nyee ya makwaruphọ́. Ọ́ bya ewotarụ ndu-ishi-ozì uphodu iya. ³ Noo ya; Pyíta sụ́ iya: "Ananayasu! ?Bụ́ gụ́nu meru g'ọ́ gude i kwe gẹ́ Nsetanu bata ngu l'obu bya emee ngu g'ì gbaarụ́ Unme-dụ́-Nsọ́ ẹ́regede; mbụ́ g'ì kweta haphodo okpoga, i retaru l'alì ngu? ⁴ Teke ono, i ti shidu ree alì ono; ?tọ́ bụ́du nkengu? Tẹ́me i rechaa ya erere; ?tọ́ bụ́du ngu bẹ́ okpoga iya dụ́ l'ẹ́ka; ọ́ bụ́ru ngu maru iphe, dụ́ ngu ree, i gege gude iya mee? ? Bụ́ gụ́nu meru g'ọ́ gude i kwe g'ẹ́gube iphe ono bata ngu l'obu? Ọ́ tọ́ bukwa nemadzụ́ bẹ́ ì gbarụ́ ẹ́regede ọ́bu; ọ́ kwa Chileke!" ⁵ Anụ́ma, Ananayasu anụ́ma iya; ọ́ daa gbaragadaga nwụ́hu. Ndzụ́ rwuta ndu nùmaru iya nù. ⁶ Ụ́nwokorobyá wulihu bya akwaa ya akwa pata je elia.

⁷ A nọ́ephe iphe, ha g'awa ẹ́to nyee ya bata; ọ́phu ọ́ madụ́ iphe, meru nù. ⁸ Pyíta sụ́ iya: "¿Bụ́waa iphe, gụ́ lẹ́ jì ngu retaru l'alì unu-a baa?"

Ọ́ sụ́ iya: "Ee; l'ọ́ buakwaa ya bụ́ ono."

⁹ Pyíta sụ́ iya: "¿Bụ́ gụ́nu meru g'ọ́ gude gụ́ lẹ́ jì ngu chĩa idzù g'unu hụ́a Unme Chileke ama? Lekwa ndu jeru eli jì ngu alwaphọ́. Ọ́o phẹ́ a-pafufukwa ngu phọ́."

¹⁰ Epfupfụ́, oopfụ́ iya; ọ́ daa gwọ́rogodogo lẹ́ mgboru ọ́kpa Pyíta l'ẹ́ka ono nwụ́hu. Ụ́nwokorobyá ono batashia ọ́ nwụ́huwaa; ẹ́phe pata iya je elikube jì iya. ¹¹ Ndu Chìochì mgburugburu waa ndu ọ́zo, bụ́ ndu nùmaru iphe ono wata anma pyaapyaapya.

Ndu-ishi-ozì kabaa emeshi iphe-ohumalenya

¹² Ndu-ishi-ozì meshiaru ndiphe igwerigwe iphe-ohumalenya, dughbaa biribiri l'echilabọ́ phẹ́ l'ẹ́ka ono.

Ndu kweru kẹ Nnajiuphu g'ẹphe ha tughba nanu ejeje anokobe l'ẹka lanu lẹ Onu-uzo Sólomonu; l'ime eze-ulo Chileke. ¹³ Ophu o dudu ndu ophu ayidu l'ogbo ono jeru atu ama k'etsoru phe; egudekpokwaaro l'ẹphe bu ndu duru ndiphe lẹ nsọ. ¹⁴ Ikpoto nemadzu byaelaa bya ekweta kẹ Nnajiuphu; unwanyi mẹ unwoke. ¹⁵ Ẹphe gude k'iphe ono, ndu-ishi-ozì eme ono pashia ndu iphe, eme je edobe l'aguga gbororo; je enyebegbaa phe l'iphe, aaze aze mẹ l'utute; g'oo-buru Pyita -ghatashia l'o mee phe ẹphe ewekorohu; mbu o -denyiduru phe ẹka; onyonyo iya ahakporu phe nu rwua l'ehu. ¹⁶ Ikpoto nemadzu, shi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, no-kubegbaa Jierusalẹmu ntse gbakodzua patagbaaru phe ndibe phe, iphe eme waa ndu obvu eme. E mee phe ẹphe wekorohuchaa.

Aakpa ndu-ishi-ozì ẹhu ozokwa

¹⁷ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu etsoje iya nu, bu iya bu ndu gba l'ogbo ndu Sadusii tangirihu; jaharu phe iji-ẹnya. ¹⁸ Ẹphe tutachaa ndu-ishi-ozì ono je achiru ye l'ulo-mkporo, oha nwe. ¹⁹ O be l'enyashi; ojozi-imigwe shi l'ẹka Nnajiuphu bya aghashia uzo ulo mkporo ono bata je edufuta ndu-ishi-ozì ono bya asu phe: ²⁰ "Unu je apfuru l'ime eze-ulo Chileke kokotaru ndiphe ako ndzu, shi l'ẹka Kereshi." ²¹ Ndu-ishi-ozì ono kwe iya hm. O be l'utsu; ẹphe je anodu l'eze-ulo Chileke wata ezi iphe.

Noo ya; onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu ye l'iya gba l'ogbo bya ekuko ndu ogbo-ikpe ono g'ẹphe ha; mbu iphe, bu ndu-ishi Izurelu; g'ẹphe nokobe chia okpobe idzu. Ẹphe zia g'e je atufuta ndu-ishi-ozì l'ulo mkporo kputa byapfuta phe. ²² Ndu e ziru jeshia; ophu ẹphe ahumaeduru phe l'ulo mkporo. Ẹphe lwaphuta azu byapfuta ndu-ikpe ono bya asu phe: ²³ Anyi jeshikwaaru; a tuchia ulo mkporo atuchi; gu ya kpukpurukpu. Ndu nche nodugbakwaa nche l'onu-ulo mkporo ono. Anyi tuhaa uzo; ophu o dudu onye anyi humaru l'ime iya. ²⁴ Onye-ishi ogbogu eze-ulo Chileke waa ndu-ishi uke Chileke numa iphe ono; o tufu phe ẹhu; ẹphe rihaa iphe, l'e-me nu. ²⁵ Nwoke lanu gbabata bya asu: "?Unu maru-a l'unwoke-a, unu turu mkporo-a be pfuakwaru l'ime eze-ulo Chileke ezi ndu no l'ẹka ono iphe." ²⁶ Onye-ishi ndu ogbogu ono lufu chita ndu ogbogu je akputa ndu-ishi-ozì ono kpu-phuta azu. Ophu ẹphe egudedu okpehu kputa phe; kele ẹphe atsụ ebvu a -nonyaa ndiphe gude mkpuma tughua phe.

²⁷ Ẹphe kputa ndu-ishi-ozì ono bya edobe l'iphu ndzuko ogbo-ikpe phe. Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke jahaa phe

ají sù: ²⁸ “?Anyi ta anmanarù-a unu òkwa sù g'unu te egudehè ẹ́pha nwoke ono ezi iphe? Unu gude iphe ono, unu ezi ono zigbabe Jierúsalemú. Iphe, unu emekpọ́ephó bú g'unu tukobe anyi ọ́chi nwoke ono l'ishi.”

²⁹ Noo ya; Pyíta yẹ́le ndu-ishi-ozí ndu ọ́phunapho yeeru phẹ́ ọ́nu sù phẹ́: “Ọ́ kwa iphe, Chileke sùru g'anyi mee bẹ́ anyi e-meje. Ọ́ tọ́ búkwa ọ́phu nemadzù pfuru. ³⁰ Chileke nna anyi oche phẹ́; meru gẹ́ Jizọ́su shi l'ọ́nwu teta dzùru ndzù g'unu kpọ́pyabechaaru iya l'oswebe ọ́ nwùhu. ³¹ Chileke wolía ya dobe l'ẹ́kutara iya mee ya Nnajìoha waa Onye-Ndzọ́ta g'oo-shi l'ẹ́ka ono goshi ndu Ízurelú ọ́zo, ẹ́phe e-shi g'izimanù lwa phẹ́ azù; g'ọ́ guaru phẹ́ nvù l'iphe-ẹ́jì phẹ́. ³² Ono bẹ́ anyi bú ekebe iya. Nokwaphọ́ gẹ́ Unmedù-Nsọ́, ọ́phu Chileke anuje onye emeje iphe, o pfuru búkwapho ekebe iya.”

³³ Ẹ́phe nùmae ya phọ́; mbù ndu-ikpe ono; ẹ́phe gùru ọ́ku wù ẹ́hu; bya emeahaa g'ẹ́phe gbushia ndu-ishi-ozí ono. ³⁴ Onye lanù l'ime phẹ́, ẹ́pha iya bú Gameliyẹ́lu gbalihu wata eye ọ́nu. Gameliyẹ́lu ono yì l'ọ́gbo ndu Fárisii; tẹ́me ọ́ búkwarupho onye ezije ekemu; bya abùru onye ndiphe eyeru nsọ́. Ọ́ sù g'a chíta ndu-ishi-ozí ono chífu etezi. ³⁵ Ẹ́phe lufuepho; ọ́ sù ndu-ikpe ono: “Mu sù-a Ízurelú! Unu gebekwa! Unu kwabẹ́kwapho ẹ́nya l'iphe, unu abya eme ndu-a. ³⁶ L'unu maru l'o nwejahawaru teke nwoke, eeku Tiýudasu sùjeru lẹ́ ya bú onye ha shii. Ndu rwuru ọ́nu nemadzù tsoahaa ya. E gbua ya. Ndu ono, etso iya nù ono gbakashìhu. Ọ́gbo, ọ́ watarù laa. ³⁷ E mechaa; o be teke a gùjeru ọ́gu-a; Jiudasu onye Gálili fùtakwa. Ọ́ chíkotakwapho ndu ọ́phu tsoru yẹ́bedua. E gbukwaa ya phọ́. Ndu ono, etsoje iya nù ono túko gbakashìhu. ³⁸ Nokwa gẹ́ kẹ́ ndu-a byaru bya adù nta. Gẹ́ mu karù unu; unu ta adùkwa iphe, unu e-me ndu-a. Unu pakwarù phẹ́ haa. Ọ́ -bùru l'iphe-a, ẹ́phe achì idzu iya-a; ọ́zoo iphe-a, ẹ́phe eme-a shi l'ẹ́ka nemadzù bẹ́ ọ́o-lakwa-a. ³⁹ Obenu l'o -shi Chileke l'ẹ́ka bẹ́ unu taa dùkwa ike akpọ́shi iphe, ẹ́phe eme. L'o -shi Chileke l'ẹ́ka bẹ́ unu e-mechakwaa hùma l'ọ́o Chileke ono l'onwiya bẹ́ unu etso ọ́gu.” Ndu-ikpe ono mee iphe, Gameliyẹ́lu pfuru. ⁴⁰ Ẹ́phe kua ndu-ishi-ozí ono bya e chia phẹ́ iphe bya anmaaru phẹ́ ọ́kwa g'ọ́ tọ́ dùkwa mbọ́ku, ẹ́phe e-gudebaa ẹ́pha Jizọ́su epfu opfu ọ́zo; bya aparu phẹ́ haa. ⁴¹ Ndu-ishi-ozí ono shi l'iphu ndzukọ́ ọ́gbo-ikpe ono túgbua. Ẹ́hu nọ́du atso phẹ́ útso lẹ́ Chileke gùru phẹ́ lẹ́ ndu dù ree k'ẹ́je iphe-ẹ́huka l'opfu ẹ́hu Jizọ́su. ⁴² Ọ́phu ẹ́phe ahadùru ezi iphe, l'eze-ọ́lo Chileke mẹ́ l'unuphu l'unuphu mbọ́ku-mbọ́ku arakwaphọ́ ozi-ọ́ma ono arara l'ọ́o Jizọ́su bú Onye-

Ndzọta ọbu, Chileke kweru ukwe iya ọbu.

6

Aahọta ụmadzu ẹsaa g'ẹphe yeru ndu-ishi-ozí ẹka

¹ O be teke a nọnyaaru; ndu etso ụzo Jizọsu nọdu aka shii eje; ndu Jiu, opfu-alí phẹ bụ Giriku wata agụ aphụ ndu Jiu, ọphu opfu-alí phẹ bụ Hiburu. Iphe, kparụ iya nụ bụ lẹ mbọku-mbọku bẹ ọo bụjeru a -wata eke nri; a ta kpadu ishi ụnwanyi phẹ, ji phẹ anọedu. ² Ndu-ishi-ozí iri l'ẹbo ono bya ekua ndu etso ụzo Jizọsu ono g'ẹphe ha bya asụ phẹ: "Ọ tọ dọkwa ree g'anyi gude k'iphe, eeri l'ọnu haa ezi ozi Chileke. ³ Ọo ya bụ ụnwunna; unu họta ụmadzu ẹsaa l'ime unu; g'anyi ye phẹ opfu nri-a l'ẹka. Ndu ono a-buru ndu aama ẹka ọma ẹme Unme-dụ-Nsọ ji phẹ ẹhu; ẹme ẹphe buru ndu maru iphe. ⁴ Anyịbedua a-nọduepho l'epfu anụ Chileke yẹle ezi ozi-ọma ono."

⁵ Ẹphe zụkota gberegbedegbemu l'iphe ono, ndu-ishi-ozí sụru g'e mee ono. A bya ahọta Sutivinu, bụ nwoke, kweru kẹ Nnajiuphu ọkpobe ekwekwe; ẹme Unme-dụ-Nsọ jikwa iya phọ ẹhu; bya ahọtakwapho Filipu waa Pọrokorosu waa Nikenọ waa Tayimọnu waa Pamenasu; waa Nịkolasu, onye Antiyọku, onye ọhozo, mewaru onwiya onye Jiu. ⁶ Ndu etso ụzo Jizọsu ono bya eduta phẹ byapfuta ndu-ishi-ozí. Ẹphe bya abyabẹ phẹ ẹka; pfuru opfu ẹhu phẹ nụ Chileke.

⁷ A kabaa anuma opfu Chileke l'ekameka. Ndu etso ụzo Jizọsu lẹ Jierúsalemụ kwatakpọo aka shii eje. Igwerigwe ndu-uke Chileke bya ekweta kẹ Nnajiuphu.

Eegude Sutivinu

⁸ Sutivinu buru onye Chileke meru eze-iphe-ọma bya aburu onye ike dọ k'ọphu oomeje oke iphe-ọhumalenya, dọgbaa biribiri l'iphu ndiphe. ⁹ Noo ya; ọ dọru ndu-ishi l'ụlo-ndzukọ ndu Jiu, shi buru ohu. Ndu ono shigbaa Sayirini waa Alẹguzandiriya waa Silisiya waa Eshiya. Tọbudu iya bụ; ẹphe byapfuta Sutivinu ẹphe l'iya lipfuru l'igoligoli. ¹⁰ Ọle Unme Chileke nuru Sutivinu mmamiphe k'ọphu abụjeru teke o yeru ọnu; ọ tọ dọedu onye amakwaduru iphe, oo-pfu. ¹¹ Ẹphe je ebuta nemadzụ ebuta g'ẹphe sụje: "Anyi nọmaru ẹka oopfurwushi Mosisu yẹle Chileke." ¹² Ẹphe gude ẹgube ono kpalia ndiphe waa ndu bụ ọgerenya ndu Jiu waa ndu ezije ekemu. Ẹphe bya akpụta Sutivinu kpụjeru ndzukọ ọgbo-ikpe ndu Jiu. ¹³ E je eduta ndu byaru bya agbaahaa ya ekebe sụ: "Nwoke-a ta adọkwa teke ọ tọo nọdụjedu epfubyishi eze-ụlo-a, dọ nsọ-a waa ekemu Mosisu. ¹⁴ Kẹle anyi nọmaru ẹka ọ sụru

lẹ Jizọsu-a, bụ onye Nazaretu-a bẹ e-mechaa lakashia eze-ulo-a; teme ọobyá agbanwekọtachaa omelali anyi, shi lẹ Mosisu.”¹⁵ Iphe, bukpo ndu ono, nọkọta l'ulo-ikpe ono tuko tabe Sutivinu ọnya l'iphu. Iphu iya nọdu egbuẹpho nwịinwii g'iphu ojọzi-imigwe.

7

Ọnu, Sutivinu eye

¹ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke jia Sutivinu sụ iya: “? Bụ iphe, ndu-a pfuru-a bụ iphe, meru nọ?”² Ọo ya bụ Sutivinu sụ phe: Ndibe anyi; unu gebekwapho-o! Mu sụ-a; ọo Chileke ọphu gbaru g'a tukoje kwabe iya ubvu meru g'onye-iche anyi, bụ Ebirhamu huma iya. Teke ono bụ lẹ Mesopotemiya bẹ Ebirhamu bukwadu; o toko ladu Haranu.³ Noo ya; Chileke sụ iya: “Gbeshi lufu l'alị unu-a; haa ndibe unu; lashia alị ẹka mu l'e-goshi ngu.”⁴ Ọ haa alị Kaludiya tugbua je eburu lẹ Haranu. Nna iya nwuhuepho; Chileke mee ya ọ bya eburu l'alị-a, unu bu ntanu-a.⁵ Ọphu ọ dudu alị ono ọphu Chileke nuru iya g'o nworu teke ono; mbukpo mę ntọkpa lanu. Obenu lẹ Chileke pfuru iya sụ lẹ ya anu iya ya g'ọ buru nkiya mę k'unwu nwanwanwanwanwa iya. Teke Chileke pfuru Ebirhamu iphe ono bẹ Ebirhamu teke anwutakwa nwa.⁶ Chileke suru Ebirhamu: Awa ngu e-mechakwaa laa alị ndu ọzo je aburu ohu; teme eeme phe aphu unu apha asugba ishi.⁷ Obenu lẹ ndu ono, ẹphe a-buru ohu phe ono bẹ mu a-nmakwanu ikpe; e - mechaa ẹphe afuta l'alị ono bya abaaharu mu ẹja l'ẹka-a.⁸ Noo ya; Chileke bya ekweta Ebirhamu ukwe-iphe bya edobe omelali ebu ubvu g'ọ buru iphe-ọhubama k'iphe ono, o kweru iya ukwe iya ono. Ọo ya bụ; Ebirhamu nwuta Ayizaku. Ayizaku nọpho abali ẹsato; e bua ya ubvu. Nokwapho gẹ Ayizaku nwutaru Jiékọpu bua ya ubvu; Jiékọpu nwushia ochochoroche anyi phe ẹphe n'iri l'ẹbo bushichaa phe ubvu.

⁹ “Ochochoroche anyi phe gude iji-ọnya ree Jiósefu ndu Ijiputu. Obenu lẹ Chileke nọ swiru Jiósefu rengurengu.¹⁰ Chileke dzokota iya l'iphe-ẹhuka iya g'ọ ha bya anu iya umere oma waa mmamiphe l'ibe onye eze ndu Ijiputu, bụ iya bụ Fero. Fero mee Jiósefu; ọ buru iya bụ onye-ishi l'alị Ijiputu l'ophu; bya abukwarupho onye-ishi l'okpoku ibe eze gẹdegede.

¹¹ “A nọnyaa ẹjo okpa nri bya l'alị Ijiputu mgburugburu mę Kėnanu. Ọ buru eze iphe-ẹhuka. Ọphu ochochoroche anyi phe ahumaheduru nri, ẹphe e-ri.¹² A nọnyaa; Jiékọpu

nụma lẹ nri dụ lẹ Ijiputu. Ọ bya ezia ochochoroche anyi phẹ g'ẹphe jee. Ọ buru ejeje k'ivuzọ bụ ono. ¹³ O be lẹ k'ẹbo Jíósefu mee g'ẹphe maru lẹ ya bụ nwanna phẹ; ẹme Fero shikwaphọ nno maru ndu unuphu Jíósefu. ¹⁴ Ọo ya bụ; Jíósefu bya ezia ozi g'e je asụ nna iya, bụ Jiékoṣu g'ọ lwatashia Ijiputu; ẹphe lẹ ndu ọkpoku phẹ mgburugburu; ndu tukurọ dụ ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ise. ¹⁵ Ọo ya bụ; Jiékoṣu laa Ijiputu, bụ iya bụ ẹka yẹe ochochoroche anyi phẹ buru jasụ ẹphe nwụshihu. ¹⁶ E vutakọta phẹ laa Shẹkemu je elia l'ilu, Ẹbirihamu gudehawaa okpoga zuta ọkpa-ipfu Hamọ lẹ Shẹkemu.

¹⁷ “O betashiẹpho teke Chileke e-meru Ẹbirihamu iphe ono, o kweru iya ukwe iya ono; ndibe anyi, bu lẹ Ijiputu yekwawaa onwophe iphe; kawaa mebyikpoo shii. ¹⁸ A nonyaa eze ọzo, amaedu kẹ Jíósefu bya aburu ishi ndu Ijiputu. ¹⁹ Ọ gbaberu ndibe anyi ono ẹregede ẹme ọ watakwapọ eme oche anyi phẹ aphụ; k'ophu ọ turu phẹ ekemu sụ g'onye nwuru nwa ọphúú tuphaje iya etupha; g'ọ tọ dzushiru ndzu. ²⁰ Noo teke a nwuru Mósisu bụ ono. Ọ buru ẹguru nwata, dụ ree l'iphu Chileke. E hee ya l'ime ụlo ọnwa ẹto. ²¹ O be teke a pataru iya je edobe gbado iya; nwa Fero kẹ nwanyi tūruta iya bya eworu iya zua; ọ buru nwa iya. ²² E zikọta iya iphe, bukpoo ẹkwo, aanwukpoo anwunwu lẹ Ijiputu teke ono. O shi l'ẹka ono buru eze nemadzu l'opfu ọnu mẹ l'iphe, eeme l'ẹka.

²³ “Mósisu nọephe ụkporo apha labọ; ọ rihaaa lẹ ya e-je agbaphee ndu alị iya, bụ iya bụ ndu Ízurelu. ²⁴ Ọ hụma onye lanụ l'ẹka onye Ijiputu eme iya ẹji. O jepfu iya je agbaaharu iya ọdzori. O gude k'iphe ono chigbuẹkwapho onye kẹ Ijiputu ono l'ẹka ono; shi ẹgube ono melata iya iphe, o meru onye Ízurelu ono. ²⁵ O dobesukwanu lẹ ndu nkiya a-maru lẹ Chileke e-mechaa shita l'ẹka iya mee g'ẹphe nweru onwophe; obenu l'o to doduru phẹ ẹnya. ²⁶ O be lẹ nchitabọhu iya; ọ hụma ẹka ndu Ízurelu labọ alwu ọgu bya ejeshia g'o gboo phẹ; doshiaru phẹ iphe, adaru phẹ nụ. Ọ sụ phẹ: ‘Unu gebe! ?Unu ta amadu l'unu bụ unwunna? ? Bụ gụnu meru iphe, unu achọ onwunu opfu?’ ²⁷ Onye ọphu achọ opfu nwufu Mósisu sụ iya: ‘?Bụ onye meru ngu onye-ishi; yẹe onye-ikpe anyi?’ ²⁸ Tọo ?iimewaa g'i gbua mu g'i gburu onye Ijiputu unyaphu-a? ²⁹ Mósisu numaephe iphe ono; ọ gbafu l'alị Ijiputu gbalaa je eburu l'alị ndu Midiyanu. Ọ nọdu l'ẹka ono nwuta unwegirima labọ.

³⁰ “A nọephe ụkporo apha labọ; Mósisu hụma ojozi-imigwe l'echiegu, nọ l'aguga úbvú Sayinayi. Ojosi ono nọ

l'òku, enwu l'irwu. ³¹ Mòsisu nòdu ele iya ẹnya; ọ dọ iya biribiri. O jekubeshię ya phọ ntse gę ya maru iphe, ọ bụ; ọ nụma olu Nnajjuphu l'òku ono. Olu ono sụru: ³² 'Ọ kwa mu bụ Chileke nna ngu oche phę, bụ iya bụ Chileke kę Ébirihamu; bụru Chileke kę Áyizaku; bya abụru Chileke kę Jiékpọ.' Ndzụ guahaa Mòsisu; ọphu ọ tųduru ama elebaa ẹnya l'ẹka ono. ³³ Ọo ya bụ; Nnajjuphu sụ iya: 'Yefu akpọkpa, i yeru l'òkpa; kele ẹka ono, i pfuru ono bukwa alị, dọ nsọ. ³⁴ Mu lewaru ẹnya hụma ẹgube aphụ, eeme ndibe mu l'alị Ijiputu. Mu hụmawaru iphe-ẹhuka, ẹphe eje; mu byatashia gę mu dzọo phę. Ngwa; bya gę mu zia ngu g'i je Ijiputu.'

³⁵ "Ọ bukwaru-a Mòsisu-a, ndu Ízurelu jikaru sụ iya: 'Bụ onye meru ngu onye-ishi; yęe onye-ikpe anyi-a?' bę Chileke shi l'ẹka ojozi-imigwe iya, Mòsisu hụmaru l'irwu, enwu phoophoophoo phọ họtá; zia ya g'o je abụru onye-ishi waa onye a-gbata phę nụ. ³⁶ Mòsisu meshia iphe-ọhumalenya, dųgbaa biribiri lę Ijiputu bya eshi lę Ijiputu ono dufuta phę. Ọ bya emeshikwaaphọ iphe-ọhumalenya, dųgbaa biribiri lę Eze-ẹnymu-uswe waa l'echięgu charachara, e te budu ebubu, ẹphe nọru ụkporo apha labọ. ³⁷ Ọo ya bụ Mòsisu ono, sụru ndu Ízurelu: 'Chileke e-mechakwaa shi l'echilabọ unu zia onye mpfuchiru iya; g'o ziru mbędua. Ọ bụru yębedua bę unu a-nụmajeru olu' ³⁸ Ọ bụru Mòsisu ono nọ-chiru ẹnya Ízurelu teke ẹphe zakọru l'úbvú Sayınayi l'echięgu, e te budu ebubu phọ. Ọo ya anaru ojozi-imigwe ono, byapfutaru iya l'úbvú ono opfu epfuru ochochoroche anyi phę. Ọ bụru iya shi l'ẹka Chileke nata opfu ono, anụ ndzụ ono wolataru anyi.

³⁹ "Ọle ndiche anyi phę nyiru iya nchị manụ; bya ajjika iya. Ọ dọ phę g'a sụ l'ẹphe laphuru azụ lę Ijiputu. ⁴⁰ Noo ya bụ; ẹphe sụ Eronu: 'Doberu anyi agwa, e-vutajeru anyi ụzo; l'anyi ta amaędu iphe, meru Mòsisu-a, dufutaru anyi lę Ijiputu-a.' ⁴¹ Noo teke ẹphe meru agwa, dọ gę nweswi wata agwagwa. ẹphe wata abọ iphe ono, ẹphe meru l'onwophe ono. ⁴² Tọbudu iya bụ; Chileke wofu phę ẹnya; haa phę; ẹphe gwaahaa kpokpode, nọ l'igwe, bụ iya bụ iphe, e deru l'ẹkwo ndu mpfuchiru Chileke; ẹka Chileke sụru:

"Ndu Ízurelu! Ụkporo apha

labọ bę

unu gbushiru anụ l'echięgu,

e budu ebubu

gude gwaa iphe.

Ẹbe ọ dọdu ọphu unu gude

gwaa mbędua.

43 ?Tòbudu ọ̀lọ-ẹ̀kwa agwa
 Moloku bẹ
 unu vutaru bya evuta
 kpokpode,
 unu kpuru akpukpu
 ọ̀ dọ̀ gẹ̀ k'agwa unu bọ̀
 Refanu?

Iphe ono bọ̀ iphe,
 unu gude ẹ̀ka unu
 meshia wata abaru ẹ̀ja.

Noo g'o gude mu je achita
 unu chighaa Babilonu.*"

44 Ndiche anyi phẹ shi nweru ọ̀lọ-ẹ̀kwa, ẹ̀phe shi
 akpọ̀beje l'ẹ̀ka ẹ̀phe jeberu l'echiegu ono, nemadzu ebudu
 ebubu ono. Ọ̀ bọ̀ru ọ̀lọ-ẹ̀kwa ono egoshi lẹ̀ Chileke swiru
 phẹ-a. E meru ọ̀lọ ọ̀bu gẹ̀ Chileke sọ̀ru Mosisu g'e mee ya,
 bọ̀ iya bọ̀ ẹ̀gube iya ọ̀phu o goshiru iya. 45 Ndiche anyi
 phẹ woru ọ̀lọ-ẹ̀kwa ono ye ọ̀gbo ọ̀phu etso phẹ nọ̀ l'ẹ̀ka. E
 mecha; ọ̀gbo k'ono vuta iya tso ru Jioshuwa je anaa alì ndu
 ọ̀zo; mbọ̀ alì, Chileke chishihawaru ndu bu iya nọ̀ l'onwiya.
 Ọ̀lọ-ẹ̀kwa ono nọ̀ l'ẹ̀ka ono jasọ̀ l'ọ̀gbo kẹ̀ Dévidi. 46 Dévidi
 bọ̀ru onye yẹ̀le Chileke dọ̀ lẹ̀ ree. Ọ̀ sọ̀ gẹ̀ Chileke haa gẹ̀
 ya kpọ̀aru iya ọ̀lọ; ọ̀lọ kẹ̀ yẹ̀bedua, bọ̀ Chileke kẹ̀ Jiékpọ̀.
 47 Ọ̀ bọ̀ru Sólomọ̀nu mechaaru kpọ̀aru Chileke ọ̀lọ ọ̀bu.

48 "Obenu lẹ̀ Chileke, bọ̀ Ọ̀kalibe-kangokotaru-nu te
 ebujedu l'ọ̀lọ, nemadzu kpuru l'ẹ̀ka, bọ̀ iya bọ̀ iphe, Azaya
 bọ̀ onye mpfuchiru Chileke pfuru sọ̀:

49 "Igwe bọ̀ aba-eze mu.

Eliphe bọ̀ru okposhi,
 mu tukoberu ọ̀kpa.

?Bọ̀ ẹ̀gube ọ̀lọ gọ̀nu bẹ unu
 a-kpuru mu?

?Bọ̀ ẹ̀gube awe bẹ mu
 a-nọ̀duje atuta unme
 ọ̀bu?

50 ?Tòbudu mbẹdua gude ẹ̀ka
 mu mee iphemiphe
 ono g'ọ̀ ha?

51 "Unubẹ ndu ẹ̀jo ọ̀kpoma-a; unubẹ ndu-a, l'adagbu opfu
 Chileke lẹ̀ nkuchi-a; unu kpọ̀-chiru obu kpọ̀-chia nchì g'unu
 ta anuma ozi Chileke. Teme unu nọ̀du ajikaje Unme-dọ̀-nsọ̀
 gẹ̀ ndiche unu phẹ jikaru iya. 52 ?Ọ̀ dọ̀ru ndu mpfuchiru
 Chileke mẹ onye lanu, ndiche unu phẹ ata kpaduru ẹ̀hu?
 Ndu ọ̀phu Chileke ziru ozi bẹ ẹ̀phe gbukotaru egbugbu;

* 7:43 7:43 Gúnaa Émọ̀ 5:25-27.

mbù ndu bù phẹ rarù iya arara teke ono sù l'onye lanù ono, p̄fuberekoto kpoloko ono e-mechaa bya. O be nta-a ọ bya: unu deru iya ye; e eworu iya gbua. ⁵³ Oo unu bẹ Chileke gbẹ l'ẹka ụnwu-ọjozi-imigwe iya t̄aru ekemu iya; ẹbe unu angaduru ekemu ono nchị."

A tugburu Sutivinu lẹ mkpuma

⁵⁴ "Ndu ọgbọ-ikpe ono n̄du anù opfu ono; ọ n̄du ata phẹ ẹru lẹ nchị. Ẹphe n̄du atagbaa kp̄okpookpo; l'ẹka ẹhu ẹghu phẹ ẹghu. ⁵⁵ Ọlẹ Unme-d̄-ns̄ọ byaru eji Sutivinu ẹhu. O palia ẹnya lee l'eli; bya ahuma ogbu-nw̄iinwii kẹ Chileke; h̄makwapho Jiz̄osu l'ẹka ọ p̄furu l'ẹkutara Chileke. ⁵⁶ O sù: Unu lek̄p̄odapho imigwe g'o gheru ọnu; Ab̄ubu-Ndiphe p̄furu l'ẹkutara Chileke!" ⁵⁷ Ẹphe chishia mkpu sw̄o-chishia ẹka lẹ nchị. Ẹphe wulihu ugbo lanù je az̄ugude iya; ⁵⁸ kp̄uta iya kp̄ufu l'ime mkp̄ukpu; jeshia ya atugbu lẹ mkpuma. Ndu eje iya atugbu ch̄iru uwe phẹ w̄shiru nwoke, eekuje S̄olu. ⁵⁹ A n̄du at̄u iya mkpuma ono; o kua Chileke sù: "Nnajiuphu, bù Jiz̄osu; natakwa ndz̄u mu!" ⁶⁰ O gbushi ikpere chia mkpu sù: "Nnajiuphu! Ta aḡukokwaru phẹ iphe-ẹji-a, ẹphe eme mu-a!" O p̄fuchaa nno; ike bv̄u iya.

8

S̄olu akpa Ch̄iochi ẹhu

¹ A n̄du ẹgbu Sutivinu; S̄olu n̄du ekwe l'ishi. Noo ya; e shi mb̄oku ono ḡedegede; a wata akpa Ch̄iochi ẹhu lẹ Jierúsalem̄u kp̄ashiahaa phẹ iya ike. A ch̄ikashikotachaa ndu ono, kweru n̄u ono g'ẹphe hak̄ota a -gufukwa ndu-ishi-ozì. Ẹphe gbakashihu dzuru al̄i Jiudiya waa al̄i Samériya. ² Ndu Chileke d̄uru lẹ ns̄ọ harù bya akwaa ẹkwa Sutivinu pata iya je elia mēbekpoep̄ho nkiya ree.

³ S̄olu kukebekp̄o ẹhu gẹ ya gbukaa Ch̄iochi ọbu bya etsoru jepheahaa l'unuphu l'unuphu tsoru akp̄utagbaa ụnwanyi mẹ unwoke phẹ ach̄i eye l'ulo mkp̄oro.

Ozi-oma rwuru Samériya

⁴ Oo ya bù; ndu ono, kweru n̄u ono, a ch̄ikashiru ẹphe dzuru ẹkameka ono n̄du ezīep̄ho ozi-oma kẹ Jiz̄osu. ⁵ Filipu jeshia mkp̄ukpu Samériya je ep̄fukashiaru ndu ẹka ono kẹ Kéreshi. ⁶ Ndu ẹka ono n̄umaep̄ho iphe, oopfu; bya ah̄makwapho iphe, d̄u biribiri, oomeshi; ẹphe ngab̄ekotar̄u iya nchị. ⁷ Ẹphe h̄uma lẹ ndu ọbv̄u eme d̄u igwerigwe; ọ n̄du echigbaa mkpu agbaf̄utagbaa l'ẹhu ndu ono. Ẹphe h̄makwapho lẹ ndu ibe ẹhu phẹ nw̄uhuru anw̄uhu; m̄e ndu ẹniyeni d̄u igwerigwe; o mek̄otachaa phẹ; ẹphe wek̄orohu. ⁸ Ẹhu ẹmereme dzuru mkp̄ukpu ono.

⁹ Ọ dọru nwoke, ẹpha iya bụ Sayimonu, bu lẹ mkpukpu ono, anọduje eme omamanshi. Ọ nọdu emeje iphe, dughbaa ndu Samériya biribiri. Ọ sụ l'ọ tọ duedu onye ha g'ọo ya. ¹⁰ Mkpukpu ophu mgburugburu nọdu awuje gidigidi ejepfu iya; ẹgíríma mẹ ọgerenya. Ẹphe sụ: “Ọ kwa nwoke-a bụ Eze Ike Chileke ọbu.” ¹¹ Nwoke ono shiwaa ụzenya meta omamanshi k'ọphu onyemonye tukurú sụ l'ọ bụ ọkpobe nemadzụ. ¹² No iya; Filipu byaẹpho bya ezia phẹ ozi-oma kele ọo Chileke bụ eze waa l'ọo Jizọsu Kéreshi bụ Onye-Ndzọta; ẹphe kweta. E meshia phẹ baputizimu; unwanyi mẹ unwoke. ¹³ Sayimonu l'onwiya kwetakwaphọ. E mekwaa ya phọ baputizimu; ọ nọdu anọephọ Filipu ntse. Ọ nọdu asajechaa ọnu saanchi mẹ ọ -huma oke iphe-ohumalenya, dughbaa biribiri, Filipu emegbaa.

¹⁴ Ndu-ishi-ozí nọdu lẹ Jierúsalemú numa lẹ ndu Samériya natawaru opfu Chileke. Ẹphe zia Pyíta yẹe Jiọnu g'ẹphe je ẹka ono. ¹⁵ Ẹphe byarwuta bya epfuru nọ Chileke gẹ ndu ono, wowaru onwophẹ ye Jizọsu l'ẹka ono nata Unme-dụ-Nsọ. ¹⁶ Lẹ teke ono bẹ bukwađu l'ẹpha Nnajiuphu, bụ Jizọsu bẹ e meru phẹ baputizimu; ophu ọ tọko dudu mẹ onye lanu natawaru Unme Chileke. ¹⁷ Noo ya bụ; Pyíta yẹe Jiọnu bya ebyibe phẹ ẹka; ẹphe nata Unme-dụ-Nsọ ono.

¹⁸ Sayimonu huma l'ẹphe nataru Unme-dụ-Nsọ ono gẹ ndu-ishi-ozí ono byaberu phẹ ẹka. O kwee Pyíta yẹe Jiọnu okpoga ¹⁹ sụ: “Unu menaa gẹ mu nweru ẹgube ike ono g'ọo-bujekwanuru onye mu byiberu ẹka l'ọo-nata Unme-dụ-Nsọ.”

²⁰ Pyíta sụ iya: “Gẹ gu l'okpoga ngu lakwaa l'iswi! ?I dobesu l'ii-zuta iphe, Chileke nuru kẹ mmanu azuta? ²¹ I ti yikwa l'ozí-a; kele ọkpoma ngu ta adudu ree l'iphu Chileke. ²² G'izimanu lwa ngu azu l'ejo ọriri ngu ono. Rwo Chileke arworwo g'a maru; ?oguru ngu nvu l'iphe-eji ono, i shi ari ono? ²³ Kele mu maru l'ọo ẹnya-pfurupfuru jiru ngu ẹhu; teme eme ejo-iphe kewaa ngu ẹgbu.”

²⁴ Sayimonu sụ Pyíta phẹ: “Jiko unu pfuru nọ Chileke g'ọ tọ dọ iphe ono, unu pfuru ono dọru ophu e-me mu nọ.”

²⁵ Noo ya; Pyíta waa Jiọnu kochaa akọ iphe, Jizọsu meru bya ezichaa ozi-oma Chileke l'ẹka ono; ẹphe laphushia azu lẹ Jierúsalemú. Ẹphe nọdu ezi ozi-oma ono l'uzo lẹ mkpukpu, dọ igwerigwe lẹ Samériya ẹka ẹphe atugbu.

Filipu yẹe eze onye Itiyopiya

²⁶ Ojosi-imigwe shi l'ẹka Nnajiuphu byapfuta Filipu bya asu iya: “Kwakọbe jeshia uzo ndohali. Kwaseru jasụ g'i lufu lẹ gbororo ono, shi lẹ Jierúsalemú ghabua echiegu ẹka e te

budu ebubu jeshia Gaza ono.”²⁷ Filipu kwakòbè; ò buru iya ejeje. O -rwuèpho gbororo ono; ò hùma onye Itiyopiya, kwatakpòoru buru oke nemadzù, a harù aháhá. O buru iya eletaru Kandesi, bù eze-nwanyì Itiyopiya ẹnya l'okpoga iya.²⁸ O shi jee abarù Chileke ẹja lẹ Jierúsalemù. O nòdu l'ime ụgbo-inya iya ala unuphu. O nòdu agù opfu Chileke l'ẹkwò, Azáya onye mpfuchiru Chileke deru.²⁹ Unme Chileke sù Filipu g'o jepfu ụgbo-inya ono je etsokube iya ntse ntse.³⁰ Filipu jekube iya bya anuma ẹka ọogu ẹkwò Azáya. O sù iya: “?O doru ngu ẹnya; mbù iphe, iigu?”

³¹ Nwoke ono sù iya: “?Denu g'oo-shi doo mu ẹnya mẹ ò -dùdu onye ziru mu iya nù?” O sù Filipu g'o nyibata bya g'ẹphe l'iya nòdu l'ime ụgbo-inya ono.³² Ẹkwò-opfu Chileke ẹka ọogu bù ẹka Azáya deru sù:

“Onye ono dù g'aturu,
a kpù eje egbugbu.

O nò nwadoo gẹ nwaturu,
eebushi ẹjí.

Ophu o pfuduru mẹ akpuru
opfu lanù.

³³ E meru iya iphe-iphere
ọle ikpe, a nmarù iya
bẹ e mechaarù mebyia.

?Bù onye atúkota ọnu g'awa
iya gbaru?

Kẹle a kpọ-kwofuru ndzù
iya akpọ-kwofu lẹ
mgboko.*”

³⁴ Nwoke ono jia Filipu sù: “Jiko kanuru mu. ?Bù onye bẹ onye mpfuchiru Chileke ono epfuru? ?Oopfu opfu ẹhu iya tọo oopfu opfu ẹhu onye ọzo?”³⁵ Filipu wata iya ezi iphe. O shièpho l'iphe ono, ọogu ono wata iya ezi ozi-oma kẹ Jizọsu.

³⁶ Ẹphe jenyaa ẹphe byarwuta ẹka mini dù. Nwoke ono sù: “?Tòbudu mini baa? ?Bù gunu kparù iphe, i tii medu mu baputizimu l'ẹka-a?”

³⁷ Filipu sù iya: “I -gudewaa obu ngu g'ọ ha kweta bẹ eemekwa ngu-a baputizimu.”

O sù iya: “Ee! Mu kwetakpòwaru lẹ Jizọsu Kéreshi bù Nwa Chileke.”

³⁸ Nwoke ono sù g'onye anga ụgbo-inya ono pfuru; ò pfuru. Filipu yẹe nwoke onoya swìru bya atùko rwuba lẹ mini. Filipu mee ya baputizimu.³⁹ Ẹphe rwufutaèpho lẹ mini ono; Unme Nnajiuphu mee Filipu o phuhu; ophu nwoke ono ahumaeduru iya. Onye Itiyopiya ono tųgbua

* 8:33 8:33 Gúnaa Azá 53:7,8.

jeshia iphe, ooje; ẹhu nọdu atso iya uto l'uzo. ⁴⁰ Ẹka a humaru Filipu ozo buwaruro le Azotosu. O pfukota opfu Chileke l'ekameka, o ghataru jasu o jerwua Sizariya.

9

Jizosu afuru Solu l'uzo

¹ Su-a; eshinu Solu eyeshikwada ndu etso uzo Jizosu ebvu ike l'ee-gbushi phe; bya eseshi ike ge ya gbushia phe; o tugbua jepfu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ² je asu iya g'o deru ekwo nu iya, ya e-goshije l'ulo-ndzukọ ndu Jiu me ya -rwua Damasukosu; g'oo-buru ya -huma onye etso uzo nwoke onoya; ya atua ya mkporo kpata iya kpuru bya Jierusalemu; unwanyi me unwoke phe.

³ O jenyaa l'uzo Damasukosu ono; o nọdu abyawaa ejerwu. A nonya iphoro shiepho l'imigwe chaepho vaa chaphee ya mgburugburu. ⁴ O daa kpurumu mbu Solu. O numa olu-opfu, suru iya: "Solu! Solu! ?Bu gunu meru iphe, iikpa mu ẹhu?"

⁵ Solu su iya: "?Bu onye be i bu Nnajiuphu?"

Olu ono su iya: Oo mu bu Jizosu; onye iikpa ẹhu-a. Ootukwaru ngu me i nọdu agba okpa le mpyipyi-oshi. ⁶ Ẹhu wata iya anma anmanma. Onu kugbabechaa ya akugbabe. O su: "Nnajiuphu; ?bu gunu be mu e-me." Nnajiuphu su iya: "Gbeshi bahu l'ime mkpukpu aka aa-karu ngu iphe, ii-me."

⁷ O kpoo ndu ephe le Solu swi opfu; kele ephe anu olu ono; ophu ephe ahumaduru onye epfu iya nu. ⁸ Solu gbalihu bya asaa enya; ophu o puhedu uzo. Ephe gude iya l'eka duba l'ime Damasukosu. ⁹ O nokota abali eto ono; ophu o humaduru uzo; ophu o riduru nri; ophu o nguduru mini.

¹⁰ O duru onye etsoje Jizosu, bu le Damasukosu, epha iya bu Ananayasu. Nnajiuphu byapfuta iya l'ophulanya bya asu iya: "Ananayasu!" O za iya: "Owe Nnajiuphu!"

¹¹ O su iya: "Kwakobe jeshia l'uzo, eekuje Uzo-pfuru-nhamunha. I -rwua l'ulo Judasu; gi ji aji onye Tasosu, epha iya bu Solu. O no l'eka ono epfu anu Chileke; ¹² bya ahumakwapho nwoke, epha iya bu Ananayasu l'ophulanya aka o byaru abyabe iya aka l'ishi mee ya g'o puhahaa uzo."

¹³ Ananayasu su: "Nnajiuphu! A dukwaa igwerigwe pfuaru mu opfu nwoke-a; pfukotaru mu ejo-iphe, o meru ndu duru ngu nsọ le Jierusalemu. ¹⁴ A suru l'onye-ishi uke Chileke ziru iya g'o bya akputakota onyemonye, sukpooru loo ngu bu Nnajiuphu iya."

¹⁵ Nnajiuphu sù iya: “Jerò! Kẹle ọo mu ọ́taru iya g’o jeeru mu ozi; g’oomee gẹ ndu abudu ndu Jiu mẹ ndu-ishi phẹ mẹkpoo ndu Ízurelú maru onye mu bú. ¹⁶ Mu e-goshi iya iphe-ẹhuka, oo-jekọta lẹ k’iswi ẹhu mu ono.”

¹⁷ Noo ya; Ananayasu jeshinaa. O jerwua bya abahu l’ulo ọbu; bya abyabẹ Sọlu ẹka sù iya: “Nwanna mu Sọlu! Nnajiuphu, bú Jizọsu l’onwiya sùru gẹ mu bya. Ọo Jizọsu ono bú onye goshiru ngu onwiya l’uzo teke ịibya ẹka-a. Ọ sùru gẹ mu bya emee ngu g’i phuahaa ọzo ọzo; waa g’i nata Unme-dụ-Nso.” ¹⁸ Teke ono teke ono; iphe, dụ g’akpanyaka shi Sọlu l’ẹnya dafu; ọ phuahaa ọzo ọzo. Ọ gbalihu; e mee ya baputizimu. ¹⁹ Ọ gbẹ teke ono bya eria nri; ike dụ iya.

Sọlu epfu opfu Chileke lẹ Damasukosu

Yẹe ndu etso ọzo Jizọsu nọo ujiku olemole lẹ Damasukosu. ²⁰ O jegbabẹ ọlo-ndzukọ ndu Jiu je awata ezi lẹ Jizọsu bú Nwa Chileke.

²¹ Ọ tufu ndu nọmaru iya nù ẹhu. Ẹphe sù: “?Tọ bunaa nwoke-a bẹ bú onye-a, shi egbushi ndu eeku ẹpha-a lẹ Jierúsalemú-a? Iphe, ọ byadoru ẹka-a bukwa gẹ ya bya akpọtachaa phẹ chijeru ndu-ishi uke Chileke.”

²² Sọlu nọdu akaẹpho epfu opfu Chileke epfushi iya ike; egoshi l’ọo Jizọsu, bú Kéreshi ọbu; bya eyechaaru phẹ iphe, meru g’o gude ọ dụ nno l’ẹnya iya l’ẹnya iya k’ọphu ndu Jiu, nọ lẹ Damasukosu enwehedu ọnu opfu.

²³ A nọepho ujiku olemole; ndu Jiu nọkobe chia idzù egbu Sọlu. ²⁴ Obenu l’a byaru agbaarụ iya ama l’eemeakwaa g’e gbua ya. A nọdu anọduje eche nche eswe l’ẹnyashi l’ọnu-oguzo, eeshije bahu l’ime mkpukpu ono g’eeme huma Sọlu gbua. ²⁵ O be l’ẹnyashi; ndu ọnyà iya parụ iya ye lẹ nkata, a turu eri pyoo l’uzo l’igbulọ, e gude kpuphe mkpukpu ono mgburugburu pazeta iya; o rwua alị.

Sọlu alwa azu lẹ Jierúsalemú

²⁶ Sọlu tųgbua bya ejerwua Jierúsalemú bya ejeshia gẹ ya jepfu ndu etso ọzo Jizọsu. Ndzụ tųko guahaa phẹ; kẹle ẹphe te ekwedu l’ọo búwaa onye etso ọzo Jizọsu. ²⁷ Ọo ya bú; Banabasu yeru iya ẹka duru iya jepfu ndu-ishi-ozí bya akọoru phẹ akọ gẹ Sọlu gude huma Nnajiuphu l’uzo; kọkwaarú phẹ phọ gẹ Nnajiuphu l’onwiya gude pfuru yeru Sọlu. Ọ tųaru phẹ ọnu gẹ Sọlu gude pfushiahaa kẹ Jizọsu ike lẹ Damasukosu.

²⁸ Tọbudu iya bú; ndu-ishi-ozí kwe g’o jeje g’ọ dụ iya lẹ Jierúsalemú. O tsokwarupho Jierúsalemú epfushi iya ike l’ọo Jizọsu ziru iya gẹ ya pfu iya l’iswi ẹhu iya. ²⁹ Yẹle ndu Jiu, epfu opfu Giriku nọdu anọduje atụ ịgologoli. A nọnyaa;

ẹphe meahaa g'ẹphe gbua ya. ³⁰ A nonyaa unwunna numa iya; ẹphe duru Sọlu jerwua Sizariya; je eyeru iya ẹka o jeshia Tasosu.

³¹ O bueru iya pho bu le nchi adu Chiochi doo ke nwa teke ono, bu iya bu ndu ophu nokota le Jiudiya me Galili me Sameriya. Chiochi nodu apalihi aka eshihu ike eje. Epeh nodu eme uche Chileke. Unme-du-Nso nodu eyekwaru phe nemadzu k'ophu obu ka phe eshihu ike.

Pyita eje Lida waa Jiopa

³² Pyita tsoru ekameka jegbabẹ. O be ujiku lanu; o jeshia ge yele ndu du nsọ, bu le Lida kwee. ³³ O rwua l'eka ono; o huma nwoke, epha iya bu Iniyasu, iphe lonwushiru ibe lanu k'ophu o dabyiru l'iphe, aazeje aze nōwaa apha esato; ophu o gbeshijeduru agbeshi. ³⁴ Pyita kua ya: "Iniyasu! Gbeshi le Jizosu mewaru; i wekorohu. Gbalihu phu-lita iphe, ii zeje aze." ³⁵ Ndu bukota le Lida waa le Sharonu huma l'o wekorohuwaru tsoru ejephe; epeh kweta bya eworu onwophe yee Nnajiuphu l'eka.

³⁶ Le Jiopa be o duru nwanyi lanu, bu onye ke Kereshi. Nwanyi ono anoduje eme ree tekenteke; teme o nodu anoduje emeru ndu adudu g'o du phe iphe-oma. Epha iya bu Tabita, bu iya bu Dokasu l'opfu Giriku; ozoo umoro-onyimu. ³⁷ A nonyaephe teke ono; iphe meahaa ya. O nwuhu. A bya awube odzu ono ehu bya aparu iya nyihu ulo-eli je enyebe. ³⁸ Noo ya; ndu etso uzo Jizosu, bu le Jiopa numa le Pyita no le Lida, nokwaa ntse le Jiopa ono. Tobudu iya bu; epeh zia umadzu labo g'ephe je ekua Pyita g'o bya egwegwa. ³⁹ Pyita kwakobeephe tsoru phe. O rwua; e duru iya nyihu ulo-eli ono. Unwanyi, ji phe anodedu do-pee ya mgburugburu toko aara ekwa egoshigbaa ya uwe, Dokasu kwashiru teke o no ndu. ⁴⁰ Pyita chishikota phe l'eka ono bya egbushi ikpere bya epfuru nu Chileke. O bya aghaa enya lee odzu ono bya asu: "Tabita! Teta dzuru ndu!" O saa enya. O humaephe Pyita; o gbalihu nodu anoo. ⁴¹ Pyita bya aloa iya l'eka yeru iya eka; o pfuru apfuru. Pyita bya ekua Chiochi l'ophu waa unwanyi ono, ji phe ta anodedu ono; bya eduru Tabita nu phe g'o tetawaru dzuru ndu-a. ⁴² E pfudzuru iya le Jiopa. A du igwerigwe woru onwophe ye Nnajiuphu l'eka. ⁴³ Pyita buru l'ulo Sayimonu noo odu le Jiopa. Sayimonu ono bu onye eseje akanya l'akpo-anu.

10

Pyita eje ibe Konelusu

¹ Ọ dọru nwoke lanu, bu le Sizariya. Nwoke obu aza Konelusu. Ọ bu onye-ishi ndu ojogu ndu Romu. Ndu o bu ishi phe bu ndu ojogu ukporo ise le "Ogbo ojogu ndu Itali." ² Konelusu bu onye akwabeje Chileke ubvu. Ye ndibe iya g'ephe ha nodu atsụ Chileke ebvu. Ndu Jiu, enwedu iphe be onujekpoo iphe shii; teme o nodu epfuje anu Chileke tekenteke. ³ O be ujiku lanu; g'enyanywu swifwaru l'ishi; o humakpoo ojozi-imigwe, shi l'eka Chileke rengurengu l'ophuleny a g'o bataru bya ekua ya su iya: "Konelusu!"

⁴ O gude ndu-agugu lee ojozi-imigwe ono enya; bya asu iya: "Owe-e! ?Bukwa ole Nnajiuphu?"

Ojozi-imigwe ono su iya: "Chileke numawaru epfupfu iipfuje anu iya bya anataakwapho iphe-oma ono, iimeje ono. Chileke nyatawaru ngu. ⁵ Haru unwoke zia g'ephe je Jiopa je ekua nwoke lanu, epha iya bu Sayimonu; onye epha iya bukwapho Pyita. ⁶ O byaru abyabya. O no l'ulo nwoke ono, eekuje Sayimonu ono, bu l'aguga eze-enyimu bya abukwarupho onye eseje akanya l'akpo-anu." ⁷ Ojozi-imigwe ono, shi epfu eyeru Konelusu ono tugbuepho; o kua unwokoro iya umadzu labo bya eyeru phe onye ojogu lanu; Chileke duru le nsu, yi le ndu anu-kubeje Konelusu ntse ejeru iya ozi. ⁸ O bya akochaaru phe iphe, meru nu; o zia phe g'ephe jeshia Jiopa. Epe tugbua jeshia.

⁹ O rwua nchitabohu iya ge ndu-ozì ono abyawaa erwu Jiopa; Pyita nyihu eli ulo, du baswaa l'echi eswe; jeshia epfuru nu Chileke. ¹⁰ A nonyaa egu gahaa ya. O du iya g'a su le ya riwaru nri. Nri shikwaduru l'oku. Noo ya; o gbè du g'o bu mgbenya zinwutaru iya enya. ¹¹ O huma g'imigwe gheru onu; huma iphe, shi l'igwe alwa l'ali; iphe, du g'ekwa ochaa, ha shii, e setachaaaru eka l'ishi-ishi iya uzo eno gude ewozeta l'ali. ¹² L'ime ekwa ono be o to dudu egube anu, nweru okpa eno, du le mgboko-a adudu iya nu. Ebe o dudu egube anu, akpu wuruwuru adudu iya nu. Ebe o dudu egube enu, ephe l'eli adudu iya nu. ¹³ O numa olu, suru iya: "Gbeshi Pyita! Gbua ria!"

¹⁴ Pyita su: "Mu tee rikwa Nnajiuphu! Mu teke eriswekwaa iphe, ta agbaduru k'opu ee-ri iya; ozoo iphe, aaso nsu." ¹⁵ Olu ono sukwa iya k'ugbo ebo: "Ta adukwa teke iisubaa l'iphe, Chileke suru g'a ta soshi nsu be aaso nsu." ¹⁶ Iphe ono mee nno ugbo eto. E mechaa; e wolia ya woba l'imigwe.

¹⁷ Pyita rihaa iphe, ophuleny a pho bu; o tufu iya ehu. Teke ono be ndu Konelusu ziru ozi chotawaru ulo Sayimonu jewaa je apfuru l'onu-abata. ¹⁸ Epe kua oku

bya ajja sù: “?Ò dùru onye byaru abyabya, bu l'èka-a, èpha iya bù Sayimonu Pyita?”

¹⁹ Pyita nõdu arikwadia iphe, òphulenyà phò bù. Unme Chileke sù iya: “Gebekwa! Ò dukwaru umadzu èto, nõ l'èka-a, achò ngu nõ. ²⁰ Gbalihu nyizeta je etsoekwaru phè phò; te ejekpokwaa anmagbùbe; kèlè ò kwa mbedua ziru g'èphe bya.” ²¹ Pyita nyizeta je asù phè: “Òo mbedua bè unu achò òbu. ?Unu byaru gunu?”

²² Èphe sù iya: “Ò kwa Kònelusu, bù onye-ishi ndu ojàgu ndu Romu bè ziru anyi g'anyi bya. Ò bù onye obu òma; tème ò bùru onye Chileke dùru lè nsò. Ò bù onye ndu Jiu eyeru nsò shingushingu. Ojosi-imigwe sùru iya g'ò zia g'ì bya l'ùlo iya g'òo-nùma iphe, ii-pfu.” ²³ Pyita bya eduta phè; èphe je akwaa akwakwa.

Ò be lè nchitabòhu iya; ò gbèshi tsoru phè. Ùnwunna, bu lè Jiopa hakwarupho tsoru iya. ²⁴ Ò be lè nchitabòhu mbòku ono; èphe jerwua Sizariya, bù èka Kònelusu yèe abubu iya g'èphe ha mè ndu ònyà iya phè, ò ziru g'èphe bya nõ echeru iya. ²⁵ Pyita bahùshia l'ùlo; Kònelusu gbapfu iya je adaa kpurumu l'iphu iya abarù iya eja. ²⁶ Pyita kpùlia Kònelusu sù iya: “Gbèshi agbèshi lè mu bù-a nemadzù mmanù g'ì bù ono.” ²⁷ Pyita yèlè Kònelusu bókwaseru ùja jasuru èphe bahù l'ime ùlo Kònelusu. Èphe je ahùma ikpoto òha, dõru iya nõ. ²⁸ Ò sù phè: “Unu maanarù-a l'onwunu rengurengu l'ò dù lè nsò l'omelalì anyibe ndu Jiu kè g'onye Jiu kpapfu onye abudu onye Jiu; òzoo g'ò dùru iphe, yèe onye abudu onye Jiu anòdu emegbaa. Òlè Chileke goshiru mu sù g'ò tò dukwa onye mu a-soje nsò; òphu ò dukwa onye mu a-suje l'ò tò gbaduru k'òphu mu e-denyi iya èka. ²⁹ Ò bùru iphe ono meru g'ò gude òphu mu ejekpodaru rò akpa ishi iphe, eekuru mu. Mu tsoerupho ndu unu ziru g'èphe bya ekua mu. Sù-a; iphe, mu ajì nta-a bù: ?unu ekuru mu gunu?”

³⁰ Kònelusu sù: “Ègube nta-a nwaraswaphuru, bù iya bù l'òkuloku k'èto k'eswe ègube-a bè mu nõ epfu anù Chileke l'ùlo mu. No iya; mu bya ele ènyà; onye yeru uwe, egbu nwìnwii pfuwaru mu l'iphu. ³¹ Ò sù mu: Kònelusu! ‘Chileke nùmaakwaru epfupfu, iipfu anù iya; nyatakwaaphò iphe-òma, iimeje. ³² Gè mu zia nemadzù g'e je ekua onye èpha iya bù Sayimonu; tème èpha iya bukwarupho Pyita. Ò byaru abyabya. Ò nõ l'ùlo Sayimonu onye akanya akpò-anù, bu l'agùga eze-ènyimu.’ ³³ Tòbudu iya bù; mu zìkwapho nemadzù teke ono teke ono g'a bya ekua ngu. I mekwaa ree g'ì byaru-a. Nta bè anyi nõkotaakwaa l'iphu Chileke anga g'anyi nùma iphe, Chileke a-sù ngu g'ì pfuaru anyi.”

Onu, Pyita eyeru Konelusu

³⁴ Noo ya bu; Pyita wata eye onu. O su: "Nta be o dowaru mu enya le Chileke ta akpochadu mkpocha. ³⁵ O to pfudu kele nemadzu shi l'ali ophuu; ozoo l'o shi l'ali ophuu. Iphe, bukpo onye atsụ iya ebvu; teme o nodu emeje iphe-oma be o nabatawaru. ³⁶ Sụ-a; Chileke ziru ndu Ízuru ozi bya eshi l'eka Jizosu Kéreshi zia phe ozi-oma k'ehu-guu. O bu Kéreshi ono, bu iya bu Nnajiuphu onyemonye. ³⁷ Unu mawaru iphe, wataru ememe le Gálili jasụ o mekota le Jiudiya mgburugburu ge Jionu rachaaru k'eme baputizimu arara. ³⁸ Unu numawaru ke Jizosu, bu onye Nazaretu; ge Chileke meru Unme-du-Nso ji iya ehu bya emee ike du iya k'ophu o tukoru ekameka jephee nodu eme iphe, du ree; atoje onyemonye l'egbu, Nsetanu keru iya; kele Chileke swiru iya. ³⁹ Anyibedua gudekpoo enya anyi huma iphe, Jizosu meru l'ali ndu Jiu waa Jierusalemu. Ndu Jiu woru iya kpopyabe l'oswebe; o nwuhu. ⁴⁰ Ole Chileke meru o shi l'onwu teta dzuru ndu g'o nochaa ru ujiku eto l'ilu; bya emee o goshi onwiya le ya dzu ndu. ⁴¹ Ophu o budu onyemonye be humaru iya nu. O buepho anyibedua, l'atu onu iya-a, bu ndu Chileke hotaru-a be humaru iya nu. Anyi l'ia nokporu ria nri nga iphe, aangụ angungu ge Chileke mechaaru o shi l'onwu teta dzuru ndu. ⁴² O zia anyi su g'anyi zikashiaru onyemonye ozi-oma ono. Su g'anyi saaru iya ndiphe l'o bu iya be Chileke meru onye ekpe ndu dzu ndu me ndu nwuhuru anwuhu ikpe. ⁴³ Ndu mpfuchiru Chileke g'ephe hakota pfuru opfu iya. Ephe suru l'onyemonye, kwetaru nkiya be Chileke a-guru nvu l'iphe-eji iya."

Chileke anu ndu abudu ndu Jiu Unme-du-Nso

⁴⁴ Pyita kpukwaduru-a opfu l'onu; Unme-du-Nso bya ejikotaepo ndu anu opfu ono ehu. ⁴⁵ O du ndu Jiu ono, etso uzo Kéreshi ono; mbu ndu ono, ephe le Pyita shi le Jiopa swiru ono biribiri le Chileke nukwarupho ndu abudu ndu Jiu Unme-du-Nso. ⁴⁶ Kele ephe numaru eka ephe epfugbaa l'olu Unme-du-Nso; bya aja Chileke ajaja. Pyita su: ⁴⁷ "Eshinu ndu-a natawaru Unme-du-Nso g'anyi nataru-a; ?buhunu gunu ozo akposhi g'e te eme phe baputizimu?" ⁴⁸ O su g'e gude epha Jizosu, bu Kéreshi meshia phe baputizimu. E mecha; ephe rwọ ya g'ephe l'ia nodu nwujiku olemole.

¹ Ndu-ishi-ozì mę ụnwunna, nọ lę Jiudiya mgburugburu numa lę ndu abudu ndu Jiu nataru opfu Chileke. ² Pyita laphuepho azu lę Jierusalemu; ndu Jiu wata iya ata uta. ³ Epehe su iya: “?Bu gunu meru iphe, i jeru ibe ndu e te buduru ubvu ge gu l’ephe rigba nri?” ⁴ Pyita shiepho l’ishi kọkotaru phe iphe, meru nu g’o hakota nanu nanu. Su phe l’iphe, kparu iya nu bu le-a:

⁵ “Mu nọ lę Jiopa. Mu nodu epfu anu Chileke. A nonyaa o gbę du g’o bu mgbenya zinwutaru mu enya. Mu phuahaa ophulenyaa. Mu huma iphe, du g’ekwa, ha osa, e setaru l’ishi-ishi iya uzo eno; shi l’imigwe apazeta l’ali. Ekwaa ono byarwutaę mu pho ntse; o pfuru. ⁶ Mu bya elerweta iya enya. Mu huma iphe, bukpo anu, nweru okpa eno mekpoo anu-egbudu; mekpoo iphe, bu anu, akpu akpukpu; mekpoo iphe, bu enu, epehe l’eli. ⁷ Mu numa olu, suru mu: ‘Pyita; gbalihu gbua ria!’ ⁸ Mu su iya: Nnajiuphu; mu tee rikwa! Iphe, adudu k’eriri ozoo iphe, aaso nsọ teke ekpuswekwaa mu onu. ⁹ Olu-opfu ono, shi l’imigwe ono sukwa mu: ‘Ta adukwa teke jisubaa l’iphe, Chileke suru g’a ta asoshi nsọ be aaso nsọ.’ ¹⁰ Iphe ono mee nno mgbo eto. E mechaa e wolikota iya woba l’imigwe. ¹¹ Teke ono kwapho be umadzu eto, shi Sizariya, e ziru g’ephe bya ekua mu byarwutawaru l’ulo, mu bu.

¹² “Unme Chileke su mu ge mu tsoekwaru phe pho; ge mu te ejekwa anmagbube. Unwunna-a, nọ l’eka-a epehe n’ishii tsoru mu jeshia Sizariya obu. Anyi rwua bya atuko bahu l’ulo Konelusu. ¹³ Konelusu koru anyi le ya humaru ojozi-imigwe, pfuru l’ime ulo iya; ojozi ono su iya g’o zia nemadzu g’e je ekuaru iya Sayimonu, onye epha iya bukwapo Pyita. ¹⁴ O buru iya e-pfuru ngu opfu, Chileke e-gude dzoo gule ndibe ngu. ¹⁵ No iya; mu bya abyarwuta bya awataepho epfu opfu; Unme-du-Nso bya eji phe ehu egube ono, o jiru anyi le mbu ono. ¹⁶ Mu nyata le Nnajiuphu suru le Jionu gude mini mee baputizimu; ole unubedua be ee-gude Unme-du-Nso mee ya. ¹⁷ O doru enya le Chileke nuru ndu abudu ndu Jiu ono iphe, o nuru anyibe ndu kweru ke Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi. ?Bu onye be mu bu k’akposhi iphe, Chileke eme?”

¹⁸ Noo ya; epehe numachae ya pho; epehe tabuhu Pyita uta bya awata ekele Chileke su: “Oo ya bu le Chileke hakwarupho ndu abudu ndu Jiu uzo g’izimanu lwa phe azu g’ephe gbanwee umere nata ndzu ophuu.”

Eedobe Chiochi le Antiyoku

¹⁹ Ndu a chikashiru le mkpamehu, a kparu ndu Chiochi g’e gburu Sutivinu gbakashihu tsoru Fonishiya

mẹ Sayipuroṣu; mękpoo Antiyọku. Ọ buerupho ndu Jiu kpurumu bẹ ẹphe ezi ozi-oma ono teke ono. ²⁰ Ọle ndu Chiochi ono; ndu ophu shi Sayipuroṣu waa Sayirini tugburu jeshia Antiyọku je arakashiaru ndu abudu ndu Jiu, bugbaa l'eka ono ozi-oma kẹ Nnajiuphu, bu Jizosu. ²¹ Chileke yeru phe ẹka; a du igwerigwe kweta; bya eworu onwophe yee Nnajiuphu l'eka.

²² E pfukashia k'ekwekwe ono k'ophu o rwuru Chiochi Jierusalemu le nchi. Ephe su ge Banabasus jeshia Antiyọku. ²³ O jerwua je ahuma egube eze-iphe-oma, Chileke emeru ndu ono. Ehu tsoghaha ya utso. O su phe g'ephe gudekpokwapho uche phe g'oha noshia ike l'ire-lanu nodudoru Nnajiuphu. ²⁴ Kele Banabasus ono bu okpobe nemadzu; Unme-du-Nso ji iya ehu; teme o gude obu iya g'o ha kweta kẹ Chileke. Oo ya bu; e mee ndu du igwerigwe wogbaru onwophe yee Nnajiuphu l'eka.

²⁵ E mechaa; Banabasus tugbua jeshia achọ Solu le Tasosu. ²⁶ O huma iya bya eduta iya byatashia Antiyọku. Ephenebo noo mgbarapha l'eka ono; ephe le ndu Chiochi. Ephe zikota ikpoto nemadzu ozi-oma ono. O buru le Antiyọku ono be e vuchaa uzo kua ndu etso uzo Jizosu ndu kẹ Kereshi.

²⁷ Le teke ono be o duru ndu mpfuchiru Chileke, shi le Jierusalemu bya Antiyọku. ²⁸ Onye lanu be epha iya bu Agabosu. Agabosu gbalihu gude ike Unme Chileke su l'oke okpa-nri abyakwa adudu le mgboko mgburugburu. Oke okpa-nri ono mechaaru du ge Kulodiyosu bu eze nnajioha ali ono. ²⁹ Ndu kẹ Kereshi ono chia idzu su g'onnyemonye tua iphe g'ike beru iya g'e wolaaru unwunna ophu bu le Jiudiya. ³⁰ Ephe mee ya nno. E woru iphe obu, a tutaru obu nu Banabasus yee Solu; ephe wolaaru ndu e meru ogerenya le Chiochi Jiudiya.

12

Egbu Jiemusu bya atu Pyita mkporo

¹ O buru teke ono be eze, bu Herodu haru haru ndu Chiochi wata akpa ehu. ² O gude nwune Jionu, epha iya bu Jiemusu gbufu iya ishi. ³ O lee enya l'egbugbu, ya gburu nwoke ono be du ndu Jiu ree; o je egudefua Pyita. Teke o guderu Pyita bu l'obo-iphe eswe, aataje buredi, ekoduru ekoko. ⁴ O gude Pyita tua ya mkporo. A bya agbàa ndu ojogu eno eno uzo eno woru dobe g'ephe cheje iya nche. Iphe, Herodu riru bu l'oo a -bochaa iphe ya akpufutaru iya oha. ⁵ Noo ya; Pyita nodu l'ulo mkporo; obenu le ndu Chiochi epfukpopho anu Chileke epfushi iya ike l'iswi ehu iya.

*Ojozi, shi l'eka Nnajiuphu adzo
Pyita le mkporo*

⁶ O be l'enyashi, bu nchi -bõhu be aa-kputa Pyita kpufutaru oha; o nõdu eku mgbenya; ndu ojoõgu labõ nõru iya ye l'echi eche iya nche. A tũa ya mkporo uzi labõ l'eka. Ndu ojoõgu nõdugbaa nche l'õnu-õzo oka-mkporo ono. ⁷ A bya l'amaru; ojozi, shi l'eka Nnajiuphu pfuwaru l'eka ono, Pyita nõ ono. Ulo mkporo ono mgburugburu nwukõtaepho ke phoo. Ojozi-imigwe ono bya enwua Pyita eka kutee ya su iya: "Ngwa; tehu egwegwa!" Mkporo ono, a tũru iya l'eka labõ ono weshihu daa l'ali. ⁸ Ojozi-imigwe ono su iya: "Ngwa; lishia akpo uwe ngu ike yee akpokpa ngu egwegwa!" Pyita bya emee g'e pfuru iya. Ojozi-imigwe ono su iya: "Chita ukpo ngu gbaphua onwongu tso mu l'azu." ⁹ Pyita tsoru iya; ephe lufu l'ulo mkporo ono. Ophu Pyita amadu l'iphe ono, ojozi-imigwe eme ono bu iphe, meru ememe. O dobesu l'oo nrwõ be ya arwo. ¹⁰ Ephe bya aghata ndu nche k'ivuzõ; bya aghaa ndu k'ebõ gbiriri jasõ ephe jerwua õnu-abata eka eeshije abahu l'ime mkpukpu. E gude mgbo-igwẽ guchia õguzõ iya. Oõguzõ ono guhaa l'onwiya; ephe bya aghata tũgbua. Ephe tsoru õzo lanu l'ime mkpukpu ono. A bya l'amaru; ojozi-imigwe-a phuhuwaa; paru Pyita haa nwẽkinyi iya.

¹¹ Pyita gbẽ teke ono maru iphe shi eme nu bya asu: "Nta be o doru mu enya l'iphe-a, bu iphe, meru ememe! Aa! ? Bu Nnajiuphu ziru ojozi-imigwe iya; o bya adzõõ mu l'eka Herõdu; dzõõ mu l'eka iphemiphe, bu iphe, ndu Jiu ari l'ephe e-me mu."

¹² O maerupho eka ya nõ; bya atũgbua jeshia ibe Meri phe, bu iya bu ne Jionu onye eekujekwaphõ Maku. A du igwerigwe dzukõbe l'eka ono epfu anu Chileke. ¹³ Pyita bya akua eka l'õguzõ. Nwamgbõko, yee nemadzu bu gbaru jeshia amaru onye o bu. Epha nwamgbõko ono bu Roda. ¹⁴ O numa olu Pyita; ehu tsoõ ya ntumatu k'õphu o tõ guhaeduru õzo ono; o gbaphu azu je echiaru phe mkpu su phe l'o kwa Pyita be pfuru l'õnu-õguzõ õbu. ¹⁵ Ephe su iya: "Bõ õbvõ eme ngu?" O nõdu epfushikwa iya phõ ike. Ephe su l'õõ-buru l'õõ ojozi-imigwe Pyita.

¹⁶ Pyita nõdu akukwa-a eka-a, õoku-a. E mechaa; ephe guhaa õzo. O du phe oke biribiri g'ephe humaru iya. ¹⁷ O meuru phe eka paapaapa g'ephe ngaberu iya nchi. O bya eshi ishi lanu kõõru phe ge Nnajiuphu gude dufuta iya l'ulo mkporo ono. O su phe g'ephe kõõru iya Jiemusu waa unwunna ndu õphuu. O tũgbua jeshia eka õzo.

18 O be l'utsu; ọ tufukpoo ndu ojoḡu ono, nọ nche ono ẹhu ẹ Pyita meru. Ẹphe gbaahaa katakatakata. ¹⁹ Herodu sù g'a chọo ya. A chọo ya; ọphu a humaduru iya. O jichaa ndu nche ono aji bya ezia g'e gbutachaa phe ishi.

E mechaa; Herodu shi le Jiudiya tugbua jeshia Sizariya je anọ nwodu.

Herodu nọ ndzu rehu erehu

²⁰ A nonyaa; opfu daru Herodu yele ndu mkpukpu Taya; waa ndu mkpukpu Sayidonu. Herodu voru oku wua ẹhu. Ẹphe hoo nemadzu ye g'e je arwo ya. Ẹphe vuru uzo je arwo-buta Bulasutosu, bu iya bu onye eleta ulo eze enya; teme ẹphe jepfu eze teke ono je arwo ya g'e doshia opfu ono; kele o bu l'ali-eze iya be e shi ewotaru phe nri eriri.

²¹ O be mboku, Herodu turu onu opfu obu; o bya eyee uwe eze iya; bya anodu l'aba-eze iya bya awata eyeru ndu ono onu. ²² Ẹphe tua uzu su: "O to buakwa nemadzu epfu opfua-o. O buakwaa ya bu chi-o!" ²³ Teke ono teke ono; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu chitakpopho Herodu tua ke gbaragadaga; kele o haru; e wota ubvu, gbaru Chileke nwekiya akwabe iya. Eka bya eripyabe iya; o nwuhu.

²⁴ Opfu Chileke kabakpo edzuru ekameka; a kabakpo adu igwerigwe kweta ke Nnajiuphu.

Aahota Banbasu yee Polu g'ephe je ezi ozi-oma

²⁵ Banbasu yee Solu jechaa ozi, e ziru phe; ẹphe shi le Jierusalemu laphushia azu le Antiyoku. Ẹphe duta Jionu onye eekujkwapho Maku; ẹphe l'iya swiru.

13

¹ Le Chiochi, du le Antiyoku be o duru ndu mpfuchiru Chileke; me ndu ezije opfu Chileke, nọ iya nu. Ẹpha phe bu: Banbasu; waa Simiyonu onye ntushi-ẹpha iya bu Nayijia, bu iya bu Nwui; waa Lusiyosu onye Sayirini; waa Solu; waa Maneyenu; onye bu yee Herodu, bu eze be e hefutaru l'unuphu lanu. ² O be ujiku lanu; ẹphe nokobe aswi egu epfu anu Chileke. Unme-du-Nso su phe: "Unu hotaru mu Banbasu yee Solu g'ephe je ejeeru mu iphe, mu kuru phe oku iya."

³ Ẹphe swia egu pfuru nu Chileke bya abyabe phe eka l'ishi bya asu phe g'ephe jeshia.

Iphe, meru le Sayipuros

⁴ Eshinu o bu Unme-du-Nso ziru Solu yee Banbasu; ẹphe tugbua jeshia Selusiya je abahu l'ugbo-mini jeshia Sayipuros. ⁵ Ẹphe jerwua Salamisu bya epfua ke Chileke l'ulo-ndzukọ ndu Jiu, nọgbaa l'eka ono. Ẹphe le Jionu onye

eekujekwapho Maku swikwarupho g'ooyejeru phe eka l'eje ozi ono.

⁶ Epe kwaseru oha ono, eze-enyimu gbapheru ono jasụ epe jerwua Pafosu, nokwapho l'ali ono. Epe huma onye Jiu, no l'eka ono, anoduje eme omamanshi; teme o buru onye mpfuchiru l'epfuje iphe, Chileke epfuduru. Epha iya bu Ba-Jizosu. ⁷ Yele ochi-oha ali ono nodu eshi onya. Epha ochi-oha ono bu Sejiyosu Polosu; teme o buru nwoke, makporu iphe shii. Ochi-oha ono bya ekua Banbasu yee Solu; kele o du iya go numa opfu Chileke. ⁸ Noo ya; Ba-Jizosu meahaa ge ya kposhia iphe, Solu phe byaru; kele o to dudu iya g'onye eze ono kweta ke Jizosu. Iphe, oza l'opfu Giriku bu Elimasu, bu iya bu onye emeje omamanshi. ⁹ Noo ya bu; Unme-du-Nso bya eji Solu, onye eekujekwapho Polu ehụ. O kefuru iya enya; ¹⁰ bya asu iya: "I bu nwa ke Obutuswe. Oo ngu bu onye emebyi iphemiphe, du ree. O to dudu udu ugho, i ti ghodu; ophu o dudu egube eregede, i ti gbadu. ?Bu teke ole be ii-hakpo egude uka epfubyishi okpobe-opfu ke Chileke? ¹¹ Ge Chileke bya ebyia ngu eka. Nta-a be ii-wataepho atsụ ishi; ophu i ti yidu humabaa iphoró shi l'enyanwu no ujiku olemole."

G'e eja epfu-a; enya gbahu iya ke tsukiribaa. O bukuahaa ebuku; chokashiahaa onye e-gude iya eka. ¹² Onye eze ono huma iphe ono, meru nu ono bya ekweta ke Nnajiuphu, bu Jizosu. Iphe ke Jizosu ono, e ziru iya ono du iya oke biribiri.

Iphe, eme le Antiyoku, du le Pyisidiya

¹³ Polu phe bya abahu l'ugbo le Pafosu jeshia Pega, bu mkpukpu, du le Pamfiliya. O rwua l'eka ono; Jionu onye eekujekwapho Maku paru phe haa laphushia azu le Jierusalemu. ¹⁴ Epe shi le Pega tugbua jerwua Antiyoku, du le Pyisidiya. O be mboku eswe-atuta-unme ndu Jiu; epe bahu l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je anodu; epe le ndu byaru nu. ¹⁵ A guchaa iphe agugu, shi l'ekwo ekemu Mosisu waa ophu shi l'ekwo ndu mpfuchiru Chileke; ndu-ishi ulo-ndzukọ su g'e pfularu Polu phe: "Unwunna anyi; o -buru l'o duru opfu, unu e-pfu gude gbaa ndu-a, no l'eka-a unme; unu pfua ya." ¹⁶ Polu gbalihu bya apaliaru phe eka g'ephe nodu doo su: Unu gebekwa-o!

"Su-a: unube ndu Izurelu ibe mu me unube ndu ozo, bu ndu Chileke duru le nso. ¹⁷ Chileke ndu-a, bu Izurelu-a hotaru ndiche anyi phe bya emee phe; epe paa eka teke epe shi buru ndu byaru abyabya l'ali Ijiputu ono. Chileke gude eze ike nkiya dufuta phe l'ali Ijiputu. ¹⁸ O takporupho umere phe nshi dua phe ukporo apha labo l'echiegu, e budu ebubu. ¹⁹ O gbushia oha esaa l'ali Kenanu bya eworu ndibe

iya dochia; ẹ̀pẹ nweru alì ono nọ iphe, ha g'ụnu apha l'apha ụkporo labọ l'apha iri.

²⁰ “E mechaa; ọ bya eyeaharu phẹ ndu-ikpe jasụ l'ogbo k'onye mpfuchiru, bụ Sámẹlu. ²¹ O be teke ẹ̀pẹ sụru l'ọ dọ phẹ g'a sụ l'ẹ̀pẹ nweru eze; Chileke họtaru phẹ Sọlu, bụ iya bụ nwa Kìshu; oshilọkpa Benjiaminu; ọ bụru eze phẹ ụkporo apha labọ. ²² Chileke wofuepho onye k'ono; ọ họtá Dévidi g'ọ bụru eze phẹ. Chileke pfuru opfu Dévidi sụ: ‘Dévidi, bụ iya bụ nwa Jiesi bụ onye dọ mu l'obu; onye e-mekọta iphemiphe, mu tüberu.’ ²³ Ọo Nwa Dévidi ono, bụ iya bụ Jizọsu bẹ Chileke yeru g'ọ bụru Onye-Ndzọta kẹ ndu Ízurelu, bụ iya bụ iphe, o kweru ukwe iya. ²⁴ Jizọsu -bya abya; Jionu vuhawaru ụzo raarụ iya ndu Ízurelu mgburugburu arara g'ẹ̀pẹ ghaa umere g'izimanụ lwa phẹ azụ g'e mee phẹ baputizimu. ²⁵ O rwujeepho teke Jionu e-jeghe ozi ono; ọ sụ phẹ: ‘?Bụ onye bẹ unu dobesụ lẹ mu bụ? Ọ tọ bụkwa mbẹdua bụ onye ọbu, unu ele ẹnya iya ọbu. Obenu l'onye k'ono e-mechaa etso mu l'azụ; onye mu ta adọdu iphe, mu bụ kẹ gẹ mu yefu iya akpọkpa, o yeru l'ọkpa.’

²⁶ “Unwunna mu; unubẹ ndu shi l'ọkpa Ébirihamu mẹ ndu ọhozo, nọ l'ẹka-a, Chileke dọru lẹ nsọ! Ọo anyi l'unu bẹ Chileke ziru ozi ono g'e zia anyi l'ọo Jizọsu adzọ ndzụ. ²⁷ Ndu bu lẹ Jierúsalemụ waa ndu-ishi phẹ ta amakpọkwaanu l'ọo Jizọsu bụ Onye-Ndzọta ọbu. Ọphu o dokpọdaaru phẹ nụ ẹnya; mbụ opfu ndu mpfuchiru Chileke, aaguru phẹ l'eswe-atụta-unme, anwuta anwuta. E mechaa; ẹ̀pẹ gbenu mee g'iphe, ndu mpfuchiru Chileke ono pfuru vọ g'e pfuru iya teke ẹ̀pẹ nmaru Jizọsu ikpe ọnwu. ²⁸ Ẹ̀pẹ sụ gẹ Payileti haa g'e gbua ya l'ẹbe abụ l'ọ dọru iphe, ẹ̀pẹ maru, bụ iphe, ẹ̀pẹ a-sụ l'ọo iphe, e gude egbu iya. ²⁹ Ẹ̀pẹ mechaa iphemiphe, bụ iphe, opfu Chileke pfuru kẹ nkiya; ẹ̀pẹ shi l'eli oshi pazeta iya bya aparu iya lia l'ilu. ³⁰ Ọle Chileke meru g'o shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ. ³¹ E mechaa; o woru onwiya goshi ndu ẹ̀pẹ l'iya shi lẹ Gálili swiru je Jierúsalemụ. O goshi phẹ onwiya ujiku olemole. Nta-a bụwaa phẹ bụ ndu epfuru ndu Ízurelu iphe, ẹ̀pẹ hụma-butaru kẹ nkiya. ³² Iphe, anyi byaru bụ g'anyi bya akọoru unu ozi-oma ono, bụ iya bụ l'iphe ono, Chileke kweru ndiche anyi phẹ ukwe iya ono ³³ bẹ o meakwaru anyibe oshilọkpa phẹ. O meru iya teke ono, o meru Jizọsu o shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ ono. Ọ bụru iphe, ono bụ iphe, e deru lẹ Ebvu-oma k'ẹbo sụ:

“Ọo ngu bụ Nwa mu nwoke.

E -shi ntanụ-a bụwaa mu bụ

Nna, nwuru ngu nū.*

³⁴ Chileke pfukwarupho ke ge ya e-me iya g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu g'o to nwuhubahe anwuhu ophu o buro k'erehu erehu. O pfuru su:

Mu e-meru unu iphe-oma ono,
du nsọ ono,
ta arwuhudu arwuhu ono,
mu kweru Dévidi
ukwe iya ono.†”

³⁵ Noo iphe, meru g'o gude o pfukwaapho l'eka ozo su:

“I tii kwedu g'onye nkengu,
i yeru obu rehu erehu.‡”

³⁶ Oke Dévidi meru uche Chileke l'ogbo nkiya; o bya anwuhu; e lia ya l'eka e liru nna iya oche phe; o nodu l'eka ono rehu. ³⁷ Obenu l'onye ono, Chileke meru o shi l'onwu teta dzuru ndzu ono te erehuduru erehu. ³⁸ Su-a; g'o doo unu enya g'unu hakota unwunna mu; l'oo Jizosu ono be Chileke shi l'eka iya gbuhaarū unu uzo, unu e-shi g'o guaru unu nvu l'iphe-aji unu. ³⁹ Lekemu Mosisu ta adukwa ike mee unu g'unu buru ndu pfuberekoto l'iphu Chileke. Obenu le teke unu byaru egude obu unu g'o ha kweta ke Jizosu; Chileke agukotarū unu nvu l'iphe-aji, unu meru. ⁴⁰ Oo ya bu; g'unu letakwa enya g'iphe ono, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ono te eme unu. Epehe suru:

⁴¹ “Unu lenu! Unube ndu ono

akpo Chileke ebo l'afu
ono.

G'o tufukwa unu ehu;
unu alaa l'iswi.

Kele iphe, mu e-me l'ogbo

unu-a bu iphe,
unu ta abyadu ekweta l'o
bu okpobe-opfu;
m'o betakporu e pfuaaru
iya unu.§”

⁴² “Polu yee Banabasu lufushiepho l'ulo-ndzuko ono; ndu ono rwo phe su g'ephe lwabakwaa azu l'idzu eswe-atuta-unme ozo bya akobaaru phe iphe ono. ⁴³ Ndu ono gbakashihuepho; ndu Jiu me ndu ohozo, mewaru onwophe ndu Jiu; tsoru Polu yee Banabasu phe. Polu phe nodu epfushiru phe ike su phe g'ephe ta ahakwa eze-iphe-oma, Chileke meru phe.

⁴⁴ “O be l'eswe-atuta-unme ozo; o phodu nwanshi me mkpukpu ono l'ophu awufutakota bya l'ulo-ndzuko ono

* 13:33 13:33 Gūnaa Ebvū 2:7. † 13:34 13:34 Gūnaa Azá 55:3. ‡ 13:35

13:35 Gūnaa Ebvū 16:10. § 13:41 13:41 Gūnaa Hab 1:5.

bya anuma opfu Chileke. ⁴⁵ Ndu Jiu hūmaepho igwe oha ono; ephe wata iji-ɛnya bya awata agbaghashi iphe, Pɔlu ezi; wata iya ephu iphu. ⁴⁶ Pɔlu waa Banabasu saahaa ya kpaa kpaa sū phẹ: Ọo unubẹ ndu Jiu bẹ ọ gbaru kẹ g'e vuru ọzo zia ozi-oma-a. Obenu l'eshinu unu jikaru iya; ọphu unu ekwedu l'unu dū k'enweru ndzū ojejoje bẹ anyi a-ha unu ghaaru ndu abudu ndu Jiu iphu nta. ⁴⁷ Kẹle o noo iphe, Nnajiuphu hotaru anyi zia anyi teke ono, ọ sūru:

“Mu hotaru unu

g'unu buru iphoro ndu
abudu ndu Jiu.

G'unu gude ozi ono,

Chileke e-shi dzota ndiphe
ono gude jedzuru
mgboko mgburugburu.”

⁴⁸ Ndu abudu ndu Jiu numa iya; ẹhu tsoo phẹ; ephe jaahaa opfu kẹ Nnajiuphu ono ajaja. Ndu Chileke ghawaru lẹ ndu e-nweru ndzū ojejoje; bya ekweta kẹ Nnajiuphu.

⁴⁹ Ozi-oma kẹ Nnajiuphu ono dzuru ekameka l'oha ono. ⁵⁰ Ndu Jiu kpalia unwanyi, bu ndu nweru ɛnya lẹ mkpukpu; bya aburu ndu anwu ẹka ndu Jiu; waa unwoke ndu-ishi lẹ mkpukpu ono; ephe wata emekpa Pɔlu yẹ Banabasu ẹhu; bya achifu phẹ l'uswe iya ono l'ophu. ⁵¹ Ndu-ishi-ozì ono jishiaru phẹ urwuku ọkpa phẹ; ọ buru phẹ eje Ayikoniyomu. ⁵² Ẹhu nọdu atso ndu kẹ Kéreshi ono uto. Unme-du-Nso jikota phẹ ẹhu.

14

Iphe, eme lẹ Ayikoniyomu

¹ O rwukwapho lẹ Ayikoniyomu; Pɔlu yẹ Banabasu bahukwapho l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je epfukpo opfu ono k'ophu ikpoto ndu Jiu waa ndu Gurisu kwetarū kẹ Kéreshi.

² Obenu lẹ ndu Jiu ndu ọphu, ekwetaduru nū jeru akpalia ndu ọphu abudu ndu Jiu; yeru phẹ ọku k'ophu ephe kporu unwunna ono ashi. ³ E mechaa; ndu-ishi-ozì ono nọelaa ọdu l'ẹka ono. Ephe nọdu l'ẹka Nnajiuphu asa nkiya kpaa kpaa. Nnajiuphu mee g'ike emeshi iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri dū phẹ; shi nno goshi l'iphe ono, ephe ezi k'eze-iphe-oma iya ono bu ọkpobe-opfu. ⁴ Ikpoto oha, bu lẹ mkpukpu ono keha ẹbo. Ndu asu l'ọo kẹ ndu Jiu bu iya; ndu asu l'ọo kẹ ndu-ishi-ozì ono bu iya.

⁵ Ndu ono, abudu ndu Jiu ono mẹ ndu Jiu obu mẹ ndu-ishi phẹ chia idzū g'ephe ripyabẹ ndu-ishi-ozì ono tugbua phẹ lẹ mkpuma. ⁶ No iya; ama gbaaru ndu-ishi-ozì ono; ephe gbalaa jeshia Lisutura mẹ Debi, dugbaa mkpukpu labo,

nọ lẹ Layikoniya; męwaro ndu ọzo, bunyabęgbaa phę nọ.
 7 Ẹka ono bę ẹphe jeru anọdu ziahaa ozi-ọma ono.

Iphe, eme lẹ Lisutura waa lẹ Debi

8 Lẹ Lisutura bę ọ dọru nwoke lanu, iphe lonwushiru ọkpa. Ọ nọdu ẹniyeni k'eshinu ne nwuru iya. Ọ buerupho adọparu bę ọdopajeru; ẹbe o toko jeswee ije. 9 Ọ nọdukpoepho l'ẹka ọ nọ ngabę nchi l'iphe, Pọlu epfu. No iya; Pọlu humaepho l'o kwetawaru k'ọphu ee-me iya g'o wekorohu; ọ bya atabę iya ẹnya l'iphu; 10 bya epfua ya pfushia ya ike sọ: "Gbęshi pfuru apfuru!" Nwoke ono pfulihu tsoru ẹkameka zọ-pheahaa. 11 Ikpoto ndu ono humaepho iphe, Pọlu meru; ẹphe gude opfu-alị phę, bu opfu ndu Layikoniya chiahaa: O-ji-l'ẹka tọgbo-o! "Oke agwa, doberu anyi aghọshia nemadzọ byapfuta anyi-o!" 12 Ẹphe sọ lẹ Banabasu bu Zeyusu; Pọlu buru Hemisu; eshinu ọ bu iya aasa opfu. 13 Noo ya; onye agwaję Zeyusu shi l'eze-ulo agwa ono, nọfuru anọfu lẹ mkpukpu ono haru oke-eswi chita tukaa ya okoko byatashia l'ọnu ẹka e shije abata lẹ mkpukpu ono g'ẹphe l'igwe ọha ono gbua gude gwaa ndu-ishi-ozu ono.

14 Banabasu yęe Pọlu numaepho iphe, ẹphe abya ememe; ẹphe dojaha uwe phę ebo gbagbua gbapfu ikpoto ndu ono je adakaha phę l'echi chia mkpu sọ: 15 "Ndu mu; ?bu gunu bę unu eme nno? ?Unu ta amadu l'anyi bua nemadzọ g'unu bu? Iphe, anyi byaru bu g'anyi zia unu ozi-ọma; g'anyi mee unu g'unu tuko agwa ono, adudu iphe, ẹphe bu ono ghaaru azu; lwapfuta Chileke, dzu ndzu; mbu Chileke, bu iya meru igwe mee alị bya emee eze-ẹnyimu waa iphemiphe, bu phę l'ime. 16 Lẹ mbu bę ọ haru ndiphe ẹphe nọdu eshi ọzo, du phę ree. 17 Ọle oogudeje iphe, du ree, oomeje gude goshi onye ya bu. Oodzejeru unu mini; teme iphe, unu koru l'alị bę oomeje g'ọ mia mebyi teke gbaru iya nọ. Ọ nọdu anu-jije unu ẹpho; teme ọ nọdu emeje g'obu tsoo unu utso." 18 Ẹphe pfuchakpọo nno; mbu ndu-ishi-ozu ono; ọ buleru-a l'ehuka bę ẹphe gude sede mkpukpu ono g'ẹphe te ejehe agwa iphe ono g'ẹphe tọberu.

19 E gudekwadu-a nno; ndu Jiu, shi lẹ Antiyọku waa Ayikoniyomu byarwuta. Ẹphe bya epfuta ikpoto ndu ono yeru onwophe; bya atuahaa Pọlu mkpuma. Ẹphe tọya ya mkpuma ono jeaduru ẹphe dobesu l'ọ nwuhuwaru bya alọ ya wuruwuru lọfu lẹ mkpukpu ono. 20 Obenu lẹ ndu ke Kereshi byaru anọ-pheę ya phọ mgburugburu; ọ gbalihu. Ẹphe laphushia azu l'ime mkpukpu ono. O be lẹ nchitabọhu iya yęe Banabasu swiru jeshia Debi.

Pölu phę alaphu azu le Antiyoöku Siriya

²¹ Pölu phę zia ozi-öma ke Chileke shii le Debi. Ephe pfuta ndu du igwerigwe; mee phę ephe bya etsoahaa uzo Jizosu. Ephe tugbua teke ono laphushia azu le Lisutura; gbewaro l'eka ono jeshia Ayikoniyomu; bya eshikwapho le Ayikoniyomu jeshia Antiyoöku. ²² Ephe je je emee g'okpoma shihu ndu ke Kereshi, no l'eka ono ike. Ephe bya eyeru phę okpu-ikike g'ephe noshikpoekwapho ike l'iphe ono, ephe kwetaru onoya. Ephe nodu ezi ndu ono l'ekameka, ephe jekporu su: "Unu makwaru l'anyi jefutaje iphe-ehuka, du igwerigwe; teme anyi abahu l'eka Chileke bu eze." ²³ Ephe bya ahotagbaa nemadzu mee ephe buru ogerenya le Chiochi le Chiochi. Ephe bya aswia egu pfuru nu Chileke, bu iya bu onye ephe kwewaru l'oo ya bu Nnajiuphu phę; bya eworu phę ye iya l'eka.

²⁴ Ephe jebabechaa Pyisidiya bya ejeshia Pamfiliya. ²⁵ Ephe bya epfuchaa opfu ke Chileke ono le Pega bya ejeshia Ataliya. ²⁶ Ephe gbę l'eka ono kporu ugbo jeshia Antiyoöku, bu iya bu eka ono, e yeru phę l'eka ge Chileke mejeru phę eze-iphe-öma l'eje ozi ono, ephe jefufuru nta ono.

²⁷ Ephe jerwua Antiyoöku ono bya achikobe ndu Chiochi l'eka lanu bya aköoru phę iphemiphe, Chileke gude phę mee; köoru phę ge Chileke gude guhaaru ndu abudu ndu Jiu uzo g'ephe kweta nkiya. ²⁸ Ephe le ndu ke Kereshi noö odu l'eka ono.

15

Ndzuko Jierusalemu

¹ O duru ndu shi le Jiudiya bya bya awata ezi unwunna ono su: "A taa dzokwa unu gbahaa l'unu buru ubvu g'ekemu Mosisu suru g'e buje iya." ² Pölu yę Banbasu su l'iphe, ephe epfu bu uka. Ephe le Pölu phę tufuru ego. A nonyaa; a bya achia idzu su le Pölu waa Banbasu waa ndu ke Kereshi, haru nodu le Antiyoöku l'e-je Jierusalemu je epfuaru ndu-ishi-ozu waa ndu e meru ogerenya le Chiochi iphe ono.

³ Ndu Chiochi byanu ezia phę; ephe jeshia. Ephe shita Fonishiya lufuta le Sameriya jeshia. Ephe nodu ako l'ekameka ge ndu abudu ndu Jiu gude dakobewaa bya ewowaru onwophe ye Jizosu l'eka. Ozi ono tsokota unwunna utso shii. ⁴ Pölu phę rwua Jierusalemu; ndu Chiochi me ndu-ishi-ozu; me ndu e meru ogerenya le Chiochi kwatakpoö nata phę okpobe anata. Ephe bya akokotaru phę iphe, Chileke gude phę mee. ⁵ Ndu gba

l'ogbo Fárisii, haru buwaru ndu ke Kéreshi gbalihu su: "G'e bukwaa ndu ono abudu ndu Jiu ono ubvu. L'e zia phe l'ephe mefutajekwapho ekemu, Mosisu turu."

⁶ Ndu-ishi-ozu waa ndu e meru ogerenya bya edzuko be g'e pfua opfu ono. ⁷ E pfunyakpooepho opfu ono; dzokashinyaa ya; Pyita gbalihu bya asu: "Unwunna mu; ?o kwa l'unu maru le teke duhawaa enya be Chileke hotajeru mu ge mu je ezia ndu abudu ndu Jiu ozi-oma ono g'ephe anuma bya ekweta ke Jizosu. ⁸ Chileke; onye bu iya maru okpoma nemadzu goshi anyi le ya nataru phe; kele o nuru phe Unme-du-Nso g'o nuru anyibedua. ⁹ Oo iphe anyi bu be ephe bu l'iphe Chileke; kele o sashiwaru phe iphe-eji, ephe meru. Iphe, meru g'o gude o sashia phe iphe-eji ono buru l'ephe kwetaru. ¹⁰ Su-a; ?bu gunu meru iphe, unu eme g'unu hua Chileke ama su g'ephe meje iphe, ekemu pfuru? Eme egube ono bukwa ivu-erwa be unu ebo phe; mbu ivu-erwa, anyi adudu ike vua; ophu nna anyi oche phe adudu ike vua ya. ¹¹ Awakwa-o! Anyi kwetaru le Nnajiuphu, bu Jizosu e-gude k'eze-iphe-oma iya dzoo anyi. O bukwarupho g'oo-dzo phe bu ono."

¹² Igwe oha ono no-kirishia ngabe nchi. Polu yee Ban-abasu koahaa iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri, Chileke gude phe meeru ndu abudu ndu Jiu. ¹³ Ephe koebekpoe ya pho; Jiemusu gbalihu su: "Unwunna mu; unu ngabekwa nchi l'iphe-a, mu abya epfufu-a. ¹⁴ Sayimonu kowaru anyi ge Chileke meru teke o beberu hotaahaa ndu abudu ndu Jiu g'ephe buru ndu nkiya. ¹⁵ Iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru yee opfu Pyita ono je adagba buerupho iphe lanu, bu iya bu g'e deru iya l'ekwo-opfu Chileke su:

¹⁶ "E -mechaa be mu a-lwa
bya akpukwaa ulo ibe
Dévidi, zeru ezeze.

Mu e-gude mkpokpo ulo ono
kpulia ya ozo.

¹⁷ Oo ya bu ge ndu ozo g'ephe
hakpoo awatakwanu
achọ Nnajiuphu,
bu iya bu iphe,
bukpoo ohamoha,
mu kukotaru
g'ephe bya aburu
nkemu.

Noo iphe, oopfu;
mbu Nnajiuphu,
emekotaje

iphemiphe ono.*

18 Iphemiphe, Chileke eepfu bẹ
Chileke ono makotaru
e -shi teke mgboko
du.”

19 “Oo ya bu l’onu, mbedua eye bu g’anyi te ejekwa eme iphe, a-tsuru ndu ono shi l’echilabo ndu abudu ndu Jiu bya awata etso Chileke ono. 20 G’anyi dechiaru phe ekwo su g’ephe te erijekwa iphe, a gwaru iphe; kele e merwuru iya emerwu; ophu o dukwa onye ejepfufe onye nwanyi ta abudu nyee ya; ophu ephe atajekwa anu, a swigburu aswigbu; ophu ephe atajekwa mee-iphe. 21 Kele ekemu Mosisu be e shiwaa uzanya guta l’ulo-ndzukọ. O to dudu eswe-atuta-unme, a ta agudu iya. Teme a nodu ara iya arara le mkpukpu le mkpukpu.”

Ekwo, e deru nu ndu ke Kereshi, abudu ndu Jiu

22 Noo ya bu; ndu-ishi-ozì waa ndu e meru ogerenya; mekpoo ndu Chiochi l’ophu bya achia idzu bya aharu nemadzu hota yeru Polu yee Banabasu g’ephe je Antiyoku. Ndu ephe hotaru bu Jiudasu onye eekuje Basabasu waa Sayilasu. Umadzu ebo ono toko yiru le ndu-ishi le Chiochi. 23 A bya edee ekwo nu phe. Iphe, e deru bu:

“Anyibe ndu-ishi-ozì me ndu e meru ogerenya, bu unwunna unu l’ekelekota unube unwunna, abudu ndu Jiu, no le Antiyoku me le Siriya; me le Silisiya. 24 Anyi numaru l’o duru ndu shi l’ogbo anyi-a, byaru egude opfu onu gbaghashia unu obu g’ehu te ebvuru unu ebvuru. Ephe suru g’unu buje ubvu; unu eme iphemiphe, ekemu pfuru. O to bukwa anyi ziru phe g’ephe bya eme nno. 25 Noo iphe, o gude obu anyi buru nanu; anyi chia idzu su g’anyi haru nemadzu hota zia g’ephe bya akaru unu. Ndu ono, anyi ziru ono be ephe l’eguru onya anyi phe, bu Banabasu yee Polu swi. 26 Banabasu yee Polu bu ndu ono, tuchawaru ishi ndzu phe k’iswi ehụ Nnajjuphu anyi, bu Jizosu Kereshi. 27 Anyi ziru Jiudasu yee Sayilasu g’ephe bya l’onwophe gudewaro onu pfuwaruro unu iphe-a, anyi deru edede-a. 28 Kele Unme-du-Nso be anyi l’iya chiru idzu su l’anyi tee boedu unu ivu ozo gbahaa ishi opfu-a, bu iya bu: 29 G’unu te erijekwa iphe, a gwaru iphe; ophu unu atakwa mee-iphe; ophu unu atakwa anu, a swigburu aswigbu; ophu unu apharwushijekwa onwunu. Unu -mewaa egube ono be o-duru unu le ree. Unu buru guu.”

30 A su ndu e ziru ozi ono g’ephe jeshia. Ephe jerwua Antiyoku bya achikobe ndu Chiochi ono l’eka lanu bya

* 15:17 15:17 Gunaá Émọ 9:11,12.

eworu ẹkwo ono nù phẹ. ³¹ Ẹphe gùchaepho ẹkwo ono; ẹhu tsọahaa phẹ k'ozì ono, meru g'ẹphe patsua unme ono. ³² Jiudasu yẹe Sayilasu, buçhakwaapho ndu mp-fuchiru Chileke l'onwophe pfiaru unwunna ono opfu nõdu; eyeru phẹ oku g'obu shihu phẹ ike bya emekwapho g'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Kéreshi kabaa eshihu ike. ³³ Ẹphe nõnyaa l'ẹka ono; unwunna ono kwakọberu phẹ sù g'ẹphe laa l'ẹhu-guu. Ẹphe laphu azù lapfushia ndu ziru phẹ nù. ³⁴ Sayilasu sù lẹ yẹbedua a-nọbaa l'ẹka ono. ³⁵ Pọlu yẹe Banabasus je anọtota lẹ Antiyọku. Ẹphe lẹ ndu ozo nõdu ezi opfu Nnajiuphu ezizi bya ara iya arara.

Pọlu yẹe Banabasus eshi iche iche

³⁶ A bya anọkwaa ujiku olemole; o be ujiku lanù; Pọlu sù Banabasus: "G'anyi laphu azù l'iphe, bukpo mkpukpu, anyi mewaru ẹphe maru opfu kẹ Nnajiuphu je agbaphechaa unwunna g'anyi amawaruro g'ẹphe eme ala." ³⁷ Banabasus sù g'ẹphe duta Jiọnu onye eekujekwapho Maku g'ẹphe l'iya swiru. ³⁸ Pọlu sukwanu l'ọ ka ree g'ẹphe te edutahe ẹgube onye ono, gbalaru g'ẹphe nõ lẹ Pamfiliya; ophu o tsoduru phẹ jefufu ozi ono. ³⁹ Ẹphe tu-tabe iya ẹgo k'ophu a nõnyaru; ẹphe swikata shia iche iche. Banabasus duta Maku; ẹphe jeshia Sayipurosus. ⁴⁰ Pọlu duta Sayilasus tugbua. Unwunna woru phẹ ye l'ẹka Chileke gẹ Chileke mejeru phẹ eze-iphe-oma. ⁴¹ Pọlu jekọta Siriya waa Silisiya; emekọta g'obu shihu ndu Chiochi, nõgbaa l'ibiya oo ike.

16

Timoti etsoru Pọlu yẹe Sayilasus

¹ Pọlu phẹ rwua Debi bya ejekwapho Lisutura. O duru onye kẹ Kéreshi, bu l'ẹka ono. Ẹpha onye ono bu Timoti. Timoti ono bu nwanyi Jiu nwuru iya. Nwanyi ono bukwapo onye kẹ Kéreshi. Nna Timoti ono buru onye Gurisu. ² Unwunna, bukọta lẹ Lisutura me ndu ophu bu lẹ Ayikoniyomu epfukọtaepho lẹ Timoti bu okpobe nemadzù. ³ Pọlu sù lẹ ya e-duta Timoti gẹ yẹe ya swiru. O duta iya bya ebua ya ubvù. Iphe, o gude bua ya ubvù bu l'iphe, bukpo ndu Jiu, bukọta l'ẹka ono mawaru lẹ nna Timoti bu onye Gurisu. ⁴ E mechaa; ẹphe l'iya swiru tugbushia. Iphe, bukpo mkpukpu, ẹphe ghataru; ẹphe akokotaru ndu kẹ Kéreshi idzù ono, ndu-ishi-ozì waa ndu e meru ogerenya chiru lẹ Jierúsalemus ono. Ẹphe nõdu asuje phẹ g'ẹphe meje g'a chiru ono. ⁵ Oo ya bu; e mee Chiochi ono g'ọ hakọta; ẹphe kabaa eshihu ike l'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Kéreshi; teme ẹphe nõdu aka shii mbọku-mbọku.

Ophulenya Pọlu ọ Tirowasu

⁶ Ẹphe jee g'ẹphe bahu ọ Eshiya g'ẹphe epfua opfu Chileke l'ẹka ono; ophu Unme-du-Nso ekwedu. O buru iya bu l'ẹphe akwaseru ghabua oha Firijiya waa Galeshiya. ⁷ Ẹphe jerwua mgba Misiya ẹphe ọ Bitiniya; ẹphe jeshia abahu ọ Bitiniya; ophu Unme Jizosu ekwedu. ⁸ Ẹphe je aghajaa alı Misiya jeshia Tirowasu. ⁹ O be l'enyashi g'ẹphe rwuru Tirowasu; Pọlu huma onye Masedoniya l'ophulenya. O bya apfuru Pọlu l'iphu arwo iya asuje: "Jiko ghabunaa byatashia Masedoniya bya eyeru anyi ẹka!" ¹⁰ Pọlu phuchaepho ophulenya ono; anyi kwakobe teke ono teke ono jeshia Masedoniya; kele o dowaru anyi enya ọ Chileke eku anyi g'anyi bya ezia phe ozi-oma ke Chileke l'ẹka ono.

Lidiya anata Jizosu g'o buru

Nnajiuphu iya ọ Filipayi

¹¹ Oo ya bu; anyi gude ugbo shi ọ Tirowasu tugbua bya akpoghaa jeshia Samoturesu; shiwaro l'ẹka ono kporu ugbo bahu ọ Niyapolisu ọ nchitabohu iya. ¹² Anyi shi ọ Niyapolisu gude okpa bamihuwaroya Filipayi, bu iya bu ishi alı Masedoniya; teme o bukwarupho mkpukpu, ndu shi Romu bu. Anyi nokpoo nwujiku olemole ọ mkpukpu ono. ¹³ O be mboku atuta unme; anyi shia onu oguzo mkpukpu ono jeshia l'aguga enyimu. Eka ono be anyi dobesu l'oo ẹka ndu Jiu edzukoje epfu anu Chileke. Anyi rwua bya ano-zeta wata epfuru unwanyi, dzukoru l'ẹka ono opfu Chileke. ¹⁴ Onye lanu l'unwanyi ono, numaru opfu anyi ono bu Lidiya. Lidiya ono bu onye Tayatayira. Ogba ngho ẹkwa uswe-uswe. O bu nwanyi, abudu onye Jiu; ole Chileke duru iya ọ nso. Nnajiuphu bya anwusaa ya obu; o ngabe nchi l'iphe, Pọlu epfu. ¹⁵ E mee yee ndibe phe baputizimu. O su anyi: "Unu byanu anota l'ibe mu me unu -kwewaa ọ mu buwaa onye kweru ke Nnajiuphu." O rwoyanaa anyi; anyi jeshia.

Polu no mkporo ọ Filipayi

¹⁶ O rwua ujiku lanu; anyi nodu eje eka aanoduje epfu anu Chileke; anyi huma nwamgboko, bu ohu; teme obvu buru iya l'ehu k'ophu oogba eja. Ndu nwe iya nu be ookpatakpooru oke okpoga l'agba eja ono. ¹⁷ O tsoahaa anyi ọ Pọlu. O nodu echi mkpu asuje: "Ndu-a bukwa ndu ejeru Chileke, bu Okalibe-Kangokotaru-nu ozi. Ẹphe aakoru unu uzo, ee-shi dzoo unu." ¹⁸ Mboku-mboku l'oopfu iya. A nonyaa iphe ono, oopfu ono kabakpo adu Pọlu ashı k'ophu o to duedu ike ata nshi. O ghakobe bya asu obvu ono: "Mu gude epha Jizosu Kereshi akarı ngu g'i lufuta l'ehu

nwata ono!" Epfupfu, oopfu iya; obvu ono lufu nwata ono l'ehu. ¹⁹ Ndu nwe iya nu hūmaepho l'obvu ono lufuwaru iya l'ehu k'ophu o to kpataeduru phe okpoga; ephe gude Polu yee Sayilasu kpuru phe kpufu aswa; kpupfu ndu-ikpe phe, ²⁰ bu iya bu ndu-ikpe ndu Romu; je asu phe: "Ndu-a bu ndu Jiu, byaru anyi akpataru opfu le mkpukpu. ²¹ Ephe ezi omelali, ta abudu ekemu-ali, gbaru anyi l'edobe; ophu o budu ekemu-ali anyibe ndu Romu. Ebe anyibedua etsokwa egube omelali ono-o!" ²² Ikpoto ndu ono wulihu g'ephe tsua Polu phe otsukputu; ndu-ikpe ono woru uwe Polu yee Sayilasu lawashia su g'e chia phe echachi. ²³ E chiebe phe echachi kpachaa akpachaa; bya enwuru phe nwuba l'ulo mkporo. A su onye eche ulo mkporo g'o tuchikwaa ulo mkporo ono gua ya kpukpurukpu. ²⁴ Onye eche ulo mkporo ono gude l'e pfuru egube ono woru phe jeye l'ohu l'ohu ime ulo mkporo ono. O tua phe mkporo bya akporu phe okpa ye l'oshi, a tufushiru uzo.

²⁵ O betashia l'echi abali; Polu yee Sayilasu nodu epfu anu Chileke bya ekwe ebvu anu iya. Ndu ephe l'ephe no l'ulo mkporo l'eka ono nodu angaru phe nchi. ²⁶ Teke ono teke ono; ali nmaahaa jijijiji; kwata anmashi iya ike. Ulo ono nmakota jijijiji jasu l'okpa iya. G'e jia epfua; uzo ulo mkporo ono tuko ghashia ghegbaru onu. Mkpoto, a turu onyemonye tuko gbushihuchaa. ²⁷ Onye eche ulo mkporo ono tehu bya ejeshia ele enya; ulo mkporo ghegbawaaru onu. O dobesu le ndu nokota l'ulo mkporo ono gbalachaawaru. O mitaepho ogu-echi iya amita ge ya nmagbua onwiya. ²⁸ Polu chishia mkpu su iya: "Te ejekwa ememe! Te ejekwa ememe! Ta adukwa iphe, ii-me onwongu! Anyi nokotakwaa l'eka-a!"

²⁹ Onye ono, eche ulo mkporo ono su g'a nwutaedu oku. O gude ehū anmanma; eka ndzu agu iya gbagbua je adaa kpurumu le mgboru okpa Polu yee Sayilasu. ³⁰ O bya edufuta phe bya asu phe: "Ndu mu; ?bu gunu be mu e-me g'a dzoo mu?"

³¹ Polu phe su iya: "Kweta ke Nnajiuphu, bu Jizosu Kereshi g'aa-dzoo ngu; gu le ndibe ngu g'unu ha." ³² Polu phe bya epfuaru iya ke Nnajiuphu; pfukwaaru iya pho ndu nokota l'ulo iya g'ephe ha. ³³ Onye eche ulo mkporo ono bya eduta phe le teke onokwapho l'enyashi ono je asachaa phe eka ono, e chibashiru phe ehū onya ono. E mee yele ndibe iya baputizimu l'enyashi onokwapho. ³⁴ O duru Polu yee Sayilasu laa ibe iya je anu phe nri; ephe ria. Emereme ji yee ndibe iya ehū; kele nta-a be ephe byawaru bya amaru Chileke ono, bu iya bu okpobe Chileke ono.

³⁵ O be l'ùtsu iya; ndu-ikpe Romu ono zia ndu ọgbogu phẹ g'ẹphe je ezia g'a haa Pọlu phẹ g'ẹphe la.

³⁶ Onye eche ọlo mkpọro ono bya ezia ya Pọlu; sụ iya: "Ndu-ishi sụkwaru g'a haa gụ lẹ Sayilasụ g'unu la. Unu tọkwapho nwẹhu tųgbua lashiya nta-a lẹ nchị odo."

³⁷ Obenu lẹ Pọlu sụru ndu ọgbogu ono: "E te ejekwaru anyi ekpe ikpe; g'ọ ka mma l'a nmaru anyi ikpe. E chia anyi iphe l'edzudzu-ọha; l'ẹka anyi bukwa-a ndu Romu. E nwuru anyi ye lẹ mkpọro. Nta-a bẹ ẹphe sụru g'anyi la lẹ mpya. Ono bẹ tee medu ememe! G'ẹphe bya l'onwophe bya edufuta anyi."

³⁸ Ndu ọgbogu ono je epfuaru ndu-ikpe ẹgube ono. Ndzu rwuta phẹ g'ẹphe nọmaru lẹ Pọlu yẹ Sayilasụ bu ndu Romu. ³⁹ Ẹphe je je arwọo Pọlu phẹ arwọwo. Ẹphe dufuta phẹ l'ọlo mkpọro ono bya arwọo phẹ g'ẹphe lufuru phẹ lẹ mkpukpu. ⁴⁰ Pọlu yẹ Sayilasụ lufuta l'ọlo mkpọro ono bya ejeshia ibe Lidiya. Ọ buru l'ẹka ono bẹ ẹphe jepfuru unwunna je yechaaru phẹ ọkpukpu ike sụ g'obu shihu phẹ ike; ọ buru phẹ atugbu.

17

Iphe, eme lẹ Tesalonayika

¹ Pọlu yẹ Sayilasụ tųgbua ije je aghabua Amfipolisu waa Apoloniya. Ẹphe bahu lẹ Tesalonayika. Mkpukpu ono bẹ ọlo-ndzukọ ndu Jiu dọ. ² Pọlu bya ejee l'ọlo-ndzukọ ono, bu iya bu g'oojegehawa. Ọ kpokube jee ya eswe-atuta-unme ẹto. O gude iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke asaru phẹ opfu; ³ bya emee opfu Chileke ono g'o doo phẹ ẹnya; goshi phẹ lẹ Kéreshi obu bẹ jefutaje iphe-ẹhuka nwuhu; l'e lia ya. L'ooshi l'onwu teta dzuru ndzu. Ọ buru Jizọsu-a, mu epfuru unu opfu iya-a bu Kéreshi obu. ⁴ O nweru ndu Pọlu yẹ Sayilasụ pfutaru; ẹphe laaru phẹ. O nwekwarupho ikpoto ndu Gurisu, Chileke duru lẹ nsọ mẹ igwerigwe unwanyi, nweru ẹnya, ẹphe pfutakwarupho yeru onwophe.

⁵ Obenu lẹ ndu Jiu wataru ejiru iya iji-ẹnya. Ẹphe bya eje akpakọo obokoboko nemadzu l'aswa bya agbaa ọgbo. Ẹphe kpakaa mkpukpu ono; mkpukpu gbaahaa gharagharagara. Ẹphe zeru gidigidi zeba l'ibe Jiasonu ẹka ẹphe achọ Pọlu yẹ Sayilasụ g'ẹphe gude kpufutaru ọha. ⁶ Ọphu ẹphe ahumaduru phẹ; ẹphe kputa Jiasonu bya aharu unwunna anyi ọzo kputa yeru iya. Ẹphe kpuru phẹ kpuleru ndu-ikpe mkpukpu je asu phẹ: "Ndu-a, woru mgboko l'ophu gha igharaphu-a bẹ byaakwaru ibiya-a; ⁷ Jiasonu gbẹ duta phẹ ẹphe je anodu l'ibe iya. Ndu ono bẹ tųkokwaru ekemu eze nnajioha, bu Siza egbukakọta

egbuka. Teme epehe su l'ọ duru onye eze ozo, du nu, epha iya bu Jizosu." ⁸ Ehu gbangahu oha waa ndu-ikpe mkpukpu ono g'ephe numaru iphe ono. ⁹ E ghubuaru Jiasonu yee ndu e guderu yee ya nre; tubuaru phe okpoga, epehe e-ye, bukwanu a -numabaeduru ukporo phe le mkpukpu ono ozobaa; epehe anataphu okpoga phe azu. Epehe bya eyee nre ono; a haa phe epehe lashia.

Iphe, eme le Beriya

¹⁰ O be l'enyashi; unwunna ono meepho egwegwa dufu Polu yee Sayilasuu; epehe jeshia Beriya. Epehe jerwua; bya ejeshia l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. ¹¹ Ndu eka ono ka enweru obu iphoro e -me le ndu Tesalonayika. O nodu agu phe agugu anuma ozi-oma ono. Mboku-mboku epehe agu ekwo-opfu Chileke g'ephe maru ?iphe, Polu phe epfu bua eviya? ¹² O buru iya bu le ndu du igwerigwe ekweta; mekpoo igwerigwe unwanyi Gurisu, nweru enya l'eka ono mekwapho unwoke Gurisu. ¹³ Ndu Jiu, bu le Tesalonayika gbẹ l'eka ono numa le Polu eziakwa opfu Chileke le Beriya; epehe bya l'eka ono bya agbaghashia oha ono; woru phe kpalia bya eyeru phe kurukuru. ¹⁴ Unwunna dutaepho Polu egwegwa dufu durwua ya eze-enyimu. Timoti yee Sayilasuu no-kpe azu le Beriya. ¹⁵ Ndu edu Polu durwua ya Atensuu. Epehe laphushia azu le Beriya. Polu su phe ge Sayilasuu yee Timoti byapfutakwa iya egwegwa.

Iphe, eme le Atensuu

¹⁶ Polu nodu le Atensuu cheaharu Sayilasuu yee Timoti. O huma g'enya agwa habe shii le mkpukpu ono. O phushiahaa ya uphu ike l'okpoma. ¹⁷ Epehe le ndu Jiu me ndu Gurisu, anwu eka ndu Jiu nodu anoduje atu ego l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. O nodu ejejekwapho aswa mboku-mboku epehe le nwa ndu ophu o humaru l'eka ono aboahaa ke Chileke. ¹⁸ O duru ndu mmamiphe, shi l'ogbo eekuje Epikuriya waa Sutoyiku, byaru epehe le Polu tahaaha ya. Ndu asu: "?Bukwa ole be nwa owa-a, epfu beebabee-a epfu?"

Ndu asu: "O dukwa g'o duru agwa ndu ozo, ootu onu iya." Iphe, epehe gude epfu nno bu le Polu epfu ke Jizosu waa k'eshi l'onwu teta dzuru ndzu. ¹⁹ Epehe duta Polu bya edufu l'edupfu, ndzukọ Ariyopagosu bya asu iya: "Mena g'anyi maru iphe ophuu owa-a, iipfu opfu iya-a. ²⁰ L'iphe owa-a, ipfugba-a bugbakwaa anyi nchi ophuu. Mena g'anyi maru iphe, o bugbaa." ²¹ Kele ndu Atensuu mgburugburu mekpoo ndu lwaru iya alwalwa ta aduedu iphe ozo, epehe ejeje gbahaa g'ephe numa me g'ephe pfua iphe ophuu.

²² No iya; Pọlu bya apfuru l'iphu ndu ono l'edupfu Ariyopagosu onoya sụ: "Atensu unu gebekwa-o! Mu sụ-a; mu humawaru l'unu yenukaru agwa nsọ. ²³ Kele ge mu ejephekpoọ le mkpukpu unu-a be mu humagbaaru enya agwa unu. Mu humakwarupho enya agwa ophu e deru sụ: 'Owa-a bu k'agwa ophu a madu epha iya'. Onye ono, unu abaru aja l'ebe abụ l'unu maru epha iya ono, bu iya be mu epfuru unu opfu iya nta-a. ²⁴ Oo ya bu Chileke, bu iya meru mgboko mee iphemiphe, no iya l'ime. Oo ya bu Nnajiuphu, nwe igwe nweru ali; teme ophu oobujeduru l'ulo, nemadzu gude aka kpa. ²⁵ Ophu mkpa iphe, nemadzu ejeta anu iya adudu iya; eshinu o bu iya anu ndzu bya anu unme bya anu nemadzu iphemiphe. ²⁶ Oo Chileke lanu ono meru onye ivuzo; bya eshi l'onye lanu ono mee ohamoha, nokota le mgboko-a mgburugburu. Oo ya tubuhawaru teke ndu no le mgboko-a a-no-beru; tubuhawaa aka oke ali phe a-kpa. ²⁷ Iphe, Chileke medoru iphemiphe ono bu ge ndiphe achoo ya chota iya m'ephe -rwaphenaa aka iya; eshinu Chileke ta adudu onye o no enya le g'anyi ha; mbu me onye lanu. ²⁸ Kele

"Oo ya gude ndzu anyi.

O buru iya meru iphe,
anyi ejephe.

Teme o buru iya meru iphe,
anyi du adudu ophu."

O du-a g'egube ndibe unu, agu ebvu guru su:

"Anyi tukoru buru unwu iya."

²⁹ Eshinu anyi tukoru buru unwu Chileke; g'anyi ta arijekwa le Chileke du g'iphe, e gude ope wua; ozoo iphe, a kpuru l'urwa; ozoo iphe, e gude oshi pyia. Oriri nemadzu te erwukwaru ge Chileke gbaru; ophu o buro k'egude iphe, emeru ona goshi g'o gbaru. ³⁰ Chileke lesweakwaru teke e shidu maru iya enya. Nta-a be o suru g'izimanu lwa onyemonye azu l'ekameka; g'ephe byapfuta iya. ³¹ Kele o dobeakwaru mboku, oo-kpe ndiphe mgburugburu ikpe pfuru-oto. Onye oo-gude kpee ikpe ono bu nwoke obu, o hotaru l'onwiya. Iphe, o gude mee g'onyemonye maru l'iphe ono e-mekota ge ya tberu bu l'o meru g'onye ono shi l'onwu teta dzuru ndzu.

³² Pọlu pfufutaepho k'eshi l'onwu teta dzuru ndzu ono; ephe haru gbaaharu iya mbonu. O dukwarupho ndu suru: "O dukwa anyi g'a su l'ii-pfubaa iphe-a ozo g'anyi numabaa." ³³ Pọlu paru phe haa; o buru iya atugbu. ³⁴ O duru ndu tso ru iya nu bya eworu onwophe ye Jizosu, bu Nnajiuphu l'eka. Dayonisiyosu, onye gba l'ogbo

Ariyopagosu yi le ndu ono waa nwanyi, eekuje Damarisu; mewaro ndu ozo.

18

Iphe, eme le Korentu

¹ E mechaa; Polu shi le Atensu jeshia Korentu. ² O rwua l'eka ono; o huma onye Jiu, eekuje Akwila. Eka a no nwua ya bu le Pontos. Akwila be yee nyee ya bu Pirisila shikwada Itali lwa Korentu teke ono; kele eze nnajioha, bu Kulodiyosu suru g'iphe, bukpo ndu Jiu mgburugburu lufu le Romu. Polu jee ge yee phe kwee. ³ O jerwua; ephe l'iya nodu jeahawaro ozi; kele iphe, ephe gude buru bu ekwe ekwa, eegudeje eme ulo-ekwa. Polu l'onwiya bukwapho onye ekweje ekwa. ⁴ O nodu ejeje l'ulo-ndzuko ndu Jiu idzu g'idzu eswe-atuta-unme g'ephe bo ke Chileke; bya esee ge ya pfuta ndu Jiu me ndu Gurisu yeru Jizosu.

⁵ Sayilasu yee Timoti shi le Masedoniya lwatashia; Polu phubewaa iphu l'epfu ke Chileke mboku-mboku. O nodu egoshi ndu Jiu l'oo Jizosu, bu Kereshi obu. ⁶ Teke ephe jikaru bya epfuaharu iya ejo opfu; l'o jia uwe iya kpowlangu su phe: "Inyorokoto inyorokoto! Unu vukwaru ochi unu l'ishi unu. Eka mu ta adukwa iya. Nta-a buakwaa ndu abudu ndu Jiu be mu e-jepfu." ⁷ O paru phe haa je eburu l'ibe onye Gurisu, eekuje Tayitosu Jiosutosu, bu nwoke, Chileke duru le nsu. Ibe iya no-kube ulo-ndzuko ndu Jiu. ⁸ Onye-ishi ulo-ndzuko obu, bu Kirisuposu be yee ndibe iya kwetawaru l'oo Jizosu bu Nnajiuphu phe. A dukwapho igwerigwe le Korentu numa ke Jizosu ono bya ekwetakwapho; e mee phe baputizimu.

⁹ O be l'enyashi ujiku lanu; Polu phua ophulanya. Jizosu su iya: "Ndzu ba agukwa ngu Polu! Pfukwa iphe, iipfu; ta adukwa teke jiha iya. ¹⁰ Mu nokwaa swiru ngu eswiru. O to dukwa onye a-furu ngu nu k'emeka ngu iphe; kele a dukwa igwe le mkpukpu-a bugbaaru ndu bu ndu nkemu." ¹¹ Polu no le mkpukpu ono mgbarapha l'onwa ishii zikota ndu eka ono opfu Chileke.

¹² O buru teke Galiyo bu onye-ishi ndu Gurisu be ndu Jiu byaru anokobe gude Polu kpuru jeshia l'ulo-ikpe. ¹³ Ephe su le Polu eme g'o mee ndu ndu-phe g'ephe bageru Chileke eja l'uzo, abudu iphe, ekemu ali phe pfuru.

¹⁴ Polu jeshia eye onu; Galiyo su ndu Jiu ono: "Ome iphe-a bu opfu ke l'e mesweru; ozoo l'e meru ejo-iphe me mu asu ee l'o du-a ree ge mu yeru unube ndu Jiu onu. ¹⁵ Obenu l'eshinu iphe, unu adzo bu k'epha me opfu onu; me ekemu unu; unu jekwa edoshia ya l'onwunu. Mu te ekpejekwa

egube iphe ono.” ¹⁶ O chishia phe l'ulo-ikpe. ¹⁷ G'ephe ha gude Sosutenisu, bu onye-ishi ulo-ndzukọ ndu Jiu ono tsua ya iphe l'iphu ulo-ikpe l'eka ono. Ophu Galiyo eyeduru phe onu.

Pọlu alaphu azu le Antiyoku

¹⁸ Pọlu yee unwunna noepho le Kọrentu ujiku olemole; o paru phe haa; yee Pirisila waa Akwila swiru bahụ l'ugbo jeshia Siriya g'o kpushichaadaru ishi le Kenkiriya; kele iphe, o kweru Chileke ukwe iya be o mewaru. ¹⁹ Ephe jerwua Efesosu. Pọlu haa Pirisila yee Akwila l'eka ono bya abahụ l'ulo-ndzukọ je yee ndu Jiu boahaa ke Chileke. ²⁰ Ephe rwoo ya g'ephe l'iya nobaa; ophu o kwedu. ²¹ O tugbushia bya asu phe: Obo-iphe-a abyanu-a be mu lwaphutajekwa azu le Jierusalemu bya abo me o -buru uche Chileke. O bahụ l'ugbo le Efesosu tugbua.

²² O -rwuepho le Sizariya; bya egude okpa jeshia Jierusalemu je ekele ndu Chiochi eka ono. O shiwaro eli-eli jeshia Antiyoku. ²³ O noekwapho nwanshi le Antiyoku; o tugbua ozo. O je eshita ali Galeshiya waa Firijiya eme g'obu kabaa eshihu ndu ke Kereshi l'ibiya ono ike.

Apolosu byaru Efesosu waa Kọrentu

²⁴ O duru onye Jiu, epha iya bu Apolosu, a nwuru le Aleguzandiriya, byaru Efesosu. O maru epfu opfu bya amaru iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke mashia ya ike. ²⁵ E zihawaru iya k'uzo Nnajiuphu; o nodu evukpo ya evuvu epfuru ndu ozo ke Jizosu ono; teme o nodu ezikwa iya pho ezizi. Ootukojekpo ke Jizosu to o'okpa iya l'okpa iya; ole eka o maberu buepho ke baputizimu ophu Jionu shi emeje. ²⁶ O sahaa ke Chileke kpaa kpaa l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. Pirisila yee Akwila numa iphe, oopfu bya eduru iya laa ibe phe; je akabaa ya ezirwe uzo Nnajiuphu ezirwe. ²⁷ Apolosu su le ya e-je ali Gurisu. Unwunna, no le Efesosu su l'o dukwa ree shii; bya ederu ekwo nu iya ge ndu ke Kereshi, no l'eka ono nata iya ree. O jerwua; o kwata yeru phe eka shii; mbu ndu shi l'eze-iphe-oma, Chileke eme kwetawaa. ²⁸ O nodu atu-kputaje ndu Jiu l'edzudzu-oha; egudeje iphe, e deru l'opfu Chileke goshi phe rengurengu l'oo Jizosu, bu Kereshi obu.

19

Pọlu no le Efesosu

¹ Teke ono, Apolosu no le Kọrentu ono be Pọlu kwaseru uzo enyanwu ariba lufu le Efesosu. O rwua l'eka ono; o

haru huma ndu etso uto Jizosu. ² O jia phe: “?Unu nataru Unme-du-Nso teke unu kwetaru?”

Ephe su iya: “Anyi teke anuma-swekpokwaanu ke Unme-du-Nso anuma ophu.”

³ O su phe: “?Bu egube bapuzizimu gunu be e meru unu?”
Ephe su iya l'oo bapuzizimu ke Jionu.

⁴ Polu su phe: “Jionu shikwa emeje bapuzizimu gude egoshi l'onye-a be izimanu iphe-eji iya lwaru azu; o ghawaa umere lwapfuta Chileke. Iphe, o shi epfujefuaru ndu Jiu bu g'ephe kweta k'onye ono, a-bya nu ono, bu iya bu Jizosu.”

⁵ Polu pfuchaepho nno; ephe numa; e gude epha Nnajiuphu, bu Jizosu mee phe bapuzizimu. ⁶ Polu bya ebyibe phe aka; Unme-du-Nso bya eji phe ehu. Ephe pfuahaa l'olu Unme-du-Nso; bya awatakwapho epfuchiru Chileke. ⁷ Ndu ono rwuru iri l'ebo.

⁸ Polu nokota mgburugburu onwa eto sakota ke Chileke kpaa kpaa l'ulo-ndzuko ndu Jiu. Ephe l'iya nodu adzo opfu ono. O nodu anoduje eme g'o doo phe enya l'ozima ke Chileke, bu eze ono; bu okpobe-opfu. ⁹ Ole ndu ono haru kpochia nchi; ophu ephe ekwetaduru iphe, Polu pfuru. Ephe wataepho epfubyishi uto Nnajiuphu ono epfubyishi l'eka ono; Polu paru phe haa bya eduta ndu ke Kereshi ono; o buru iya atugbu. Mboku-mboku; oojeshia asa opfu l'ulo, eedzukoje k'anwu iphe l'ibe Tiranosu. ¹⁰ O mekpoe ya pho egube ono gbiriri jasu o megba iya apha labo. Oo ya bu ndu bukota l'ali Eshiya me ndu Jiu me ndu Gurisu numakota opfu ke Nnajiuphu, bu Chileke.

Unwu Sukiva

¹¹ Chileke shi Polu l'eka eme iphe-ohumalenya, ete emejehadaa nu; ¹² k'opu obujeru e -shi iya l'ehu wota nkachifu; ozoo nwampete ekwa gude jepfu ndu iphe eme; iphe-ememe ono alaa; obvu, bu phe l'ehu alufuchaa. ¹³ O dukwarupho ndu Jiu, tsoru ejephe achishikwapho obvu, emegbaa nemadzu. Ephe nodu emeje g'ephe gude epha Jizosu eme iya. Ephe nodu asuje obvu ono: “Mu gude epha Jizosu, onye Polu epfu nkiya akaru ngu gi lufu.” ¹⁴ O nweru nwoke Jiu lanu, bu onye-ishi uke Chileke, epha iya bu Sukiva, nwutaru unwoke esaa. Noo ya; o be ujiku lanu; unwoke esaa ono mekwaapho g'ephe gude epha Jizosu chifu obvu egube ono, ndu ophu achifuje pho.

¹⁵ Obvu ono, ephe eme g'ephe chifu ono su phe: “Jizosu be mu maru bya amakwarupho Polu; unubedua ?unu bu ndu ole?”

¹⁶ Onye ono, obvu eme ono gude ejo okpehu tsoo phe ogu; kakota ephe n'esaa ike. O meka phe iphe gbaechaa

phẹ ọto. Ẹphe shi l'ulo ono gbafu. ¹⁷ Ndu Jiu mẹ ndu abudu ndu Jiu, bukọta lẹ Efesosu numa iphe ono; ndzu rwuta phẹ. A kwabẹahaa ẹpha Nnajiuphu, bu Jizosu okpobe ubvu. ¹⁸ Igwerigwe ndu buwaa ndu kẹ Kereshi wuru bya bya akoshiahaa iphe, ẹphe shi emeje; bya egbukachaa oswe, ẹphe shi kegbaa ndu ozo. ¹⁹ Ndu emeje omamanshi bya achita ekwo, ẹphe egudeje eme omamanshi ono chikobe l'eka lanu kpoo ya oku l'iphu oha. A bya agbakoo aswa ekwo ono; o buru ukporo ekpa-ego iri l'ebo l'ekpa-ego iri. ²⁰ E shi egube ono; opfu kẹ Chileke goshi g'oorebe ire bya akabaa ejedzuru; bya akabakwaapho eshihu ike eje.

Ùtsú etsu lẹ Efesosu

²¹ Iphe ono nwuchaepho; Unme-du-Nso mee gẹ Pọlu sụ lẹ ya shifutaje Masedoniya waa ali Gurisu lufu lẹ Jierusalẹmu. O sụ lẹ ya -jehaa ẹka ono bẹ ya e-jekwapho Romu. ²² O bya ezia ndu eyejeru iya ẹka umadzu ẹbo; Timoti yẹ Erasutosu g'ẹphe vuru iya ọzo jeshia Masedoniya gẹ yẹbedua nọbaadaa l'ali Eshiya.

²³ Teke ono bẹ oke mkpaka bataru lẹ mkpukpu ono l'opfu ọzo Nnajiuphu ono. ²⁴ L'ọ duru onye akpuje ọzu, eme ona shii, egudeje mkpola-ochaa akpushi unwu iphe, adujegbaa l'eze-ulo eze-nwanyi ndu Efesosu, bu Atemisu. Ẹpha onye-uzú ono bu Dimitiriyosu. Yẹ ndu akpujeru iya iphe ono gude iya akpa okpoga ntumatu. ²⁵ O bya ekuko ndu ono l'eka lanu; mekpoo iphe, bukpo ogo ndu uzú ono sụ phẹ: "Ndu mu! Unu maru l'oo iphe, anyi eme-a bẹ anyi gude aba. ²⁶ ?O kwa l'unu anu-a; teme unu nodu ele-a iphe, nwoke-a, bu Pọlu eme? O suru l'agwa, nemadzu gude ẹka dobe ta abudu okpobe iphe ilile. Nta-a bẹ o gudewaa egube ono pfuta ndu du igwerigwe lẹ Efesosu; ghudu mẹ oojegbabe ali Eshiya mgburugburu. ²⁷ Iphe, du eji, du iya nu bu l'iphe-a, anyi akpuje-a a-zaahaa ejo ẹpha. Ozo ka njo bu l'eze-ulo eze-nwanyi taa duedu iphe, obukwaduru. Waa l'aa-paru iya haa; mbu eze-nwanyi ophu ali Eshiya l'ophu mẹ mgboko mgburugburu abaru eja."

²⁸ Ikpoto ndu ono nunyaepho iphe ono, oopfu ono; ẹhu gbangahu phẹ l'ehu-eghu. Ẹphe tu ọzu sụ: "Atemisu ndu Efesosu bu eze agwa!" ²⁹ Ùtsú daa lẹ mkpukpu ono. Ẹphe dzukobe egwegwa gude Gayosu yẹ Arisutakosu, bugbaa ndu Masedoniya labo, ẹphe lẹ Pọlu swi; kpuru phẹ kpufuru oha l'eka mkpukpu ono edzuje. ³⁰ Pọlu l'onwiya jeshia gẹ ya jepfu ikpoto ndu ono; ophu ndu kẹ Kereshi ekwedu. ³¹ Ndu nweru enya lẹ Eshiya, bu ndu ẹphe l'iya eshi onya; zia ozi g'e je ezia ya sụ iya jiko g'a ta ahumakwa iya l'eka ono,

mkpukpu edzuje ono ahuma ophu. ³² Kele teke ono be utsu ono adakpopho le ndzuko ono. Ndu echi ke ne phe; ndu echi ke nna phe; kele ephe ta amadu iphe, ada nu. Mbu l'o ghuduru nwanshi me o buru le g'ephe hakota kuru l'eka ono ta amadu iphe, ephe gbafta-doru. ³³ No iya; e dobesu l'oo nwoke lanu, eekuje Aleguzanda akpa iphe ono; kele ndu Jiu hofutaru iya nwuru iya ye l'iphe ikpoto ndu ono. Aleguzanda palia eka g'e gebekwa ge ya dofu onwiya. ³⁴ Ephe humaepho l'o bu onye Jiu; g'ephe hakota gude olu lanu chiahaa su: "Atemisu ndu Efesusu bu eze agwa!" Ephe raaepho iphe ono nra lanu-oo jasu iphe, ha g'awa labo.

³⁵ E mecha; onye edejeru mkpukpu ekwo kukebe ehume a rabuhu iphe ono. O su phe: "Mu su-a; Efesusu! O to dukwa onye amadu l'oo Efesusu bu mkpukpu, nwe eze-ulo Atemisu bya aburu mkpukpu, abaru ntekpe, gbaru iche ono, shi l'igwe daa ono eja. ³⁶ O to dudu onye a-su l'oo uka. Oo ya bu; unu nodunu nwadoo. Unu te emekwa ge ndu amadu iphe. ³⁷ Unu kputawaru ndu-a bya eka-a l'ebe obu l'ephe zitaru iphe eze-ulo eze-nwanyi; teme ophu o dudu ejo opfu, ephe pfuru iya. ³⁸ Su-a; teke o bu le Dimitiriyosu waa ndu ejeru iya ozi nweru ndu ephe suru l'o duru iphe, ephe meru; ulo-ikpe dupho adudu teme ndu-ishi mkpukpu noduepho l'eka ono. G'ephe je l'eka ono je epfu iya. ³⁹ Teke o bu l'o duru iphe ozo, unu epfu; unu epfua ya me mkpukpu dzua opfu. ⁴⁰ Kele ogo, duru anyi nta-a bukwa l'aa-su l'anyi kparu utsu ntanu-a l'ebe abu l'o nweru ishi iphe, bukwanu e -kuje anyi; anyi egude iya dofu onwanyi l'egube mkpu owa-a, a gbaru ntanu-a." ⁴¹ O pfuchaa nno; o su phe g'ephe la. Ephe wufu lasha.

20

*Iphe, meru le Masedoniya
waa le Gurisu*

¹ Utsu ono dazetaepho; Polu bya ekuko ndu ke Kereshi bya eyeru phe okpu-ikike g'ephe ta atsukwa ebvu bya ekelecha phe; o buru iya eje Masedoniya. ² O jephekotachaa l'iphe, bu eka ono g'o ha pfuaru phe igwerigwe opfu bya eyeru phe okpu-ikike. E mecha; o bya ejeshia Gurisu. ³ O no onwa eto l'eka ono. A nonyaa; o kwakobe jeshia abahu l'ugbo eje ali Siriya. Ndu Jiu gbaru je akwachia ya uzo. O laphu azu je eshia uzo Masedoniya lasha. ⁴ Ndu ephe l'iya swi l'ije ono bu Sopeta, nwa Pirusu, onye Beriya waa Arisutakosu waa Sekundosu, ephebedua shi le Tesalonayika; waa Gayosu onye Debi; waa Tikikosu waa Tirofimosu; noo ndu ke Eshiya; waa Timoti. ⁵ Ndu ono vuru

uzo je anọdu lẹ Tirowasu p̄furu-cheru anyi. ⁶ A -bọchaa iphe “Obo-buredi, ekoduru ekoko”; anyi bahu l'ugbo lẹ Filipayi tugbua. A nọep̄ho ujiku ise; anyi byapfuta p̄hẹ lẹ Tirowasu. E rwua ẹka ono; anyi nọo abali ẹsaa l'ẹka ono.

Ejeje ikpazu, Pọlu eje Tirowasu

⁷ O be lẹ mbọku mbu l'idzu; anyi dzukọbe g'anyi ria Nri-enyashi-Nnajiuphu. Pọlu wata p̄hẹ asaru opfu; kele ọokwakobekwanu k'ala l'utsu iya. O p̄fuep̄ho opfu gbiriri jasụ abali kee ẹbo. ⁸ Orọku dọ igwerigwe l'ime ọlo-eli ono l'ẹka anyi nyikotaru je adokobe lẹ k'eli iya. ⁹ Nwokerọbya lanu, aza Yutikọsu nọdu anọo l'igburonu windo. Pọlu p̄funyaep̄ho opfu ono; mgbenya rweahaa Yutikọsu. A nọnyaa mgbenya tu iya. O shi lẹ mkpopfu ọlo-eli ẹto ono ngabufu bya echia onwiya l'alị. E jeshia ya apali; ọ nwuhuwaa. ¹⁰ Pọlu bya enyizeta bya anmakoru iya l'eli bya agbakua ya ẹka sụ: “Unu ta akwagbushihe onwunu l'ọ dzuwaa ndzụ!” ¹¹ Ọ tugbua laphu azu je anyawaa buredi ono kee; ep̄he ria. O p̄fuharu p̄hẹ opfu ọzo; pfua ya jasụ nchi bọhu. O buru iya alala. ¹² Ep̄he duta nwokerọbya ono lẹ ndzụ. Ọ buru iphe, e gude dọ p̄hẹ obu; obu shihu p̄hẹ ike ọkpobe eshihu.

Pọlu shi lẹ Tirowasu jeshia Militọsu

¹³ Anyi tugbua bya abahu l'ugbo kpọru jeshia Asọsu g'anyi apata Pọlu l'ẹka ono; kele ọ sūru g'anyi gude ugbo byapfuta iya lẹ ya e-gude ọkpa lufuta l'ẹka ono. ¹⁴ Ọ byapfuta anyi lẹ Asọsu; anyi pata iya l'ugbo tugbua jasụ anyi jerwua Mitilini. ¹⁵ Tọbudu iya bu; anyi shi l'ẹka ono tugbua. O be lẹ nchitabọhu iya; anyi shi l'ẹka ono gude ugbo ghaa mgboru Kiyọsu. O rwua echele iya; anyi kpọ-rwua Samọsu. O be lẹ nchitabọhu mbọku k'ono; anyi kpọ-rwua Militọsu; ¹⁶ kele Pọlu p̄fuhawaru sụ lẹ ya agha Efesọsu aghagha gẹ ya te eje akpọ up̄fu l'alị Eshiya. Ọ dọ iya ẹgwegwa; kele oome gẹ ya kukebe ẹhu jerwua Jierúsalem; tẹme l'oorwua mbọku Pentikọsutu.

Pọlu asụ: “Nọkwa-ẹhu mma”

¹⁷ Pọlu nọdu lẹ Militọsu zia g'e je ezia ndu e meru ọgerenya Chiochi lẹ Efesọsu g'ep̄he bya gẹ yẹ l'ep̄he dzuda. ¹⁸ Ep̄he byarwuta Pọlu sụ p̄hẹ: “Unu mawaru-a gẹ mu shi emeje teke ono, mu l'unu nọkpoo ono eshinu mu byaru alị Eshiya. ¹⁹ Mu wozetaru onwomu alị ejeru Nnajiuphu ozi; mu gude ẹnya-mini gude iphe-ẹhuka, byapfutakotaru mu nu, shigbaa l'ejo idzu, ndu Jiu achiru mu eje ozi ono. ²⁰ Unu maru l'ọ tọ dudu iphe k'uzo ono, Chileke e-shi dzọo unu ono, mu atogboduru unu ẹba; mbu l'ọ tọ dudu ẹka mu wachiru

iya unu awachi mę nanu. Mu rarü iya unu arara zia ya unu l'edzudzu-oha mę l'ibe unu l'unuphu l'unuphu. ²¹ Mu nmaru ndu Jiu mę ndu abudu ndu Jiu okwa sü g'izimanu iphe-eji phe lwa phe azu g'ephe gha umere lwapfuta Chileke bya ekweta l'oo Jizosu bu Nnajiuphu phe. ²² Nta-a be mu emekwa ge Unme-du-Nso ziru mu. Mu e-je Jierusalemu; ebe o bukwa le mu maru iphe, ee-me mu nu l'eka ono. ²³ Iphe, mu maerupho bu le Unme Chileke emeje mu le mkpukpu le mkpukpu mu ahuma le mkporo waa iphe-ehuka, paru eka swiru mu le Jierusalemu ono. ²⁴ Ole o to dudu iphe, mu guberu ndzu mu. Oo 'nu ge mu jefukponu ozi mu l'ishi; mbu ge mu jefubebe ozi ono, Nnajiuphu bu Jizosu ziru mu ge mu jee ono, bu iya bu ge mu pfukaaru ndiphe k'ozí-oma le Chileke a-phuru phe obu-imemini.

²⁵ "Nta be mu mawaru l'unube ndu ono, mu tsoru jephee zia ozi-oma l'oo Chileke bu eze ono be taa humabaekwa mu ozo. ²⁶ Noo iphe, mu gude sü unu ntanu-a; o-duru onye laru l'iswi be eka mu ta aduekwa iya ozo. ²⁷ Kele mu tukowaru iphemiphe, Chileke tüberu togbokotaru unu eba. O to dudu ophu mu wachiru unu awachi mę nanu. ²⁸ Unu leta onwunu enya letakwapho unwu aturu ono, Unme-du-Nso yeru unu l'eka ono enya. Unu buru ndu azu Chiochi, Chileke gude mee, Nwa iya gedegede gbaru l'oswebe; mee g'o buru nkiya. ²⁹ Mu maru le mu -tugbuchaepho lashia be ndu ejo nzi a-wubata g'ejo agu bya adakaa unu. O to dukwa g'e meru; ebe ephe ebyi eka l'igwe aturu-a. ³⁰ O duru teke aa-nonyu ndu shikwaa l'ime ogbo unu ono awata adzu uka. Ephe egude egube ono meahaa g'ephe dzuta ndu kweru ke Kereshi l'uka g'ephe etsoru eka phe. ³¹ Noo ya bu; unu kwabe enya. Unu nyatajekwa le mu kwataru gude enyaminu kukebe ehü eme unu g'unu tsoru uzo, pfuru oto. Mu ziru iya unu l'ehu l'ehu; eswe l'enyasi apha eto ophu.

³² "Nta be mu yeru unu l'eka Chileke. Mu ziwaru unu ozi-oma k'eze-iphe-oma, Chileke emeru ndiphe. Oo ozi-oma ono eche unu bya aduje ike emetse unu emetse bya adujekwapho ike mee g'unu le ndu ozo, bu ndu ke Chileke gbaru mgba l'iphe ono, o doberu ndu nkiya ono. ³³ Unu maru l'oo to dudu onye egu iphe iya gujeru mu. Ophu o dudu onye mu sujeru g'o nu mu afu; ozo kobo; ozo uwe iya. ³⁴ Oo eka mu-a ephenebo be mu gude jee ozi jeta iphe, mkpa iya duru mu; waa iphe, mkpa iya duru ndu mu l'ephe swi. ³⁵ Mu gudewaa egube ono goshi unu l'anyi a-nodu ejeshije ozi ike g'anyi egude egube ono yeru ndu adudu g'o du phe eka. G'anyi nyatajekwa iphe ono, Jizosu, bu Nnajiuphu pfuru l'onwiya ono sü: 'Onye anu anunu be ehü

kakwa uto eme l'onye anata anata.' "

³⁶ Pòlu pfuchaa nno; o gbushi ikpere yee ndu ono g'ephe ha pfuru nu Chileke. ³⁷ O tugbushia; ephe toko bungee ekwa je arikua ya eka l'olu; tsutsuchaa ya onu gude su iya tokwa ehù. ³⁸ O buru epfufu ono, o pfuru l'ephe taa humabaedu iya ozo ono be kachakpo phe erwu l'ehù. Ephe duru iya jeshia l'ugbo.

21

Pòlu eje Jierusalemu

¹ Anyi su phe: "Nokwa-ehù mma" bya abahu l'ugbo kpokwaseerupho nhamunha jasù anyi lufuta le Kosu. O be le nchitabohu iya; anyi kporu byarwuta Rodzu. Anyi shi l'eka ono kporu jeshia Patara. ² Anyi rwua bya ahuma ugbo, adagha eje Fonishiya. Anyi bahu iya kporu tugbua. ³ Anyi kpo-rwuepho eka anyi gbewaa elewaa Sayipurosunya; anyi jiru iya ye l'ekicha kporu jeshia Siriya. Anyi byarwutaepho Taya, bu iya bu eka aabya egweshi iphe, ugbo ono vu; anyi nyishihu. ⁴ Anyi huma ndu ke Kereshi l'eka ono. Anyi l'ephe no abali esaa. Unme Chileke mee ephe huma iphe, e-me Pòlu le Jierusalemu. Ephe nmaaru iya okwa su iya g'o to jekwa. ⁵ Anyi nodzuepho abali esaa ono; anyi haa eka ono tugbua ije anyi. G'ephe hakota; me unyomu phe; me unwegirima phe toko wuru tsoru anyi jasù anyi lufutabebe le Taya. Anyi lufutabebeepho; anyi toko gbushi ikpere l'onu eze-enyimu l'eka ono pfuru nu Chileke. ⁶ Anyi l'ephe kwechaa ekele ikpazu-a; anyi bahu l'ugbo tugbua. Ephebedua wuru lashia ibe phe.

⁷ Anyi shi le Taya l'eka ono kporu ugbo tugbua. Anyi bya akporwua l'ali Tolemeyisu. O buru l'eka ono be anyi no-buhuru l'ugbo l'ije anyi obu. Anyi bya eje ekelechaa unwunna; anyi l'ephe no ujiku ophu l'eka ono. ⁸ O be le nchitabohu iya; anyi gude okpa tugbua bya ejerwua Sizariya. Anyi rwua bya abahu l'ibe Filipu, onye Ozi-oma; anyi l'ephe nodu. Filipu ono yi l'unwoke esaa pho, a hotajeru g'ephe yeje eka pho. ⁹ O nwutaru unwumgboko eno, ata aludu ji. Unwumgboko ono ephe'eno toko epfuchijechaaru Chileke. ¹⁰ Anyi nokpoo ujiku olemole l'eka ono. A nonyaa nwoke lanu, bu onye mpfuchiru, epha iya bu Agabosu shi le Jiudiya bya. ¹¹ O byapfuta anyi bya ewota akpo, Pòlu atubutaje uwe iya bya egude kegbabe onwiya eka waa okpa bya asu: "Unme-du-Nso suru-a; l'onye nwe akpo-a be ndu Jiu l'e-ke egube-a le Jierusalemu kpuru iya nu ndu amadu Chileke."

¹² Anyi nūmachaa ya; anyi lẹ ndu nọ l'ẹka ono wata arwo Pọlu g'o to jeshi Jierúsalemu. ¹³ O sù: “?Èkwa ọwa, unu ara ọwa-a bu gūnu? ?Unu gbẹ eme g'obu nmafumu? Mu nọakwaa onwomu ree egude kẹ Nnajiuphu, bu Jizosu nwuhu lẹ Jierúsalemu; ọ tọ bọdu-a g'e kee mu ẹgbu kpurumu.”

¹⁴ Anyi pfua nta pfua imo; ọphu o kwedu. Anyi paru haa sù: “G'iphe, dọ Nnajiuphu l'uche mee.”

¹⁵ Anyi nonyaa l'ẹka ono; anyi kwakọbe jeshia Jierúsalemu. ¹⁶ Unwunna, nọ lẹ Sizariya haru tsoru anyi. Ẹphe dua anyi durwua ibe onye anyi eje anodu, ẹpha iya bu Menesonu onye Sayipurosu; onye shi l'odu bu onye kẹ Kéreshi.

Pọlu eje ekele Jiemusu

¹⁷ Anyi rwua Jierúsalemu; unwunna natakpọo anyi ọkpobe anata. ¹⁸ O be lẹ nchitabọhu iya; anyi lẹ Pọlu swiru jeshia ekele Jiemusu. Anyi jeshia; ndu e meru ọgerenya Chiochi dzugbuwaa l'ẹka ono. ¹⁹ Pọlu kelechaa phẹ bya eshi l'ishi kọkotaru phẹ iphe, Chileke gude ozi, ya jeru ndu abudu ndu Jiu meeru phẹ. ²⁰ Ẹphe nūmachaa iphe ono, o pfuru ono bya atuko kele Chileke ekele. Ẹphe sù Pọlu g'o leanarọ g'iphe dọ l'ẹka-a. Sù iya l'ikpoto ndu Jiu bẹ kwetaakwaru l'ọo Jizosu bu Nnajiuphu phẹ; tẹme ẹphe phubekwaphọ iphu l'eme ekemu, shi l'ẹka Mosisu. ²¹ E pfuwaru phẹ l'iizi ndu Jiu mgburugburu, bugbaa l'alì ọzo g'ẹphe gwọbe ekemu Mosisu; g'ẹphe te ebujeshi unwu phẹ úbvù; ọphu ẹphe etsohẹ omelalì ndu Jiu. ²² ? Anyi e-me iya imagha? Oha a-gbakwa mkpu. Kẹle ẹphe nūmajekwa l'ì lwawaru. ²³ Iphe, ii-mekwa baa; ọ dọru umadzu ẹno, kweru Chileke l'ẹphe edoberu iya onwophe iche; bya atụ-bua teke ẹphe e-meberu iya. ²⁴ Teke ẹphe tuburu gbabeakwaa. Jekwa etsoru phẹ mee nsọ, nturwu. L'ì pfularu phẹ ugwo iphe, iphe ono e-phu phẹ k'ọphu ẹphe a-kpūshikwanu ishi. Oo ya bu g'oniyemonye amaru l'iphemiphe ono, a tuko epfu l'iime ono bukota ọka. Ẹphe amaru lẹ gubedua l'onwongu atukojekwaa g'ekemu Mosisu pfuru emekota. ²⁵ O -buru kẹ ndu abudu ndu Jiu, buwaa ndu kẹ Kéreshi bẹ anyi chihaanaru-a idzu dewaa ẹkwo-ozu zilaaru phẹ sù g'ẹphe te erijeshi iphe, a gwaru iphe. Ọphu ẹphe atajekwa mee-iphe. Ọphu ẹphe atakwa anu, a swigburu aswi-gbu. Ọphu ẹphe apharwushijekwa onwophe.

²⁶ Oo ya bu; Pọlu byanu bya eduta umadzu ẹno ono yeru onwiya. O be lẹ nchitabọhu iya; ẹphe l'iya je emee nsọ ono l'eze-ulo Chileke. Ẹphe shi ẹgube ono mee a madzuru l'a

-nɔfua ujiku ɛsaa bɛ ɛphe lɛ ndu ophuu e-gude iphe bya g'e gweeru phɛ ɛja l'ɛhu l'ɛhu g'ɔ gbaru.

Eegude Pɔlu l'eze-ulo Chileke

²⁷ Abali ɛsaa ono nɔdu abvuwaa. O be ujiku lanu; ndu Jiu, shi Eshiya haru huma Pɔlu l'ime eze-ulo Chileke. ɛphe kpalia ikpoto nemadzɔ l'ɛka ono; yeeru phɛ ɔku; ɛphe gude Pɔlu ²⁸ chishia mkpu sɔ: "Ízuru! O-ji-l'ɛka tɔgbo-o! Unu bya eyeta ɛka-o! Waa nwoke-a, tsoru ɛkameka eje ezi nemadzɔ iphe; epfubyishi ndibe anyi bya ezibyì ekemu Mòsisu bya epfubyishi eze-ulo Chileke-a. Ophu ka nɔ bu l'o dutaru ndu abudu ndu Jiu dubata l'eze-ulo Chileke shi ɛgube ono merwushia ɛka duru Chileke lɛ nsɔ." ²⁹ Iphe, ɛphe gude epfu nno bu l'ɛphe humajeru ɛka Pɔlu yɛ onye Efesosu, ɛpha iya bu Tirofimosu swì ejephe lɛ Jierúsalem. ɛphe dobesu lɛ Pɔlu du nwoke ono bahu l'ime eze-ulo Chileke.

³⁰ Mkpukpu gbaahaa gharagharagara. ɛphe gbakodzua bya akputa Pɔlu kpufuta iya l'ime eze-ulo Chileke. A guchishia eze-ulo Chileke ono teke ono teke ono. ³¹ ɛphe nɔdu emekwadu-a g'ɛphe gbua Pɔlu; onye-ishi ndu ojogu ndu Romu, bu iya bu onye-ishi ndu uswe iya ono numanu l'utsú ada lɛ Jierúsalem. ³² Onye-ishi ono chitaepho ndu-ishi ojogu waa ndu ojogu phɛ ɛgwegwa gbapfushia ikpoto ndu ono. ɛphe humaepho onye-ishi ono yɛ ndu ojogu ono; ɛphe tsubuhu Pɔlu iphe. ³³ Onye-ishi ndu ojogu ono bya eje egude Pɔlu bya akarɔ g'a tua ya uzi mkporo labɔ. Bya agbɛ teke ono jiahaa sɔ: "?Bu onye bɛ ɔ bu? ?Bu gunu bɛ o meru?" ³⁴ Ndu echi l'o meru ɔwa; ndu echi l'oo ophuu. A nɔdu epfuepho iphe, edoduru ɛnya k'ophu onye-ishi ndu ojogu ono amaɛdu iphe, bu l'oo waa iphe, o meru baa. O sɔ ndu ojogu iya g'ɛphe kputa Pɔlu kputa l'odu ndu ojogu. ³⁵ ɛphe kpuru iya rwua onu-abata odu-ojogu ono; ɛphe palita iya apalita paru; l'ɛka mkpukpu ono ede igiji eme g'ɛphe nata iya megbua. ³⁶ ɛphe nɔdu eze gidigidi etso iya l'azu echigbaa: "Chigbua ya! Chigbua ya!"

Pɔlu eme g'ɔ dzoo onwiya

³⁷ ɛphe jeshiepho g'ɛphe kputa Pɔlu l'ime odu ndu ojogu ono; ɔ sɔ onye-ishi ndu ojogu ono: "Gɛ mu pfunaaru ngu iphe."

Onye-ishi ndu ojogu ono sɔ iya: "Inhi! ?I gbɛ maru opfu Giriku? ³⁸ ?Bu iya bu l'ɔ tɔ budu ngu bu nwophu Ijiputu ono, kpalikwaduru-a opfu; chita mgbugbumadzu unu umadzu iri, chiba l'echiegu, e budu ebubu je anodu-a?" "?Tɔbudu ngu?"

³⁹ Pọlu sụ iya: “Mbẹdua bụkwa onye Jiu, a nwuru l'alị Silisiya gēdegede. Mu shikwa Tasosu, bụ mkpukpu nweru ęnya. Jiko gę mu pfunuru nụ ndu-a.”

⁴⁰ Onye-ishi ndu ojogu ono bya ekweta g'o yee onu. Pọlu bya apfuru lę mkpokota ęka eeshije enyiba l'ulo bya achiliaru ikpoto oha ono ęka g'e gebe gę ya yee onu. ęphe daępho kpiriri; Pọlu gude opfu Hiburu pfuaharu phez opfu:

22

¹ “Mu sụ-a; unube unwunna mu phez; mę nna mu phez! Unu ngaberu mu nchi gę mu dofu onwomu l'iphu unu!”

² ęphe numa l'oopfu opfu Hiburu; ophu o duedu onye mebaru mę pyimu. Pọlu wata asa opfu ono.

³ “Mu bụ onye Jiu, a nwuru lę Tasosu, no l'alị Silisiya. ęka a no hee mu bụ lę Jierusalemu l'ęka-a. Onye ziru mu ękwo bụ Gameliyelu. O kwata zishia mu ekemu ndiche anyi phez ike. Oo g'unube ndu nokota l'ęka-a adzoshi kę Chileke ike-a bụ gę mu shi anoduje adzo iya. ⁴ Ndu shi etso Uzo Nnajiuphu ono bę mu shi akpashije ęhu ike; mbu shi egbuje phez egbugbu. Mu shi egudeje unwoke phez mę unwanyi phez tua mkporo. ⁵ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu bụ ogerenya unu bę a-gbakwaa ekebe l'iphe-a, mu epfu-a bụ okpobe-opfu. Mu jeru je anata phez ękwo, e deru nụ unwune phez ndu Jiu, bu lę Damasukosu bya ejeshia ęka ono gę mu gudechaa ndu kwetaru kę Jizosu tua phez mkporo kpuru bya Jierusalemu g'a hua phez ahuhu.”

Pọlu akọ gę ndzu iya gude gbanwe

⁶ “No iya; mu nodu eje; mu rwutashiepho Damasukosu g'ęnyanwu alwawaa l'ishi; iphoro shiepho l'imigwe chaepho kę vaa chaphee mu mgburugburu. ⁷ Mu daa kpurumu l'alị. Mu numa olu-opfu, epfu anu mu nụ sụ mu: ‘Solu! Solu! ?Bụ gunu meru iphe, iikpa mu ęhu?’ ⁸ Mu sụ iya: ‘?Bụ onye bę i bụ Nnajiuphu?’ O sụ mu: ‘Mu bụ Jizosu onye Nazaretu, bụ onye iikpa ęhu-a.’ ⁹ Ndu mu l'ęphe swi humachaa iphoro ono obenu l'ęphe ta anumaduru opfu ono, onye ono epfu anu mu ono. ¹⁰ Mu jia sụ: ‘Nnajiuphu; ?bụ gunu bę mu e-me?’ O sụ mu: ‘Gbalihu bahu l'ime mkpukpu Damasukosu. I -rwuwaro ęka ono bę aa-karu ngu-a iphemiphe, du Chileke g'i mee ya.’ ¹¹ Iphoro ono mee mu tsuahaah ishi. Ndu mu l'ęphe swi kpuru mu l'ęka anyi bahu lę Damasukosu.

¹² “Anyi rwua ęka ono; o duru nwoke, ępha iya bụ Ananayasu: onye Chileke duru lę nsọ. Oomekotaje g'ekemu pfuru; teme o buru onye duru ndu Jiu, bukota l'ęka ono lę nsọ. ¹³ Ananayasu ono byapfuta mu bya apfu-kube mu bya

asụ mu: 'Sọlu nwune mu; ngwa wata aphụ ụzo ọzo!' Teke ono teke ono mu wata aphụ ụzo bya ahuma iya. ¹⁴ Ọ sụ mu: 'Chileke ndiche anyi phẹ bẹ họtakwaru ngu g'i maru iphe, dụ iya l'uche; l'i huma onye ono, pfulerekoto kpoloko ono; numa iphe, oopfụ l'onwiya. ¹⁵ Kele ịi-gbaru mu ọdzori l'iphe ndiphe mgburugburu. L'i pfularu onyemonye iphe ono, ịi humaru ono waa iphe ono, ịi numaru ono. ¹⁶ Nta-a; ? bu gunu ọzo bẹ ị ngaburu? Gbalihu g'e mee ngu baputizimu; l'i kweta ke Nnajiuphu, bu Jizosu g'ọ safu ngu iphe-eji ngu.'

Pọlu eje ezi ndu abudu ndu Jiu ozi-oma

¹⁷ "No iya; mu laphu azu le Jierusalemu. Mu nodu l'ezeulo Chileke eka mu epfu anu Chileke phua ophulanya huma Nnajiuphu. ¹⁸ Ọ sụ mu: 'Mee egwegwa lufu le Jierusalemu; kele ndu eka-a taa ngakwa nchi l'iphe, ii-pfu k'ehu mu.' ¹⁹ Mu sụ: 'Nnajiuphu; ephe machachakwaru-a rengurengu ge mu shi ejeje l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je atua ndu etso ụzo ngu mkporo sụ g'e chia phe iphe. ²⁰ Teke e gburu onye-ekebe ngu bu Sutivinu; be mu nokwa l'eka ono; teme mu zua mgbede l'egbugbu, e gburu iya dụ ree. Ọ buru mbedua no swiru uwe ndu jeru iya atugbu.' ²¹ Nnajiuphu sụ mu: Tugbua jeshia! Mu e-zi ngu eka dụ enya g'i jepfu ndu abudu ndu Jiu."

²² "Ndu ono dakpopho jii ngabe nchi l'iphe, Pọlu epfu jasụ o pfulopho ke ndu abudu ndu Jiu ono; ephe swo-lihu sụ: Unu wofu egube onye owa-a le mgboko! Ọ to dukwa k'anodu ndzu!" ²³ Ephe nodu atụ wowoowoo; alashi uwe phe; ekpoka urwuku; l'eka ehu egu phe egu. ²⁴ Onye-ishi ndu ojogu ono sụ ge ndu ojogu iya kpuba Pọlu l'ime ọdu ọgu ono. Ọ karu phe g'ephe chia ya iphe g'a maru oo-pfu iphe, kparu iphe, ndu Jiu aturu iya woowoowoo g'ephe atụ iya ono. ²⁵ A bya ekechaa Pọlu egbu g'e chia ya iphe; ọ sụ onye-ishi ojogu ndu Romu lanu, pfulu l'eka ono: "'E chije onye Romu iphe l'ebe abu l'e kperu iya ikpe g'a maru iphe, o meru to?"

²⁶ Onye-ishi ojogu ono numa iya bya ejepfu eze onye-ishi ndu ojogu je asụ iya: "'I maru-a iphe, ị sụru g'e mee? ?I maru-a le nwoke-a bu onye Romu?"

²⁷ Eze onye-ishi ndu ojogu ono bya ejepfu Pọlu je asụ iya: "'I bu onye Romu eviya?" Pọlu sụ iya: "Ee."

²⁸ Eze onye-ishi ndu ojogu ono sụ iya: Mu pfulukwaru okpoga, paru eka; teme mu buru onye Romu. Pọlu sụ iya: Obenu l'a nwuru mbedua anwunwu le Romu.

29 Ndu ono shi abya aji Pòlu aji ono parụ iya haa. Ndzu guahaa eze onye-ishi ono g'ò nùmaru lẹ Pòlu bụ onye Romu. Ọ bụru nwa Romu bẹ ọ tūru mkpòro.

Pòlu nọ l'iphu ọgbo-ikpe ndu Jiu

30 O be lẹ nchitabọhu iya; Eze onye-ishi ndu ojọgu ono sụ g'a tufu Pòlu mkpòro. Ọ bya ezia gẹ ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu ọgbo-ikpe ndu Jiu dzugbua. Ẹphe dzugbuepho; o duta Pòlu dufutarụ phe. Ọ bụru iphe, ọochokpoo bụ g'ò maru iphe, ndu Jiu gudedoru Pòlu.

23

1 Pòlu bya atabẹ ọgbo-ikpe ono ẹnya bya asụ phe: “Ụnwunna mu; ọ tọ dukpokwaa iphe, mu maru, mu mejeru byasụ nta-a, bụ iphe, mu a-sụ l'ọowa mu obu mini l'iphu Chileke.” 2 Noo ya; Ananayasu, bụ onye-ishi ndu-ishi uke Chileke gbalihuẹpho sụ gẹ ndu pfulu-kube Pòlu chia ya ẹka l'onu. 3 Pòlu sụ iya: “Gẹ Chileke chikwa ngu iphe gube igbulọ, e teru ndzú ono! Nta-a bẹ ị nọ l'ẹka-a eme gi gude ekemu kpee mu ikpe; teme ị nọdu emebyikwaphọ ekemu ono; eshinu ị sụru g'e chia mu iphe.”

4 Ndu pfulu-kube Pòlu sụ iya: “Shii! ?Tị madụ l'ọo onye-ishi ndu-ishi uke Chileke bẹ iphu iphu ẹgube ono?”

5 Pòlu sụ: “Ụnwunna; mu te eshikwa maru l'ọ bụ onye-ishi ndu-ike Chileke. L'opfu Chileke sụkwaru: Te ephukwa onye bụ onye-ishi ngu iphu.*”

6 “Tọbodu iya bụ; Pòlu hụmaepho lẹ ndzukọ ọgbo-ikpe ono dọ ẹbo; l'ọgbo ndu Sadusii dọ iya; ọgbo ndu Fárisii dọ iya; o chishia: Ụnwunna mu; mu yikwa l'ọgbo Fárisii. Ndu nwuru mu nọ yikwapho l'ọgbo Fárisii. Iphe, e kpedoru mu ikpe iya-a bukwa lẹ mu ele ẹnya lẹ ndu nwuhuru anwuhu bẹ Chileke e-me ujiku lanụ g'ẹphe teta dzuru ndzụ.”

7 Ẹpfuzeta, oopfuzeta iphe ono; ndu ọgbo Fárisii waa ndu ọgbo Sadusii wata aswọ uswo. Ọgbo-ikpe keha ẹbo. 8 Kele ndu Sadusii suru lẹ Chileke tee medu ndu nwuhuru anwuhu g'ẹphe teta dzuru ndzụ ọzo; sụ l'unwu-ojozi-imigwe ta adudu; ọphu ọ dudu ndu ọzo, dūbaa nụ, bụ ndu a ta ahụmadu l'ẹnya. Obenu lẹ ndu Fárisii tukurọ iphe ono kwetakọta. 9 Ụzu nọdu atụ wọwoowo aka shii eje. Ndu ezije ekemu ndu ọphu bụ ọgbo Fárisii haru gbalihu epushi ike sụ: “Ọ tọ dukwa iphe, dọ ẹji, anyi hụmaru, nwoke-a meru! ?A maru bụ maa; ọzoo ojozi-imigwe epfujeru nọ iya.”

10 A nọnyaa; uswo ọbu paa ẹka k'ọphu eze onye-ishi ndu ojọgu ono dobesu l'ẹphe a-lọkashi Pòlu nanu nanu. Ọ sụ gẹ

* 23:5 23:5 Gụnaa Awụ 22:28.

ndu ojogu iya ye ishi je akpuphu Pòlu azu l'odu ndu ojogu ono.

¹¹ O be l'enyashi iya; Nnajiuphu, bu Jizosu bya apfu-kube Pòlu su iya: "G'ike ta abvukwa ngu Pòlu! Kele oo g'i gbaru odzori mu le Jierusalemu l'eka-a bu g'i jefutaje agbaarù mu iya le Romu."

Aachi idzu egbu Pòlu

¹² O be le nchitabohu iya; ndu Jiu bya edzukobe bya erifu nte l'ephe ta abyadu atsò nri onu; ophu ephe etsudu onu l'okoro jasù teke ephe gbuadaru Pòlu. ¹³ Ndu ono, riru nte ono ghatakwaru ukporo labo. ¹⁴ Ephe byapfuta ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ogerenya ndu Jiu je asù phe: "Anyi rifuakwaru nte l'anyi taa tsodu nri onu jasù teke anyi gburu Pòlu. ¹⁵ Oo ya bu; unu l'ogbo-ikpe zia eze onye-ishi ndu ojogu ndu Romu g'o dutaru unu Pòlu. Unu mee ya g'o dobesu l'unu eme g'unu jibaa ya aji. O le anyibedua akwabè gbua ya l'uzo; teme l'o rwua eka-a."

¹⁶ Noo ya; nwokorobya lanu numanu k'ewohagbaa onwophe l'uzo kwaberu Pòlu ono. Nwokorobya ono bu nwune Pòlu ke nwanyi nwuru iya. O je l'odu-ogu l'eka ono je epfuaru iya Pòlu. ¹⁷ Pòlu bya ekua onye-ishi ndu ojogu lanu bya asù iya: "Duta onye-a jepfu eze onye-ishi ndu ojogu. O duru iphe, oo-pfuru iya." ¹⁸ Onye-ishi ndu ojogu ono bya eduta iya bya edujeru eze onye-ishi ndu ojogu ono bya asù iya: "Onye mkporo ono, bu Pòlu kuru mu su ge mu dutaru ngu nwokorobya-a l'o duru iphe, du mkpa, oo-pfuru ngu."

¹⁹ Eze onye-ishi ndu ojogu ono bya eduta iya bya eje anodu iche bya ajia ya le mpya su iya: "Bu gunu be i byaru mu pfuru?"

²⁰ O su iya: "Ndu Jiu chiru idzu l'ephe a-su ngu g'i duta Pòlu dufutaru ogbo-ikpe echele. L'ephe aa-su ngu le ndzukò ogbo-ikpe achò g'ephe jibaa ya aji. ²¹ O le oo g'i ti ngakwaru phe nchi; kele o duru ndu ghataru ukporo labo e-wohagbaa onwophe ewoha l'uzo kwaberu iya. Ndu ono rifuwaru nte l'ephe tee ridu nri; ophu o dudu iphe, ephe a-ngu m'o budu l'ephe gbuadaru Pòlu. Ephe doziwaru onwophe. Iphe, ephe kwaberu nta-a bu g'i kweta g'e duru iya bya."

²² Eze onye-ishi ndu ojogu ono su iya: "Ta adukwa onye ii-me g'o maru l'i pfuwaru mu iya." O su ge nwokorobya ono la. O lashia.

E du Pòlu je anu nnajioha, bu Felikusu

²³ Eze onye-ishi ndu ojogu ono bya ekua ndu-ishi ndu ojogu iya umadzu ebo bya asù phe: "Unu je achikobe ndu

ojoḡu ụkporo iri; waa ndu ojoḡu ụkporo ẹto l'iri; ndu a-
nọdu agba l'inya; waa ụkporo iri ozo ndu a-chiru arwa.
Unu kwakọbe phẹ k'eje Sizariya lẹ nri-enyashi ntaṅu-a.
24 Haru inya dozia, Pọlu a-nọdu agba g'unu duru iya nu
nnajioha, bu Felikusu. G'ọ to dukwa iphe, e-me iya nu."

25 Eze onye-ishi ndu ojoḡu ono bya edee ẹkwo-ozu sụ:

26 "Kulodiyosu Lisiyasu ede ẹkwo-a anu Okalibe
Nnajioha, bu Felikusu asu: Nnajioha; mu ekele ngu-o.

27 Ndu Jiu guderu nwoke-a, mu suru g'e gude byapfuta ngu-
a eme g'ephẹ gbua. A nonyaa e mee mu maru l'ọ bu nwa
Romu. Mu gude ndu ojoḡu mu je anafu phẹ iya. 28 Mu
meahaa ge mu maru iphe, ephe gudedoru iya. Mu duru iya
jepfu ndzukọ ogbo-ikpe phẹ. 29 Mu huma l'iphe, o meru
ta abudu iphe, o du ke g'a pfu-gbua ya; ophu o dukpodanu
k'atu mkporo. Iphe, ephe epfu l'o meru bu opfu k'ekemu-ali
ndu Jiu. 30 Mu numa lẹ ndu Jiu chiru idzu g'ephẹ gbua ya;
mu sụ g'e gude iya byapfutashia ngu. Mu sụ ndu epfu iphe,
o meru g'ephẹ byapfuta ngu bya epfua ya l'iphu ngu."

31 Ndu ojoḡu ono bya emee g'e ziru phẹ. Ephe gude Pọlu
jee l'enyashi ono jasụ lẹ Antipatirisu. 32 O be lẹ nchitabohu
iya; ndu ojoḡu ono ndu ophu gude okpa laphushia azu
l'odu-ojoḡu. Ndu ophu gude inya duru iya jeshia. 33 Ephe
durwua ya Sizariya bya eworu ẹkwo ono nu nnajioha bya
eworu Pọlu ye iya l'eka. 34 O bya aguebe ẹkwo ono; bya aja
Pọlu ali eka a nwuru iya. O numaeḡo l'ọ bu onye Silisiya;
35 o sụ: "Mu a-numawaro onu-mini ngu rengurengu me
ndu epfu iphe, i meru byarwutaepho." O sụ g'e je dobe
Pọlu l'eze-ulo Herodu che iya nche.

24

Iphe, ndu Jiu epfu lẹ Pọlu meru

1 A nọepho abali ise; Ananayasu, bu onye-ishi ndu-ishi
uke Chileke waa ndu bu ogerenya l'ogbo-ikpe ndu Jiu haru
swiru jeshia Sizariya. Ephe gudekwapho onye maru eye
onu l'opfu, epha iya bu Tetulosu gude jeshia. Ephe rwua
bya atuko iphe, ephe suru lẹ Pọlu meru doshiaru nnajioha,
bu Felikusu. 2 A bya ekua Pọlu. Tetulosu wata epfu iphe,
ephe suru l'o meru sụ:

"Okalibe Nnajioha; oo g'i gude nwubeberu anyi enya ree
meru g'o gude anyi buru lẹ nchi odoo. O buru nkwaḡenya
ngu meru iphe, a gbanwechaaru iphemiphe ono, a gban-
weshiru ono g'oduru ndibe anyi lẹ ree. 3 Iphemiphe
ono, iimeru anyi ono du anyi ree. Anyi nodu l'ekameka
ekele ngu ekele iya. 4 Mu te ejeekwa epfukwaduru ngu
ro ogologo opfu. Iphe, mu arwo ngu bu jiko g'i kwerọ

numa iphe-a, anyi abyaru ngu epfuru-a. Anyi e-gbuę ya pho mkpirikpu. ⁵ Nwoke-a be anyi humawaru l'ọ bu onye shiberu ite ejo-iphe. Ookpaje utsu l'eka ndu Jiu nokpoo le mgboko mgburugburu. Teme o buru iya bu ishi ndu ejo ogbo ono, bu ogbo ndu Nazaretu. ⁶ O nodu eme g'o merwua eze-ulo Chileke. Anyi gude iya eme g'anyi gude ekemu-ali anyi kpee ya ikpe. ⁷ Ophu eze onye-ishi ndu ojogu, bu Lisiyasu ekwedu. O bya eye iya eka; bya egude eka ike nata iya anyi. ⁸ O su g'anyi be ndu guderu iya nu bya l'iphu ngu. I-ji nwoke-a aji be ii-humawaro iphe obu, anyi epfuru ngu l'o meru obu." ⁹ Ndu Jiu ophuu ye iya eka su l'iphemiphe, Tetalosu pfuru bukota eviya.

Polu edofu onwiya l'iphu Felikusu

¹⁰ Nnajioha bya epheeru Polu eka g'o wata eye onu. Polu su:

"Mu su-a; mu maru l'i shiwaa uzanya nodu l'ishi ikpe l'ali-a. Noo g'o gude ehu nodu atso mu utso edo edo dofu onwomu l'iphu ngu. ¹¹ O toko nohadu abali iri l'ebo, mu jeru Jierusalemu je abaru Chileke eja. Jikwaa phe g'a maru ?mu l'adzu uka. ¹² Ndu Jiu ta ahumakwaru l'ọ duru onye mu l'iya wataru atu ego; ophu ephe ahumaduru mu l'eka o duru ndu mu swongaru l'ime eze-ulo Chileke; ozoo l'ulondzukọ phe; ozoo l'ime mkpukpu. ¹³ Ozokpoonu g'ephe goshi l'ibo ono, ephe boshiru mu ono duru ophu bu eviya. ¹⁴ Ophu, mu kweru bu le mu abaru Chileke ndiche anyi phe eja le Uzo Nnajiuphu ono, ephe ekuje ejo ogbo ono. Mu tukokwarupho iphemiphe, e deru l'ekwo ekemu Mosisu waa ekwo ndu mpfuchiru Chileke kweta. ¹⁵ Iphe, ndu-a ele enya iya be mu elekwapho enya iya, bu iya bu le Chileke e-mechaa mee onyemonye g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu me ndu oma me ndu ejo-iphe. ¹⁶ O buru iphe ono meru iphe, mu ekukebeje ehu g'obu ta anodu awa mu mini l'iphu Chileke me l'iphu nemadzu.

¹⁷ "Oo ya bu; mu nochaa apha olemole l'eka ozo; mu lwa ali mu ge mu wolataru ndu ali mu okpoga gude yeru phe eka; wakwapho ge mu nu Chileke iphe-ngweja. ¹⁸ O buru ge mu mechaaru nsọ, tso ngweja ono be ndu Jiu ophu haru shi Eshiya lwa humaru mu l'ime eze-ulo Chileke l'eka ono. O to dukwa ikpoto ndu mu l'ephe swi; ophu mu emekwaru ge mkpukpu gbaa gharagharagara. ¹⁹ O kwa ndu Jiu ono, shi Eshiya ono gege abya l'iphu ngu l'eka-a bya epfua iphe, ephe suru le mu meru me o -duru iphe, ephe epfu. ²⁰ Ozoo su ge ndu-a, no l'eka-a pfua ejo-iphe ephe humaru, mu meru, bukpo iphe, e gege anma mu ikpe teke ono, a jiru mu aji l'iphu ndzukọ ogbo-ikpe phe ono; ²¹ gbahakwa iphe lanu

ono, mu nọkwa-a l'iphu ndzuko ọgbo-ikpe ono pfushia ike sụ l'iphe, unu ekpedoru mu ikpe iya ntanu-a bu le mu kweru le Chileke e-mechaa mee ndu nwuhuru anwuhu g'ephe shi l'onwu teta gbalihu dzuru ndzu."

²² Oo ya bu; eshinu Felikusu magbuwaru ke Uzo Nnajiuphu ono ree; o sụ g'ephe la. "Mu e-kpe ikpe ono me eze onye-ishi ndu ojogu, bu Lisiyasu byaepho." ²³ O sụ g'onye-ishi ojogu ndu Romu, Polu no l'eka letakwa iya enya ree; ole oo g'o hakwaa ya g'o tusaru ehụ; ge ndu onya iya byaje g'ephe l'iya kwe; g'ephe mejeru iya iphe, bu mkpa iya.

Polu eye onu l'iphu Felikusu yee Durusila, nyee ya

²⁴ A nọepho ujiku olemole; Felikusu duru nyee ya Durusila, bu nwanyi Jiu byatashia. O bya ezia; e je ekua Polu. Ephe ngaberu iya nchi; o pfuahaa k'ekweta ke Kereshi, bu Jizosu. ²⁵ Polu kpukwaduru-a opfu l'onu epfu k'apfubekoto me k'esede onwonye; waa ke mboku ikpe, a-bya nu ono; ndzu rwuta Felikusu. O sụ iya g'o jewarọ ke nta; le ya e-ku iya-a ozo teke uzo duru iya. ²⁶ Iphe, ori bu l'o duru okpoga uphalazu, Polu a-nu iya. O buru iphe ono be meru g'o gude o nodu abujeru nta nta l'o kua ya g'ephe boọ uja.

²⁷ A nọepho mgbarapha labo; Felikusu lufu. O byalepho alufu ono; o paru Polu haa l'oka-mkporo l'eka oome ge ya mee iphe, du ndu Jiu ree. Nwoke ozo, epha iya bu Poshosu Fesutosu bya anodu l'okwa iya.

25

Polu epfu g'eze nnajioha Romu kpee ya ikpe

¹ A nọepho abali eto, Fesutosu lwapfutaru ndu ono, o bu nnajioha phe ono; o shi le Sizariya jeshia Jierusalemu. ² E rwua eka ono; ndu-ishi uke Chileke waa ndu-ishi ndu Jiu bya epfuharu iya iphe, ephe suru le Polu meru. Ephe rwoọ ya ³ g'o meeru phe iphe-oma, bu iya bu g'o mee Polu g'o lwa azu le Jierusalemu. Ephe nodukwanu achi idzu g'ephe kwabe l'egbudu gbua Polu. ⁴ Obenu le Fesutosu suru phe le Polu nokwa mkporo le Sizariya. Le ya ta adukwa ge ya anọ-beru ya alaphushia azu l'eka ono. ⁵ O sụ phe: "Ge ndu-ishi unu tsokwaru mu je Sizariya. O -buru l'o duru iphe, du eji, o meru; unu je epfua ya l'eka ono."

⁶ Ephe le Fesutosu nọo iphe, ha g'abali iri l'eka ono teme o lashia Sizariya. O be le nchitabohu iya; o je anodu l'ulo-ikpe bya asu g'e dubata Polu. ⁷ Polu bataepho; ndu Jiu, shi Jierusalemu bya apfu-pee ya mgburugburu bya epfushiahaa igwerigwe akpamara, ephe suru l'o meshiru.

Ọphu ọ dudu ọphu ẹphe duru ike goshi l'ọ bu eviya me nanu. ⁸ Ọlu bya edoahaa ge ya dofu onwiya su: "Ọ to dukwa teke mu pfubiyeru ekemu ndu Jiu; ọphu mu epfubyikwaru eze-ulo Chileke; ọphu ọ dukwa teke mu pfuswejeru eze nnajioha Romu."

⁹ Fesutosu meahaa ge ya mee iphe, du ndu Jiu ree; ọ su Ọlu: "Ọ du ngu ree g'i je Jierusalemu g'e kpee ngu ikpe iphe-a, ẹphe suru l'i meru-a l'iphu mu l'eka ono?"

¹⁰ Ọlu su: "Eka-a, mu pfuru-a bukwa l'iphu ogbo-ikpe eze nnajioha Romu gedegede, bu iya bu eka ọ gbaru g'e kpee mu ikpe. Gubedua l'onwongu maru l'ọ to dudu ejo-iphe, mu meru ndu Jiu. ¹¹ Kele ome mu eme ejo-iphe; meta iphe, gbaru k'ekpe mpfugbu me mu asu? Mu atsuhunu ebvu anwuhu? Obenu teke iphe, ẹphe suru le mu meru phe ta abudu eviya be ọ to dukwa onye byakporu akpuru mu nu phe. Iphe, mu pfuru bukwa g'ikpe mu laa l'iphu eze nnajioha Romu."

¹² Noo ya bu; Fesutosu yee ndu ogbo-ikpe iya chichaa idzu; ọ su iya: "Eshinu i suru g'ikpe ngu laa l'iphu eze nnajioha Romu bukwa l'iphu eze nnajioha Romu ono be ii-je."

Ọlu no l'iphu Agiripa yee Baniisu

¹³ O be ujiku lanu; eze, bu Agiripa waa nwune iya nwanyi, bu Baniisu bya Sizariya g'ẹphe kele Fesutosu. ¹⁴ ẹphe noepho ujiku olemole l'eka ono; Fesutosu bya eworu ke Ọlu kooru Agiripa. Ọ su iya: "Ọ duru nwoke, Felikusu haru mu l'ulo mkporo. ¹⁵ Mu jee Jierusalemu; ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ogerenya ogbo-ikpe phe pfuaharu mu akpamara, ẹphe suru l'o meshiru. ẹphe su mu ge mu nmaa ya ikpe. ¹⁶ Mu su phe l'ọ to bukwa omelali ndu Romu g'a kpuru onye a suru l'ọ duru iphe, o meru nu; l'ebe abu le yee ndu odaru ẹphe l'iya no l'iphu l'iphu g'o dofu onwiya l'iphe ono, a suru l'o meru ono.

¹⁷ "O be mboku, ẹphe dzuru l'eka-a; ọphu mu ejekpodaaro akpo upfu. Mu jeshiepho l'ulo-ikpe ono le nchitabohu iya bya asu g'e je edubata nwoke obu. ¹⁸ Ndu epfu iphe, o meru gbalihu; ọphu ọ dudu me ejo-iphe, mu riru l'o meru, duru ọphu ẹphe suru l'o meru. ¹⁹ Iphe, ẹphe pfuerupho buerupho opfu g'ẹphe abajeru Chileke phe eja waa onye obu, a suru l'epha iya bu Jizosu, nwuhuhawaru nu; obenu le Ọlu suru l'ọ nokwadu ndzu. ²⁰ Ọphu mu amadu iphe, mu e-me l'egube opfu ono. Mu jia Ọlu ge mu maru? ọ du iya ree g'o jee Jierusalemu g'e kpee ya ikpe iphe, ẹphe suru l'o meru-a l'eka ono. ²¹ Ọlu jika su le ya anodua le mkporo jasu teke Okalibe eze nnajioha e-kpe iya

ikpe. Mu karu sù g'e che iya nche jasù teke mu e-zi iya g'o jepfu eze nnajioha."

²² Agiripa sù Fesutosu: "Ò dukwa mu g'a sù lẹ mu numaru olu nwoke obu l'onwomu kwapho." Fesutosu sù iya g'ò haa l'echele bẹ ọo-numa-a olu iya.

²³ O be lẹ nchitabọhu iya; Agiripa yẹ Baniisu bya akwakpọepfo onwophẹ ọkpobe akwa ndu eze. Epe bya abahù l'ulo-ikpe onò waa eze ndu-ishi ojogu; mẹ ndu a maru epha phẹ lẹ mkpukpu ono. Fesutosu zia; e je eduta Pọlu bata. ²⁴ Fesutosu wata epfu opfu sù: "Ọnyibe, bụ Agiripa mẹ unubẹ ndu nọkota l'eka-a. Unu humakwa nwoke-a, ndu Jiu mgburugburu ndu ophu nọ l'eka-a mẹ ndu ophu nọ lẹ Jierúsalemù tukuroru echi ichi iya obu. Epe echi mkpu sù g'ò tọ nọduhe ndzụ. ²⁵ Ọle ọ tọ dudu iphe, mu humaru, o meru bụ iphe, dọ k'e gude kpee ya mpfugbu. Eshinu o gude onu iya sù g'ikpe iya je l'iphu Okalibe eze nnajioha bẹ mu sukwaru lẹ mu e-zi g'e dularu iya eze nnajioha. ²⁶ Obenu lẹ mu ta amadu iphe, bụ l'owa-a iphe, mu e-de l'ekwo sù eze nnajioha l'o meru. Nokwa iphe, mu gude dutaru iya unu; mbụ dutaru iya gube Ọnyibe, bụ Agiripa gẹdegede g'obukwanuru: e -lechaa ẹnya l'ikpe obu; mu amakwanuru iphe, mu e-de l'ekwo. ²⁷ Kele ọ dọ mbẹdua g'ò bụ umere onye-eswe mbụ gẹ mu sù g'e duru onye mkporo je; l'ẹbe egoshi iphe, a sùru l'o meru."

26

Pọlu edofu onwiya l'iphu Agiripa

¹ Agiripa sù Pọlu: "A haakwaru ngu nta-a g'i yee onu. I -makwaru iphe, ii-do dofu onwongu dokwaa ya." Pọlu bya apalia eka kele iya bya awata edodo sù:

² "Ọnyibe, bụ Agiripa; ehu atso mu l'i kweru gẹ mu pfuru ngu l'iphu pfua opfu; doo edo dofu onwomu ntanu-a l'iphemiphe, ndu Jiu sùru lẹ mu eme. ³ Ehu, atso mu nù bụ l'i maru omelali ndu Jiu ree bya amaru iphe, epe adzo. Jiko ngabekpoekwapho nchi ree l'iphe-a, mu abya epfupfu-a.

⁴ "Ndu Jiu mgburugburu makotaru gẹ ndzụ mu dọ eshikpọ teke mu bụ nwata; kele mu shiepho lẹ mbụ buru l'ali mu waa lẹ Jierúsalemù. ⁵ Epe makwarupho; m'ephe -jenụ ekwe gbaa ekebe iya; lẹ mu shiepho lẹ mbụ gbaru l'ogbo ono, kachaa atube nvọ l'ekemu Chileke anyi ono, bụ iya bụ ogbo ndu Fárisii. ⁶ Nta-a bẹ mu pfuru l'eka-a; a nọdu ekpe mu ikpe; kele mu ele ẹnya iphe ono, Chileke kweru nna anyi oche phẹ ukwe lẹ ya e-me ono. ⁷ Ọo iphe ono, o kweru ukwe iya ono bẹ ọkpa-ipfu iri l'ẹbo ndibe anyi phẹ elekpọo ẹnya iya gude ehu anmanma iya abaru Chileke eja

eswe l'enyashi-a. Sụ-a; Onyibe; nta-a bẹ ndu Jiu sụru lẹ mu mesweru; kele mu ele ẹnya iphe lanu ono. ⁸ ?Bụ gunu meru g'o gude o nọdu atsụ unubẹ ndu Jiu l'ẹhu ekweta lẹ Chileke e-me ndu nwuhuru anwuhu g'ẹphe shi l'onwu teta gbalihu dzuru ndzu?

⁹ "Mbẹdua l'onwomu shikwapho dobesu l'ome o duru iphe, mu e-me gude mebyia iphemiphe, lakporu k'epha Jizosu onye Nazaretu me mu emewaa iya. ¹⁰ Noo iphe, mu meru lẹ Jierusalemu bu ono. Mu jeru anata ndu-ishi uke Chileke ekwo, egoshi l'oo phe ziru mu ozi. Mu je akputa igwerigwe ndu-nsọ tushia phe mkporo. Teke e kperu phe mpfugbu; mu ekweeru phe une. ¹¹ Ugbo olemole bẹ mu zichawaru g'e chia phe iphe l'iphe, bukpo ulo-ndzukọ ndu Jiu; l'eka mu eme g'ẹphe sụ l'ẹphe te ekwetaheduru iphe ono, ẹphe kwetarụ ono. Kẹ nkephe nọdu eghutaberu mu eghu shii k'ophu mu shi agbeshije jeshia ali ozo je phe avota."

*Polu akọ gẹ ya gude gbanwee
waa k'ozu iya*

¹² "O buru k'iphe ono meru g'o gude mu jeshia Damasukosu. Ndu-ishi uke Chileke kwe gẹ mu je; o buru phe bẹ mu nọ l'eka jeshia. ¹³ Noo ya Onyibe; o buru l'echilabo eswe ono gẹ mu nọ l'uzo bẹ mu humaru iphoro, ka ẹnyanwu, nọ l'akpaminigwe egbu nwijnwii. O nwuepho nwuphee mu lẹ ndu anyi l'ẹphe swi mgburugburu. ¹⁴ G'anyi ha dakota kpurumu l'ali. Mu numa olu-opfu, e gude opfu Aramu epfu sụ: 'Solu! Solu!' '?Bụ gunu meru iphe, ikpa mu ẹhu? I-nodu eme g'i mekata mu bẹ o bukwa onwongu bẹ iimekata. O gbekwa du g'eswi, emeka onwiya iphe-ehuka; kele oogba okpa lẹ mpyipyi oshi, onye nwe iya nu gude achi iya.' ¹⁵ Mu jia ya sụ: '?Bụ onye bẹ i bu Nnajiuphu?' O sụ mu: 'Oo mu bu Jizosu; onye ikpa ẹhu.' ¹⁶ 'Gbalihu pfuru apfuru. Iphe, mu gude byapfuta ngu bu gẹ mu gụa ngu lẹ ndu ejeru mu ozi. G'i je epfukashiaru ndu ozo iphe-a, i humaru ntanu-a kẹ nkemu-a; waa iphe, mu e-goshi ngu l'iphu.' ¹⁷ Mu a-dzota ngu l'eka ndu Izurelu waa l'eka ndu abudu ndu Jiu, bu iya bu ndu mu ezi ngu g'i je ali phe obu. ¹⁸ 'Ii-je emee g'ẹphe saa ẹnya k'ophu ẹphe e-shi l'ochii futa bata l'iphoro; waa k'ophu ẹphe e-shi l'eka Nsetanu futa lwapfuta Chileke. Oo ya bu; mu aguaru phe nvu l'iphe-ẹji phe guru phe ye lẹ ndu mu hotawaru g'ẹphe buru ndibe mu.'

¹⁹ "Oo ya bu; Onyibe; mu ta asukwaru waawaa lẹ mu tee medu iphe ono, mu numaru l'ophulanya, shi l'imigwe ono. ²⁰ Mu vuru uzo jee Damasukosu; teme mu bya ejeshia

Jierúsalemú. Mu bya ejegbabẹ alì Jiudiya mgburugburu shia jeshia alì ndu abụdu ndu Jiu. Ishi iphe, mu jedoru ẹkameka ono bụru gẹ mu karu phẹ g'izimanu iphe-eji phẹ lwa phẹ azu g'ẹphe ghaa umere lwapfuta Chileke; ẹphe emeje iphe, e-goshi l'izimanu lwaru phẹ azu eviya. ²¹ Noo iphe, kparu iphe, ndu Jiu guderu mu l'eka mu no l'eze-ulo Chileke eme g'ẹphe gbua mu. ²² Ole Chileke eyekpọekwaru mu pho ẹka byasu ntanu owa. Noo g'o gude mu pfuru l'eka-a agba ekebe g'onnyemonye numa; nwata me ogerenya. Mu nodu epfu iphe, abudu iphe ozo gbahaa iphe ono, Mosisu yee ndu mpfuchiru Chileke pfuru su l'oo-me ono. ²³ Epe suru le Kereshi ono, jefutaje iphe-ehuka. E -mechaa lo buru iya a-buru onye Chileke e-vuru uzo mee g'o shi lonwu teta gbalihu dzuru ndzu; g'o pfukaaru ndu Jiu me ndu abudu ndu Jiu loo ya bu iphoro, Chileke e-shi dzoo phe."

Onu, Agiripa yeru Polu

²⁴ Polu donyaepho iphe ono; Fesutosu raswerehu: "Polu! Oo buakwaa obvu byaru ngu! Oke ekwo, i nwuru gbaghaakwaru ngu iphu!"

²⁵ Polu su Fesutosu: "Obvu te emekwa mu Onyibe. Iphe, mu epfu dokwaru enya; teme o buru okpobe-opfu." ²⁶ ?Tobudu Agiripa baa? O makotaru iphe-a, mu epfu-a rengurengu; teme mu nodu epfue ya pho hoo-haa; kele o doru mu enya lo to dudu iphe ono ophu o numahaadaru; eshinu o dudu ophu e meru l'edomi. ²⁷ Su-a; Onyibe, bu Agiripa; ?I kwetaru iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru to? Mu maru-a l'i kwetaru-a!

²⁸ Agiripa su iya: "?I dobesu l'ii-pfubutakebewaa mu egwegwa egube ono gẹ mu buru onye ke Kereshi?"

²⁹ Polu su iya: "?O bu egwegwa-o; ?oo-no odu-o; iphe, mu epfu anu Chileke bu gẹ gu le ndu-a, nokota l'eka-a buru iphe, mu bu; mbu gẹ ndu-a, anu iphe-a, mu epfu ntanu-a bukwarupho iphe, mu bu; a -gufukwaru unu ke mkporo-a."

³⁰ O pfuchaepho nno; eze, bu Agiripa waa Okalibe nnajioha Jiudiya, bu Fesutosu waa eze-nwanyi, bu Baniisu waa ndu ozo, ẹphe l'iya no l'eka ono tuko wulihu wufu.

³¹ Epe lufuepho; ẹphe tuko pfuaharu nwibe phe su: "Nwoke-a te emetakwaru iphe opfu k'eje mkporo; ophu o buro k'apfugbu." ³² Agiripa su Fesutosu: "?I maru-a lo to bu le nwoke-a suru g'ikpe iya lufu l'iphu Okalibe nnajioha le Romu; e gege apakwaru iya-a haa."

27

Polu no l'ugbo-mini eje Romu

¹ O be teke a chíru iya; ọ wúkoo l'anyi a-nòdu l'ugbo jeshia Itali; e woru Pọlu yee ndu mkpọro ọzo ye Jiuliyọsu, bú onye-ishi ndu ojọgu ndu Romu l'ẹka. Onye ono bú onye-ishi "Ọgbo ndu ojọgu Ọgosutosu." ² Anyi tũko wũba l'ugbo-phẹrephere-apa, shi Adaramitiyọmu abya; eje l'ọdu ugbo, nọgbaa l'agũga agũga alì Eshiya. Ọ dũkwarupho nwoke Masedoniya, a nwũru lẹ Tesalonayika, ẹpha iya bú Arisutakọsu, anyi l'iya tũkoru nọdu l'ugbo ono jeshia. ³ O be lẹ nchitabọhu iya; anyi rwua Sayidonu. E rwua ẹka ono; Jiuliyọsu gude eme odo kwe gẹ Pọlu je ekelechaa ọnyà iya phẹ g'ẹphe anũchaa ya nwiphe, bú mkpa iya. ⁴ Anyi shikwa l'ẹka ono tũgbua ọzo; kpọru ugbo kwaseru ọzo ẹnyanwu awawa; shita agũga Sayipurosu; kele phẹrephere ezi anyi iziphu. ⁵ Phẹrephere ngata ugbo ono anyi ghabua mini ono l'agũga Silisiya waa Pamfiliya bata l'agũga Mayira, bú mkpũkpũ, nọ l'alì Lisiya. ⁶ E rwua l'ẹka ono; onye-ishi ndu ojọgu ono hũma ugbo-phẹrephere-apa, shi Alẹguzandiriya. Ugbo ono eje Itali. Ọ chíru anyi ye iya.

⁷ Anyi tọkpọepho nwehu ngaa ugbo ono ujiku olemole; mbũ ọ tsushikpoo l'ẹhu ike tẹme anyi ngarwua Knayidọsu ntse. Ọphu phẹrephere ekwekpọedu g'anyi shia ono. Anyi rọ-jia shia agũga mini ọzo Kiritu. Phẹrephere ono ngarũ anyi shikube Salũmonu. ⁸ Eshi agũga Salũmonu ono tsushikpoo anyi l'ẹhu ike. Anyi bya ekukebekpọo ẹhu tẹme anyi rwua ẹka lanũ, eekuje "Ọdu-ugbo-ọma"; ẹka ono bẹ mkpũkpũ Lasiya dũwaa ntse.

⁹ Anyi gude nno nọ ọdu l'ẹka ono k'ọphu anyi nọ-rwuru teke ije ugbo atsujẹ l'ẹhu bya anọghatawaa teke ndu Ízuruẹlu emeje omelalì aswì ẹgu. Pọlu nmaaru ndu ugbo ono mẹ ndu ojọgu phọ ọkwa sũ: ¹⁰ "Ndu mu; iphe, mu hũmaru bú l'ije ugbo anyi-a e-mechakwaa dũ ẹhuka shii. Ọ tọ búkwaa l'ivu, nọ l'ugbo-a mẹ ugbo l'onwiya ala l'iswi; obenu l'ishi anyi bẹ aa-lọkwapho alọlo." ¹¹ Ọ búru iphe, onye-ishi ugbo waa onye nwe ugbo pfuru bẹ onye-ishi ndu ojọgu ono ngabẹru nchì. Ọphu ọ kwataduru yee ọnu lẹ kẹ Pọlu. ¹² Eshinu ọdu-ugbo-mini ono ta dũdu k'anọdu l'udzumini ono; bẹ ọnu ka awũ nanũ sũ g'anyi tũgbua l'ẹka ono g'a maru ?anyi a-dũ ike ngarwua Fonikusu. Fonikusu bú ọdu-ugbo-mini, nọ lẹ Kiritu. Ẹka eeshije abahũ l'ọdu-ugbo-mini ono dũ ẹbo. E -chebe iphu l'uzo ẹnyanwu arìba bẹ nanũ gharũ iphu g'e jewaa ala l'uzo ẹkutara; ọphuu gha iphu g'e jewaa ala l'uzo ẹkicha. Ọ búru l'ẹka ono bẹ anyi a-nọdukota l'udzumini ono.

*Oke phẹrephere byapfutaru
Pọlu phẹ l'echi ẹnyimu*

13 Pherephere shi l'uzo ndohali wata ezi nwa reswereswe; ephe dobesu l'ephe a-du ike mekota g'ephe tuberu. Ephe shi le mini lo-lita mgborigwe, a goru g'ikokoro, eegudeje lo-de ugbo le mini wata anga ugbo ono le mgboru mgboru Kiritu. 14 A noepho nwanshi; oke pherephere shi l'uzo isheli mini ono ziru byatashia. 15 O zikotaepho ugbo ono tugbua; ebe o kweedu kwaseru ibiya ono, pherephere shi abya ono. Ebe anyi amaedu g'anyi e-me iya; anyi paru iya haa ge pherephere pata anyi tugbua. 16 Anyi ghatashia mgboru ali, eekuje Kulawuda, no l'echi mini; ophu pherephere ezishiedu anyi ike g'o shi ezi. Anyi kukebekpoo eh; teme anyi kpuru nwugbo ke nshii, eelibeje l'eze ugbo ye l'eze ugbo ono. 17 A kpubatachaa nwugbo ono, eegudeje agufuta nemadzu ono ye l'ugbo pherephere apa ono; ephe bya egude eri kee ugbo mgburugburu kee ya kpukpurukpu g'o shihu ike. Ndu guahaa phe ke: ?a maru ugbo te ejedu nu emia l'evevee, du l'aguga mini le Libiya. Ephe lo-zetachaa ekwa ono, emeje ge pherephere nga ugbo ono; pherephere to nwehu gude ugbo ono jeahaa. 18 Oke pherephere ono nodu ezikwapho ehuka ehuka akwanga ephe k'ophu ephe wataru achishi ivu, du l'ugbo tuphashiahaa le mini le nchitabohu mboku ono. 19 O be le mboku k'eto; ephe gude eka phe l'onwophe mishiahaa iphe, e gude mee ugbo ono tuphashiahaa le mini. 20 A no ujiku olemole ophu anyi ahumaduru enyanwu enya; ophu o buro ke kpokpode teme oke pherephere ono nodu ezishikwadu ikike ikike; o mee k'ophu anyi ta ariedu ke ndzu.

21 Unwoke ono nokpoo odu; ophu o dudu onye ophu riru nri. Oo ya bu; Polu gbeshi bya ejepfu phe je asu phe: "Ndu mu; ome unu kweru nkemu haa afuta le Kiritu me anyi te etuphashikwa iphemiphe-a, e tupharu-a waa iphe-a, mebyishihuru nu-a. 22 Nta-a be mu arwo unu su g'obu shihu unu ike. O to dukwa g'o ka mma l'oo onye lanu, etupha ndzu iya. Oo 'epho ugbo-a a-la l'iswi. 23 L'enyashi-a, laru nu-a be ojozi-imigwe, shi l'eka Chileke ono, mu bu nkiya; teme o buru iya be mu ejeru ozi ono byapfutaru mu; 24 bya asu mu: 'Ge ndzu ba agushi ngu Polu l'i jefutaje je apfuru l'iphu eze nnajioha Romu. Ozo bu le Chileke e-gudekwapho iswi eh nu dzoo iphe, bu ndu gu l'ephe no l'ugbo-a.' 25 Oo ya bu; ndu mu; g'obu shihu unu ike; kele o doru mu enya le Chileke e-mekota iphemiphe g'e pfuru mu iya. 26 Ole o duru nwali, enyimu so-pheru mgburugburu, ugbo-a a-paru anyi je asube."

27 O be l'enyashi k'ujiku iri l'eno; pherephere ono nodu

apakwadu-a anyi eje le mini Adiriyatu. O rwuje l'echi abali; ndu ugbo su l'o dukwa g'ali aduwaa anyi ntse. ²⁸ A bya eworu nwiphe, anyi erwa libe l'eri bya echie ya l'ime mini ono. A tuá ya; ogbu mini ono buru iphe, ha ge onyeka ukporo. A nonyakwa; a bya atua ya ozo; o buru onyeka iri l'ise. ²⁹ Ndu guahaa phe l'ugbo anyi e-je ekwoo onwiya l'oke mkpuma rikashihu. Epe mifu egube mgborigwe-onu-ikokoro pho eno, du l'azu ugbo ono gude eri tuzetachaa ya; o bahu l'ohu mini gudeshia ugbo ono. Epe nodu arwo ge nchi e-me bohú. ³⁰ Ndu ugbo ono meahaa g'ephe gbado ugbo-pherephere-apa ono. Epe bya apazeta ugbo ke nshii pho paru dee le mini. Epe mee nno g'e dobesu l'ephe eje agbe l'iphu eze ugbo ono ye mgborigwe-onu-ikokoro le mini. ³¹ Polu su onye-ishi ndu ojogu ono waa ndu ojogu ono le ndu ugbo-a-pfufuwaa be unu ta alwakwa. ³² Oo ya bu; ndu ojogu ono bya ebufu eri nwugbo nshii ono; mini pata iya.

³³ Nchi bohushia; Polu rwoahaa phe g'ephe kabero ria nri. O su phe: "Nta be unu nowaru abali iri l'eno; ophu o dudu iphe, unu riru. ³⁴ Jiko unu ria nri g'ike adu unu; kele o to dukwa g'o ka mma l'oo egbushi, du unu l'ishi, etuphahu nu." ³⁵ O pfuchaa nno bya ewota buredi bya ekele Chileke l'iphu phe g'ephe ha bya awata atata. ³⁶ Obu shihu phe ike. G'ephe ha rikotakwapho nri. ³⁷ Iphe, anyi du l'ugbo ono bu umadzu ukporo ukporo mgbu iri l'eto l'umadzu iri l'ishii. ³⁸ Onyemonye rijichaa epho; a pashia ereshi, e vu l'ugbo ono tushia le mini g'ugbo a-du nphe.

Ugbo, pherephere apa tsukposhihuru

³⁹ Nchi bohuepho; ebe ndu ugbo ono amaedu mgbadagba, epe no. Oo 'epho l'ephe humaru l'ali zawaru phe ntse. Epe huma eka mini gworu agwogwo; huma l'eka ono be ali du baswaa l'aguga mini ono. Epe su g'ephe maru ?ephe e-me g'ugbo ono je eliru l'evevee l'aguga mini ono. ⁴⁰ Epe gbubushia eri, gude mgborigwe-onu-ikokoro ono hakota iya le mini bya atoshia udo, e gude kegbabechaa eku-ugbo, eegudeje ago-zi ugbo ono teke ono kwapho. Epe bya apalia eka, no l'eli oshi, shi du l'iphu ugbo ge pherephere awatakwanu enwu ugbo ono. Epe nodu ago-zi iya; jasú o lasha l'eka ono, mini gworu agwogwo ono. ⁴¹ Ugbo ono je agbaba l'ikpo evevee, du l'ime mini ono; ishi ugbo phe liru l'evevee ono k'ophu ugbo ono kwaru l'eka ono. Oke akpara-mini bya etsukashia azu ugbo ono iphiriba iphiriba.

⁴² Ndu ojogu ono rihaa k'egbushi ndu mkporo ono g'o to du onye ophu e-bvufu gbalá. ⁴³ Obenu l'onye-ishi ndu ojogu

ono eme g'ò dzọọ Pọlu. Ọ sù g'ò tọ dọkwa onye ẹphe e-gbu. Ọ sù iphe, bọkpoo ndu maru ebvu mini g'ẹphe pẹbubachaa lẹ mini vuru ọzo bvufu eli-mgboko. ⁴⁴Ge ndu ọphuu gudegbaa ẹka l'ogodo ọgbo; ọzo ibiribe oshì ọgbo ono gude iya bvufu. Ọ bọru g'anyi gude bvufukọta eli-mgboko bọ ono. Ọphu ọ dọdu onye iphe meru.

28

Iphe, eme lẹ Mọluta

¹ Anyi bvufukọtaephọ eli-mgboko; a sù anyi l'ẹka ono, mini gbapheru mgburugburu ono bu iphe, ọzo bọ Mọluta. ² Ndu ẹka ono pọru anyi obu-imemini shii. Ẹphe kpọberu anyi ọku sù g'anyi nyaa; kẹle teke ono bọ udzumini; oyi nọdu atsù. ³ Pọlu rwuta ẹyonku je achiru yee l'ọku ono. Agwọ shi iya wufuta g'irẹ ọku ono byaru iya l'ẹhu. Ọ bya ataa Pọlu l'ẹka kepfuru. ⁴ Ndu ẹka ono hụma g'ẹjo agwọ ono taru Pọlu l'ẹka kepfuru; ẹphe pfuahaa sù: "Nwoke-a nọkpokwaa l'ọchì. O bvufutaakwaru-a lẹ mini bu eviya; obenu l'alì ta ahaduru iya." ⁵ Obenu lẹ Pọlu phefuru agwọ ono chie l'ọku; ọphu o mekaduru iya iphe mẹ ilile. ⁶ Ẹphe nọdu ele ẹnya teke ẹka e-ko Pọlu gbapfuru; ọzo teke ọo-da gba nwuhu; ọphu ọ dọdu. A kpọephọ ọpfu nwanshii; ẹphe hụma l'ọ tọ dọdu iphe, meru iya nù; ẹphe ghakọbe sù lẹ Pọlu bọ oke agwa.

⁷ Nwoke, bọ onye-ishi mkpukpu ono bẹ alì-ihe iya jeru bya asube lẹ mgboru ẹka ono. Ẹpha iya bọ Pabuliyọsu. O seeru anyi ẹbyaa; bya achita anyi jeshia ibe iya; je akwaaru anyi ẹbyaa ujiku ẹto. ⁸ Anyi jeshia; ododo-ẹnya gudeshiwaa nna iya; tẹme ẹpho-anùnù nọdu emekwa iya phọ. Pọlu bya abahù l'ime ọlo iya bya epfuru nù Chileke bya ebyibe iya ẹka; mee ya o wekọrohu. ⁹ Noo ya; iphe ono mechaephọ; iphe, bọ ndu iphe emegbaa l'alì ono wuru bya; e mekọta pẹ ẹphe wekọrohuchaa. ¹⁰ Ẹphe nyako anyi iphe shingushingu; shi ẹgube ono kwabẹ anyi ùbvù. O rwua g'anyi byaru atugbu; ẹphe gwekọkpoephọ iphe, bọ mkpa anyi yejiaru anyi ọgbo.

Eshi lẹ Mọluta eje Romu

¹¹ Anyi nọ ọnwa ẹto l'ẹka ono, bya etsoru ọgbo, shi Alẹguzandiriya tugbu lashia. Ọgbo ono bẹ eekuje "Unwune, a nwuru ẹbo." Ọ nọkotawaru udzumini ono l'ọdu-ọgbo l'alì ono. ¹² Anyi rwua mkpukpu Sayirakusu bya anọ l'ẹka ono abalì ẹto. ¹³ Anyi shi l'ẹka ono kpọkpoephọ mgburugburu mgburugburu jasuru anyi rwua Regumu. O be lẹ nchitabọhu iya; pẹrẹphere shi l'uzo ndọhali shi anyi

l'azụ wata ezizi. O rwua nwarechi iya; anyi rwua Putiyoli. ¹⁴ Ọ dūru ndu kẹ Kéreshi, anyi hūmaru l'ẹka ono. Ẹphe rwọo anyi g'anyi l'ẹphe nọo abali ẹsaa; anyi nọo nno. E mechaa; anyi tūgbua jeshia Romu. ¹⁵ Ndu kẹ Kéreshi, nọ lẹ Romu nūmahawaru l'anyi abya; ẹphe bya anyi ndzuta byarwutachaa aswa Apyiyosu waa ọma mkpukpu, "Ụlo nri ẹto." Pọlu hūma phẹ bya ekele Chileke; obu ka iya eshihu ike.

Pọlu epfu opfu Chileke lẹ Romu

¹⁶ Anyi jerwua Romu; a haa Pọlu; o buru l'onwiya. E ye onye ojọgu; ọ nọdu eche iya nche.

¹⁷ A nọepho abali ẹto; Pọlu bya ekua ndu-ishi ndu Jiu l'ẹka ono ndzukọ. Ẹphe dzuepho; ọ sụ phẹ: "Unwunna mu; a tūru mu mkpọro lẹ Jierúsalemu kpuru mu nū ndu Romu l'ẹbe adu iphe, mu meru ndibe anyi; ọphu ọ dudu iphe, mu mebyiru l'omelali, shi lẹ ndiche anyi phẹ. ¹⁸ Ndu Romu ono jichaa mu aji bya emeahaa g'ẹphe haa mu; kele ẹphe hūmaru l'ọ tọ dudu iphe, mu meru, gbaru kẹ g'a pfug-bua mu. ¹⁹ Ndu Jiu jika. A kwaru mu ye; mu sụ g'i kpe mu futa l'iphe eze nnajioha l'ẹbe adu iphe, mu a-sụ l'owa-a iphe, ndibe anyi meru mu. ²⁰ Noo iphe, mu gude kua unu; kele ọ dū mu gẹ mu l'unu hūma pfugba. Iphe, unu gude hūma mu lẹ mkpọro-a, a tūru mu l'ẹka-a bukwa lẹ mu ele ẹnya onye ono, anyibe ndu Jiu ele ẹnya iya ono."

²¹ Ẹphe sụ iya: "Ọ tọ dukwa ẹkwo, e shi lẹ Jiudiya detaru anyi, epfu nkengu. Ọphu ọ dukwa unwunna anyi, byaru edo nkengu k'ẹji; ọzoo sụ l'ọ dūru iphe ọzo, i meru. ²² Ọ dukwa anyi g'anyi nūma olu ngu; kele anyi maru l'ẹkameka bẹ eepfuepho l'ogbo-a, i gbaa ta adudu ree."

²³ Ẹphe tūaru Pọlu ọnu mbọku, ẹphe e-dzu. O be mbọku ono; ẹphe kwatakpọo dū igwerigwe bya l'ẹka Pọlu nọ. Pọlu shi l'utsu kọoru phẹ iphe, ọ hūmaru, bụ iya bụ gẹ Chileke shiwaa egoshi l'ọo yẹbe Chileke bụ eze; ọ kọo ya g'ọ doo phẹ ẹnya ree kọ-jia ya nchi. O gude iphe, e deru l'ẹkwo ekemu Mosisu waa l'ẹkwo ndu mpfuchiru Chileke mee gẹ ya pfuta phẹ yeru Jizosu. ²⁴ Ọ dūru ndu ọphu gude iphe, oopfu kweta kẹ Jizosu; ọ dūru ndu ọphu ekwedu nū. ²⁵ Ẹphe gude k'iphe ono pfugbaaru ẹkpa l'iche iche. Ẹphe bya atugbu; Pọlu sụ phẹ: "A-a! Iphe-a, Unme-dụ-Nsọ shi l'ọnu Azaya; onye mpfuchiru Chileke pfiaru ndiche unu phẹ-a bụ ọkpobe-opfu. ²⁶ Ọ sūru:

"Je akarū ndu-a l'ẹphe
a-nga nchị nta ngaa imo;
ọ tọ dudu iphe,
edo phẹ ẹnya.

Èphe e-lee ñnya nta lee imo;
 ọ tọ dudu iphe, èphe ahuma.

²⁷ Kẹle èphe kpọ-chiru obu.

Èphe swọ-chiru nchị tanyịbe
 ñnya.

Ọ -buru 'abụ m'èphe egude

ñnya huma;

gude nchị phẹ numa;

obu phẹ emee g'o doo phẹ ñnya;

m'èphe aghakọbe lwapfuta mu

gẹ mu dzọo phẹ.*

²⁸ "Pọlu sụ phẹ: Iphe, unu a-maru bụ l'ozí-oma ndzọta ono, Chileke kweru ukwe iya ono bẹ o ziwaru g'e je ezia ndu abudu ndu Jiu. E zia phẹ iya; èphe natawa iya." Noo olu Pọlu. ²⁹ O pfuchaa nno; èphe l'èphe tükashiahaa ẹgo atushikpoo ya ike; èphe wuru tųgbua.

³⁰ Pọlu jita ọlo buru pfuahaa ọgwọ. O bua ya mgbarapha labọ. Ọ nọdu anabatajẹ onyemonye, byaru iya ekele. ³¹ Ọ nọdu anọduje epfu gẹ Chileke gude egoshi l'ọo ya bụ eze bya anọduje ezi iphemiphe, kẹ Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéreshi. Ọ nọdu asajẹ iphe ono g'ọ dū iya. Ọphu ọ tsudu ebvu; tẹme ọphu ọ dudu onye akpọshije iya ya nū.

* 28:27 28:27 Gụnaa Azá 6:9,10.

Ekwo-ozì, Pòlu Deru Nù Ndu Romu

¹ Ekwo-ozì ọ̀wa-a shì l'ẹ̀ka m̀be Pòlu; onye ejeru Jizọ̀su Kéreshi ozi; b̀ru onye Chileke kuru gẹ̀ mu b̀ru onye-ishi-ozì onò; bya ab̀ru onye Chileke họtaru gẹ̀ mu bya ezia ozi-ọ̀ma iya onò.

² Ozi-ọ̀ma onò b̀ iphe, Chileke shihawaa l'ọ̀nu ndu mpfuchiru nkiya kwehawaa ukwe iya teke d̀hakpowaro ẹ̀nya ẹ̀nya; tẹ̀me a byakwaphọ̀ edehawa iya l'ẹ̀kwo-opfu Chileke. ³ Ozi-ọ̀ma onò b̀ kẹ̀ Nwa iya, b̀ iya b̀ Nnajiuphu anyi Jizọ̀su Kéreshi. A -bya l'ab̀bu, ọ̀ b̀ nemadz̀ b̀ l'a nẁru iya ọ̀ b̀ru Nwa Dévidi. ⁴ Chileke shì l'ike onò, meru iya ọ̀ b̀ru onye d̀ nsọ̀ onò; mee ya o shì l'ọ̀nwu teta dz̀ru ndz̀ egoshi l'ọ̀ b̀ Nwa iya. ⁵ Ọ̀ b̀ iya bẹ̀ Chileke gbẹ̀ l'ẹ̀ka iya meeru mu eze-iphe-ọ̀ma onò, b̀ kẹ̀ gẹ̀ mu b̀ru onye-ishi-ozì duru ọ̀ha, shikpọ̀ ẹ̀kameka lẹ̀ mgboko mgburugburu duba l'uzo, ẹ̀phe e-shi kweta; meje iphe, e deru l'ẹ̀kwo-opfu Chileke g'eeshi nno kutsee ẹ̀pha Kéreshi onò. ⁶ Gẹ̀ mu edu ndiphe l'ophu onò bẹ̀ unubẹ̀ ndu Romu yìchakwaa ya; mb̀ unubẹ̀ ndu Chileke kuru g'unu b̀ru kẹ̀ Jizọ̀su Kéreshi.

⁷ Ọ̀ ya b̀ lẹ̀ mu ede ẹ̀kwo-a aǹ unu g'unu hakọ̀ta lẹ̀ Romu; mb̀ unubẹ̀ ndu Chileke yeru obu bya ekua unu; g'unu b̀ru ndu-nsọ̀. Gẹ̀ Chileke, b̀ Nna anyi yẹ̀ Nnajiuphu onò, b̀ Jizọ̀su Kéreshi meeru unu eze-iphe-ọ̀ma; mekwaaphọ̀ g'ẹ̀hu d̀ unu guu.

Pòlu epfu k'ẹ̀je Romu

⁸ Iphe mb̀ kpọ̀da b̀ lẹ̀ mu gbẹ̀ Jizọ̀su Kéreshi l'ẹ̀ka ekeleru unu Chileke g'unu ha; kẹ̀le e pfudzuwaru k'ekwekwe, unu kweru kẹ̀ Chileke l'eliphe mgburugburu. ⁹ L'ọ̀ kwa Chileke b̀ onye ekebe mu l'anọ̀duje epfuru iya opfu ẹ̀hu unu eswe l'ẹ̀nyashi mẹ̀ mu -nọ̀du epfu aǹ iya. Ọ̀ Chileke onò bẹ̀ mu gude obu mu g'ọ̀ ha ejeru ozi k'ezì ozi-ọ̀ma kẹ̀ Nwa iya onò, b̀ Jizọ̀su. ¹⁰ Mu anọ̀duje epfu aǹ iya s̀ g'ọ̀ gude obu ọ̀maa ya mee gẹ̀ mu kabẹ̀ kpata ọ̀zo bya agbaphee unu. ¹¹ L'ọ̀ogukpo mu agugu gẹ̀ mu l'unu h̀ma; k'ọ̀phu mu e-me g'iphe-ọ̀ma, shì Unme-d̀-Nsọ̀ l'ẹ̀ka rwube unu ẹ̀ka. L'eshi ẹ̀gube onò mee g'obu shihu unu ike. ¹² Mb̀ lẹ̀-a; iphe, mu epfu b̀ l'ekweta, unu kwetar̀ e-me g'obu shihu mu ike; ekweta nkemu emekwaaphọ̀ g'obu shihu unu ike. Ọ̀ ya b̀; anyi eshi nno yeru nwibe anyi ẹ̀ka.

¹³ Iphe, unu a-maru; unwunna mu; bu le tekenteke be mu asuje le mu abyawaa unu agbaphe; ole eshikpoo teke ono bya asu nta-a be o nweerupho iphe, akposhije mu abyabya. Mu atubeje le mu a-bya ge mu aharu ndu ndu-unu pfuta yeru Kereshi ge mu epfukwa iya pho l'ohamoha ozo, abukwapho ndu Jiu. ¹⁴ Le mu jikwa onyemonye ugwo ezi ozi-oma ono. Mu ji iya ndu Gurisu bya ejiru iya ndu abudu ndu Gurisu. Mu ji iya ndu guru ekwo; bya ejiru iya ndu aguduru ekwo. ¹⁵ Noo g'o gude o nodu agu mu egu abya ezi unube ndu no le Romu ozi-oma onokwapho.

Ike ophu Chileke gude adzo ndiphe

¹⁶ L'iphere ezi ozi-oma ke Kereshi ono ta adukwa mu. Kele o kwa iya bu ike, Chileke gude adzo iphe, bukpo ndu kwetaru ke Kereshi. O gude iya vuru uzo adzo ndu Jiu; ndu ta abudu ndu Jiu nodu etso phe. ¹⁷ L'o kwa ozi-oma ono be Chileke gude egoshi apfubekoto nkiya, bu iya bu ekweta nkiya, shita l'ishi jasu l'ikpetemazu; bu iya bu g'e deru iya l'ekwo-opfu Chileke su: "Onye pfuberekoto e-gude ekweta nodu ndzu."

Ikpe, nmaru ndiphe l'ophu

¹⁸ O buru iya meru g'o gude Chileke shiwaa l'imigwe goshi ge ya e-gude oke-ehu-eghu iya mee ndiphe; mbu oke-ehu-eghu, l'eghu iya nu le ndiphe kporu iya ebo l'afu; teme ephe nodu eme ejo ememe. Ephe gude ejo ememe, ephe eme akpaya okpobe-opfu ono ishi. ¹⁹ Iphe, gbaru nemadzu g'o gogo maru iya le ke Chileke be dabyiru eba l'iphu iya; kele Chileke goshiru phe iya l'onwiya. ²⁰ Eshikpoo teke Chileke meru mgboko be nemadzu shiwaa l'iphe, Chileke meshiru maru egube onye o bu okpobe amaru. L'ike iya, nyiberu anyibe a-no ojejeje; teme o buru iya gedegede bu Chileke. Oo ya bu l'ephe ta agofuedu. ²¹ Le nemadzu machacharu le Chileke du; ophu ephe akwabejedu iya ubvu l'o bu Chileke; ophu ephe ekelejedu iya ekele. O chia iphe, meru nu bu l'egomunggo sweshihwaru phe; k'ophu oriri phe buwaa iphe-mmanu; o buwaru eme eswe jiru phe obu; k'ophu obu phe gbahwaru tsukiribaa. ²² Ephe gude l'ephe suru l'ephe maru iphe; kabakporo aburu ndu eswe. ²³ Ephe woru ubvu, e gege akwabe Chileke ono, a-no je aduwaruro aduru ono ye l'azu bya abaaharu ntekpe eja; ntekpe, e megbaaru o du ge nemadzu, ta adudu eka oo-no-beru; ozoo g'enu, ephe l'eli; ozoo g'anu; ozoo g'agwo.

²⁴ Noo g'o gude Chileke paru phe haa; ephe melahaa ejo ememe, bu iphe, agu obu phe. Ephe wata eme onwophe njo ememe. ²⁵ Nemadzu woru iphe, bu okpobe-opfu ke

Chileke ye l'azụ; kweta iphe, bụ ụka; bya awata abarụ iphe, Chileke meru ememe eja; akwabẹ iya ùbùvù; haa Chileke ono, meshiru iya nù ono; bụ onye ọ gbarụ kẹ g'anyi tuje ẹpha jasụ lẹ tuutuutuu lẹ mīimiimii. Nokwa g'ọ dụ.

²⁶ Ọ bụru iphe ono meru g'ọ gude Chileke parụ nemadzu haa; ẹphe wata aji momomo; eme iphe dụ ideyideyi. Kẹ g'unwanyi phẹ hajẹ ejepfu unwoke, bụ iphe, Chileke medoru phẹ; wata ejepfu unwanyi ibe phẹ. ²⁷ Nokwaphọ g'unwoke phẹ harụ ejepfu unwanyi, bụ iphe, gbaru phẹ nù; ẹgu ejepfu unwoke ibe phẹ nọdu anọduje enwu phẹ phuruphuru g'ọku l'ẹhu. Nwoke yee nwoke ibe iya wata akwakwa. Ẹphe watanụ ahuma urwu, gbaru ọriri, sweshihuru phẹ nù l'ẹhu phẹ.

²⁸ Sụ-a; eshinu ndiphe te ekwedu amaru iphe, bụ ọkpobe-opfu lẹ kẹ Chileke; Chileke parụ phẹ haa; ẹphe nọdu arije ọriri, enwedu ishi; watanụ eme iphe, agbaduru phẹ nù. ²⁹ Ọphu ọ dudu ẹgube ẹjo ememe; mẹ iphe, apfuduru-oto, ẹphe te emedu; k'ọphu oobushihu phẹ ebushihu l'ẹhu. Ẹphe nọdu aji momomo g'ẹphe naa iphe, abudu nkephẹ; edoberu nwibe phẹ ọkpoma mgbashị. Ẹnya pfurupfuru paa phẹ ẹka l'ẹhu; ẹphe nọdu egbu ọchi; esephe opfu opfu bya aghọ-phe ughọ; ẹphe nọdu eme iphe-ashi; bya asuphe asulasu. ³⁰ Ẹphe nọdu evu nwibe phẹ nvu azụ; bụru ndu Chileke dụ ashị; ndu anọduje eme nwibe phẹ iphe-iphere l'obu ọku; bụru ndu eme nggangga bya etse etsetse. Ọ buerupho g'ẹphe e-me mee ẹjo-iphe bẹ ẹphe anọduje ari; tẹme ẹbe ẹphe ekwejedu eme iphe, ne phẹ lẹ nna phẹ pfuru. ³¹ Ẹphe bụ ndu enwedu egomunggo; ọphu e gudedu ire phẹ ẹka. Ẹphe ta aphujeduru nwibe phẹ obu-imemini; ẹbe ẹphe enwedu obu-oma. ³² Ẹphe bụ ndu machachaarụ iphe, bụ ikpe Chileke; maru lẹ ndu eme ẹgube ẹjo-iphe ono bụ ọnwu, bụ iphe, gbaru phẹ nù. Ọphu ọ bụdua l'ẹphe eme nno; obenu lẹ ndu eme g'ẹphebedua agbeje dụ phẹ ree.

2

Ikpe, Chileke nmarụ onyemonye

¹ Noo g'ọ gude mu sụ ngu l'ị tị gọfukwapho gube onye ọphu ekpe onye ọzo ikpe; onye ị bụhabe. Kẹle ọo iphe ono, iikpe onye ọzo ikpe iya ono bẹ i gudekwaphọ anma onwongu ikpe. Kẹle gubedua, l'ekpe ikpe emekwaphọ iphe ono, iikpe onye ọzo ikpe iya ono. ² Ọle ọphu anyi makaharụ bụ l'ikpe Chileke pfuru-oto l'ẹhu ndu eme ẹgube iphe ono. ³ Gube nwodumeka; ?I dobesu lẹ teke ịigbarwushije ndu eme ẹgube iphe ono; bya emekwa iya phọ l'onwongu; ?i dobesu l'ị-nahụ ikpe kẹ Chileke? ⁴ ?Tọo; bụ eze odoo ọphu

parụ ẹka apaa, Chileke emeje; waa l'ọ bujeru nemadzụ -mee iphe-ẹji l'ọ parụ iya haa; ẹme ọ nọdu anọduje ata nshi shii; ?bụ iphemiphe ono, ẹ i woru nmaa phulaphula? Ọphu ị madu l'iphe, o gude Chileke nọdu emejeru ngu odoo bu l'oomo g'izimanụ lwa ngu azụ; g'ị haa eme iphe-ẹji lwapfuta iya. ⁵ Obenu ẹ nta-a ẹ i nweru ẹjo ọkpoma kwefu ike g'odoo, Chileke eme te eme g'izimanụ lwa ngu azụ. Ọo ya bu l'iime g'iphe-ẹhuka nkengu ka shii mbọku ikpe ono, Chileke e-goshi oke-ẹhu-eghu iya me g'ikpe nkiya du, bu iya bu ikpe pfuru-oto ono. ⁶ Mbọku ono ẹ Chileke e-bukwa onyemonye nggo ẹ g'iphe, o meru gbaru. ⁷ Ndu taru nshi nọdu eme iphe, du ree; kukebe ẹhu achọ ẹ Chileke jaa phe ajaja; kwabe phe ubvu; ẹ oo-me g'ephe nọdu ndu ojejoje; ephe taa nwuhubaedu anwuhu. ⁸ Obenu ẹ ndu ono, bu ndu kwefuru ike ono; ndu ata ngaduru ọkpobe-opfu nchi; ọ chia iphe, ephe etso bu iphe, apfuduru-oto; ndu ono ẹ Chileke a-tu-koshi oke-ẹhu-eghu iya, parụ ẹka. ⁹ Iphe, bu onye emekpoo ẹjo-iphe ẹ ẹhu ta abyadu eburu ebvuru; ẹme o je l'e-je iphe-ẹhuka iya. Oo-vuru uzo dapfuta ndu Jiu; ẹme ndu abudu ndu Jiu etsota iya. ¹⁰ Obenu l'onnyemonye, eme iphe, du ree ẹ Chileke a-ja ajaja; kwabe iya ubvu bya emee; ẹhu adu iya guu jasụ ẹ tuutuutu ẹ mimiimii. Oo-vuru uzo meeru iya ndu Jiu; ẹme ndu abudu ndu Jiu etsota iya. ¹¹ Kele Chileke ta adudu onye oole ẹnya l'iphe.

¹² Iphe, bukpo onnyemonye, amadu ekemu mee iphe-ẹji ẹ Chileke a-nmakwa ikpe; ephe alaa l'iyi; obeta ẹbe ephe amadu ekemu. Iphe, bukwanu ndu bu ndu maru ekemu bya emeela iphe-ẹji ẹ Chileke e-gudekwapho ekemu ono nmaa ikpe. ¹³ L'ọ to bukwa ndu anumaje ekemu ẹ bu ndu pfuberekoto l'iphe Chileke; ọ chia ndu eme iphe, ekemu pfuru bu ndu Chileke a-gu ẹ ndu pfuru-oto. ¹⁴ Le teke ọ bu ẹ ndu abudu ndu Jiu, bu iya bu ndu amadu ekemu gbẹ egudeje uche phe eme iphe, du l'ekemu; bu nu iya-a bu l'ephe egoshi l'ephe maru iphe, gbaru phe l'ememe; obeta ẹbe ephe amadu ekemu. ¹⁵ Umere phe egoshi l'iphe, ekemu pfuru ẹ Chileke dewaru phe l'obu. ẹme egomunggo phe nọdu agbakwa phe pho ekebe; eshinu oriri phe anọduje anmaa phe ikpe bya ahajekwarupho aharu phe enge. ¹⁶ Mbọku ono, Chileke e-kpe ikpe ono ẹ ọo-gbe Kereshi Jizosu l'eka kpee nemadzụ ikpe iphe, nemadzụ arije domia l'okpoma iya. Noo iphe, ozi-oma ono, mu anọduje ezi onoya pfuru.

Ndu Jiu ephe l'ekemu

¹⁷ A bya l'ẹhu gubedua, bu onye Jiu; ị nọdu etu onwongu onye Jiu bya akporu obu ye l'ekemu; bya egude gule Chileke

aba l'abaa. ¹⁸ I maru iphe, bu uche Chileke; teme ekemu iya nodu egoshi ngu iphe, gbaru ngu l'ememe; me iphe, agbaduru ngu l'ememe. ¹⁹ I makaharu li bu onye edu ndu atsụ ishi; bya aburu iphoro ke ndu no l'ochii. ²⁰ I buru onye akpo-ziru ndu eme eswe ụzo; bya aburu onye ezi ndu bu unwegirima iphe. I maru ekemu Chileke; bya amaru okpobe-opfu du lekemu ono. ²¹ Oo ya bu; eshi ophu inoduje ezi ndu ozo; ?bu gunu kparu iphe, i tii zidu onwongu? Gube onye ara iya arara su g'e te zijeshi iphuru; ?tii zikwanu iphuru l'onwongu? ²² Gube onye epfu su g'e te erijeshi ogori; ?ti rikwanu ogori? Gube onye ono, agburu nshi, a gworu agwogwo tuphe ?ti jejekwanu ezita iphe, e doberu l'eze-ulo-nshi? ²³ Gube onye ono, aba abaa le Chileke turu ekemu doberu ngu ono; ?ti nodujekwanu emebyishi ekemu obu; gude iya eme Chileke iphe-iphere. ²⁴ L'e dekwaru lekwo-opfu Chileke su: "Ndu ohozo epfubyishi Chileke; o buru umere unu kparu iya."

²⁵ Urwu dukwa l'ebu ubvu bu eviya; ole oo ekwapho me o -buru li meje-a iphe, ekemu pfuru. Obenu teke o bu iinoduje emebyi ekemu be gu l'onye ebuduru ubvu agbaru leji. ²⁶ Nokwapho g'o du onye ebuduru ubvu. Teke o bukwanu l'onye ebuduru ubvu emeje iphe, ekemu pfuru; ?ta agudu iya l'onye buru ubvu to? ²⁷ Oo ya bu le ndu abudu ndu Jiu ono, bu ndu ebuduru ubvu ono l'a-nma gube onye Jiu ikpe. Unubedua, bu ndu Jiu nweru ekemu, e deru lekwo bya ebua ubvu; teme unu gbe emebyi ekemu. ²⁸ Onye buepho onye Jiu lenya ndiphe ta bukwa iya bu l'a bu onye Jiu. Ophu ebu ubvu ophu eebu l'anu-ehu abukwa iya pho bu l'e buru ubvu. ²⁹ Iphe, bu okpobe onye Jiu bukwa onye bu iya nu l'ime okpoma iya. Okpobe ebu ubvu; buru ophu eebu l'ime obu, bu iya bu ophu Unme Chileke buru nemadzu; o to bukwa ophu e buru l'oo g'e mee ya g'e deru lekwo ekemu. Egube onye ono ta abukwa nemadzu ajaje iya ajaja; o kwa Chileke be ajaje iya nu.

3

¹ Su-a; ?bukwanu gunu be onye Jiu gude ka onye abudu onye Jiu mma? ?Denukwanu urwu, du l'ebu ubvu? ² O kwatakpokwaaru baa urwu, ha shii l'uzomuzo. Ke mbu kpada bu l'oo ndu Jiu be Chileke woru opfu, o pfuru ye l'eka. ³ Le-a; ome o bukwanu lephe haru buru ndu ekwetaduru nu teke ono; ?e gege gude lephe te ekwetaduru su le Chileke be ta agbaeduru g'e gude ire iya aka to? ⁴ Tuswekwa! G'e goshichikwa le Chileke ta adudu teke o buedupho onye ire-lanu g'o bu; o betakporu nemadzu

mgburugburu je a-bueberu ndu ntuphu-ire. Noo iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

“Oo l'opfu ngu Chileke be
ee-shi goshi
li bu onye pfuru oto.
Opfu o dudu teke e kuru ngu
ikpe g'i ti kpefu.”

⁵ Teke o bukwanu l'oo l'anyi ta agbaduru g'e gude ire anyi aka emeje g'a huma ge Chileke gbaberu k'egude ire iya aka; ?buhunu gunu be anyi e-pfu? ?Anyi a-su le Chileke meru ejo-iphe l'o kpaberu anyi oke-ehu-eghu iya? Nta be mu ajikpoakwa aji-a ge ndiphe ozo anoduje aji. ⁶ Tuswekwa! O -bu l'o to du nno me ?Chileke emehunu imagha oo-kpe ndiphe ikpe?

⁷ Le-a; teke o bu onye ntuphu-ire; o buru iya agbeje mee g'a kabaa amaru le Chileke bu onye ire-lanu; jaa ya ajaja; ? denu g'o gude Chileke jehunu a-nma mu ikpe le mu bu onye iphe-eji? ⁸ ?Bu gunu kparu iphe, anyi tee pfudu iphe ono, ndu anoduje agbaru anyi mgbaru; ebo anyi ibo suru l'anyi epfuje ono? Iphe ono bu: “G'anyi meanaro ejo-iphe g'ee-shi ge k'oma eshi iya futa.” Ndu ono be Chileke a-nmakwa ikpe, bu iphe, gbaru phe nu.

Ikpe, nmaru onyemonye

⁹ ?Nta-a-ee? Onodu anyibe ndu Jiu ?o ka ke ndu abudu ndu Jiu mma to? Tuswekwa! Anyi ta akakpodaa phe mma ililekpoo. Iphe, anyi goshiru bu l'anyibe ndu Jiu; me ndu abudu ndu Jiu tukoru buru ndu iphe-eji pyitaru l'ekpiri.

¹⁰ L'e dekwaru l'ekwo opfu Chileke su:

“O to dukwa me onye
pfuberekoto;
mbukwa m'onye lanu.
¹¹ Opfu o dudu me onye lanu,
nweru egomunggo;
opfu o dukwapho onye
eseje ge ya maru Chileke.
¹² Onyemonye ghawaru Chileke
azu.
Epe tukowaru yifu.
O to dudu onye opfu eme
iphe, pfuru-oto
g'o ka mma l'oo onye lanu.
¹³ Ekpiri phe bu ilu, gheru onu.
Ire phe be epe egudeje
edepushi nwibe phe.
Opfu, shi phe l'onu nodu

egbu egbugbu
g'ẹru ẹjo agwọ.

14 Iphe, jiru phe ọnu bu ephu
iphu
yẹ opfu, shi l'okpoma
mgbashi.

15 Ẹphe ekwoje gburumu je
egbua nemadzu.

16 Ẹzo, ẹphe eshi bu iphe,
aduje iya nu bu ọla-l'iswi
yẹle aphu.

17 Ẹphe ta amadu ọzo nchi
adu-doo.

18 Ọphu ẹphe ta atsudu Chileke
ebvu ililekpoo."*

19 Ọphu anyi makahakpọoru bu l'iphemiphe, e deru l'ekwo ekemu Chileke bu ndu a tu-doru ekemu obu be e dedoru iya. Oo ya bu g'ọ to du onye a-gofu nu. Onu aburu onyemonye kpurukudukuu; wafua g'onnyemonye eshi egube ono buru onye-ikpe nmaru l'iphu Chileke. ²⁰ Iphe, o gude o du nno bu l'o to dudu onye a-su le ya e-gude eme g'ekemu pfuru buru onye pfuberekoto l'iphu Chileke; eshinu iphe, ekemu emeje bu l'o meje ge nemadzu maru le ya mewaru iphe-ẹji.

Apfubekoto ophu shi l'ekweta

²¹ Obenu le nta-a be e goshiwaru iphe, bu apfubekoto ke Chileke, abuedu ophu shi l'edobe ekemu. Iphe ono buru iphe, ekemu me ndu mpfuchiru Chileke gbaru ekebe iya. ²² Apfubekoto ke Chileke-a; shi l'ekweta anyi kwetaru ke Jizosu Kereshi rwube anyi aka. O to dudu onye ogufuje me nanu; ²³ kele onyemonye mewaru iphe-ẹji; shi nno nafu onwiya ọdu-biribiri ke Chileke. ²⁴ Obenu le Chileke mewaru onyemonye eze-iphe-oma ke mmanu gua ya l'onny pfuberekoto. O buru onye o shi l'eka mee ya bu Kereshi Jizosu onye meru g'ẹphe nweru onwophe. ²⁵ Chileke goshiru Kereshi l'edzudzu-ọha g'ọ buru ẹja, e gweru gwefu iphe-ẹji ndiphe. O buru mee, Kereshi ono gbashiru teke o nwuhuru ono be Chileke egudeje aguru nemadzu nu l'iphe-ẹji iya; mbu ndu woru onwophe ye iya l'eka. Chileke shi egube ono mee ge ya goshi le ya pfuberekoto. Le teke ndiche be Chileke shi abujeru onye meru iphe-ẹji l'o taেলা nshi lephua ya enya. ²⁶ Ole nta-a be oogoshije ge ya eshije mee ndiphe g'ẹphe buru ndu pfuberekoto; kele yebdua

* 3:18 3:18 Gūnaa Ebvū 36:1.

bụ onye p̄fuberekoto bya abụkwarupho onye emeje iphe, bụ ndu kwetarū kẹ Kéreshi g'ẹp̄he buru ndu p̄fuberekoto.

²⁷ Sụ-a; ?ọ d̄ukwaduru onye d̄uru iphe, ọo-n̄odu aba l'aba nta? Ọ t̄ọ d̄ukwa. ?Ọ buru ẹka o meru imagha? ?Bụ l'anyi eme iphe, ekemu p̄furu t̄ọ? Waawakwa. Ọ b̄akwaa l'anyi woru onwanyi ye Kéreshi l'ẹka. ²⁸ Kẹle iphe, anyi maru bụ lẹ Chileke agujeekwapho nemad̄z̄u l'onye p̄fuberekoto m̄ ọ -buru l'onye ono kwetarū kẹ Kéreshi; ọ t̄ọ b̄ukwa shita l'eme iphe, ekemu p̄furu. ²⁹ Chileke ?ọ bụ Chileke ndu Jiu kp̄urumu t̄ọ? ?T̄ọ b̄uedu Chileke kẹ ndu ab̄udu ndu Jiu? Ee! Ọ b̄ufua Chileke ndu ab̄udu ndu Jiu. ³⁰ Ọ b̄uepho Chileke lan̄u d̄u kpoloko. Ọ buru iya a-ḡu ndu Jiu, kweru kẹ Kéreshi lẹ ndu p̄fuberekoto; bya ab̄ukwaru iya ph̄o a-ḡu ndu ab̄udu ndu Jiu, kweru kẹ Kéreshi lẹ ndu p̄fuberekoto. ³¹ ?Ọ p̄furu l'anyi gudewaa k'ekweta-a rw̄utoshia ekemu t̄ọ? T̄uswekwa! Iphe, anyi emechia b̄ukwa g'ekemu nḡuru anḡuru.

4

Iphe-nggoshi, Ébirihamu meru

¹ ?D̄enu iphe, anyi e-p̄fu lẹ kẹ Ébirihamu, bụ nnaji ndiche anyi ph̄e? ?D̄enu g'ọ nw̄uru ȳe ya? ² Lẹ teke ọ bụ l'ọo iphe-oma, Ébirihamu metaru b̄e Chileke gude ḡua ya l'onye p̄fuberekoto; b̄e o nwekwarū iphe, o gogo gude aba l'abaa; ọle ọ t̄ọ b̄ukwanu l'ip̄hu Chileke. ³ Noo iphe, e deru l'ẹkwo-op̄fu Chileke s̄u: “Ébirihamu kwetarū kẹ Chileke; a ḡuaru iya ya l'ap̄fubekoto.” ⁴ Sụ-a; onye jeru ozi b̄e a ta s̄ujekwa l'iphe, a n̄uru iya lẹ k'oz̄i ono bụ iphe-oma b̄e e meru iya; gbahaa l'ọo uḡwo, rwuberu iya n̄u b̄e a p̄furu iya. ⁵ Obenu lẹ teke nemad̄z̄u gw̄oberu k'ese akanya ẹhu iya; bya ekweta kẹ Chileke ono emeje g'onye iphe-ẹji buru onye p̄fuberekoto ono; a ḡuaru iya ya l'ap̄fubekoto. ⁶ Ọ kwaph̄o iphe, d̄u nno b̄e Dévidi t̄uberu ep̄fu teke ono, o p̄furu k'ẹhu-ut̄so nwoke ọphu Chileke ḡuru l'onye p̄fuberekoto; l'ẹbe ab̄u l'o gude ẹka iya meta ḡe Chileke nata iya. ⁷ Ọ s̄uru:

“Ehu-ut̄so b̄e a ḡoru n̄u ndu a ḡuru nv̄u
l'iphe, ẹp̄he mesweru; ndu a
saf̄ubebewaarū iphe-ẹji, ẹp̄he megbab̄eru.

⁸ Ehu-ut̄so bụ k'onye Nnajiup̄hu taa
ḡukoeduru iphe-ẹji ililekp̄oo.”*

⁹ ?Ọ d̄u g'ọ b̄uepho ndu buru úbv̄u kp̄eekpu b̄e Chileke ep̄fu l'ẹka-a g'ẹhu t̄s̄o ut̄so? T̄o; ?ndu ebuduru úbv̄u ȳi iya-a? Eshinu anyi s̄uru: “Ébirihamu kwetarū kẹ Chileke; a

* 4:8 4:8 Ḡunaa Ebvu 32:1,2.

gụaru iya ya l'apfubekoto.”¹⁰ ?Denu g'eshiru gụaru iya ya? ?Bụ teke o toko budu úbvù; tọ g'o buwaru úbvù? O gụadaru iya ya teme o bua úbvù.¹¹ Úbvù ono, o buru ono buru iphe-ohubama, goshiru lẹ Chileke guru iya rọ l'onye pfuberekoto; kele o kwetarụ ke Chileke teke o toko budu úbvù. Oo ya bụ ge Ébirihamu aburu nna k'iphe, bukpo ndu woru onwophe ye Chileke l'eka; ndu Chileke guru lẹ ndu pfuberekoto l'ebe abụ l'ephe buru úbvù.¹² O bukwarupho nna ndu buru úbvù; ole o tọ bukwa nna phe; opfu l'ọo l'ephe buru úbvù; iphe, o gude buru nna phe bụ l'ephe tsoru eka Ébirihamu, woru onwiya ye Chileke l'eka teme o bua úbvù.

Ophu bụ ishi bụ ekweta

¹³ Chileke kweru Ébirihamu yee awa iya ukwe-iphe sụ phe: l'ọo phe e-nweru mgboko. O tọ bukwa lẹ Ébirihamu meru iphe, ekemu pfuru meru iphe, o gude kwe iya ukwe-iphe ono. O kwa l'o kweru ke Chileke meru iphe, Chileke guru iya ya l'apfubekoto.¹⁴ Sụ-a; ome o bụ ndu eme iphe, ekemu pfuru be e-nweru mgboko ono, Chileke kweru ukwe iya ono me ekweta aburu iphe-mmanụ; me ukwe-iphe, Chileke kweru tege vukwarupho ire.¹⁵ Kele ekemu akpatsuje oke-ehu-eghu. Noo l'eka ekemu adudu be emeswe adukwapho.

¹⁶ Noo g'o gude iphe, Chileke kweru ukwe iya ono buru iphe, shi l'ekweta; g'ee-shi g'oo-buru iphe, shi l'eze-iphe-oma, oome; mbụ ophu o mekwarupho gbabe awa Ébirihamu. O tọ bukwapho ndu emeje iphe, ekemu sụru g'e meje kpurumu. Chileke dobekwaru iya pho iphe, bụ ndu kwetarụ nụ ge Ébirihamu kwetarụ. L'ọ kwa Ébirihamu bụ nna anyi g'anyi hakotakpoo.¹⁷ O buru iya bụ iphe, e deru sụ: “Mu meakwaru ngu nna igwerigwe oha.” Oo ya bụ lẹ Ébirihamu bụ nna anyi l'iphu Chileke, bụ onye o kweru nkiya; mbụ Chileke, emeje ndu nwuhuru anwuhu g'ephe dzuru ndzụ ozo; teme o nọdu emeje iphe, eshihaada dū nū l'ọo-bya adu.¹⁸ Ébirihamu woru onwiya ye Chileke l'eka; bya anodu ele enya iphe; teke adudu iphe, o tberu ele enya iya. Oo ya bụ; o buru nna ohamoha, dū igwerigwe, bụ iya bụ nū iphe, e pfuru iya sụ: “Noo g'awa ngu a-ha bụ ono.”

¹⁹ Ophu o dudu teke Ébirihamu kwenyaarụ ke Chileke bya akpohaa okpolohu. Ophu o pfuduru kele ya kahwaru; libahuchawaa alibahu ophu ya a-duedu ike eye ime; l'eka o nowaru iphe, ha g'ukporo apha ise eshinu a nwuru iya; ophu o pfuduru ke nyee ya, bụ Sera, ata tsudu ime.²⁰ O

tọ dudu teke obu bojeru iya ẹbo l'iphe, Chileke kweru iya ukwe iya; kele ọ noshierupho ike l'ẹka Chileke akwabee ya pho ubvu. ²¹ O dokporu iya ẹnya ọkpobe edodo lẹ Chileke suru emekota iphe, o kweru iya ukwe iya. ²² Noo g'o gude Chileke gwaru iya ya l'apfubekoto. ²³ O tọ bukwa l'iswi ẹhu Ẹbirihamu kpeekpu be e dedoru iphe ono, e deru su: A guru iya ya l'apfubekoto. ²⁴ O kwa l'iswi ẹhu anyibedua be e dedokwaru iya pho, bu ndu Chileke e-mechaa gua lẹ ndu pfuberekoto; me ọ -buru l'anyi kweru ke Chileke, bu iya bu onye meru Nnajiuphu anyi, bu Jizosu; o shi l'onwu teta dzuru ndzu. ²⁵ Jizosu ono be Chileke haru; o gude onwiya gwee aja nwuhu k'ophu oo-gwefu iphe-ẹji, anyi meshiru. Chileke bya emee ya; o shi l'onwu teta dzuru ndzu g'e-shi ge ya agua anyi lẹ ndu pfuberekoto.

5

Adu lẹ mma onye lẹ Chileke

¹ Oo ya bu lẹ Chileke gwaru anyi lẹ ndu pfuberekoto opfu l'anyi kweru nkiya. Nta-a be anyi shiwaa l'ẹka Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi; ẹhu duwaa anyi guu l'onodu anyi lẹ Chileke. ² Oo Jizosu Kereshi ono shi l'ekwekwe, anyi kweru nkiya duba anyi l'eze-iphe-oma ọwanawa, anyi gude dzuru ndzu-a. Ẹhu nodu anoduje atso anyi l'anyi ele ẹnya l'anyi lẹ Chileke e-mechaa gbaru mba l'odu-biribiri iya. ³ O tọ bukwa ono kpurumu; ẹhu atsojekwapho anyi utso me anyi nodu eje iphe-ẹhuka; opfu l'anyi humawaru l'oo l'iphe-ẹhuka be eeshije nwuta ata nshi. ⁴ O buru ota-nshi emeje g'anyi shihu ike l'ohutama. Anyi eshi egube ono kabaa apfushi ike l'iphe, anyi ele ẹnya iya. ⁵ Ophu ele ẹnya iphe ono, anyi ele ono emebyidu anyi iphu; kele Chileke l'onwiya mewaru anyi gbẹ l'ẹka Unmedu-Nso, ọ nuru anyi maru ge n-yemobu iya habe shii.

⁶ L'ọ kwaduro teke adudu ike, du anyi k'eme iphe, du ree l'iphu Chileke be Kereshi byaru bya anwuhu-chiru ndu ata tsudu Chileke ebvu. Iphe ono buru teke Chileke tuberu be o meru. ⁷ Kele ọ dukwa lẹ nta ge nemadzu e-shi nwuhu-chiru onye pfuberekoto. Ole a -choje iya be aa-humakwaa onye a-nwuhu-chiru onye oma. ⁸ Obenu lẹ Kereshi nwuhuru l'iswi ẹhu anyi teke anyi bukwadu ndu eme iphe-ẹji; shi nno goshi lẹ Chileke yenukaru anyi obu. ⁹ Oo ya bu l'eshinu Chileke shiwaa l'anwuhu, Jizosu nwuhuru; gua anyi lẹ ndu pfuberekoto l'iphu iya be oo-kabakpokwanu adu ike shi l'ẹka Kereshi ono dzota anyi; g'a taa tu-koshidu anyi oke-ẹhu-eghu iya. ¹⁰ Su-a; eshinu anyi shi buru ohogu Chileke; Chileke bya eshiwaa l'anwuhu, Nwa iya nwuhuru mewaa

anyi buru ònyà iya; bẹ nta-a, anyi bụwaa ònyà iya-a bẹ ndzụ Kéreshi ọphu nọ anyi l'ẹhu a-kabakpọkwaanu adzọta anyi l'oke-ẹhu-eghu Chileke. ¹¹ Ọphu ọ bụdua ono kpoloko; anyi nọkwapho l'ẹka Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi ete ẹswa; mbụ onye ono, meru anyi lẹ Chileke doshiwaa ono.

Ádamu lẹ Kéreshi

¹² Sụ-a; ọ kwa nwoke lanụ bẹ iphe-ẹji shi l'ẹka bata lẹ mgboko. Ọnwu shikwaphọ l'iphe-ẹji ono batakwaphọ lẹ mgboko. Ọo ya bụ; ọnwu shi nno swiru iphe, bụkpoo nemadzụ; kẹle onyemonye mewaru iphe-ẹji. ¹³ Iphe-ẹji dzuhaakwaru eliphe teme ekemu bya. Ọle a ta gụkoduru nemadzụ iphe-ẹji l'ẹka ekemu adụdu. ¹⁴ Ọle ọnwu shiẹlaa l'ogbo kẹ Ádamu phẹ buru eze jasụ l'ogbo kẹ Mósisu; mbụ bụchaaru eze ndu emesweduru ekemu gẹ Ádamu mesweru.

Ádamu l'onwiya bụ onyonyo Kéreshi, bụ iya bụ onye ọphu, e-mechaa byanụ phọ. ¹⁵ Obenu l'iphe-ọma kẹ Chileke bẹ a ta tükwa eyeru iphe-ẹji kẹ Ádamu. Kẹle ọ -buru l'iphe-ẹji, onye lanụ meru; bẹ meru a dụ igwerigwe nwụhu; nokwaphọ gẹ Chileke a-kabakpọo eshi l'ẹka onye lanụ ono, bụ Jizọsu Kéreshi meeru ndu dụ igwerigwe eze-iphe-ọma, nyịberu anyịbe. ¹⁶ Ọphu iphe-ọma kẹ Chileke adụkwanu gẹ iphe-ẹji, onye lanụ meru. L'ikpe, nmakotaru ndiphe mgburugburu k'iphe-ẹji ono. Obenu l'iphe-ọma ọphu Chileke meru nyịberu igwerigwe iphe-ẹji; shi nno mee agụhaa ndiphe lẹ ndu pfulerekoto. ¹⁷ Kẹle eshinu ọ bụ emeswe, onye lanụ mesweru bẹ ọnwu shi l'ẹka onye lanụ ono buru eze; bẹ ndu ono, shiwaa l'ẹka Jizọsu Kéreshi nata eze-iphe-ọma kẹ Chileke ono, bụ iphe-ọma ọphu nyịberu anyịbe ono; waa iphe-ọma ọphu bụ apfulerekoto; ndu ono a-nọdu l'ẹka onye lanụ ono, bụ Jizọsu Kéreshi buru eze lẹ ndzụ-a.

¹⁸ Ọo ya bụ l'ọo g'emeswe, onye lanụ mesweru kparụ iphe, Chileke nmakotaru onyemonye ikpe; bụkwapho gẹ Chileke shi l'apfulerekoto Kéreshi mee g'ikpe kalẹru onyemonye gẹ ndzụ dụ phẹ. ¹⁹ Kẹle ọo gẹ nwoke lanụ ono meru iphe, Chileke sụru g'o to meshi; e shi ẹgube ono mee ndu dụ igwerigwe ẹphe buru ndu iphe-ẹji; bụkwapho g'ee-gude k'onye lanụ ọphu meru iphe, Chileke sụru g'o mee; Chileke agụa ikpoto nemadzụ lẹ ndu pfulerekoto.

²⁰ Iphe, e gude e mechaa tụa ekemu dobe bụkwa g'a kabaa amaru g'iphe-ẹji habe shii. Obenu l'ọo teke a kabaa amaru g'iphe-ẹji habe shii; eze-iphe-ọma kẹ Chileke akwata kabakwaphọ shii. ²¹ Ọ kwa anwụhu bẹ iphe-ẹji gude buru eze. Nokwaphọ g'ọ bụ apfulerekoto bẹ eze-iphe-ọma kẹ

Chileke gude bukwarupho eze. O buru apfubekoto ono, shi l'eka Nnajjuphu anyi, bu Jizosu Kereshi ono edu anyi ala le ndzu ophu onwu ta aduhedu.

6

Iphe, baputizimu eme

¹ Su-a; ?bu awe be anyi suseru iya ishi nta-a? ?Anyi anoduje eme iphe-eji g'eze-iphe-oma ke Chileke aka shii to? ² Tuswekwa! ?Denu g'anyibe ndu nwuhuwaru anwuhu l'iphe-eji e-shi nodukwapho ndzu l'ime iya ozo? ³ To? ?unu ta amadu l'e shiwaa le baputizimu mee anyi du igwerigwe buru ndu a tugbaberu l'anwuhu ono, Kereshi ono? ⁴ Le teke ono, e meru anyi baputizimu ono be anyi l'iya tukokwaru nwuhu; a tuko anyi l'iya likota. Oo ya bu le-a; oo egube ono Kereshi gude ike akpabiri ke Nna shi l'onwu gbalihu dzuru ndzu ono bukwapo g'anyi a-du ike dzuru ndzu ophu.

⁵ O -buru l'anyi le Kereshi tugbaru buru nanu l'anwuhu, du g'ophu o nwuhuru; o n'iya bu Chileke emee g'anyi shi l'onwu teta g'o meru iya; anyi l'iya adzuru ndzu ophu. ⁶ Ophu anyi maru bu owa-a: l'e wotaru akahu onye anyi shi buru woru ye Kereshi tuko kopyabe l'oswebe; oo ya bukwanu; g'ee-mebyia ike k'ejo obu ono, anyi shi nweru teke ono, buepho iphe-eji be anyi shi maru ono; g'anyi ata abueduru ohu k'iphe-eji. ⁷ L'o kwa teke nemadzu nwuhuru bu teke ye ike k'eme iphe-eji tokaharu ishi anamu. ⁸ Teke o bukwanu l'anyi le Kereshi tugbaru nwuhu be anyi maru l'anyi l'iya a-tukokwapho dzuru ndzu. ⁹ L'iphe doru anyi enya bu l'eshinu Chileke meru ge Kereshi shi l'onwu teta dzuru ndzu be o to nwuhubaedu ozo. Anwuhu ta abyadu akabaa ya ike ozobaa. ¹⁰ Anwuhu ophu o nwuhuru bu l'o nwuhuru mgbo lanu kpoloko kpekpu g'o mekpee iphe-eji. Ndu ophu o dzu nta-a buwaru ge ye Chileke buru nanu jaswaruroya. ¹¹ Nokwapho g'unu a-guje onwunu l'unu buwaa ndu nwuhuru anwuhu me a -bya l'eka iphe-eji no. Ole eshinu unu le Kereshi Jizosu tugbawaru buru nanu be buwaa Chileke be unu dzuru ndzu.

¹² Unu te ekwekwa g'iphe-eji buru eze l'ehu unu owa-a, bu ophu a-nwuhu anwuhu-a; k'ophu bu l'oo ejo-iphe, agu unu, o suru g'unu mee be unu e-meje. ¹³ Unu te ewokwaru iphe, no unu l'ehu g'o hahabe nwanshi haaru iphe-eji g'o buru iphe, o gude ejepfu iphe, pfuru oto ugu. O chia iphe, unu e-me bu g'unu woru onwunu hagbuaru Chileke l'unu buwaa ndu shi l'onwu futa bya anodu ndzu. Oo ya bu ge Chileke egude unu alwu ugu iphe, pfuru oto. ¹⁴ Iphe-eji ta

akaedu unu ike; eshinu ekemu ekeeduru unu egbu; kele nta-a be Chileke gudewaa eze-iphe-oma iya to unu l'egbu ekemu ono.

Aburu ohu k'apfubekoto

¹⁵ Su-a; ?o pfuru l'anyi anoduwaro eme iphe-eji; opfu l'eze-iphe-oma ke Chileke tofuwaru anyi; ebe ekemu ekeeduru anyi egbu to? Tuswekwa! ¹⁶ Unu ta amahaadaa le teke unu woru onwunu haaru nemadzu bya emeje iphe, o pfuru g'ohu iya be unu buwaa ohu onye obu, unu emeje iphe, o pfuru obu. Teke o bu l'unu woru onwunu haaru iphe-eji; buru ohu iya; unu anwuhu anwuhu, bu iphe, tso iphe-eji l'azu. Teke o bukwanu l'unu emeje iphe, Chileke pfuru; oo ya bu l'oo-gua unu le ndu pfuberekoto l'iphu iya. ¹⁷ Ole mu ekele Chileke ekele l'o duru teke unu shi buru ohu iphe-eji; obenu le nta-a be unu gudewaa obu unu g'o ha eme iphe, bu okpobe-opfu ono g'e ziru iya unu. ¹⁸ Eshinu a towaru unu l'egbu, iphe-eji shi kee unu be unu buwaa ohu k'apfubekoto. ¹⁹ Mu gudeakwaa ehuru ohu le nnajiuphu iya anmaru unu etu; odumeka be iphe, mu epfu te edokwa unu enya. Egube ono unu shi woru onwunu haaru ejo umere, rehuru erehu; waa akabaa eme iphe, apfuduru-oto g'e-shi g'iphe-eji akabaa shii ono; bukwapo g'unu e-woru onwunu haaru eme iphe, pfuru oto nta-a; g'e-shi ge ndzu unu abukotaru ke Chileke.

²⁰ Kele teke unu shi buru ohu iphe-eji; be unu eshidu eyeru apfubekoto onu. ²¹ ?Buhunu urwu gunu be unu ritaru l'ejo-iphe ono, unu shi eme ono; mbu iphe ono, iphere iya byaru adu unu nta ono? Kele eka iphemiphe ono suseru ishi bukwa anwuhu. ²² Obenu le nta-a be a towaru unu l'egbu ono, iphe-eji shi kee unu ono; unu buwaru ohu Chileke. Urwu, unu ritaru iya buru le ndzu unu bukotawaa ke Chileke. Eka o suseru ishi buru ndzu ojejoje. ²³ Ugwo, aanata l'iphe-eji bukwa anwuhu; iphe-oma, Chileke eme bukwanuru ndzu ojejoje ophu shi Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi l'eka.

7

Etu iphe, emeje nu l'alulu

¹ Su-a; unwunna mu; ?unu ta amadu le teke ekemu bu-beru ishi le ndzu nemadzu bu teke onye ono no ndzu? O kwa unube ndu tukoru maru ekemu be mu epfuru. ² Kele ekemu bu le nwanyi, alu ji nofutaje l'eka ji iya jasukporu teke ji iya l'a-no-beru. Ole teke a nonyaaru; ji iya nwuhu be o nwewaa onwiya. Ekemu ono, shi gudepyabe iya nu ono ta aduedu iphe, o bu. ³ Bu iya bu le teke ji iya

nɔkwadu ndzɔ; o je alɔru ji ɔzo; l'aasɔ l'oori ogori; teke ɔ bu lɛ ji iya nwɔhuwaru; l'ɔ buru nwanyɪ eke ji. Ekemu te egudepyabɛdu iya. ɔ tɔ buɛdu iya eri ogori mɛ o -je alɔru ji ɔzo. ⁴ Sɔ-a; noo g'ɔ du l'ɛhu unu bu ono; unwunna mu. ɔo ekemu shi buru ji unu; ɔle unu lɛ Kéreshi tɔgbawaru nwɔhu. ɔo ya bu l'eshi ɔphu unu nwɔhuwaru bɛ ekemu abɛdu ji unu. Ebe ɔ dɛdu iphe, unu l'iya jigba. E mechaa; unu bya adzuru ndzɔ ɔzo teke ono, Kéreshi tetaru dzuru ndzɔ ono. Nta-a, bɛ buwaa onye ono, shi l'ɔnwu teta dzuru ndzɔ ono bu ji unu; k'ɔphu anyi a-dzuru ndzɔ, pɔuru ɔto meje iphe, du Chileke ree. ⁵ Kɛle teke ono, anyi shi nɔdu ndzɔ eme g'ɔ gɔru anyi ono bɛ ɛgu ɛjo-iphe, shi anɔduje enwu phuruphuru l'ɛhu anyi meru anyi shi anɔduje eme iphe-ɛji. Iphe, tso eme iphe-ɛji ono bukwanuru ɔnwu. ⁶ ɔle nta-a bɛ a dzɔwaru anyi l'ɛka ekemu. Anyi nwɔhuwaru; nahɔ iphe ono, shi kee anyi ɛgbu ono. ɔo ya bu l'anyi etsowaa ɔzo ndzɔ ɔphúú ɔphu shi l'ɛka Unme-du-Nsɔ ejeru Chileke ozi. Anyi te etsohɛdu akahɔ ɔzo ono, bu iya bu ekemu ono, e deru l'ɛkwo ono gude eje iya.

Ekemu waa iphe-ɛji

⁷ ?Bu gɔnu bɛ anyi e-pfu nta? Ekemu l'onwiya ?ɔ bu iphe-ɛji tɔɔ? Tɔswekwa! Mu tege amakwaru iphe, bu iphe-ɛji; ɔme ekemu ta adu. Mu tege amakwaru iphe, bu nchamɛnya ɔme ekemu ta asu: "G'iphe onye ɔzo ta agujekwa ngu." ⁸ Iphe-ɛji shinu l'ekemu ono kpata ɔzo je akpatsushia mu iphe, bukpoɔ ɛgu ɛjo-iphe ɔzo, dugbaa nu. Kɛle ekemu -adudu bɛ iphe-ɛji nwɔhukwaru anwɔhu. ⁹ Mbɛdua l'onwomu duru teke mu shi nɔdu ndzɔ; ɔphu mu amadu k'ekemu. A nɔnyaa mu bya amaru k'ekemu ono; iphe-ɛji jakerehu mu l'ɛhu; ɔ buru mu anwɔhu. ¹⁰ Ekemu onoya bu ekemu, gege eme g'a nɔdu ndzɔ ono gbɛ bya aburu ikpe bɛ ɔ nmaru. ¹¹ Kɛle iphe-ɛji kpataru ɔzo; gude ekemu ono wɔpyabe mu l'ugho; shi l'ekemu ono woru mu gbua.

¹² ɔo ya bu l'ekemu l'onwiya du nsɔ. Iphe ono, a suru g'e meje ono du nsɔ; bya aburu iphe, pɔuru ɔto; bya adu ree. ¹³ ?ɔ pɔuru l'oo iphe ono, du ree ono gbɛ kpataru mu anwɔhu tɔ? Tɔswekwa! ɔ kwa iphe-ɛji gude iphe ono, du ree ono kpataru mu anwɔhu g'ee-shi g'iphe-ɛji aburu iphe, aa-huma l'ɔ bu iphe-ɛji. ɔo ya bu lɛ Chileke shi l'iphe, e deru l'ekemu eme g'iphe-ɛji goshigbua gɛ yɛbe iphe-ɛji du-be ideyideyi.

Iphe labɔ adzɔ ɛnya l'ɛhu amadu

¹⁴ Iphe, anyi maru bu l'ekemu shi Unme Chileke l'eka; obenu le mu bu nemadzu mmanu, iphe-aji gbaru ohu. ¹⁵ Umere mu l'onwomu agbachijekwa mu enya; kele mu te emejedu iphe, du mu g'a su le mu meru iya. Iphe, mu emejechia bu iphe, du mu ashi ememe. ¹⁶ Su eshi ophu iphe, mu agbeje eme bu iphe, mu maru l'o to dudu mu ree; oo ya bu le mu kweru l'ekemu du ree. ¹⁷ O n'ya-a bu l'o to budu mbedua l'eme iya. Iphe, eme iya nu bu iphe-aji ono, buwaa mu ebubu l'ehu ono.

¹⁸ L'iphe, mu maru bu l'o to dukpoda iphe, du ree, no mu l'obu ililekpoo, bu iya bu l'obu egube nemadzu, mu shi buru teke mu shi anoduje eme ejo-iphe, agugbabe mu nu. Mu emeje ge mu mee iphe, du ree l'ememe; ole mu ta adujedu ike mee ya. ¹⁹ Kele mu te emejedu iphe, du ree, du mu g'a su le mu meru iya. Oo 'epho ejo-iphe ono, ata dudu mu ge mu mee ya ono be mu emeje. ²⁰ Su-a; o -buru l'iphe, mu agbeje eme bu iphe, adudu mu ree; o n'ya bu l'o to budu mbedua l'eme iya. Iphe, eme iya nu bu iphe-aji ono, buwaa mu ebubu l'ehu ono.

²¹ Noo ya bu; mu shi egube ono huma ekemu, du adudu; l'o bujeru; teke mu eme ge mu mee iphe, du ree; o buerupho ejo iya akpataje mu uzo l'ehu. ²² Mu -bya l'ime onwomu be ekemu ke Chileke anodujekpokwaa atso mu utso l'obu. ²³ Obenu le mu humaru ekemu ozo, anoduje adzo uzo l'ehu mu. Ekemu k'ono be yeke ekemu ophu du mu ree l'egomunggo pho anoduje akpa enya. L'o tua mu mkporo kpuru mu nu iphe-aji. O buru ekemu k'ono be aatujeru mu ekemu ophu kpu mu le ndzu. ²⁴ Nshio mu! ?Bukpoo onye a-dzo mu l'ogwehu owa-a, edu mu ala l'onwu-a? ²⁵ Nta be mu no l'eka Jizosu Kereshi, bu Nnajiuphu anyi ekele Chileke ekele. Mbule mu egudeje egomunggo eme ekemu ke Chileke l'onwomu; mu egude anu-ehu mu eme ekemu k'iphe-aji.

8

Unme, l'anuje ndzu ophuu

¹ Oo ya bu le ntamanu-a be o to duedu ikpe, nmakwaduru ndu no l'eka Kereshi Jizosu; ndu te emeedu iphe, agu phe egu ememe; gbahaa iphe, Unme Chileke suru g'ephe mee. ² Kele ekemu ophu Unme Chileke aturu mu nta-a bu ike, eshije Kereshi Jizosu l'eka duru nemadzu bahu l'uzo ndzu. O buru ike ono tofuwaru mu l'ike k'ekemu, bu iya eshije l'iphe-aji duru nemadzu bahu l'anwuhu. ³ Iphe, ekemu adudu ike mee opfu le nemadzu ta adujedu ike mee g'ekemu pfuru be Chileke mewaru. O yewaru Nwa iya gedegede;

o bya aburu nemadzu; nweru anu-ehu, iphe-eji anoduje akpasa uzo l'ehu g'ehu k'anyi; bya emee onwiya ngweja gwefu iphe-eji, anyi meru; shi nno mebyia ike k'iphe-eji ono. Chileke shi l'ehu ono, Kereshi nweru ono nmaa iphe-eji ikpe. ⁴ Iphe, Chileke gude mee iphe ono bu k'ophu anyi a-du ike meebekota iphe, pfuru oto ono, ekemu pfuru ono. Kele nta buwaa Unme Chileke be anyi etso; anyi te etsoedu anu-ehu. ⁵ Kele ndu etso anu-ehu buepho g'ephe e-me mee iphe, du anu-ehu ree be aduje phe l'obu. Ndu etso Unme-du-Nso buru iphe, o suru g'ephe mee be ephe emeje. ⁶ Kele akporu obu ye l'eme iphe, du anu-ehu ree bukwa onwu; akpokwanuru obu ye l'eme iphe, du Unme-du-Nso ree buru ndzu waa ehu agu. ⁷ Noo kele akporu obu ye l'eme iphe, du anu-ehu ree bu ohogu Chileke; kele o too tsodu ekemu Chileke; ophu o byadu etso iya. ⁸ Ophu ndu emeje iphe, du anu-ehu ree 'abyadu adu ike mee iphe, du Chileke ree.

⁹ Obenu l'unubedua te emejedu uche unu. O buwaa iphe, Unme-du-Nso epfu be unu eme; bukwa me o -buru-a le Unme ke Chileke bupho ebubu l'ime ehu unu. Iphe, bukpo onye enwedu Unme ke Kereshi ono ta abukwa onye nkiya. ¹⁰ Tem l'o -buru le Kereshi bu unu ebubu l'ehu; be ogwehu unu ta anekwa ndzu eme iphe-eji; obenu le Unme Chileke buwaa ndzu l'ehu ndu pfuberekoto. ¹¹ Teke o bu le Unme ke Chileke ono, meru ge Jizosu shi l'onwu teta dzuru ndzu ono, bu l'ime unu; oo ya bu le yebedua ono, meru ge Kereshi Jizosu shi l'onwu teta dzuru ndzu ono l'emekwapho g'ehu unu ono, bu ophu a-nwuhu anwuhu ono dzuru ndzu. Chileke e-shi le Unme-du-Nso ono, bu unu l'ehu ono mee iphe ono.

¹² Oo ya bu; unwunna mu; anyi jikwa ugwo, abudu g'anyi meje iphe, du anu-ehu ree. ¹³ Le teke unu eme iphe, du anu-ehu ree be unu a-nwuhukwa anwuhu. Obenu teke o bu l'unu shi l'eka ke Unme-du-Nso kpagbua umere ono, shi l'anu-ehu unu ono; oo ya bu; unu anodu ndzu. ¹⁴ L'o kwa iphe, bukpo ndu kweru ge Unme-du-Nso buru onye a-nodu edu phe nu bu unwu Chileke. ¹⁵ Le Unme-du-Nso, Chileke nuru unu ta abukwa Unme, e-me g'unu buru ohu k'ophu ndzu a-nodu agu unu. Ochia iphe, unu nataru bu Unme, e-me g'unu buru unwu ke Chileke; anyi shi egube ono arakuje iya su: "Abba! Nnana!" ¹⁶ O buru Unme Chileke ono l'onwiya be anoduje agba ekebe l'obu anyi l'anyi buwaa unwu ke Chileke. ¹⁷ Oo ya bu l'o -buru-a l'anyi buwaa unwu iya; o n'iya bu l'anyi buwaa ndu Chileke a-nu iphe, o kweru unwu iya ukwe iya. Oo-nu anyi iphe ono, o nuwaru Kereshi ono. L'o -buru-a l'anyi le Kereshi tugbaru

eje iphe-ẹhuka bẹ Chileke e-mechakwaa mee g'anyi gbaru mgba l'odu-biribiri kẹ Kéreshi.

Odu-biribiri ophu du l'iphu

¹⁸ Iphe, doru mu ẹnya bu l'iphe-ẹhuka owana, anyi eje nta-a ta asukpoda nu g'ee-wota iya atu eyeru egube odu-biribiri, Chileke e-mechaa dobe anyi. ¹⁹ Iphemiphe, Chileke meru ememe bẹ onma anmanma l'ehu g'ephe huma teke Chileke e-goshi unwu iya l'odu-biribiri ono. ²⁰ Kele iphemiphe ono, Chileke meru ememe ono bẹ Chileke turu onu g'o tuko buru iphe, laru l'iswi. Ebe o bukwa iphemiphe, Chileke meru ememe meru iphe-ẹji k'onwiya. O kwa iphe, tso ikpe, Chileke nmaru nemadzu le nemadzu mesweru. Ole Chileke mekwarupho g'iphemiphe ono, o meru ememe ono lekwapho ẹnya ²¹ l'ujiku lanu bẹ ya a-goshi onu ono, o turu iya su g'o rekashihu ono. Oogbe teke ono mee g'iphemiphe ta abuhuru ohu iphe-ẹji; g'o bahu-chia l'odu-biribiri k'unwu yebe Chileke. ²² Iphe, anyi maru bu l'iphemiphe, Chileke meru ememe l'atsugbaa ude iphe-ẹhuka ge nwanyi, ime eme; mbukwa byasu nta-a. ²³ Ole o to bukwa phẹ-a kpurumu. Anyibedua l'onwanyi, bu ndu nwewaru Unme Chileke; mbu Unme, Chileke yeru anyi l'ehu gude goshi le ya e-mechaa meeru anyi iphe ono, o kweru anyi ukwe iya ono; l'atsukwapho ude; g'anyi ele ẹnya ge Chileke mee anyi g'anyi buru unwu iya, g'o gbata ogwehu anyi l'ophu. ²⁴ Kele a dzotawaru anyi; o buru iya bu iphe, anyi elekwadu ẹnya teke oo-dzu oke. Kele o -buru le nemadzu natawaru iphe, oole ẹnya iya; ?o lekwadu ẹnya iya ke gunu ozobaa? ²⁵ Teke anyi teke anatadu iphe, anyi ele ẹnya iya; oo ya bu; anyi ata nshi nodunupho ele ẹnya iphe obu.

²⁶ Nokwapho ge Unme Chileke anoduje eyeru anyi eka; kele ike ta adudu anyi; teme ebe o budu l'anyi maru g'e pfuje anu Chileke g'o gbaru anyi. Oo ya bu l'oo Unme-du-Nso l'onwiya egudeje atsu ude ophu buepho yebedua maru iphe, o pfuru epfu anuru anyi Chileke. ²⁷ Oo Chileke, bu yebedua, l'enyoje ime obu nemadzu bẹ mawaru iphe, bu uche ke Unme-du-Nso; kele Unme-du-Nso anoduje epfu anu Chileke l'iswi ehun du-nso le g'o du Chileke ree.

²⁸ Anyi maru l'iphemiphe, eme l'ehu ndu yeru Chileke obu anoduje emekota g'oo-duru phe le ree; mbu ndu Chileke kuru g'o tuberu. ²⁹ Kele Chileke mahawaru ndu nkiya teme mgboko du; bya ahotahawaa phe g'ephe buru ndu a-du ge Nwa iya du; ge Nwa iya ono buru ogerenya me a -gujukwanu unwunna iya l'ophu. ³⁰ Oo ndu Chileke hotahawaru bẹ o kuru. O buru ndu ono, o kuru ono bẹ

o guru le ndu p̄fuberekoto. O buru ndu ono, o guru le ndu p̄fuberekoto ono be o dobewaru l'odu-biribiri iya.

N-yemobu Chileke l'ehu ndu ke Kereshi

³¹ ?Bu onu gunu be anyi e-yebaa l'iphemiphe ono nta? O -buru le Chileke agbaru anyi odzori; ?bu onye suru g'oo-me anyi gunu? ³² Mbū onye ono te sephuduru Nwa iya azu; obenu l'o gbēchia duru iya ye g'o bya anwuhu-chiru anyi g'anyi ha. ?Bu egube iphe gunu be o too gbēdu Nwa iya ono l'eka nu anyi ke mmanu? ³³ ?Bu onye suru eku ndu Chileke hotaru ikpe? L'eka o gbē buwaru Chileke l'onwiya meru g'ikpe kaleru phe. ³⁴ ?Bu onye be suru phe anma ikpe? Oo kwa Kereshi Jizosu l'onwiya bu onye gude iswi ehu phe nwuhu. Ophu o buledaa ono kpeekpu; ophu kachaakponu bu l'o shi l'onwu teta dzuru ndzu je anodu l'ekutara Chileke epfu anuru anyi Chileke. ³⁵ ?O dukpooru iphe, suru akposhi ge Kereshi te eyehē anyi obu? ?Bu eje iphe-ehuka; too oke mkpa; too mkpawere; too egu ememe; too ta ahuma iphe, gagbobe l'upfu? ?too iphe, alō ishi onwonye alolo? ?Too l'e gbugburu anyi le mma suru iya ememe? ³⁶ O dua g'iphe, e deru su:

“Oo l'iswi ehu ngu be o to
 dudu teke
 onwu ta anodujedu
 eme g'o gbua anyi
 mboku-mboku.

Aanoduje eme anyi g'aturu,
 a chitaru eje egbushi.*”

³⁷ O to dukpoda; noo l'iphemiphe ono e-mekota; ole anyi eshije l'eka onye ono, yeru anyi obu onoya kakota iya ike; mekpee ya. ³⁸ L'ophu doru mu enya bu l'anwuhu; ozoo ndzu; ozoo ndu ojozi-imigwe; ozoo ndu ochi-oha imigwe; ozoo ndu okpehu du; ozoo iphe, du nta; me ophu e-mechaa du nu; ³⁹ ozoo igwe; ozoo ali; ozokpoo iphemiphe ozo, Chileke meru ememe; ta adudu ophu suru akposhi ge Chileke te eyehē anyi obu ophu, o shi l'eka Nnajiuphu anyi, bu Kereshi Jizosu yee anyi.

9

Chileke le ndu o hotaru

¹ Iphe, mu epfu bu okpobe-opfu. Mu bu onye ke Kereshi; ebe mu adzudu uka. Unme-du-Nso bu mu ebubu l'ime obu bya emeje g'obu mu marwetaje iphe, gbaru iya nu. O buru obu mu ono meru g'o doo mu enya le mu ta adzudu

* 8:36 8:36 Gūnaa Ebvū 44:22.

uka. ² Aphụ ejije mu obu. Ebe ọ dudu teke ọ tọ nọdujedu atsụ mu l'ẹhu; k'ọphu oorwujehaa mu l'anụ mee ³ Ooduje mu g'a sụ lẹ mu bụ onye a turu onu; ọphu mu lẹ Kéreshi atugbaeduru; me ọ -buru l'ọo iphe ono a-dzọ ndu anyi lẹ pphẹ bụ mee lanụ; ⁴ bụ iya bụ unwu Ízurelu. Ephemedia bẹ Chileke hotaru g'ephẹ buru unwu iya. O buru pphẹ bẹ o goshiru odu-biribiri iya; ephe l'iya nọdu l'ogbandzu, ukwe-iphe tso. O goshi pphẹ g'a-abajeru iya eja. ⁵ Ephemẹ bụ awa ndiche anyi pphẹ; teme Kéreshi l'onwiya buru eri pphẹ; me a-bya l'abubu, ọ bụ nemadzu. G'e tuje Chileke, kangokotaru iphemiphe epha jasụ lẹ tuutuutuu lẹ mimiimii. Nokwa g'ọ dụ.

⁶ Sụ-a; ebe ọ bukwanu kẹ g'a sụ l'iphe ono, Chileke pfuru ono bụwaa iphe-mmanụ; kele ọ tọ bụgbabekwa ndu shi lẹ Ízurelu bụ ọkpobe ndu Ízurelu. ⁷ Ophu g'ephẹ ha abuebedu ọkpobe unwu Ébirihamu opfu l'ephẹ bụ awa iya. O kwa g'ọ duchia baa: "Ọo ndu shi l'ọkpa Áyizaku bẹ bụ ndu a-buru unwu ngu kpurumu." ⁸ Iphe, iphe ono egoshi bụ l'ọ tọ bụdu iphe, bụ ndu a nwuru anwunwu mmanụ bẹ bụ unwu Chileke. Oo ndu Chileke kweru Ébirihamu ukwe l'ọo-nwuta bụ ndu aagụ eye l'ọkpobe unwu Ébirihamu. ⁹ Lẹ gẹ Chileke gude kwe Ébirihamu ukwe-iphe ono bụ l'ọ sụru iya: "Egube nta apha ọzo bẹ mu a-bya agbaphee ngu; Sera anwuta nwa nwoke."

¹⁰ Ebe ọ buledaa ono kpurumu; unwu Ribeka tukokwa shi lẹ nna lanụ, bụ Áyizaku, bụ iya bụ nna anyi kẹ ndiche. ¹¹ Mburo teke eteke anwudu unwegirima labo ono; ọphu ephe eke emedu iphe, dụ ree; ọzoo iphe, dụ eji bẹ o pfuru opfu ẹhu pphẹ; k'ọphu iphe, Chileke tüberu e-me; lẹ k'ahota, ọ hotaru ndu nkiya, l'ẹbe abụ l'ephẹ meru ree; ọzoo l'ephẹ meru eji. ¹² O buru iya meru g'ọ gude a sụ Ribeka: "Ọo onye k'ogeranya e-mehaa ejeru onye kẹ nwata ozi." ¹³ Bụ iya bụ iphe, e deru sụ: "Jiékpọ bẹ mu yeru obu; Iso dukwanu mu ashị."

¹⁴ ?Denu g'anyi e-ye iya onu nta? ?Anyi a-sụ lẹ Chileke te emeduru iphe, pfuru oto tọ? Tụswekwa! ¹⁵ Kele ọ sụru Mosisu: "O -duru onye ọ dụ mu gẹ mu phuru obu-imemini; mu aphuru iya ya. Teke ọ duru onye ọ dụ mu gẹ mu doberu obu-oma; mu edoberu iya ya." ¹⁶ Oo ya bụ l'ọ tọ bụdu uche nemadzu; ọzoo iphe, eeme l'eka; ọo Chileke aphuje obu-imemini. ¹⁷ Kele ekwo-opfu Chileke pfukwaru sụ lẹ Chileke sụru Fero: "Iphe, mu gude mee ngu eze ta adukwa iphe ọzo, ọ bụ; gbahaa gẹ mu egude ngu goshi g'ike mu ha; wafua gẹ ndiphe mgburugburu eshi nno maru onye

mu bu.” ¹⁸ Oo ya bu lẹ Chileke bu onye o du iya g'o phuru obu-imemini be o phuru iya; o nodu akpo-chije obu onye du iya g'o kpo-chia ya.

Ehu-eghu me obu-imemini ke Chileke

¹⁹ Ii-sukwa mu ro: O -buru l'oo du egube ono ?buhunu gunu meru g'o gude Chileke nodu anodujekwapho ata nemadzu uta? Chileke -gbe tubewaa l'oo owa-a iphe, ya e-me; ?bu onye suru akposhi iphe, Chileke tuberu le ya e-me? ²⁰ Ole gube nwa nemadzu ophu a-su l'iphe, Chileke meru ta adudu ree; ?I bu gunu? ?Iphe, a kpuru l'urwa, oojije onye kpuru iya nu su: “?O nwuru inwagha be o gude i kpua mu g'i kpuru mu-a?” ²¹ ?Tobudu o-kpu-ite maru g'oo-me urwa iya? O -du iya g'o gude uzi urwa lanu kpua ite labo ge nanu buru ite, e meru ona; ophuu aburu ite, e meduru ona; ?to o kpudu iya?

²² ?Ii-sukwanu agha me o -buru l'oo Chileke eme egube ono? O duru ndu Chileke meru ge ya gude goshi oke-eghu-eghu iya; waa g'ike iya beru. A makwaru-a le ndu ono gbawaru g'o gege egude oke-eghu-eghu iya mebyia phe; ole ootaru phe nshi shii. ²³ O dukwanuru ndu ophu Chileke gude eme ge ya goshi l'odu-biribiri iya te nwe du etu. Ndu k'ono be o phuru obu-imemini, bu iya bu ndu ono, o tubehawaru le ye le ephe a-gbaru l'odu-biribiri iya ono. ²⁴ O buru anyibe ndu k'ono, o shi le ndu Jiu me ndu abudu ndu Jiu kua ono be o phuru obu-imemini ono. ²⁵ O buru iphe ono be o pfuru l'ekwo Hosiya su:

“Ndu eshidu buru ndibe mu
be mu e-mechaa kua
ndibe mu.

Oha ono, mu eshidu yee obu
ono be mu e-mechaa
kua ndu mu yeru obu.

²⁶ Tem e o buru l'echilabo aka
ono,
e shi su phe l'ephe ta
abudu ndu ke Chileke
be aa-nodu kua phe
unwu Chileke;
mbu Chileke no ndzu.*”

²⁷ Tem e Azaya chikwaapho mkpu ehu ndu Izurelu su:
“Unwu Izurelu -hakupoo me obeta ephe je l'aha g'eja, kuru l'enyimu; o kwapho nwa ndu ophu abadu ishi be aa-dzota.
²⁸ Noo kele Nnajiuphu e-mekota iphemiphe, o pfuru ndiphe.
Oo-mechachaa ya egwegwa; mee ya rengurengu g'oo-du.”

* 9:26 9:26 Guna Hos 1:10.

²⁹ Ọ ɖuhukwaa g'iphe, Azáya pfuhawaruro ɕeme o mee sù: “Ọ tọ bụ lẹ Chipfu, bụ Ọkalibe-Kakọta-Ike te ekwedu g'awa anyi bvuebe mę anyi abvụ gę Sodomu; mbụ mę o mee anyi iphe, o meru Gómóra.”

Upfu, adu ndu Ízurelu l'okpa

³⁰ Nta-a ?bụ awe bę anyi a-subekwanu iya ishi? Ndu ono, abudu ndu Jiu ono, eshidu kukebe ẹhu eme g'a gwa phẹ lẹ ndu pfulerekoto ono; buakwaa ndu pfulerekoto; kele ẹphe kwetarụ. ³¹ Obenu lẹ ndu Ízurelu, bụ ndu kukeberu ẹhu eme g'a gwa phẹ lẹ ndu pfulerekoto ono; ta adukwa ike buru ndu pfulerekoto. ³² ?Ọ buru gunu kparụ iya? Ọọ kele ẹphe te egudedu ekweta chọo ya; ọ gbẹ buru iphe, ẹphe gude ike k'eka phẹ meta; opfu l'ẹphe eme iphe, ekemu pfuru bę ẹphe gude chọo ya. Ẹphe jenu evukota oke mkpuma ono daa iko. ³³ Ọ buru iya bụ iphe, e deru sù:

“Unu humakpodapho!

Mu woakwaru
mkpuma,

a-nọdu adu ndiphe upfu

togbo lẹ Zayonu;

mbụ mkpuma ẹphe

e-vukota daa iko.

Ọphu onye kweru nkiya

abyadu akwa izimanu.†”

10

¹ Ụnwunna mu; iphe, dukpoo mu ree l'obu; ɕeme ọ buru iphe, mu anọduje epfu anụ Chileke g'o meeru iya ndu Ízurelu bụ g'o mee g'a dzọo phẹ. ² L'ọphu mu makporu bụ l'ọophu phẹ aphuphu l'ẹhu emeje uche Chileke; ọle ẹphe te egudedu mmamiphe eme iya. ³ L'eshinu ẹphe amadu k'apfulbekoto ọphu shi Chileke l'eka; ẹphe gbẹ achọ apfulbekoto k'eka phẹ; bę ẹphe shi nno jika eworu onwophe dẹ l'apfulbekoto kẹ Chileke. ⁴ Lẹ Kéreshi meakwaru g'ekemu ta abuhe ụzo, Chileke shi agụ nemadụ l'onye pfulerekoto; g'iphe, bukpo onye kweru kẹ Kéreshi buru onye Chileke a-gụ l'onye pfulerekoto.

Ndzota bụ kẹ ndu kẹ Kéreshi

⁵ Wakwa gę Mosisu deru k'apfulbekoto ọphu shi l'ekemu baa: “Onye eme iphemiphe ono bukwa iya bę oo-gude nọdu ndzụ.” ⁶ Obenu l'ọ waa iphe, e deru lẹ k'apfulbekoto ọphu shi l'ekweta baa: “Ta adukwa teke ii-je arị sù: ?Bụ onye a-du ike laa l'imigwe.” Mbụ je ekuzeta Kéreshi. ⁷ Ọzoo;

† 9:33 9:33 Gūnaa Azá 28:16.

“?Bụ onye l'e-nyiba l'ali-maa?” Mbụ je ekufuta Kéreshi.
 8 ?Bụ gụnu bẹ eepfukwanu? “Opfu Chileke nọakwa ngu ntse. Ọ kwa iya bụ opfu, iikpu l'ọnu; bya aburu iya bụ iphe, nọ ngu l'egomunggo.” Ọo ya bẹ bụ ozi-oma ono, anyi ezi onoya, bụ iya bụ opfu k'ekweta-a. 9 Teke ọ bụ l'i gude ọnu ngu pfua ya hoo haa l'oo Jizosu bụ Nnajiuphu ọbu; bya egude ọkpoma ngu g'ọ ha kweta lẹ Chileke meru iya; o shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ; l'a dzoo ngu. 10 Onye gude obu iya g'ọ ha kweta; Chileke agwa ya l'onye p̄berekoto; ọ buru ọnu bẹ eegudeje pfua kẹ Kéreshi hoo haa; l'adzọ onye ọbu. 11 L'e dekwaru l'ekwo-opfu Chileke sụ: “Onyemonye, woru onwiya ye iya l'eka bẹ iphere tee mekwa.” 12 Ọ tọ d̄ekwa mkpocha, d̄u n̄u. L'onye p̄họ bụ onye Jiu; onye ọphuu buru onye Gurisu ta ad̄ekwa; kele ọ b̄hukwapho Nnajiuphu lanu ono bụ Nnajiuphu p̄hẹ g'ẹphe ha. Ọ n̄odu emeru iphe, b̄kpoo ndu epfuje anu iya n̄u eze-iphe-oma, paru eka apaa. 13 Kele “ọ kwa iphe, b̄kpoo onye l'eku ẹpha Nnajiuphu bẹ aa-dzota.”

14 ?D̄enu g'ẹphe e-shikwanu eku ẹpha iya m'ẹphe ekwetaduru nkiya? Teme ?d̄enu g'ẹphe e-shi kweta k'onye ẹphe teke anumaswee nkiya? ?D̄enukwanu g'ẹphe e-shi n̄uma iphe, adudu onye pfuru p̄hẹ iya n̄u? 15 ?D̄enukwanu ḡe ndu-ozii-oma e-shi je ezi ozi-oma; l'ẹbe abụ l'e ziru p̄hẹ g'ẹphe je? Ọ buru iya bụ iphe, e deru sụ: “Lenu iphe, ọkpa p̄hẹ ama; mbụ ọkpa ndu ezi ozi-oma kẹ nchi adu doo; teme ẹphe n̄odu ezi iphe, d̄u ree.” 16 Ọle ọ tọ b̄ebedu g'ẹphe ha bẹ meru iphe, ozi-oma ono pfuru. Kele Azáya pfukwaru sụ: “Nnajiuphu ?b̄hununu onye bẹ kweru kweta iphe, ọ n̄umaru anyi l'ọnu?” 17 Ọo ya bụ l'ekweta shi l'anuma iphe. Iphe, aanuma b̄kwanuru Opfu Chileke.

18 Ọle ḡe mu j̄eshikwa: ?Bụ anuma bẹ ẹphe ta anumaduru ozi-oma ọbu t̄o? Waawakwa! Ẹphe n̄umachacharu iya-a!

“A n̄uma-dzukwaru olu p̄hẹ

l'ekameka l'eliphe.

Mbụ l'opfu p̄hẹ ngakotaru

eliphe jasụ

l'eka igwe beru;

ali beru.*”

19 Mu byakwa ajja sụ: ?Bụ ẹnya bẹ ozi-oma ono eshidu doo ndu Ízurelu t̄o? Lẹ Mosisu vuhaakwaru ọzo yee ya ọnu sụ:

“Mu e-gude ọha, abudu

ọkpobe ọha

* 10:18 10:18 Gūnaa Ebvu 19:4.

meru okophoo ye unu l'èhu.

Mu e-gude ọha, eme eswe
kpatsu unu ẹhu-eghu.†”

²⁰ Teme Azáya kabakwaa ya rọ epfushi ike sù:

“Ọ kwa ndu te eshidu acho
mu nù bẹ hùmaru mu
nù.

Ọ bọru ndu te eshidu aji aji
mu bẹ mu goshiru
onwomu.‡”

²¹ Ọ byakwanù l'èhu ndu Ízurelù; ọ sù: “Ọ tọ dudu teke mu ta amachijedu ẹka gẹ mu heta ndu ono, bụ ndu kwefuru mu ike ono; mbụ ndu ẹjo-ọkpoma ono; g'ẹphe dakọbe lwaphuta azụ lwapfuta mu.§”

11

Obu-imemini, Chileke aphuru ndu Ízurelù

¹ Mu byakwa ajià ọzo sù: ?Bụ ajià bẹ Chileke jikawaru ndu nkiya tọo? Tụswekwa! Mbẹdua l'onwomu bukwa-a onye Ízurelù. Mu bụ oshilọkpa Ébirihamu; bya aburu onye ọkpa-ipfu Benjiaminu. ² Chileke ta ajikakwaru ndu nkiya, bụ ndu o vuru ọzo mahawarù. ?Unu ta amadụ iphe, ẹkwo-opfu Chileke pfuru; mbụ gẹ Elayijia gude chia Chileke ichi ndu Ízurelù sù: ³ “Nnajiuphu; ẹphe tukoakwaru ndu mpfuchiru nkengu gbuẹbe; bya enwukpọshia ọru-ngweja ngu. Ọ bọwaru mbẹdua phọduru kpoloko; ẹphe nọdu emekwaphọ g'ẹphe gbua mu.” ⁴ Ọle, ?Bukwanu gunu bẹ Chileke pfuru iya? Ọ sùru iya: “Mu dobekwaru iphe, ha g'unu nemadzù iri l'ẹsaa l'umadzu ọkporo iri, bụ ndu teke ewosweeru ikpere gbuaru Balù l'alì.” ⁵ Nokwaphọ g'ọ dū nta. Ọ dukwaru-a nwa ndu Chileke gudeẹpho k'eze-iphe-oma, oome harù họtà. ⁶ Teke ọ bukwanu l'ọo eze-iphe-oma bẹ e gude họtà phẹ; ọ n'iya-a bụ l'ọ tọ buedu iphe, e setarù l'akanya; ọdumeka bẹ eze-iphe-oma ta abụekwa eze-iphe-oma. Teke ọ bukwanu l'ọo iphe, e setarù l'akanya; ọ n'iya-a bụ l'ọ tọ buedu eze-iphe-oma; ọdumeka bẹ akanya ta abụekwa akanya.

⁷ Sù-a; ?bụ awe bẹ anyi a-sùbe opfu ọbu ishi nta-a? Ọ tọ buẹbekwa ndu Ízurelù l'ophu natarù iphe, ẹphe riru aphù iya; ọ kwa ndu a họtàru natarù iya. Ndu ọphuu bukotarù ndu a kpọ-chiru ọkpoma. ⁸ Ọ bọru iya bụ iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke sù: “Chileke nùakwaru phẹ maa meru mgbenya nọdu erwe phẹ. Ẹphe te egudeedu ẹnya aphù

† 10:19 10:19 Gūnaa Dít 32:21.

‡ 10:20 10:20 Gūnaa Azá 65:1.

§ 10:21

10:21 Gūnaa Azá 65:2.

uzo; ophu e phe anumajeedu iphe le nchi byasu ntanu-a.”

⁹ Teme Dévidi pfukwaapho su:

“Ge nri, e phe eri eriri
bukwaru phe
onyà-enu
yele onyà-anu,
e phe a-nmalahu.

L’o buru upfu du phe l’okpa;
g’e gude iya gwata phe
ugwo iphe, e phe meru.

¹⁰ G’anya gbahukwa phe ochii
g’o to du iphe,
e phe a-huma.

G’apfu hufukwa phe bukili
jasu l’ojeje.”

¹¹ Mu byakwa ajia ozo su: ?okpa kabé tsua ndu Ízurelu ntsu k’ophu e phe darwuwaru ali; ebe e phe agbalihubaedu to? Tuswekwa! Ochikwa l’okpa, tsuru phe ntsu ono meru g’o gude ndzota rwube ndu ohozo; g’eeshikwanu egube ono ge ndu Ízurelu awata phe ekoru okophoo. ¹² L’eshinu o bu emeswe, ndu Jiu mesweru meru g’o gude urwu kwata gbaaru ndiphe mgburugburu. Uburu, butaru ndu Jiu mekwaapho g’urwu kwata gbaaru ndu abudu ndu Jiu. Mbú l’urwu a-kwatakwa kabaanu shii okpobe akaka me ndu Ízurelu g’ephe ha lwaphuta azu lwapfuta Chileke.

Ndzota ke ndu abudu ndu Jiu

¹³ Nta-a bukwa unube ndu abudu ndu Jiu be mu epfu eyeru. Su-a; eshinu mu bu onye-ishi-ozu ke ndu abudu ndu Jiu; be mu gudekwa ozi ono eku onwomu. ¹⁴ K’ophu bu; g’o duhabe; mu egudeje iya eme ge ndu ali mu ono awataru unu ekoru okophoo; ge mu eshi nno haru phe dzoo. ¹⁵ L’o -buru teke e phe jikaru Chileke be Chileke gbé mee ge ye ndiphe bya adu le ree; ?bu gunu e-mekwanu me Chileke natae phe pho ozo? Ndu nwuhuru anwuhu a-gbeshikwa dzuru ndzu ozo.

¹⁶ L’o -buru le mebyi-ipe-mbu ono du nsu; be mkpukorophu iya dukotanaa nsu. O -buru l’ogbarabvu-oshi du nsu be ekali iya l’ophu dukotaakwapho nsu.

¹⁷ Su-a; ndu Jiu du g’oshi olivu unuphu, a haru ekali iya kwashia. Unubedua, abudu ndu Jiu buru ekali-oshi olivu egu, e wotaru bya edepfube l’eka a kwafuru ekali k’unuphu pho. E depfube iya; o dzuru ndzu. Nta-a be unu shiwa l’ogbarabvu olivu unuphu pho amitaje mini gude nodu ndzu. ¹⁸ Oo ya bu le-a; te ejekwa asu l’o to dudu iphe, ekali iya ophu a kwashiru pho bu. ?Bu ke gunu be ii-gude eku

onwongu? Nyatakwa l'ọ tọ bụdu ngu gudesi ogbarabvu-oshi ono; l'ọ chia ogbarabvu-oshi ono gudesi ngu.

¹⁹ Ii-gbenu sụ: “A kwafuakwaru ekali-oshi ono; g'e depfube mbedua.” ²⁰ Olee makwaru l'iphe, kparu iphe, e gude kwashia ya bukwa l'o to woduru onwiya ye Kereshi l'eka. Gubedua nyikatakwanu pfuru pfushia ike; kele i kwetaru. Oo ya bu le-a; te etsenupho etsetse; ge ndzu gujekwa ngu. ²¹ Eshinu Chileke ahaduru okpobe ekali-oshi ono ke mmanu; bu-chia gubedua be oo-ha ke mmanu? ²² Nowarọ g'ii-gude huma le Chileke emeje odo; humakwapho l'oomeje nemadzu iphe kpangangaa. O meru ndu jikaru iya nu iphe kpangangaa. O mekwanaaru gubedua odo; mbukwa me o -buru l'i kweru nopyabe l'odoo obu, oomeru ngu; odumeka be o kwafujekwa ngu pho. ²³ Teke o bu le ndu ke Jiu jika-buhuru eze-iphe-oma ke Chileke be Chileke e-wolekwaru phe-a dopu azu l'eka ephe shi nodu; kele Chileke a-dukwaa ike dopu phe azu l'eka ephe shi nodu. ²⁴ Oo ya bu le-a; o -buru l'a kwafuru ngu l'oshi olivu-egu ono; bya eworu ngu depfube l'oshi olivu-unuphu pho; mbu o buru iphe, e meru g'e te emejedu iphe; ndu owa-a, bukwanu phe bu ekali-oshi olivu-unuphu ono gedegede be oo-kabakwanu Chileke nphe eworu ekali iya, o shi kwafu akwafu pho woru depfube l'oshi, ekali iya ono shi nodu.

Obu-imemini Chileke l'ehu onyemonye

²⁵ Unwunna mu; o nweru okpobe-opfu, e domiru edomi, mu eme g'unu maru; g'unu ete ejeduru aru l'unu manukawaru iphe. Iphe, unu a-maru bu le-a; o to bukwa ge ndu Izurelu bu ejo-okpoma nta-a bu g'ephe a-duwaro jeaduru. Teke ejo-okpoma phe ono a-no-beru bukwa teke ndu abudu ndu Jiu, Chileke hotaru l'a-tukowa lwaphutawa azu byapfuta iya. ²⁶ Oo ya bu; teke ono; aa-tuko iphe, bu Izurelu mgburugburu dzoo, bu iya bu iphe, e deru lekwo-opfu Chileke sụ:

“Onye-Ndzota e-shi le Zayonu
bya.

Oo-tuko ejo ememe,
unwu Jiekopu
shi eme wofukota phe
l'ehu.

²⁷ Kele owa-a bukwa ogbandzu,
e-shi mu l'eka laaru
phe teke ono,
mu a-gukotaru phe nvu
l'iphe-eji,

ẹphe mekọtaru ono.*' "

²⁸ A -bya ẹ k'ozì-oma ono bẹ ọ gbẹkwa bụru iphe kweru unu l'ẹphe bụ ọhogu Chileke. Obenu l'a -bya ẹ k'ahọta, Chileke họtaru ndu Jiu bẹ ẹphe bụkwanu ndu Chileke yeru obu l'opfu ẹhu ndiche anyi pẹ. ²⁹ Ẹ Chileke ta agbanwejekwa iphe, ọ rihawaru k'ememe l'ẹhu ndu ọ họtaru g'ẹphe bụru ndu nkiya. ³⁰ L'unubẹ ndu abudu ndu Jiu shi bụru ndu te kwejedu eme iphe, Chileke pfuru; obenu ẹ nta-a bẹ Chileke phuru unu obu-imemini opfu ẹ ndu Jiu te ekwejedu eme iphe, o pfuru. ³¹ Nokwaphọ g'ọ dụ ndu Jiu bụ ono. Nta-a bẹ ẹphe te ekwekwaphọ eme iphe, Chileke pfuru g'ee-shi ẹ Chileke aphuru pẹ obu-imemini g'ọ phuru unu. ³² Ọo ya bụ ẹ Chileke haru onyemonye ọzo g'ẹphe te ekweshi eme iphe, o pfuru ẹ ya a-phuru onyemonye obu-imemini.

Odu-biribiri Chileke

³³ Ha-oo! nkwaanya ẹle mmamiphe kẹ Chileke pakwaru omilomi. Ikpe, ookpeje ta adukwa onye suru iya amaebu; ebe ọ dukwa onye suru amakotaru g'o meje iphe iya. ³⁴ "Bụ onye maru uche Nnajiuphu? Bụ onye egoshije iya iphe, ọo-noduje eme? ³⁵ Bụ onye nujeru iya iphe; k'ophu ọo-su g'ọ pfukwaa ya ugwo iphe iya?" ³⁶ Ọo ya meru iphemiphe. Ọ bụru iya bẹ iphemiphe shi l'eka iya dụ; ọ bukwaru iya phọ bẹ iphemiphe, dụ dụ-doru. G'ajaja bụru kẹ Chileke jasụ ẹ tuutuutu ẹ mimiimii. Nokwa g'ọ dụ.

12

Adzuru ndzu je ozi Chileke

¹ Ọo ya bụ; unwanu mu; eshinu Chileke aphuru anyi obu-imemini nno bẹ mu arwo unu su g'unu woru onwunu nu Chileke okpobe anunu; unu buru iphe, dzu ndzu, unu gude gweeru Chileke ngweja, du nsọ bya aburu ophu Chileke nataru. Noo iphe, bu okpobe abaru Chileke aja bu onoya, bu iphe, gbaru iya nu. ² Unu te ekwekwa eme g'unwu-eliphe anoduje eme. Iphe, unu e-mechia bu g'unu haaru Chileke onwunu g'ọ buru iya l'a-noduje agbanwe obu unu; g'uche unu buru iphe ophuu g'unu aduje ike maru iphe, bu uche Chileke, bu iya bu iphe, du iya ree; buru iphe, ọ nataru bya aburu iphe, debe ree.

³ Iphe, mu gude epfuru unu iphe-a, mu abya epfufu-a bukwa ẹ Chileke mewaru mu eze-iphe-oma; mu nodu epfuru iya unu g'unu ha su g'unu ta arijekwaru onwunu g'unu ahadu. Ọ chia iphe, unu e-meje bu g'unu deje ẹnya

* 11:27 11:27 Gūnaa Azá 27:9.

lẹ mini maru iphe, unu ari. Chileke hẹwaru onyemonye oke iphe-oma, shi l'ekwekwe, onye kweru nkiya. Noo iphe, e-goshije onyemonye iphe, ọo-nọdu ariru onwiya bu ono. ⁴ L'ọ kwa g'ọ du l'ehu nemadzu bu ono; l'ogwehu lanu enwejekwaru mpfukashi, du igwerigwe; mbu ephe nodu atukoje emegbaa iphe, du iche iche. ⁵ Nokwapho g'anyi du igwerigwe; ole anyi shiwaa l'atugba, anyi le Kereshi tugbaru buru ogwehu lanu. Onyenonu l'ooome ge yele nwibe iya dogba eh. ⁶ Anyi nwegbaarụ iphe-oma, Chileke meru nu anyi l'ehu l'ehu; onye g'eze-iphe-oma nkiya ha. Nta-a bu g'anyi gudeje iya mee iphe, g'ọ gbaru. O buru mpfuchiru, g'onye ono pfujekwa iya g'o goshiru iya ya l'ekwekwe, o kweru. ⁷ Teke o bu onye Chileke meru iphe-oma k'eje ozi; g'onye obu yeru eh l'eje ozi. Teke o bu ezi iphe; g'onye obu zijekwa iphe. ⁸ Teke o bu adu obu; g'onye obu nodulekwapho l'adu nemadzu obu. Teke o bu l'anu iphe; g'onye ono sajekwa aka asasa nu iya. G'onye no l'ishi kukebejekwa eh jeshi ozi ike; g'onye aphu obu-imemini phujekwa iya l'ehu-utso.

N-yemobu

⁹ Ge n-yemobu i yeru nemadzu ta abukwaru l'eregede. Kpajeru iphe-eji l'aphara; gudeshia aka l'eme iphe, du ree. ¹⁰ G'onyenonu yeje nwibe iya obu mebyi eyeye gude goshi l'unu tukoru buru unwunna lanu. G'onyenonu kajekwa akwabe nwibe iya ubvu eme l'onwiya. ¹¹ Jeshijekwa ozi ike; te emejekwa enyiru. Hakwaa ge Unme-du-Nso meje ngu ire l'ehu; shi egube ono mee g'ejeru Nnajiuphu ozi e-vuje ngu evuvu l'obu. ¹² G'iphe ono, unu ele enya iya ono meje g'ehu tso unu utso. Unu atakwapho nshi me unu -nodu eje iphe-ehuka. Unu epfu anu Chileke mkpurumkpuru. ¹³ Unu yejeru nwibe unu, unu l'ephe tukoru buru ndu ke Chileke aka le mkpa, duru phe nu. Unu ekukebeje eh kwaa ebyaa, byaru unu.

¹⁴ Unu gojeru onu-oma nu ndu eme unu mkpawere. Mbu a unu gojekwa onu-oma; unu ta atujekwa nemadzu onu. ¹⁵ Ndu ozo -nodu ete eswa; unu tsojekwaru phe tee eswa; ndu ozo -nodu ara ekwa; unu tsokwaru phe raa ekwa. ¹⁶ G'uche unu le nwibe unu bujekwaru nanu. Unu te edobejekwa onwunu g'unu ahadu. O chia iphe, unu e-meje bu g'unu le ndu enya lwaru megbaje. Unu ta abujekwaru nwomaru-o-machata.

¹⁷ Unu te egudejekwa ejo-iphe pfua nemadzu ugwo ejo-iphe, o meru unu; gbahaa g'unu kukebeje eh meje iphe, onyemonye a-maru l'oo iphe, du ree. ¹⁸ Unu kukebe eh seje g'unu l'onyemonye nodu le nchi-odoo; l'iphemiphe, unu

eme; mę oo-je l'ekwe ememe. ¹⁹ Ndu mu yeru obu; unu te emelatajękwa ęgwo iphe, e meru unu. Unu hajękwa gę Chileke gude oke-ęhu-eghu iya melata onye ono. L'e dekwaru l'ękwo-opfu Chileke su: "Emelata bękwa mu bę ọ dęru; ọ bęru mu l'a-pfu ęgwo." Noo iphe, Nnajiuphu eepfu. ²⁰ Ọ chia iphe ii-meje bu: "Ọ -bęru l'onye opfu ngu bę ęgu agę; nę iya nri. Teke ęgu mini agę iya; kee ya mini g'ọ ngęa; lę i -nọdu eme nno bę i kpọberu iya icheku-ọku l'ishi." ²¹ Te ekwejekwa g'ęjo-iphe mekpee ngu; gudejechia iphe-ọma mekpeje ęjo-iphe.

13

Akwabę ndu-ishi ọbvù

¹ G'onnyemonye mejekwa iphe, ndu-ishi phę sęru g'e meje. L'ọ tọ dękwa onye byaru abęru ishi mę ọ -bųdu l'o shi l'ęka Chileke; tęme ọ bęru Chileke bę yeru ndu ọphu bų iya nę nta-a. ² L'onye jįkaru eme iphe, ndu-ishi pfuru bękwa ndu-ishi, Chileke yeru bę onye ono jįkaru. Ndu ajįkakwanu phę nę bęru ikpe bę ęphe esekọ ekpu onwophę l'ishi. ³ Lę ndu eme iphe, dų ree ta atsųjekwa ndu-ishi ebvu. Ndu atsų ndu-ishi ebvu bękwa ndu eme ęjo-iphe. Teke ọ bų l'ọ dų ngu g'i b'atsųjeshi ndu-ishi ebvu; ọ n'iya bų g'i meje iphe, dų ree g'onnye-ishi ajaa ngu ajaja. ⁴ Kęle onye-ishi ono bękwa onye-ozu Chileke; iphe, oome bęru iphe, a-dęru ngu lę ree. Ọle teke i mekwanųru iphe, adųdu ree; tsųkwaa ya ebvu; kęle e te eyekwaru iya kę mmanų. Ọ bų onye-ozu Chileke; bęru onye ahų ndu eme ęjo-iphe ahųhų gude egoshi oke-ęhu-eghu kę Chileke. ⁵ Noo g'o gude unu je l'emeje iphe, ndu-ishi pfuru; ọ tọ bųledaa g'unu agbalaaru oke-ęhu-eghu Chileke; obenu l'ọ bųfukwaapho g'unu meje iphe, obu ta anmadų unu ikpe.

⁶ Nokwaphọ iphe, meru g'o gude unu je apfųje akįriko. Noo kęle ndu-ishi ono bų Chileke bę ęphe ejeru ozi; ęphe nọdu anọduje eme g'ęphe jee ya g'ọ gbaru. ⁷ Unu mejeru phę iphe, rwuberu phę nų. Onye o rwuberu l'atųru akįriko nų; unu atųru iya nų iya; onye o rwuberu l'atųru ųtu nų; unu atųru ųtu nų iya; onye ọ gbaru l'eyeru nsọ; unu eyejeru iya nsọ; onye ọ gbaru l'akwabę ọbvù; unu akwabę iya ọbvù. Unu mejeru onnyemonye iphe, rwuberu iya nų.

Eye nemadzų ibe ngu obu

⁸ G'ọ tọ dękwa ęgwo, unu e-jįjeru nemadzų; gbahaa ęgwo n-yemobu. Kęle onye yeru nwibe iya obu mekọtaakwaru iphe, ekemu sęru g'e meje. ⁹ Kęle iphe, bękpoo ekemu-a g'ọ hakọtakpoo, bų iya bų; te erikwa ogori; ọphu i gbukwa ọchi; ọphu i zikwa iphuru; ọphu iphe, onye ọzo agųjekwa

ngu; mēwaro unwu ekemu ọzo, yigbaa ya nū. Ekemu ono g'ọ hakotakpoo jeru asube ishi lẹ: “Yee nemadzū ibe ngu obu g'i yeru onwongu.”¹⁰ Onye yeru nemadzū ibiya obu te emejekwa iya ẹjo-iphe. Noo g'ọ gude n-yemobu buru emeḗbe iphe, ekemu pfuru.

Akwakọbe k'abyabya Kéreshi

¹¹ Sụ-a; iphe mefuaru g'ọ gude unu je atukoje iphemiphe ono eme bụ ọ nta-a gbaru; mbụ l'o rwuwaru teke unu e-shi lẹ mgbenya tehu. Noo kele nta bẹ ndzota anyi kawaa ntse eme lẹ g'ọ shi dū-be ẹnya mẹ a -gbẹ lẹ teke anyi beberu kweta ke Kéreshi. ¹² Ọ dukwaa ẹnya abali keru ẹbo; nchi abọhu dukwaa ntse. Ọo ya bụ; unu g'anyi gwobenu iphe, eeme l'ochii; kwaa onwanyi ngwogu ophu anyi egude alwu ọgu l'iphóró. ¹³ G'anyi meje okpobe umere, eme l'iphóró; anyi ahaa eme ke nwanyi ọzoo ke nwoke; haa angunuka mē. Anyi ahakwaapho emephe opfu; haa iji-ẹnya. ¹⁴ Ọ chia iphe, unu e-meje bụ g'unu tukokpoepho umere Nnajiuphu, bụ Jizosu Kéreshi meje g'ọha. Unu ta ahakwaru obu egube nemadzū, unu shi buru ọzo; mbụ k'ophu unu e-mejeepho ẹjo-iphe agụ iya nū.

14

Anma nemadzū ikpe l'egomunggo

¹ Onye ekwekwe iya dū nyegenyege; unu hajekwa iya g'unu l'iya nọdu. Ọ l'ọo g'unu l'iya te ejejekwa atụ ẹgo l'iphe, ọ sūru l'ọo ọwa-a g'ọ dū iya bụ ọwa. ² Ọ duru ndu adudu iphe, ephe aso nsọ eriri; o bekwanu l'onye ophuu, ekwekwe iya dukwadu nyegenyege pho buepho iphe, oorije bụ ẹba-ophe. ³ Ọo ya bụ; g'onye ono, ta adudu iphe, ọoso nsọ pho ta akpokwanu onye ophuu ẹbo l'afu l'o to ridu ọ ya eri. Noo kele Chileke nataakwarupho yebedua. ⁴ ?I bụ gunu? ke g'ọ buru onye ejeru onye ọzo ozi bẹ ii-nọdu agbarwushi. Ọo Nnajiuphu iya bẹ a-nma iya ikpe l'oome ẹji; ọzoo l'ọosu l'oome ree. O bekwanu l'ọo-nọdu eme ree; kele Nnajiuphu sūru g'oo-me iya g'ọ me ree.

⁵ O nweru onye a-hota eswe ujiku lanu dobe l'ọo eswe ono kakota ndu ophuu mkpa; nweru onye a-ri sū l'eswe ta adudu ophu ka nwibe iya mkpa. G'onyenonu pferupho l'ophu ọ pfuru pfushia ya ike. ⁶ Onye riru l'o nweru mboku ophu ka nwibe iya mkpa dobe iya iche; l'eme iya gude akwabẹ Nnajiuphu ubvu. Onye adudu mboku, duru iya lẹ nsọ bukwarupho Chileke bẹ oomeru iya. Onye adudu iphe, ọoso nsọ eriri l'eri iya gude akwabẹ Nnajiuphu ubvu. Noo kele ookeleje Chileke ekele iya. Onye aso iphemiphe nsọ

būru Nnajiuphu bẹ ọ́osoru iphemiphe nsọ; tẹme ọ́ nọ́du ekeleje Chileke ekele iya. ⁷ Ọ́ tọ́ duka g'anyi ha; onye nọ́ ndzu nọ́-doru onwiya; ọ́phu ọ́ duka onye anwuhu anwuhu anwuhu-doru onwiya. ⁸ Anyi -dzuru ndzu; bu Nnajiuphu bẹ anyi dzuru iya; teke anyi anwuhu anwuhu; ọ́ kwaphọ́ Nnajiuphu bẹ anyi anwuhu alapfu. Ọ́o ya bu l'anyi bu kẹ́ Nnajiuphu: mẹ́ anyi nọ́ ndzu; mẹ́ anyi anwuhu anwuhu. ⁹ Kẹ́le Kéreshi nwuhuchaaru bya adzuru ndzu ọ́zo g'ọ́o-buru Nnajiuphu ndu nwuhuru anwuhu; mẹ́ kẹ́ ndu dzu ndzu. ¹⁰ Sụ-a; ?denu g'o gude i nọ́du agbarwushi nwanna ngu l'ime obu ngu? Ọ́zoo; ?o meru imagha bẹ o gude i nọ́du akpọ́ iya ẹ́bo l'afu? ?Tì madu lẹ́ g'anyi ha l'e-mechaa pfukotaru l'iphu Chileke; onye bu iya l'e-kpekọ́ta anyi ikpe? ¹¹ Noo l'e deru l'ekwo-opfu Chileke sụ:

“ ‘Eshinu mu dzu ndzu’;
 bẹ́ onyemonye
 e-mechakwaa gbuaru mu
 ikpere l'alì.

Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

Onyemonye e-mechaa
 pfukọ́ta l'ọ́o mu bu
 Chileke.*”

¹² Ọ́o ya bu lẹ́ g'anyi ha l'onye l'onye l'e-emecha nọ́du l'iphu Chileke; doo edo onwiya.

Akwatsu nwibe ngu

¹³ Ọ́o ya bu; g'anyi ta anọ́dujeshinu agbarwushi nwibe anyi. Ọ́ chia g'anyi tuko tubua g'anyi ta abujeru upfu du nwanna anyi l'okpa; ọ́zoo meta iphe, e-me g'o mee iphe-ẹ́jì. ¹⁴ Eshinu mu lẹ́ Nnajiuphu, bu Jizosu tugbaru buru nanu bẹ ọ́phu dokpọ́oru mu ẹ́nya okpobe edodo bu l'ọ́ tọ́ dudu iphe, eeri eriri, mu asokwadu nsọ. Ọ́le teke ọ́ bu l'o nweru onye pfuru sụ l'iphe, du egube-a bẹ ya aso nsọ; ọ́o ya bu; iphe ono a-buru iphe, aaso nsọ l'ẹ́hu onye ono kwa. ¹⁵ Teke ọ́ bu l'i gude k'iphe, iiri l'ọ́nu mee nwanna ngu; k'ọ́phu ẹ́hu ebvuduru iya ebvuru; ọ́o ya bu l'i ti mehedu iphe, egoshi l'i yeru iya obu. Ọ́o ya bu; g'iphe, iiri l'ọ́nu ta akpatakwa gẹ́ nwanna ono, Kéreshi nwuhu-chiru onwu ono laa l'iswi. ¹⁶ Te ekwekwa g'iphe, du ree, iime vuta ẹ́jo ẹ́pha. ¹⁷ L'iphe, bu lẹ́ Chileke bu eze ta abukwa l'iphe, eeri l'ọ́nu; ọ́zoo l'iphe, aangụ angungu. Ọ́ kwa apfubekoto; yele nchi-adu-doo; waa ẹ́hu-utso ọ́phu shi l'ẹ́ka Unme-du-Nso. ¹⁸ Onye ejeru Kéreshi ozi egube ono eme iphe, jiru Chileke ẹ́pho; bya emekwaphọ́ iphe, du ndiphe ree.

* 14:11 14:11 Gúnaa Azá 45:23.

19 Oo ya bu; g'anyi tũbeepho nvọ l'iphe ono, emeje gę nchị dũ doo onoya; mbũ iphe ono, l'a-nọdu eme gę nwibe ngu pfushia ike l'ekwekwe, o kweru kę Chileke ono. 20 Te egudekwa k'iphe, iiri l'ọnu mebyia iphe, Chileke eme. Iphemiphe, eeri eriri, dũbekwa ree. Ọle ọ tọ gbaduru gę nemadzu ria iphe, a-kpata gę nwibe iya mee ẹji. 21 Ọ kakwa ree g'ị tị tashị anụ; ọphu ị ngushi mę; ọphu ọ dũkpoo iphe, ii-je ememe, bu iphe, a-buru ọpfu dũ nwanna ngu l'okpa mee ya g'ọ daa; ọzoo mee ya g'ọ dũ nyęgenyege. 22 G'iphe, bũkpoo iphe, i kweru bũkwarupho iphe, dũru gũ lę Chileke. Onye ẹhu atso uto bũkwa onye meru iphe, ọ riru l'ọ dũ ree ememe; ẹbe ọ dudu teke obu anma iya ikpe l'iphe, o meru. 23 Obenu l'onye abo obu ẹbo bę ikpe nmakwaru mę o -ria iphe obu; kęle ọ tọ nọdu Chileke l'ẹka eme iphe, oome. Kęle iphemiphe, nemadzu eme; ẹbe ọ nọdu Chileke l'ẹka eme iya bũakwaa ya eme iphe-ẹji.

15

Etso ẹka Jizosu Kéreshi

1 Anyibe ndu shihuru ike; l'a-nọduje ata nshi l'iphe, ndu eshihuduru ike eme. G'anyi te emejeekwapho ẹhu anyi ẹhu anyi. 2 Onyenọnu g'anyi ha meje iphe, a-tso nwibe iya uto; l'ọ buru iphe, ee-gude kutsee ya. Oo ya bu; g'obu akabakwanaa ya eshihu ike l'iphe, kę Chileke. 3 Lę Kéreshi ta abũkwa ẹhu iya ẹhu iya bę o shi emeje. Iphe, meru nũ bũepho iphe ono, e deru su: "Iphe, bũkpoo ẹjo-opfu, ndu epfuru ngu ẹjo-opfu pfuru ngu bu mbędua vutaru ọnwu iya." 4 L'iphemiphe, e dekotaru teke ndiche bę e dekwaru g'ọ zia anyi iphe. Oduje anyi obu g'anyi aduje ike taa nshi nọdu ele ẹnya iphe, Chileke kweru anyi ukwe iya. 5 Gę Chileke ono, bu iya emeje g'anyi tajeru iphe nshi; bya aduje anyi obu ono mee g'unu gude etso ẹka Kéreshi Jizosu g'obu buru unu nanu. 6 Oo ya bu; g'unu atuko g'unu ha tugba; gude obu lanu; gudekwapho olu lanu aja Chileke ajaja; mbũ Chileke, bu iya bu Nna kę Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kéreshi.

Ozi-oma bu kę ndiphe mgburugburu

7 Oo ya bu; unu gudeje obu unu haa g'unu lę nwibe unu tugba; gę Kéreshi hakwarupho; unu l'iya tugba; noo ya bu g'aa-jakwanaa Chileke ajaja. 8 L'iphe, mu epfu bu lę Kéreshi byaru bya aburu onye-ozí ndu buru úbvũ; g'ọ mee g'iphe ono, Chileke kweru ndiche anyi pę ukwe iya pho vukota. Oo ya bu; g'oo-shi nno goshi lę Chileke bu onye ire-lanu, emeje iphe, o pfuru. 9 Wafuą gę ndu abudu ndu Jiu ajaa

Chileke ajaja l'ọ phunukaru pẹ obu-imemini, bu iya bu iphe, e deru su: "Ọo ya meru g'o gude mu je l'etu ngu epha l'echilabo ndu abudu ndu Jiu. Mu e-gude epha ngu gua ebvu jaa ngu ajaja." ¹⁰ Temе e dekwaapho su: "Unube ndu abudu ndu Jiu; unu le ndu Chileke hotaru toko tee eswa!" ¹¹ Ozo buru: "Unu tua Chileke epha; unube ndu abudu ndu Jiu g'unu ha. Ndiphe mgburugburu; unu tua ya epha!" ¹² Temе Azaya byakwapho bya epfua su: "Oshilokpa Jiesi l'a-bya! Oo ya e-tsefuta bya aburu eze k'iphe, bu ndu bu ndu abudu ndu Jiu. O buru iya bu onye epe a-nodu ele enya iya." ¹³ Ge Chileke, onye bu iya emeje g'anyi lee enya iphe, o kweru ukwe iya; mee g'ehu-utso unu dzua oke; l'oomekwaapho g'ehu duebe unu guu g'unu ha; kele unu kweru nkiya. Oo ya bu; g'unu egude ike ke Unme-du-Nso kabakpo ele enya iphe ono, Chileke kweru ukwe iya ono.

Iphe, kpataru Polu ede

ekwo-ozia egube-a

¹⁴ Unwunna mu; unubedua be mu maakwaru majia enya; l'iphe, unu maru buepho eme iphe, du ree; l'unu maru iphe, bu uche Chileke okpobe amaru; k'ophu unu suru g'unu a-nodu akpo-ziru nwibe unu uzo. ¹⁵ Ole g'o duhabe; o nwekwarupho nwiphe, mu eme ge mu haru nyatacharu unu; o buru iya meru g'o gude mu haru pfua iphe ono pfushia ya ike; mbu ophu mu atsudu ebvu; kele Chileke mewaru mu eze-ipe-oma. ¹⁶ O mewaru mu; mu buru onye-ozu Kereshi Jizosu; ge mu je ezia ndu abudu ndu Jiu ozi; mu eje ozi, gbaru onye uke Chileke l'ezu ozi-oma ono, shi l'eka Chileke onoya. Oo ya bu ge Chileke anatakwanu ngweja ndu abudu ndu Jiu. L'o buru iphe, Unme-du-Nso e-me g'o buru iphe, e doberu Chileke iche. ¹⁷ Oo ya bu le mu a-nodu etukpo onwomu epha ozi, mu ejeru Chileke; eshinu mu le Kereshi tugbawaru buru nanu. ¹⁸ O to dukwa iphe, mu atu ama epfupfu, abudu iphe ono, Kereshi gbе mu l'eka mee ono, bu iya bu l'o meru ge ndu abudu ndu Jiu kweta bya aburu ndu emeje iphe, Chileke pfuru. Iphe ono be Kereshi gude opfu onu mu; me iphe, mu eme ememe; mee o du egube ono. ¹⁹ O gudekwapho ike k'eme ohumalenyа, dugbaа biribiri; me ike ke Unme-du-Nso gude mee ya. Oo ya bu; e shi egube ono mu nodu asaje ozi-oma ke Kereshi ono g'o gbaru l'ekameka; e -shi le Jierusalemu jasu mu rwua Ilirikumu. ²⁰ O buerupho iphe lanu, anoduje evu mu evuvu l'obu bu eje epfu opfu Chileke; ole o to dukwa ge mu je iya epfupfu l'eka a mahawaru ke Kereshi; ge mu ta agbe gbeshi je akpuahaa ulo l'eli okpa ulo, onye ozo tuhawaru. ²¹ O dua g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Ndu e teke pfusweeru nkiya
l'a-huma l'anya.

Ndu e teke anuma-swee nkiya be ke nkiya ono e-do anya."

Polu e-je g'ephe le ndu Romu kwee

²² Oo iphe ono meru g'o gude o nweru iphe, kposhichawaru mu ugbo olemole ge mu ta abya agbaphee unu. ²³ Obenu le nta-a be eshinu mu jeebewaru iphe, gbaru mu l'ejeje l'uswe iya owa; teme mu nowaa apha olemole, mu shi meta ge mu e-me ge mu bya ge mu l'unu kwee; ²⁴ be mu arikwa le mu e-megha iya nta. Mu arile mu a-bata me mu -jejeepho Supenu. Mu l'unu kpochaa nwupfu nwanshii g'obu shihu mu ike; unu eduwa mu ro ije; ge mu jeshia aka ono. ²⁵ O -buru ke nta-a bukwa ndu ke Chileke no le Jierusalemu be mu gude iphe ewojeru g'ephe mee aka atsule phe l'ehu. ²⁶ Le ndu ke Kereshi le Masedoniya; me ndu ke Akaya be chiru idzu; ta iphe g'a nu ndu-nsa le Jierusalemu; ndu ophu adudu g'o du phe. ²⁷ Ephe tukpooru obu phe onyo nu iphe ono. Teme e -jejekpo ya epufu be unu maru l'o duwaa g'ugwo; ephe jiru iya ndu ke Chileke le Jierusalemu; le teke o bu le ndu abudu ndu Jiu be ephe le ndu ophu bu ndu Jiu gba mba l'iphe-oma, shi Unme-du-Nsa ono, Kereshi meru nu ndu Jiu onoya l'eka; oo ya bu l'o gbaru g'ephe gudeje eku ophu ephe kpataru gude yeru ndu Jiu ono aka. ²⁸ Teke mu jechaerupho ozi onoya; nuchae phe pho okpoga ono, a tutaru onoya l'oo-buru mu eje Supenu; mu e-shiwaro bata teke onoya. ²⁹ Ophu mu maru bu le teke mu byaru be mu e-me g'iphe-oma, shi Kereshi l'eka dzua unu oke l'eka.

³⁰ Unwunna mu; mu arwo unu su g'unu gude k'iswi ehu Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi waa k'eye obu ophu shi Unme-du-Nsa l'eka lwubude mu ogo ono. Unu pfuje opfu ehu mu nu Chileke. ³¹ Ge Chileke te ekwekwa ge ndu jikaru ozi-oma ono l'ali Jiudiya fuaru mu l'uzo; yefua g'iphe, mu gude eje dukwapho ndu-nsa le Jierusalemu ree anata. ³² Oo ya bu; o -buru uche Chileke; mu egude ehu-utso byapfuta unu g'anyi l'unu nota; k'ophu oo-buwaruro mu l'unu atuta unme. ³³ Ge Chileke ono, emeje ge nchi du doo ono swikwaru unu eswiru g'unu ha. Nokwa g'o du.

16

Polu ekelegbaa ndu o maru l'ehu l'ehu

¹ Mu eme g'unu maru nwanna anyi nwanyi, bu Fibi; onye l'ejeru Chiochi, no le Kenkiriya ozi. ² Unu gude iswi ehu Nnajiuphu anyi nata iya okpobe anata g'o gbaru ndu-nsa

l'ememe; unu eyejeru iya ẹka l'iphe, bukpo iphe, mkpa iya duru iya l'echilabo unu; l'o yekpoakwaru ikpoto nemadzu ẹka; mekpoo mbedua l'ishi onwomu.

³ Unu keleru mu Pirisila yee Akwila; ndu anyi l'ephe tukoru ejeru Kereshi Jizosu ozi; ⁴ ndu gude iswi ehu mu lo ishi phe alo. O to bulekwa mu-a l'ekele phe nwekinyi mu k'iphe, ephe meru mu. Iphe, bukotakpoo Chiochi, no l'alị ndu abudu ndu Jiu mgburugburu l'ekelekwapho phe pho. ⁵ Nokwapho g'unu e-keleru mu Chiochi ono, edzukoje l'ibe phe ono.

Unu kelekwaru mu pho Epenitosu; okpobe onya mu, mu yeru obu. Oo ya bu onye vuchakpoozo uzo woru onwiya ye Kereshi l'eka le Eshiya. ⁶ Unu kelekwaru mu pho Meri; onye jeru anyi ozi jeshia ya ike. ⁷ Unu ekelekwapho Anduronikosu yee Jiuniyasu; ndu mu l'ephe bu ndu Jiu lanu bya aburu ndu mu l'ephe shi toko nodu mkporo. Ephe bu ndu kwatakporu duru onyemonye le nsọ me a -bya l'eka ndu-ishi-ozi no; teme ephe vuru mu uzo buru ndu ke Kereshi.

⁸ Unu kelekwapho Ampuliyatosu; onye mu yeru obu l'ime Nnajiuphu. ⁹ Unu ekelekwapho Ubanosu; onye anyi l'iya tukoru ejeru Kereshi ozi; mekwapho onye ono, mu yeru obu ono, bu Sutakis. ¹⁰ Unu kelekwapho Apelisu; onye gudewaa umere iya goshi le ya pfu-shiru ike l'ekwekwe, o kweru ke Kereshi. Unu ekelekwapho ndibe Arisutobulosu. ¹¹ Unu kelekwapho Herodiyonu onye mu l'iya tukoru buru abubu. Unu ekelekwapho ndu bu l'ibe Nasisosu; ndu nowaa Nnajiuphu l'eka.

¹² Unu kelekwapho Tirayifina yee Tirayifosa ndu ejeru Kereshi ozi ejeshikpozo ya ike. Unu ekelekwapho onye mu yeru obu, bu Pesisu; onye jewaru Kereshi ozi jeshikwaa ya pho ike. ¹³ Unu kele Rufosu onye ono, gbaru iche l'ejeshi ozi ke Nnajiuphu ike ono. Unu ekele ne iya; onye duhukwapho g'ọ buwaa ne nkemu. ¹⁴ Unu kelekwaru mu pho Asinkiritosu; waa Fulegonu; waa Hemisu; waa Paturobasu; waa Hemasu; mekpowaro unwanu ozo, ephe l'ephe tukoru nodu l'eka ono. ¹⁵ Unu kele Filologosu; waa Jiuliya; waa Niriyosu; waa nwune iya ke nwanyi; waa Olimpasu; mekpowaro iphe, bukotakpoo ndu-nsọ, ephe l'ephe no l'eka ono.

¹⁶ Unu kelekwa nwibe unu ekele; nmata phe akpa, du nsọ. Ndu ke Kereshi, no l'iphe, bukota Chiochi l'ophu ekelekwapho unu ekele.

Iphe, unu e-meje

¹⁷ Ụnwunna mu; mu arwọkwa unu arwọrwo sụ g'unu letakwa ẹnaya m'ọbvụ ndu ono, anọduje eme g'ékwo dù onoya; ndu egudeje egube ono agbaghashi iphe, Chiochi kwetarụ l'ọ bụ ọkpobe-opfu. Iphe, ephe anọduje eme bẹ yee iphe ono, e ziru unu ono ta adagbajedu. Unu kpakwaru pphẹ l'aphara. ¹⁸ Kẹle ndu eme udu iphe ono ta abukwa Nnajiuphu anyi, bụ Kéreshi bẹ ephe ejeru ozi; ọ kwa iphe, ẹkpiri iya dù pphẹ bẹ ephe eje ozi iya. Ephe eteje manu l'opfu; gude ire mecha mecha edepushi ndu enwezidu egomunggo. ¹⁹ Ọle onyemonye tukoru maru g'unu emeberu iphe, ozi-oma ono pfuru. Ọ buru iphe ono meru g'o gude ẹhu nọdu anọduje atso mu utso. Ọle ọ dù mu g'a sụ g'unu gudeje mmamiphe majeru iphe, bụ iphe, dù ree; sefuje ẹka l'iphe, adudu ree. ²⁰ Chileke onye bụ iya bẹ nchi-adu-doo shi l'ẹka taa nọekwa ọdu g'o to mee g'unu zopyashia Nsetanu l'okpa. Gẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi mekwaaru unu eze-iphe-oma.

²¹ Timoti, mu l'iya tukoru eje ozi-a; l'ekelekwapho unu. Lusiyoosu; waa Jiasonu; mę Sosipeta pphẹ; ndu anyi l'ephe tukoru buru abubu l'ekelekwapho unu.

²² Mbẹdua, bụ Teshiyosu, l'ede ẹkwo-ozia; bya aburu onye unu l'iya tugbaru nanu l'ime Nnajiuphu l'ekelekwapho unu ekele.

²³ Gayosu-a, mu bu l'ibe iya-a; teme ọ buru l'ibe iya bẹ Chiochi l'ophu edzukoje-a; l'ekelekwapho unu-o! Nokwapho gẹ Erasutosu; mbu onye ọwa-a, bụ iya edobejeru ọha okpoga pphẹ-a; l'ekelekwapho unu yee nwanna anyi, bụ Kwotosu.

²⁴ Gẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi meeru unu g'unu hakota eze-iphe-oma. Nokwa g'ọ dù.

*Aja Chileke ajaja, Pọlu gude
kpọ-chia ozi ishi*

²⁵ G'anyi jaa Chileke ajaja; l'ọo ya l'a-dụ ike mee g'unu pfuru pfushia ike l'ekwekwe, unu kweru nkiya. Ọ buru ozi-oma ono, mu ezi ono bẹ oogudeje eme g'unu pfushia ike ono; mbu ozi-oma ono, l'epfu kẹ Jizosu Kéreshi onoya; bya egoshikwapho iphe ono, e shi domia edomi ono, a phuru l'ophulenyanya eshi l'edenwede ono. ²⁶ Ọ buru iphe ono bẹ ọ gbẹ nta-a bya emee g'a maru. Nta-a bẹ ọkpobe-opfu ono shiwaa l'iphe, ndu mpfuchiru Chileke deru bahụ g'ite; a numa-dzuru iya. Nta-a bẹ Chileke ono adudu teke aa-sụ l'o shi; ophu ọ dudu teke aa-sụ l'o noo teke ọono-beru ono; ziru e woru ọkpobe-opfu ono mee; ọhamoha mgburugburu madzuru iya; k'ophu ee-kwetadzuru meje iphe, ọ suru g'e mee. ²⁷ G'e shi Jizosu Kéreshi l'ẹka jaa Chileke ajaja; mbu

onye lanu ono, bu yebedua nwekiya bu Chileke; teme o buru iya nwekinyi iya nwe ke mmamiphe. G'a jaa ya jasu le tuutuutu le mijimiimii. Nokwa g'o du.

Ekwo-ozì Kẹ̀ Mbù, Pọ̀lu Deru Nù Ndu Kọ̀rentu

¹ Ọwaa bụ ẹkwo-ozì, mụbe Pọ̀lu ede; mbù onye ono, Kéreshì Jizọ̀sù kuru bya emee ya ọ̀ bụru onye-ishi-ozì iya. Ọ̀ bụru g'ọ̀ bụ uche Chileke bụ ono. Onye mu l'iya tukurù ede ẹkwo ono bụ nwanna anyi, bụ Sosutenisù.

² Ndu eede iya anụ bụ ndu Chìochì kẹ̀ Chileke, bụ ndu ọ̀phu nọ̀ lẹ̀ Kọ̀rentu; gude iya ekele unubẹ̀ ndu Chileke doberu iche g'unu bụru ndu dọ̀ nsọ̀ opfu l'unu lẹ̀ Jizọ̀sù Kéreshì tų̀gbaru bụru nanụ̀. Eedekwa iya phọ̀ anụ̀ onyemonye, nọ̀ l'ẹ̀kameka, bụ ndu abajẹ̀ru Nnajiuphu anyi, bụ Jizọ̀sù Kéreshì ẹ̀ja. Jizọ̀sù ono bụ Nnajiuphu phẹ̀ bya abụ̀ru Nnajiuphu anyibedua kwaphọ̀.

³ Gẹ̀ Chileke, bụ Nna anyi; mẹ̀ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọ̀sù Kéreshì meeru unu eze-iphe-ọ̀ma; mekwaaphọ̀ gẹ̀ nchì dọ̀ unu doo.

Ekele k'iphe-ọ̀ma, shì l'ẹ̀ka Kéreshì

⁴ Mu anọ̀dujẹ̀ ekeleru unu Chileke mu ekele k'eze-iphe-ọ̀ma, o shì l'ẹ̀ka Kéreshì Jizọ̀sù emeru unu. ⁵ L'unu lẹ̀ Kéreshì tų̀gbaru bụru nanụ̀; unu shì ẹ̀gube ono baa eze l'iphemiphe, shì iya l'ẹ̀ka. Unu tų̀ko opfu ọ̀nu magbuaru tų̀ko mmamiphe magbuaru. ⁶ Ozi kẹ̀ Kéreshì ono bẹ̀ e mewaru ọ̀ nọ̀shia unu ọ̀kpobe ike l'ọ̀bu; ⁷ k'ọ̀phu bụ l'ọ̀ tọ̀ dọ̀du iphe, bụ iphe Unme Chileke anụ̀ anụ̀nu mẹ̀ nanụ̀, dọ̀ru ọ̀phu dọ̀ru unu ọ̀ko; mbù g'unu nọ̀ ngabẹ̀ teke Nnajiuphu anyi, bụ Jizọ̀sù Kéreshì a-lwa azụ̀ goshi onwiya l'ọ̀du-biribiri iya. ⁸ Jizọ̀sù ono e-me unu g'unu shihu dų̀ngu dų̀ngu nno jasụ̀ l'ikpetemazụ̀. Ọ̀o ya bụ; g'ọ̀ tọ̀ dọ̀ ẹ̀ka aata unu ọ̀ta mbọ̀ku ono, Nnajiuphu anyi, bụ Jizọ̀sù Kéreshì e-kpe ikpe ono. ⁹ Chileke apfushijekwa ike l'iphe, o pfuru. Ọ̀ bụru Chileke ono bẹ̀ kuru unu g'unu lẹ̀ Nwa iya, bụ Jizọ̀sù Kéreshì bya bya abụ̀ru nanụ̀ gbarụ̀ mgba l'iphemiphe; mbù onye bụhukwapho Nnajiuphu anyi ono.

Ekwo, dọ̀ lẹ̀ Chìochì

¹⁰ Sụ̀-a; ọ̀ kwa Nnajiuphu anyi, bụ Jizọ̀sù Kéreshì bẹ̀ mu nọ̀ l'ẹ̀ka arwọ̀ unubẹ̀ unwunna anyi sụ̀ g'unu wujẹ̀ ọ̀nu nanụ̀ g'unu hakọ̀ta l'iphemiphe, bụ iphe unu epfu. Ọ̀o ya bụ̀ g'ekwo ta adụ̀ l'echilabọ̀ unu. Unu tų̀gbakwa bụru nanụ̀ ọ̀kpobe abụ̀ru. G'egomunggo bụru unu nanụ̀; idzu unu abujẹ̀ru nanụ̀. ¹¹ Unwunna mu; l'iphe, mu epfu ono bụ̀kwa lẹ̀ ndibe Kuloyi byaakwaru akọ̀oru mu kọ̀-rwuaru mu iya alì

sù l'unu kwarù lè ntumego. ¹² Mbù l'iphe, mu epfu bù l'a sùru l'unu anòduje adzòkashi iya. Onye òphu asù lè ya larù Pòlu; onye asù lè ya larù Apòlosu; onye asù lè ya larù Pyita; onye asù l'òo Kéreshi bè ya larù. ¹³ ?A gbènu keshiwaa Kéreshi ekeshi? ?Bù Pòlu bè apfugburu l'oswebe l'iswi èhu unu? Tòò ?bù èpha Pòlu bè e gude mee unu baputizimu?

¹⁴ Mu ekele Chileke ekele l'ò -tò bù Kirisupòsu yèe Gayòsu mè mu asù l'ò tò dùdu g'unu ha mè onye lanù mu meru baputizimu. ¹⁵ Òo ya bù g'ò tò dù onye a-sù l'e gude èpha mu mee ya baputizimu. ¹⁶ Aa! Ndu mu mefuaru baputizimu bù Sutifanasu yèe ndibe iya. O to doduru mu ènya l'ò dùbaaru ndu òzo, mu meru baputizimu abùdu ndu ono. ¹⁷ Kéreshi ta abùkwa baputizimu bè o yeru mu gè mu bya emeje. Iphe, o ziru mu gè mu bya emeje bùkwa gè mu zije ndiphe ozi-òma ono. Gè mu te egudekwa opfu, egoshi mmamiphe ndiphe zi iya; a -nonyaa ò tūr wua ike, dù l'anwùhu, Kéreshi nwùhuru l'oswebe.

Kéreshi bù ike bya abùru mmamiphe, shi l'èka Chileke

¹⁸ L'opfu k'anwùhu Kéreshi l'oswebe ono bè bùkwa iphe-eswe l'ènya ndu ala l'iswi; obenu l'anyibe ndu a dzòtaru bè ò bù ike, shi l'èka Chileke. ¹⁹ L'e dekwaru sù:

“Mmamiphe ndu maru iphe

bè mu e-mebyishi
emebyishi!

Mu emee nkwa menya ndu
manùkaru iphe

l'ò bùru iphe-mmanù.*”

²⁰ Sù-a; ?bùhunu awe bè ndu mmamiphe pfuru nta? ?Bù awe bè ndu edeje èkwo pfuru? ?Bù awe bè ndu maru opfu lè mgboko-a pfuru? ?Chileke te eme adaru gè mmamiphe, ndiphe bùru iphe-eswe?

²¹ A makwarù-a lè Chileke meru nemadzù k'òphu oo-shi lè mmamiphe, ò nùru iya maru iya; obenu lè nemadzù te egudedu iya maru iya. Noo g'o shitaru Chileke sù lè ya e-shi l'iphe ono, ndu maru iphe sùru l'ò bù iphe-eswe ono, bù iya bù k'òzi-òma ono, anyi ezi ono; gude dzòo ndu kwetarù nù.

²² Ndu Jiu bè bù iphe-òhumalenya bè èphe sùru g'e goshi phè; ndu Gurisu bùkwanuru mmamiphe bè èphe achò.

²³ Obenu l'iphe, anyibedua ezi ozi iya bù l'a kpòpyaberu Kéreshi l'oswebe. Ono bùru ùpfu, adù ndu Jiu l'òkpa; bya abùru iphe-eswe l'ènya ndu abùdu ndu Jiu. ²⁴ Obenu lè ndu Chileke kuru; mbù ndu Jiu mè ndu abùdu ndu Jiu; bè Kéreshi ono bù ike Chileke bya abùkwarupho mmamiphe

* 1:19 1:19 Gũnaa Azá 29:14.

shi l'ẹka Chileke. ²⁵ L'iphe, Chileke eme; ọ dọ ẹhu-eswe ẹhu-eswe; gbẹkwa ka mmamiphe ndiphe shii; ẹme iphe, gbẹ dọ g'ọ bọ Chileke arwuhu kakwaphọ unwu-eliphe ike.

Gẹ Chileke emeje iphe iya

²⁶ Ọo ya bọ lẹ-a; unwunna mu; unu nyatajẹkwa iphe unu shi bọru ẹme Chileke kua unu. Unu te eshidu dọ igwe marwua iphe gẹ ndiphe, maru ẹkwo amajẹru iya; ọphu unu eshidu dọ igwe nweru ẹnya; ọphu ndu shi l'oke amadọ eshidu baa ishi. ²⁷ Obenu lẹ Chileke họtaleru-a iphe, dọ ẹhu-eswe ẹhu-eswe l'ẹnya ndiphe; gude mee ndu maru iphe iphe-iphere. Ọ bya ahọtakwapho iphe, rwuhuru arwuhu l'ẹnya ndiphe; gude mee ndu ọkpẹhu dọ iphe-iphere. ²⁸ Chileke họtaru iphe, ẹnya lwaru l'eliphe; mbu iphe, ndiphe agubeduru iphe, iphe, ẹphe suru l'ọ tọ dudu iphe, ọ bọ; ọ họt a iya gude mee iphe, ndiphe riru l'ọ bọ ọkpobe iphe g'ọ tọ dọ iphe, ọo-bu. ²⁹ Ọo ya bọ g'ọ tọ dọ nemadzu, e-je aba abaa l'iphu Chileke. ³⁰ Obenu l'unubedua bẹ Chileke mewaru unu lẹ Kéreshi Jizosu tugba bọru nanu; ẹme ọ byakwaphọ emee ya; ọ bọru mmamiphe k'anyibedua. Ọo ya bẹ o shi l'ẹka; ọ bọru iya bọ l'anyi aburu ndu pfuberekoto l'iphu Chileke. Anyi shi iya l'ẹka bọru ndibe Chileke; bya aburu ndu a gbataru l'iphe-ẹji, pyitaru anyi l'ẹkpiri. ³¹ Ọo ya bọ g'ọo-buru iphe, ẹkwo-opfu Chileke pfuru sọ: "Onye ọ dọ g'ọ baa abaa; g'onye ono nọdu Nnajiuphu l'ẹka ba iya."

2

Kéreshi l'oswebe

¹ Sọ-a; unwunna mu; teke mbu ono, mu byapfutaru unu bya unu ezi ozi-oma kẹ Chileke ono, a makaharu l'ọ bọ ọkpobe-opfu ono; mu te egudekwa opfu mecha mecha zia ya unu; ọphu mu abyakwaru unu egoshi lẹ mu nwuru ẹkwo bọru ọ-maru-ọ-machata. ² Lẹ mu pfukpoakwaru sọ lẹ mu e-mekiritakpooro l'echilabo unu g'ọ tọ dudu iphe, mu maru; gbahaa Jizosu Kéreshi kpẹekpu, bọ iya bọ onye a kpopyaberu l'oswebe. ³ Ọzo bọ lẹ teke ono, mu l'unu shi nọdu ono bẹ ike adudu mu; ẹme ndzọ shi nọdu agushikwa mu phọ ike; ẹme ẹhu shi etehukwa mu phọ etete shii. ⁴ Ọphu iphe, mu pfuru epfupfu mẹ ozi, mu ziru ezizi, abudu iphe, mu gude ire mecha mecha k'ọphu manukarunu pfua g'eeshi g'ee-kweta iya. Ọ chia iphe, meru nọ bọ lẹ mu goshiru unu l'ọo Unme Chileke yẹe ike kẹ Chileke ere ire l'opfu ono; ⁵ k'ọphu ekwekwe, unu kweru kẹ Kéreshi tee shidu lẹ mmamiphe nemadzu; g'ọ shichia l'ike kẹ Chileke.

Mmamiphe Chileke

⁶ Ole-a; ọ bujekwaru-a; mu ọ ndu kawaru ẹnya l'iphe kẹ Unme Chileke ọdu epfu; mu egude mmamiphe epfu eyeru pẹ. Ole ọ tọ bukwa mmamiphe ọphu shi l'ẹka ndiphe; ọphu ọ bukwa mmamiphe ọphu shi l'ẹka ndu eze ndu mgboko l'ọphu; ẹphebedua bẹ Chileke emewaa ike pẹ g'ọ buru iphe-mmanu. ⁷ Mmamiphe ọphu mu egudeje epfu bukwa mmamiphe ọphu Chileke shi domia edomi; mmamiphe ọphu o meru gẹ ndiphe ta ama. Mmamiphe ono bu ọ Chileke tubuhakpọwaruro tẹme o mee mgboko; l'anyi l'iya a-gbaru mgba l'ọdu-biribiri iya. ⁸ Mmamiphe k'ono ta adukwa ndu bu ndu-ishi ọ mgboko-a mgburugburu maru iya nu. Ome ẹphe maru iya; m'ẹphe te eje akpopyabe Nnajiuphu ono l'oswebe; mbu Nnajiuphu ono, yẹ Chileke gba mgba l'ọdu-biribiri iya ono. ⁹ Obenu l'e deru l'ẹkwo-opfu Chileke su:

"Iphe ẹnya ahumajeduru;
 ọphu nchi anumajeduru
 iya;
 ọphu ọ dudu onye
 egomunggo rwujeru
 l'oo-mee;
 bẹ Chileke meru doberu
 ndu yeru iya obu.*"

¹⁰ Chileke gbewa l'ẹka Unme nkiya goshi anyi iphe ono, o shi domia edomi ono. Ọ Unme Chileke avofutajekwa iphemiphe, bukpo iphe, e domiru edomi je akpachaa l'idzu, Chileke chiruro l'ime obu iya k'ememe dobe. ¹¹ Ọ-a; ?bu onye maru iphe ọ nwibe iya l'obu? ?Tobudu ọ nonu maru iphe, du l'obu nkiya. Nokwapho g'ọ tọ dudu onye maru iphe, ọ Chileke l'uche a -gufu Unme Chileke. ¹² Su-a; ọ tọ bukwa unme ndiphe bẹ anyi nataru; ọ kwa Unme, shi l'ẹka Chileke bẹ anyi nataru, bu iya bu Unme, l'e-mekwanu g'anyi makotaru iphe-oma, Chileke meshiru anyi.

¹³ Oo ya bu ọ-a; l'ọ tọ bukwa opfu, e gude mmamiphe ndiphe zia anyi bẹ anyi egudeje epfu iphe ono. Iphe, anyi egudeje epfu iya bukwa opfu, Unme Chileke ziru anyi. Oo ya bu g'anyi ewojueru okpobe-opfu, shi Unme Chileke l'ẹka akoru ndu Unme Chileke bu l'ehu g'o doo pẹ ẹnya. ¹⁴ Onye Unme kẹ Chileke ta anodu l'ehu ta anatajekwa iphe, shi l'ẹka Unme Chileke; kẹle iphe ono aduje iya ehue-eswe ehue-eswe l'ẹnya. Tẹme ọphu o dojedu iya ẹnya eshinu ọ tọ byadu amaru urwu iya me ọ budu ọ Unme Chileke, ọ l'ime iya eyeru iya ẹka. ¹⁵ Obenu l'onye Unme Chileke bu

* 2:9 2:9 Gūnaa Azá 64:4.

l'ẹhu; amajeru urwu iphemiphe; ọphu nemadzu mmanu adujekwanu ike maru iphe onye ono eme. ¹⁶ Ọo ya bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

“?Bu onye maru uche

Nnajiuphu, bu Chileke?

?Bu onye be bu onye adu

ike kajeru iya iphe,

oo-me?†”

O bekwanu l'anyibedua nweru uche ke Kereshi, bu iya emeje g'anyi ri oriri g'oori.

3

Ndu ejeru Chileke ozi

¹ Unwunna mu; mu ta adukwa ike pfuaru unu opfu, eepfuru ndu Unme Chileke bu l'ehu. Opfu, mu pfuru unu bukwa opfu, eepfuru ndu emekwadu umere ndiphe; mbu ndu bukwa nwaswa l'iphe ke Kereshi. ² Noo g'o gude mu chee unu era; ọphu mu ededuru unu nri eshinu unu eshidu sūwaru k'eriri iya. Mbū lẹ nta-a be unu teke asukpokwaa ya nu; ³ kele unu emekwadu umere ndiphe. Eshinu unu ejikwadu iji-anya; teme unu nodu adzo-phe anya; bya anodu ekpa l'iche iche; ?unu ta amadu l'unu etsokwadu uzo ke ndu mgboko-a; l'unu emekwadu umere ndiphe. ⁴ L'eshinu unu atukoje epfugbaa su: “Mbēdua lakwaru Pōlu.” Onye ọphu asu: “Mbēdua lakwaru Apōlosu.” ?Unu ta amadu l'unu emekwadu umere ndiphe?

⁵ Mbū-a; Apōlosu ono; ?o bu onye? Tōo Pōlu; ?o bu onye? O to dukwa ndu ozo, anyi bu gbahaa ndu ejeru Chileke ozi; ndu goshiru unu uzo, unu shiru bya eworu onwunu ye Jizosu l'eka. G'anyi ha nwekotaru iphe, Nnajiuphu suru g'anyi mee. ⁶ Iphe, anyi meru dukwa g'egube-a, aakuje akpuru oshi-a. O buru mbedua be kuru akpuru oshi obu akuku; Apolosu gbaa ya mini. O bukwanuru Chileke bu onye meru g'o vua evuvu. ⁷ Ọo ya bu l'onye kuru akpuru oshi; me onye gbaru iya mini ta adukwa iphe, ephe pfube buru. O kwa onye bu iphe bu Chileke, bu iya bu onye meru iya g'o vua. ⁸ Onye kuru iphe akuku me onye gbaru iya mini tukokwaru eje ozi lanu. Ole g'ephe ha l'ehu l'ehu be Chileke e-bukwa nggo; onye jeru g'o jeru be oo-bu nggo g'ozu, o jeru gbaru. ⁹ L'o kwa Chileke be anyi l'iya tukoru gbaru mgba eje ozi ono. Unubedua bu opfu, Chileke koru bya aburu ulo, Chileke akpu. ¹⁰ Mu gude iphe-oma, Chileke yeru mu l'eka ge mu gude jeeru iya ozi mee iphe, onye maru akpu ulo okpobe akpukpu emeje. Mu turu okpa-ulo;

† 2:16 2:16 Gūnaa Azá 40:13.

onye ọzo nọdu akpukwanu ọlo ọbu akpukpu. Ọle g'onye akpu g'okpu; letakwa ẹnya maru iphe, ọokpu l'eli ọkpa-ọlo ọbu. ¹¹ Noo kele ọ tọ dukwa onye ọzo, atubaa ọkpa-ọlo ọzo abudu ọphu a tūwaru, bu iya bu Jizosu Kéreshi. ¹² L'eli ọkpa-ọlo ono be ọ duru ndu e-gude mkpola-ododo akpu iya ọlo; ndu egude ope; ndu egude mkpuma, aswa du; ọ dukwarupho ndu bu oshi be ẹphe e-gude akpu nkephe; ndu egude ẹji; ndu abukpooruro ẹta be ẹphe e-gude akpu nkephe. ¹³ Obenu l'onnyemonye be aa-maru g'iphe, o gude kpua nkiya du-be ree mboku ikpe ono, Chileke e-woru iya tya jala onoya. L'oku, e-tsu mboku ono be bu o - tsuchaa; aa-huma ozi, onnyemonye jeru iphu. Oku ono e-tsu iya hua ya ama goshikwanu g'ọ gbaru. ¹⁴ Onye oku ekeduru iphe, o gude kpua ọlo l'eli ọkpa-ọlo ono; Chileke ebua ya nggo. ¹⁵ Onye oku keru nkiya; l'ọlaaru iya l'iswi; yebedua l'ishi onwiya b'aa-dzotakwa-a; ọle adzota nkiya a-dutabewa g'onye a lofutaru l'oku enwunwu.

¹⁶ ?Unu ta amadu l'unu bu eze-ọlo Chileke; le Unme Chileke be bu ebubu l'ime unu? ¹⁷ Onye emebi eze-ọlo Chileke be Chileke e-mebyikwapho. L'eze-ọlo Chileke dukwa nsọ; ọ buru unubedua gedegede bu eze-ọlo iya ọbu.

¹⁸ G'ọ tọ dukwa g'unu ha onye anọduje agho-pheru onwiya ugho. G'onye ari le ya maru iphe l'ogbo ọwa-a; hakwaa egube oriri ono bya aburu onye-eswe; e - mechaa g'oo-buru onye maru iphe ọkpobe amaru. ¹⁹ Kele iphe, ndiphe guberu mmamiphe le mgboko-a be bukwa iphe-eswe l'iphu Chileke. L'e dekwaru l'ekwo-opfu Chileke su: "Oo Chileke bu onye anmataje ndu kwaru ẹnya le nkwa menya phe." ²⁰ A bya edekwaa ya pho l'ekwo-opfu Chileke su: "Nnajiuphu makwaru-a l'egomunggo ndu maru iphe bu mkpokpo iphe." ²¹ Oo ya bu; g'ọ tọ dukwa onye e-gudeje nemadzu aba abaa. L'e - pfujekpoo ya nu epfupfu; iphemiphe tukokwaru buru iphe unu iphe unu; ²² me Polu-o; me Apolosu-o; mekpoo Pyita-o; mgboko l'ophu; me ndzu me onwu. Iphe nta-a me iphe e-me l'iphu; iphemiphe ono tukoru bukotaru iphe unu. ²³ Unubedua tukokwanu bukotaru iphe ke Kéreshi; Kéreshi bukwanuru ke Chileke.

4

Iphe ndu-ishi-ozí Kéreshi egoshi anyi

¹ Su-a; unu te edobejekwa anyi g'anyi bu ndu ọzo gbahaa ndu-ozí Kéreshi; ndu Chileke yeru g'ẹphe letaje ẹnya l'opfu Chileke ono, bu opfu ọphu Chileke shi domia edomi ono. ² Iphe, eele ẹnya iya l'eka onye eleta ndu-ozí ẹnya bu g'ọ buru onye e gude ire iya ẹka. ³ Mu ta akpakwa ishi l'unu

doberu mu nno; ọzoo lẹ nemadẓu kperu mu ikpe k'ozì, mu jeru; mbèdua l'onwomu ta adùkpokwanu teke mu sùjeru l'ọ waa gẹ mu dọ; ⁴ o noo kẹle ọ tọ dudu iphe, mu hùmaru onwomu l'ẹhu, bụ iphe, mu a-sù l'o noo ẹka mu shiswewaru ọzo; ọle ọ tọ bukwa iphe ono goshiru lẹ mu kpefuwaru. Ọo Nnajiuphu bụ onye e-kpe mu ikpe. ⁵ Ọo ya bụ g'unu ta adushi onye unu a-nọdu anmawa ikpe l'ẹbe 'oko rwu teke aa-nma ikpe; ikpe bụ teke Nnajiuphu a-bya; l'o kpee ya. Noo teke oo-wofuta iphe, e shi domia l'ọchii bya edobe l'ìphóró; l'ọ bya eworu iphe, amadụ chiru k'ememe, bụ iphe, dọ iya l'ọkpoma; woru tọa jala. Noo teke Chileke a-ja onyemonye ajaja, rwuberu iya nù.

⁶ Ụnwunna mu; ọ kwa g'e-shi g'o doo unu ẹnya bẹ mu gude woru iphemiphe ono dobe l'ẹhu mu lẹ Apọlosu; g'unu anwuta iphe ono, e pfuru sù: "Unu te etsoghatajẹkwa iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke." Sù-a; g'ọ tọ dukwa g'unu ha onye egudeje onye lanu eku onwiya; woru onye ọphu nmaa phulaphula. ⁷ Sù-a; ?bụ onye mekpọoru ngu ì ka onye ọzo? ?Bụ g'unu bẹ ì nweru 'abudu iphe, Chileke nuru ngu? Eshinu ọ bụ Chileke nuru ngu iya; ?denukwanu g'o gude ì gbẹ gude iya eku onwongu g'ọ -bụ l'ọ tọ bẹdu iphe, a nuru ngu anunu?

⁸ Ẹpho gbẹ jichaakwanu unu! Unu gbẹkwa nwekọtawaru nù iphemiphe; bụchawaru nù ndu eze; ẹbe anyibedua abudu. Ọ dukwa ree. Ọ gbẹkwanu dọ mu g'a sù l'unu bụchawaa eze ọbu; mẹ anyi abya g'anyi l'unu tuko buri iya. ⁹ Obenu l'ọ dukwa mu g'anyiibe ndu-ishi-ozì Kéreshi bẹ Chileke woru dobe l'ìkpazụ. Anyi nọwaa gẹ ndu e doberu k'apfu-gbu; mbụ g'anyi buri iphe, mgboko mgburugburu, a-byajẹ ahuma ahuma; mbụ ndiphe mẹ unwu-ojozi-imigwe. ¹⁰ Anyi gude opfu ẹhu Kéreshi buri ndu eswe; unubèdua gbẹwanu l'ẹka Kéreshi buri ndu maru iphe. Anyi dọ arwuhu; obenu l'unubèdua gbenu shihu ike! Anyi bụ ndu a nmaru phulaphula; obenu l'unubèdua bẹ a gbẹ kwabẹ ùbvù. ¹¹ Sù-a; ẹgu anọdujekwa agụ anyi; mbukwa byasu nta-a; ẹgu mini nọdu anọduje agụ anyi; anyi nọdu anma nkirika ẹkwa; a nọdu etsu anyi iphe; anyi tsoru ẹkameka aghaphe; ọphu anyi enwedu unuphu. ¹² Anyi gbẹ gude ẹka anyi ese akanya g'anyi e-meje anu onwanyi nri. Teke a turu anyi onu; anyi agoru onu-oma nù onye ọbu. A -nọdu akpa anyi ẹhu; anyi ataru iya nshi. ¹³ Teke e pfubyishiru ẹpha anyi; anyi epfuru opfu bẹlebele nù onye ọbu; anyi gbẹ bya abụwaru ikpọzu kẹ ndiphe; mbụ iphe, dọ ideyideyi, e gude ẹza zafu l'ẹkameka; byasu l'eswe, dọ gẹ ntanu-a.

¹⁴ Iphe, mu ederu unu iphe-a ta abụkwa g'o mee g'iphere dū unu. Ọ kwa ẹka bẹ mu alọru unu lẹ nchị; l'unu bụ ụnwu mu, mu yeru obu. ¹⁵ L'unu -nwechakpọkwaaru m'obeta ọ bụru ụnubuku ndu eleta unu ẹnya l'ụzo kẹ Kéreshi; nna unu ta adụkwa igwerigwe. Ọ kwa mbẹdua bụ nna unu, nūru unu ndzụ, shi l'ẹka Kéreshi; eshinu ọ bụ mbẹdua byaru ezia unu ozi-oma ono. ¹⁶ Noo g'o gude mu nọdu arwọ unu arwọrwo sụ; jiko unu tsoru ẹka mu. ¹⁷ Ọ kwa iphe ono meru g'o gude mu zia Timoti sụ g'ọ byapfuta unu. Timoti ono bẹ eshinu mu ziru iya etso Nnajiuphu bẹ ọ bụwaa nwa mu, mu yeru obu; tẹme ọ bụru onye goshiwaru lẹ ya gbaru gẹ mu gude ire iya ẹka. Sụ-a; g'ọ byapfuta unu bya anyatabaaru unu gẹ mu egudeje etso ụzo kẹ Kéreshi ono; mbụ gẹ mu ezije iya l'iphe, bụkpoo Chiochi g'ọ ha l'ekameka.

¹⁸ Ọ dūru ndu gbẹ hawaru nū eku onwophẹ; g'ọ bụ lẹ mu ta abyadū alwabaa azū lẹ ndu-unu. ¹⁹ Ọle a taa nọdu ọdu; mu abyapfuta unu; mẹ Chileke kwenu. Noo teke mu a-huma iphe, ndu ono, eku onwophẹ ono a-dū ike mee; tọ ẹphe bụ ọ-pa-ọnu. ²⁰ L'iphe, bụ lẹ Chileke bụ eze ta abụkwa opfu, eepfu l'ọnu; ọ kwa iphe, gude ike ere ire. ²¹ ?Bụ ole ka unu ree? ?Mu gude ẹchachi byapfuta unu? ?Tọ gẹ mu gude obu-iphóró waa ewoze onwonye alị bya?

5

Urwu-alị, haru dū lẹ Chiochi

¹ Sụ-a; mu anụkwa l'unubẹ ndu Chiochi haru arwụ urwuali. L'ejo urwuali, unu haru arwụ dū-be ẹji; k'ọphu bụ lẹ ndu 'amadū ekemu Chileke ta atụkpodanu ama ememe iya; kẹ gẹ nwoke duta nyee nna iya wata alulu. ² Unu nọdu ekukwaphọ onwunu; ọ bụru iphe, unu gege agbẹ agu aphụ. Unu wuchikwaa onye ono ewuchi; g'ọ tọ nọduhekwa l'echilabọ unu. ³ L'a makwaru-a lẹ mu ta anọdu l'ẹka unu nọ ono; k'ọphu unu ele mu ẹnya; obenu l'obu mu nọkwa-a l'ẹka unu nọ. Noo g'o gude mu gude ike kẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi nmaa onye ono, meru ẹbyi ono ikpe g'ọ bụ lẹ mu l'unu nọ l'ẹka ono. ⁴ Sụ-a; unu -nọkobeepfo; teke ono obu mu anọdukwapho l'ẹka ono, unu nọ ono; ike kẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu a-nọdukwapho l'ẹka ono, anyi nọ ono; ⁵ unu woru onye ono ye Nsetanu l'ẹka g'o mebyia ogwehu iya; l'o noo iphe, gbaru iya nū bụ ono. Ọo ya bụ gẹ Chileke a-dzọ ndzụ iya mbọku, Nnajiuphu a-bya.

⁶ Sụ-a; ekuku, unu eku onwunu ta adụkwa ree. ?Unu ta amadū l'ọo nwọchileka iphe, ekoje buredi bẹ asujeru ekoli

ishì buredì ophu? ⁷ Unu tọ nwèhu sashia akahù iphe-ekoje-buredì onò, g'unu abùru buredì òphúú, e te eyeduru iphe, ekoje buredì. Noo kẹlẹ nwaturu Ojeghata onò, bụ Kéreshi bẹ e gbuakwaru. ⁸ Nta-a buakwaa g'anyi wata abọ ọbo-iphe onò g'ọ gbaru. G'anyi te egudekwa buredì ophu akahù iphe-ekoje-buredì onò dū, bụ iya bụ ejo-iphe yẹe iphe-ashì gude bọo ya. Ọ kwa g'anyi gude buredì ophu iphe-ekoje-buredì adudu ililekpọo bọo ya, bụ iya bụ anọdu ndzụ ophu ntucha adudu ilile waa l'eme ire-lanụ.

⁹ Mu dehaakwaru unu ẹkwo sù unu g'unu lẹ ndu eme kẹ nwoke mẹ ndu eme kẹ nwanyị te emegbajekwa. ¹⁰ Ndu mu epfuru unu ta abukwa ndu 'amadụ Chileke, eme ẹgube iphe onò; ọzoo l'ọo ndu ẹnya-pfurupfuru; ọzoo ndu ana nfu; ọzoo ndu agwo nshi. Ndu k'ono bẹ unu -jeshia pẹ ezeru; buanaa iphe, gbaru unu l'ememe bụ g'unu lufuepho lẹ mgboko alufu ophu. ¹¹ Iphe, mu shi epfu bukwa g'unu bujeru ubara yeru onye kuru onwiya nwanna tẹme ọ gbẹ eme kẹ nwanyị; ọzoo eme kẹ nwoke; ọzoo nweru ẹnya-pfurupfuru; ọzoo l'ọo gwọ nshi; ọzoo l'ọo onye evu onye ọzo nvu azụ; ọzoo l'ọo onye angugharu mẹe ẹka; ọzoo onye ana nfu. Ọo ẹgube onye onò bẹ mu sukwarupho g'unu l'iya te erigbajeshi nri.

¹² Ọ -buru kẹ ndu amadụ Jizosu; ?nkemu bụ l'ole; k'eje pẹ anma ikpe? ?Tọbudu ndu ophu nọ l'ime Chiochi bẹ ọ gbaru anyi l'ekpe ikpe? ¹³ Obenu lẹ ndu ophu anọdu l'ime Chiochi bụ Chileke e-kpe pẹ ikpe. Ọo ya bụ lẹ-a; "Unu chifujekwa onye njo l'echilabọ unu."

6

Agbaru unwunna ẹkwo

¹ ?Denu g'o gude ọ nọdu abujeru teke ọ bụ l'o nweru g'unu ha onye opfu adaru yẹe nwibe iya; l'ọ gbẹ parụ iya jepfushia ndu apfubeduru ẹka ọto g'ephe kpee; ephe ta apapfudu iya ndu-nsọ ibe pẹ? ² ?Unu ta amadụ l'ọo unubẹ ndu-nsọ bụ ndu e-mechaa kpee ndiphe l'ophu ikpe? Eshinu ọ bụ unu e-kpe ndiphe l'ophu ikpe; ?unu ta akabedu sūru ekpe unwu iphiriba ikpe onoya? ³ ?Unu ta amadụ l'ọo anyibedua bẹ l'e-mechaa kpee unwu-ojozi-imigwe ikpe? Ọ buchiaru nū opfu k'eliphe bẹ unu ta adudu ike kpeshia. ⁴ Ọ -buru l'ẹgube opfu onò duru unu; ?denu g'o gude unu gbẹ ewotajẹ iya eje edoru ndu unubẹ Chiochi sūru l'ọ tọ dudu iphe, ephe bụ? ⁵ Iphe, mu gude epfu iphe-a bụ g'iphere iya dū unu. ?Tọ dukpodaa g'ọ ka mma l'ọo onye lanụ l'echilabọ unu; bụ onye maru iphe k'ophu odojeru unubẹ unwunna onò opfu? ⁶ Ọ gbẹ

abujeru nwanna -gbeshi l'oo-je agbaarū nwanna iya ẹkwo l'iphu ndu ta amadū Chileke.

⁷ Agba ẹkwo ono, unu anọduje agbaru nwibe unu ono buakwaa iphe, dū ẹji bẹ unu anọduje emeta ekpu onwunu. O shitachia ono; ?bū gūnu kparū iphe, unu ta adūjedu ike taa nshi mẹ e -mee unu ẹji? ?Tọ kachidaa ree g'ọ buchiaru l'ọo unubẹdua bẹ onye ọzo gbẹchia gude ụgho emekputa? ⁸ Unubẹdua l'onwunu gbẹ anọduje eme nwibe unu ẹji; gude ụgho eme nwibe unu iphe, apfuduru-oto; l'ẹka nwibe unu ono buhukwapho unwunna unu. ⁹ ?Unu ta amadū lẹ ndu apfubeduru-ẹka-oto bẹ ụzo aduduru l'ẹka Chileke bụ eze? Unu te ekwekwa g'e duru unu ghaa ụzo. Ndu ụrwuali; mẹ ndu agwọ nshi; mẹ ndu eri ogori; mẹ onye nwoke arajẹ nwoke ibe iya; ¹⁰ mẹ ndu-oshi; mẹ onye ẹnya-pfurupfuru; mẹ ndu angughajeru mẹ ẹka; mẹ ndu evuje nvu azụ; mẹ ndu ana nfu; ta adukwa g'ephe ha mẹ onye lanu, abahu l'ẹka Chileke bụ eze. ¹¹ Ọ buru g'unu shi haru duchaa bụ onoya. Obenu lẹ Kéreshi safuwaru unu iphe-ẹji unu; bya emee unu ndu kẹ Chileke, dūberu Chileke ree. Ọ buru l'ẹka Jizosu Kéreshi, bụ Nnajiuphu waa l'ẹka Unme-dū-Nso bẹ Chileke shi gwa unu lẹ ndu pfuberekoto l'iphu iya.

Ehu ngu l'ophu bu kẹ Chileke

¹² "Iphemiphe bẹ a haru mu ụzo gẹ mu meje g'ọ dū mu." Ọle ọ tọ bukwanu iphemiphe bẹ bụ mu -mee ya l'ọ dūru mu lẹ ree. "A haru mu ụzo gẹ mu meje iphemiphe g'ọ dū mu." Ọle mu tee kwekwanu g'ọ dūru iphe, e-wota mu mee gẹ mu buru ohu iya. ¹³ "Nri bẹ e mekwaru g'ọ lajẹ l'epho; bya emee epho gẹ nri lajẹ iya." Ọle Chileke e-mechakwanaa tuko ephenebo mebyia. Iphe, Chileke medoru ogwehu ta abukwa g'e gude iya pharwushije onwonye; ọ kwa Nnajiuphu, bụ Jizosu bẹ o medoru iya; tẹme Nnajiuphu l'onwiya bukwarupho Nnajiuphu k'ogwehu. ¹⁴ Chileke kuliru Nnajiuphu o shi l'onwu teta dzuru ndzu; ọ bukwarupho nno bụ g'oo-gude ike iya kulia anyibedua.

¹⁵ ?Ọ dū g'unu ta amadū l'ogwehu unu bụ mpfukata ehu Kéreshi? ?Denu gẹ mu a-gbẹ wota mpfukata ehu Kéreshi jeye l'ehu nwanyi ukpara? Tuswekwa! ¹⁶ ?Unu ta amadū l'onye jepfuru nwanyi ukpara bẹ ye l'iya tugbawaru buru onye lanu? Eshinu e pfuru su: "Ephenebo l'a-buru onye lanu." ¹⁷ Obenu l'onye yee Nnajiuphu, bụ Jizosu tugbaakwanaru bẹ ye l'iya bukwapho onye lanu lẹ Unme Chileke.

¹⁸ Unu buru ubara yeru apharwushi onwonye. Iphe, bukpoo iphe-ẹji ọzo, eemekpoo ememe ta adukwa ophu

emebyi anụ-ẹhu nemadzụ; obenu l'onye apharwushi on-wiya l'emebyi anụ-ẹhu iya. ¹⁹ ?Unu ta amadụ l'ogwehu unu bu eze-ulo ke Unme-du-Nso ono, bu l'ime unu ono; mbu Unme-du-Nso ono, unu nataru l'eka Chileke ono? Noo g'o gude ebe o buedu unu, nwe onwunu. ²⁰ Unu buwaa aswa, Kereshi zuru azuzu. Oo ya meru g'o gude unu je l'egude ogwehu unu ekutse Chileke.

7

A bya le k'alu nwanyi

¹ A bya abya le k'iphe ono, unu deru mu l'ekwo-ozu ono. Iphe, du ree bukwa ge nwoke te ejejeshi alu nwanyi. ² O buwaa g'o to me g'amadu wata eme ke nwanyi meru g'o gude mu su: ge nwoke l'ehu l'ehu lutaje nwanyi k'eka iya; nwanyi nonu eje aluru ji k'eka iya. ³ Ge nwoke lajeru nyee ya l'ulo g'o gbaru iya eshinu oolu iya alulu. Nokwapho ge nwanyi a-lajeru ji iya l'ulo g'o gbaru iya l'oo ya bu ji iya. ⁴ Le nwanyi, aalu alulu te enwekwa ehuru iya. O kwa nwoke nwe ehuru nyee ya. Nokwapho g'ehuru ke nwoke 'abukwa iya pho nwe iya. O kwapho nwanyi nwe ehuru ji iya. ⁵ Ge nwoke ta ajikajekwa ejepfu nyee ya; ophu nwanyi ajikajekwa ji iya; gbahakwa l'unu chiru iya achichi su l'oo g'unu haa onwunu ke nwateke ono; k'ophu unu e-woru uche dobe l'epfu anu Chileke okpobe epfufu. Ole teke unu tuburu k'epfu anu Chileke obu buwekwapho; unu watakwa akwakwa ozo; o -nonyakwaa Nsetanu kwaru unu ye l'iphe, du eji opfu l'unu ta adudu ike esede onwunu.

⁶ Ole iphe-a, mu epfuru unu-a bukwa kele mu kwetaru g'o du egube ono; o to bukwa l'oo ekemu, a turu atutu dobe. ⁷ Le mu -jeshia epfufu; bukwa iphe, dukporo mbedua ree bu g'a su l'onnyemonye du-dzuru ge mu du-a; obenu l'onnyemonye nwekotaru iphe-oma, du ichi, Chileke seru ye iya l'eka; onye nkiya adu egube-a; onye ophu nkiya aduro g'oo-du.

⁸ Su: o -buru ke ndu ta aludu ji me ndu ta aludu nwanyi; me unwanyi ophu ji phe anodu; ndu k'ono be iphe, mu epfuru phe bu l'o duru phe ree g'ephe noduepho ta aluhe ji; ebe nwoke aluhe nwanyi; nodu ge mu no-a. ⁹ Ole o -buru l'ephe taa dudu ike emekota iya; ge nwoke lukwaa nwanyi; ge nwanyi lukwaru ji. L'ono kakwapho mma eme l'anodu taahaa nshi okpehu l'iphe, agushi phe ike.

¹⁰ O be le ndu ophu aluwaanu be mu aturu ekemu su; ge nwanyi b'adukwa teke oo-lufuje libe ji iya. Mbu l'o to bukwa mu aturu ekemu obu; o kwa Nnajiuphu anyi, bu Jizosu. ¹¹ Teke o bukwanu l'o lufuru; ge nwanyi obu

kwakwa b'alụ ji ọzo; ọdumeka g'ọ laphukwa azụ gẹ yẹle ji iya doshia. Gẹ nwoke ta adukwa teke ọo-chifuje nyee ya.

¹² A bya lẹ ndu ọphu phoduru nụ mu sụ-a; ọwa-a bukwa mu epfu iya; ọ tọ bukwa Nnajiuphu; teke ọ bu l'onye kweru kẹ Kéreshi alụ nwanyị, te ekwedu kẹ Kéreshi; g'onye ono ta achifukwa iya mę ọ -buru lẹ nwanyị ọbu kweru-a lẹ yẹ l'iya a-tuko-a nọdu alụ. ¹³ Ọ -bukwanuru l'ọo nwanyị, kweru kẹ Kéreshi alụ nwoke, ekwedu kẹ Kéreshi; gẹ nwanyị ọbu ta alufukwa l'ibe ji iya ọbu; mę ọ -buru lẹ nwoke ọbu kweru-a lẹ yẹ l'iya a-nọdu alụ. ¹⁴ Kẹle nwoke, ekwedu kẹ Kéreshi bya alụ nwanyị, kweru kẹ Kéreshi bẹ shiakwaa l'ẹka nyee ya bụwaru kẹ Chileke. Nokwaphọ gẹ nwanyị, ekwedu kẹ Kéreshi bya alụ nwoke, kweru kẹ Kéreshi shiakwaphọ l'ẹka ji iya bụwaru kẹ Chileke. Ọ -bụ l'ọ tọ dụ nno mę unwu unu phẹ abujeru ndu aasọ nsọ; obenu lẹ nta-a bẹ ephe dukota nsọ. ¹⁵ Teke ọ bu l'onye ọphu ekwedu kẹ Kéreshi bẹ sụru lẹ ya ta aludedu; g'ọ hakwaa. Onye nwoke ọzoo nwanyị kweru kẹ Kéreshi ono bẹ e tee kebutaekwa ekebuta; eshinu Chileke kuru anyi g'anyi buru lẹ nchị-ọdu-doo. ¹⁶ Mbụ-a; gube nwanyị, alụ ji; ?denu g'ishiru maru l'e tee shidu ngu l'ẹka dzọo ji ngu? Tọo ?denu gẹ gube nwoke meru maru l'e tee shidu ngu l'ẹka dzọo nyee ngu?

Aadu gẹ Chileke doberu onye

¹⁷ Ọo ẹpho g'onyenonu mejeepho iphe, Chileke keru nụ iya g'ọ meje; mejekwa iya phọ gẹ Chileke sụru g'ọ meje iya teke o kuru iya. Ono bu ekemu, mu atụ edoberu iphe, bukpoọ Chiochi, nọ l'ekameka. ¹⁸ Mbụ l'iphe, mu epfu bụ; g'onye buru úbvù teme e kua ya te ejeekwa eme onwiya onye e buduru úbvù. G'onye ebuduru úbvù te ejeekwa ebu úbvù. ¹⁹ Kẹle e buru úbvù l'e te ebuduru te enweddu iphe, ọ bu l'iphu Chileke. Iphe, bu iphe bu g'e meje iphe, Chileke karu sụ g'e meje. ²⁰ Ọo ya bu g'onyenonu dujeepho g'ọ dụ teke Chileke kuru iya. ²¹ Teke ọ bu l'ị bu ohu teke Chileke kuru ngu; ta ayọekwa ọshi. Gbahakwa l'ị maru ọzo, ii-shi gbaa onwongu; g'i menaa ya nweru onwongu. ²² L'onye Chileke kuru; ọ bya yẹ Kéreshi bya atugba; teke onye ono bu ohu; g'onye ono nyatakwa lẹ Nnajiuphu tọwaru iya l'egbu, iphe-ẹji keru iya. Nokwaphọ g'onye 'abudu ohu teke Chileke kuru iya byawaru bya aburu ohu Nnajiuphu, bu Kéreshi. ²³ Unu bukwa aswa, Kéreshi zuru azuzu. Ọo ya bu; unu ta laekwa azụ je aburu ohu kẹ ndu mgboko-a. ²⁴ Unwunna mu; g'onyenonu jiko dujeekwapho g'ọ dụ teke Chileke kuru iya; g'onye ono nọduakwaro l'atugba, yẹle Chileke tugbaru.

Ndu ata aludu alulu

²⁵ A bya l'ẹhu k'unwanyi, ata aludu ji me unwoke, ata aludu nwanyi; o to dudu ekemu, mu a-su le Nnajiuphu turu doberu unu. Obenu le mu e-ye onu, rwuberu mu nu; eshinu e shiwaa l'obu-imemini ophu Chileke aphuru mu; mu buru onye goshiwaru l'o gbaru g'unu gude ire mu aka.

²⁶ Oo ya bu l'iphe, mu arikuwa bu le ge mkpawere habe shii nta-a be iphe, kakwa ree bukuwa g'onyenonu noduerupho onwiya g'o no. ²⁷ Teke iluwaa nwanyi; ta achifukwa iya. O bukwawanuru l'i ti luda nwanyi; te jeekuwa aluta. ²⁸ Ole o to bukuwa eme iphe-eji me i -je alua nwanyi. Teke o bukwanu le nwamgboko jeru je alua ji; o to bukuwa iya pho eme iphe-eji. O kwa l'iphe, o bu bu le ndu alu nwanyi me unwanyi, alu ji be vu iphe-ehuka ke mgboko-a l'ishi. Ophu o dukwanu mu g'a su l'unu dabaru l'iphe-ehuka, du nno.

²⁹ Mbụ l'iphe, mu epfu unwanna mu; bu le mboku abvukwa. Ge ndu alu nwanyi shiepho nta-a metajekpooro g'ephe ta aludu nwanyi. ³⁰ Ge ndu aphu tsoru metajekpooro g'o to dudu iphe, atsu phe l'ẹhu. Ge ndu ẹhu atso utso mejekpooro g'ẹhu ta atso du phe. Ge ndu nweru aswa, ephe azu metajekpooro g'o to dudu iphe, ephe azu. ³¹ Temе ge ndu emekpo o iphe, ephe eme le mgboko-a metajekpooro g'o to dudu iphe, iphe ono bu. Le mgboko-a, du g'o du-a ta aduekwa g'oo-no-beru.

³² Ole iphe, mu eme ge mu karu unu bu g'unu haa ayo-phe oshi. Iphe nwoke, ta aludu nwanyi a-nodu epfu buepho ge ya e-me jeeru Nnajiuphu, bu Jizosu ozi, bu iya bu ge ya e-me meje iphe, jiru Jizosu ephe. ³³ Obenu l'onye alu nwanyi be l'ayo oshi iphe mgboko, bu iya bu ge ya e-me meje iphe, jiru nyee ya ephe; ³⁴ shi nno chita iphe labo ari. Nokwapho ge nwanyi, ata aludu ji me nwamgboko, ta aludu ji du bu onoya; iphe, ephe eyejeru ẹhu bukwapho g'ephe e-me jeeru Nnajiuphu ozi; g'ephe e-me wota ẹhu phe me oriri phe doberu Chileke iche. Obenu le nwanyi, alu ji be iphe, ooyo oshi iya bu oshi iphe mgboko, bu iya bu ge ya e-me mee iphe, jiru ji iya ephe.

³⁵ Su-a; iphe, mu gude epfu iphemiphe-a bukuwa le mu eme ge mu yeru unu aka. Mu te emekwa ge mu sede unu. O chikwaa iphe, mu eme bu ge mu mee g'unu meje iphe, pfuru nhamunha, gbaru unu l'ememe; g'o to du iphe, a-nafuje unu egomunggo l'eje ozi Chileke ono.

³⁶ Teke o bu le nwoke, eje alu nwanyi nonyaru bya emeahaa umere egoshi le nwanyi ono agushikpowa iya ike; teme nwamgboko ono kajiwaa akaji; o duwaa nwoke g'o lua ya; be o dukwa ree g'ephe lua. O to bukuwa iya eme

iphe-ẹji. ³⁷ Obenu onye obu shihuru ike; o gude obu iya pfua ya pfushia ya ike lẹ yẹe ya taa kwadụ; kele ọ maru l'ọ tọ tsudu iya l'ẹhu; l'ọo-dua ike sede onwiya; ọ tọ dukwa ẹji mẹ onye obu nọdu; ẹbe yele nwanyi ọbu akwadụ. Onye ono mekwaru ree. ³⁸ Oo ya bu l'onye luru nwanyi meru ree. Onye aluduru iya nu kabakwaro eme ree.

Nwanyi, ji iya anohedu

³⁹ Nwanyi, aalu alulu be ji iya nwekwa enwenwe me ji iya -nudukwadu ndu. Mboku, o nonyawaru ji iya nwuhu; e-shi mboku ono be o to duhedu iphe, gude iya go to je aluru onye du iya ree. Ole go lukwaa onye ke Kereshi. ⁴⁰ Obenu l'ehu gege aka iya atso utso ome o haru alu ji ozo. Nokwa ge mube Polu yeru onu bu ono. Mu nodu arikwa le Unme Chileke bukwa mu pho l'ehu.

8

Eri iphe, a gwaru iphe

¹ Onu, mu yeru le k'iphe, a gwaru iphe bu le-a; l'a makwaru-a l'unu suru l'anyi tukoru maru iphe. Egube mmamiphe ono emejekwa nemadzu go ku onwiya; obenu le n-yemobu anoduje emetse emetse. ² Teke o bu l'ọ duru onye arije le ya maru iphe; onye ono teke amarwukwa iphe go gbaru iya l'amama iya. ³ Obenu l'onye yeru Chileke obu be Chileke maru.

⁴ A bya le k'eri iphe, a gwaru iphe mu su; iphe, anyi makpodaru bu l'ọ to dudu iphe, bu iphe, aagwa agwagwa me ilile duru iphe, o bu; mbu l'ọ bukota okorophoo iphe. Anyi makwarupho l'ọ to duedu Chileke ozo, du nu gbahaa Chileke lanu ono kpoloko. ⁵ Kele o duchakpooru nu igwerigwe iphe, eeku agwa, no l'imigwe ozo l'eliphe; g'iphe, e dobegbaaru abaru aja dunaa igwerigwe; teme ndu ophu ekuru nnajiuphu dukwapho igwerigwe; ⁶ obekwanu l'iphe, anyibedua makharu bu le Chileke du nanu kpoloko kpeekpu, bu iya bu Nna, onye iphemiphe shi l'eka; teme o buru iya bu onye anyi no-doru ndu. O bukwarupho Nnajiuphu lanu kpoloko du, bu iya bu Jizosu Kereshi; onye bu iya be Chileke gbẹ l'eka iya mee iphemiphe; teme o bukwaru iya pho be anyi shi l'eka iya nodu okpobe ndu.

⁷ Ole unu maru l'ọ to budu onyemonye marwuru iya egube ono. Ndu ophu egomunggo phe du l'agwa ono mbukwadia ntanu-a; l'erikwadu iya l'ephe eri iphe, agwaru iphe. Iphe ono, ephe eri ono emerwushia phe egomunggo; kele ephe te ekweshiduru ike. ⁸ O to bukwa nri l'e-me g'anyi kabaa akpitaru Chileke ntse. ?Anyi riru

iya-o; ?anyi te eriduru iya-o; anyi taa kakwa ẹji; ọphu anyi a-kakwa ree l'iphu Chileke.

⁹ Ọo phọ g'unu kwabẹ ẹnya g'enweru onwonye unu ono ta aburu ọpfunu ndu ọzo l'okpa, bụ ndu ọphu ekweshiduru ike. ¹⁰ Kele ọ -buru l'onye ekweta iya eshihūduru ike hūmaru gūbe onye ekweta ngu shihuru ike l'ẹka ị nọ l'ulo agwa eri iphe, agwaru iphe; ?ti madu l'i gbẹ eyeru iya okpu-ikike g'o je ase ya onwiya ase wata eri iphe ono, a gwaru iphe ono? ¹¹ Ọ n'iya bụ onye ono, okpobe-opfu ono teke eshihudu ike l'okpoma ono eshi l'amaru iphe, ị maru laaru onwiya l'iswi; mbu nwanna ngu ono, Kereshi nwuhuru l'iswi ẹhu iya ono. ¹² Ọo ya bụ le teke unu meru egube ono be unu meswewaru ununna unu; opfu l'unu mekaru phe iphe l'obu phe ono, dukwadu nyegenyege ono. Ọ kwa iya pho bu l'unu shiwaa l'ehu ununna unu ono meswee Kereshi l'iphe ono, unu meru ono. ¹³ Noo g'o gude mu su: o -shita g'iphe eri l'onu kpata ge nwanna mu mee iphe-ẹji; mu ebuchiẹpho ata anu le phuruphuru gberegedege ge mu ta akporu iya okpa ye l'eme iphe-ẹji.

9

Iphe, rwuberu onye ishi-ozu

¹ Su-a mbedua; ?mu ta abudu onye-ishi-ozu bya aburu onye nweru onwomu; bya egudekwapho ẹnya mu hūma Jizosu Kereshi, bu Nnajiuphu anyi? ?Tobudu unu bu iphe, egoshi ozi, mu no l'eka Nnajiuphu anyi ono jee? ² Mu 'abudu onye-ishi-ozu Jizosu l'ẹnya ndu ọzo; mu aburu iya nu unubedua. Ọo unubedua bu iphe-ohubama, egoshi le mu bu onye-ishi-ozu Nnajiuphu; opfu l'unu byawaru bya aburu ndu ephe le Nnajiuphu tugbaru buru nanu.

³ Wakwa onu, mu eyejeru ndu epfu l'iphe, mu eme ta abudu iya baa: ⁴ Mu asuje phe: ?To rwubeduru mu g'aanuje mu nri waa iphe, aangụ angungu k'ozu, mu eje? ⁵ ?To gbaduru mu eme ge ndu-ishi-ozu ọzo; mbu eme g'unwune Nnajiuphu phe; me Pyita phe? Mbu l'o gbaru ge mu ga luta nwanyi, etso uzo ke Kereshi dujeru eje ẹka mu ejekpo. ⁶ ?Buepho mu le Banabasu kpoloko be l'e-seje akanya nri, anyi e-rije nodu ndu to? ⁷ ?Bu onye ojogu gunu jejeru ogu apfu onwiya ugwo? ?Bu onye kojeru opfu vayinu; o haa eri akporu, shi iya nu? ?Bu onye dobejeru aturu ọphu o ridu iphe, shi iya nu?

⁸ ?O du unu ge mu epfu iphe-a kele ọo iphe, ndiphe epfufe? ?Too ta atukwaru iya pho l'ekemu? ⁹ Noo kele e deru iya l'ekwo ekemu, Chileke turu nu Mosisu su: "Unu te ekechijekwa eswi onu me unu mee ya o nodu azoshiru unu

ẹsua l'ereshi." ?Ọ dọ unu g'ọ bụ eswi bẹ Chileke ayọ ọshi iya ono? ¹⁰ Ọ bụkpokwaa opfu ẹhu anyi bẹ oopfu ono. Ọo anyi bẹ e dedoru iya. Kẹle onye akọ opfu anọduje akọ iya ele ẹnya iphe, o-meta l'ẹka ono. Onye echishi ẹsua l'iphe, ọ kọru anọdujekwapho echishi iya tọgbo ẹnya l'iphe, o-metakwa iya phọ. ¹¹ Anyi kọwaru iphe-ọma, shi l'ẹka Unme Chileke l'echilabọ unu g'aakuje akpuru-iphe l'egu-a. ?Ọ bụ iphe, parụ ẹka mẹ anyi -shi unu l'ẹka kpatajẹ iphe, eele l'ẹnya rije nọdu ndzụ? ¹² Eshinu ọphu unu agbeje kwe l'ọ rwuberu ndu ọzo g'ẹphe rita iphe l'ẹka unu; ?tọ kachidaa anyi erwube g'anyi rita?

Ọ dọchakpoo nno; ọle mu teke atụ-swee ya ama ememe. Ọ chia iphe, mu emejechia bụ nshi bẹ mu atagbuje iphemiphe g'eeshi gẹ mu ta agbẹ egbuchi ọzo ozi-ọma kẹ Kéreshi. ¹³ ?Unu ta amadụ lẹ ndu eje ozi l'eze-ọlo Chileke bụ nri shi l'eze-ọlo Chileke bẹ ẹphe erije? Ndu eje ozi l'ọrun-gweja Chileke nọdu eketajekwapho iphe, e gude gwaa Chileke. ¹⁴ Nokwaphọ gẹ Nnajiuphu tųru ekemu sụ gẹ ndu ezi ozi-ọma rije iphe, shi l'ozi-ọma, ẹphe ezi.

¹⁵ Obenu lẹ mu teke ajị-swee unu ajị iphe, dọ ẹgube ono. Ọphu ọ bụkwa l'ekwo-ozii-a, mu ederu unu-a bụ lẹ mu sųru l'iphe ono rwuberu mu nta. Mbụ-a; ọ kachikwa mu ree lẹ mu nwuhuru; eme l'ọ nweru onye meru g'aba ono, mu abaa ono, buru mkpokoro opfu. ¹⁶ Unu maru l'iphe, mu anọduje aba l'abaa ta abukwaa lẹ mu ezi ozi-ọma ono. Ezi ozi-ọma bụkwa iphe, mu mefutaje. Nshio mu mẹ mu eziduru ozi-ọma ono! ¹⁷ Ọ -buru lẹ mu tųru obu mu onyo ezi ozi-ọma ono; bẹ obunggo iya rwubekwaru mu. Obenu lẹ mu eje iya kẹle ọ bụwaa ozi, e yeru mu l'ẹka. ¹⁸ ?Bụ gunu bụ mu obunggo iya nta? Iphe, bụ mu obunggo iya bụ lẹ mu anọduje ezi ozi-ọma ono; mu ta anatadụ aswa iya, bụ iya bụ iphe, gbaru mu l'ememe l'ozi ono, mu ezi ono.

¹⁹ A makwaru-a l'ọ tọ dudu nemadzụ, aturu mu iphe, mu e-me; ọle mu gudewaa ẹka mu mee onwomu ohu onyemonye; g'eeshi gẹ mu gude ozi-ọma ono kabaa epfubuta igwerigwe nemadzụ. ²⁰ Mu lẹ ndu Jiu nọdu; mu emeahaa umere ndu Jiu; g'eeshi gẹ mu pfubuta ndu Jiu. Mu lẹ ndu gude ekemu buru nọdu; mu emeahaa g'onye gude ekemu buru; k'ọphu mu e-pfubuta ndu gude ekemu buru. ²¹ Mu lẹ ndu ete pfudu k'ekemu nọdu; mu ahaekwapho k'ekemu; egudekpọoro l'a ta haduru mu gẹ mu b'e mee iphe, ekemu Chileke pfuru; obenu lẹ mu gude ekemu Kéreshi buru; g'eeshi gẹ mu pfubuta ndu ete epfudu k'ekemu. ²² Mu lẹ ndu ekweta phẹ dọ nyegenyege nọdu; mu aburu onye ekweta iya dọ nyegenyege g'eeshi gẹ mu epfubuta phẹ. Ọo ya

bù l'iphe, búkpoo iphe, onyemonye bú; mu abùekwarupho iphe ono gẹ mu eshi nno dù ike pfuta ndiphe yeru Kéreshi g'ò dzọọ phẹ.

²³ Iphe, mu gude emekọtakpoo iphe ono bú lẹ mu ese iswi ozi-oma ono; g'eeshi gẹ mu ayiru l'iphe-oma, dù iya nù. ²⁴ ? Unu ta amahaadaa l'a -nọdu agba ọso bẹ a tukoje agba iya; ọle ọo onye lanu kpeekpu emechaje nata obunggo ọso ọbu? Ọo ya bú; g'unu kukebe ẹhu gba ọso ono g'unu aburu ndu a-nata obunggo iya. ²⁵ Onyemonye, búkpoo onye akwako atu ẹgo ọso l'ekukebeje ẹhu esede onwiya l'iphemiphe, oome. Iphe, oosedede onwiya ono bú g'ọ nata obunggo, dù l'ọso ono; mbu obunggo ta adudu g'ọo nọ-beru l'o mebyishihu. Obenu l'anyibe ndu etso Kéreshi esedeje onwanyi g'anyi anata obunggo ọphu a-nọwaro jasụ lẹ tuutuutu lẹ mimiimii. ²⁶ Noo iphe, meru g'ọ gude mu nọdu agba gẹ mu gbarwua ẹka a kparu mu oke gẹ mu gbarwua. Ọ búkwarupho iphe ono meru g'ọ gude ọphu mu etsudu ẹka g'onye etsu pherephere ẹka. ²⁷ Ọ chia iphe, mu emeje bú lẹ mu etsuje onwomu iphe; tsushia ya ike k'ọphu mu e-sede onwomu ọkpobe esede; g'ọ tọ buru mu -pfutachaa ndu ọzo yeru Kéreshi; e -mechaa mu a-gbẹ buru onye ọphu Chileke ajika ajika.

10

Anma okwa

¹ Sù-a; unwanu mu; unu nyatajẹkwa g'ọ nwuru nna anyi oche phẹ. Lẹ g'ẹphe hakọtakpoo bẹ nọkotaru lẹ mkpula urwukpu ono. G'ẹphe ha jekota ije l'ali ọkponku ono gude ghaa eze mini ono. ² G'ẹphe ha bẹ Chileke gude urwukpu ono waa eze-enyimu ono mee baputizimu g'ẹphe buru ndu etso Mosisu. ³ G'ẹphe ha rikotaru udu nri lanu ono, shi l'imigwe ono ⁴ bya angukotakwapho mini ono, shi l'ẹka Unme Chileke ono. Kele ẹphe nguru mini, shi lẹ mkpuma ono, a ta humajedu l'anya ono. Mkpuma ono bú iya bú Kéreshi. Ọ buru mkpuma ono bẹ tsoru phẹ nù ono. ⁵ Ọo l'ọobu; ndu ọphu mechaaru mee iphe, ejiduru Chileke ẹpho mechakwaarú ka shii. Ndu k'ono bẹ ishi phẹ tuphashihururo teke ẹphe noro l'echiegu.

⁶ Sù-a; iphemiphe ono tukokwaru buru iphe, alo anyi ẹka lẹ nchi g'anyi gude kwaa ẹnya; g'egu eme ejo-iphe ta agujeshi anyi g'ọ guru ndu ono. ⁷ Unu ta agwajẹkwa iphe; l'ọ kwa g'ẹphe haru mee teke ndiche ono, bú iya bú iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke sù: "Ndu Ízurelu dọru eri nri; bya angu mee; emechaa ẹphe wulihu meahaa emereme."

⁸ G'anyi te ejekwa eme kẹ nwanyi ọzoo kẹ nwoke g'ẹphe

hakwarupho mee; e mechaa unu unu nemadzu ukporo labo l'iri l'ẽsaa l'umadzu ukporo iri nwushihukota l'akpuru ẹnyanwu lanu. ⁹ Ophu anyi ahukwa Nnajiuphu ama, bu iya bu g'ephe haru hua ya teke ndiche ono; agwo tagbushia phe. ¹⁰ Ophu unu agujekwa aphu; g'ephe hakwarupho gua ono; ojozi-imigwe bu O-gbu-nemadzu, shi l'eka Chileke bya eworu phe gbushia.

¹¹ Su-a; iphemiphe-a mekotaru l'ehu phe g'o buru iphe, e gude amaru anyi okwa; teme e deshia ya l'ekwo g'o buru iphe, e gude ezi anyi iphe; mbu anyibe ogbo owa-a, buwaa teke iphemiphe e-meɛbekota-a.

¹² Oo ya bu; g'onye riru le ya pfushiru ike pfukwaru kwabe ɛnya; a-nonyaa o daa! ¹³ L'o to dukwa ohtama, byapfutajewaru unu, 'abudu egube ohtama, abyapfutajekwapho ndu ozo. Obenu le Chileke bu onye emeje iphe, o suru l'oo-me. O to kwedu g'a hua unu ama hughata iya g'ike unu ha; o chia le teke aahu unu ama ono be oogoshikwapho unu uzo, unu e-shi nahu ohtama ono. Oo ya bu g'unu adu ike tagbua ya le nshi.

¹⁴ Noo ya bu le-a; ndu mu yeru obu; unu nahu egwe eja. ¹⁵ O kwa opfu, eepfujeru onye nweru egomunggo be mu epfuru unu-a. Unu leanaro ɛnya l'iphe ono, mu epfu ono. ¹⁶ Okoro onu-oma ono, anyi tukoru ago anyata nri Nnajiuphu ono, bukwaphe iphe, anyi ekele Chileke ekele iya ono; ?to budu mee Kereshi be anyi gba mba l'okoro ono? Too; buredi ono, anyi awashije ata ono; ?to budu eh Kereshi be anyi tukokwarupho gbaru mba ono? ¹⁷ Eshinu o bu buredi lanu du be anyi tukokwaru buru eh lanu; obeta o buru l'anyid du igwerigwe; eshinu anyi tukoru erigba buredi lanu ono.

¹⁸ Unu leanaro iphe, ndu Izurelu emeje. Iphe, bu ndu taru anu ono, e gude bya egweeru Chileke ngweja l'orungweja ono; ?ephe ta abuada ndu eje ozi l'orungweja obu? ¹⁹ ?Bukwanu gunu be mu eme ge mu pfua? ?Bu l'o duru iphe, obu mbu iphe, aagwa agwagwa; ozo iphe, a tushiru l'iphe too? ²⁰ Waawakwa! Iphe, mu epfu bukwa le ngweja, ndu ta abudu ndu Izurelu egweje bu obvu be ephe egweru iya. O to budu Chileke. Ophu mu ekwekwanu g'unu l'obvu tugba buru nanu. ²¹ Unu ta abyakwa l'a-nodu angu iphe, shi l'okoro ke Nnajiuphu bya angukwapho ophu shi l'okoro k'obvu. Nokwapho g'unu ta abyadu l'a-nodu eri nri le teburu ke Nnajiuphu bya erikwapho le teburu k'obvu. ²² ?Anyi agbe kpata Nnajiuphu eko okophoo? ?O du unu g'anyi ka Chileke ike?

Eme iphe m'obvu nwune ngu

²³ Iphemiphe bẹ a hakwaru ọzo g'e meje; ọle ọ tọ bukwanu iphemiphe bu e -mee ya l'ọ duru onye meru iya nū lẹ ree. A hakwaru ọzo g'e meje iphemiphe; obenu l'ọ tọ buda iphemiphe l'emetseje onye eme iya nū emetse. ²⁴ G'ọ tọ dukwa onye anodu achọ iphe, a-duru iya lẹ ree. G'onyenonu chojechia iphe, a-duru ndu ọzo lẹ ree.

²⁵ Iphe, bukpuo anu, i zuru l'aswa; tajeje ya pho; te ejekwa akpa ishi eka o shi; g'obu etee jedu ngu anma ikpe. ²⁶ "Lẹ mgboko l'ophu; mę iphe dukota iya nū; bukotakwa kę Nnajiuphu, bu Chileke."

²⁷ Teke onye te ekwedu kę Kereshi ziru ngu lẹ nri; i kweta l'ii-je; riękwapho iphemiphe, e doberu ngu g'i ria. B'ajikwa aji; m'obvu obu anma ikpe. ²⁸ Obenu ọ -buru l'ọ duru onye tufuru onu su ngu: "Iphe-a bukwa iphe, a gwaru iphe"; te erikwa iphe obu; m'obvu onye ono, pfuru ngu iphe onoya; mękwapho m'obvu obu anma ikpe. "Kęle eliphe l'ophu mękpoo iphemiphe, nokota iya nū bukotakwa kę Nnajiuphu." ²⁹ Obu anma ikpe mu epfuru ta abukwa nkengu; ọ kwa k'onye ono. Kęle-a; ?bu obu anma ikpe k'onye ọzo; l'e-me gę mu ta atusaru ehu? ³⁰ Eshinu mu ekeleje Chileke ekele mę mu -bya eri nri; ?denuhunu g'ọ gude ọ buru iphe ono, mu keleru Chileke ekele teme mu rije iya ono bę aa-gbẹ epfubyishi mu.

³¹ Oo ya bu; m'obeta unu ria nri-o; ọzo l'unu nguru iphe, aangü angungu-o; ọzo iphe, bukpuo iphe, unu meru; unu meje iya g'ọ buru iphe, unu gude aja Chileke ajaja. ³² G'ọ tọ dukwa onye aburu upfu du onye ọzo l'okpa; m'ọ bu onye Jiu; m'ọ bu onye abudu onye Jiu; m'ọ bu Chiochi kę Chileke. ³³ Oo pho gę mu emeje bu g'unu e-meje; mbu gę mu anoduje eme gę mu mee iphemiphe g'ọ du onyemonye ree. Mu ta achojedu iphe, a-duru mu lẹ ree; gbahaa iphe, a-duru ikpoto ndu ọzo lẹ ree g'eeshi g'a dzoo phe.

11

¹ Oo ya bu; g'unu tsoje eka mu gę mu etso eka Kereshi.

Ekpuchi iphe l'ishi abaru Chileke eja

² Mu ajakpuo unu ajaja unwanu mu; l'unu anyataje mu tekenteke; teme unu gudeshia iphe ono, Chiochi ezije ono; g'e yeru mu iya l'eka mu bya ezia ya unu. ³ Ọle iphe, mu eme g'unu makwarupho bu l'ọo Kereshi bu ishi iphe, bukpuo onye nwoke; nwoke bukwanuru ishi kę nwanyị, ọolu alulu. Ọ bukwanuru Chileke bu ishi kę Kereshi. ⁴ Nwoke, epfu anu Chileke; ọzo l'oopfuchiru Chileke; bya ekpuru okpulishi; bukwa ishi iya bę ọ tọ kwabedu ubvu.

⁵ O bekwanu lẹ nwanyi, epfu anu Chileke; ozoo l'oopfuchiru Chileke; ophu o kechiduru iphe l'ishi; bukwa ishi iya be o to kwabedu ubvu; kele ono duwaa g'o kpushiru ishi akpushi. ⁶ Lẹ teke o bu lẹ nwanyi tee kebedu iphe l'ishi; ge nwanyi obu kpushienupho egbushi iya akpashi. Ole eshinu o bu iphe-iphere ke ge nwanyi kpushia egbushi; ozoo g'o kpushia ya akpushi; o n'ia bu ge nwanyi kebeje iphe l'egbushi. ⁷ Nwoke ta agbaduru g'o kpuru okpulishi eshinu Chileke meru iya o yee ya teme o buru iya egoshi ge Chileke du-be biribiri; obenu lẹ nwanyi egoshi ge nwoke du-be biribiri. ⁸ Noo l'o to bukwa nwoke be e gude iphe, shi l'ehu nwanyi mee; o kwa nwanyi be e gude iphe, shi l'ehu nwoke mee. ⁹ Ophu o budu nwoke be o meru g'o buru ke nwanyi; o chia nwanyi be o meru g'o buru ke nwoke. ¹⁰ Noo g'o gude nwanyi je l'ekebeje nkelishi gude goshi l'oo ji iya nwe iya; wakwapho m'obvu unwu-ojozi-imigwe. ¹¹ G'o duhabekpoo; o to dukwa iphe, nwanyi bu me e -wofu nwoke; ophu o dukwa iphe, nwoke bu me e -wofu nwanyi l'atugba-a, anyi lẹ Kereshi tugbaru-a. ¹² O kwa iphe, shi l'ehu nwoke be Chileke gude mee nwanyi; o bukwanuru nwanyi be anwuje nwoke. Ole ephenebo shikota Chileke, bu iya meru iphemiphe l'eka.

¹³ Unu lewa iya ro enya l'onwunu. ?O gbaru ke ge nwanyi ghebeje ishi onu l'eka oopfu anu Chileke to? ¹⁴ ?Unu ta amadu lẹ ge nemadzu gbakporu ugbugba be nwoke eme onwiya iphe-iphere me o -buru l'o haru egbushi iya; o lohia ogologo? ¹⁵ Obenu lẹ teke nwanyi nweru egbushi ogologo be o buchaa ya adu ubvu. Egbushi ogologo be Chileke nuru nwanyi g'o buru iphe, e-kpuchije iya ishi. ¹⁶ O -duru onye atu ego l'o to dudu egube ono; anyi te nwekwa omelali ozo; ophu Chiochi ke Chileke enwekwapho.

Eri nri-enyashi Nnajiuphu

¹⁷ A bya l'iphe owa-a, mu abya epfufu-a; be mu ta ajakwa unu ajaja iya l'edzuko, unube Chiochi edzukoje agbejekwanu buru; o -shita ophu ooye aka l'oogbe egbuchi ndu ozo uzo. ¹⁸ Ke mbu iya kpada; bu lẹ mu numaru l'unu anoduje akparu onwunu oke me unu -dzukobe; mbu l'o dukwa mu g'iphe ono a-haru buru eviya. ¹⁹ Mu maru l'o bu eviya l'o to dudu g'eemehabe g'unu ta anodu ekpa l'iche iche. Oo ya bukwanu g'aa-majeru ndu ophu eme iphe, debe ree l'iphu Chileke. ²⁰ G'unu edzukobeje ono; ta abukwa nri-enyashi Nnajiuphu be unu edzukobeje g'unu ria; ²¹ eshinu obujeru; unu gbeshi onyenonu apata nri nkiya eri angu l'ebe akwaberu onye ozo. E -mechaa; egu agu ndu oo-nodu agu; mee atsu ndu ophu oo-nodu atsu.

²² Ha! ?Ọ dū g'unu te enweēdu ọlo, unu a-nọduje l'ibe unu eri angū ọbu? Tọo; ?ọ bukpoepho Chiochi kẹ Chileke bẹ unu akpọ ẹbo l'afu; bya eme ndu adudu g'ọ dū phẹ iphe-iphere? ?Denukpoo iphe, mu e-pfuru nū unu? ?Mu a-nọdu etu unu ẹpha iya tọ? Mu tee tukwa unu ẹpha iya!

²³ L'iphe ono, mu ziru unu ono bukwa Nnajiuphu l'onwiya pfuru mu iya; lẹ yẹbedua, bụ Jizosu wotaru buredi l'enyashi mbọku ono, e deru iya ye ono; ²⁴ bya ekelechaa Chileke ekele iya bya eworu iya nyawashia bya asu: "Nggẹ ta! Ọwa-a bụ ogwehu mu, e gude gwee ẹja ẹhu unu. Unu meje iphe-a gude nyatajẹ mu." ²⁵ Nokwapho g'o wotaru okoro ono g'e richaarū nri-enyashi ono bya asu: "Okoro-a egoshi ogbandzu ọphúú, e gude mee mu gbaa. Teke bukpoote teke unu nguru iya; unu gudeje iya nyata mu." ²⁶ Kẹle teke unu ata buredi-a; bya angū iphe, shi l'okoro-a; bẹ unu epfukashiakwaa k'anwuhu Nnajiuphu ono; jasū l'ọ bya.

²⁷ Sụ-a; onye bukwanu onye riru buredi ono; ọzoo l'ọ nguru iphe, angungu l'okoro kẹ Nnajiuphu ono l'uzo apfuduru-oto; onye ono bẹ ikpe ogwehu yee mee Nnajiuphu ono nmakwaru. ²⁸ Ọo ya bụ gẹ nemadzu nyochajẹadaa onwiya ime tẹme l'ọ ria buredi ono ngua iphe, shi l'okoro ono. ²⁹ L'onye eri angū; ẹbe ọ makahadu iphe, ogwehu Kéreshi bụ; l'eritakwa bya angutakwapho ikpe eye onwiya l'ẹhu. ³⁰ Ọ kwa iphe ono meru g'ọ gude igwe ọha l'ime unu dū nyegenyege; ndu azẹe l'iphe-ememe; ndu ọnwu egbushia. ³¹ Obenu lẹ teke anyi vuwaa ọzo kpee onwanyi ọkpobe ikpe; ọ n'iya bụ l'e tee kpeedu anyi ikpe. ³² Ọle teke ọ bukwanu lẹ Nnajiuphu kperu anyi ikpe; kpechaa bya ahua anyi ahuhù; iphe, oome iya buana g'oo too jehedu achigbabe anyi lẹ ndiphe tukọ nmaa ikpe.

³³ Ọo ya bụ; unwunna mu; unu -nọdu edzuko k'eri nri Nnajiuphu ono; unu nọdujekwa kwabẹru nwibe unu. ³⁴ Teke ọ bụ l'ọ duru onye ẹgu agū; g'onye ono vuru ọzo riadaa nri l'unuphu; ọ nonyakwaa Chileke nmaa unu ikpe k'edzuko, unu edzukoje. Noo gẹ k'ono dū bụ ono. A bya l'iphemiphe ndu ọphuu; ono buwaro mu -bya; mu eyefua ya ọnu.

12

Iphe-oma, shigba l'eka Unme-du-Nso

¹ A bya lẹ k'iphe-oma, shigbaa l'eka Unme-du-Nso; unwunna mu; gẹ mu mekwaa ya g'ọ doo unu ẹnya ree. ² Unu maanaru-a lẹ teke unu eshidu buru kẹ Kéreshi bẹ bụ unwu-ọbvua, ete pfudu opfu-a shi alọ unu kpurukpuru. Ọ buru iya shi anọduje egoshi unu ọzo unu a-nọdu eshi. ³ Noo

g'o shitaru mu nọdu eme g'o doo unu ẹnya l'ọ tọ dukwa onye gude Unme Chileke epfu opfu abya asu: “Ge Jizosu vukwaru ọnu.” Ophu ọ dukwapho onye adu ike epfufuta su le Jizosu bu Nnajiuphu gbahaa l'o gude Unme-du-Nso epfu iya.

⁴ Iphe-oma, shi l'eka Unme-du-Nso du iche iche; ole o kwa Unme lanu kpoloko bu Unme, anukota iya nu. ⁵ Nokwapho g'uzo, e shi ejeru Nnajiuphu ozi dukwapho iche iche; o bukwarupho Nnajiuphu lanu ono be a tukoru ejeru ozi obu. ⁶ Ike, Chileke eyeje nemadzu l'ehu g'o gude meje iphe, dukwa iche iche. Ole o kwaa Chileke lanu emekotaje ike ono g'o ree ire l'ehu onyemonye, o yeru iya l'ehu. ⁷ Chileke gbẹ l'eka onyemonye l'ehu l'ehu egoshi g'ike Unme-du-Nso erebe ire g'o buru iphe, a-baru onyemonye urwu. ⁸ Mbua; onye lanu be Unme-du-Nso ono eyeje ike l'ehu k'ophu oopfufe opfu mmamiphe; l'o ye onye ozo ike l'ehu k'ophu oopfufe opfu, egoshije l'o maru Chileke okpobe amama. O bukwaru-a Unme-du-Nso lanu ono. ⁹ O -gbeshi l'oobyaya eye onye ozo ike l'ehu; ike k'ekweta ke Chileke gudeje iya eme iphe, dugbaa biribiri; l'oo bukpoekwarupho Unme-du-Nso lanu ono. Onye ophu ooye ike l'ehu k'emeje g'onye iphe, eme wekoro; o bukwaru-a Unme lanu ono kpokwapho. ¹⁰ Onye ozo be ooyeje ike l'ehu k'eme iphe-ohumalenya; l'ooye onye ozo ike l'ehu k'epfuchiru Chileke; l'ooye onye ozo ike l'ehu k'akokahaje iphe, shi l'eka Unme-du-Nso l'ophu eshidu iya nu; l'ooye onye ozo ike l'ehu k'epfufe l'olu Unme-du-Nso; l'ooye onye ozo ike l'ehu k'akoje iphe, eepfu l'olu Unme-du-Nso ono. ¹¹ Ole o tukokwaru buru Unme-du-Nso lanu atukotaje iphemiphe ono eme. Oomejeru onyemonye iphe-oma, du iche iche g'o turu obu iya onyo l'oome iya.

Ogwehu lanu yeje iphemiphe, pfukashiru iya nu

¹² Le Chiochi ke Kereshi dukwa g'ogwehu lanu. Ogwehu nemadzu enwejekwaru mpfukashi, du igwerigwe. A makwaru-a le mpfukashi iya du igwerigwe; ole o buenupho ogwehu lanu g'o bu iya. ¹³ Kele iphe, bukpo g'anyi ha; ?i bu onye Jiu-o; ?i bu onye Gurisu-o; ?i bu ohu-o; ?i bu amadu-o; Unme-du-Nso tukokwaru anyi jigba; anyi buru ogwehu lanu teke anyi meru baputizimu; anyi tuko gbawaru mba le Unme-du-Nso ono, bu iya be eyeje anyi ike l'ehu ono.

¹⁴ Logwehu l'onwiya ta akpokokwaru ophu. Iphe, du iya nu dukwa igwerigwe. ¹⁵ O -bu l'oo ke g'okpa su l'eshinu ya abudu eka be ya abukwa iphe, du l'ehu; ?bu iphe ono akposhi iya aburu iphe, du l'ogwehu? ¹⁶ Ozoo l'oo nchi suru l'eshinu ya abudu enya be ya abukwa ehu nemadzu; ono taa kposhikwa iya aburu iphe, tefuru l'ehu. ¹⁷ Ome ehu

l'ophu tukuru buru ẹnya lanu; ?bu gunu be e gege egudeje anu iphe? Mbua ome ogwehu l'ophu tukuru buru nchi lanu; ?bu awe be e gege egudeje anu ishishi iphe? ¹⁸ Obenu le g'o du nta-a bu le Chileke meru ehunemadzu bya emobechaa ya mpufukashi iya g'o tumberu. ¹⁹ Ome iphemiphe ono tukuru kpukoo ophu; ?bu awe gege aburu ogwehu? ²⁰ Obe le g'o du nta-a bu l'o nweru mpufukashi igwerigwe; ole o tukokwaru-a buru ogwehu lanu.

²¹ O to dudu teke ẹnya a-gbe gbeshi l'o su eka l'o to dudu iya mkpa. Ophu o dukwapho teke ishi a-gbeshi l'osusu okpa l'o to dudu iya mkpa. ²² O chia iphe, meru nu bu le mpufukata ehun anyi ibiya ono, gbaru g'o bu iya be ẹnya kachaa alwalwa ono be gbe yihukwaru-a l'iphe, aba le mkpa. ²³ Temem mpufukata ehun anyi ibiya ono, anyi riru l'o to kwataduru gbaa k'akwabe ubvu ono be anyi akwaje akwa gude kwabe iya ubvu, pfuru iche. Ibiya ono, anyi edomi edomi ono be anyi gbe akajenu eleta ẹnya; ²⁴ mbu eleta ẹnya, mkpa iya aduduru ibiya ozo. Ole Chileke woleru-a ehunemadzu dzepfua nanu; bya eworu ubvu, ka shii kwabe mpufukata ehun anyi ibiya ono, aakwabe-ziduru ubvu ono. ²⁵ Noo ya bu; ge mpufukata ehun yee nwibe iya ata adzoduru onwophe ẹnya; gbahaa g'ephe tukoje leta nwibe phe ẹnya. ²⁶ Teke iphe eme nanu ehuka; oomedzukwarupho ehun l'ophu. Teke a kwaberu nanu ubvu; ehun l'ophu etedzuru eswa iya.

²⁷ Su-a; o kwa unu bu ogwehu Kereshi; onyemonye l'ehun ehun buru mpufukata iya. ²⁸ Chileke bya atua nemadzu eka iche iche le Chiochi shi nno goshi onyemonye iphe, onodu eme. O vuru uzo bya edobe ndu-ishi-ozu; bya edotsota iya ndu epfuchiru iya nu. O bya le k'eto bya edobe ndu ezi iphe; bya edobe ndu emeje iphe-ohumalenya; waa ndu emeje ndu iphe eme g'ephe wekorohu; waa ndu anoduje eye eka; waa ndu mkpozi-uzo; me ndu epfufe l'olu Unmedu-Nso. ²⁹ ?Bu onyemonye bu-dzuru ndu-ishi-ozu? ?Bu onyemonye bu onye epfuchiru Chileke? ?Bu onyemonye bu onye ezije iphe? To ?bu g'ephe ha nwedzuru ike eme iphe-ohumalenya? ³⁰ ?Bu g'ephe ha be Chileke yedzuru ike l'ehun k'eme g'onye iphe eme wekorohu? ?Bu oha epfudzuru l'olu Unmedu-Nso? To ?bu oha aduje ike koo iphe, eepfu l'olu, Unmedu-Nso? ³¹ Su-a; g'onyenonu yejeru ehun le ge ya eshi meje iphe ono ndu ophu ka mkpa; ole mu e-goshiadaa unu uzo ophu bu iya kwataru kabakporo mkpa.

13

¹ Sù-a; ọ tọ ẹ̀kwa mẹ mu aghajẹ opfu-alì mu egudeje iphe, ẹ̀kpoo opfu ẹ̀nwu-eliphe; ọzoo opfu ẹ̀nwu-ojozi-imigwe epfu; n-yemobu rẹ̀wù mu l'ẹ̀hu bẹ mu ẹ̀ekwaa njaja ogena; ọzoo eze ọkunmengu, aha ẹ̀gbangu ẹ̀gbangu. ² Mbu-a; ọ tọ ẹ̀kwa mẹ Unme-dù-Nsọ yechaaru mu ike l'ẹ̀hu gẹ mu pfuchijeru Chileke; mu bya amachaaru Chileke ọkpobe amaru; makotaru iphemiphe, o shi domia edomi; bya akachakpoo ekweta kẹ Chileke ono kweshia ike; k'ophu bu mu -sù ẹ̀búvú g'ọ phofu l'ẹ̀ka ọ nọ; l'ọ phofu; ophu mu enwedu n-yemobu bẹ ọ tọ ẹ̀kwa iphe, mu bu. ³ Ọ tọ ẹ̀kwa mẹ mu tukoru iphe, mu nweru enweru mekọta iphe-oma; bya ekwechaa g'ẹ woru mu kpoo oku; ẹbe mu enwedu n-yemobu; ọ tọ ẹ̀kwa urwu, mu ritaru iya.

⁴ N-yemobu atajeru iphe nshi; bya eme odoo. O to jidu iji-ẹnya. Ebe ookudu onwiya; ophu o tudu onwiya ọ-phushia-ugbu. ⁵ O to kwejedu gẹ nemadzụ mee iphe, adudu ree; ophu ookwejedu gẹ nemadzụ buru o-pfu-nkiya-anu-nkiya; ophu ẹhu eghujedu iya eghu ẹgwegwa; ẹbe ọ madu k'edo iphe l'okpoma. ⁶ O to tejedu ẹswa ekpu iphe, apfuduru nhamunha. Ọ chia iphe, bu ire-lanu bẹ o teje ẹswa ekpu. ⁷ Ọotajeru iphemiphe nshi; ọ nodu ekwetajẹ iphemiphe; ele ẹnya k'oma l'iphemiphe; bya apfu-shijẹ ike l'iphemiphe.

⁸ N-yemobu a-ẹkwa gbururu jeaduru aduru. Ike k'epfuchiru Chileke e-mechakwaa bvụ; ike k'epfu l'olu Unme-dù-Nsọ abvụ. Ọ ẹkwarupho ẹgube ono bẹ k'amaru Chileke ọkpobe amama l'a-bvụ nkiya. ⁹ Kele anyi maru mapete; anyi nodu epfuchiru Chileke epfupete iya. ¹⁰ Obenu lẹ teke Chileke e-goshigbu anyi g'iphemiphe gbaru; bẹ iphe, ẹkpoo iphe, edzuduru oke ephushihu.

¹¹ Sù-a; teke mu shi buru nwata bẹ mu shi epfuje g'unwegirima; mu shi nweru egomunggo unwegirima; shi arije ọrii g'unwegirima. Mu buerupho onye bu ọgerenya; mu tukọ ẹhu nwata gwọbe. ¹² Lẹ nta-a bẹ anyi gudekwa onyo aphu iphemiphe ono inyoki inyoki. O -rwua teke ono bẹ anyi lẹ Kẹreshi a-humagbabe onwanyi l'iphu l'iphu. Nta-a bẹ mu maru iphemiphe ẹka lanu ẹka lanu; o -rwua teke ono bẹ mu a-makotaru iphemiphe ọkpobe amaru; gẹ Chileke makotaru mbedua nta-a.

¹³ Ọo ya bu l'ọo ọzo iphe ẹto a-phodu, bu iya bu ekweta; waa iphe, eele ẹnya iya; waa n-yemobu; ephe n'eto tukoru buru iphe, ta ayidu bvụ abvubvu; ọle ophu kachaa shii bu n-yemobu.

14

Iphe-oma kẹ mpfuchiru waa k'epfu l'olu Unme-dù-Nsọ

¹ Unu seje g'unu yee nwibe unu obu. G'iphe-oma, shigbaa l'eka Unme-du-Nso gu-shijekwa unu ike; kekelele k'iphe-oma k'epfuchiru Chileke. ² L'onye epfu l'olu Unme-du-Nso ta abukwa nemadzu be oopfụ anu; o kwa Chileke be oopfụ anu. O gude Unme Chileke epfu iphe, Chileke shi domia edomi. ³ Obenu l'onye epfuchiru Chileke be bu nemadzu be oopfụ eyeru. O shi egube ono emetse onyemonye emetse; eyeru phe oku g'obu shihu phe ike bya adukwa phe pho obu. ⁴ Onye epfu opfu l'olu Unme-du-Nso bukwa onwiya be oometse; obenu l'onye epfuchiru Chileke be bu Chiochi be oometse.

⁵ Iphe, gege adu mu ree bu g'iphe, bukpo g'unu ha pfuje l'olu Unme-du-Nso; ole o gege akabaa mu ro ree g'a su l'unu epfuchiru Chileke. Kele onye epfuchiru Chileke kakwa onye epfu l'olu Unme-du-Nso; gbahakwaa l'o nweru onye duru ike ko iphe ono, oopfụ ono. Oo ya bukwanu g'opfu obu a-buru iphe, a-nodu emetse Chiochi emetse. ⁶ Mbua; unwunna mu; mu -byapfuta unu bya egude olu Unme-du-Nso epfu eyeru unu; ?denu urwu, unu e-rita iya? Gbaaa le mu byaru bya egoshiahaa unu iphe ophu; ozoo le mu byaru bya eziahaa unu k'amaru Chileke okpobe amama; ozoo le mu byaru bya epfuchiaharu Chileke; ozoo le mu byaru bya awata unu ezi iphe.

⁷ Mbukpoonu iphe, du g'opu ozoo ogumogu, bugbaa iphe, adzudu ndzu; a ta amajekwaru iphe, oopfụ gbahaa l'odafuta oda ree. ⁸ Teme teke o bu l'onye egbu opu-ogu te egbuduru iya g'eegbuje iya g'a maru l'ogu abya; ?bu onye abya akwakobe k'eje ugu? ⁹ Oo ya bu l'o nokwapho g'o du l'ehu unu bu ono. Teke o bu l'unu epfu l'olu Unme-du-Nso; unu nodu epfu opfu, a madu iphe, o bu; ?denu g'ee-shihunu maru iphe, unu eepfu? Unu ta amadu l'opfu, unu epfu bu pherephere be unu epfu iya anu. ¹⁰ A ta atukwa iya ego l'opfu-ali ndu dugbaa iche iche, du le mgboko-a be a ta agutadu aguta; obenu l'o to nwedu me nanu te edojedu ndu epfu iya nu enya. ¹¹ Oo ya bu le teke o bu le mu ta anudu opfu-ali obu; mu aburu ohantsu l'enya onye epfu iya nu; onye epfu iya nu a bukwanuru mbedua onye ohantsu. ¹² Nokwapho g'o du l'ehu unu; eshinu iphe-oma, shi l'eka Unme-du-Nso agu unu agugu; unu kukebe eh g'o du unu shi l'ehu; g'oo-bukwanuru iphe-oma, a-nodu emetse Chiochi emetse.

¹³ Oo ya bu; g'onye epfu opfu l'olu Unme-du-Nso; pfujekwapho nu Chileke g'o nu iya ike g'o gudeje ko ya g'a maru iphe, oopfụ. ¹⁴ Le teke mu epfu l'olu Unme-du-Nso; be bukwa obu mu be epfu anu Chileke; ophu iphe, oopfụ

edokwanuru mu ęnya. ¹⁵ ?Bukwanu ęunu ozo be ębaru mu l'ememe? Mu e-gude Unme-du-nsõ epfu anu Chileke; agu ebvu, doru ęnya. ¹⁶ L'õ -buru l'ija Chileke ajaja l'olu Unme-du-Nsõ; ?denu g'onye ozo, nõ l'eka ono iphe, iipfu edoduru ęnya e-me su: "Nokwa g'õ du" l'ajaja iija; eshinu õ madu iphe iipfu? ¹⁷ İinodukpokwa ekele ekele rengurengu; õle o too metsedu onye anu iya nu.

¹⁸ Mu ekele Chileke ekele le mbedua l'onwomu kakõta unu epfu opfu l'olu Unme-du-Nsõ. ¹⁹ Õle o -beta ęe mu nõdu le Chiochi gude olu Unme-du-Nsõ pfua unubuku opfu; mu ahatachia epfu nwakpuru opfu ise, doru ęnya gude ezi ndu ozo iphe.

²⁰ Unwunna mu; unu ta arijeshinu oriri g'unwegirima nshii. Unu dujekwa ęe nwaswa me a -bya l'eme ejo iphe. Teke a byaru l'egomunggo; unu enweru egomunggo ęgerenya. ²¹ L'ekwo ekemu be e dekwaru su:

"Mu e-gude opfu ndu ali ozo,
dugbaa iche iche;
me opfu ndu ohantsu gude
pfuru yeru ndu nkemu.

Õle õ tõ bukpodanu l'ephe
angabe nchi l'iphe,
mu epfu.*"

Nokwa iphe, Nnajiuphu eepfu. ²² Oo ya bu l'epfu opfu l'olu Unme-du-Nsõ bu iphe-ohubama, duru ndu ekwedu ke Kereshi; õ tõ budu ke ndu kweru ke Kereshi. Ophu epfuchiru Chileke abukwa ke ndu ekwedu ke Kereshi; õ kwa ke ndu kweru nkiya.

²³ Oo ya bu le-a; teke Chiochi l'ophu dzukoberu; onyemonye tuko epfu opfu l'olu Unme-du-Nsõ; ndu shi eshishi; ozoo ndu te ekwedu ke Kereshi byapfuta unu; ?ndu ono taa sudunu l'oo obvu be eme unu? ²⁴ Obenu teke õ bu l'onnyemonye be epfuchiru Chileke; onye ete ekwedu ke Kereshi; ozoo onye shi eshishi bya abata; ?ti madu l'iphe ono, onukota ono be a-nõdu erwu iya l'ehu; ęnya agbarwua ya l'iphe-eji, o meshiru. ²⁵ Iphe ono, onu ono aturu iya iphe, ori l'egomunggo jala. Oo ya bu; onye ono adaa kpurumu l'ali wata abaru Chileke aja; watakwaphõ epfu su: "O bukpoõ okpobe-opfu; unu le Chileke nõpho l'eka-a."

Iphe, eeme ememe le Chiochi

²⁶ Su-a; unwunna mu; ?õ du unu g'õ bu ęunu be mu epfu? Teke unube Chiochi dzukoberu; onye egude ebvu-õma; onye egude opfu Chileke ezi iphe; onye aphu õphulenya;

* 14:21 14:21 ęunaa Azá 28:11.

onye epfu opfu l'olu Unme-dụ-Nsọ; onye akọ iphe, opfu Unme-dụ-Nsọ ono bụ. G'onye eme ophu oome mee ya g'ọ bụru iphe, ee-gude emetse unu emetse. ²⁷ Ọ -bụru l'ọ dūru ndu epfu opfu l'olu Unme-dụ-Nsọ; g'ọ bụru-a nwụmadzu ẹbo; ọzoo ẹto kpẹekpu; ọ l'ọo g'onyenonu pfuje nkiya mę o -rwube iya. G'onye lanu lę g'unu ha kọo iphe, opfu. ²⁸ Teke ọ bụ l'ọ tọ dudu onye akọ iphe, ọ bụ g'ẹphe tųkokwa dobegbaa onu doo lę Chiochi; g'onye ophu nonu pfujeekwapho nu onwiya pfukwapho nu Chileke. ²⁹ Gę ndu epfuchiru Chileke dukwapho ẹbo; ọzoo ẹto pfua; ndu ophuu elerwee iphemiphe, ẹphe pfuru ẹnya. ³⁰ Teke ọ bụ l'onye ọzo, nọ lę ndzukọ l'ẹka ono wataru ophulenyia; g'onye kę mbu pho, shi epfu opfu pho dobeekwapho onu doo. ³¹ Unu a-dukwa ike epfuchiru Chileke nanu nanu; g'e-shi g'onymonye anwuta iphe; teme Unme Chileke eyekwarupho onymonye oku g'obu shihu iya ike. ³² G'onye epfuchiru Chileke dukwa ike sedeje onwiya mę ọ -nodu epfu iya. ³³ Lę Chileke ta abukwa onye mkpaka; ọ buchikwaa onye nchi-odu-doo; bu iya bu g'ọ dugbaa l'iphe, bukpo ndzukọ ndu-nsọ l'ophu.

³⁴ Unwanyi unu dobejekwa onu doo lę Chiochi. Unwanyi be e te kwekwa g'ẹphe pfuje opfu mę ndu Chiochi dzukobe. Ọ chia g'ẹphe wozeje onwophe ali; l'o noo iphe, ekemu pfuru bu onoya. ³⁵ Ọ -buru l'o nweru iphe, agu phe amaru; ẹphe -laa unuphu; ẹphe akpataję ji phe ishi iya. L'ọ bu iphe-iphere kę gę nwanyi pfujeru l'ẹka Chiochi dzuru edzumoke epfu opfu. ³⁶ Mu suru; ?ọ du unu g'ọ bu l'ẹka unu be opfu Chileke shi? Tọo ?bu unu beberu numa-sweru opfu Chileke? ³⁷ G'onye riru lę ya bu onye epfuchiru Chileke; ọzoo lę ya nataru iphe-oma, shi l'ẹka Unme-dụ-Nsọ; g'ọ doo onye ono ẹnya l'iphemiphe-a, mu ederu unu-a bu ekemu, shi l'ẹka Nnajiuphu. ³⁸ Onye agubeduru iphemiphe-a iphe; g'a ta agubekwapho onye obu iphe.

³⁹ Ọo ya bu; unwunna mu; g'ọ guje unu ẹgu epfuchiru Chileke. Ophu unu akposhijekwa epfu opfu l'olu Unme-dụ-Nsọ. ⁴⁰ Ọo 'ẹpho g'e meje iphemiphe g'ọ gbaru waa l'o rwuberu iya.

15

Eshi l'onwu teta kę Kéreshi

¹ Unwunna anyi; nta-a bu gę mu bya anyatabaaru unu k'ozima ono, mu zihawaru unu ono. Ozi-oma ono be unu nataru; ọ buri iya meru iphe, ekwekwe, unu kweru kę Kéreshi shihuru ike. ² Ọo ya bu l'e gude ozi-oma ono adzoo unu; mbukwa mę unu -gudeshia ya ẹka ike gę mu ziru iya unu; gbahakwaa l'ekwekwe, unu kweru te enwedu ishi.

³ Iphe ono, kachaa mkpa, e yeru mu l'eka; mu zia unu ono; teme o buhukwarupho iphe, e dehawaru l'ekwo-opfu Chileke l'o noo g'oo-du bu ono; bu le Kereshi nwuhuru opfu l'anyi meru iphe-eji. ⁴ E lia ya; o rwua le mboku k'eto Chileke kulia ya. O bukwarupho g'e dehawaru iya l'ekwo-opfu Chileke. ⁵ Le Pyita humakpooru iya; ndu-ishi-ozu iri lebo pho humakwa iya pho. ⁶ E mechaa unwunna anyi ndu ghataru unu nemadzu l'ukporo umadzu ise huma iya le mgbo lanu. Ndu k'ono hagbaru toko nodukwadua ndzu nta-a; ole o nwekwaru-a ndu ophu haru nwuhuwaa nu. ⁷ E mechaa; Jiemusu bya ahuma iya; ndu-ishi-ozu ophunapho g'ephe ha humakwa iya pho.

⁸ O be l'ikpazu iya; mbedua l'onwomu huma iya. Mbedua duwaa ge nwa a nwuru le teke o kaduru akaka; ⁹ noo l'o kwa mbedua be enya kachaa alwalwa l'iphe, bukpo ndu-ishi-ozu Jizosu l'ophu; mbu le mu ta agbakpodaaru nu g'ee-ku mu onye ishi-ozu Jizosu; kele mu shi akpaje Chiochi ke Chileke eh. ¹⁰ Obenu l'e shi l'eze-iphe-oma ke Chileke, mu buru onye-a mu bu-a; ophu eze-iphe-oma ono, Chileke meru nu mu ono abudu iphe-mmanu. Mu gbechianu bya akakota ndu-ishi-ozu ophuu g'ephe ha ejeshi ozi ike; e gudekpoo l'o to budu mu meru iya l'onwomu; l'oo eze-iphe-oma Chileke reru ire l'ehu mu. ¹¹ Oo ya bu; m'o bu mu ziru unu ozi ono; m'o bu ephebedua-o; oo iphe lanu ono be unu kwetaru.

Eshi l'onwu teta k'anyi

¹² Su-a; o -buru l'ozu-oma ono bu le Kereshi shi l'onwu teta dzuru ndzu; ?denuhunu g'o gude unu gbete haru su l'e tee shidu l'onwu eteta? ¹³ Teke o bu eviya le ndu nwuhuru anwuhu tee shidu l'onwu eteta; o n'ia-a bu le Kereshi te etetaduru. ¹⁴ Teke o bukwanu le Chileke te emeduru Kereshi g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu; o n'ia bu l'iphe ono, anyi ezi ono bu iphe-mmanu; ekweta, unu kwetaru ke Kereshi bukwarupho iphe-mmanu. ¹⁵ O to budua iphe-mmanu kpu; obenu l'ono egoshifua l'anyi adzu uka atukobe Chileke eshinu anyi epfu l'oo Chileke meru Kereshi o shi l'onwu teta dzuru ndzu. E -mechaa; ophu Chileke emeduru ndu nwuhuru anwuhu ephe teta dzuru ndzu eviya; o n'ia bu l'anyi dzuru uka. ¹⁶ Teke o bu le Chileke tee medu ndu nwuhuru anwuhu g'ephe teta dzuru ndzu ozo; o n'ia bu le Chileke te emekwarupho Kereshi g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu. ¹⁷ Teke o bukwanu le Chileke te emeduru Kereshi g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu; bu n'ia bu l'ekweta, unu kwetaru ke Kereshi bu mkpokoro iphe, enwedu ishi; teme iphe-eji, unu meshiru dukwapho unu

l'ẹhu g'ọ dọ iya. ¹⁸ Ọ n'iya bukwapfo lẹ ndu onoya, ẹphe lẹ Kéreshi tųgaru tẹme ẹphe nwụhu ono bẹ lawarụ l'iswi. ¹⁹ Ọme ẹka anyi eleberu ẹnya iphe, Kéreshi e-meru anyi bụ lẹ ndzụ-a, anyi nọ nta-a kpurumu; mẹ anyi a-bukwaru ndu gege akachaa agba k'akuru ọshi lẹ mgboko-a.

²⁰ Obenu lẹ Kéreshi shiwaa l'ọnwu teta dzuru ndzụ. Ọ buwaru iya bụ onye mbụ lẹ ndu nwụhuru anwụhu, e-shi l'ọnwu teta. ²¹ Ọ kwa g'ọnwu shi l'ẹka nwoke lanụ barahụ bukwapfo g'eteta l'ọnwu e-shi l'ẹka nwoke lanụ vuru ire. ²² Ọo gẹ nemadzụ mgburugburu anwụhuje; kẹle ẹphe shi l'ẹhu Ádamu bukwapfo g'iphe, bụ ndu ẹphe lẹ Kéreshi tųgaru bụru nanụ e-nweru ndzụ ọphúú. ²³ Obenu l'onyemonye e-teta nọdu ndzụ mẹ o -rwubeẹ ya phọ; Kéreshi, bụ iya bụ onye mbụ-a vuwaa ụzo; ndu bụ ndu kẹ Kéreshi etsota iya mẹ ọ -byaẹpho. ²⁴ E -mechaa; l'a byarwuta lẹ teke ikpazụ, bụ teke Kéreshi e-woru ike, o gude bụru eze ye Chileke, bụ Nna l'ẹka; teke ono bẹ oo-mewaa g'ike bvukota iphe, bukotakpoo ọchi-ọha mẹ ọ-nọ-l'oke-ọkwa mẹ o-gude-ike g'ẹphe ha. ²⁵ Ọle Kéreshi bụfutaje eze, ndu mgboko l'ophu jasụ teke Chileke e-me iya g'ọ zọpyabe ndu ọhogu iya l'ọkpa. ²⁶ Iphe, bụ ọhogu ikpazụ, oo-mebyi irè iya bụ ọnwu. ²⁷ "L'ọ meakwaru ọ zọpyabe iphemiphe l'ọkpa iya." Ọphu doru ẹnya bụ l'a -sụ l'ọ zọpyaberu "iphemiphe" l'ọkpa bẹ a gufuru Chileke; mbụ onye ono, meru ọ zọpyabe iphemiphe l'ọkpa ọbu. ²⁸ Teke Nwa kẹ Chileke buẹpho ishi iphemiphe; noo teke oo-woru onwiya woru ye Chileke ono l'ẹka; mbụ onye ono meru g'ọ bụru ishi iphemiphe ono; k'ọphu Chileke a-bụru ishi iphemiphe.

²⁹ Ọ -bụru l'e tee shidu l'ọnwu eteta; ?ee-mekwanụ ndu ono imeagha? mbụ ndu ono, e meru baputizimu l'iswi ẹhu ndu nwụhuru anwụhu ono? Ọ -bụru lẹ ndu nwụhuru anwụhu te etetadụ ililekpọo; ?bụhunu gụnu meru g'ọ gude a nọdu eme baputizimu l'iswi ẹhu ndu ono? ³⁰ ?Bụ gụnu meru g'ọ gude anyi nọdu anọduje alọ ishi anyi alọlo tekenteke? ³¹ Ụnwunna mu; ọ kwa eku onwomu, mu egudeje unu eku k'atugba, anyi l'unu tųgaru lẹ Kéreshi meru g'ọ gude mu nọdu epfuru iya unu sụ lẹ mu anọdujekwa ala maa mbọku-mbọku. ³² Ọ -bụru lẹ mu l'ẹjo anụ-ẹgbudu lwuru ọgu lẹ Efesọsu ọ bụru nemadzụ bẹ mu alwodoru iya; ?bụ gụnu bẹ mu ritaru iya? Ọ -bụru lẹ ndu nwụhuru anwụhu tee shidu l'ọnwu eteta; "G'anyi watanụ eri g'ọ dọ anyi; ngụ g'ọ dọ anyi; o -be echele; anyi anwushihunu."

³³ Unu te ekwekwa g'e dephua unu. "Ọ kwa ẹjo ọswi

emebyi ama onye.” ³⁴ Ophu g'egomunggo lwadupho unu azu; g'unu ahaa eme iphe-aji wata eme iphe, pfuru oto. Iphe, mu epfukwa owa-a bukwa g'iphere kabu du unu. L'o nwekwaru g'unu ha ndu ophu amadu Chileke ililekpoo.

Ogwehu, ee-gude shi l'onwu teta

³⁵ O nweru onye a-gbeshi l'o jia su: ?Denukpoo ge ndu nwuhuru anwuhu e-shi teta dzuru ndzu? ?Bu ogwehu du idagha be ephe e-nweru m'ephe teta obu? ³⁶ I bukwanu onye-eswe! Iphe, i koru l'ali te erwutajekwa ozo gbahaa l'o rehuru ewa ³⁷ Ozo bu l'o to budu g'iphe, a kuru l'ali aduje me o -vugheepho bu g'ooduje teke anyi kuru iya. Iphe, akuje bukwa akpuru iya; mbu du g'akpuru akpe me akpuru-iphe ozo, dugbaa l'udu iya l'udu iya. ³⁸ Ole Chileke egudeje aka iya meru ugbugba nu iya g'o du yebu Chileke ree; o nuje akpuru iphemiphe ugbugba, gbaru iya nu.

³⁹ Anwehu iphemiphe ta agbadzukwaru nanu. Nemadzu nweru anu-ehu nkiya; anu nweru nkiya; enu nweru nkiya; ema nweru nkiya.

⁴⁰ Iphe, du l'imigwe nweru ugbugba nkiya. Iphe, du l'ali nweru ugbugba nkiya. Ole biribiri k'ugbugba iphe, du l'imigwe be du iche; biribiri k'ugbugba iphe, du l'ali dukwapho iche. ⁴¹ Enyanwu nweru biribiri nkiya iche; onwa nweru nkiya iche; nokwapho ge kpokpode nweru biribiri nkiya. Ke kpokpode bu l'o nweru ophu akaje ibe iya ekeke.

⁴² Nokwapho g'oo-du teke ee-shi l'onwu teta dzuru ndzu. Ehu nemadzu rehuru erehu teke e yeru iya l'ali. Ole teke oo-teta dzuru ndzu be oo-buru iphe, tee rehubaedu erehu.

⁴³ E liru iya teke o du ideyideyi; ole o -teta be oo-du biribiri l'anya. E liru iya teke ike adudu iya; ole teke oo-teta be ike a-du iya. ⁴⁴ E liru iya teke o bu ogwehu mmanu; teke o-shi l'onwu teta be oo-buru ogwehu, shi l'eka Unme Chileke.

Ogwehu mmanu dukwa; ogwehu shi l'eka Unme Chileke dukwapho. ⁴⁵ L'e dekwaru l'ekwo-opfu Chileke su: “Onye ivuzo, bu Adamu be e meru o buru nemadzu, dzu ndzu.”

O bya emee Adamu k'ikpazu, o buru unme, emeje g'anodu ndzu. ⁴⁶ O to bukwa ugbugba, shi l'imigwe evujeru uzo; o kwa ugbugba k'eliphe evujeru uzo; k'imigwe etsota iya.

⁴⁷ Nwoke mbu be e gude aja, shi l'ali mee; nwoke k'ebu shikwanu l'imigwe. ⁴⁸ Oo ge nwoke mbu pho e gude aja, shi l'ali mee pho du; bu g'iphe, bu ndu e gude aja, shi l'ali mee dukota. O buru ge nwoke ophu shi l'imigwe du; bu ge ndu k'imigwe a-dukotakwapho. ⁴⁹ Oo 'epho g'anyi yeru

onye k'ono, e gude ẹja, shi l'alì mee ono bụ g'anyi e-ye onye k'imigwe.

Teke Kéreshi l'a-bya ọzo

⁵⁰ Ụnwunna mu; iphe, mu e-pfufuaru unu bụ; iphe, nweru anụ-ẹhu bya enweru mee taa bahụkwa l'ẹka Chileke bụ eze. Ọphu iphe, erehuje erehu ta anọjekwa je aduwaruro aduru. ⁵¹ Unu ngabẹ nchị gẹ mu kọoru unu iphe, e shi domia edomi. G'anyi ha taa nwuhugbukwa; obenu l'aa-gbanwegbukotakwanu anyi ⁵² lẹ ntabu-ẹnya lanu mẹ e -gbuẹpho opu-ọgu ono, ee-gbu gude goshi lẹ teke ikpazụ rwuwaru ono. Teke e gbuẹrupho opu ono; ndu nwuhuru anwuhu etetakota dzuru ndzụ ọzo; k'ọphu ẹphe taa nwuhubaedu anwuhu; l'ọ gbanwekwaapho anyịbedua. ⁵³ Iphe, unu a-maru bụ l'ogwẹhu ọwa-a, l'e-rehu erehu-a; chitafutajekwa ogwẹhu ọphu tee rehuhedu erehu woru kpube onwiya. Ogwẹhu ọwa-a, l'anwuhuje anwuhu-a chitajekwapho 'anwuhu anwuhu kpube onwiya. ⁵⁴ Teke ogwẹhu-a, l'e-rehu erehu-a chitaerupho ogwẹhu ọphu tee rehudu erehu kpube onwiya; ogwẹhu ọwa-a, l'anwuhu anwuhu-a chita ọphu taa nwuhudu anwuhu kpube onwiya; noo teke iphe ono, e deru ono a-vụ g'e deru iya. O pfuru sụ: "Ọnwu bẹ emekpewaru; lwua ya ree."

⁵⁵ Gube ọnwu ?denuhununu
ogba-kpii ngu obu?
Gube ilu; ?denuhununu iphe,
iigudeje emekpe ndzụ?*

⁵⁶ Anwuhu bẹ ogba-kpii ya bụ iphe-ẹji; ike k'iphe-ẹji bụkwanuru ekemu. ⁵⁷ Ọle-a; Chileke dukwa ike; yẹbedua meru g'anyi gbẹ l'ẹka Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi lwu-kpee iphemiphe ono.

⁵⁸ Noo g'ọ gude mu sụ: unubẹ unwunna mu, mu yeru obu; unu kpọo onwunu g'abara. Unu pfuru pfushia ike; te ekwekwa g'e mee unu g'unu te etete. G'ẹka unu kan-gojeekwapho l'ejeru Nnajiuphu ozi, nyiberu anyibe teken-teke; eshinu unu maru l'akanya, unu nọ l'ẹka Nnajiuphu ese ta abudu akanya ọla-l'iswi.

16

Okpoga, e gude eyeru ndu kẹ Kéreshi ẹka

¹ A bya l'okpoga ono, unu gude obu unu anụ ndu kẹ Chileke lẹ Jierúsalemu ono; mu sụ g'unu meje iya ẹgube ono, mu ziru Chiochi, nọgbaa lẹ Galeshiya g'ẹphe meje iya ono. ² Iphe, bụ Sonde, a-nwuta nụ g'onyenonu wofutajẹ

* 15:55 15:55 Gūnaa Hos 13:14.

iphe gẹ Chileke mekpøerupho o nweberu iphe; woru kwakøbeje iche; g'ò tọ buepho mu -bya tẹmanu unu agbẹ teke ono nakoahaa ya. ³ Teke mu byaerupho; mu ederu ẹkwo nù ndu unu a-hòta g'ẹphe gude iphe ono, unu nùru ono wolaa Jierúsalemu. ⁴ Teke ọ bụ l'òo iphe, gbaru k'òphu mu e-je; mu l'ẹphe aswìru jeshia.

Iphe, Pọlu rìru k'ememe

⁵ Mu a-kpapfutakwaa unu mẹ mu -shiepho alì Masedoniya; lẹ mu arikwa k'eshita ẹka ono. ⁶ Ọzọ -dù; mu l'unu anọduwaro mẹ mu -bya; ọzoo mu a-nọkpoonu udzumini ono; g'unu edukwanaa mu ije gẹ mu jeshia ẹka bukpo ẹka mu eje. ⁷ L'ọ -bùru nta-a, mu aghabu aghabu-a bẹ ọ tọ dukwa mu g'a sù lẹ mu l'unu hùmaru. Mu ari lẹ mu -byaepho bẹ mu l'unu a-nọ nwọdu mẹ ọ -bùnuru lẹ Nnajiuphu kweru.

⁸ Ọle mu a-nọdu lẹ Efesosu jasù l'ọbo Pentikòsutu. ⁹ Lẹ Chileke gbuhaakwaru mu ọzọ ọkpobe egbuha gẹ mu jee ozi, e-ye ẹka shi; tẹme ndu l'eme g'ẹphe kpòshia mu iya dù igwerigwe.

Timoti yẹe Apòlosu

¹⁰ Teke Timoti byaru; unu letakwa ẹnya mee ya g'ọ túsaru ẹhu. L'unu maru l'oojeru Nnajiuphu ozi gẹ mu eje-a. ¹¹ Ọọ ya bụ lẹ-a; g'ọ tọ dukwa onye a-nma iya phulaphula. Unu dukwaa ya ije; g'oogude ẹhu-útso lwa; lẹ mu elekwa ẹnya lẹ yẹle unwunna anyi ndu ọphuu l'a-tùko swìru lwa.

¹² Ọ -bùru kẹ Apòlosu; mbukwapho onye k'ono, anyi l'iya tükokwarupho ejeru Nnajiuphu ozi ono; mu pfushikwaru iya ike sù iya gẹ yẹe unwunna anyi ndu ọphuu tükò swìru kpapfuta unu; ọle ọ tókò dudu iya g'ọ bya nta-a. Ọọ-bya mẹ ọzọ duleru iya phọ.

Opfu, Pọlu gude akpọchi iya ishi

¹³ Sù-a; unu kwabejekwa ẹnya; unu apfuru pfushia ike l'ekwekwe, unu kweru kẹ Kéreshi; unu mejekwa gẹ nwoke l'iphe, bukpo iphe, unu eme ememe; unu eshihukwapho ike. ¹⁴ Unu gudeje n-yemobu meje iphemiphe, unu eme ememe.

¹⁵ Unwunna mu; ọphuu unu maru bụ l'ọọ Sutifanasu yẹe ndibe iya bẹ bụ ndu e vuchaa ọzọ pfuta yeru Kéreshi l'alì Gurisu; tẹme ẹphe hofutawaa onwophe dobe; sù l'ẹphe a-nọdujeepho eyeru ndu-nsọ ẹka. ¹⁶ G'ọ bukwaru ẹgube ndu ono bẹ unu e-meje iphe, ẹphe pfuru. Nokwapho g'unu e-meje k'iphe, bukpo ndu ẹphe l'ẹphe gba mgba eje ozi bya esekwapho akanya ono.

¹⁷ Ẹhu atso mu uto le Sutifanasu yee Fochiunetosu me Akayikosu be byaru nu; kele iphe, unu gege eme be ephe mekotawaru. ¹⁸ Ephe mewaru g'ehu ka mu ebvuru ebvuru bya akakwapho unubedua. Oo egube ndu ono be a-dujeru unu le nsọ.

¹⁹ Ndu Chiochi Eshiya l'ekelekwapho unu-o. Akwila yee Pirisila me ndu Chiochi, l'edzukoje l'ulo phe gudekpoo obu phe ekele unu ekele; mbu unube ndu unu l'ephe tugbaru le Kereshi buru nanu. ²⁰ Iphe, bukpo unwunna anyi l'ekeleko unu ekele.

Unu ekelekwapho nwibe unu ekele nmata phe akpa, du nsọ.

Ekele, shi l'eka Polu

²¹ Ekele owa-a bukpwaa mbedua, bu Polu ede iya l'onwomu ekele unu.

²² G'onye ete eyeduru Nnajiuphu, bu Jizosu Kereshi obu; bukwaru onye a turu onu. Marana ta!*

²³ Ge Nnajiuphu, bu Jizosu kereshi meeru unu eze-iphe-oma.

²⁴ Mu yekotaru unu obu g'unu ha opfu l'anyi l'unu tukoru tugba le Kereshi, bu Jizosu. Nokwa g'o du.

* **16:22** 16:22 Iphe, Marana ta futaru l'opfu ndu Aramu bu: Jiko; bya Nnajiuphu!

Ekwo-ozì K'ẹ̀bo, Pọ̀lu Deru Nù Ndu Kọ̀rentu

¹ Ọ̀wa-a bụ ẹ̀kwo-ozì, mụ̀be Pọ̀lu ede; mụ̀be onye Chileke kuru mee gẹ́ mu buru onye-ishi-ozì Kéreshi Jizọ̀su. Onye mu l'iyá ede ẹ̀kwo-a bụ nwanna anyi Timoti. Ndu anyi ede iya anụ́ bụ Chiochi kẹ́ Chileke lẹ́ Kọ̀rentu mẹ́ iphe, bụ̀kpoo ndu-nsọ́, bu l'alì Akaya l'ophu.

² Anyi sụ́ gẹ́ Chileke, bụ́ Nna anyi yẹ́e Nnajiuphu, bụ́ Jizọ̀su Kéreshi meeru unu eze-iphe-oma; mekwaaphọ́ g'unu buru l'ẹ̀hu-guu.

Pọ̀lu ekele Chileke

³ Unu g'anyi kele onye ono, bụ́ Chileke bya aburu Nna kẹ́ Nnajiuphu anyi, bụ́ Jizọ̀su Kéreshi. Ọ́o ya bụ́ Nna ọ́phu aphụ́ obu-imemini nkiya nyíberu anyíbe; bya aburu Chileke, bụ́ iya bẹ́ ndumobu l'ophu shikọ́ta l'ẹ́ka. ⁴ Ọ́ bụ́ iya bụ́ onye aduje anyi obu l'iphe, bụ̀kpoo iphe-ẹ́huka, anyi ejekpọ́o ejeje; g'anyi adúkwanu ike dọ́a ndu ọ́zo obu m'ẹ́phe-nọ́du eje iphe-ẹ́huka g'ọ́ dọ́habe. Anyi egudekwanu ndumobu ono adu ndu ọ́zo. ⁵ L'ọ́ kwa g'anyi yí l'iphe-ẹ́huka, nyíberu anyíbe, Kéreshi jeru bụ́ g'anyi yíhukwapho lẹ́ ndumobu, nyíberu anyíbe ọ́phu Kéreshi adu anyi. ⁶ Sụ́-a; ọ́ -buru l'anyi eje iphe-ẹ́huka; unu makwaru l'iphe-ẹ́huka ono, anyi eje bụ́kwa g'ee-shi gẹ́ Chileke adu unu obu; tẹ́me ọ́ bụ́kwarupho g'ee-shi gẹ́ Chileke adzọ́ unu. Teke Chileke adúkwanu anyi obu; ono aburu iphe, unu e-gude shihu obu ike teke unu a-nọ́du ata nshi eje ẹ́gube iphe-ẹ́huka ono, anyi eje ono. ⁷ Ọ́obujeru anyi -nyata unu; anyi asụ́ l'anyi maru-a l'unu a-pfushia ike. Noo kẹ́le anyi maru l'ọ́o g'unu yí l'iphe-ẹ́huka, anyi eje-a bụ́ g'unu yíhukwapho lẹ́ ndumobu ọ́phu Kéreshi adu anyi.

⁸ Ụ́nwunna anyi; iphe, anyi eme g'unu maru bụ́kwa k'iphe-ẹ́huka, anyi jeru lẹ́ Eshiya. Ewere, meru anyi meghakwaru anyi ẹ́ka k'ọ́phu ọ́ dọ́ g'onye e boru ivu, nyíkworu iya olu. Ọ́ tsúta-beru anyi l'ẹ́hu k'ọ́phu anyi eshiẹ́du ríkwadaa l'anyi e-mechaa dzúkwaduru ndzụ́ ọ́zo. ⁹ Mbụ́-a; anyi shi ríá l'e kpewaru anyi mpfugbu; ọ́le ono tų́koru buru iphe, e-me g'anyi ta anọ́du arí l'anyi a-dú ike dzọ́o onwanyi; mekwaaphọ́ g'anyi wotachia onwanyi ye Chileke l'ẹ́ka, bụ́ iya bụ́ Chileke l'aduje ike mee g'onye nwuhuru anwuhu shi l'onwu teta dzuru ndzụ́. ¹⁰ Ọ́ dzọ́taru anyi l'ẹ́jo ọ́gu ono, gege eri anyi ishi ono. Ọ́ bụ́kwarupho g'ọ́o-nọ́duje adzọ́ anyi bụ́ ono. Ọ́o ya bụ́waa ẹ́ka ẹ́nya anyi dọ́ l'ọ́o ya a-dzọ́ta

anyi. ¹¹ Unubèdua kwaphọ; unu yekwarupho anyi ẹka; unu pfuje nuru anyi Chileke. Oo ya bu; g'aa-du igwe kele Chileke ekele ẹhu anyi; kele iya k'eze-iphe-oma, o meru anyi; kele o numaru olu ikpoto ndu epfu anu iya nu.

Pọlu agbanwe iphe, o tuberu

¹² Obu anyi meru g'o doo anyi ẹnya rengurengu le ndiphe ta aghachadu umere anyi aghacha; ophu ntuphu-ire adudu iya; kelekele me a -bya l'ẹhu anyi l'unu. Umere anyi pfuru nhamunha l'iphe Chileke. O buru iphe ono be anyi aba aba iya. O to bukwa le mmamiphe ke ndiphe be o shi; o kwa eze-iphe-oma, Chileke l'eme. ¹³ L'iphe, anyi ederu unu bukwa iphe, unu a-du ike guta maru iphe, o pfuru. Mu elekwa ẹnya l'oo-mechaa dogbua unu ẹnya ree; ¹⁴ mbu iphe ono, doru unu ẹnya ẹka lanu ẹka lanu nta-a ono. Unu maru le mboku ono, Nnajiuphu anyi, bu Jizosu a-bya ono be unu a-huma iphe, a-zobe gude anyi aba l'abaa; anyibedua egudekwapho unu abakwapho.

¹⁵ O kwa l'o doru mu ẹnya l'unu maru iphe ono; meru g'o gude mu shi su le mu a-byaadaa ndu-unu bya emee g'urwu gbaarun unu k'ugbo ebo. ¹⁶ Mu eshiwaro elieli jeshia Masedoniya. Mu -shiepho Masedoniya lwaje me mu abatakwanu ozo byapfuta unu me unu edua mu ije ge mu jeshia Jiudiya. ¹⁷ ?O du unu ge mu shi agha onwomu aghagha teke ono, mu shi tube iya egube ono? ?To unu riru le mu epfuje iphe nkemu ge ndiphe. L'o kwa ndiphe asuje: Ee l'iphe, uche phe suru: Waawa. ¹⁸ Tuswekwa! O kwa ge Chileke l'onwiya bu onye gbaru g'e gude ire iya ẹka bu g'iphe, anyi epfu gbaru g'e gude iya ẹka le Ee anyi bu Ee; Waawa anyi buru Waawa. ¹⁹ Le Jizosu Kereshi ono, bu Nwa Chileke ono, Sayilasu pfuru unu opfu iya ono; Timoti pfuaru iya unu ono; mbedua l'ishi onwomu pfuaru iya unu ono ta abukwa egube onye asuje Ee l'iphe, uche iya suru Waawaa. O chikwaa iphe, o bu bu le Kereshi ono -suwaa Ee be o bu Ee. ²⁰ Oo ya bu le Chileke shi l'ẹhu Kereshi ono emeekota iphemiphe, yebe Chileke kweru ukwe iya. Noo g'o gude anyi nodu eshije iya l'eka su "Amenu"; g'ee-shi nno kwabe Chileke ubvu. ²¹ Oo Chileke meru g'onye l'unu shi l'eka Kereshi pfuru pfushia ike; teme o bukwaru iya pho hotaru anyi. ²² O meru anyi iphe-ohubama, egoshi l'anyu bu ndu nkiya bya eworu Unme-du-Nso nkiya ye l'obu anyi gude goshi iphe ono, o kweru anyi ukwe iya l'oo-mechaa meeru anyi ono.

²³ Oo Chileke ono be bu ekebe mu. Mbu; g'o mekwaa mu g'o du iya ree me o -budu ire-lanu be mu epfu-a: Iphe, kparu iphe, mu haru abya Korentu bukwapho ge mu ata

abaduru unu mba shii. ²⁴ Anyi te emekwa g'anyi tubujeru unu iphe, unu e-kweta; eshinu unu pfu-shiru ike l'ekwekwe, unu kweru ke Kéreshi. O chia iphe, anyi shiberu ite iya bu g'anyi tuko atuko mee g'ehu kabaa unu atso-shi utso ike.

2

¹ Noo g'o gude mu gude obu mu g'o ha su le mu ta abyaedu ndu-unu; bya unu akpatsu aphu ozo. ² Le teke o bu le mu kpatsuharu unu aphu ozo; ?buhunu onye a-nodu emehunu g'ehu tsoje mu utso? ?Buhukwapho ndu ono, mu kpatsuru aphu-a? ³ Noo g'o gude mu dee iphe ono, mu deru ono; g'o to bu ome mu byaru; me ndu gege eme g'ehu tsoo mu utso agbe kpatsuhaha mu aphu. L'iphe, doru mu enya bu l'unu -mewaa g'ehu tso mu be ehu a-tsoahakwapho unubedua utso. ⁴ Teke mu ede ekwo ono be o shikwa atsu mu l'ehu k'ophu ehu eshidu buru mu ehu; mbu-a; aphu jikwaru mu obu; mu nodu ehuru enya-mini ede iya. Mu te edekwaru iya ge mu kpatsu unu aphu. O chikwaa iphe, mu gude dee ya bu g'oburu iphe, e-me g'unu maru le mu yenukaru unu obu.

Aguru onye a huru ahuru nvu

⁵ O -buru l'o duru g'unu ha onye mewaru onye ozo egube iphe, aphu ono; unu makwaru l'o to bukwa mu be o meru iya; o kwa unubedua g'unu ha be oome iphe, aphu obu. Ole mu tee jedu iya ro efunuka. Oo 'epho iphe, mu epfu bu l'o ghuduru me o buwaru unu g'unu ha be o meru iphe, aphu ono. ⁶ Onye ono be mu epfukwa su l'ahuru ono, unu ka l'otu hua ya ono dukwaa ree; g'a ta hukwa. ⁷ O chia iphe, unu e-me nta-a bu g'unu ghakobe guaru iya nvu dua ya obu; a -nonya o gude agu aphu; obu pefu iya. ⁸ Oo ya bu l'iphe, mu arwo unu bu g'unu mee g'o maru l'unu yeru iya-a obu. ⁹ L'iphe, mu shi gude deeru unu ekwo pho bukwa ge mu hushikwa unu ama; maru ?unu emeje-a iphemiphe, mu suru g'unu mee. ¹⁰ Iphe, bukpo onye unu guru nvu l'iphe, bukpo iphe, o mesweru be mbedua l'ishi onwomu guakwaru nvu. Iphemiphe, mu guru nemadzu nvu iya; mbu me o -nwekwaru iphe, mu guru nvu iya; be bukwa l'iswi ehu unu be mu no l'iphu Kéreshi gua ya. ¹¹ Oo ya bu g'eeshi egube ono gbobuta Nsetanu g'o to gbahaa anyi l'eregede eshinu anyi macharu iphe, o tuberu ememe majia ya enya.

Teke Polu no le Tirowasu

¹² Su-a; le teke ono, mu jerwuru Tirowasu je asa ozi-oma ke Kéreshi ono be mu rwuru je ahuma le Kéreshi mewaru uzo dukpooru mu okpobe adudu ge mu bya ejeeru iya ozi.

¹³ Ọle mu rwuru ọp̄hu ẹhu ebvukp̄odaaru mu ebvuru; kele mu rwuru; ọp̄hu mu ahụmaduru nwan̄na anyi, bụ Tayit̄osu l'ẹka ono. T̄obudu iya bụ; mu par̄u p̄hẹ haa; ọ b̄uru mu eje Masedoniya.

Etso Kéreshi gb̄o ọgb̄o

¹⁴ Mu asụ Chileke l'ọ d̄u ike; yẹbedua, shiwaa l'ip̄he ono, Kéreshi meru ono; edup̄he anyi; anyi n̄odu Kéreshi l'ẹka agb̄o ọgb̄o; k'ọp̄hu bụ ẹkameka, anyi jeru eeshi l'ẹhu anyi maru onye yẹbe Chileke bụ; waa k'ọp̄hu ozi-oma ono a-v̄o ẹkameka pfurupfuru g'ip̄he, mkp̄o iya eshi kw̄ekweekwee. ¹⁵ L'ip̄hu Chileke bẹ anyi d̄u gẹ mkp̄o ozi-oma ono, eshi kw̄ekweekwee l'ẹhu ndu a dz̄otar̄u; m̄ẹ l'ẹhu ndu ala l'iswi ono. ¹⁶ L'ọ d̄uru ndu ọp̄hu mkp̄o ozi-oma ono atagbu l'ẹpho; ọ d̄uru ndu ọp̄hu o meru g'ẹp̄he n̄odu ndz̄u. Ọo ya bụ; ?b̄u onye s̄uru eje ẹgube ozi, d̄u nno? ¹⁷ Anyịbedua ta arw̄utoshikwa ozi-oma ono arw̄utoshi gẹ ikpot̄o ndu ọzo eme iya. Anyịbedua, Chileke ziru-a egudejekwa obu ìph̄óró ep̄fu op̄fu ono l'ip̄hu iya, bụ iya bụ ip̄he, gbaru ndu ejeru Kéreshi ozi.

3

¹ ?Ọ d̄u unu g'anyi watawara aja onwanyi ajaja ọzo t̄o? ?B̄u g'e dee ẹkwo l'anyi b̄u ndu ire-lan̄u n̄u anyi g'anyi n̄u unu gẹ ndu ọzo anuje unu? T̄o ?B̄u g'anyi s̄u g'unu n̄u anyi ẹkwo, l'egoshi l'anyi b̄u ndu ire-lan̄u g'anyi par̄u gẹ ndu ọzo apaj̄eru? ² Ọ kwa unub̄edua l'onwunu b̄u ẹkwo, e deru n̄u anyi. Ẹkwo k'ono bẹ e deru ye anyi l'ọkpoma g'on̄yemonye guje g'o doo ya ẹn̄ya. ³ Ọ b̄uwaa g'unu goshije l'unu b̄u ẹkwo ọp̄hu Kéreshi deru n̄u anyi g'anyi paj̄eru. Ẹkwo ọbu ta ab̄udu mini-ẹkwo bẹ e gude dee ya. Ip̄he, e gude dee ya b̄u Unme, shi l'ẹka kẹ Chileke; mb̄ukwa Chileke ọp̄hu dz̄u ndz̄u. Ọp̄hu ẹka e deru iya ab̄udu lẹ mkp̄uma, d̄u g'okwekpu; ẹka e deru iya b̄u l'obu nemadz̄u.

⁴ Ip̄he, anyi gude ep̄fu nno b̄u lẹ Kéreshi mewaru anyi g'anyi gudeje ire Chileke ẹka. ⁵ Ip̄he, mu ep̄fu-a ta ab̄ukwa l'o nweru ike, d̄u anyi l'ẹhu, b̄u ike, anyi e-gude ep̄fu l'anyi s̄uru eme ẹgube ip̄he ono. Ike, anyi nweru b̄ukwa Chileke bẹ o shi l'ẹka; ⁶ yẹbedua, b̄u iya meru anyi s̄uru eme g'a maru l'anyi b̄u ndu ejeru Ọgbandzu ọph̄úú ono ozi. Ọ t̄o b̄ukwa ekemu ọp̄hu e deru l'ẹkwo bẹ ọonuje anyi nta-a. Ọ kwa Unme-d̄u-Ns̄o nkiya bẹ ọonuje anyi. L'ekemu ọp̄hu e deru l'ẹkwo egbukwa egbugbu; obenu lẹ Unme Chileke l'anuje ndz̄u.

⁷ S̄u-a; ọ b̄uru l'ekemu mgbu-ọnwu ono e deru kaa ya akaka lẹ mkp̄uma, d̄u bach̄ibachi ono bẹ gburu nw̄iinwii;

k'ophu bụ lẹ ụnwu Ízurelu ta adudu ike lee Mósísi ọnya l'iphu; mbụ ogbu nwjịnwii ọphi e-mechaa phukashihu nụ; ⁸ buchia ozi Unme-dụ-Nsọ eje taa kabadaa adu akpabiri? ⁹ Teke ọ bụ l'ozí, nmaru ikpe-ọnwu ono dụ-be akpabiri egube ono bẹ ozi k'apfubekoto ono a-kabakwanu adu akpabiri. ¹⁰ Oo ya bụ; l'e -pfuje iya epfufu; mu asu l'ogbu-nwjịnwii ọphi uto mbụ pho gude ta aduedu iphe, ọ bụ l'eka ogbu-nwjịnwii kẹ nta-a nọ. Ogbu-nwjịnwii kẹ nta-a ono bụ ogbu-nwjịnwii, nyiberu anyibe. ¹¹ Lẹ teke ọ bụ l'iphe ono, l'e-mechaa phukashihu nụ ono dụ-be akpabiri egube ono bẹ ọphi a-dụwaro adudu a-kabakwanu adu akpabiri.

¹² Oo ya bụ l'e -shinu ọnya anyi dụ l'egube iphe ono bẹ anyi apfushije ike asa kpaa kpaa. ¹³ Anyi te emedu gẹ Mósísi, jeru je achita ekwa phuchia iphu gẹ ndu Ízurelu ta ahuma iya iphu g'ogbu-nwjịnwii ono chihuada. ¹⁴ Ebe ọ bukwa l'ephẹ ta ahumaduru iya; Chileke kwechikwaru phe pho ọnya; kele ọobujeru ephe -nodu agukpoo ekwo ọgbandzu k'akahu ono; mbukwa jasụ ntanu-a; ọodu g'e gude egube ekwa ono phuchikwaa phe pho iphu g'ephẹ ta amaru iphe, ephe agụ. Oo 'ephọ atugba onwonye lẹ Kéreshi kpurumu l'a-phufu ekwa ono. ¹⁵ Mbụ-a; ọobujeru teke ephe agụ ekwo ekemu Mósísi ono; mbukwa byasu nta-a; egube ekwa onoya aphuchie phe pho egomunggo. ¹⁶ Ole ọ kwaa g'ekwo-opfu Chileke pfuru kẹ Mósísi bụ g'odu ndu Ízurelu; l'ekwo-opfu Chileke pfukwaru kẹ Mósísi sụ: "Oobujeru teke ọ ghawaru Nnajiuphu iphu; ekwa ono aphufu." ¹⁷ Oo Nnajiuphu ono bụ Unme-dụ-Nsọ ono. O buri l'eka Unme-dụ-Nsọ ono bẹ atọ l'egbu shi. ¹⁸ Anyibe ndu ono g'anyi ha bụ ndu adudu iphe, phuchiru anyi iphu; anyi nodu ele ogbu-nwjịnwii kẹ Chileke ono ọnya g'onye ele ọnya l'onyo; ọ gbanwee anyi; anyi dụ g'ọ dụ; mbụ shi l'ogbu nwjịnwii kaba egbu nwjịnwii. Onye o shi l'eka buri Nnajiuphu ono, bụ Unme-dụ-Nsọ.

4

Ēku, nọ l'ite-urwa

¹ Oo ya bụ; l'eshinu Chileke phuru anyi obu-imemini bya eworu ozi ono ye anyi l'eka bẹ ike ta abyakwa abvu anyi l'ozí ono. ² Iphe, anyi jikaru bụ iphemiphe, bụ iphe-iphere; mbụ iphe, eeme lẹ mpya. Anyi te emedu iphe ẹregede; ọphi anyi agwadu opfu Chileke ngwaragwa. Iphe, anyi emejchia bụ l'anyi epfuje ọkpobe-opfu ono taa ya jala. Anyi anoduje l'iphu Chileke eme egube ono g'onnyemonye egude nno shi l'obu iya maru ndu anyi bụ. ³ Lẹ teke ọ bụ l'ozí-oma ono, anyi ezi ono bụ iphe, e gude iphe kwechia ekwechi; ọ kwa

l'ęnya ndu ala l'iswi bę e kwechiru iya iphe ọbu. ⁴ Lę Obutuswe, bų iya bų ishi kę ndu mgboko-a bę woakwaru ęka pyichia ndu bų ekwegekwe l'egomunggo g'o mee k'ọphu ęphe taa hụmadu ìphóró, shi l'ozi-ọma ono, echiru phe swacha swacha ono. Ìphóró ono egoshi ogbu-nwịnwii kę Kéréshi. Ọ bųru lę Kéréshi ono bę a hụmaru Chileke l'onwiya. ⁵ Ọo ya bų; l'ọ tọ bụkwa onwanyi bę anyi anọduje epfu g'a maru. Ọ kwa Kéréshi Jizọsu, bų Nnajiuphu anyi ono. Anyịbedua l'ishi onwanyi bụekwapho ndu ejeru unu ozi l'iswi ęhu Jizọsu. ⁶ Ọ kwa Chileke ono, sụru g'ìphóró shi l'ọchii nwua phoo ono bụhukwapho Chileke, meru g'ìphóró iya nwukwaapho phoo l'ime obu anyi. Ọo ya bų gę ndiphe, amaru ọdu-biribiri kę Chileke; mbų ọdu-biribiri, shi l'ìphu Kéréshi egbu nwịnwii.

⁷ Sụ-a; anyi dụekwapho g'ite, e gude ụrwa kpua, Chileke woru iphe ono, ereshi ire ike ono, bų iya bų ìphóró iya ono woru dęe. Iphe, o gude dęe ya nno bų g'a hụma l'ike iya ono, nyịberu anyịbe ono te eshidu anyi l'ęka; l'ọo yębedua bę o shi l'ęka. ⁸ Aanọduje akpa anyi ęhu tekenteke l'ękameka; ọle ọ tọ bụkwanu l'aakpapyaję anyi ishi. A -nọnyaa iphe, aharu atsụ anyi l'ęhu k'ọphu anyi taa majęeduru iphe, anyi e-me; ọle ọkpoma esihujeęla anyi ike. ⁹ Eemeje anyi ewere; ọle Chileke te ebuhajękwanu anyi ęka. E chitsuje anyi; ọle e te echigbujękwanu anyi echigbu. ¹⁰ Mbọku-mbọku bę anyi ejeje iphe-ęhuka ono, Kéréshi jeru teke ono, ọobyaa anwụhu ono. Ọo ya bụkwapho g'aa-hụma ndzụ, shi l'ęka Jizọsu l'ęhu anyi. ¹¹ Ọ tọ dụkwa tekenteke anyịbe ndu ọphu dzụ ndzụ ta atso-gejeduru atso-geru l'ọnu ọnwu; l'opfu ęhu Jizọsu; g'aa-hụma ndzụ, shi l'ęka Jizọsu, dų anyi l'ęhu ọwa-a, a-nwụhu anwụhu-a. ¹² Ọo ya bų l'ọnwu swiru anyi; ndzụ swikwanuru unu.

¹³ Sụ-a; l'ękwo-opfu Chileke bę e dekwaru sụ: "Mu kweru kę Chileke. Ọ bųru iphe ono meru g'o gude mu nọdu epfu opfu iya." Ọ bųru l'anyi kweru kę Chileke ęgube ono meru g'o gude anyi nọdu epfukwapho opfu iya. ¹⁴ Ishi iya bų l'anyi maru lę Chileke ono, meru gę Nnajiuphu, bų Jizọsu shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ ono l'e-mekwapho g'anyi shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ opfu l'anyi lę Jizọsu tųgbaru bųru nanu; l'ọogbe teke ono tųko anyi l'unu duta bya edobe l'ìphu iya. ¹⁵ Iphemiphe ono bụkota l'opfu ęhu unu. Ọo ya bų g'eze-iphe-ọma kę Chileke akabaa erwu ndu dų igwerigwe ęka. Eze-iphe-ọma ono emee g'a dų igwe kabaa ekele Chileke ekele; shikwapho nno kwabę iya ùbvù.

¹⁶ Ọo ya bų l'ike ta abyakpoda abvu anyi l'ozi ono. A makwaru-a l'ęhu anyi lịbahuwaru alịbahu tẹme ọ nọdu

abyawaa anwuhu; obenu lẹ ndzụ ono, Chileke nuru anyi ono bẹ ọnoduje eme mbọku-mbọku g'ọ dọ ọphúú ọphúú. ¹⁷ Teme iphe-ẹhuka, anyi eje-a, dọ nwanphe-a; teme ọphu ọ dudu g'ọo-nọ-beru-a; l'e-mechakwaa setaru anyi ụbvù, a-dụ shi; mbụ ụbvù ọphu nyiberu anyibe k'ọphu aamadụ g'aatu ọnu iya; teme ọphu ọ bvudu abvubvu. ¹⁸ Iphe, anyi chiru ọpfu ye ta abukwa l'iphe, eele l'ẹnya; ọ chikwa l'iphe, ẹnya ta ahumaduru. L'iphe, ẹnya l'ele ta adukwa ẹka ọono-bejeru; obenu l'ọphu a ta ahumadu l'ẹnya l'a-nọ ojejoje.

5

Unuphu, anyi e-buru l'imigwe

¹ Anyi maru lẹ teke a phokataru nwa mkpu ọwa-a, anyi bu l'eliphe-a; bẹ anyi nweru-a unuphu ọzo, Chileke kwaru anyi. Ụlo k'ono ta abudu ẹka bẹ e gude kpua ya. Ọ bụ ụlo ọphu anyi a-nọ ojejoje l'imigwe. ² Sụ-a; anyi a-nọjeekwapho atsụ pfuu lẹ mgboko-a jasụ g'anyi a-nọ-beru. Iphe, ẹgu iya agụ anyi bukwa teke Chileke e-me anyi ewota ogwehu ọphúú ono, Chileke e-shi l'imigwe nọ anyi ono yee g'uwe. ³ Ọo ya bụ; anyi -yewaa ogwehu ọphúú ono g'uwe; anyi taa duedu g'anyi gba ẹhu ọto. ⁴ Lẹ teke anyi nọkwadu l'ime ogwehu ọwa-a, anyi nweru nta-a bẹ anyi atsukwa pfuu g'anyi vu ivu-erwa; ọphu ọ dukwanu anyi g'a sụ l'anyi togboru ogwehu ọwa-a, anyi nweru nta-a. Iphe, ẹgu iya gbẹ agụ anyi bụ g'a gbẹ yepyabefua anyi ogwehu ọphúú ono l'eli iya. Ọo ya bụ g'ogwehu ono eshi ẹgube ono lwee ọwa-a, e-mechaa nwuhu anwuhu-a. ⁵ Ọ kwa Chileke l'onwiya bụ onye eme ire l'ẹhu anyi g'eeshi g'ẹhu anyi eyee ogwehu ọphúú ono g'uwe; kele ọ nuru anyi Unme-dụ-Nsọ gude goshi anyi iphe ono, o kweru ukwe l'oo-me ono.

⁶ Ọo iphe ono meru g'ọ gude obu nọdu esihuje anyi ike tekenteke kpoo. Iphe, anyi maru bụ lẹ teke anyi nọ ndzụ eme ẹhu anyi ẹhu anyi bẹ anyi ta anọdu Nnajiuphu l'ẹka. ⁷ Iphe, anyi gude buru bukwa l'anyi kwetaru l'ẹbe abụ l'anyi humaru l'ẹnya. ⁸ Obenu lẹ mbẹdua epfu sụ l'obu te etedu anyi ophe; teme ọ nọdu ehe anyi ihee aparu ogwehu ọwa-a haa; je g'anyi lẹ Nnajiuphu buwaruro eburu. ⁹ Ọo ya bụ l'iphe, anyi ese akanya iya bụ g'anyi meje iphe, dọ iya ree; me anyi nọ l'ibe iya; me anyi nọ lẹ mgboko-a. ¹⁰ Lẹ g'anyi hakotakpoo; byafutajekwa bya apfuru l'iphu Kéreshi me ọ -byaepho ekpe ikpe. Ọo ya bụ; g'onyenonu a-nata iphe, rwuberu iya nọ; m'ọ bụ k'oma-o; m'ọ bụ ẹjo iya-o; onyenonu anata ugwo iphe, o meru teke ọ nọ ndzụ lẹ mgboko-a.

Eshi l'ẹka Kéreshi eshita Chileke ọnyà

¹¹ Ọ kwa l'ọo l'anyi anọduje atsu Nnajiuphu ebvu opfu l'anyi maru l'ọo ya e-kpe ikpe ono meru g'o gude anyi nọdu anọduje eme g'anyi pfuta ndiphe yeru iya. Obenu l'ọo Chileke makotaru g'anyi gbaru; teme ọ dukwa mu pho g'unubedua l'onwunu makwarupho anyi l'obu unu. ¹² Anyi te etukwa onwanyi epha l'iphu unu ozo; ọ chia iphe, anyi eme bu g'anyi goshi unu iphe, unu a-zobe okpa gude anyi eku onwunu; ọo ya bu g'unu a-majeru onu, unu e-yeru ndu ono, egudeje g'ephe gbaru l'eli ehu aba abaa; hakwaa g'ephe gbaru l'ime obu phe ono. ¹³ Ọ -bukpooru nu l'ọo egomunggo swehuru anyi be iphe, anyi epfu bukwa Chileke be anyi epfudoru iya. Teke ọ bu l'egomunggo anyi dua nhamunha bukwa-a l'opfu ehu unu be ọ bu. ¹⁴ L'iphe, bu iya emeje anyi eme g'anyi eme-a bukwa eye obu ophu Kereshi yeru anyi. Kele iphe, kwatakpooru doo anyi enya okpobe edodo bu l'ọo onye lanu nwuhuru l'iswi ehu oha. Ọo ya bu l'ọo oha nwuhuru. ¹⁵ Ọ nwuhu-chiru oha l'opfu. Ọo ya bu ge ndu no ndzu ta adzheru ndzu ono dzu-doru iya onwophe. Ọ chia g'ephe dzuru ndzu dzu-doru iya onye onoya, nwuhu-chiru phe onwu; e mechaa o shi l'onwu teta dzuru ndzu ono.

¹⁶ Su-a; eshi nta-a be ọ to dukwa onye anyi elekwadu enya, ndiphe ele amadu; teme anyi amaru g'onye obu gbaru. Anyi -shi elejekponu Kereshi enya, ndiphe eleje amadu maru g'o gbaru; nta-a be anyi te elehekwa iya egube ono. ¹⁷ Ọo ya bu l'onymonye, no l'ime Kereshi buwaa onye e meru k'ophuu. Akahu iphe buwakwaru; iphemiphe buwaru iphe ophuu! ¹⁸ Iphemiphe-a bukota Chileke be o shi l'eka. Chileke shikwanu Kereshi l'eka mee g'anyi l'iya doshia; bya eworu ozi k'edoshi opfu ono ye anyi l'eka. ¹⁹ Ọo ya bu le Chileke shi Kereshi l'eka edoshi opfu duru yee ndiphe mgburugburu; ophu ogukoeduru phe iphe-eji, epe anoduje eme iya. Teme o yekwaapho anyi ozi k'edoshi opfu ono l'eka.

²⁰ Ọo ya bu l'anyi bu ndu no-chiru Kereshi. Chileke gbẹ anyi l'eka arwo ndiphe arworwo. Anyi no-chiru Kereshi arwo unu su: unu kwe g'e doshia opfu, duru unu le Chileke. ²¹ Kele Chileke meru iya o vuta iphe-eji anyi l'opfu l'ebe abu l'o mejeru iphe-eji; k'opfu anyi e-shi iya l'eka tuko bya aburu ndu pfuberekoto ge Chileke.

6

¹ Ọo ya bu l'anyi be ndu anyi le Chileke gba mgba eje ozi-a; l'arwokwa unu arworwo su g'unu ta anatakwa eze-iphe-oma ke Chileke-a mee ya g'o buru ola-l'iswi. ² L'o sukwaru: "Teke ọ gbaru l'angabe nchi

bẹ mu ngabẹru ngu
nchị.

O rwua l'eswe ndzọta;
mu dzọo ngu.”*

Gẹ mu kakwaru unu; ọ kwa nta bụ eswe eze-iphe-oma kẹ Chileke. Ọ kwa nta bụ eswe ndzọta.

Iphe-ẹhuka, Pọlu eje

³ Ọ tọ dukwa onye ọ dụ anyi g'a sù l'o pfitọshiru ozi, anyi eje. Ọ bụru iphe ono meru g'o gude anyi nọdu eme g'ọ tọ dụ onye umere anyi a-gbẹ bụru ọpfu dụ iya l'ọkpa.

⁴ Ọ chia iphe, anyi emejechia bụ l'anyi egudeje iphemiphe, byapfutaru anyi egoshi l'anyi ejeru Chileke ozi. Anyi atajẹ nshi mẹ iphe-ẹhuka -byapfuta anyi; ọzoo mẹ oke mkpa -byaru anyi; ọzoo mẹ a -nọdu akpa anyi ẹhu. ⁵ Eechi anyi iphe; bya atụ anyi mkpọro; bya eyeru anyi mkpaka. Anyi ejegbu onwanyi l'ozi; ẹbe anyi edobejedu ishi l'oshi; anyi nọdu akwa ẹgu. ⁶ Ntucha ta adukwa lẹ ndzụ anyi; iphe nọdu edoje anyi ẹnya; anyi nọdu atajẹru iphe nshi; nweru obu ọma; nọdu l'ẹka Unme-dụ-Nsọ; nweru n-yemobu ọphu abudu l'eli-ọnu; ⁷ epfu ire-lanụ; nọdu l'ike kẹ Chileke chiru ngwoğu k'apfubekoto l'ẹkutara mẹ l'ẹkicha; ⁸ mẹ a -nọdu akwabẹ anyi ùbvù; ọzoo l'akwa anyi eswe; mẹ a -nọdu epfu l'anyi eme ẹji; ọzoo l'epfu l'anyi eme ree; eeme anyi g'anyi bụ ndu ẹregede; obenu l'anyi bụ ndu ire-lanụ; ⁹ eeme anyi gẹ ndu amadụ amama; obenu l'a makwanuru anyi rengurengu; gẹ ndu anwuhu anwuhu; ọle anyi dzukwanu ndzụ; gẹ ndu echi ẹchachi; ọle e te echigbukwanu anyi echigbu; ¹⁰ gẹ ndu agụ aphụ; ọle anyi anọdujeele-a ete ẹswa tekenteke; gẹ ndu ụkpa; ọle anyi meru ikpoto ndu nemadzụ ẹphe nweru iphe; gẹ ndu adudu iphe, ẹphe nweru; ọle anyi tukuru iphemiphe, nweru.

¹¹ Sụ-a; unubẹ ndu Kọrentu; anyi tọgboakwaru unu iphemiphe ẹba; anyi bya eghebewaru unu ọkpoma anyi ọnu. ¹² Anyi te ewofukwaru unu obu; ọ chikwa unubedua wofuru anyi obu. ¹³ Sụ-a; unu gheberu anyi obu unu ọnu g'anyi gheberu unu obu k'anyi-a. Nta bẹ mu epfuakwaru unu opfu, nna epfujeru unwu iya.

Ezehuru iphe, adudu Chileke ree

¹⁴ Unu lẹ ndu ekwedu kẹ Chileke ta atugbakwa bụru nanụ. Kele-a; ?bụ gunu bẹ apfubekoto yele eme ejo-ememe gude bụru nanụ? ?Denu g'ìphóró yele ọchii e-shi dogba ẹhu? ¹⁵ Kéreshi yẹ Obutuswe ta ayikwa chia idzù agbaru mgba mee iphe lanụ. Ọo ya bụ; ?buhunu gunu bẹ

* 6:2 6:2 Gūnaa Azá 49:8.

onye kweru kẹ Chileke yẹe onye ekwedu kẹ Chileke gba mgba? ¹⁶ Sụ-a; ?denu g'eeshi wota eze-ulo Chileke yẹe ụlo-nshi dogbabe? Ọ kwa anyi bụ eze-ulo Chileke; mbụ Chileke ọp̄hu nọ ndzụ. Lẹ Chileke pfukwaru iya l'onwiya sụ:

"Mu e-buru eburu l'ime
p̄hẹ tsojeru p̄hẹ eje
ẹkameka, ẹp̄he eje.
Mu aburu Chileke,
doberu p̄hẹ nụ;
ẹp̄he aburu ndibe mu."[†]

¹⁷ Noo g'o gude Chileke pfukwaapho sụ:

"Unu hofuta onwunu l'echilabo
p̄hẹ bya anodu iche.
Unu te eyejekwa ẹka l'ip̄he,
aasọ nsọ gẹ mu
anatakwanu unu."[‡]

¹⁸ Ọo ya bụ gẹ mu aburu nna
unu;
unu aburu unwu mu
unwoke mẹ unwu mu
unwanyi."[§]

Nokwa ip̄he, Nnajiuphu, bụ Ọkalibe-Kakota-Ike eepfu.

7

¹ Sụ-a; ndu mu; eshinu Chileke kweru anyi ukwe-ip̄he dū ẹgube-a; g'anyi safukotanu onwanyi ip̄he, buk̄poo ip̄he, emerwụ ogwẹhu bya emerwụ obu nemadzụ. G'anyi tsuje Chileke ebvu; g'anyi kukebeje ẹhu buru ndu dobekotaru onwanyi iche k'ọp̄hu anyi a-buk̄otaru kẹ Chileke ọkpobe aburu; meje ip̄he, ọ sụru g'anyi meje.

Ehu-utso Pọlu

² Unu menaa g'anyi maru l'anyi dukwadia unu l'obu. Ọ tọ dukwa g'unu ha onye anyi mesweru; ọp̄hu ọ dukwa onye anyi dephuru; ọp̄hu ọ dukwapho onye anyi gudeje ụgho mee ip̄he, apfuduru-oto. ³ Ip̄he, mu ep̄fua ta abuk̄wa lẹ mu agbarw̄shi unu agbarw̄shi eshinu mu pfuhawaru sụ l'unu dukwa anyi l'obu shii. Anyi l'unu bụ nanu; mẹ anyi dzụ ndzụ-o; mẹ anyi nwuhuru anwuhu-o. ⁴ Mu anoduje asa kpaa kpaa l'op̄fu ẹhu unu; mu nọdu egudeje unu aba l'abaa. Anyi nọ lẹ mkpamẹhu; ọle unu adujekwanu mu obu; tẹme ẹhu nọdu atsoje mu ntumatu mẹ mu -nyata unu.

⁵ L'anyi batakwaru Masedoniya; ọp̄hu ẹhu ebvubaeduru anyi ebvuru. A nọdu emeep̄ho anyi mkpawere l'ẹkameka.

[†] **6:16** 6:16 Gūnaa Uke 26:12; Jier 32:38; Ezek 37:27. [‡] **6:17** 6:17 Gūnaa Azá

52:11; Ezek 20:34,41. [§] **6:18** 6:18 Gūnaa 2Sám 7:14; 2Sám 7:8.

Opfu dū l'etezi; ndzū-agūgu dū l'ime-ulo. ⁶ Obenu lẹ Chileke, bụ onye aduje onye aphū tsorū obu bẹ gudewaa abyabya, Tayitōsu byaru gude dūa anyi obu. ⁷ Ophu o buda abyabya, o byaru kpurumu; edo, o dokpōdaru anyi g'unu gude dūa ya obu yichakwapho l'iphe, dūru anyibedua obu. O pfuru anyi sū l'ōogushi unu ẹgu ike gẹ mu l'unu hūma; l'unu agū aphū okpobe agūgu k'iphe, unu meru; tẹme l'unu agbajeru mu oḍzori shii. Onoya bẹ mekpōoru mu ẹhu kabakpōo mu atso uto nta-a.

⁸ L'o betakpōonu ekwo-ozī-a, mu deru-a nōdu eme g'aphū jī unu obu; mu ta atakwa onwomu uta lẹ mu deru iya. Teke mu gege ata onwomu uta bukwa teke mu hūmaru lẹ mu gude iya mee g'aphū jī unu obu; obetaru o buerupho kẹ nwa teke ono. ⁹ Obenu lẹ nta-a bẹ ẹhu atso waa mu uto. Ẹhu-uto mu ta abukwa l'ōo lẹ mu meru aphū jī unu obu. Ẹhu-uto mu bukwa l'aphū ono meru izimanū iphe-ẹjī unu lwa unu azū. Aphū k'ono bukwa aphū ophu meru g'unu mee iphe, dū Chileke ree. Oo ya bụ l'ō tō dudu iphe, anyi mekataru unu. ¹⁰ Kẹle nggumaphu ophu dū Chileke ree emeje g'izimanū lwa nemadzu azū g'adzoo ya; ophu atadu onwonye uta iya k'ono. O bekwanū lẹ nggumaphu k'unwuliphe l'egbu egbugbu. ¹¹ Unu hūmaanaro iphe aphū ono, dū Chileke ree ono meru. Unu hūmaanaro g'unu yeberu ẹhu l'eme g'a maru l'unu pfuberekoto l'iphu Chileke. Unu hūmanu g'iphe, meru nū nwū-beru unu oku l'ẹhu. Sū-a; unu hūmanu g'unu atso bẹ ebvu iphe e-menu. Unu hūmaru g'ogube unu ẹgu g'unu hūma mu; unu hūmaru g'oolwube unu l'obu g'unu gbaaru mu oḍzori. Unu hūmaru g'ō dū-be unu g'unu hūa onye ono, mesweru nū ono ahūhū. L'ime iphemiphe ono bẹ unu goshiru l'ō tō dudu ẹka o deru unu.

¹² Oo ya bụ l'edede, mu deru ekwo-ozī ono ta akwatakwa buru k'iswi ẹhu onye ophu mesweru nū; ozoo k'iswi onye ophu o mesweru. Iphe, mu gude dee ya bukwa g'ō mee g'unu maru g'unu agbaberu anyi oḍzori l'iphu Chileke. ¹³ Noo ya bụ l'ōodu nū pho anyi obu.

A -gufukpooro adū obu ophu unu dūru anyi; ẹhu kabakpōoro anyi lẹ Tayitōsu uto l'unu tūkoru g'unu ha mee ya ẹhu bvuru iya ebvuru. ¹⁴ Lẹ mu tūkwaru Tayitōsu onu unu; gude unu aba l'abaa; e mechaa; o buerupho gẹ mu pfuru bụ g'ō dū; ophu unu emeduru mu iphe-iphere. O tō dudu teke anyi ete epfujeduru unu iphe, bụ okpobe-opfu. Nokwapho g'iphe, anyi pfuru Tayitōsu k'ẹhu unu tūkoru buru eviya. ¹⁵ O buru iya meru g'ō gude o nōdu akajebaa unu eyeshi obu ike mẹ o -nyata l'unu g'unu ha atūkoje eme iphe, mu sūru g'unu mee; waa mẹ o -nyata g'unu gude ndzū-

agugu gude ayọ ọshi k'anonyakwaa unu mee iphe, adudu iya ree; unu gude egube ono meshiaru iya l'ibe unu. ¹⁶ Nta-a be ẹhu atsokpoo mu atsoshi mu iya ike le mu gude ire unu ẹka okpobe egude l'iphemiphe.

8

Gẹ ndu ke Kéreshi a-nuje iphe

¹ Iphe, anyi eme g'unu maru; ununna mu; bu k'eze-iphe-oma, Chileke meshiru le Chiochi, nọgbaa le Masedoniya. ² Kele mkpamehu, a kparu phe huru phe ama hushia phe iya ike. O le ẹhu tsoleru phe-a tsoshia phe iya ike teke ono; k'ophu ẹphe saru ẹka sagharu iya ẹka l'anu Chileke iphe; l'ebe abu l'ẹphe nweru iphe ilile. ³ Gẹ mu e-pfubeeru iya pho bu l'ẹphe nuru g'eka ha phe; bya anukwapho nughata egube ono. Ẹphe tukpooru obu phe onyo ⁴ rwo anyi rwohia anyi ike su g'anyi kwerọ g'ẹphe le ndu ke Kéreshi ozo gbaru mgba nuje iphe, g'e gude gbaaru ndunsọ mkpu. ⁵ Ẹphe meberu iphe ono g'anyi ari-vujeduru l'egomunggo. Ẹphe vukpodaru uzo gbeshi bya eworu onwophe ye Nnajiuphu l'eka; teme ẹphe gbeshi bya eworu onwophe yehukwapho anyi l'eka, bu iya bu g'o du Chileke ree. ⁶ Noo g'o shitaru anyi rwo Tayitosu; yebdua, bu iya gbuberu ishi eje ozi ono; su iya g'o mekpokwapho iphe, oome; g'o yekwaru unu ẹka g'unu jefufu ozi ono, unu eje ono l'ishi; mbu ozi ono, unu eje k'eze-iphe-oma ono. ⁷ Iphemiphe, unu nweru be unu nwekwaru nwegharu iya ẹka; mbu l'unu kwetaru kwegharu iya ẹka; pfua opfu Chileke pfugharu iya ẹka; maru ke Chileke magharu iya ẹka; bya ekukebe ẹhu eye ẹka; bya eyekwaapho anyi obu yeshia ya ike. Oo ya bu g'unu nukwapho iphe nugharu iya ẹka g'e gude jee ozi k'eme iphe-oma ono.

⁸ Iphe, mu epfua ta abukwa l'oo anmakobe; mu nodu anmakobe iya unu. Oo iphe, mu eme bu ge mu goshi unu g'ogugu-be ndu ozo egu eye ẹka; shi egube ono mee unu g'unu goshi l'eye obu ophu unu yeru bu okpobe eye obu. ⁹ Kele unubdua mahukwarupho eze-iphe-oma, shi l'eka Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kéreshi; l'a makwaru-a le Kéreshi nweru iphe shii; obenu l'o woleru-a onwiya mee onye ukpa l'iswi ẹhu unu. O buru iphe, o meru bu g'oo-shi l'aburu onye ukpa ono mee g'unu nweru iphe shii.

¹⁰ Onu, mu e-ye l'opfu ono bu le-a; o karu unu ree l'unu gbẹ nta-a mefufu iphe ono, unu wataru akaphuru ono l'ishi; kele o to budua l'oo unubdua vu uzo chia idzu iya; o kwapho unubdua vu uzo wata iya ememe. ¹¹ Ngwa; unu kukebenu ẹhu mee ya gbiriri jasu unu emebe iya. O

kwaphọ g'ọ phuru unu aphuphu l'ẹhu teke unu wataru iya ememe bu g'emefufu iya a-nodu aphu unu l'ẹhu. G'iphe, unu gude eme iya bukwarupho g'eka beru unu. ¹² Le teke o bu l'ogugu ngu agugu anu Chileke iphe; be Chileke a-natakwa iphe, i nuru iya okpobe anata. Chileke atuje iphe, onyemonye nuru iya le g'onye ono nweberu. O to tuka iya le g'onye ono enwedu.

¹³ O to bukwa iphe, mu epfu nta-a bu l'oo ge mu pata ivu ndu ozo bofua unu g'unu vuru; ephebedua agbaru aka. ¹⁴ Obenu l'eshinu unu ka ndu eeje eyeru aka obu enweru iphe shii ke nwa nta; be iphe, du ree bu g'unu gbataru phe le mkpa, duru phe nu. Teke mkpa dukwanuru unubedua; ephebedua nweru shii ephe a-gbataru unu. Oo ya bu l'unu ibekeboebo be eyeru onwunu aka enya nhamunha. ¹⁵ O n'iya bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Onye kpotaru shii te

ekpoghaduru iya aka.

Ophu onye kpotaru nwanshii

ekpopeduru."*

Tayitosu yele ndu ephe l'iya swi

¹⁶ Anyi ekele Chileke ekele shii ke l'o kwapho g'ophu anyi l'obu eyeru unu aka bu g'ophuhukwapho Tayitosu. ¹⁷ O to budua l'o nataru arworwo, anyi rworu iya kpurumu; obenu l'ophu iya l'ẹhu eye aka shii k'ophu o turu obu iya onyo su le ya a-byapfutashia unu. ¹⁸ Anyi yekwarupho nwanna anyi nwoke ge yee l'iya swiru. Nwanna anyi ono bu onye a kwatakpo akwabẹ okpobe ubvu l'iphe, bukpo Chiochi le Chiochi. O buru g'o gude ezi ozi-oma ono. ¹⁹ Teme a - gufukwaro onoya; o kwa Chiochi ge Chiochi ha hotaru iya woru iya ye su g'o tsoje anyi je ozi ono, anyi gude agbataru ununna anyi ono. Anyi gude ozi ono ekutse Nnajiuphu teme anyi gude iya egoshi l'o du anyi g'anyi yeje aka.

²⁰ Anyi tokwaru nwehu dee enya le mini eme k'ophu o to dudu onye a-ta anyi uta g'anyi gude eme k'iphe-oma ono, nyiberu anyibe ono, e yeru anyi l'eka ono. ²¹ L'iphe, anyi tuberu ememe bukwa g'anyi meje iphe, du ubvu l'enya; o to bukwaa ophu du ubvu l'enya Nnajiuphu be anyi e-meje nkinyi iya; obenu g'o bukwarupho iphe, du ubvu l'enya ndiphe.

²² Teme anyi yekwapho nwanna anyi ozo su g'ephe swiru bya. Nwanna anyi k'ono be anyi ahujekwa ama tekenteke maru l'iphe, agu iya nu buepho ge ya e-me eye aka. Nta-a be o kabakpo ya aphu l'ẹhu ge ya yeru unu aka; kele o

* 8:15 8:15 Gūnaa Awu 16:18.

gude ire unu ẹka kẹ b'ama g'e-me iya. ²³ A bya lẹ Tayitọsu; mu sọ l'ọo ya bụ mu onye ẹbo; onye mu l'iya tukuru eje ozi-oma gude eyeru unu ẹka-a. Ẹnwunna anyi ọphuu, ẹphe l'iya swi-a bukwanu ndu ọphu nọ-chiru ẹnya Chiochi lẹ Chiochi teme ẹphe buru ndu ekutse Kéreshi. ²⁴ Unu goshikwa ẹphebedua waa Chiochi l'ọphu l'unu yeru anyi obu ọkpobe eyeye; teme l'aba, mu egudeje unu aba bụ-a l'ọ rwuberu iya.

9

Eme iphe-oma

¹ Mu te ejeeduro unu ederu ẹkwo k'iche k'iphe, unu a-nu ndu-nsọ, nọ lẹ Jierúsalemu. ² L'ọ doru mu ẹnya l'ogua unu ẹgu eye ẹka; mu gudewaa unu aba l'abaa l'iphu ndu Masedoniya. L'unubẹ ẹnwunna anyi, nọ lẹ Akaya kwakọbeakwaruro k'eye ẹka e -shi k'akaphu. L'aphuphu, ọophu unu l'ẹhu k'eye ẹka ono kpatuwaru ndu dọ igw-erigwe. ³ Iphe, kparu iphe, mu sọru g'ẹnwunna-a bya bụ g'aba ono, anyi gude unu aba ono ta abụ iphe-mmanu. Ọ bụ-chia g'ọ dọ gẹ mu pfuru sọ l'unu kwakọbewaru eye ẹka. ⁴ Ọdumeka; ọ -buru lẹ mu lẹ ndu Masedoniya haru swiru bya; anyi bya ahuma l'ọ tọ dudu g'unu kwakọberu; ọ kwa iya bụ l'iphere aburu k'anyi; kele mu sọwaru l'unu kwakọbewaru ree; ọ bururo unu bẹ iphere k'unu a-kabaa shii. ⁵ Noo g'ọ gude mu sọ l'ọ dọ ree g'ẹnwunna-a vuru mu ọzo byaadaa ibe unu bya evuru ọzo kwakọbe iphe ono, unu kweru ukwe anunu ono. Ọo ya bụ g'aamaru l'unu gude obu unu g'ọ ha anu iya; l'a ta atupfubeduru iya unu atupfube.

Eme omeluko

⁶ Iphe, unu a-nyatajẹpho bụ l'onye emebeduru iphe, ha shii l'alị ta akpatajẹkwa iphe, ha shii. Onye mebekwanuru iphe, ha shii l'alị bẹ akpatajẹ iphe, ha shii. ⁷ G'onyenonu nupho g'obu iya sọru g'ọ nu. G'ọ tọ dukwa onye a-nu ọphu ọogbe buru; ọ -nuchaa ya l'ọ taahaa onwiya uta; ọphu ọ dukwa onye anodu anu iya g'ọ bụ utu, ọ tufutaje; kele ọ kwa onye gude ẹhu-utso anu bẹ Chileke yeru obu. ⁸ Ọzo buru lẹ Chileke sukwaru emeru unu eze-iphe-oma mee k'etsutsu iya; k'ọphu unu e-nwekotajeru iphemiphe, bụ iphe, mkpa iya duru unu; unu abyakwapho enweru iphe nwegharu iya ẹka k'ọphu unu e-gude iya eme iphe, bụ iphe-oma. ⁹ Ọo ya bụ iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke sọ: "Ọosaje obu iya asasa nu ndu
 ukpa iphe;
 apfubekoto nkiya anoje

jasu l'ojeje.”*

¹⁰ Oo Chileke, bu iya anuje onye akọ opfu iphe, oomebeje l'opfu iya; bya anuje iya nri su g'o ria-a; be bukwapho onye a-nu unu akpuru-iphe, mkpa iya duru unu; unu akoo. O buru iya bu onye e-me g'iphe, unu meberu l'ali mehu emehu k'ophu unu a-kabaa enwenwe; gude iya kabaa eme iphe-oma ono, unu eme ono. ¹¹ Chileke ono e-me unu g'unu nweru iphe okpobe enweru k'ophu unu e-meje iphe-oma tekenteke; oo ya bu g'aa-du igwe keje Chileke ekele iphe-oma, unu shi anyi l'eka emeru phe. ¹² L'ozia, unu eje-a ta abulekwa-a mkpa ndu ke Chileke be oome kpurumu. Iphe, o mefu bu l'aa-du igwe ke Chileke ekele kegharu iya aka. ¹³ O kwa iphe ono, unu eme ono e-goshi egube ndu unu bu. Noo ya bu aadu igwe jaa Chileke ajaja. Noo l'o to bukwaa l'unu gude iphe ono, unu meru ono goshi l'unu kwetawaru k'ozia-oma Kereshi ono; unu egoshikwapho l'unu emeje iphe, ozi-oma ono pfuru. Bu iya bu l'unu asaje aka okpobe asasa mee iphe-oma g'eka beru unu; unu shi egube ono unu l'ephebedua me ndu ozo tuko gbaru mgbal'iphe, unu nweru enweru. ¹⁴ Oo ya bu l'ephe e-gudekpoo obu phe epfu anu Chileke l'iswi ehununu; l'ogokpo phe g'a su l'unu l'ephe humaru; noo l'eze-iphe-oma ke Chileke nyiberu anyibe l'ehununu. ¹⁵ Su-a; unu g'anyi keje Chileke ekele iphe-oma iya; mbu iphe-oma ono, a ta amadu g'aa-tu onu iya ono.

10

Polu agbaru ozi-oma odzori

¹ Nta-a bukwaa mube Polu gedegede arwo unu arworwo owa-a. Mu gudeakwaa adu gelee waa obu-oma ke Kereshi arwo unu. Mbdua abujekwaru mu -nodu ntse mu epfuru unu opfu belebele; teke mu no enya; mu epfuahaaru unu opfu okpu-onu okpu-onu. ² Ole iphe, mu arwokwanu unu bu g'unu te emekwapho iphe, e-me ge mu pfuahaaru unu okpu-onu okpu-onu me mu -byaepho. Le mu e-pfukwaru ndu ono, suru l'anyi eme ehununu anyi ehununu anyi ono okpu-onu okpu-onu. ³ L'a makwaru-a l'anyi bu le mgbokoa; ole anyi ta alwudu ugu ge ndu mgbokoa l'alwu. ⁴ Kele ngwogu, anyi gude alwu ugu k'anyi ta abukwa ngwogu ke ndu mgbokoa. O bu ngwogu, shi l'eka Chileke; bya aburu ngwogu ophu shihuru ejo ike. O bu ngwogu ophu e gude egbuka aka ohogu Chileke doberu obu okpehu iya. Oo ya be anyi gude emebyi ntumego-ugho. ⁵ O buru ngwogu ono

* 9:9 9:9 Guna Ebu 112:9.

bẹ anyi gude mebyishikọta eku-onwonye ono, e gude tọchia ọzo tọ-buta g'a ta maru Chileke ono. Iphe, bukpoori, nemadzu ari ari bẹ anyi alwu-kpeje mee ya g'ọdu gẹ Kéreshi sọru g'ọdu. ⁶ Nta-a bẹ anyi kwageberu akwagebe k'ahù iphe, bukpoori a-nu-ọ-nchị ahùhù mẹ unu mebekotajeepho iphemiphe, a sọru g'unu meje.

⁷ Iphe, unu l'iya eme bukwa l'unu te elerwejedu iphe ọnya elerwe. Onye gwaru onwiya ọ ya bu kẹ Kéreshi; g'onye ono nyatajeru onwiya l'ọ bu gẹ ya bu kẹ Kéreshi ono bu g'anyi bukwapo. ⁸ L'ophu unu a-makpodaru bu l'ọ tọdukwa mu iphere m'obataru mu kwata gudenka ike ono, Nnajiuphu yeru anyi l'ẹka ono aba abaa. Ike ono bẹ ọ nukwaru anyi g'anyi gude metse unu emetse. Ọ tọ nukwaru iya anyi g'ọ bu iphe, anyi e-gude egbuka unu egbuka. ⁹ Noo iphe, mu epfu sọ g'unu b'edobesukwa ọ mu gude ẹkwo-ozu mu-a eme gẹ mu yee unu ebvu. ¹⁰ Ọ dukwaru ndu agbẹ asuje: "Ekwo-ozu, Polu ede bẹ opfu iya agbẹ adanuka kpa kpa; bya aburu opfu, erwu nemadzu l'ẹhu. Teke anyi l'iya ọpopho l'iphu l'iphu; ọogbe nyihu; opfu iya te enweedu iphe, ọoburu." ¹¹ G'ọ dokwaa egube onye ono ọnya l'ọ kwa iphe, mu deru l'ẹkwo-ozu teke mu l'unu anọdu bukwapo iphe, mu e-me l'ẹka mẹ mu l'unu -nọduepho.

¹² Ophu anyi ata atudu ama bu kẹ g'anyi wota onwanyi je agukobe ọ ndu ono, anọduje atụ ọnu onwophẹ ono. Ọzo kẹ g'anyi sọ l'anyi l'ephẹ aturu. Ọo ephebedua eme eswe; ephebedua egudeje onwophẹ aturu onwophẹ ama; gude gẹ nwibe pẹ ha amaru g'ephebedua ha. ¹³ Obenu l'anyibedua taa tudu ọnu onwanyi atughata gẹ Chileke tọberu sọ g'anyi rwua. Anyi a-tu-bejeerupho ọnu onwanyi g'ozu, Chileke doberu anyi g'anyi jee gbaru. Ozi ono bẹ ophu anyi eje l'echilabọ unu tọkwa yiru. ¹⁴ Anyi ta tughakwaru ọnu iphe, anyi meru; eshinu anyi gudewaa ozi-oma kẹ Kéreshi ono rwuchawaa ẹka unu nọ gẹdegede; tẹme ọ bu anyi bu ndu mbu, gude iya byapfuta unu. ¹⁵ Ọo ya bu; l'anyibedua ta atujedu ọnu onwanyi tughata gẹ Chileke tọberu sọ g'anyi rwua. Anyi te egudejedu ozi ndu ọzo aba l'abaa. Ọ kwa iphe, anyi ele ọnya iya bu l'unu -nọdu aka ekweshi ike eje; anyi aka eje ozi, kabaa shi l'echilabọ unu; kele anyi a-nọdujeepho eme iya gẹ Chileke sọru g'anyi mebejeru iya. ¹⁶ Ọo ya bu g'anyi ezia ozi-oma ono zighatachaa ya mkpukpu unu; ziwa iya rọ kwaseru; k'ophu anyi ta anọdukwanu aba abaa ozi, onye ọzo jehawaru l'ẹka iya nkiya.

¹⁷ Oepho "G'onye aba abaa bajekwa iya l'iphe, Nnajiuphu meru." ¹⁸ Kele ọ tọ bukwa onye atụ ọnu onwiya

bẹ aagubeje iphe; ọo kwa onye Nnajiuphu atụ ọnu iya.

11

Ndu-ishi-ozì ọphu abụdu ọkpobe iya

¹ Jiko unu takwaa nshi gẹ mu kabekpo pfua g'onye eswe; mu makwaru-a l'unu kwewaru. ² Lẹ mu ekokwaru unu okophoo gẹ Chileke ekoje-a. Kele unu dukwa mu gẹ nwamgboko, doberu onwiya do, nwoke eteke ngeswee okpa; nwamgboko, mu doberu k'eke ji; mbukwa k'eke onye lanu kpeekpu, bu iya bu Kereshi. ³ Olee ndzu anoduje agu mu su ?a maru teke agbaghashidu nu unu obu; merwushia uche unu g'unu te egudehe obu unu g'o ha yee Kereshi obu okpobe eyeye. O kwa egube ono be agwo meru gude ejo eregede dephua Ivu. ⁴ Kele unu gude ehutu kwe k'onye byaru bya awata epfuru unu ke Jizosu ozo, abudu ophu anyi pfuru unu opfu iya-a; teme unu kwe natakwapo unme ozo, du iche, abudu Unme-du-Nso ophu unu natahawaru; bya ekwekwapo nata ozi-oma ozo, du iche, abudu ophu unu kwetahawaru.

⁵ L'iphe, mbedua ariekwa bukwa l'o to budu mu be enya gbẹ bya akachia alwalwa eme le ndu ono, ezi unu ozi-oma ono, etu onwophe o-phushia-ugbu ono. ⁶ O -buru le mu ta ama epfu opfu erengete; mu amakporu nu Chileke okpobe amaru. Ono be anyi shiwaa l'uzomuzo mee unu maru okpobe amaru.

⁷ ?O gbẹ buru iphe-eji be mu meru; le mu kuzetaru onwomu ali g'ee-shi g'e kulia unu eli; ebe o dudu iphe, mu suru g'unu pfua mu k'ozì-oma Chileke, mu byaru ezia unu? ⁸ Teke mu shi eje ozi l'echilabo unu; be bukwa Chiochi ozo shi anoduje apfugbaa mu ugwo. Mu shikwa ana phe nfu; g'eeshi gẹ mu yeru unu eka. ⁹ Su-a; mkpa okpoga, duru mu nu teke ono, mu l'unu no ono ta adukwa onye mu pfuchijeru nchi su g'o yeru mu eka. Kele unwanu anyi ndu shi Masedoniya wotakotawaru mu iphe, bukpo iphe, mkpa iya duru mu. Mbụ l'o to dudu iphe, mu zekporu unu nzeri iya. Ebe o dukwa iphe, mu byaru ezeru unu nzeri iya. ¹⁰ Mu gude okpobe-opfu ke Kereshi ophu du mu l'ehu ekweta ukwe-a su l'o to dukwa nemadzu, a nwuru anwanwu l'ali Akaya, suru eme g'aba-a, mu aba-a buru iphe-mmanu. ¹¹ ?Denu g'o gude mu yee ya onu nno? ? Bu le mu te eyeduru unu obu to? A-o! O kwapo Chileke maru le mu yeru-a unu obu.

¹² Mu taa hakwa eme iphe, mu gude l'eka eme nta-a. Oo ya bu gẹ mu emekwanu-a ndu-ozì ophunapho g'ephe te enwehe iphe, ephe a-zobe okpa gude eku onwophe; kele

o kwapho g'anyi ese akanya ozi-oma ono bu g'ephe ese. ¹³ Ndu k'ono ta abukwa okpobe ndu-ishi-ozí Kéreshi. Ephe bukwa ndu eje ozi l'ugho. Ndu ewojeru onwophe mee g'e dobesu l'ephe bu okpobe ndu-ishi-ozí kéreshi. ¹⁴ O to budu iphe, aa-su l'o kporu onu opfu; eshinu Nsetanu ewojeru onwiya mee g'ojosi, shi l'ogbu-nwijnwii k'imigwe bya. ¹⁵ Oo ya bu l'o to buedu iphe, du oke biribiri me o -buru le ndu ejeru Nsetanu ozi woru onwophe mee g'e dobesu l'ephe bu ndu ejeru Chileke ozi. Teke o rwuru mboku ikpazu be Chileke a-gwa phe ugwo ochi iphe, ephe meru.

Iphe-ehuka, Polu eje

¹⁶ Ge mu pfukwaa ya ozo; g'o to dukwa onye arije l'oo egomunggo swehuru mu. Teke o bu l'unu ari l'egomunggo swehuru mu; unu ahakpokwaa mu ro ge mu pfubaa g'onye egomunggo swehuru. Oo ya bu ge mu abakwanaa abanwilile. ¹⁷ Ole iphe-a, mu epfu nta-a be mu makwaru-a l'o to budu Nnajiuphu suru ge mu pfua ya. Mu -baaha aba be mu abakwa iya g'onye egomunggo swehuru. ¹⁸ Ole eshinu ndiphe egudeje iphe ke mgboko-a aba abaa be mbedua l'abakwapho aban kemu. ¹⁹ ?To buedu l'unu manukaru iphe meru g'o gude unu nodu egudeje ehutu kwe haa ndu egomunggo swehuru g'unu l'ephe nodu. ²⁰ Unu atajeelaa nshi nonkirishia; a -nonyaa onye lanu abya eworu unu mee nwohu iya; ozo bya anodu tuko iphe unu riobe; ozo bya anodu emephe unu l'uji; ozo bya awata unu anma phulaphula; ozo bya eworu eka waa unu le nchi ke gbaa. ²¹ Ha! O gbekwa du mu iphere epfufu; noo le mbedua ta adukwa teke mu adu ike eme unu egube iphe ono.

Ole-a; owa-a, mu abya epfufu-a bukwa opfu, du ge k'onye egomunggo swehuru. Su-a; e -pfujekpoo ya epfufu; mu asu l'iphemiphe, bukpo iphe, ndu ozo turu ama egude aba l'aba be mbedua gudekwaa aba l'abaa nkemu. ²² O -buru le ndu ono bu ndu Hiburu; be mbedua buhukwa iya pho. Teke ephe bu unwu Izurelu; mbedua buhukwapho onye Izurelu. Teke ephe bu oshilokpa Ebirihamu; mbedua buhukwaa oshilokpa Ebirihamu g'ephe bu iya. ²³ Mu su-a; ?ephe bu ndu ejeru Kéreshi ozi too? Ono be mbedua gbekwa ka phe nu abubu. Nta-a be mu epfukpokwaa g'onye, obvu byaru. Mu kakwa phe iya abubu; ge mu gbek ka phe eje ozi ke Kéreshi ono; bya aka phe eje mkporo iya ijeto; a kakwa mu pho echi iphe iya ichito. Ophu o dudu tekenteke mu ta atsogjeduru atsogeru l'onu onwu le k'ozí ono. ²⁴ Akpo ise be ndu Jiu chiwaru mu onu echachi ukporo labo, e wofuru nanu. ²⁵ E chiwaa mu mgboro

akpọ ẹto; bya atuwaa mu mkpuma akpọ lanu. Akpọ ẹto bẹ ọ phoduchawaru nwanshii mẹ ugbo ekpua mu. O nwecharu ophu mu nọru ujiku ophu lẹ mini eswe l'enyashi mgburugburu. ²⁶ L'ikpoto ije ono, mu jekotaru ono bẹ mu lowaru ishi mu alọlo l'utso, gbaru nu; loo ishi mu alọlo l'eka ndu ana nfu; mẹ l'eka ndu Jiu ibe mu; mẹ l'eka ndu abudu ndu Jiu. Mu jee iphe mini pharu mu l'eze l'oma mkpukpu; mẹ l'echiegu; mẹ l'echi ogbu eze-enyimu; mẹ l'eka ndu abudu okpobe ndu kẹ Kereshi. ²⁷ Mu jewaa ozi kuta ephuru phee; mu bya anwuwaa enya enyashi; egu nri gua mu; egu mini gua mu; egu mee mu tekenteke; mu gbaru oto oyi tsua mu. ²⁸ A -gufukpooro iphemiphe ono; bẹ o nwekpouerupho iphe, anoduje akposhi mu mgbenya mboku-mboku. Iphe ono bu k'iphe, bukpo Chiochi kẹ Kereshi g'ọ ha. ²⁹ ?Bu onye bẹ ike bvuru; ophu ọ dudu g'ọ bu mbedua bẹ ọ bvuru obu? ?Bu onye nmalahuru l'iphe-eji ophu o rwuduru mu l'ehu?

³⁰ O -buru lẹ mu bafutaje aba bẹ iphe, mu e-gude aba abaa obu bukwa iphe, egoshi gẹ mu du-be arwuhu. ³¹ Sụ-a; ọ kwa Chileke, bu Nna Nnajiuphu onoya, bu Jizosu ono, bu onye ajaja bu nkiya jasụ l'ojejoje ono bẹ bu onye maru l'iphe-a, mu epfu-a ta adudu ophu bu uka. ³² Lẹ teke mu nọ lẹ Damasukosu bẹ nnajioha mkpukpu onoya, bu iya bu onye nọ-chiru enya Aritasu, bu eze ndu ono; woru ndu ojogu, eche nche woru dochia onu oguzo eka eeshije abata l'ime mkpukpu ono sụ g'e gude mu. ³³ Tọbudu iya bu; e woru mu ye l'ime nkata pyoo mu l'uzo, du l'eli igbulọ, e gude kpụ-pee mkpukpu onoya mgburugburu; mu shi l'eka onoya nahu iya gbalaa.

12

Iphe, eegoshi Polu l'ophulenya

¹ A makwaru-a l'aba aba ta abaduru l'urwu; ọle mu bafutaje aba. Nta-a bẹ mu a-wata epfu k'ophulenya mẹ iphemiphe, bu mu iphe ophuu, Nnajiuphu goshiru mu. ² O duru nwoke lanu, mu maru bu onye kẹ Kereshi, Chileke zikotaru; o jerwua mkpopfu igwe k'eto. A noakwaru apha iri l'eno, iphe ono meru. Ọle mu ta maedu ?o jeru eka onoya k'eviya; to o phuru iya l'ophulenya? Oo 'epho Chileke nwekiya maru g'ọ nwuru. ³ Onye ono bẹ mu makwaru; mẹ o jeru iya lẹ ndzu-o; to lẹ maa-o; bẹ mu amaekwa; ọ kwa Chileke bẹ o doru enya. ⁴ E zikotaru iya worwua ya okpoku Chileke gedegede. O nodu l'eka ono numachaa iphe, kporu onu epfufu; mbu iphe, a suru gẹ nemadzu te epfushi. ⁵ Oo ya bu lẹ nwoke ono bẹ mu e-gude aba

l'abaa. Ọle mu tee gudedu onwomu aba l'abaa; gbahaa ẹ mu aba abaa k'arwuhu du mu nu. ⁶ Ọme mu jeshiaru aba abaa k'onwomu me mu tege abukwaru onye egomunggo swehuru; kele iphe, mu g'epfu gege abuerupho okpobe-opfu be mu g'anodu epfu. Obenu le mu te ejedu aba abaa; le teke mu jeshiaru aba abaa l'oo-nweru ndu a-wata ari le mu kabaa shii; paru iphe, ephe humaru mu l'ehu me iphe, ephe numaru, mu pfuru paru haa.

⁷ Mu humakwaru iphe, dugbaa oke biribiri l'ophulenyaa. O buru iphe ono meru g'o gude a loru mkpo dobe mu l'ehu; o nodu akpo mu cherere. Iphe ono buru iphe, ejeru Nsetanu ozi be byaru bya etsua mu iphe gude go-zeta mu ge mu te eje ekunuka onwomu. ⁸ Iphe ono be mu rowaru Nnajiuphu akpo eto su iya g'o mee g'iphe ono paru mu haa. ⁹ O buru iphe, o epfujeru mu po bu: "Eze-iphe-oma, mu meru ngu sukwaru ngu; kele teke mu akaje ere ire l'ehu ngu bukwa teke i du arwudu." O n'iya-a bu le mu a-nodu aba abaa l'arwuhu du mu; g'ike ke Kereshi ree mu ire l'ehu. ¹⁰ Noo g'o gude mu su l'arwuhu ono, du mu nu ono; mekpoo iphe-iphere ono, eeme mu ono; mekpoo iphe otsu-l'ehu; me mkpamehu; me mkpawere, aanoduje emephe mu l'opfu eh Kereshi; meru eh nodu atso mu utso. L'o kwa teke mu du arwuhu be ike nkiya ere mu ire l'ehu.

Polu agba egomunggo ke ndu Korentu

¹¹ Nta-a be mu meakwaru g'onye egomunggo swehuru l'eku-onwonye ono; o buru unu nwuru mu ye iya. Kele unu gege anodu aja mu ajaja; l'o to dudu iphe, ndu-ishi-ozu ophuu gude ka mu; l'ebe adu iphe, mu bu. ¹² Mu taru nshi meshia iphe-ohumalenyaa, dugbaa biribiri; bya emeshikwaapho iphe ozo, tufugbaru eh, egoshi ike ke Chileke l'echilabo unu. Iphe ono bugbaaru iphe, mu gude goshi unu le mu bu onye-ishi-ozu Kereshi. ¹³ ?O nweru uzo ozo, mu kabaa eme Chiochi ozo ree, mu emeduru unu? ?Buepho le mu ta asuduru g'unu pfa mu ugwo-a? A-o; wakwa aka l'ali-o; eshinu ono gbegbe buwaru eji; mu mee ya unu.

¹⁴ Owa-a kweakwa ugbo eto, mu jikoberu abya ndu-unu. Mu -bya; mu taa sukwa g'unu pfa mu ugwo; kele iphe, mu achog abya ta abukwa okpoga unu. O kwa unubedia l'onwunu be mu achog. O to bukwa unwegirima akpaje eku doberu ne le nna phe; o chikwa ne le nna agbeje akpa eku edoberu unu phe. ¹⁵ Mu e-gudekpoepho okpobe eh-utso mepushiaru unu iphe, mu nweru; ta ishi onwomu g'eeshi g'o duru unu le ree. ?Unu a-gbegbe yepete mu obu opfu le mu kabaa unu eye obu?

¹⁶ Ọ dūru ndu haru kwe le mu te eshidu buru unu ivu-erwa. Ọle o dukwanuru ndu a-su le mu shi gbanuka eregede; le mu gude ugho nmata unu. ¹⁷ ?Denukwanu g'o nwuru? ?O dukpooru iphe, bu ndu ono, mu ziru g'ephe byapfuta unu ono onye ophu mu gbẹ shi l'eka iya ria unu urwu? ¹⁸ Mu rworu Tayitosu su iya g'o bya; bya asu ge nwanna anyi ophuu tsoru iya. ?O nweru iphe, unu a-su le Tayitosu byaru bya erita unu? ?To buedupho udu umere lanu be mu l'iya l'eme; to to buedupho uzo lanu be mu l'iya l'eshi?

¹⁹ ?To unu shi e -shi teke-a rita l'iphe, anyi anoduje eme bu g'anyi e-me pfufu onwanyi l'iphu unu? Iphe, anyi anoduje epfu be anyi epfuje maru l'anyi epfu iya l'iphu Chileke; teme l'anyi le Kereshi tugbaru buru nanu. Oo ya bu; ndu mu yeru obu; l'iphemiphe, anyi anodujekpoo eme be anyi anodujekwa eme g'anyi gude metsee unu. ²⁰ Mu atsukwa ebvu su: ?mu maru too bukwaru nu; mu -byarwuta; unu taa duedu ge mu riru l'unu a-du; mu taa dukwapho unu g'unu riru le mu a-du. Mu atsukwa ebvu su: ?mu taa byakwanu bya ahuma l'unu anoduje aswo-phe uswo; ejiphe iji-enya; buru ndu obu oku; l'unu akpaphe enya; ephuphe onwunu iphu; agba nwibe unu mgbamu; ekuphe onwunu ekuku; eme mkpaka. ²¹ Mu atsukwa ebvu le mu -bya ogiya-a, be Chileke ewoda mu ali l'iphu unu; mu aguru aphu kpua ikpoto ndu mehawaru iphe-eji; ophu ephe ekwekwapho l'izimanu lwaru phe azu g'ephe haa ejo umere, rehuru erehu; haa eme ke nwanyi; haa aburu ndu iphere bvuru l'iphu.

13

Anma okwa ikpazu

¹ Abyabya owa-a, mu abya abyabya nta-a kweakwa ugbo eto, mu abya unu agbaphe. "O kwa ekebe umadzu ebo; ozoo eto be eegudeje bua ikpe." ² Mu nmahaakwaru unu okwa teke mu byaru k'ugbo ebo pho. Mu nodu anmakwaru iya pho unube ndu eme iphe-eji ono nta-a, mu ta anodu l'eka ono-a; me ndu ozo; le mu -bya be mu taa hakwa unu. ³ Oo ya bu; g'unu e -shi nno maru le Kereshi gude mu-a epfu opfu; l'unu sukwaru g'e goshi unu iphe, e-me g'unu maru l'o gude mu-a epfu opfu. Kereshi ono te emejekwa g'onye ike bvuru me o -nodu eme unu iphe. O chia iphe, oo-me bu l'oo-goshi g'okpehu iya habe l'eka unu no. ⁴ L'a makwaru-a l'ike te eshidu dukwadu iya teke a kpopyaberu iya l'oswebe; obenu le nta-a bu ike ke Chileke be o gude nodu ndu. O kwapho g'ike te eshidu dukwadu iya ono bu g'o to shidu

dukwadu anyịbedua; obenu lẹ nta-a bẹ ike kẹ Chileke e-me anyi adzuru ndzụ gẹ Kéréshi dzụ; ike adụ anyi g'ọ dụ iya; k'ophu ike a-dụ anyi l'iphe, anyi emekpọo unu.

⁵ Unu nyochakwaa onwunu enyocha maru ? unu kwetakwaduru-a? Unu hukwa onwunu ama. ?Unu ta amadụ lẹ Jizọsu Kéréshi bu unu ebubu l'ẹhu? gba-haekwapho l'unu te ekwetaeduru. ⁶ Ophu mu gude ẹka bụ l'unu e-mechaa maru l'anyịbedua ta agwọbeduru ekweta ono, anyi kwetarụ kẹ Kéréshi ono. ⁷ Iphe, anyi anọduje epfu anụ Chileke bụ g'o to kwekwa g'unu mee iphe, adudu ree. Ọ tọ bukwa g'e gude goshi l'anyi mekotaru; ọ chikwa g'unu meje iphe, pfulu ọto; o rwuhakpọoru o jee a-dụ g'ọ bụ l'ekwekwe, anyi shi kwe lẹ mbụ ono bẹ anyi ekweeduru. ⁸ L'ọ tọ dukwa g'ọ ka mma l'ọo iphe lanụ, anyi sụru ememe k'emebyi ọkpobe-opfu kẹ Chileke; gbahachia l'anyi a-nọduje eme iphe gude ese iswi ọkpobe-opfu ono. ⁹ Ọo ya bụ l'ẹhu anọduje atso anyi uto mę ọ -buru l'anyi dụ arwuhu; ike dukwanu unu. Noo g'o gude ọ dụ anyi g'a sụ l'unu lwaru azu l'onodu, dube ree.

¹⁰ Mu ede iphe-a nta-a, mu l'unu ata anodu l'eka ono-a. Gẹ mu te eje egude ike ono gbẹ duru unu ehuka mę mu -bya. Mbụ ike ono, o yeru mu l'eka gẹ mu gude metsee unu emetsee ono gbetchia mee unu omeliwe.

Ekele ikpazu

¹¹ Kẹ ikpazu iya unwunna mu bụ; unu nokwapho oma-o. Unu dubebkwaa ree; iphe, mu arwo unu bụ g'uche unu bukwaru nanu. Unu eburu lẹ nchi-odoo. Gẹ Chileke ono yeru anyi obu teme ọ nọdu emeje g'ẹhu dụ anyi guu ono swikwaru unu eswiru-o.

¹² Unu kelekwa onyemonye ekele l'ẹhu l'ẹhu nmata phe akpa, dụ nsọ. ¹³ Iphe, bukpo ndu-nsọ l'ophu l'ekelekwapho unu.

¹⁴ Mu sụ g'eze-iphe-oma kẹ Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéréshi; mę eye obu ophu Chileke eyeje ndibe iya; mę ike ono, Unmedu-Nsọ meru g'anyi l'unu gbaru mgba ono dzukotakwa oke l'ẹhu unu g'unu ha. Nokwa g'ọ dụ.

Ekwo-ozì, Pòlu Deru Nù Ndu Galeshiya

¹ Ekwo-ozì-a shì l'èka m̀be Pòlu, onye-ishi-ozì Jizòsu Kéreshì. Onye-ishi-ozì, e meru mu ta ab̀kwa nemadz̀ meru mu iya; òphu ò b̀kwa nemadz̀ b̀e o shì l'èka. Ò kwa Jizòsu Kéreshì ỳe Chileke, b̀ Nna b̀e o shì l'èka, mb̀ onye ono b̀ iya meru g̀e Jizòsu ono shì l'ònwu teta dz̀ru ndz̀ ono. ² Ùnwunna anyì, mu l'èphe nò l'èka-a b̀e mu l'èphe t̀koru ekele iphe, b̀ Chìochì, nò l̀e Galeshiya.

³ G'eze-iphe-òma; ỳe nchì-adu-doo b̀kwaru k'unu; mb̀ òphu shì l'èka Chileke, b̀ Nna; waa l'èka Nnajiuphu anyì, b̀ Jizòsu Kéreshì, ⁴ b̀ onye ono woru onwiya nù g'e gbua g'ò b̀ru ngweja, e gude gwefu iphe-èjì anyì; k'òphu òodzota anyì l'èka mgboko-a, iphe-èjì jìru èjìjì-a. Iphe ono b̀ru uche Nna anyì, b̀ Chileke b̀e o meru ono. ⁵ Anyì sù g'ajaja b̀ru k̀e Chileke jasù l̀e tuutuutuu l̀e m̀imiimii. Nokwa g'ò d̀!

Ozi-òma lanù kpoloko d̀

⁶ Iphe òwa-a d̀kwa mu nù biribiri l'ò t̀ d̀edu g'ò nòberu unu gb̀e agbak̀tawaru nù Chileke unu ono az̀; mb̀ onye ono kuru unu ono g̀e Kéreshì eshì l'eze-iphe-òma ono, o meru unu ono dz̀ta unu; unu gb̀e wowar̀nu iphu ghaarù ozi òzo gbarù iche; ⁷ mb̀ ozi òphu ab̀du ozi-òma ililekp̀o; òchia l'ò d̀ru ndu agbaghashì unu agbaghashì; ndu eme g'èphe gbanwee ozi-òma k̀e Kéreshì ono. ⁸ A-o; teke ò b̀kwa l'òo anyìbedua; òzoo ojozi, shì l'imigwe byaru bya eziahaa unu ozi-òma òphu ỳe òphu anyì zìru unu adagbad̀ru; g'a t̀-phukwaa ya l'ònu. ⁹ Òo iphe, anyì pfuhawaru b̀e mu epfu òzo nta-a sù: onye ezi unu ozi-òma òphu ỳe òphu anyì zìru unu adagbad̀ru; g̀e Chileke t̀- phukwaa onye ono l'ònu g'ò laa l'iswi.

¹⁰ ?Ò d̀ unu g̀e mu eme g̀e mu pfua iphe, a-tso ndiphe òzoo Chileke ùtso l̀e nchì? T̀o ?B̀ g̀e mu mee g̀e ndiphe sù l̀e mu b̀ onye òma? Ò b̀ l'iphe, mu eme b̀ g'a sù l̀e mu b̀ onye òma m̀e mu ta ab̀kwaru onye-ozì k̀e Kéreshì.

Pòlu epfu g̀e ya gude b̀ru onye-ishi-ozì

¹¹ Sù: iphe, unu a-maru; ùnwunna mu; b̀ l'òzi-òma òphu mu ezìje ta ab̀kwa l'uche nemadz̀ b̀e o shì. ¹² K̀e ò t̀

budu nemadzū bē o shi l'ēka; ophu o budu nemadzū kpō-ziru mu ūzo iya. Oo Jizōsu Kéreshi goshiru mu onwiya l'ophulenyā bya eworu ozi-ōma ono ye mu l'ēka.

¹³ Unu nūmawaru-a gē ndzū mu shi dū teke mu shi eme k'omelalī, ndu Jiu egudeje abarū Chileke ēja; gē mu shi eme Chīochi kē Chileke ewere emegharu iya ēka. Unu nūmawaru l'iphe, mu shi emekpōepho gē mu mee bū gē mu mebyia ya l'ophu l'ophu. ¹⁴ Mu shi atūkojekpōepho ekemu ndu Jiu ono mekōta g'a tūru iya. Mu mekpōeru iya pō metaberu iya k'ophu mu tūkoru igwerigwe ndu mu l'ēphe bū oḡbo gbaghakōta l'ememe iya; tēme eme omelalī ndiche anyi p̄hē shi anōduje aphūkpoō mu l'ēhu shii.

¹⁵ Obenu lē Chileke, bū iya doberu mu iche eshi l'ēpho ne mu; byaru ekua mu; ono būru eze-iphe-ōma, o meru mu. ¹⁶ O bya ekpuhaa nwa iya ono goshi mu k'ophu mu awata atūru ndu abūdu ndu Jiu ōnu iya. Ophu o dūdu nemadzū, dzū ndzū mu chīkoshiru iya. ¹⁷ Ophu mu ejekwaruphō Jierúsalemū kē gē mu jepfu ndu vuru ūzo būru ndu-ishi-ozī-a je p̄hē akpata ishi. Iphe, mu mechiaru bū lē mu gbēshiru tūgbua bahū lē Arebiya bya eshi ēka ono laphu azū lē Damasūkosu. ¹⁸ A nōepho mgbarapha ēto; mu tūgbua jeshia Jierúsalemū gē mu je amaru Pyīta. Mu l'iya nōo idzu ēto. ¹⁹ Ole o tō dūdu ndu-ishi-ozī ono ndu ophuū, mu hūmaru gbahaa Jiemusu, bū nwune Nnajiuphu anyi.

²⁰ Oo Chileke nwēkiya maru l'iphemiphe-a, mu nō l'iphu iya ederu unu-a ta adūdu ophu bū ūka, mu nōdu adzū iya.

²¹ Tōbudu iya bū; mu tūgbua jee alī Siriya bya ejee alī Silisiya. ²² G'e pfukpō-a ta abūkwa lē Chīochi Kéreshi lē Jiudiya g'ēphe ha dūru ndu ophu mawaru onye mu bū. ²³ Iphe, ēphe anūepho lē nchī būepho l'a sūru lē "onye-a, shi emephe anyi ewere-a bē asaakwa ozi-ōma kē g'e kweta kē Kéreshi ono asasa. Mbū ekwekwe ono, o shi eme g'o mebyia emebyi ono." ²⁴ Noo g'o gude ēphe nōdu ekeleje Chileke ekele opfu ēhu mu.

2

Pōlu ejepfu ndu-ishi-ozī ndu ophuū

¹ A nōepho apha iri l'ēno mu lē Banabasu swīru laphushia azū lē Jierúsalemū. Mu duta Tayitōsu anyi l'iya swīfuaru.

² Iphe, mu gude jee bū lē mu hūmaru iya l'ophulenyā. Mu lē ndu ono, bū ndu-ishi ono bya anōo ndzukō k'iche. Mu bya eworu ozi-ōma ono, mu ziru ndu abūdu ndu Jiu ono tōgboru p̄hē ēba. Oo ya būkwanu g'akanya, mu sehawaru mē ophu mu ese nta-a ta abūru mu kē mmanū. Ephe zūa mgbede. ³ Ophu e kebutakpōdaru nū Tayitōsu-a, abūdu

onye Jiu-a, mu l'iya swija g'o bua úbvù. ⁴ Olee g'ò dūhabe; ọ dūkwaru ndu meru g'ephe bua ya úbvù; ndu pyobataru eme g'ephe bu ndu ke Kéreshi; 'ama l'ephe ta abudu iya; l'oo ngge be ephe byaru anwunwu g'ephe bya bya egeta g'anyi gbakuta-beru ekemu azu opfu l'anyi bu ndu ke Kéreshi. Iphe, ephe shi achọ ọzo iya bu g'ephe mee anyi g'anyi mejeepho iphe ekemu phe pfuru g'ohu anoje eme iphe onye gbaru iya nu pfuru-a. ⁵ Ophu anyi ekwekwanu haaru phe ọzo ahaha ophu kpọ g'ọ ka mma l'oo mgbo lanu g'ee-shi g'anyi edoberu unu iphe ono, bu okpobe-opfu ono, bu ozi-oma onoya.

⁶ Obenu le ndu ono, a suru l'ephe bu ndu-ishi ono; mu ta akpakwa ishi iphe, ephe bu; kele Chileke ta adukwa onye oole enya l'iphu; ndu ono, a suru l'ephe bu ishi ono ta adukwa iphe ozo, ephe yeru onu su ge mu yebaa l'ozima ono. ⁷ O gbekikwa buru iphe, ephe meru bu l'ephe humaru le Chileke wowaru ozi-oma ono ye mu l'eka ge mu je ezia ya ndu abudu ndu Jiu; mbu egube ono o wokwaru iya pho ye Pyita l'eka g'o je ezia ya ndu Jiu. ⁸ Kele o g'ike ke Chileke reru ire l'ehu Pyita; o buru onye-ishi-ozia ndu Jiu ozi-oma ono; bukwapho g'ike ke Chileke reru ire l'ehu mu; mu buru onye-ishi-ozia ya ndu abudu ndu Jiu. ⁹ Tobudu iya bu; Jiemusu me Pyita me Jionu bu ndu ono, a suru l'oo phe bu ndu-ishi, gudeshe Chiochi-a bya amaru l'oo Chileke yeru mu ozi-oma ono l'eka. Ephe zua mgbede; bya ana mu le Banabasu l'eka; bya ekweta l'anyi l'ephe tukoru buru nanu. Anyi l'ephe bya atukokwapho wua onu nanu le mu le Banabasu a-nodu ezi ndu abudu ndu Jiu ozi-oma ono; g'ephebedua zije iya ndu Jiu. ¹⁰ Iphe lanu, ephe suru g'anyi mee bu g'anyi nyatajekwa ndu akpa nri. Ono be mu kukebekporu ehu eme.

Mba, Polu baru Pyita le Antiyoku

¹¹ O be ge Pyita byaru Antiyoku; mu pfuru iya l'iphu baaru iya mba l'edzudzu-oha; kele o nweru iphe, o meru deru iya nu. ¹² Le teke mbu kpọ be Pyita yee ndu abudu ndu Jiu shi erigbaje nri. E mechaa ge ndu ephe le Jiemusu no byapfutachaeru iya pho; o bufu onwiya su l'ephe le ndu ono, abudu ndu Jiu ono tee rigbaedu. Kele o wataru atsu ndu Jiu ono ebvu, bu ndu suru l'oniyemonye bufutajadaa úbvù ono. ¹³ Unwunna anyi ndu Jiu ndu ophu bya eyefua eka l'ogozu Pyita phe obu. Mbu lufuchakpo le Banabasu be ephe jitachakwaru o tsoru phe buru ndu ogozi. ¹⁴ O be teke mu byaru bya ahuma l'enya mu; l'ephe te etsodu ozi-oma ono le nhamunha iya; mu pfuru l'iphu ndu Chiochi g'ephe ha su Pyita: "Humanu ge gubedua bu onye Jiu; teme i nodu

eme umere ndu abudu ndu Jiu; ?Denuhununu g'o gude i nodu eme g'i kebuta ndu abudu ndu Jiu g'ephe meje ekemu ndu Jiu?"

Ekweta adzo ndu Jiu waa ndu abudu ndu Jiu

¹⁵ A makwaru-a l'anyibedua be a nwukpooru; anyi buru ndu Jiu; ebe anyi abudu ndu iphe-eji ge ndu abudu Jiu bu. ¹⁶ Obenu l'anyibedua maru l'o to budu eme g'a turu l'ekemu emeje nemadzu g'o buru onye pfulerekoto l'iphu Chileke; l'oo ekweta ke Jizosu Kereshi. Oo ya bu l'anyibedua kwapho, kwetawaru ke Jizosu Kereshi a-buru ndu pfulerekoto l'iphu Chileke; o to bukwa kele anyi eme iphe, a turu l'ekemu. Noo kele o to dudu onye Chileke agu l'onye pfulerekoto opfu l'onye ono meru iphe, a turu l'ekemu. ¹⁷ Eshinu anyibe ndu Jiu emekwapho g'anyi shi Kereshi l'eka buru ndu pfulerekoto l'iphu Chileke; o n'ia bu l'anyi kwewaru l'anyi buhukwapho ndu eme iphe-eji ge ndu amadu ekemu Chileke. Teke o bu l'o du nno; ?o pfuru le Kereshi eme g'eme iphe-eji kabaa shii to? Tuswekwa! ¹⁸ Kele o -buru le mu wataru emekwaa iphe, mu shi mebyiwaa emebyi be mu buakwaa onye emebyi ekemu. ¹⁹ Mu gudeakwa eme ekemu; mu huma le mu nwuhuwaru anwuhu; l'ekemu gbuwaru mu egbugbu; g'eeshi ge mu a-dzuru Chileke ndzu. ²⁰ A kopyabewaru mu le Kereshi l'oswebe. Nta be mu noakwaa ndzu. Ole o to budu mu no ndzu obu; o buakwaa Kereshi no ndzu l'ime ehu mu. Ndzu ophu mu no l'eliphe nta-a bukwa le mu kwetaru ke Nwa Chileke be mu gude nodu iya; mbu onye yeru mu obu; woru ishi ndzu iya ta l'opfu ehu mu. ²¹ Mu taa jikakwa eze-iphe-oma ke Chileke. O -buru l'oo eme ekemu be e-me amadu onye pfulerekoto l'iphu Chileke; o n'ia bu l'anwuhu, Kereshi nwuhuru te enwedu ishi.

3

Ekweta ozoo eme ekemu

¹ Oo-waa! Egube g'eswe unube ndu Galeshiya habekpokwana! ?Bu onye kabu rwaa unu eka l'iphu g'unu jika okpobe opfu ono? ?Tobudu unu be mu tukoru k'anwuhu, Jizosu Kereshi nwuhuru l'oswebe togboru eba; o doo unu enya ree-a? ² Iphe lanu, mu aji unu bu: ?Buada-a iphe, ekemu pfuru be unu meru teme unu nata Unmedu-Nso ono, unu nataru ono? ?Tobudu l'unu numaru ozi-oma ke Kereshi ono bya ekweta? ³ ?Denuhununu g'o gude unu gbenu buru ndu eswe? Le mbu be unu gude Unme ke Chileke gbube ishi etso Kereshi. ?Buhunu gunu meru iphe, unu paru Unme Chileke ono buhaa dobesu l'oo ike k'unu be

unu e-gude tsokota Kéreshi obu? ⁴ ?Iphe-ehuka ono, unu jekotaru ono bu ke mmanu to? O to dukwa mu g'o bu ke mmanu. ⁵ Chileke anodujekwa anu unu Unme-du-Nso bya emeshiru unu iphe-ohumalenya. ?O tukoru iphemiphe ono eme opfu l'unu eme iphe, ekemu pfuru too bu-a l'ole unu numaru ozi-oma ono bya ekweta?

⁶ Nokwapho ge Ebirihamu kwetaru ke Chileke; o guaru iya ya l'apfubekoto. ⁷ Oo ya bu l'unu eleana iya enya; l'oo ndu kwetaru ke Chileke be bu unwu Ebirihamu. ⁸ Ekwo-opfu Chileke pfuhawaru su le Chileke e-me ndu abudu ndu Jiu g'ephe buru ndu pfuberekoto m'ephe -kweta ke Chileke. E vuhawaa uzo zia Ebirihamu ozi-oma ono su iya: "Ebirihamu; oo l'eka ngu be e-shi meeru ndiphe mgburugburu eze-iphe-oma." ⁹ Oo ya bu; l'eshinu Ebirihamu kwetaru ke Chileke; Chileke goru iya onu-oma; be o bukwapfo egube ono be Chileke a-goru onu-oma nu iphe, bukpo ndu kwetaru nkiya.

¹⁰ Iphe, bukpo ndu chiru upfu kwee l'ekemu su l'oo eme ekemu a-dzo phe be buakwaa ndu a turu onu. Kele ekwo-opfu Chileke sukwaru: "Onye ta atukoduru iphemiphe, e dekotaru l'ekwo ekemu g'o ha eme buakwaa onye a turu onu." ¹¹ Iphe lanu, dokporu enya ree bu l'o to dudu onye a-du ike egude eme iphe, ekemu pfuru aburu onye pfuberekoto l'iphu Chileke. Kele "Onye pfuberekoto bukwa ekweta be oo-gude nodu ndzu." ¹² Obenu l'eme iphe ekemu pfuru yee ekweta ke Chileke ta adukwa iphe, ephe jigba; kele e dekwarupho su: "Le ndu emegbuje iphemiphe, ekemu pfuru e-gudekwa iya pho dzuru ndzu."

¹³ Kéreshi gbafutaru anyi le mburonu, ekemu meru anyi vuru; eshinu o vutachiru anyi mburonu ono anyi shi vuru ono. Kele ekwo-opfu Chileke sukwaru: "Iphe, bukpo onye a pfugburu l'eli oshi bukwa onye laru le mburonu." ¹⁴ Kéreshi laru le mburonu ono g'ee-shi g'eze-iphe-oma, Chileke suru le ya e-meru Ebirihamu eshi l'eka ke Kéreshi Jizosu rwua ndu abudu ndu Jiu eka. Anyibedua e-shikwanu l'ekwekwe, anyi kweru ke Kéreshi nata Unme ono, Chileke kwehawaru ukwe le ya a-nu anyi ono.

*Iphe, a tudoru ekemu waa iphe,
Chileke kweru ukwe iya*

¹⁵ Unwunna mu; ge mu gudekpodanu iphe, anyi emeje nmaaru unu etu owa-a. Amadu -kee ekpe dee ya l'ekwo byia ya eka ta adukwa onye emebyi iya nu; ophu o dukwa onye eyekwa iya iphe; mbu a makwaru-a l'oo ekpe, nemadzu keru. ¹⁶ Su-a; o kwa Ebirihamu yee oshilokpa iya

bẹ Chileke kweru ukwe-iphe. Ọ tọ sūkwaru iya l'ọo yẹle ndu shi l'ọkpa iya; g'ee-gudekwanu nno makwanuru l'ọo ikpoto nemadzu. Ọ suru iya l'ọo yee oshilokpa iya, bu iya bu l'ọo onye lanu, bu iya bu Kéreshi obu. ¹⁷ Mbụ l'iphe, mu epfu bu lẹ-a; l'ogbandzu ono, shi Chileke l'ẹka bẹ Chileke kwetarū ukwe sū lẹ ya e-me iphe ya pfuru. Sū-a; ekemu, a nọadaru unu apha l'apha ukporo l'iri gẹ Chileke kwechaaru ukwe-iphe ono tẹme ekemu ono bya ta ayikwa gbukaa iphe, Chileke kwewaru ukwe iya. O to mekwa ukwe-iphe ono, Chileke kweru ono g'ọ buru iphe-mmanu. ¹⁸ Ọme ọ buada g'e me iphe, ekemu pfuru tẹme Chileke emee iphe, o kweru ukwe iya mẹ amanuru l'ọ tọ buedu ukwe-iphe. Obenu lẹ Chileke nuru Ébirihamu iphe, o kweru ukwe iya; opfu l'ọ kwewaru iya ya.

¹⁹ Sū-a; ọ buhunuru gunu bẹ a tu-doru ekemu? Iphe, a tu-doru ekemu bu g'ekemu goshi iphe eme iphe-ẹji bu. A tu-doru iya g'ọ nọdu jasū teke oshilokpa Ébirihamu obu a-bya, bu iya bu onye obu, Chileke kweru ukwe-iphe doberu obu. Ọo Chileke turu ekemu ono bya agbẹ l'ẹka unwu-ojozi-imigwe woru iya nu onye-eto bu Mosisu, nọ-chiru ẹnya nemadzu g'ọ tūaru ndiphe. ²⁰ L'ọ kwa a -dụ ẹbo eme iphe bẹ aachoje onye-eto; obekwanu lẹ Chileke bu onye lanu.

²¹ Ọ pfuru l'ekemu egbuka iphe, Chileke kweru ukwe iya egbuka tọ? Tūswekwa! Kẹle ọme ọ -duru ekemu, a turu g'ọ gude ndu mẹ apfubekoto l'iphu Chileke eshinu l'edobe ekemu. ²² Obenu l'ekwo-opfu Chileke egoshi lẹ ndiphe mgburugburu bẹ iphe-ẹji pyitaru l'ekpiri. Iphe, o gude egoshi iya ono bu g'iphe ono, Chileke kwetarū lẹ ya e-meru onye woru onwiya ye Kéreshi ono l'ẹka abuerupho ndu woru onwophẹ ye Kéreshi l'ẹka bẹ oo-meru iya kpoloko.

²³ Kẹle teke k'ekweta teke adudu bẹ ekemu shikwa tuchia anyi atuchi g'anyi ta ahuma ọzo anyi e-shi kweta kẹ Kéreshi. ²⁴ Ọo ya bu l'ekemu shi edu anyi ọzo g'onye eleta unwegirima ẹnya; dua anyi jasū Kéreshi bya g'anyi a-buru ndu Chileke guru lẹ ndu pfuberekoto; opfu l'anyi woru onwanyi ye iya l'ẹka. ²⁵ Nta-a, Chileke gūhawaru anyi ọzo g'anyi woru onwanyi ye Kéreshi l'ẹka-a bẹ anyi ta nọekwa l'ẹka onye ono, eleta anyi ẹnya ono, bu iya bu ekemu.

²⁶ Ọo ya bu; l'eshinu unu wowaru onwunu ye Kéreshi l'ẹka; unu l'iya tugba buru nanu bẹ unu bukotawa unwu kẹ Chileke. ²⁷ Lẹ g'unu ha buru ndu e gude ẹpha Kéreshi mee baputizimu bẹ yeakwaru Kéreshi g'onye yeru uwe. ²⁸ Mkpocha l'onye-a bu Jiu ẹbe onye-a abudu ta aduekwa; ophu ọ duekwa l'onye-a bu ohu; onye-a buru amadu; ophu l'onye-a bu nwoke onye ophu bu buru nwanyi aduekwapho;

kele g'unu ha shiwaa l'eka Kéreshi tugba buru nanu.
 29 Su: unu -buwaru ndu ke Kéreshi be unu buwaa
 oshilokpa Ébirihamu, bu iya bu ndu iphe ono, Chileke
 kweru Ébirihamu ukwe iya ono rwuberu.

4

1 Su-a; waa iphe, mu e-gude goshi unu iphe, mu epfu bu
 owa-a: l'onye bu iya e-mechaa ria iphe nna iya; be teke o
 bu nwata be bukwa g'eeme ohu bu g'aanoduje eme iya. A
 makwaru-a l'oo ya nwe iphemiphe; 2 ole oonwejeru onye
 yee ya bu; onye a-nodu emefuta iya nu; l'o dukwarupho
 onye a-nodu eleta iphe, o nweru enya jasu teke nna iya
 pfuru su l'o noo teke nwata ono suwaru egweta iphe iya.
 3 Nokwapho g'o du l'eka anyi no bu ono. Teke anyi te eshidu
 maru iphe be obvu, bugbaa ishi mgboko owa-a shi mee
 anyi ohu phe. 4 Ole o rwuru teke o gbaru; Chileke ye Nwa
 iya su g'o bya. O bya aburu nemadzu; nwanyi nwua ya.
 O buru iphe, ekemu suru g'e meje be oomeje; 5 g'oo-shi
 egube ono gbata ndu ekemu keru egbu; g'ee-gude egube
 ono Chileke anata anyi g'anyu buru unwu iya.

6 O buru l'oo l'unu buwaa unwu iya meru g'o gude Chileke
 woru Unme Nwa iya ye unu l'obu; mbu Unme ophu emeje
 g'e kuje Chileke "Nnana!" 7 Oo ya bu l'e shi Chileke l'eka;
 ophu i buedu ohu; i buwaru nwa Chileke. Eshinu i buwaa
 nwa Chileke buanaa ya-a bu l'i yiwaa le ndu e-ri iphe ono,
 Chileke doberu unwu iya ono.

Polu agba egomungo ke ndu Galeshiya

8 Le mbu teke unu eshidu maru Chileke be unu shi
 bugbaaru ohu iphe, abudu Chileke. 9 Obe nta-a, unu
 byawaru bya amaru Chileke-a; waawaa; ge mu pfuchia ya
 egube-a; o chia nta-a, Chileke mawaru unu-a; be mu suru:
 ?Denuhunu g'o gude unu dakobe alaphu azu alapfu obvu
 ono, adudu ike du iya nu; teme o buru iphe-mmanu ono?
 ?Bu gunu meru g'o gude unu nodu eme g'unu laphukpoo
 azu je aburu ohu phe ozo? 10 Unu aboje mboku l'obo-
 iphe; me onwa; me teke iphe meru; me apha. 11 Ndu unu
 anodujekwa agu mu. ?Ozi, mu jeru l'ishi unu ta abuduru
 mu nu ke mmanu?

12 Unwunna mu; mu arwo unu arworwo; su g'unu dunu
 ge mu du; kele mbedua duwaa g'unu du. O to dukwa
 iphe, du eji, unu meru mu ililekpoo. 13 Unu maru-a l'oo
 teke iphe eme mu be mu byaru ezia unu ozi-oma ono le
 mbu. 14 E -gudekpokwaaro l'iphe, eme mu nu shi buru unu
 oke iphe-ohutama; ole mu ta adukwanu unu ash; ophu
 unu ajikakwaru mu. Unu gbenu meberu mu ree ge mu bu

ojosi-imigwe; ọzoo lẹ mu bụ Kéreshi Jizọsu l'onwiya. ¹⁵ ? Unu meru ẹhu-a, shi tsoo unu uto l'opfu ẹhu mu teke ono-a imagha? Kele mu maru l'a ta tudu iya ego; l'ome unu duru ike teke ono me o buchaaru k'unu aswoshi akpuru ẹnya nkunu chie mu. ¹⁶ ?Mu gbenu buwaru onye opfu unu nta-a; opfu lẹ mu pfuru unu iphe, bu okpobe-opfu?

¹⁷ Ndu ono, eduphu unu ono emekwaru unu emereme shii; oo l'oo g'unu makwaru l'iphe, ephe emedoru unu emereme ono ta adukwa ree. Ephe emekwa g'ephe bufu unu l'ehu mu g'unu gbaru tsoru phe. ¹⁸ Agbatsoru ndu ozo adujekwa ree; oo l'oo g'unu gbatsojekwaru ndu obu m'ephe -nodu epfu iphe, du ree. Unu mejekwa egube ono tekenteke; g'o to bukwapho teke mu l'unu no. ¹⁹ Unwu mu! Mu nokwa l'iphe-ehuka opfu ẹhu unu nta; mbu ge nwanyi, abya ezeda. Mu je a-nodu l'iphe-ehuka ono jasunupho teke unu a-du ge Kéreshi. ²⁰ O due mu pho g'a su lẹ mu l'unu no nta-a; me mu amaru ge mu gege dobe onu pfuaru unu opfu. Nta-a be o tufuru mu ẹhu ge mu e-mekpoo k'ehu unu.

Etu Hega yee Sera

²¹ Unube ndu oogu anodu emeje iphe, ekemu pfuru; unu kaeshikwaru mu; ?unu ta anumaduru iphe ekemu pfuru to? ²² Kele e dekwaru su lẹ Ebirhamu nwutaru unwegirima unwoke labo. Onye lanu bu nwanyi, bu ohu nwutaru iya ya; onye ophuu bu amadu yeru iya ya. ²³ Onye ophu, ohu yeru be a tsutaru ime iya ebe o dudu ukwe Chileke kweru swibe l'ehu iya k'iche. Onye ophuu, shi l'eka amadu pho be a tsutaru ime iya opfu lẹ Chileke kweru ukwe l'aa-nwu iya. ²⁴ Mu gude iphe ono, mehawaru nu ono anmaru unu etu. Unwanyi ono ephenebo, bugbaa ne phe ono no-chiru ẹnya ogbandzu labo, shi Chileke l'eka. Onye ophu, bu Hega no-chiru iphe ono, Chileke kweru ukwe iya l'ogbandzu shi l'eli ubvu Sayinayi. Unwu nkiya be a nwuru g'ephe buru ohu. ²⁵ Hega no-chiru ubvu Sayinayi ono no l'ali Arebiya. O buru Arebiya ono bu Jierusalemu ke nta-a. Noo kele yee unwu iya shi buru ohu. ²⁶ Obenu lẹ Jierusalemu ophu du l'imigwe ta abudu ohu; teme o buru iya bu ne anyi. ²⁷ Kele e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Tee eswa gube nwanyi,
 pfuru apfuru,
 eteke atsu-swee ime!
 Gude ẹhu-uto tee eswa
 gube nwanyi,
 amadu iphe,
 eme lẹ nka nwanyi,
 ime eme;

Kẹle nwanyi ono,
 e shi gbado agbado ono
 l'a-gbẹ kanu enweru
 nwa eme le nwanyi
 ophu alu ji.”*

²⁸ Sụ-a; unwunna mu; anyibedua buakwapho unwegirima e kweru ukwe iya teme a nwua phe ge Áyizaku. ²⁹ O bukwarupho g'ọ dụ teke ono bu g'ọ dụ nta-a. Teke ono be onye k'ono, a tsutaru ime iya ge ke ndu ozo pho shi anoduje akpa onye ophu ndzu iya shi l'eka Unme Chileke pho ehu. ³⁰ Ole ?bu gunu be ekwo-opfu Chileke pfuru? O suru: “Chifukwa ohu yee nwa iya; kele nwa, shi l'ohu be yee nwa, amadu nwuru taa gbakwaru mgba eke iphe nna phe.” ³¹ Oo ya bu; unwunna mu; anyi ta abukwa unwu, ohu nwuru; anyi bukwa unwu, nwanyi bu amadu nwuru.

5

Enweru onwonye l'ime Kéreshi

¹ Kéreshi toakwaru anyi l'egbu; sụ g'anyi ba buheru ohu. Oo ya bu; unu pfushia ike. Unu te ekwekwa g'ọ duru onye e-gude ekemu mee unu g'unu buru ohu ozobaa.

² Sụ-a; ge mube Polu karu unu; o -buru l'unu buru ubvu be Kéreshi ta adukwa urwu, o baru unu. ³ Ge mu kasachakwaa onyemonye, buru ubvu nchi; l'o mefutajekwa iphemiphe, bu iphe, ekemu pfuru g'ọ ha. ⁴ Unube ndu eme ge Chileke gua unu le ndu pfuberekoto; opfu l'unu eme iphe ekemu pfuru bufuakwaru onwunu l'eka Kéreshi no. Unu nashakwaru onwunu eze-iphe-oma ke Chileke. ⁵ O -buru anyibedua be iphe anyi zoberu ele enya eleshia iya ike le Chileke a-gu anyi le ndu pfuberekoto l'iphu iya bukwa l'anyi nataru Unme-du-Nso; opfu l'anyi woru onwanyi ye Kéreshi l'eka. ⁶ L'anoduwaa l'ime Kéreshi be l'e buru ubvu; ozoo l'e te buduru ta adukwa iphe, o bu. Iphe, bu iphe, buakwaa ekweta ke Kéreshi ophu shi le n-yemobu.

⁷ Unu shikpokwa etsokotawa uzo ono ree. ?Buhunu onye kposhiru unu anodu eme iphe, bu okpobe-opfu ono nta? ⁸ Ophu a maru bu l'ọ to budu Chileke-a, bu iya kuru unu-a gbẹ bya apfubuta unu g'unu te emehẹ okpobe-opfu ono. ⁹ O kwa nwa-ọ-chi-l'eka iphe-ekoje-buredi l'ekoje ishi buredi ophu. ¹⁰ Ole atugba, anyi l'unu tugbaru le Nnajiuphu mekwaru-a ge mu shihu obu ike l'eka unu no; l'unu alwa azu bya etsozita uzo wata arị iphe, mu arị; l'onye

* 4:27 4:27 Gūnaa Azá 54:1.

gbaghashiru unu agbaghashi; ọ -bụ onye; ọ -bụ onye-o; onye ono bẹ Chileke a-nmakwa ikpe.

¹¹ Obenu-a; ụnwunna mu; ọme ọ bụ l'ọo g'e buje úbvù bẹ mu ezijekwadu asa iya asasa ono; ?m'ọ bụhunuru ọnu bẹ o gude a nọdu a-kpakwadu mu ẹhu? Ọ -bụ l'ọ du ẹgube ono mẹ asasa, mu asa lẹ Chileke a-guẹpho anyi lẹ ndu p̄fuberekoto; opfu lẹ Kéreshi nwuhuru l'oswebe tege adukwa onye o gogo bujeru iphe eghu. ¹² Teke ọ bụ lẹ k'ebu úbvù aphunuka ndu ono, agbaghashi unu ono l'ẹhu g'ẹphe jenu je ahachafua onwophẹ ahaha.

¹³ L'unubedua ụnwunna mu; bẹ e kukwaru bya atowaa l'ẹgbu. Ọle-a; unu ta ahakwa onwunu g'iphe, anọduje agu unu ẹgu waa iphe, unu arị l'okpoma bya ekee unu ẹgbu ọzo. Ọ chikwa iphe, unu a-nọdu eme bụ g'onnyemonye yee nwibe iya obu k'ophu unu anọduje eyeru nwibe unu ẹka. ¹⁴ Kele ekemu ono g'ọ hakota tukoru kpakọo l'akpuru opfu lanu, bụ iya bụ: "Yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu." ¹⁵ Obenu teke ọ bụ l'unu atakashi nwibe unu ẹru bya anmabushi nwibe unu anu; unu letakwa ẹnya a-nonyia unu tuko onwunu taẹbe.

Unme Chileke waa ejo-iphe agugbaa nemadzu

¹⁶ Ọle mu suru-a; unu hakwaa Unme Chileke g'o goshije unu ọzo. Ọo ya bukwanu g'unu ete emejeedu ejo-iphe, agugbaa unu. ¹⁷ Kele ejo-iphe agugbaa amadu bẹ ta adujekwa Unme Chileke ree. Ọphu iphe, agukwanu Unme Chileke adujedu uche amadu ree. Noo l'iphe labo ono duru onwophẹ l'opfu. Ọ buru iphe ono meru g'o gude ẹbe unu adujedu ike mee iphe, du ree, unu riru k'ememe. ¹⁸ Obenu teke ọ bụ Unme Chileke egoshije unu ọzo; ọ n'ia bụ l'ekemu te ekeeduru unu ẹgbu.

¹⁹ Sụ-a; iphe shigbaa l'uche amadu doru ẹnya, bụ iya bụ eri ogori; apharwushi onwonye; eme umere, rehuru erehu; iphere abvu l'iphu; ²⁰ agwo nshi; eme mgbashi; ndumashi; alwu ọgu; okophoo; obu-oku; akpa ẹnya; ẹkpa l'iche iche; ejo-nzi; ²¹ ẹnya-pfurupfuru; egbu-ochi; mẹe-atsutsu; eri angu-sweshi iphu; mewardu iphe dugbaa ẹgube ono. Noo iphe shigbaa l'uche amadu bụ ono. Sụ-a; gẹ mu lokwaa unu ẹka lẹ nchi gẹ mu lohawaru iya unu; ndu eme nno taa bahukwa l'ẹka Chileke bụ eze.

²² Obekwanu l'iphe shigbaa lẹ Unme Chileke bụ: nyemobu; ẹhu-utso; nchi-adu-doo; nshirima; eme odo; eme oma; ekweta; ²³ eme gelee; mẹ esede onwonye. Ọ tọ dudu ekemu, a turu swibe ndu k'ono. ²⁴ Ndu bukwanu ndu ke Kéreshi Jizosu; wowaru ejo-iphe, agugbaa p̄he nu mẹ ejo umere, shigbaa p̄he l'uche kpopyabe l'oswebe. ²⁵ Eshinu

anyi gude Unme Chileke dzuru ndzũ; unu g'anyi hanaa gę Unme ono goshije anyi ụzọ. ²⁶ G'anyi te emejekwa iphe g'eeshi g'a jaa anyi ajaja. Ọphu anyi emejeshi nwibe anyi iphe, e-ghu iya eghu. Ọphu anyi ejijekwaru nwibe anyi iji-ęnya.

6

Evuru ivu nwibe ngu

¹ Ụnwunna mu; teke ọ bụ l'ọ dũru onye e guderu gędegede teke ọ dũru iphe, oome adũdu ree; g'unubędua, Unme Chileke gude ndzũ unu-a; jinaa obu oyi duphuta iya azũ l'ụzọ pfũru ọto. Ọle ọo g'onnyemonye letakwa onwiya ęnya g'e te nwufuaru iya ye l'eme iphe-ęji. ² G'onnyenọnu gbatajeru nwibe iya l'iphe, atsũ iya l'ęhu g'unu e-gude ęgube ono mekọtaje ekemu, Kęreshi tũru. ³ Kęle onye rĩru lę ya bũ iphe l'ęka ọ dũdu iphe, ọ bũ; onye ono bũkwa onwiya bę oome eswe. ⁴ Ọ kwa g'onnyenọnu gudejekwa ęnya lee onwiya maru g'umere iya gbaru; l'i wotaję iphe, iime tũru yeru umere gbaru ngu nũ. Ọo ya bũ; i ti jeęduro ewota iphe, i meru atũru eyeru k'onnye ọzo. ⁵ Kęle onnyemonye e-vukwaru ivu nkiya l'onwiya.

⁶ G'onnye, eezi ozi-ọma kę Kęreshi ono hejekwa onye ezi iya ya nũ iphe, dũ ree, o nweru.

⁷ Unu te ekwekwa g'e duswee unu ụzọ; Chileke ta abũkwa onye akwa eswe; noo l'ọo iphemiphe, onye kũru bę ọowotaje akpũru iya. ⁸ L'onnye eme ęjo-iphe, agũ iya nũ bę a-lakwa l'iswi. Obenu l'onnye eme gę Unme Chileke ziru iya bę Chileke a-nũ ndzũ ojejoje. ⁹ Ọo ya bũ g'ike ta abvũkwa anyi l'eme ree; kęle anyi e-ritakwaa urwu iya l'orwuberu iya mę anyi -gudeshia ęka anyi g'anyi gudeshi iya. ¹⁰ Ọo ya bũ g'anyi mejeru onnyemonye ree nta, ụzọ dũru anyi l'ememe iya. Ndu anyi a-kabajękpoo emeru ree ono bũ ndu anyi l'ęphe bũ ọnu-ụlo lanũ; opfu l'anyi tũkowaru kweta kę Kęreshi.

Ekele

¹¹ Nta-a bę mu gudeakwa ęka mu gędegede ederu unu ękwo ọbu. ?Unu ta ahũmaduru g'akpũru opfu ọbu hachaa kakpọro kakpọro? ¹² Ọ kwa ndu eme g'a jaa phę ajaja k'iphe, ęphe sũru l'e mefũtaje l'eli ęhu bũ ndu ekebutaję unu sũ g'unu bua ụbvũ. Iphe, ęphe gude eme iya bũ gę ndu Jiu ta akpa phę ęhu. Ęphe maru lę ndu Jiu gege akpa phę ęhu; ọme ęphe kweru l'ọo 'ępho Kęreshi ono, nwũhuru l'oswebe ono a-dzọ phę. ¹³ Ndu ọbu, bukpọoru nũ ụbvũ ọbu ta abũkwa l'ęphe emeje iphe ekemu pfũru. Ọ kwa iphe, ọogu phę g'ęphe mee g'unu bua ụbvũ bũ g'ęphe abaaha aba l'ęphe meru unu; unu mee iphe-ọhubama l'anũ-ęhu. ¹⁴ A

bya lẹ mbẹdua; t̄swekwa! Mu ta aȳkwa baa aba k'iphe ọzo gbahaa k'oswebe Nnajiuphu anyi, b̄ Jiz̄osu Kéreshi. L'eshi ọphu ọ nw̄uhuru l'oswebe bẹ iphe kẹ mgboko-a ta ad̄ekwa iphe, ọ b̄ mu; t̄eme mbẹdua d̄akwapho g'onye nw̄uhuru anw̄uhu l'iphe kẹ mgboko-a. ¹⁵ Kẹle an̄oduwaa l'ime Kéreshi Jiz̄osu bẹ l'e buru úbv̄ù; ọzoo l'e te buduru ta ad̄ekwa iphe, ọ b̄, ab̄edupho ab̄uru onye Chileke meru k'òphúú. ¹⁶ Gẹ Chileke mee g'ẹhu d̄u iphe, b̄kpoo ndu etsoje ọzo ono, mu goshiru unu ono guu; ph̄kwaaru ph̄e ph̄e obu-imemini. Ọo ph̄e b̄ ọkpobe ndu Ízurelu kẹ Chileke.

¹⁷ S̄u-a; e -shi ntan̄u-a g'ọ t̄o d̄ukwa onye epfuchibaa mu nch̄i. Ichii-iphe ọwa-a, mu vu l'ẹhu-a b̄akwaa iphe-ọhubama, egoshi lẹ mu b̄ ohu Jiz̄osu.

¹⁸ Ụnwunna mu; gẹ Nnajiuphu anyi, b̄ Jiz̄osu Kéreshi mekwaaru unu eze-iphe-ọma g'unu ha. Nokwa g'ọ d̄u!

Èkwo-ozì, Pòlù Deru Nù Ndu Efesòsù

¹ Ọwa-a bụ èkwo-ozì, mụbe Pòlù ede. Mu bụ onye Chileke họtaru mee gẹ mu buru onye-ishi-ozì Kéréshì Jizòsù. Mu ede iya anù ndu dù-nsò, bu lẹ Efesòsù; mbù ndu kwetaru kẹ Kéréshì Jizòsù; ẹphe l'ìya tųgba buru nanù.

² Mu sù gẹ Chileke, bụ Nna anyi yẹ Nnajiuphu, bụ Jizòsù Kéréshì meeru unu eze-ìphe-ọma; mekwaaphọ g'unu buru l'ẹhu-guu.

Ọnu-ọma, shì l'ẹka Kéréshì

³ Unu g'anyi kele onye ono, bụ Chileke bya aburu Nna kẹ Nnajiuphu anyi Jizòsù Kéréshì ekele; onye bụ iya gọru ọnu-ọma nù anyibe ndu anyi lẹ Kéréshì tųgbaru buru nanù. Ọnu-ọma ono bụ lẹ Chileke meru; anyi shì Kéréshì l'ẹka yìru l'ọha imigwe. Ọ buru ẹka o shì bụ l'ọ wotaru iphe, bụkotakpoo iphe, aanù anùnu, shì l'ẹka ono woru nù anyi.

⁴ Chileke byaru eme mgboko; o vuru ọzo shì l'atųgba ono, anyi lẹ Kéréshì tųgbaru buru nanù ono; họtahawaro anyi g'anyi buru ndibe iya; k'ọphu anyi a-duru iya iche; bya aburu ndu adudu ẹka ntucha a-dù l'ẹhu anyi l'ìphu iya.

⁵ Ọo n-yemobu iya meru g'ọ gude ọ chíhawa iya l'ìdzù dobe l'anyi a-buru unwu iya; onye oo-shì l'ẹka buru Jizòsù Kéréshì. Ono buerupho iphe, dųhawa iya ree ememe bya abụkwarupho iphe dų iya l'uche; ⁶ g'anyi etuje Chileke ẹpha k'eze-ìphe-ọma ono, dų biribiri ono, o meru anyi kẹ mmanù ono; mbù anyibe ndu anyi lẹ Nwa iya ono, o yeru obu ono tųgbaru buru nanù.

⁷ Mbù-a; Nwa iya ono bẹ gbashikwaru mee ya; gude gbata anyi; tẹme ọ bụkwaru iya phọ bụ lẹ Chileke aguaru anyi nvù l'ìphe-ẹjì anyi. Sù-a; eze-ìphe-ọma ono buru iphe-ọma, kwatakpọoru paa ẹka bẹ o meẹberu anyi ẹgube ono;

⁸ mbù eze-ìphe-ọma ọphu ọ kwatakpọoru gude mmamiphe yẹle nkwamenya saa ẹka ọkpobe asasa meeru anyi. ⁹ Ọ byakwaphọ bya emee g'anyi maru iphe; nweru ọkpobe egomunggo; k'ọphu iphe, oome e-doje anyi ẹnya. O meru; anyi bya amaru iphe, shì buru iphe, o domiru edomi, bụ iphe, ọ rìhawaru lẹ ya e-shì Kéréshì l'ẹka mee. ¹⁰ Iphe ono, ọ tųberu ono, bụ iphe, oo-me teke ọ gbaru ono bụ l'ọotųko iphe, o gude ẹka iya mee tųko chígbabe; mbù iphe, dų l'ìgwe; me ọphu dų l'ali; l'ọ woru Kéréshì mee ishi iya.

¹¹ Ọo Kéréshì bẹ anyi l'ìya tųgbaru; ọ buru iya meru g'anyi yìru l'ìphe ono, o kweru ndu bụ nkiya ukwe iya

ono. O buru iya mekwarupho g'o gude Chileke, emekotaje iphemiphe g'o tubehawaru iya; mee ya g'o du iya l'uche; vuhawaru uzo hotahawaa anyi. ¹² Oo ya bu g'anyibedua, bu ivuzo ele enya Kereshi egude umere anyi l'ophu egoshi g'odu-biribiri Chileke habe shii; g'ee-gude iya jaa ya ajaja.

¹³ Nokwapho g'o du unubedua; l'unu numaerupho okpobe ozi ono, bu ozi k'adzota ono, Chileke dzotaru unu ono; unu kweta ke Kereshi. O buru iya bu le Chileke egude Unme-du-Nso, o kwetaru ukwe iya; mee unu iphe-ohubama; gude goshi l'oo ya nwe unu. ¹⁴ Unme-du-Nso ono egoshi l'anyi a-nata-a iphe ono, Chileke kweru ndibe iya ukwe iya ono, bu iphe, anyi a-nata teke Chileke a-gbata ndibe iya okpobe agbata ke mkpochi-ishi; g'anyi jaa odu-biribiri iya ajaja.

Polu epfu anu Chileke

¹⁵ Noo iphe, meru g'o gude mu numachaa k'ekwekwe unu kweru ke nnajiuphu, bu Jizosu waa k'obu unu yekotaru ndu-nso ono; ¹⁶ ebe o dudu teke mu ekelebuhjeru unu Chileke ekele. Mu -nodu epfu anu iya; be mu epfujekwaru iya pho opfu ehu unu. ¹⁷ Mu asuje ge Chileke ke Nnajiuphu anyi Jizosu Kereshi; mbu Nna bu O-ka-le-biribiri; g'o nu unu Unme iya, e-me unu g'unu maru mmamiphe; phua ophulanya; k'ophu unu a-maru iya okpobe amaru. ¹⁸ Mu asujekwa iya pho g'o mee obu unu g'o huma iphoro iya; k'ophu unu a-maru iphe, bu iphe, o kuru unu g'unu le enya iya; makwarupho l'iphe, o kweru ndu-nso ukwe iya nyiberu anyibe. ¹⁹ Wakwapho g'ike iya ono, bu ike ophu enweddu etu ono emeberu ire l'ehu anyibe ndu kweru ke Jizosu. Ike ono, l'eme ire l'ehu anyi ono be bukwa iphe lanu yee eze ike iya ono, ²⁰ bu iya bu ophu o gude mee ge Kereshi shi l'onwu teta dzuru ndzu; bya eworu iya dobe lekutara iya l'imigwe. ²¹ Kereshi ono no-ngokotaru iphe, bukotakpoo ochi-oha imigwe; mekpoo o-no-l'oke-okwa imigwe g'ephe ha; mekpoo o-gude-ike imigwe g'ephe ha; mekwapho nnajioha imigwe l'ophu; mekpoo iphe, bukpo iphe, e kuru epha l'eliphe-a; mekpoo l'eliphe ophu abya nu. ²² Chileke meru ge Kereshi toko iphemiphe zopyabe l'okpa; bya ewokwaru iya pho yeru Chiochi g'o buru iya l'aburu ishi iphemiphe kpo. ²³ Chiochi l'ophu bukwa ogwehu Kereshi; o buru l'echilabo ndu Chiochi be iphe ke Kereshi dzuru edzumedzu. O bukwanuru le Kereshi be iphemiphe ke Chileke dzukwanuru edzumedzu.

2

Eshi l'onwu bahu lę ndzu

¹ O duru teke unu shi buru ndu nwuhuru anwuhu. O buru iphe, kparu iya nu bu l'unu te eyejeduru Chileke onu; unu nodu anoduje eme iphe-ęji. ² Teke ono be unu shi etso ęka ndiphe. Unu shi anoduje eme iphe, epherephere pfuru, bu iya bu onye ophu, bu onye-ishi l'ephekerephe bya aburu obvu ono, l'emeje ge nemadzu kwefuru Chileke ike ono. ³ Anyibedua g'anyi ha shikwa tuko etso uto ono. Anyi shikwa etsoepho iphe, agu anyi egu ememe. Iphe, anyi shi emeje buerupho iphe, du anyi ree l'ehu; me iphe, du anyi ree l'egomunggo. Anyi shikwa le mbu buru ndu shi tukotawaa oke-ehu-eghu ke Chileke kpube onwanyi ge ndu ophuunapho.

⁴ Obenu le Chileke bu onye aphuje obu-imemini; phua k'etsutsu iya. O yeru anyi obu yegharu iya anyi ęka. ⁵ Anyi shi l'emeswe, anyi mesweru Chileke; buru ndu nwuhuru anwuhu. Obenu le Chileke mewaru; anyi le Kereshi tuko bya adzuru ndzu; o buru eze-iphe-oma iya be o gude dzoo unu. ⁶ Anyi le Kereshi Jizosu tugbaru buru nanu; Chileke tuko anyi l'iya mee; anyi teta dzuru ndzu bya emekwapho g'anyi l'iya tuko nodu l'imigwe. ⁷ Iphe, o gude mee ya nno bu g'oo-mecha goshi ogbo ophu no l'iphu eze-iphe-oma iya ophu nyiberu oke anyibe; waa g'oo-goshi phe g'obu omaa ya, shi l'eka Kereshi habe l'ehu anyi. ⁸ Oo l'oo le Chileke menukaru eze-iphe-oma meru g'o gude o dzoo unu. Adzodzoo ono shi l'ekweta, unu kwetaru ke Kereshi; o to bukwa unu be o shi l'eka; o buepho iphe-oma, Chileke meru unu ke mmanu; ⁹ ophu o budu iphe, e setaru l'akanya; g'o to dukwanu onye e-gude iya wata eku onwiya. ¹⁰ Anyi tukokwaru buru iphe, Chileke gude ęka iya mee. O shi Kereshi Jizosu l'eka kee anyi; k'ophu anyi a-duje ike je okpobe ozi, o kwakobehawaru anyi g'anyi jee.

Aburu nanu l'ime Kereshi

¹¹ Oo ya bu; unu nyatakwa iphe, unube ndu abudu ndu Jiu shi buhawaru. Ndu Jiu shi ekuje unu akpapyi. Epehedua nodu ekuje onwophe ndu buru ubvu. Ole ubvu, ephe buru buepho iphe, nemadzu gude ęka ebu l'eli eh. ¹² Unu nyatajeka le teke ono be unu te eshidu nodu Kereshi l'eka; unu shi buru ndu ohozo, a gufuru agufu le ndu Izurelu teme unu buru mbyambya, ophu unu eshidu du l'ukwe-iphe, Chileke kweshiru ndibe iya ono. Ophu o budu iphe unu shi ele enya iya le mgboko-a. Ophu unu eshidu maru onye Chileke bu. ¹³ Obenu le nta-a be o shiwaa

l'ẹka Kéreshi; onye unu l'iya tųgbaru buru nanų; Chileke kuritaru unu ntse; l'unube ndu shi nọdu iya ọzenya; ọ buru mee Kéreshi be e gude mee ya. ¹⁴ Ọ kwa Kéreshi l'onwiya bu ẹhu-guu k'anyi; yẹbedua, meru anyibe ndu Jiu me ndu abudu ndu Jiu; anyi buru ndu lanu. Tọbudu iya bu; o shi ẹgube ono nwukpofu ndumashi ono, shi buru igbulọ nọbuha anyi l'unu ono. ¹⁵ Iphe, o meru bu l'o meru; ọphu ekemu erehedu ire; mbu ekemu ndu Jiu mekpoo nsọ nsọ; me omelali omelali, dukota iya nu. Iphe, Chileke eme g'o mee bu ge Kéreshi e-shi ẹgube ono gude mba labo ono metaru onwiya ndu lanu, ẹphe l'iya tųgbaru buru nanu. Ndu ono aburu mbà ọphuu. Ọo ya bu l'o gude ẹgube ono mee ge nchi du doo. ¹⁶ Kéreshi egudekwapho anwuhu ono, ọ nwuhuru l'oswebe ono; mee ge ndumashi ono bvụ. Ọo ya bu; g'o gude anwuhu iya l'oswebe ono; mee ge mba labo ono buru nanu. Ọo ya bu g'ooduphuta phe azu dupfuta Chileke. ¹⁷ Noo iphe, Kéreshi gude bya; bya ezidzuru g'a ha ozioma nchi-adu-doo ono; zia ya unube ndu shi nọdu Chileke ọzenya; zikwaa ya pho ndu shi nọdu iya ntse. ¹⁸ Kele ọ bu iya be o shi l'ẹka anyinebo tuko buru ndu aduje ike gude Unme lanu bya apfuru l'iphu Nna.

¹⁹ Ọo ya bu; l'unu ta abuhedu nlwamulwa; ọphu unu abuhedu ndu ọhozo. Nta be unu buwaa ndu ẹphe le ndibe Chileke tukoru buru ndu a nwuru l'ẹka lanu; unu tukowaru buru ndu onu-ulo Chileke. ²⁰ Nta-a be Chileke gudeakwa unubedua akpu-tse ọlo iya ọphu ndu-ishi-ozu me ndu shi epfuchiru Chileke turu okpa iya. Ọ buru Kéreshi Jizosu l'onwiya bu mkpuma, gude ọlo obu. ²¹ Ọo ya bu onye gude ọlo ono g'ọ ha gudeshia ya ike bya aburu iya e-me g'o vua buru eze-ulo, e doberu Nnajiuphu nsọ. ²² Nokwapho g'unu l'iya tųgbaru; ọ tukokwapho unu akpu; unu le ndu ozo g'a kpu unu akpukpu g'ulo; g'unu buru eze-ulo, Chileke e-shi l'ẹka Unme-du-Nso buru.

3

Ozi, Pọlu ejeru ndu abudu ndu Jiu

¹ Noo g'o gude mube Pọlu, onye noru Kéreshi Jizosu mkporo l'iswi ẹhu unube ndu abudu ndu Jiu; nọdu anọduje epfu anu Chileke. ² O doru mu ẹnya l'unu numawaru le Chileke shiwaa l'eme eze-iphe-oma iya ono; ye mu ozi-a l'ẹka su ge mu jee; g'oduru unu le ree. ³ Ono buru iphe, e domiru edomi e meru ge mu huma l'ophulenyaa. Ge mu dehaawaru iya unu le mbu; ole mu gburu iya mkpirikpu. ⁴ Unu -gupho iphe, mu dehawaru; unu agbe l'ẹka ono maru g'o doberu mu ẹnya; mbu iphe ke Kéreshi ono, e shi domia

edomi ono. ⁵ Lẹ teke ndiche bẹ Chileke te eshikwa emeje gẹ ndiphe maru iphe nkiya ono, o domiru edomi ono. Obenu lẹ Chileke shiwaa l'ẹka Unme-dụ-Nsọ nkiya togbõ iya ẹba nta; k'ophu ndu ọ hotaru dobe iche; mbụ ndu-ishi-ozì iya mẹ ndu mpfuchiru iya a-maru iphe ono. ⁶ Mbụ lẹ ndu abụdu ndu Jiu bẹ ẹphe lẹ ndu Jiu gbawaa mgba l'õnu-õma ọphu shi l'ẹka Chileke. Ẹphe tukuru dzepfuwaa l'ẹhu onye lanu; tuko yiwaru l'ukwe-iphe, Chileke shi l'ẹka Kéreshi kwee. Ọ bụru ozi-õma ono meru g'anyi maru iya nta.

⁷ Ọo ozi-õma ono bẹ mu ese akanya iya. Chileke hotaru mu gẹ mu jeje ozi-õma ono; ono bụru eze-iphe-õma, o meru mu kẹ mmanu. O gude nno goshi mu g'ike iya erebe ire l'ẹhu mu. ⁸ L'iphe, bukpoõ ndu ẹnya lwaru lẹ ndu kẹ Chileke bụ mu bẹ ọ kachaa alwalwa; ọ buleru mbẹdua-a bẹ Chileke gbẹ meuru eze-iphe-õma ono kẹ gẹ mu bụru onye etsoru ọhamoha; pfukashiaru ndu abụdu ndu Jiu k'eze-iphe-õma ono, shi l'ẹka Kéreshi ono paru ẹka; k'ophu nemadzu ta asudu g'õo-rivu g'õ habe. ⁹ Ọo mu bẹ o yeru gẹ mu mee gẹ ndiphe l'ophu huma gẹ Chileke eshije eme iphe, ọ tumberu. Chileke onye bụ iya meru iphemiphe chihawaru iphe ono; teme o mee mgboko; ọle o shikpõepho e -shi teke ono domia ya edomi. ¹⁰ Ọ bụru nta-a bẹ Chileke shi Chiochi l'ẹka mee gẹ ndu ọchi-ọha imigwe; mekpoo ndu ọ-nọ-l'oke-ọkwa imigwe maru gẹ mmamiphe Chileke gbaẹbekotaru. ¹¹ Chileke tukuru iphemiphe ono mee g'õ riru iya rọ l'edenwede. Ọ bụru onye o shi l'ẹka mee ya bụ Nnajiuphu anyi, bụ Kéreshi Jizõsu; ¹² onye anyi kwetaru nkiya bya emee; anyi l'iya tugba bụru nanu; k'ophu obu te eteđu anyi ophe; anyi nweru õnu-opfu; teme anyi nweru ẹka anyi a-pfuru pfushia ike l'iphu Chileke. ¹³ Noo g'õ gude mu nõdu epfuru unu sụ: jiko g'unu te egudekwa k'iphe-ẹhuka-a, mu eje l'opfu ẹhu unu-a; tuwoo Kéreshi ẹka; l'ọ bukwa iphe e-wotaru unu ùbvù.

Eye obu, Kéreshi yeru anyi

¹⁴ Ọo iphe ono meru g'õ gude mu nõdu anõduje egbu ikpere l'alì epfu anu Chileke, bụ Nna; ¹⁵ onye bụ iya bẹ ipfu l'ipfu l'imigwe mẹ l'eliphe shi l'ẹka gbube ishi ndzu pẹ. ¹⁶ Mu anõduje epfu anu Chileke g'õ shi l'õdu-biribiri iya, nyiberu anyibe gbẹ l'ẹka Unme iya, dụ Nsọ; nu unu ike g'obu shihu unu ike; ¹⁷ gẹ Kéreshi bata bya eburu unu eburu l'ime obu; eshinu unu kweru nkiya; wafua g'eye obu mee unu g'unu gbaa õgbarabvu nguru anguru; ¹⁸ g'unu lẹ ndu-nso g'ẹphe hakõta aduje ike g'õ doo unu ẹnya; mbụ gẹ adzõta, Chileke dzõtaru unu habe ọsa; waa g'ogologo iya habe; mẹ g'õ habe l'eli; mekpoo omilomi iya; ¹⁹ g'unu

makwaruphọ lẹ n-yemobu kẹ Kéreshi parụ ẹka; k'ophu ọ dudu onye abya iya amaẹberu. Oo ya bụ g'aatuko gẹ Chileke gbaru; humagbukotakpoo l'ẹhu unu.

²⁰ Chileke aduje ike meeru anyi iphe megharu iya ẹka mebyikpoo okpobe emegharu; mbụ mechaa meghata g'anyi aduje ike sụ g'o mee; mechaa mee ophu anyi ari-vuduru l'egomunggo. Egube ike owa-a, o gude ere egube ire owa-a l'ẹhu anyi-a shihukwaru ike. ²¹ G'e shi Chiochi l'ẹka tuje iya ẹpha; shikwaphọ l'ẹka Kéreshi Jizosu tuje iya ẹpha jasụ lẹ tuutuutuu lẹ m̄jimiimii. Nokwa g'ọ dụ.

4

Ndu etso Jizosu bụ nanu

¹ Noo g'o shitaru mbẹdua, bụ onye a turu mkpọro; opfu lẹ mu ejeru Nnajiuphu ozi-a nọdu arwọ unu sụ g'unube ndu kẹ Chileke dzuru ndzụ meje iphe, Chileke tūberu teke ono, ọ họtaru unu ono. ² Unu wozejekwa onwunu alị; unu emeje gelee bya aburu ndu atajeru iphe nshi; ndu atagbuje iphe nwibe unu meru unu lẹ nshi; gude egube ono goshi l'unu yeru nwibe unu obu. ³ Unu kukebeje ẹhu g'unu ta aha aburu nanu ono, Unme Chileke meru g'unu buru ono. Gẹ Chileke mee gẹ nchị dụ unu doo g'unu lẹ nwibe unu aburu nanu. ⁴ Sụ-a; ọ kwa ogwehu lanu dụ; waa Unme-dụ-Nsọ lanu; nokwaphọ g'ọ bụ iphe lanu bẹ Chileke kuru anyi g'anyi le ẹnya iya. ⁵ Oo Nnajiuphu lanu dụ; ọ buru ekweta lanu dụ; nokwaphọ g'ọ bụ baputizimu lanu dụ. ⁶ Oo Chileke lanu dụ; onye bụ iya bụ Nna anyi g'anyi ha; bya aburu iya nọ-ngokotaru; bya egudekọta onyemonye eje ozi iya; bya eburu l'ime onyemonye.

⁷ G'anyi ha l'onye l'onye bẹ Chileke mekotaru eze-iphe-oma. Ọ buru gẹ Kéreshi gude kee ya bụ g'anyi natagbaaru iya. ⁸ Noo iphe, o gude ọ sụ:

“Teke ono, ọ gbeshiru lashia

l'imigwe

bẹ o dutaru igwerigwe ndu

ọ kpuru lẹ ndzụ lashia;

bya ekèeru ndiphe iphe

kẹ mmanu.”

⁹ Ọ dụ ree; ọ -buru l'a suru l'ọ laru l'imigwe; ọ n'iya bụ l'o vuru ọzo shiada l'igwe bya mgboko rwua l'alị ree.

¹⁰ Ọ kwaphọ yebe onye ono, nyizetaru nụ ono; nyihuru; tuko imigwe g'ọ ha nyighaa; k'ophu ọ tukuru ekameka sweta. ¹¹ Oo ya bụ onye turu ẹka lẹ ndu a-buru ndu-ishi-ozì; taa ẹka lẹ ndu ophu a-buru ndu mpfuchiru Chileke;

mẹ ndu ophu a-buru ndu-ozì-oma; mẹ ndu ophu a-nọduje

eleta Chiochi ɛnya bya atukwapho ɛka lɛ ndu ophu a-
 noɖuje ezi opfu Chileke. ¹² Iphe, o gude mee ya nno
 bu g'o shi phɛ l'ɛka mee ndibe Chileke; k'ophu ɛphe a-
 du ike jeeru Kɛreshi ozi-a; wafua k'ophu ogwehu Kɛreshi
 ono e-tsehu etsehu. ¹³ Noo g'oo-du jasɔ teke anyi a-tuko
 buru ndu tugbaru nanu; opfu l'anyi tukoru kweta kɛ Nwa
 Chileke ono; mɛ opfu l'anyi majiru iya ɛnya. Noo iphe,
 e-me g'anyi bukwarupho ndu e-tsefuta; buru mkpurophu
 onye lanu, dzuru oke l'ime Kɛreshi. ¹⁴ Anyi taa buɛduru
 unwegirima, a-noɖuje akwaphu akwaphu; ndu e gude iphɛ
 opfu, shi l'ɛjo nzi ɛphe a-noɖuje ezi; gude ɛregede mɛ ugho
 edepushi. ¹⁵ Iphe, anyibedua g'emeje bu g'anyi yeje nwibe
 anyi obu; pfuje ire-lanu; g'anyi egudeje ɛgube ono evu
 evuvu l'iphemiphe; evu evupfu Kɛreshi, yebedua bu iya bu
 ishi anyi. ¹⁶ Oo ya emeje g'ogwehu l'ophu dzepfua lɛ nkwo
 iya lɛ nkwo iya; buru nanu. Teke ono bɛ ogwehu l'ophu
 a-tuko evu evuvu; shihu ike; eshinu iphemiphe, e meru; o
 du l'ɛhu tukoru emegbaa g'o gbaru iya. Nokwapho g'oo-du
 l'ɛhu Kɛreshi mɛ ndu nkiya -yee nwibe phɛ obu.

Ndzɔ ɔphuu, shi l'ɛka Kɛreshi

¹⁷ Oo Nnajiuphu bɛ ziru mu nu gɛ mu pfua ya pfushia
 ya ike sɔ gɛ ndzɔ unu ta aduhekwa gɛ kɛ ndu ta
 amadu Chileke; ndu egomunggo swehuru; ¹⁸ ndu oriri phɛ
 gbakotaru ochii; tɛme ebufu phɛ gɛ ndzɔ ono, shi l'ɛka
 Kɛreshi ono te erwube phɛ ɛka. O buru iphe, kparɔ iya
 nu bu l'ɛphe kpochiru okpoma; ophu o to dudu iphe kɛ
 Chileke, duru ophu ɛphe maru. ¹⁹ Iphere buwaru phɛ
 l'iphu; ɛphe woru onwophe togboru umere, rehuru erehu.
 ɛphe wata eme okorokoto iphe, adudu ree; k'ophu ɛphe
 ajiwa momomo ala l'arwu urwuali, dugbaa iche iche.

²⁰ O to bukwa ɛgube iphe ono bu iphe, unu nwutaru
 lɛ kɛ Kɛreshi! ²¹ Ophu doru ɛnya bu l'unu nɔmaru kɛ
 nkiya; tɛme e zikwaapho unu iphe, bu okpobe-opfu, du
 l'ɛhu Jizosu. ²² Oo ya bu g'unu haa ɛjo umere ono, bu akahu
 onye, rehuru erehu ono, bu iya meru ɛbe unu amadu l'oo
 onwunu bɛ unu aghoru ugho; o bukwaru iya pho emeje;
 unu alaa l'iswi. ²³ Gɛ Chileke mee obu unu; mɛ uche unu
 g'o buru iphe ɔphuu. ²⁴ Unu yeta umere ɔphuu ono g'onye
 yetaru uwe, bu iya bu umere ophu Chileke meru o yee ya.
 ɛgube umere ono egoshije onwiya l'okpobe ndzɔ, pfuru oto
 bya adu Chileke ree.

²⁵ Oo ya bu; unu ta adzuphehekwa uka. G'onnyemonye
 pfujeru nwibe iya ire-lanu; eshinu anyi tukoru dzepfua
 l'ogwehu lanu. ²⁶ ɛhu -ghuahaa unu egu; unu te ekwekwa
 g'ɛhu-eghu ono kpataru unu eme iphe-ɛji. Ophu o dukwa

onye e-kweje g'èhu ghua ya egghu jasù gè nchì jihu. ²⁷ Unu te ekwekwa gè Nsetanu kpata unu ụzọ l'èhu. ²⁸ G'onye shi ezi iphuru; haa iphuru; gude ẹka iya wata ese akanya gude setajè iphe l'ụzọ, p̄furu ọto g'oo-gudeje nno eyeru ndu ọzo, nọ lè mkpa ẹka. ²⁹ Unu te epfujekwaru nwibe unu ẹjọ opfu. Ọ chikwa opfu ọma bụ iphe, e-shije unu l'ọnu, bụ iya bụ ẹgube opfu emetse nemadzụ emetse; bya akwoje ndu nūmaru iya nū lè mkpa. ³⁰ Unu te emekwa Unme-dụ-Nsọ kẹ Chileke iphe aphụ. Kẹle ọ kwa Unme-dụ-Nsọ ono bẹ Chileke gude mee unu iphe-ọhubama dobe; kwabèru mbọku, ya a-gbata unu. ³¹ Unu tūkokpo k'èhu nkōnko; mē obu ọku; mē ẹhu-eghu parū haa. Unu haa arachije nwibe unu nchi; mēkpoo ephu iphu. Ọphu unu edobejekwaru nwibe unu ẹjọ obu g'ọ dūhabe. ³² Ọ chia g'unu mejeru nwibe unu odo; phujeru phẹ obu-imemini. Unu agujeru nwibe unu nvu; ẹgube Chileke shi Kéreshi l'ẹka ḡaru unu ono.

5

Umere, gbaru ndu kẹ Kéreshi

¹ Eshi ọphu unu bụ ụnwu Chileke, o yeru obu; unu nwuje ẹka iya g'unu adū g'ọ dū. ² Gè ndzụ unu g'ọ ha goshije l'unu yeru nwibe unu obu ẹgube ono, Kéreshi yeru anyi obu; m̄ia ẹnya lè ndzụ iya l'iswi ẹhu anyi; woru onwiya gweeru Chileke ẹja, dū Chileke ree.

³ Sụ-a; eshinu unu b̄waa ndibe Chileke bẹ ọ tọ gbadoru g'unu ye ẹka l'apharw̄ushi onwonye mē ẹjọ ememe ililekp̄o. Unu te edobekwa ẹnya-p̄f̄urupfuru l'ẹka iphe nwibe unu nọ; ẹbe ọ dukwa ẹjọ-iphe ono, unu e-jejekp̄o ephota ephota ilile l'ẹka unu nọ. ⁴ Ọphu ọ dukwa teke unu e-p̄f̄uje ẹjọ ep̄fup̄f̄u; ọzoo tūkp̄o tūkp̄o tūkp̄o opfu; ọphu unu atujekwa ẹjọ ntụ-ọnu. Ọ chia iphe, unu e-meje bụ g'unu n̄duje ekele Chileke ekele. ⁵ L'ọphu unu a-t̄ube nv̄ọ bụ l'ọ tọ d̄d̄u onye arw̄u ụrw̄uali; ọzoo onye eme ẹjọ ememe; ọzoo onye ẹnya-p̄f̄urupfuru, abya abahū l'ẹka Kéreshi waa Chileke bụ eze. Onye ẹnya-p̄f̄urupfuru d̄a g'onye agwa iphe.

⁶ Unu te ekwekwa g'ọ d̄uru onye e-gude mkp̄okoro opfu dephua unu. Ọ kwa iphemiphe ono bụ iphe, e-me gè Chileke tukoshi ndu te eyejeduru iya ọnu oke-ẹhu-eghu iya. ⁷ Ọo ya b̄; g'unu l'ẹphe ta swijekwa ọswi. ⁸ Unub̄dua l'onwunu shi n̄dugbaa l'ọchii; ọle nta-a, unu b̄waa ndibe kẹ Nnajiuphu-a bẹ unu n̄akwaa l'iph̄óró. Ọo ya b̄ g'unu meje umere, e-goshi l'unu b̄ ndu n̄ l'iph̄óró. ⁹ Kẹle iphe, iph̄óró akpatajè b̄eph̄o ọkpobe eme ọma; mē ap̄f̄ubekoto; mē ire-lan̄. ¹⁰ Unu kukebeje ẹhu nwuje eme iphe, dū

Nnajiuphu ree. ¹¹ Unu te etsokwa ndu ono, l'eme iphe, abaduru urwu, bu iphe, ndu no l'ochii emeje ono. Unu wojechiaru iphe ono, ephe emeje ono tujeru phe jalaa l'iphu. ¹² L'iphe ono, ephe anoduje eme le mpya ono duta-beru eji k'ophu iphere iya te ekwekpodanu g'e je iya ephota ilile. ¹³ Teke e wofutakotawaru iphemiphe l'iphoro be a humakotawaru g'o gbaru; ¹⁴ kele iphemiphe, bukpo iphe, e wofutawaru l'iphoro be buwaa iphoro l'onwiya. Noo g'o gude a nodu epfuje su:

"O-ku-mgbenya;

tehu nwuru enya!

Shi l'anwuhu,

i nwuhuru teta

gbaliu!

Ge Kereshi buru iphoro

chihaa l'ehu ngu."

¹⁵ Oo ya bu; unu kwakwaa enya l'egube umere, unu emeje nta. Unu meje ge ndu maru iphe; te emehē ge ndu amadu iphe. ¹⁶ Teke o duru nwuzo, unu kpataru k'eme iphe, du ree; unu ta ahajekwa iya g'o laa l'iswi; opfu l'iphe-eji paakwaru eka le mgboko nta. ¹⁷ Oo ya bu; unu ta abukwaru ndu eswe. Unu seje g'unu maru iphe, du Nnajiuphu ree g'unu meeru iya.

¹⁸ Unu ta angujekwa mee k'ophu oo-tsu unu atsutsu; kele oodubaje l'iphere abvu l'iphu. O chikwaa iphe, unu e-meje bu g'unu kwe ge Unme-du-Nso ji unu ehū. ¹⁹ Unu gudeje ebvu oma; me ebvu ekele; me ebvu ozowaro, shikota le Unme-du-Nso gude pfuru nwibe unu opfu. Unu gujeru Nnajiuphu ebvu ekele; unu agujekwaru iya pho ebvu oma. Unu egudejekwapho obu unu kele iya ekele. ²⁰ Unu gudeje epha Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi keleje Chileke, bu Nna ekele k'iphemiphe.

Umere, gbaru nwoke yele nyee ya

²¹ Unu wozejekwa onwunu ali l'eka nwibe unu no; gude nno goshi l'unu kwaberu Kereshi ubvu.

²² Unube unwanyi; unu wozejekwa onwunu ali l'iphu ji unu; g'o bu Nnajiuphu, bu Kereshi be unu emeru iya. ²³ L'o kwa nwoke bu ishi nyee ya egube o bu Kereshi bu ishi Chiochi; bya abukwarupho Onye-Ndzota ogwehu iya ono. ²⁴ O kwapho ge Chiochi wozeru onwiya ali l'iphu Kereshi bu g'unwanyi e-wozeje onwophe ali l'iphu ji, alu phe nu l'iphemiphe.

²⁵ Unube unwoke, unu yeje nyee unu obu ge Kereshi yeru Chiochi; woru ndzu iya nu opfu ehū Chiochi. ²⁶ Iphe, o gude mee ya bu g'oo-buru: o -gudechaa mini yee opfu onu iya

saa Chiochi o du ree; l'oogude iya mee ya g'o duru Chileke iche; ²⁷ k'ophu oo-kulataru onwiya Chiochi ge nwanyi, eje alu ji; mbu nwanyi ama mma, adudu iphe, takuru iya l'ehu; ophu iphu te esedu iya eli; me iphe ozo, dukpoo egube ono; bya aduru Chileke iche; ebe o dudu aka uta du iya l'ehu ilile. ²⁸ Nokwapho g'unwoke e-yeje nyee phe obu g'ephe yeru onwophe. Nwoke, yeru nyee ya obu buakwaa onwiya b'o yeru obu. ²⁹ O to dudu onye akpoje ehu iya ashu. O chia iphe, oomeje bu azuzu be onoduje azu iya; eleta iya enya. Nokwapho ge Kereshi emejeru Chiochi. ³⁰ Kele o kwa anyi bugbaa mpukashi, du l'ogwehu iya. Anyi bu anu-ehu iya me okpu iya. ³¹ "Noo g'o gude nwoke je l'aha ne iya; haa nna iya je; yele nyee ya atugba. Ephenebo atuko buru onye lanu." ³² Iphe ono buru iphe, e shi domia edomi. Iphe, mu epfu opfu iya ono bu ke Kereshi yele Chiochi. ³³ Ole oopfukwarupho unu l'ehu l'ehu; su l'onyenonu yefutaje nyee ya obu g'o yeru onwiya; ge nwanyi nonu goshije le ji iya duru iya le nso.

6

Umere, gbaru unwegirima me ndu nwuru phe nu

¹ Unube unwegirima; unu mejekwa iphe ndu nwuru unu, kweru ke Kereshi suru g'unu mee. Kele o iphe, du k'ememe be o bu. ² "Kwabeje ne ngu le nna ngu ubvu;" bu iya bu ekemu mbu, Chileke kweru ukwe-iphe tukobe. ³ "G'oo-duru ngu le ree waa g'jikawapho nka le mgbokoa."

⁴ Ndu bu nna; unu te emejekwa unwegirima unu iphe eghu phe eghu. O chikwa iphe, unu e-meje bu g'unu zije phe iphe; huje phe ahuhu l'uzo ke ndu bu ndibe Kereshi.

Ndu bu ohu ye ndu nwe phe nu

⁵ Unube ndu bu ohu; unu mejekwa iphe ndu bu nnaji unu k'eliphe-a ziru unu. Unu gudejekwa ndzu-agugu; me obu awa mini me iya. Unu gudejekpopho obu iphoro me iya; g'unu emeru iya Kereshi. ⁶ O to bukwapho teke ephe ele unu enya be unu emeje iya g'ee-shi g'ephe ajaa unu ajaja. O chia g'unu gudeje obu unu meje iphe, du Chileke ree, bu iya bu iphe, gbaru ndu bu ohu Kereshi. ⁷ G'ehu tsojekwa unu utso g'unu je ozi unu l'unu bu ohu ejeru Nnajiuphu, bu Jizosu ozi; o to budu nemadzu mmanu be unu ejeru iya. ⁸ Unu nyatajekwa le Nnajiuphu, bu Jizosu l'e-bu onyemonye obungo iphe, du ree, o shi emeje; me ?i bu ohu-o; me ?i bu amadu-o.

⁹ Unube ndu bu nnaji; unu mejekwarupho ohu ge mu suru g'ephe mejeru unu ono. Unu hakwaa phe eye ebvu.

Unu nyatajẹkwa l'unu l'ohu unu tukuru nweru Nnajiuphu lanu l'imigwe. Yẹbedua bẹ onyemonye ha ẹnya nhamunha l'iphu iya.

Ngwoḡu, Chileke anuje unu

¹⁰ Iphe, mu e-gude kpochia ya ishi unwunna mu bu; unu noshia ike l'eka Nnajiuphu; g'ike iya, nyiberu anyibe mekwa unu g'unu shihu ike. ¹¹ Unu tuko ngwoḡu, shi l'eka Chileke kwaa onwunu; g'unu adukwanu ike pfuru pfushia ike l'ejo ugho ke Obutuswe. ¹² L'o to bukwa nemadzu mmanu be anyi l'ephe alwu oḡu. Ndu anyi l'ephe alwu bukwa ndu ochi-oha imigwe; me ndu o-no-l'oke-okwa imigwe; me ndu imigwe, nwe mgboko owa-a, agba ochii-a; mekpoo igwerigwe ejo oḡoḡu, nokota l'imigwe. ¹³ Oo ya bu; unu chilikota ngwoḡu ono, shi l'eka Chileke ono g'o ha! Oo ya bu; ejo mboku ono -rwuepho g'unu adu ike pfuru pfushia ike; mbu unu -lwughechaa ya; unu akpo abara g'unu kporu.

¹⁴ Su-a; unu kwakobe! Unu woru ire-lanu kee onwunu l'upfu. Unu eworu apfubekoto mee uwe-igwe ndu l'eje oḡu. ¹⁵ Unu gudeshia ozi-oma k'ehu-guu ono g'o buru akpokpa, unu yeru g'eturu ata alodu unu. ¹⁶ Unu gudefukwaapho ekweta, unu kwetaru ke Jizosu g'o buru iphe unu e-gbobeje gude zeru onwunu; gude iya nashije apfu, Onye-Njo ono, bu Obutuswe agba unu; mbu apfu ono, enwu oku, shi l'eka Nsetanu. ¹⁷ Unu anata ndzota dobe g'o buru okpu-igwe, unu e-kpuru. Unu atsua opfu Chileke l'eka g'o buru oguechi, Unme Chileke yeru unu l'eka. ¹⁸ L'iphemiphe ono be unu a-noduje epfuru Chileke su g'o yeru unu eka. Unu pfuje-kpockwapho nu Chileke ge Unme-du-Nso edu unu. Noo g'o gude unu je l'anwujeru enya mkpurumkpuru. Unu ta ahakwa epfu anu Chileke l'iswi ehun du-nsu. ¹⁹ Unu pfujekwarupho nu Chileke k'opfu ehun mu; ge mu saje opfu kpaa kpaa; me mu -nodu epfu iphe, e domiru edomi ono, du l'ozi-oma ono. ²⁰ Oo ese iswi ozi-oma ono be o gude mu buru onye no-chiru Jizosu; egudekwaro le nta-a be mu no le mkporo. Noo iphe, mu epfu su g'unu pfuje nu Chileke ge mu nweru obu saje ozi-oma ono kpaa kpaa g'o gbaru ge mu saa ya.

Ekele, Polu gude akpochi iya ishi

²¹ Mu mawaru l'oo-du unu g'unu maru ge mu eme ala l'eka-a. Nwanna anyi Tikikosu, anyi yeru obu; mbu onye e gude ire iya eka l'eje ozi ke Kereshi e-pfukwarupho unu iphemiphe; k'ophu unu a-maru ge mu eje iya. ²² Noo g'o

shitaru mu nɔdu ezi iya g'ọ byapfuta unu; k'ọphu ọo-kọru unu g'anyi eme ala; g'obu eshihukwanu unu ike.

²³ Gẹ Chileke, bụ Nna; mę Nnajiuphu bụ Jizọsu Kéreshi mekwaa g'ẹhu dụ unubę unwunna guu; mekwaphọ g'unu yee nwibe unu obu; l'o mekwaphọ g'unu kweta nkiya. ²⁴ Gẹ Chileke mekwaarupho unu eze-iphe-oma; unubę ndu yeru Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi obu; yee ya k'ojeje. Nokwa g'ọ dụ.

Èkwo-ozì, Pòlu Deru Nù Ndu Filipayi

¹ Oo mbedua, bu Pòlu; mu lẹ Timoti, bu ndu l'ejeru Kéreshi Jizòsu ozi l'ede èkwo-ozì-a anù ndu-nsò ono, bu lẹ Filipayi g'èphe hakòta; mbù ndu ono, èphe lẹ Kéreshi tũgbaru buru nanù. Anyi edekwa iya phò anù ndu-ishi Chìochi phẹ mẹ ndu ejeru Chìochi ozi.

² Gẹ Chileke, bu Nna anyi; mẹ Nnajjuphu, bu Jizòsu Kéreshi meeru unu eze-iphe-òma; mekwaaphò g'unu buru l'èhu-guu.

Pòlu epfu anù Chileke l'opfu èhu ndu Filipayi

³ Mu ekeleje Chileke mu ekele iphe, bukpoò teke mu rítaru unu. ⁴ Tekenteke, mu epfukpòò opfu èhu unu g'unu ha anù Chileke bẹ mu egudeje èhu-ùtso epfu iya. ⁵ Noo kẹle e -shi kẹ mbòku mbù ono, unu nùmaru ozi-òma kẹ Kéreshi ono bẹ unu shièpho e -shi teke ono eyeru mu èka l'anòdu asa ozi-òma ono asasa g'a nùma-dzuru gbiriri jeye nta. ⁶ Iphe lanù, mu ka akòta òhu bu lẹ Chileke ono, bu iya bu onye watarù eme iphe-òma ono l'èhu unu ono bẹ l'e-gudeèpho nno eme jeye teke oo-mefufu iya l'ishi lẹ mbòku ono, Kéreshi Jizòsu a-bya ono. ⁷ Noo ègube òriri, mu arijeru unu bu ono; kẹle òo iphe, gbaru mu l'ememe; eshinu unu nò mu l'òkpoma. Noo kẹle g'unu ha bẹ anyi l'unu tũkoru gbarù mgba l'eze-iphe-òma ono, Chileke meru mu ono. Mu nò lẹ mkpòro nta-a; anyi l'unu tũkokwapho gbarù mgba l'eze-iphe-òma k'agbaru ozi-òma ono òdzori; bya agbakwarupho mgba l'eze-iphe-òma k'anòdu eme iya g'o shihu ike. ⁸ Sù-a; ò kwa Chileke bẹ bu onye maru l'òò òkpobe-opfu bẹ mu epfu sù l'oghoroko unu g'unu ha dù mu shii; ono buru n-yemobu òphu shi l'èka Kéreshi Jizòsu.

⁹ Iphe, mu anòduje epfu anù Chileke bu g'o mee g'obu ono, unu yeru nwibe unu ono nòdu akaèpho shii eje; wawkaphò g'unu kabaa amaru Chileke òkpobe amaru; mẹ g'unu dù ike marwetajẹ iphe, gbaru unu l'ememe. ¹⁰ Oo ya bu g'unu aduje ike hótajẹ iphe, ka ree mee; k'òphu bukwanu mbòku ono, Kéreshi e-kpe ndiphe ikpe ono rwuèpho; oolewarò l'unu doberu onwunu òrù; ò tò dùedu iphe, òo-ta unu ùta iya; ¹¹ elekwaphò l'umere, unu shikpòò meta lẹ ndzù unu l'òphu bukota umere, pfuru òto, shi Jizòsu Kéreshi l'èka; umere l'e-me gẹ ndiphe kwabẹ Chileke ùbvù; jaa ya ajaja.

Ègude ndzù onye egoshi l'a nò-doru Kéreshi

¹² Ụnwunna mu; iphe, mu eme g'unu maru ụ́ iphe ono, dapfutaru mu nù ono Ụ́ gbe yetabakwaanụ́ ẹ́ka g'ozì-oma ono kabaanụ́ edzuru mgboko. ¹³ Noo kele iphe, Ụ́kotakpoo ndu ojogu, eche nche l'ibe onye eze; męwaro iphe, ụ́ ndu ozo Ụ́ tųkowaru makọtaru nta-a l'ọo lẹ́ mu ejeru Kéreshi ozi Ụ́ meru g'o gude a tųa mu mkpọro. ¹⁴ Nta-a Ụ́ mkpọro-a, a tųru mu-a mekwarụ́; ikpoto ụ́nwunna, anyi l'ẹphe kweru ke Kéreshi tųkowaa Ụ́ru ndu obu kabawaa eshihu ike; k'ọphu ẹphe kabaa asa ozi-oma ono kpaakpaa; ọphu ọ dudu onye ẹphe atsu ebvu.

¹⁵ A makwarụ́-a l'o nweru ndu gude ẹnya-pfuru pfuru ezi ozi-oma ke Kéreshi ọbu; mbụ́ ndu ezi iya nù g'iphe, eeme l'opfu; ọle o nwekwarụ́-a ndu ọphu gude obu ìphóró ezi iya. ¹⁶ Ndu k'ono, gude obu ìphóró ezi iya ono Ụ́ ezi iya nù; opfu l'ẹphe yeru Kéreshi obu. Noo kele ẹphe maru l'ọo ya Ụ́ kuru mu ge mu bya agbajeru ozi-oma ono ọdzori. ¹⁷ O be lẹ́ ndu ọphuu ezi iya nù g'ọ Ụ́ iphe, eme l'opfu phọ; egudedu obu phẹ ezi iya ono; Ụ́ iphe, ẹphe emelepho Ụ́ g'iphe-ẹhuka-a, mu eje lẹ́ mkpọro-a, mu nọ-a kabaa shii.

¹⁸ Ọle ọ Ụ́; ?mu eyekwanuru phẹ ọnu? Mbụ́-a; ?e gude obu ìphóró epfu iya-o; ?ọ Ụ́ l'o nweru iphe, ndu epfu iya nù vu l'uche epfu iya-o; iphe, ọ Ụ́; iphe, ọ Ụ́; g'e pfu iya nù mee g'opfu ẹhu Kéreshi ono jedzuru mgboko. Ọ kwa iphe ono e-me g'ẹhu tsọo mu uto. Mbụ́kwa ẹhu je anọdukwaro atsọwa mu rọ nno. ¹⁹ Kele mu maru l'eshinu unu anọduje epfu anuru mu Chileke; tẹme Unme Jizosu Kéreshi nọdu anọduje eyeru mu ẹka Ụ́ mu maru l'ee-mechaa haa mu. ²⁰ Iphe, mu dobekpọoru ẹnya dobeshia ya ike bya aburu iphe, mu ele ẹnya iya Ụ́ lẹ́ g'iphe aduhabe Ụ́ mu ta abyadu emeru iphere nù onwomu l'iphe, Ụ́ iphe, mu eme. Ọ chia iphe, obu eshihuje mu ike mu eme iya; mbụ́ emekwa iya eme iya nta-a ge mu shi emehawa iya; Ụ́ lẹ́ mu e-gude ndzụ́ mu g'ọ ha ekutse Kéreshi; ?ọ Ụ́ mu lẹ́ ndzụ́? ?ọ Ụ́ mu l'onwu?

²¹ L'ẹhu nkemu Ụ́ Ụ́kwa; mu -nọdu ndzụ́; mu anodoru iya Kéreshi; teke mu nwuhuru anwuhu; ono a-Ụ́waruro urwu gbaaru mu. ²² Obenu teke ọ Ụ́ lẹ́ mu nọ ndzụ́ l'elimgboko-a Ụ́ mu a-ka ejetaru Kéreshi ozi; ọo ya Ụ́ lẹ́ mu ta maedu ọphu mu a-hata. ²³ Uzi iphe labo ono Ụ́ mu pfuru l'echi. ẹphe tųko alọ mu ibekeboebo. Ọle ọphu ẹgu iya agushi mu ike Ụ́ ge mu laa lapfu Kéreshi ge mu l'iya nọdu. Ono ka mu ree ọkpobe akaka. ²⁴ Obenu l'ọ kakwanurupho unu ree ọkpobe akaka ge mu nọdu ndzụ́ swibaaru unu. ²⁵ Eshi ọphu o doru mu ẹnya ẹgube ono Ụ́ mu maru lẹ́ mu a-nọdu-a ndzụ́ nọdu swiru unu g'unu ha; yetajeru unu ẹka

g'ẹhu-utso unu akabaa shi, bu iya bu ẹhu-utso, shi l'ekweta unu. ²⁶ Oo ya bu; teke mu l'unu noephopho ozo g'unu a-kabaa enweru iphe unu a-zobe gude mu aba abaa; eshinu mu l'unu tukoru buru ndu ẹphe le Kéreshi Jizosu tugbaru buru nanu.

²⁷ Ole g'o duhabe; unu mejeekwapho umere, gbaru onye anu ozi-oma ke Kéreshi ono; oo ya bu g'oo-bukwanuru: mu-du ike bya ndu unu; ozo le mu ta aduhedu ike bya; mu anule-a l'unu gude obu lanu pfuru pfushia ike; anukwapho l'unu ese iswi ekwekwe ono, unu kweru k'ozi-oma ono. ²⁸ Unu te ekwekwa g'o duru iphe, ndu opfu unu e-gude yee unu ebvu ilile. Oo iphe ono l'e-goshi phe l'oo ẹphebedua l'emechaa laa l'iswi; unubedua a-buru ndu aa-dzota. O buru Chileke a-tuko iya mekota. ²⁹ Kele unubedua be Chileke mewaru g'unu kweta ke Kéreshi; wafua g'unu jeje iphe-ehuka l'opfu ẹhu iya. ³⁰ Nta-a be mu l'unu gbaakwaa mgba alwu ogo ono, mu shihawaa alwu ono, bukwa iya pho be mu alwu nta-a. Teke ono, mu shi alwu iya ono be unu gude ẹnya unu huma iya. Ole nta-a buwaa le nchi be unu anu iya.

2

Anwu ẹka Kéreshi

¹ Oo ya bu; ekweta unu kwetaru ke Kéreshi; ?o meru obu shihu unu ike to? Obu ono, o yeru unu ono ?l'o duje-a unu obu? ?Unu le Unme-du-Nso tugbaru-a buru nanu? ?Unu emejeru-a nwibe unu odoo? Mbua-a; ?unu aphujeru-a nwibe unu obu-imemini? ² Oo ya bu; unu mee g'ẹhu tsoo mu utso tsofu mu iya l'ishi. G'egomunggo unu bujeerupho nanu; n-yemobu unu aburu nanu; obu unu me uche unu abukwarupho nanu. ³ Unu ta akpajekwa ẹnya l'iphemiphe, unu eme. Ophu unu ekujekwa onwunu iphe, unu ahadu g'oo ya l'iphe, unu emekpoo ememe. Unu wozeje onwunu ali l'eka nwibe unu no. G'onymonye rijeepho l'iphe, gbaru k'ememe bu g'a ka akwabẹ nwibe iya ubvu; eme le yebedua. ⁴ G'o to dukwa g'unu ha onye buepho iphe, a-duru iya le ree be onoduje achọ kpurumu; o kwa g'onyenonu chojekwa iphe, a-duru ndu ozo le ree kwapho. ⁵ G'uche unu yee ke Kéreshi Jizosu bujeru iphe lanu.

⁶ Jizosu be shiepho le mbu
 dupepho ge Chileke du.
 Ophu o dudu teke o
 rijeru l'adudu ono o
 du ge Chileke ono be
 ya tee wofubaedu ẹnya.

⁷ Ọ chia iphe, o mechiaru
 bu l'o meru onwiya
 onye adudu iphe, ọ bu;
 bya eworu onwiya
 mee nwozi.

E mee ya ọ buru nemadzu.

⁸ Eshinu e meru iya ọ
 buru nemadzu;
 be o wozeru onwiya ali;
 bya ekweta anwuhu;
 mbukwa anwuhu
 k'eli oswebe.

⁹ Noo g'o gude Chileke
 wolikwanaa ya eli;
 ọ kakota iphemiphe l'eli.

Ọ bya agua ya epha,
 kakota shii l'iphe,
 bu epha, aazaje azaza;
¹⁰ k'ophu iphemiphe,
 du l'imigwe;
 me ophu du l'eli
 mgboko owa-a;
 me ophu du le mkpula
 ali a-buru;
 epha -numaepho epha
 iya ono;
 epha egbushi ikpere;
 baaru iya eja;
¹¹ waa k'ophu onyemonye
 e-pfu iya hoo haa
 l'oo Jizosu Kereshi bu
 Nnajiuphu;
 shi egube ono kwabe
 Chileke, bu Nna ubvu.*

Aburu iphoro, du l'ochii ke mgboko-a

¹² Ọo ya bu; ndu mu yeru obu; teke mu l'unu shi nodu be
 unu shikpøekwapho anuru mu opfu. Unu kabakwaa mu
 anuru opfu nta-a, mu no unu uzanya-a. Unu gude ndzu-
 agugu me ehu-anmanma; meje g'a maru l'adzotawaru unu.
¹³ Noo kele ọo Chileke be bu onye ereshi ire ike l'ehu unu.
 Ọo ya emeje g'unu chia idzu mee iphe, du iya ree l'okpoma;
 mee ya g'ọ tüberu.

¹⁴ Su-a; iphemiphe, unu eme; unu ta agujekwa aphu me
 iya; ophu unu alojekwaru ntumego ye iya. ¹⁵ Ọo ya bu

* 2:11 2:11 Gūnaa Azá 45:23.

k'ophu unu l'a-buru ndu adukpoodaa iphe, aata unu uta iya; unu aburu ndu duebe ree; teme unu abukwarupho unwu Chileke; ndu adudu iphe, ephe gude merwushia onwophe l'echilabo ejo ogbo-a, egomunggo swehuru; teme ephe nodu anoduje eme ejo ememe-a. O buru l'echilabo phe be unu no egbu nwiiinwii g'iphoro le mgboko-a; ¹⁶ me unu -gude opfu ono, l'anu ndzu ono ewopfu phe. Oo ya bu ge mu enweru iphe, mu e-gude eku onwomu mboku ono, Kereshi a-bya ozo ono; k'ophu oso ono, mu agbakpoo ono me akanya ono mu ese ono taa buduru mu ola-l'iswi.

¹⁷ Ophu o dukwa me obetaru e gbua mu gbashi mee mu l'ekweta, unu kwetaru waa l'ozi unu eje be eh u a-nodulekwa-a atso mu utso; mu l'unu atukolea ete eswa. ¹⁸ G'o bukwarupho nno bu gehu l'a-nodu atso unubedua utso kwapho; mu l'unu etekwapho eswa.

Timoti yee Epafurodayitosu

¹⁹ Mu arikuwa le Nnajiuphu, bu Jizosu eme mu-a ge mu zia Timoti g'o bya agbaphee unu; k'ophu oo-bya akooru mu g'unu eme ala; gude dua mu obu. ²⁰ O to dukwa onye ozo, mu nweru, du ge Timoti, bukwanu onye oriri eh u unu echije eh u. ²¹ Ndu ozo g'ephe ha be abujeerupho oriri eh u phe be echije phe eh u. Ophu ephe ari-vujeedu iphe ophu buwaa ke Jizosu Kereshi l'oriri. ²² Obenu le Timoti be unu mawaru-a l'o goshiwaru onwiya le ya bu onye gbaru g'e gude ire iya aka. Kele o shi teke ono ejeru mu ozi ge nwa ejejeru nna iya le k'ozi-oma ono mu l'iya eje ono. ²³ Oo ya bu le mu arikwapho le mu e-zi Timoti ono ibe unu egwegwa me mu -bebeepho maru g'oo-mechaa nwuaru mu. ²⁴ Teme mu gudekwapho Nnajiuphu aka l'o to dudu ge mu anoberu; mu abyawaa agbaphee unu l'ishi onwomu.

²⁵ Mu byakwapho arija le mu zifutaje Epafurodayitosu, bu nwune mu bya aburu onye mu l'iya tukoru eje ozi k'alwu ogu eh u Kereshi ono; bukwarupho onye ono, unu ziru g'o wotaru mu iphe ono, mkpa iya shi duru mu ono; g'o bya ndu unu. ²⁶ Noo kele oghoroko unu g'unu ha be shiwaa uzanya duta iya; mbu l'o shihawaa uzanya tsuta iya l'eh u l'unu numaru l'iphe shi eme iya. ²⁷ Iphe shikwaa eme iya eviya; k'ophu o ghuduru nwanshi me o nwuhu. Ole Chileke phuru iya obu-imemini. O to budua yebedua nwekiya be o phuru iya. O phukwaru iya pho mbedua; o-buru-abu me aphu atso mu ishi labo. ²⁸ Oo ya bu l'o gbenu ka mbedua ehe ihee ge mu zikebe iya g'o bya g'unu l'iya kwee; k'ophu eh u a-tsokwanu unu utso l'unu gude enya unu huma iya ozo; ge mbedua agbabuhukwanuru iya egomunggo. ²⁹ Oo ya bu; unu gude eh u-utso gbobe aka labo nata iya okpobe anata;

l'ò bụ nwanna, unu l'iya mę Nnajiuphu tųkoru tųgba buru nanu. Unu kwabejekwa iphe, bukpoò ndu du gę yębedua ubvu. ³⁰ Noo l'ò phoduru nwanshii mę ishi iya abaa l'eje ozi Kęreshi. O mia ęnya lę ndzu iya; emeru mu iphe unu gege anodu emeru mu.

3

Okpobe apfubekoto

¹ Sų-a; ęka mu a-sųberu iya unu ishi; unwunna mu; bu g'unu nodu Nnajiuphu l'ime tee ęswa. O tųo tsukwa mu l'ęhu edephuru unu iphe, mu dehawaru azu; noo kele oome g'unu kabaa egude ęka l'iphe, mu pfuhawaru unu ono. ² Unu kwabękwaru ndu ono, bu nkuta ono ęnya; mbu ndu ono l'anoduje eme ęjo ememe ono. Unu kpakwaru phe l'aphara; mbu ndu ono, ekebutaję nemadzu ekebuta g'o bua ubvu ono. ³ Kele o anyibedua buru okpobe ubvu; mbu anyibe ndu gude Unme-du-Nsọ abaru Chileke ęja; teme anyi nodu anoduje l'ęka Kęreshi Jizosu ete ęswa; ophu o dudu iphe, anyi guberu iphe, eeme l'anu-ęhu.

⁴ Ome o iphe, eeme l'anu-ęhu adzoje nemadzu mę o buru mbędua gege asuje l'oo ya a-dzo mu. O -buru l'o ęgube nemadzu onye bu l'adzoje iya; mę o -buru mbędua gege enwechiaru iphe, mu g'a-zobeje sų l'oo ya l'a-dzo mu.

⁵ Noo l'a nwuru mu; mu nopho abali ęsato; e bua mu ubvu; mu buru onye Izurelu gedegede; mu buru onye okpa-ipfu ke Benjaminu. Mu bukpoò onye Hiburu; mbu okpobe nwa, ndu Hiburu nwuru. A -bya l'eme iphe, ekemu ndu Jiu pfuru; mu buru onye Farisii. ⁶ A -bya lę k'iphe, aphu l'ęhu bę mu shi buru onye achii nta Chiochi. A -bya lę k'iphe, ekemu pfuru sų l'oo ya bu onye -meru iya nu; onye ono aburu onye pfuberekoto; ono ta adukwa ophu aata mu uta iya lę mu mesweru. ⁷ G'o duhabe; iphemiphe ono, bukota iphe, mu shi anoduje arii l'oo iphe, a-baru mu urwu ono bę mu gudeakwa iswi ęhu Kęreshi wofukota ęnya; guru iya ye l'iphe, bu mu iphe, ọla-l'iswi. ⁸ O tų budua iphemiphe ono; iphemiphe ozo bę mu tųkokwaru gukota l'iphe, tųkoru buru mu ọla-l'iswi; kele urwu ophu rwuberu mu ęka, bu ophu nyiberu g'atu onu iya, bę bu Kęreshi Jizosu, bu Nnajiuphu mu ono, mu mawaru majia ęnya ono. O buru l'iswi ęhu iya bę mu gude wofukota ęnya l'iphemiphe, mu nweru g'o buru iphe, iyi yifuru. Nta a bę ęphe bukotawaa ntų ekpofu l'ęnya mu; k'ophu bu l'o buepho Kęreshi bę bu urwu, mu e-rita nwękinyi iya. ⁹ Mę k'ophu mu e-goshikwanu lę mu l'iya tųgbaru buru nanu. Ophu mu emeędu g'a suje lę mu bu onye pfuberekoto,

bụ ọp̄hu shi l'eme iphe, ekemu pfuru; ọ bụwaru ọp̄hu shi l'ekweta kẹ Kéreshi. Ọ bụru ono bụ apfubekoto ọp̄hu shi Chileke l'ẹka bya eshikwaphọ l'ẹka kẹ Kéreshi. ¹⁰ Gẹ mu amaru iya; maru ike ono o gude shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ ono; mę gẹ mu lẹ Kéreshi ọbu atuko gbarụ mgba l'iphe-ẹhuka ono, o jeru ono; mę gẹ Chileke emee gẹ mu dọ gẹ Kéreshi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru; ¹¹ k'ọp̄hu bụ lẹ g'ọ dūhabe mu eshi l'ọnwu teta nọdu ndzụ.

Agba ọso gbafu iya l'ishi

¹² Iphe, mu epfu ta abukwa l'o rwwuwaru mu ẹka erwurwu; ọp̄hu ọ bukwa lẹ mu dukotawaa ree; ọle iphe, mu anọduje adzọbaa bụ gẹ mu nata obunggo ọso, mu gbaru; eshinu Kéreshi Jizọsu natawaru mu mee mu bụru nkiya. ¹³ Ụnwunna mu; mu ta asukwaru lẹ mu natawaru obunggo ọso ono; obenu l'iphe lanu, mu emejekpọepho kpurumu bụ lẹ mu atukoje iphe, mu tọwaru azu zohashichaa kukebeepho ẹhu agba agbapfu ọp̄hu nọ mu l'uzo iphu. ¹⁴ Mu anọduje adzọ gẹ mu gbafu ọso ono l'ishi; k'ọp̄hu mu a-nata obunggo, bụ iya bụ ndzụ ojejoje ono, Chileke shi l'ẹka Kéreshi Jizọsu kua mu gẹ mu bya anata l'imigwe ono.

¹⁵ Ọo ya bụ; g'iphe, bukotakpoo anyibe ndu kawaru ẹnya l'iphe kẹ Chileke buekwarupho egube iphe ono, mu arị ono bẹ ẹphe l'a-nọduje arị. Ọ -bukwanuru l'o nweru g'ọ dū; unu haru arị iphe ọzo bẹ Chileke e-goshikwa iya-a unu g'ọ doo unu ẹnya. ¹⁶ Ọo ya bụ lẹ-a; eshinu anyi gbawaru ọso ono gbarwua ya l'ishi; g'anyi mejeekwapho iphe ono anyi mehawaru ono.

¹⁷ Ụnwunna mu; unu tuko g'unu ha meje gẹ mu eme. Anyi egoshiwaa unu iphe, unu e-meje. Unu tuko nwutaepho ẹka ndu ono, eme iphe ono, anyi egoshi unu ono. ¹⁸ Mu pfuhawaru unu iphe-a ugbo olemole; nta-a bẹ mu gudeakwaa ẹnya-mini ẹkwa epfuphuru iya unu azu; sụ l'o nweru ikpoto ndu umere phẹ egoshi l'ẹphe bụ ọhogu oswebe Kéreshi. ¹⁹ Ndu ono e-mechaa laa l'iswi; kele ọo iphe, ala phẹ l'ẹpho bụ chi phẹ. Ọ bụru iphe, iphere iya gege aduje phẹ bẹ ẹphe egudeje aba l'abaa. Ọ buerupho l'iphe kẹ mgboko-a bẹ ẹphe woru uche phẹ dobe. ²⁰ A bya abya l'anyibedua; ibe k'anyi bụru imigwe. Ọ bụru l'ẹka ono bẹ Onye-Ndzọta anyi ono, anyi ele ẹnya iya eleshi iya ike ono eshi bya, bụ iya bụ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi. ²¹ Ọo ya bụ onye l'a-gbanwe ogwehu anyi-a, adudu iphe, ọ bụ-a; mee ya l'ọ dū g'ogwehu nkiya, l'egbu nwiinwii. Ike, oo-gude mee ya bụ ike ono, o gude emekọta iphemiphe g'ọ lwa iya lẹ mkpula ono.

4

Iphe, gbaru ndu ke Kéreshi l'ememe

¹ Oo ya bụ; ụnwunna mu, mu yeru obu; unu p̄furu p̄fushia ike l'ẹka Nnajiuphu. Oghoroko unu egbukwa mu egbugbu. Oo unu bụ ẹhu-utso mu; ọ bụkwarupho unu bẹ bụ obunggo, mu e-gude aba abaa. Mu yeru unu obu shii.

² Mu arwọ ụnwanyi labọ ono, bụ Yuwodiya yee Sintiki sụ g'obu buru p̄he nanu l'ẹka Nnajiuphu. ³ Teme gubedua kwaphọ, bụ ọkpobe ọnyà; mu l'iya tukuroru eje udu ozi lanu; mu arwọkwa ngu p̄he sụ g'i yejeru ụnwanyi ono ẹka g'ephe meje iphe ono, mu s̄uru g'ephe me ono; noo l'ephe sekp̄ooru akanya ezikashi ozi-oma ono; m̄ekpoo Kelementi yee ndu ọzowaro, bụ ndu anyi l'ephe jegbaru ozi ono; bụ ndu ẹpha p̄he dukota l'ekwo, Chileke deshuru ẹpha ndu a-nọ ndzụ ojejeje.

⁴ G'ẹhu tsojeepho unu utso l'ẹka Nnajiuphu tekenteke. Ge mu p̄fuphukwa iya azu ọzo; g'ẹhu tsojeekwapho unu utso.

⁵ Unu meje iphe l'orwuberu iya gude goshije ndiphe l'unu bụ ndu obu oma. Nnajiuphu n̄akwa ntse. ⁶ G'ọ tọ dukwa iphe, unu e-jeje ayọ ọshi iya. Iphe, unu e-mejehia bụ g'unu p̄fujeru n̄ Chileke gude kaje ru iya iphemiphe, mkpa iya duru unu; unu ekelejekwa iya p̄he ekele. ⁷ Oo ya bụ; g'ẹhu-guu ke Chileke, bụ iya kwata dakiri ge nemadzū e-gude uche iya maru; aburu iphe, e-wota obu unu m̄e uche unu kwachia l'ime Kéreshi Jizosu.

⁸ Ẹka mu l'a-s̄uberu iya unu ishi ụnwunna mu bụ; g'iphe, l'e-shitaj̄epho unu l'uche buru ọriri k'iphe ono, b̄kota ọkpobe-opfu ono; m̄e iphe, b̄kpoo iphe, gbaru ke g'e yeru iya ụbv̄u; m̄e iphe, b̄ iphe, p̄furu ọto; m̄e iphe, b̄kpoo iphe, e te merwuduru emerw̄u; m̄e iphe, b̄ iphe, d̄u ree l'anya; m̄e iphe, ọnu tukuroru w̄koo nanu l'ọ dukota ree; m̄e iphe, d̄u ụbv̄u; m̄ekpoo iphe, b̄ iphe, aaja ajaja. ⁹ Unu meje iphemiphe ono, unu nw̄utaru l̄e ndzū mu ono; m̄ekpoo ọphu mu ziru unu ezizi; unu emekwapho iphemiphe, unu n̄umaru mu l'onu; m̄e ọphu unu gude ẹnya unu h̄uma l'ẹhu mu. Oo ya bụ; Chileke ono, emeje g'unu buru guu ono eswiru unu eswiru.

Polu ekele ndu Filipayi ekele ke ree, ephe meru iya

¹⁰ S̄u-a; ẹhu atso mu utso l'ime Nnajiuphu; kele nta-a b̄e unu byawaru bya emeaharu mu ree ọzo. Iphe, mu epfu ta ab̄ukwa l'unu ta an̄odujedu epfu opfu ẹhu mu; ọ chikwa uto te eshidu adujeru unu g'unu mee ya l'ẹka. ¹¹ Mu te epfukwa l'ọ nweru iphe, ọko iya duru mu; l̄e mb̄edua nw̄utaakwaru g'iphe, mu nweru g'ọ hahab̄e phujeru mu l'anya; m'obetaru ọ n̄odu anw̄uru mu inwuagha. ¹² Mu

maru g'a bujeru onye ejo eka duru; bya amaru g'a bujeru onye nweru iphe. L'iphe, bukpo eka mu no be iphemiphe ono mewaru mu; ebe o dudu iphe, abujekwaduru mu enya-aphapha l'ehu nkemu; mbu le mu rijiru epho; ozoo le mu no egu; ?mu nweru iphe; me mu te enwe-o; mu anokirishilekwaa. ¹³ O to dudu iphe, mu ta adudu ike emekota; noo l'oo Kereshi be bu onye emeje ike adu mu k'ememe iya.

¹⁴ Su-a; unu nweru obu oma l'eka mu no; yetaru mu eka teke ono, mu shi eje iphe-ehuka ono. ¹⁵ Tem unube ndu Filipayi l'onwunu maru le teke mu watakporu ezi ozioma ono le mbu; ge mu lufutaru le Masedoniya be o to dudu Chiochi ozo, mu l'ephe tugbaru nanu; gbahaepho unubedua kpurumu: oo unu bu ndu anuje mu iphe bya aburu unu bu ndu anataje l'eka mu. ¹⁶ Mbu je akpachakpo le teke mu no le Tesalonayika; unu shi emejeru mu mkpa; me mkpa byaru mu; mbu ebe o bukwa ugbo lanu kpu be unu meru mu iya. ¹⁷ O to bukwa iphe ono, unu anuje mu ono be mu ele enya iya; o chia iphe, mu ele enya iya bu g'urwu gbaaru unu berebere. ¹⁸ Mu natakotawaru iphemiphe ono, unu nuru Epafurodayitosu g'o wotaru mu ono. Oo-sukpokwaaru iphe, mu eme iya tsufu etsufu. Iphe ono be unu vuru nu iya k'anyinyi. Iphe ono, unu nuru mu ono du ge ngweja, eshi kweekweekwee; ngweja, mkpo iya akpu tuu alapfu Chileke. Mkp o iya ono atso Chileke utso; k'ophu o goberu eka labo nata iya. ¹⁹ Le Chileke mu anukotakwaa unu iphe, bukpo iphe, mkpa iya duru unu. O buru l'iphe o nweru, odu-biribiri iya dakiri atu onu iya ono, shi l'eka Kereshi Jizosu ono be o-shi mee ya. ²⁰ G'o buru Chileke ono, bu iya bu Nna anyi be ajaja l'a-buru nkiya jasule tuutuutu le mijimiimii. Nokwa g'o du.

Ekele mkpochi-ishi

²¹ Unu keleru mu iphe, bu ndu-ns o l'ehu l'ehu; mbu ndu ono, no l'eka Kereshi Jizosu ono. Unwunna anyi ndu mu l'ephe no l'eka-a l'ekelekwapho unu. ²² Iphe, bukpo ndu-ns o, nokota l'eka-a g'ephe ha l'ekeleko unu-o; kekeleke ke ndu bu l'ibe eze nnajioha, bu Siza. ²³ Ge Nnajiuphu, bu Jizosu Kereshi meeru unu eze-iphe-oma-o. Nokwa g'o du.

Èkwo-ozì, Pòlu Deru Nù Ndu Kọlosì

¹ Ọwa-a bụ ẹkwo-ozì, mụbe Pòlu ede. Mu bụ onye Chileke ọtáru mee gẹ mu buru onye-ishi-ozì Kéreshi Jizọsu. Onye mu l'ìya gba mgba ede ìya bụ nwanna anyì, bụ Timoti.

² Ndu anyì ede ìya anụ bụ ndu kẹ Chileke; mbụ ndu ọpụ nọ lẹ Kọlosì, bụ unwunna anyì ndu ọpụ nọ l'ẹka Kéreshi.

Mu sụ gẹ Chileke, bụ Nna anyì yẹle Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéreshi meeru unu eze-iphe-oma; l'ò mekwaaphọ g'unu buru l'ẹhu-guu.

Epfu anụ Chileke ekele ìya ekele

³ Anyì anọdujeepho ekele Chileke, bụ ìya bụ Nna kẹ Nnajiuphu anyì, bụ Jizọsu Kéreshi mẹ anyì -nọdu epfu opfu ẹhu unu anụ Chileke. ⁴ Noo l'anyì nùmawaru g'ekwekwe unu shihuberu ike l'ime Kéreshi. Anyì bya anụmaakwapho l'unu yeru ndu-nsọ obu g'ẹphe ha. ⁵ Kẹle unu ele ẹnya iphe, a kwakọberu unu l'imigwe; mbụ iphe ono, e meru; unu maru teke ono, a byaru bya ezia unu ozi-oma ono, bụ ọkpobe-opfu ono. ⁶ Ozi-oma ono erekwa ire l'ẹkameka bya atụkoakwapho mgboko ejedzuru. Ọ buru ẹgube ono bụ g'ọ jedzuru ẹka unu nọ bya ere ire lẹ ndzụ unu e -shi mbọku, unu nùmaru ìya; o doo unu ẹnya ree; mbụ iphe, eze-iphe-oma Chileke ono bụ.

⁷ Ọo Epafurasu, bụ onye anyì yeru obu; onye anyì l'ìya tukurù eje ọdu ozi lanụ bẹ bụ onye zìru unu ozi-oma ono. Epafurasu ono bụ onye goshiwaru lẹ ya bụ onye e gude ire ìya ẹka l'ẹjeru Kéreshi ozi; ọ buru ìya nọ-chìru ẹnya anyì l'ìbe unu; ⁸ tẹme ọ buru ìya pfuru anyì kẹ n-yemobu unu ono, shì l'ẹka Unme-dù-Nsọ ono.

⁹ Nokwa iphe, meru g'ọ gude ẹbe anyì atuwojeduru ẹka l'epfu anụ Chileke l'iswi ẹhu unu; g'ọ mee g'unu makọtajeru iphe, bụ uche ìya; waa k'ọpụ mmamiphe, shì l'ẹka Unme-dù-Nsọ edoje ẹnya ree. ¹⁰ Ọo ya bụ g'unu emejekwanụ umere, l'e-me gẹ ndzụ unu l'ọpụ buru iphe, unu l'e-gude akwabẹ Chileke ùbvù; tẹme unu emekwaphọ iphe, dù Chileke ree l'iphemiphe, unu eme ememe. Unu eshi ẹgube ono meje iphe, bụkpoo iphe-oma tekenteke; kakwaphọ amarweta onye Chileke bụ. ¹¹ L'ò gude ike ìya ono, dù birìbìrì mee unu g'unu shìhu ike ọkpobe eshìhu; k'ọpụ unu a-duje ike gude ata nshì nwejeru obu l'iphemiphe, byaru unu. ¹² Unu egudejekwaphọ ẹhu-utso keleje Chileke, bụ Nna ekele. Noo l'ọo ya bụ onye meru; unu buru ndu gbaru g'unu

lẹ ndu-nso gbarụ mgba l'iphe, ọ kwakọberu phẹ l'ẹka ono, bu iphóró dukota iya ono. ¹³ Ọ dzọtaru anyi l'ẹka ọchii nweru ike bya eworu anyi je edobe l'ẹka Nwa iya, o yeru obu bu eze. ¹⁴ Ọ bụru iya bẹ e shi l'anwụhu iya gbata anyi; bya agụkwaarupho anyi nvụ l'iphe-eji.

Onye Kéreshi bu mę iphe, oomeje

¹⁵ Ọo ya bu ụgbugba Chileke ono, a ta ahụmajedu l'ęnya ono; bya aburu iya bẹ Chileke doberu l'ọkpara l'iphe, bukpo iphe, o meru ememe. ¹⁶ Noo kele ọo l'ẹka iya bẹ Chileke shi mekọta iphe, bukpo iphemiphe, bu ọphu du l'imigwe mę ọphu du lẹ mgboko; ọphu ęnya ahụmaje mę ọphu a ta hụmadu l'ęnya; mbụ ndu eze ojozi-imigwe; mę ndu bu nnajioha; mę ndu ọchi-ọha g'ephe hakotakpo; mę ndu ọphu nọ l'oke ọkwa, nọkota l'imigwe. Ọo yẹbedua, bu Kéreshi ono bẹ Chileke shi l'ẹka iya mee iphemiphe kpọ; tẹme ọ bụru iya bẹ o meru iya doberu. ¹⁷ Yẹbedua l'onwiya vukọta iphemiphe ụzo dūhaadaa. Ọ bukwarupho ike nkiya bẹ o gude mee iphemiphe, Chileke meru ememe; ọ dukota l'ẹka Chileke doberu iya. ¹⁸ Ọo ya bu ishi, kpọpfuru l'ogwehu iya ono, bu Chiochi. Ọo yẹbedua bu ẹka ndzụ l'ọphu futaru. Ọ bukwaru iya phọ bu onye ivuzọ, Chileke meru o shi l'onwu teta nọdu ndzụ; k'ọphu ọo-buru iya a-kakọta shii l'iphemiphe, Chileke meru ememe. ¹⁹ Ọo Chileke bẹ chiru iya l'obu iya mee g'ọ buru l'ẹhu Nwa iya bẹ aa-huma-gbukpọ iphemiphe. ²⁰ Waa g'ọo bukwarupho l'ẹka Nwa iya ono bẹ ya e-shi mee gę ye iphemiphe, nọ l'imigwe mę ọphu nọ lẹ mgboko du lẹ ree. Ya eshi ęgube ono gude mee ono, Nwa iya gbashiru l'oswebe ono mee g'opfu ta aduheru yebe Chileke ye iphemiphe, o meru ememe.

²¹ Noo l'o nwekwarupho teke unubedua shi buru ndu 'anodu Chileke l'ẹka. Ọ buru ẹjo-iphe unu shi anoduje arị l'oriri; eme iya l'umere bẹ shi mee; unu buru ọhogu Chileke.

²² Ole nta-a bẹ Chileke shiwaa lẹ ndzụ, Nwa iya shi nọdu l'eliphe-a waa anwụhu, ọ nwụhuru; mee g'unu l'iya du lẹ ree; k'ọphu Nwa iya ono e-duta unu; unu aburu ndu duru Chileke iche; ọ tọ dudu iphe, aata unu uta iya; ọphu unu abuduru ndu aamaru ẹjo ẹka jasụ l'o duta unu bya apfube l'iphu Chileke ono. ²³ Ole iphe, unu mefutaje bu l'unu apfushi ike l'ekweta unu; kpọo onwunu g'abara; ọphu unu ekwedu g'e mee unu g'unu wofu obu l'iphe ono, unu ele ęnya iya ono, bu iya bu ozi-oma ono, unu numaru ono, e zidzuru mgboko mgburugburu ono; bya abukwaru iya phọ bẹ Chileke ziru mbedua, bu Polu gę mu je ezia ndu ọzo.

Ozi, Chileke ziru Polu g'o je ezia Chiochi

²⁴ Nta-a bẹ ẹhu atsokpoo mu uto; kele ọo unu bẹ mu ejedoru iphe-ẹhuka-a. Noo kele ọo iphe-ẹhuka-a, mu eje nta-a bẹ mu gude eyeta ẹka eme g'ọ dzukota mbu iphe, phodukwaduru l'iphe-ẹhuka ono, Kereshi jeru jedoru ogwehu iya ono, bu Chiochi. ²⁵ Ọo Chileke ono, bu onye hotaru mu nu ge mu buru onye-ozu Chiochi bẹ ziru mu ozu ge mu zia unu; ge mu mee unu g'unu toko iphe, ya pfuru makotaru; ²⁶ mbu iphe ono, o shi domia edomi eshinu o meru mgboko ono. O be nta ọ bya egoshi iya ndibe iya, du nsọ. ²⁷ Ọ buru phe bẹ Chileke hotaru le ya e-goshi iphe ono, nyiberu anyibe ono, e shi domia edomi l'enya ndu abudu ndu Jiu ono, bu iya bu l'i -nodu Kereshi l'eka; l'ii buru onye e-mechaa gbua nwiiinwii. ²⁸ Ọo opfu ẹhu iya bẹ anyi anoduje asa kpaa kpaa g'on'yemonye numa-a; alo on'yemonye ẹka le nchi gude mmamiphe ezi iphe k'ophu anyi e-me onyenonu g'ọ buru onye no l'ime Kereshi buru onye duebe ree. ²⁹ Noo g'ọ gude mu nodu anoduje eseshi akanya ike; kukebe ẹhu eme ge mu e-me jebe ozi ono, Chileke ziru mu ono. Ike, mu gude eje ozi-a bẹ bu ike ono, Kereshi eyeje mu l'ehu ono. Noo ike, l'ere ire l'ehu mu bu onoya.

2

¹ Iphe, mu eme g'unu maru bu le mu ese akanya unu eseshi iya ike; me akanya ndu Chiochi, no le Layodeshiya; mewaro iphe, bukpuo ndu ozo, mu l'ephe teke ahumaswee le ndzu-a. ² K'ophu obu e-shihu phe ike; wafua g'ephe tugba buru nanu le n-yemobu; ọo ya bu g'ephe abya amaebekporu okpobe-opfu ono; e-shi egube ono iphe ono, Chileke shi domia edomi ono edoo phe enya ree, bu iya bu ke Nna yele ke Kereshi. ³ Ọo l'ime Kereshi ono bẹ Chileke domiru iphe, bukpuo ẹku, du le mmamiphe yele nkwaanya l'ophu.

⁴ Iphe, mu gude epfu iphe-a bu k'ophu ọ to dudu onye a-bya egude ire mecha mecha duswee unu uto. ⁵ Kele a makwaru-a le mu ta anodu l'eka ono, unu no ono; ole ọ kwa-a l'eka ono, unu no ono bẹ obu mu du. Iphe, atsoje mu uto bu g'unu gude mekobe onwunu buru nanu waa g'unu gude buru enwubata enwubata l'ekwekwe, unu kweru ke Kereshi.

Jizosu bu nnajioha

⁶ Ọo ya bu; eshinu unu gbobewaru ẹka labo nata Kereshi Jizosu ọ buru Nnajiuphu unu; unu l'iya tugbaekwapho buru nanu kwaseru. ⁷ G'ọ bukwarupho g'oshi agbabeje ogbarabvu l'ime ali-a bu g'unu a-gbabe ogbarabvu l'ime

Kéreshi. G'ò buru Kéreshi bẹ l'a-buru ọkpa-ulo, unu a-nọdu akpọ ndzụ unu l'eli iya. Unu akabaa ekweta iphe ono, e ziru unu ono kweshia ya ike. Unu egudejeepo obu unu g'ò ha ekele iya k'anyinyi.

⁸ Iphe, unu akwaberu ọnya bu g'ò tọ du onye e-gude mmamiphe nwomaru-ọ-machata me ugho, enwedu ishi bya aturwua ekweta unu. Iphe ono bukota iphe, shi l'iphe, ndiphe ezi; bya aburu iphe, a toru okpa iya su g'e tsoje, bu iphe, eshidu Kéreshi l'eka. ⁹ Noo l'oo l'ehu Kéreshi ono, byaru bya aburu nemadzu ono be Chileke l'onwiya byaru bya edzua oke egoshikota onye ya bu. ¹⁰ Chileke be shiwaa l'eka Kéreshi ono, unu l'iya tugbaru buru nanu ono mee ge ndzu unu dzua oke. O buru Kéreshi ono bu onye-ishi, kakota iphe, bukotakpoo ndu ochi-oha imigwe g'ephe hakotakpoo; bya akakotakwapho ndu nokwapho l'oke okwa l'imigwe.

¹¹ Su-a; o kwa teke ono, unu l'iya byaru bya atugba buru nanu ono be e buru unu ubvu; mbu ubvu ophu abudu eka be e gude bua ya unu. Oo Kéreshi l'onwiya bu onye buru iya unu. Ubvu ono, o buru unu ono bukwa ogwehu unu l'ophu be o yefuru unu g'onye yefuru uwe; mbu ogwehu unu ophu iphe-eji shi phawaa kutukutu. ¹² Le teke ono, e meru unu baputizimu ono be a tukokwaru unu le Kéreshi likota elili. Teme Chileke tukokwapho unu l'iya mee unu toko shi l'onwu teta dzuru ndzu. Noo l'unu kwetaru l'ike du Chileke bya achiru upfu ye l'ike iya ono; mbu ike ophu, o gude mee Kéreshi o shi l'onwu teta dzuru ndzu. ¹³ O nweru teke unu shi nwuhu anwuhu kwaa l'ime iphe-eji unu; ophu unu ebuduru ubvu; ole nta be Chileke byawaru emee; unu le Kéreshi toko nodu ndzu; o gukotaru anyi nvu l'iphe, bukpo iphe-eji, anyi meru g'ò ha. ¹⁴ O tukochaa iphe ono, e deru edede l'ekwo ono hushikotachaa g'ò ha; mbu iphe ono, egoshi l'anyi darwukotawaru iphe, ekemu iya pfuru, bu iphe ono duwaa gugwo, topyitaru anyi l'ekpiri ono. Chileke mecha nno bya atuko iphemiphe ono kpopyabe l'oswebe shi egube ono mee ya o rebuhu ire. Ophu oorebaedu ire je aduwaruro ya. ¹⁵ Oo teke pho, Kéreshi nwuhuru l'oswebe pho be o chikporu ike iphe, bukpo ochi-oha, nokota l'ephekerephe; me ike iphe, bukpo ndu ophu no l'oke okwa l'ephekerephe; kpua phe le ndzu kpufuta l'edzudu-oha teke ono, yebedua l'atu okoo k'alwu-gbu, ya lwu-gburu phe ono.

¹⁶ Oo ya bu; g'ò tọ dukwa onye a-bya anodu akpochapheru unu mkpocha l'iphe, unu eri eriri me l'iphe, unu angu angungu. Ophu o dukwa onye a-bya akpochaaharu

unu mkpocha ke l'owaa iphe, unu aboje; g'unu dobekwa mboku ophuu boje iya abobo; ozoo l'onwa fukwaru k'ophuu g'unu watakwa iya abobo; ozoo k'iphe, unu e-meje mboku atuta unme. ¹⁷ Ekemu ndu Jiu ono g'o hakota, e shi tushia k'iphemiphe ono be shi bukotaruru onyonyo iphe, l'e-mechaa mee l'iphu. Obenu l'ophu bu okpobe iya bu Kereshi. ¹⁸ Oo ya bu g'unu te ekwekwa g'o duru onye l'abya akposhia unu anata obunggo ono, Chileke l'e-bu unu ono. Unu b'ekwekwa ge ndu ono, onoduje ats'o utso l'ephe emeje g'a su l'ephe wozeru onwophe ali ono nafu unu obunggo Chileke. Ephe anoduje epfu g'a bageru unwu-ojozi-imigwe eja; ephe asu l'iphe, ephe gbaberu okpa epfu iya bu ophulenyaa, ephe phuru. Egube ndu ono anodujeepho eku onwophe iphe, ephe ahadu g'oo ya. O buerupho egomunggo, enwedu ishi be ephe anoduje agba. ¹⁹ Ephe ta anyatajeedu l'o duru onye bu ishi, bu aka ogwehu dzepfuru le nkwo iya le nkwo iya; mekpoo akwara, dukota l'ehu. O buru ishi emeje ogwehu ono l'oovu evuvu ge Chileke tuberu.

Anwuhu waa eteta k'onye le Kereshi

²⁰ Su-a; eshi ophu unu le Kereshi tukoru nwuhukota be Chileke bofuakwaru unu l'eme iphe, ndiphe toru okpa iya, su g'e tsoje. ?Bu gunu meru g'o gude unu nodu emekwada ge ndu bukwadu ndu mgboko-a; emekwadu iphe, ekemu pfuru, bu ophu suru: ²¹ "B'ebyikwa aka le nri owa! B'edekwa owa-a ire; ophu i denyikwa ophuu aka?" ²² Iphe, bukpoo ekemu ono g'o ha tukokwaru bukeru-a iphe, nemadzu ezi waa iphe, a toru okpa iya su g'etsoje. Noo kele iphe, eeri eriri bu e -richawa iya be o buwaru. ²³ Iphe ono, ephe ezi ono adujekwa g'o shi le mmamiphe; bya aburu iphe, nemadzu gude aka kotaru onwiya; buru ndu eme g'a su l'ephe wozetaruru onwophe ali; buru ndu anu ogwehu phe aphu. O le iphemiphe ono ta adukwa ophu eyetageru phe aka g'ephe sede onwophe l'egu ejo-iphe, l'agu phe nu.

3

¹ Su-a; eshinu Chileke mewaru unu le Kereshi toko shi l'onwu teta dzuru ndzu; unu chojenu uzo, unu e-shi g'iphe ono, du l'imigwe ono rwube unu aka; mbu iphe, du l'eka ono, Kereshi no l'ekutara Chileke ono. ² Unu woru uche unu dobe l'iphe ono, du l'eli ono; unu te ewoshiru iya dobe l'iphe ke mgboko l'eka-a. ³ Noo kele unu nwuhuru anwuhu. Ndzuru unu be Kereshi wowaru domia l'eka Chileke. Kereshi nodukwanu l'ime Chileke. ⁴ Oo Kereshi be bu okpobe ndzu anyi g'anyi hakota. Teke ono, Kereshi a-bya ozo ono be

unu e-tsokwaru iya pho bya. Unu l'iya agbaru mgba l'odu-biribiri iya.

⁵ Oo ya bu; unu pyi-gbushia iphe, bukotakpoo iphe ke mgboko-a, bu iphe, dzukwadu ndzu l'ehu unu, bu iya bu; apharwushi onwonye; umere, rehuru erehu me egu eme ejo-iphe; iji-enya me enya-pfurupfuru, buhukwapho agwa obvu. ⁶ Oo iphemiphe ono be l'e-me g'oke-ehu-eghu ke Chileke dapfu ndu ta ndu iphe le nchi. ⁷ O nwekwaru-a teke unubedua shi emegbaa iphemiphe ono, bu iya bu teke ejo-iphe ono shi gudegbaa ndzu unu eme g'o du iya.

⁸ Ole nta-a be unu a-ha iphemiphe ono. Unu haa ehueghu; obu oku; edoberu nwibe unu ejo obu; ephu nemadzu iphu. G'opfu erehu te eshijekwa unu l'onu. ⁹ Unu ta adzujekwaru nwibe unu uka; eshinu unu hakotawaru akahu umere ono yee ejo ememe, tso iya nu. ¹⁰ Oo ya bu g'unu yee umere ophuuo ono g'onnye yeru uwe. O kwa Chileke ono, nuru unu umere ophuuo ono anoduje eme unu g'unu kabaa aburu ndu o meru k'ophuu. Oo ya bu g'unu amakotaru onye Chileke bu; marwee ya amarwe k'ophu unu a-nodu akabaa adu g'o du kwaseru. ¹¹ Eshinu o duwaa nno be a ta akpahakwa ishi ke l'onnye ophuu bu onye Jiu; onye ophuu buru onye abudu onye Gurisu; onye ophuu buru onye buru ubvu; ophu onye ophuu ebuduru. Onye ophuu bu nlwamulwa; onye ophuu buru onye imeoswa. Onye ophuu bu ohu; onye ophuu buru amadu. O buwaa Kereshi bu mkpakol le nswiko; teme o buru l'ime onyemonye.

¹² Unu bu unwu Chileke. O yeru unu obu bya ahota unu g'unu buru ndu nkiya. Noo g'o gude unu je aphujeru nemadzu obu-imemini; nwejeru obu omaa; unu wozeje onwunu ali; meje odo; unu atajeru iphe nshi. Unu tuko iphe ono g'o hakota chita yee g'onnye yeru uwe. ¹³ Nwibe unu -mee unu eji; unu tagbuje iya le nshi. Teke nemadzu meru unu iphe, unu a-ta onye obu uta; unu aguaru iya ya nvu. Nnajiuphu guakwaru unu nvu l'iphe-eji unu. Oo ya bu; unu gujekwaru ndu ozo nvu m'ephe meswee unu. ¹⁴ Ophu kachakponu l'iphemiphe ono bu g'unu yee nwibe unu obu. G'o chikobe unu g'unu tugba buru nanu okpobe aburu. ¹⁵ G'ehu-guu ophu shi Kereshi l'eka nodukwa l'obu unu; duzi unu uzo; kele oo ya meru g'o gude Chileke kukobe unu g'unu bya aburu ogwehu lanu. Unu keje Chileke ekele iphe onoya.

¹⁶ Unu kwe g'opfu ke Kereshi ono bya eburu l'ime obu unu dzua ya oke le mmamiphe; ezi iphe; yele adu nwibe unu obu. Unu egudekwa iya pho aloru phe aka le nchi.

Unu guje ebvu-oma nū Chileke; mē ebvu ekele; mē ebvu ọzo, shikọta Unme-dū-Nsọ l'ẹka. Unu gude obu unu g'ọ ha meje iphemiphe ono; gude nno ekele Chileke ekele. ¹⁷ Iphe, bukpo iphe, unu epfu epfufu mē iphe, unu eme ememe; unu gudeje ẹpha Nnajiuphu, bụ Jizosu Kéreshi mekọtaje iphe ọbu. Mbụ-a; unu shije Kéreshi l'ẹka kelejekpọepho Chileke, bụ Nna ekele.

Umere, ee-meje l'unuphu ndu kẹ Kéreshi

¹⁸ Unubẹ unwanyi; unu wozejekwaru ji unu onwunu ali; kele ọo ya bụ iphe, gbaru onye etso Nnajiuphu l'ememe.

¹⁹ Unubẹ unwoke; unu yeje nyee unu obu. Unu ta adujekwaru phẹ ẹhuka.

²⁰ Unubẹ unwegirima; unu nujeru ne lẹ nna, nwuru unu opfu l'iphemiphe, ẹphe epfuru unu. Noo l'ọo iphe, dū Nnajiuphu ree bụ ono.

²¹ Unubẹ nna; unu te emejekwa unwegirima unu iphe, e-ghu phẹ eghu; anọnya obu dahụ phẹ adzụlakpa.

²² Unubẹ ndu bụ ohu; unu mejekwa iphe, ndu bụ nnaji unu k'eliphe-a ziru unu. Ọ tọ bukwapho teke ẹphe ele unu ẹnya bẹ unu e-meje iya g'ee-shi g'aa-jaa unu ajaja. Unu gudejekpọepho obu iphóró me iya. Iphe, unu azọbeje eme iya aburu lẹ Chileke duru unu lẹ nsọ. ²³ Iphe, bụ iphe, unu emekpọo; unu phubeje iphu me iphe ọbu maru l'ọo Nnajiuphu anyi bẹ unu emeru iya. Unu te emejekwa iya g'ọ bụ nemadzụ bẹ unu emeru iya. ²⁴ Unu nyatajẹkwa l'ọo Chileke bẹ l'e-bu unu obunggo iya, bụ iya bụ lẹ Nnajiuphu l'a-nū unu iphe ono, o kwetarū ndu nkiya ukwe iya ono. Noo kele ọo Kéreshi bụ Nnajiuphu, bẹ unu ejeru ozi. ²⁵ Ọle onye eme iphe-ẹji bẹ Chileke a-pfukwanu ugwo ọphu gbaru iya nū; m'obeta onye ọbu buru onye. Noo lẹ yẹbedua, bụ Chileke ta adudu onye oole ẹnya l'iphu.

4

¹ Unubẹ ndu bụ nnajiuphu; unu mejekwaru ohu unu iphe, pfuru ọto mē iphe, rwuberu phẹ nū. Unu nyatajẹkwa l'unubẹdua nwekwarupho onye bụ Nnajiuphu unu, bu l'imigwe.

Iphe unu e-meje

² Unu yemia ishi l'epfu anū Chileke; unu eche nche; ekejekpọe ya phọ ekele. ³ Unu pfujekwarupho opfu ẹhu anyi nū Chileke sū iya g'o mee g'anyi nwejeru ẹka anyi e-zije ozi-oma ono; mbụ g'anyi zije k'iphe ono, Chileke shi domia edomi, bụ iya bụ Kéreshi l'onwiya. Ọ kwa k'ozí-oma ono bẹ o gude a tūa mu mkpọro-a. ⁴ Unu pfujekwarupho nū iya g'o

mee mu gẹ mu duje ike pfuje iya g'o doo ẹnya lẹ g'ọ gbaru mu l'epfupfu iya.

⁵ Unu meje umere ndu maru iphe l'iphu ndu abudu ndu ke Kéreshi. Unu ta ahajekwa ọzo duru unu g'ọ laa ke mmanu. ⁶ G'opfu unu guje egugu; dujeepho g'iphe, unu tsuru; k'opfu ooheje ndu unu epfuru iya ihee angaberu unu nchi. Unubedua amakwanuru g'unu e-yejeru onyemonye onu l'opfu.

Ekele ikpazu

⁷ Tikikosu e-pfukotarua unu gẹ mu eme ala. Yebedua bu nwanna anyi, anyi yeru obu; bya aburu onye-ozima, e gude ire iya aka; bya aburu onye anyi l'iya tukoru eje ozi ono. ⁸ Mu ziru Tikikosu obu g'ọ bya ndu-unu bya akoru unu g'anyi l'eme ala; teme l'oo-mekwaapho g'obu shihu unu ike. ⁹ Onye anyi tukoru ye l'iya ezi g'ephe bya ndu-unu ono bu Onesimosu, bu onye anyi yeru obu; bukwarupho onye goshifuakwarupho lẹ ya gbaru g'e gude ire iya aka; mbu Onesimosu k'ibe unu. Ephenebu ono akowaruro unu g'iphemiphe, du l'ibiya-a.

¹⁰ Arisutakosu, bu onye mu l'iya tukoru nodu lẹ mkporo l'ekekwaro unu. Maku nodu ekekwapo unu; mbu nwa nwune-nna Banabasus. E zihakwaru nzi ehu iya; o rwua unu nchi. Teke o shitaru ọzo ibiya k'unu; unu goshijekwa iya l'ehu atso unu utso l'ọ byaru. ¹¹ O nodu ekekwapo unu mbu Jizosu ono, ekuje Jiosutosu ono. Oo umadzu eto ono be bukwa du ndu Jiu, tso mu eje ozi ono, anyi eje gude egoshi l'ọ Chileke bu eze ono. O buru phe be anoduje adu mu obu.

¹² Epafurasu k'ibe unu ekekwapo unu. Yebedua be bukwapo onye ejeru Kéreshi Jizosu ozi. Oogudeje obu iya g'ọ ha phube iphu epfu anu Chileke l'ishi ehu unu epfushi iya ike. Gẹ Chileke mee g'unu ba akporeru laa azu; l'oomekwapo unu: unu amakotaru umere, gbaru onye ke Kéreshi l'ememe okpobe amaru; l'oomekwapo g'ọ heje unu ihee emebekota iphe, du Chileke l'uche. ¹³ Mbedua epfukpo l'onwomu su l'oosekpo akanya ehu unu eseshi iya ike; mekpoo akanya ehu ndu Layodeshiya; me ke ndu Hierapolisu. ¹⁴ Onye dokinta ono, anyi yeru obu ono, bu Luku l'ekekwaro unu. O nodu ekekwapo unu mbu Dimasu.

¹⁵ Unu keleru anyi unwunna anyi phe ono, no lẹ Layodeshiya. Unu ekeleru anyi Nimfa me Chiochi ono, edzukobeje l'ibe iya ono. ¹⁶ Unu -guchaa ekwo-ozima l'ibiya k'unu; unu mekwaa ya g'ọ rwua ndu Layodeshiya aka k'opfu ephedua l'agukwa iya pho. Unu agukwaapho

ẹkwo-ozi ọphu shi Layodeshiya. ¹⁷ Unu zia Akiposu ẹ mu sọru g'o kukebekwa ẹhu jeẹbe ozi ono, e ziru iya g'o jee l'ozi ono, anyi ejeru Nnajiuphu ono.

¹⁸ Ọo mbẹdua, bụ Ọlu gude ẹka mu ede ọwa-a nta-a gude ekele unu. Unu ta azọhajokwa ẹ mu nọ ẹ mkpọro.

Ge Chileke meeru unu eze-iphe-oma. Nokwa g'ọ dụ.

Ekwo-ozì Kẹ̀ Mbù, Pọ̀lu Deru Nù Ndu Tesalonayika

¹ Ekwo-ozì-a shì l'ẹ̀ka m̀bèdua, b̀y Pọ̀lu alaru Chìochì Tesalonayika, b̀y ndu kẹ̀ Chileke, b̀y Nna; bya ab̀ukwarupho ndu kẹ̀ Nnajiuphu, b̀y Jizọ̀su Kéreshì. Ndu mu ẹ̀phe t̀ukoru dee ya b̀y Sulivanusu yẹ̀ Timoti.

Gẹ̀ Chileke meeru unu eze-iphe-ọ̀ma; mekwaaphọ̀ g'ẹ̀hu d̀y unu guu.

Umere ndu Tesalonayika waa ekwekwe p̀hẹ̀

² Tekenteke, anyi epfu aǹy Chileke, b̀y Nna anyi bẹ̀ anyi l'anyatajẹ̀kwa unu. Anyi nọ̀du anọ̀duje ekele Chileke ekele ẹ̀hu unu g'unu ha. ³ Ọ̀ tọ̀ d̀ukpodaa teke anyi ta anyatajẹ̀du ozi unu gude ekweta jee; mẹ̀ g'unu gude n-yemobu eseshiberu akanya ike; waa g'unu gude ọ̀ta-nshì nọ̀du Nnajiuphu anyi, b̀y Jizọ̀su Kéreshì l'ẹ̀ka elshiberu ẹ̀nya mbọ̀ku ono ike. ⁴ Ụ̀nwunna anyi; anyi makwaru-a lẹ̀ Chileke yeru unu obu; bya ahọ̀ta unu g'unu bya ab̀uru ndu nkiya. ⁵ Noo l'anyi byaru ezia unu ozi-ọ̀ma ono; ọ̀phu ọ̀ b̀udu-a opfu ọ̀nu bẹ̀ anyi gude zia ya unu kp̀urumu; Chileke gudekwa iya p̀họ̀ goshì unu l'ike iya ereshì ire ike. Unme Chileke ono bẹ̀ yekwarupho anyi ẹ̀ka; anyi d̀y ike mee; unu maru ọ̀kpobe amaru l'iphe anyi ezi b̀y ọ̀kpobe-opfu. Umere, anyi meru teke anyi l'unu shì t̀uko nọ̀dukota mewarurọ̀ unu maru ẹ̀gube ndu anyi b̀y. Ọ̀ kwa g'ọ̀o-d̀uru unu lẹ̀ ree meru g'o gude anyi mee ẹ̀gube umere ono. ⁶ Tọ̀budu iya b̀y; unu bya ab̀uru ndu anẁy ẹ̀ka anyi. Ọ̀ b̀ywaruro unu anẁy ẹ̀ka Nnajiuphu. Ọ̀phu unu eledurọ̀ kẹ̀ l'unu eje iphe-ẹ̀huka teke e ziru unu ozi-ọ̀ma ono; unu gudelaa ẹ̀hu-utso ọ̀phu shì l'ẹ̀ka Unme-d̀y-Nsọ̀ nata ozi ono. ⁷ Ọ̀o iphe ono meru g'o gude unu bya ab̀uru ndu iphe, b̀ykota ndu ọ̀phu, kweru kẹ̀ Kéreshì lẹ̀ Masedoniya waa l'alì Gurìsu byaru awata anẁy ẹ̀ka p̀hẹ̀. ⁸ Ọ̀ tọ̀ b̀udu-a l'ozi-ọ̀ma ono, shì l'ẹ̀ka Nnajiuphu, b̀y ozi, unubèdua l'ezi ono dzuru Masedoniya yẹ̀ Gurìsu kp̀urumu; obenu l'ekwekwe, unu kweru kẹ̀ Chileke bẹ̀ ngakọ̀taakwaru ẹ̀kameka k'ọ̀phu ọ̀ tọ̀ d̀uedu onye anyi a-bya akọ̀haru iya k'iche. ⁹ Iphe, b̀ykpoo ẹ̀ka anyi jeru bẹ̀ aanọ̀duje epfugbaa kẹ̀ g'unu gude meshiberu anyi g'anyi byajẹ̀ru ndu unu-a; mẹ̀ g'unu gude sefukotawaa ẹ̀ka l'agwa ọ̀bvù bya aghachiwaru Chileke iphu; wata ejeru ọ̀kpobe Chileke ono, nọ̀ ndz̀y ono ozi; ¹⁰ bya awatakwaphọ̀ ele ẹ̀nya Nwa iya ono, e-shì l'imigwe bya ono; mb̀y Nwa iya ono b̀y Jizọ̀su, o meru o shì l'ọ̀nwu

teta nọdu ndzụ ono. Ọo ya bụ onye l'a-dzọ anyi l'oke-ẹhu-eghu kẹ Chileke, ọ-tukoshi ndu eme iphe-ẹji.

2

Ozi, Pọlu jeru lẹ Tesalonayika

¹ Sụ-a; unubedua l'onwunu; unwunna anyi; maru l'akpafuta, anyi kpapfutaru unu ta abudu anyi kẹ mmanụ. ² E -gudekpọoru l'anyi jewaru iphe-ẹhuka lẹ Filipayi mẹ iphe-iphere, e meru anyi; ọle Chileke melekwaru-a obu shihu anyi ike; k'ọphu anyi byaru ezia unu ozi-oma kẹ Chileke ono. Ọphu anyi ejedururọ epfu kẹle aakpobyi iphe, anyi eme akpobyi. ³ Mbụ-a; teke ono, anyi l'arwọ unu g'unu bya aburu ndu kẹ Kéreshi ono bẹ ọ tọ bụkwa g'anyi bya edephua unu edepfu; ọphu ọ dukwa ẹjo-iphe, dụ anyi l'ọkpoma; ọphu anyi abyakwaru g'anyi haru unu ghotá l'ugho. ⁴ Ọ chikwa g'ọ dụ Chileke l'uche g'anyi pfua bẹ anyi epfufe. Noo lẹ yẹbedua bẹ lewaru anyi ẹnya maru l'anyi goshiwaru l'ọ gbaru kẹ gẹ ya gude ire anyi ẹka; o woru ozi-oma ono ye anyi l'ẹka. Anyi te epfukwa g'ọ tsoje nemadzu uto lẹ nchi; gbahaa g'anyi pfufe iya g'ọo-dụ Chileke ree; mbụ onye ono, l'eletajẹ ime obu anyi; maru iphe, anyi l'ari ono. ⁵ Unu maru-a l'onwunu l'ọ tọ dukpodaa teke anyi gude ire mecha mecha pfuru yeru unu. Ọphu anyi emeduru umere g'ọ bụ l'ọo iphe, anyi abudu bẹ anyi suru l'anyi bụ; g'eeshi g'anyi erita iphe l'ẹka unu. Ọ kwa Chileke bụ onye a-haru anyi enge iphe, anyi epfua. ⁶ Anyi te emekwaru gẹ ndiphe; ọzoo g'unubedua; ọzoo gẹ ndu ọzo jaa anyi ajaja. A makwaru-a l'eshinu anyi bụ ndu-ishi-ozí Kéreshi bẹ ọ gbaru g'unu vuru mkpa-ẹhu anyi; ⁷ obenu l'anyi duru unu odo gẹ nwanyi adujeru unwegirima iya-a. ⁸ Anyi yeru unu obu shii; k'ọphu ọ tọ budu-a ozi-oma kẹ Chileke ono kpurumu bẹ anyi l'unu gba mgbá; anyi gbakwapho ndzụ anyi mgbá; kẹle unu dunukaru anyi l'obu.

⁹ Mbụ-a; unwunna anyi; unu nyatajekwa egube akanya, anyi seru; l'anyi jekwaru ozi kuta ẹphuru phee. Teke ono anyi l'ezi unu ozi-oma ono, shi Chileke l'ẹka ono bẹ anyi jeru ozi l'eswe jee ya l'enyashi gude ejeta nri, anyi e-ri; g'ọ tọ dụ onye anyi a-buru ivu-erwa swiru. ¹⁰ Unu a-nọdu agbakpodaru anyi ọdzori. Nokwapho gẹ Chileke a-nọdukwapho agbaru iya anyi. Umere, anyi shi emejeru unubẹ ndu kwetaru ozi-oma ono gekwaru egeru bya aburu umere, pfuru nhamunha. Ọ tọ dukpodaa ẹka anyi metaru iphe, aata anyi uta. ¹¹ Unu maru l'ọo gẹ nna anọduje ehe unwu iya-a bụ g'anyi shi gude ehe unu l'ẹhu l'ẹhu. Anyi duru unu obu; bya emee g'obu shihu unu ike; anyi

pfushiaru iya unu ike; ¹² sù g'unu meje iphe, dù Chileke ree; mbù onye ono, kuru unu g'unu bata l'èka ya bù eze; waa l'òdu-biribiri iya ono.

¹³ Iphe, meru g'o gude òphu anyi atuwojedu èka ekele Chileke ekele mē anyi -nòdu epfu anù iya bù; lē teke unu nùmaru opfu Chileke ono, anyi byaru ezia unu ono bē unu ta anataduru iya gē opfu nemadzù; obenu l'unu natarù iya gē Opfu Chileke; ò bükwarua Opfu Chileke bē ò bù eviya. Noo kēle òo Chileke ono bē l'ere ire l'ime unubē ndu natarù ozi-oma ono. ¹⁴ Ùnwunna anyi; òo iphe ono, nwuru unu ono bù iphe, shi nwàru Chìochi kē Chileke, bù ndu ephe lē Kéreshi tughbaru bùru nanù l'alì Jiudiya. Òo 'èpho gē ndu alì unu eme unu mkpawere bù gē ndu alì ephebe ndu Jiu shi eme phē iya. ¹⁵ Òo ndu Jiu ono bē bù ndu ono, gburu Nnajiuphu, bù Jizòsu; gbua ndu mpfuchiru Chileke; chĩa anyìbedua chifu l'alì phē. Ephe gude egube ono meta iphe, ta adùdu Chileke ree swibe onwophē. Ephe bùru ògu duru onyemonye. ¹⁶ Ephe kpòshiru anyi ezi ndu abùdu ndu Jiu ozi-oma, l'adzò phē nù ono. Ò tò dukpodaa teke ephe te emetajèdu iphe-èji jasù l'oobe phē l'èkpiri. Òle oke-èhu-eghu kē Chileke bē mechakwanaarù dapfuta phē.

Òogu Pòlu egu akpapfu ndu Tesalonayika

¹⁷ A bya abya l'èhu k'anyi; ùnwunna anyi; anyi nòakwaru nwòdu òphu anyi l'unu ahùmaduru; òle obu anyi nòkwa-a l'èka unu nò. Oghoroko unu dùta-beru anyi; k'òphu bù l'anyi shiwaa ùzenya seta g'eeshi g'anyi l'unu hùmakpoo òzo. ¹⁸ Anyi shi eme g'anyi eme kpapfuta unu; mbèdua, bù Pòlu l'ishi onwomu tükpoakwaru onyo abyabya ugbo olemole; òphu Nsetanu ekwedu g'anyi bya. ¹⁹ G'òoduhabe; ?ò duru òphu abùedu unu kpùrumu bē bù ndu anyi chìru ùpfu yeru bya abùru unu l'e-me g'èhu tsòo anyi ùtso; bya abùru unu bē l'a-bùru obunggo, anyi e-gudeje eku onwanyì l'atatiphu Nnajiuphu anyi, bù Jizòsu Kéreshi mē ò -byalèpho òzo. ²⁰ Mbù-a; ò kwa unubèdua bù iphe, ee-gude jaa anyi ajaja bya abùru unu bù èhu-ùtso anyi.

3

¹ No iya; a nònyakpoo; oghoroko unu ono dùta-be anyi; k'òphu anyi adùedu ike tagbua ya lē nshi; anyi chĩa idzù sù l'anyi a-nòduwanu lē Atensu nkinyi anyi. ² Anyi zia Timoti, bù nwune anyi nwoke; bya abùru onye-ozì kē Chileke; bùru onye anyi l'iya tükòru ese akanya k'èzi ozi-oma kē Kéreshi ono; g'ò bya emee g'unu kabaa apfushi ike; l'ò mekwaphò g'òbu kabaa unu eshihu ike l'iphe, unu kweru. ³ G'ò tò dù g'unu ha onye e-gude k'èhu-a, aakpa unu-a kpòlaahaa azù;

eshinu unubɛdua l'onwunu maru l'iphemiphe ono bu iphe, nwufutajenu l'ehu anyi. ⁴ Lɛ-a; anyi gbuakwaru iya unu tororo; teke ono, anyi no l'ibe unu ono su unu l'ee-mekwa anyi ewere. Nta-a be unu eleanaa l'o nwɔwaru egube ono obu; o buru iphe, unu tukoru makotaru. ⁵ Noo g'o gude mu nonyaa; ophu mu adɛdu ike takota nshi; mu zia g'a bya amaru g'unu pɔ-shiberu ike l'ekwekwe, unu kweru ke Chileke. Lɛ mu tsuhukwaru ebvu su ?a maru nwandale ono ta ahɛdaaru nu unu ama; akanya ono, anyi seru l'ehu unu ono buru akanya ɔla-l'iswi.

⁶ Ole nta-a be Timoti shiwaa l'eka unu no lwawaa lwapfuta anyi bya ezia anyi ozi, du ree su l'unu kweshiru-a ike; bya enweru n-yemobu; teme unu nodu anoduje anyata anyi okpobe anyata tekenteke. L'oo g'oghoroko unu aduje anyi bukwapfo g'oghoroko anyi du unu. ⁷ Unwunna anyi; o kwa l'unu pɔuru pɔushia ike l'ekwekwe, unu kweru ke Chileke meru g'o gude obu nodu eshihuje anyi ike l'iphe, bukpo iphe-ɛhuka, anyi eje; mekpoo ewere, eemekota anyi. ⁸ Kele oo nta-a be ndzu bu anyi okpobe ndzu; eshi ophu unu pɔuru pɔushia ike l'atugba, unu le Nnajiuphu tugbaru. ⁹ Su-a; ?denukpoo g'anyi a-wata awata ekele Chileke ekele ehununu; me k'ehun-utso ono, o meru o nodu atso anyi l'iphu yebe Chileke opfu ehununu ono? ¹⁰ Eswe l'enyashi be anyi egudeje obu anyi g'o ha epfu anu Chileke epfushi iya ike su g'o mee g'iphu anyi l'unu kpogba; g'anyi e-mekwanaa; eka unu teke ekweshidu ike g'unu kweshia ike.

¹¹ Nta-a bu ge Chileke anyi, bu Nna anyi l'onwiya; me Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi toro anyi uzo, anyi eshi abya unu agbaphe. ¹² Teme ge Nnajiuphu mekwaapho g'unu kabaa eye nwibe unu obu; mbu g'unu kwata ye phe iya yeshia phe iya ike; ye phe iya k'anyinyi. Nokwapfo g'unu e-ye iya nemadzu mgburugburu. Ono bukwarupho g'anyi yeru unu. ¹³ Oo ya bu; g'oo-mee g'obu shihu unu ike; unu a-pɔuru l'iphu Chileke, bu Nna anyi buru ndu debe ree. O to dudu eka uta aduru unu teke ono, Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi ye ndu nkiya a-swiru bya ono.

4

Umere, du Chileke ree

¹ Unwunna anyi; iphe ozo, anyi no l'eka Nnajiuphu anyi bu Jizosu epfuru unu epfushiru iya unu ike bu l'iphe, unu nwutaru l'eka anyi bukwa g'unu l'e-shi gude ndzu unu eme iphe, du Chileke ree emeshi iya ike. O buerupho iphe ono be unu emeapho. Nta-a bukwa g'unu kabaa ya emeshi

ike. ² Noo l'unu mawaru-a l'anyi shi l'eka Nnajiuphu, bu Jizosu tɔaru unu ekemu. ³ Sɔ-a; iphe, dɔ Chileke ree g'unu meje iya bu; g'unu dobe onwunu nsɔ l'eka Chileke; mbu g'unu ta anɔdukwa apharwushi onwunu ililekpoo. ⁴ Mbu-a; g'onyenonu le g'unu ha majekwaru g'ooshi eme ehu iya g'o dɔ nsɔ; buru iphe, aakwabe ubvu. ⁵ Unu te egudejekwa aphu kparikpari iya dalahu iya je alua ge ndu abudu ndu Jiu, bu ndu amadu Chileke. ⁶ Oo ya bu g'o to dɔ onye emeswe nwibe iya; ophu o dukwa onye e-mekputa nwibe iya. Mbu-a; anyi pfuhaakwaru iya tsua ya unu atsutsu le nchi; su l'onye eme egube iphe ono be Nnajiuphu a-gwakwa ochi. ⁷ Noo le Chileke ta abukwa g'anyi bya emerwushije onwanyi be o kuru anyi oku iya; o kwa g'anyi dɔ nsɔ. ⁸ Oo ya bu; l'onye jikaru iphe ono, anyi ezi ono ta abukwa nemadzu be o jikaru. O kwa Chileke b'o jikaru; mbu Chileke ono, anuje Unme-du-Nsɔ iya ono.

⁹ A bya abya le k'eye unwunna unu obu; ono ta abuhakwa iphe, aa-bya awataru unu ederu l'ekwo. Noo kele unubedua l'onwunu be Chileke l'onwiya ziwaru eye nwibe unu obu. ¹⁰ Mbu unu nodu emekwapho g'o ziru iya unu; bya eyee unwunna anyi, nokota le Masedoniya mgburugburu obu egube ono. Ole iphe, anyi epfushiru unu ike; unwunna bu; g'unu kabakporo eme egube ono kwaseru. ¹¹ Unu kukebeje ehu g'unu nodujeepho le nchi odo; leta enya l'eje ozi ehu unu; gude aka unu setaje iphe, unu e-gude buru, buhukwaa iphe, anyi pfuhawaru unu-a. ¹² Noo iphe unu a-noduje eme: o buru iya bu umere, gbaru unu l'eka ndu ta abudu ndu ke Kereshi no; k'ophu ephe a-kwabeje unu ubvu; o to dukwanu onye unu a-su l'oo ya teme unu emee mkpa, duru unu.

Abyabya Nnajiuphu

¹³ Unwunna anyi; iphe, anyi eme g'o doo unu enya bu ke ndu nwuhuru anwuhu; g'oo-too rwujekwanu unu l'ehu shii g'oorwuje ndu te eledu enya kele ephe le Kereshi emecha nodukota. ¹⁴ Anyi kwetawaru kweshia ike le Jizosu nwuhuchaaru bya eteta nodu ndu. Nokwapho g'anyi kwekwarupho le Chileke e-shi Jizosu l'eka tuko ndu woadaru onwophe ye Jizosu l'eka teme ephe nwuhu mee g'ephe le Jizosu tuka teta nodu ndu; mee ephe etsoru iya bya.

¹⁵ Sɔ-a; iphe-a, anyi epfuru unu-a be bukwa ozi, shi Nnajiuphu l'onu; l'anyi be ndu ophu a-nodukwada ndu teke ono, Nnajiuphu a-bya ozo ono; be tee vukwaru ndu ophu nwuhuhawaru nu pho uzo. ¹⁶ Noo le Nnajiuphu

l'onwiya bẹ e-shi l'imigwe alwazeta l'ali; gude olu eze onyeshi ojozi-imigwe echi mkpu; egbukwapho opu Chileke. Tɔbudu iya bu; ndu ono kwetaadaru ke Kéreshi teme ephe nwuhu ono evuru uto teta ndudukota ndzu. ¹⁷ Chileke ezichata anyibe ndu ophu nokwadu ndzu teke ono; anyi l'ephe atuko ndu l'ime urwukpu jeshia Nnajiuphu, bu Jizosu ndzuta l'ephekerephe k'ophu bu; aka Nnajiuphu nokpoepfo; anyi anodu. ¹⁸ Oo ya bu; unu gudeje opfu-ada dya nwibe unu obu.

5

Anwuru enya kwaberu abyabya Nnajiuphu

¹ Su-a; unwunna anyi; o to buhekwaro iphe, aa-bya awata ederu unu l'ekwo su unu l'o waa egube teke o bu; ozoo l'o waa mboku, iphemiphe ono e-me. ² Kele unubedua l'onwunu maru okpobe amaru le mboku, Nnajiuphu a-bya be a-tu l'upfu g'iphuru, byaru oshi l'enyashi. ³ Kele oo teke ndiphe suru: "Ha! Mgboko dukwaa jii nta; oo akwa g'onyenonu jeje aka du iya ree." Noo teke bu; a -bya amaru ola-l'iswi atu phe l'uzorehu g'ezeda atuje nwanyi, du ime-a; woru phe yifu; o to dudu me onye lanu anahu nu. ⁴ Obenu-a; unwunna anyi; unubedua ta anokwa l'ochii ke ge mboku ono tu unu l'uzorehu g'abyabya onye-oshi. ⁵ Noo kele g'unu ha be bu ndu bu l'iphoro me l'eka bu eswe. Anyi ta abukwa ndu bu l'eka bu enyashi; ophu anyi abukwa ndu bu l'ochii. ⁶ Oo ya bu; l'eshinu o du egube ono; g'anyi te kukwaru mgbenya ge ndu ophu ekugbaa. O chia g'anyi nwuru enya; g'enya doo anyi risaa. ⁷ Mbua-a; ndu eku mgbenya bukwa l'enyashi be ephe ekuje iya. O buru l'enyashi be ndu angutaje me akpo kulakula anguje iya akpo iya. ⁸ Obenu l'eshinu anyibedua bu l'eka bu eswe; g'enya donaa anyi risaa. G'ekwekwe, anyi kweru ke Chileke yee eye obu, anyi yeru ibe anyi buru uwe-igwe, anyi e-yeje; mbu uwe-igwe, l'egbobutaje anyi okpoma. G'adzota ono, anyi ele enya iya ono buru okpu-igwe, anyi e-kpuru. ⁹ Chileke ta atukwaru anyi aka g'anyi buru ndu ya a-tukoshi oke-ehu-eghu iya. O chikwa g'anyi buru ndu ya e-shi Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kéreshi l'eka dzota. ¹⁰ Mbua Jizosu ono, nwuhu-chiru anyi ono; g'oo-buru e -mechaa; anyi l'iya atuko dzuru ndzu teke oo-bya; me anyi -no ndzu; me anyi -nwuhuru anwuhu. ¹¹ Noo g'o gude anyi su unu-a; unu meje g'obu shihu nwibe unu ike. Unu eyejekwarupho nwibe unu aka g'ephe pfushia ike l'iphe, ephe kweru, bunaa iphe, unu emena-a.

Iphe, unu e-meje

¹² Ụnwunna anyi; ọ kwa arwọrwo bẹ anyi arwọ unu sụ g'unu kwatajẹ kwabẹ iphe, bụ ndu ono, l'ese akanya ẹhu unu ono ùbvù, bụ phẹ bụ ndu ono, Nnajiuphu họtaru g'ẹphe buru ishi unu; bukwarupho ndu a-nọdu akpọ-ziru unu ọzo. ¹³ Unu egudekwaphọ k'ozì ono, ẹphe ejeru unu ono eyeru phẹ eso; yekwaa phẹ phọ obu ọkpobe eyeye. Unu l'ibe unu eburu lẹ nchị odo.

¹⁴ Ọo arwọrwo bẹ anyi arwọkwapho unu ụnwunna; sụ g'unu lojeru ndu ẹnyiru-ozì ẹka lẹ nchị. Ndu ọphu obu ebvuduru ebvuru bẹ unu e-meje g'obu shihu ike. Ndu ekweshiduru ike bẹ unu eyejeru ẹka g'ẹphe kweshia ike. Unu atajeru onyemonye nshi. ¹⁵ Unu letajẹ ẹnya g'ọ tọ dọ g'unu ha onye e-gudeje ẹjo-iphe melata nemadzụ iphe-ẹji, o meru iya. Gbahaa iphe, unu a-nọdujeepho achị nta iya bụ g'unu e-shi mejeru nwibe unu ree; mekwaaru iya phọ onyemonye ọzo.

¹⁶ G'ẹhu tsojekpoephe unu ụtso tekenteke. ¹⁷ Unu ta atuwojekwa ẹka l'epfu anụ Chileke mkpurumkpuru. ¹⁸ Unu keje Chileke ekele iphemiphe, anwuru unu g'iphe aduhabe. Noo iphe, Chileke achọ unu l'ẹka bụ ono; unubedua, unu lẹ Kéreshi tughbaru buru nanu-a.

¹⁹ Unu ta agbanyijekwa iphe, Unme-dụ-Nsọ eme. ²⁰ Ọphu unu anmajekwa mpfuchiru phulaphula. ²¹ Ọle-a; unu hujekwa iphemiphe ama; họtá ọphu dọ ree; gudepyabeshia ya ẹka ike. ²² Unu esefukọta ẹka l'iphemiphe, bụ ẹjo-iphe g'ọ duhabe.

Opfu mkpochi-ishi

²³ Anyi sụ-a; gẹ Chileke, bụ iya emeje g'anyi buru l'ẹhu-guu mee unu g'unu buru ndu nkiya ọkpobe aburu. G'ọ dobe ndzụ unu l'ọphu; mbụ uche unu mẹ obu unu mẹ ẹhu unu; l'ọ dobe iya nno g'ọ tọ dọ ẹka ụta a-dụ iya teke Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi a-bya ọzo. ²⁴ Iphe ono bẹ bụ iphe, oo-mekọta g'ọ ha; noo kele ọo ya kuru unu; tẹme ọ buru onye apfushije ike l'iphe, o pfuru.

²⁵ Ụnwunna anyi; unu pfujekwa nụ Chileke l'opfu ẹhu anyibedua.

²⁶ Unu kelekwa iphe, bụ ụnwunna anyi g'ẹphe ha ekele nmata phẹ akpa, dọ nsọ.

²⁷ Iphe, mu eme gẹ mu pfiaru unu bụ; unu gụkwaa ẹkwọ-ozì-a g'ọ rwudzuru ụnwunna l'ọphu lẹ nchị. Nnajiuphu anukwaa iphe-a, mu epfu-a.

²⁸ Gẹ Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéreshi meeru unu eze-iphe-oma g'unu ha. Nokwa g'ọ dọ.

Èkwo-ozì K'èbo, Pòlu Deru Nù Ndu Tesalonayika

¹ Èkwo-ozì-a shì l'èka mbedua, bụ Pòlu alaru Chìochì Tesalonayika, bụ ndu kẹ Chileke, bụ Nna anyi bya aburu kẹ Nnajiuphu, bụ Jizòsu Kéreshi. Ndu anyi ẹphe gba mgba ede iya bụ Sulivanusu yẹ Timoti.

² Gẹ Chileke, bụ Nna yẹ Nnajiuphu, bụ Jizòsu Kéreshi meuru unu eze-iphe-oma; mekwaaphọ g'unu buru guu.

Ikpe, Kéreshi e-kpe mẹ ọ -byalepho

³ Ụnwunna anyi; ọ buakwa iphe, anyi mefutaje l'anyi a-nodujeepho ekele Chileke ekele ẹhu unu tekenteke; kele ọ bụ iphe, gbaru anyi l'ememe. Noo kele ekwekwe, unu kweru kẹ Chileke bẹ kwatakpoọ akaepho eshihu ike eje; nokwaphọ gẹ n-yemobu, unu yeru nwibe unu l'ẹhu l'ẹhu akaepho shii akaka eje. ⁴ Noo iphe, anyibedua l'onwanyi egudeje unu aba abaa l'iphe, bukpoo Chìochì Chileke. Ishi aba abaa ono buru l'unu sùru ẹka l'obu kweshia ike l'iphe, unu kweru; l'ewere ono, e mekotakpooru unu ono; mẹ l'iphe-ẹhuka ono, unu jekotakpooru ono.

⁵ Ono buru iphe, unu e-gudekwanu ẹka maru l'ọ bụ ọkpobe-opfu lẹ Chileke ekpeje ikpe, pfuru ọto. Ọo iphemiphe ono, l'eme l'ẹhu unu ono l'e-me unu agbaa k'abahụ l'èka Chileke bụ eze, bụ iya bụ iphe ọbu, unu anwu ọnwu iya nta-a. ⁶ Chileke bẹ bụ onye l'emeje iphe, pfuru ọto; mbụ l'iphe, bụ ndu ono, meru unu nodu eje iphe-ẹhuka ono bẹ oo-mekwaphọ ẹphe ejee iphe-ẹhuka. ⁷ Unubedua ọbu, aakpa ẹhu nta-a bẹ oo-me unu enweru onwunu. Nokwaphọ g'oo-me anyibedua. Teke oo-me iphe ono bẹ bụ teke Nnajiuphu a-nodu l'ọku enwu phoophoophoo shi l'imigwe abya yẹ unwu-ojozi-imigwe iya ono, bụ phẹ l'e-goshi g'ike iya habe shii ono. ⁸ Ọo bya agwaa ndu amadu Chileke ọchi; waa ndu te emedu iphe, ozi-oma ẹhu Nnajiuphu anyi, bụ Jizòsu Kéreshi epfu ono. ⁹ Ndu ono bẹ a-nu chiipfuu bya achifu phẹ l'iphu Nnajiuphu mẹ l'odu-biribiri dū l'ike iya; je dobe l'èka ẹphe a-nodu laa l'iswi jasụ l'ojejoje. ¹⁰ Noo iphe, e-me mboku ono, ọo-bya. Ọo ya bụ gẹ ndu nkiya, bụ ndu kwehawaru nkiya akwabẹ iya ubvu; jakwaa ya phọ ajaja. Unubedua l'onwunu anodukwapho l'èka ono, ndu nkiya ọo ono; kele unu kwetarụ k'ozì ono, anyi byaru ezia unu ono.

¹¹ Noo g'o gude anyi nodu anodujeepho epfu anu Chileke l'iswi ẹhu unu tekenteke; g'o mee unu g'unu dū k'anodu ndzụ ono, o kuru unu g'unu nodu ono. Unu aduje ike meje

iphe, dū ree, l'agū unu ẹgu ememe. L'o mekwaapho g'o dzua oke; mbū ndzū ono, unu nọ; opfu l'unu kweru nkiya ono. ¹² Ọo ya bụ; g'ee-shi l'eka unu kwabẹ ẹpha Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi ùbvù; Chileke eshikwanū Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi l'eka kwabẹ unubèdua ùbvù. Iphemiphe ono bẹ Chileke e-shikọta l'eze-iphe-oma, oome mẹ kẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi mekọta.

2

Ọ-chi-nta Kéreshi

¹ A bya abya lẹ k'abyabya kẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizosu Kéreshi mẹ k'edzuko, oo-me g'anyi dzukobe g'anyi l'iya tūgba buri nanū anyi nọdu arwo unu unwunna anyi sū; ² g'ọ tọ tufu-kebekwa unu ẹhu l'oriri; ophu obu awatakebekwa ete unu ophe; opfu l'a sūru unu lẹ mbọku ono, Nnajiuphu a-bya ono erwuwaa. Unu te eyejekwa onu m'obeta o nweru onye byaru bya asū unu l'oo iphe, Unmedu-Nsọ pfuru bẹ ya l'epfu; ọzoo l'ọ kwa iphe, nemadzu pfuru iya bẹ ya epfu; ọzoo l'e deru iya l'ekwo-ozii, a sūru l'oo anyibedua deru. ³ G'ọ tọ dukwa onye e-duswe unu uto; kele mbọku ono ta abyakwa abya abudu lẹ teke ono, ndiphe e-kwefuru Chileke ike ono vuadaru uto bya; mẹ teke ọ byaadaru mbū nwa-ogbuka-ekemu ono, bụ iya bụ onye ono lafutaje l'iswi ono. ⁴ Ọ -byaepho bẹ ọo-sū l'oo-buru kẹ yẹ iphemiphe, ndiphe ekukpọo chi g'ọ ha; mẹ iphemiphe ndiphe abarū ẹja. Oo-woru onwiya dobe lẹ ya kakọta iphemiphe ono shii. Mbū; oo-jechakwaa je asugabe onwiya l'eze-ulo Chileke sū l'oo yebèdua bụ Chileke l'onwiya.

⁵ ?Unu ta nyataheduru lẹ mu pfuhawaru iya unu teke anyi l'unu tukuru nọdu? ⁶ Unubèdua l'onwunu makwarū-a iphe, akposhi iya abyabya nta-a. Ọ kwa k'ophu a-huma iya teke gbaru iya nū ⁷ Ike ono, a ta humadu l'anya ono, bụ ike kẹ nwa-ogbuka-ekemu ono nọdu erekwanū ire nta. Ọle yebèdua l'onwiya ta abyadu abya jeye teke onye ono, sedekwaduru iya nū ono l'e-tochiru iya. ⁸ O -tochieru iya pho ono; ọo ya bụ nwa-ogbuka-ekemu ono abya teke ono; l'aa-huma-dzuru iya. E mechaepho; Nnajiuphu, bụ Jizosu egude uphere onu iya gbua ya. Ọ buri nwjinwii ono, Nnajiuphu a-nọdu egbu teke l'oo-bya ono bẹ bụ mkpakọ-iphe l'e-me nwa-ogbuka-ekemu ono l'ọ laa l'iswi. ⁹ Abyabya, nwa-mgbuka-ekemu ono a-bya bẹ bukwa l'ike kẹ Nsetanu bẹ oo-shi l'eka. Ọ -bya l'o meshiahaa iphe, dū biribiri, dūgbaa iche iche, bụ iphe, a-kpọ ndiphe opfu. Nokwapho g'oo-gude ugho emegbaa iphe-ohumalenya, dū biribiri. ¹⁰ Oo-gude ẹjo ugho mgbashi gude eduphushi ndu ono,

būwaa ndu l'a-la l'iswi ono. Iphe, ephe e-gude laa l'iswi ono a-buru l'ephe jikaru l'ephe ta akpɔduru obu eye l'okpobe-opfu ono, bu iya gege adzɔta phe nu ono. ¹¹ Noo iphe, meru g'o gude Chileke gbahaa phe eka; ephe shiswee uzo; shiswee ya k'ophu buepho iphe, abudu okpobe-opfu be ephe ekwetaje l'o bu okpobe-opfu. ¹² Eka o wukoru bu l'iphe, bukpo ndu ono, ekwetaduru okpobe-opfu ono; o buchiaru ejo-iphe ka phe utso ono be Chileke a-nmakota ikpe.

Apfuru pfushia ike

¹³ Unwunna anyi; Nnajiuphu yekwaru unu obu. O buakwa iphe, anyi mefutaje; l'anyi a-nodujeepho ekele Chileke ekele ehu unu tekenteke; kele Chileke shiepho le mbu hota unu k'ophu oo-dzota unu; mbu o jekwa e-shi Unme-du-Nso ono l'eka l'ere ire l'ehu unu ono; waa l'ekwekwe ono, unu kweru l'okpobe-opfu ono; dzoo unu. ¹⁴ Oo iphe ono be o shi l'eka ozi-oma ono, anyi ziru unu ono kua unu oku iya; g'unu le Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi gbaru mgba nweru odu-biribiri iya. ¹⁵ Noo ya bu; unwunna anyi; unu pfuru pfushia ike; unu gudeshikwa okpobe-opfu ono, anyi ziru unu ono; me anyi gude onu zia ya unu-o; me anyi deru iya unu edede l'ekwo-ozu.

¹⁶ Ge Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi l'onwiya; yele Chileke, bu Nna anyi, bu onye yeru anyi obu; bya emee g'obu shihu anyi ike jasule tuutuutuu le mijimiimii; meeru unu anyi eze-iphe-oma; mekwaarupho anyi iphe ono, anyi ele enya iya ono. ¹⁷ G'o mee g'obu shihu unu ike; mekwaapho unu g'unu shihu ike suru k'eme iphe, du ree, unu emekpo ememe; pfuje iphe, du ree l'onu.

3

Aarwo g'epfuru nu Chileke

¹ Eka anyi a-sube opfu ono ishi unwunna anyi buru; g'unu pfuje nuru anyi Chileke g'ozu-oma ke Nnajiuphu kabaa edzuru ekameka egwegwa; g'a kwabejekwapho ozi-oma ono ubvu l'ekameka egube ono, unu akwabeje iya ono. ² Wafua g'o nafutaje anyi l'eka ndu iwe me l'eka ndu ejo-iphe. Noo kele o to bubedu ndiphe l'ophu be kwetaru k'ozu-oma ono.

³ Obenu le Nnajiuphu bu onye apfushije ike l'iphe, o pfuru. Oo ya bu onye e-me g'unu shihu ike; teme l'o chekwapho unu g'eka Onye-Njo ono te erwu unu l'ehu. ⁴ Anyibedua be Nnajiuphu meakwaru ophu anyi

awahęduru unu obu mini. O doru anyi ęnya l'unu eme-a iphe, anyi sęru g'unu meje; ęeme unu je l'e-meru iya kwasęru.

⁵ Gę Nnajiuphu kpọ-ziaru unu ęzo k'ọphu unu akabaa anọdu eye Chileke obu eje l'iphu; mę k'ọphu ata nshi unu l'a-bụ ọphu shi Kéréshi l'ęka.

Ozi Nnajiuphu, e jefutaje

⁶ Ụnwunna anyi; iphe, anyi nọ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéréshi l'ęka epfuru unu nta-a bụkwa; g'unu bujeru ụbara yeru iphe, bụkpoo nwanna, ęnyiru ozi dụ; ọphu o mejedu iphemiphe ono, anyi ziru unu g'unu meje ono. ⁷ Noo l'unubędua bę maru-a l'unu nwufutaje ęka anyi. Anyi te eshikwa bụru ndu ęnyiru ozi teke anyi l'unu shi nọdukota. ⁸ Ọ tọ dükwa onye anyi natajeru nri ria kę mmanụ. Ọ chia iphe, anyi shi emejechia bụ l'anyi shi esekọtaje akanya eswe l'ęnyashi jasụ ike labọ abvụ anyi; g'ọ tọ dụ g'unu ha onye anyi a-pata mkpa ęhu anyi je ebo g'ọ bụru iya ivu-ęrwa. ⁹ Iphe, anyi shi eme iya ta abụkwa l'ọ tọ gbaduru anyi g'anyi a-sụ g'unu vuru mkpa ęhu anyi. Ọ kwa g'anyi gude umere anyi goshi unu iphe, unu e-letaję eme. ¹⁰ Mbụ lufuchakwa lę teke anyi nọ l'ibe unu bę anyi pfuhaakwaru unu iphe-a pfushia ya ike sụ: "G'onye ete kweđu eje ozi te erijekwa nri."

¹¹ Iphe, anyi gude nọdu epfu iphe-a bụ l'anyi nụmawaru l'o nweru g'unu ha ndu harụ bụru ndu ęnyiru ozi dụ; ndu bụepho iphe, ęphe nọ bụ o-jeru-opfu, 'e kuduru pę; ọphu ọ dudu iphe ọzo, ęphe anọduje eme. ¹² Anyi nọ Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéréshi l'ęka akaru ęgube ndu ono alọkwaru pę phọ ęka lę nchi sụ g'ęphe nọduekwapho nwa doo seje akanya l'onwophę seta iphe, ęphe e-gude buru. ¹³ Sụ-a; ụnwunna anyi; g'ike ta abvükwa unu l'eme iphe, dụ ree.

¹⁴ Teke ọ bụ l'ọ duru onye jikaru emeje iphemiphe-a, anyi deru l'ękwo-ozia; unu hụbekwa onye ọbu ama. Unu wuchia ya ewuchi; g'e gude nno g'iphere a-dụ iya. ¹⁵ Ọle g'unu te emejekwa iya g'onye unu l'iya duru l'opfu. Unu gudeje iya lọo ya ęka lę nchi; kęle ọ bükwa nwanna unu.

Opfu, mkpochi-ishi

¹⁶ Gę Nnajiuphu l'onwiya, bụ iya bę ęhu-ọdu-guu l'eshije l'ęka mekwaa g'ęhu dųjekpoeppo unu gubala tekenteke; mę l'ękameka. Gę Nnajiuphu swikwaru unu eswiru g'unu ha.

¹⁷ Ekele-a, dụ l'ękwo-ozia bę bụ mbędua, bụ Pọlu gude ęka mu dee ya. Ọwa-a bụakwaa gę mu edeje iphe edede. Ọo ya bụ iphe, unu e-gudeje hube ękwo-ozia, mu deru ama.

¹⁸ Gẹ Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi meeru unu eze-
iphe-oma g'unu hakọta. Nokwa g'ọ dọ.

Ekwo-ozì Ke Mbù, Pòlu Deru Nù Timoti

¹ Ekwo-ozì-a bẹ shì l'ẹka mbẹdua, bụ Pòlu; mbù mụbe onye-ishi-ozì Kéreshì Jizọsu. Ọo Chileke onó, bụ onye l'adzoje anyi; yẹ Kéreshì Jizọsu onó, bụ onye anyi ele ẹnya iya-a; bẹ zìru mu gẹ mu bụru onye-ishi-ozì onó. ² Onye mu ede ekwo-a anụ bụ gubedua, bụ Timoti; onye bụwaa ọkpobe nwa mu; l'ekweta onó anyi kwetarụ onó. Gẹ Chileke, bụ Nna; mẹ Nnajiuphu, bụ Kéreshì Jizọsu; meeru ngu eze-iphe-ọma; phụaru ngu obu-imemini; mekwaphọ g'ẹhu dụ ngu guu.

Alọ ndu ẹjọ-nzì ẹka lẹ nchì

³ Sụ-a; teke onó, mu eje Masedoniya bẹ mu sụkwaru ngu; jìko g'ì nọduekwapho lẹ Efesọsu k'ọphu ìi-harụ alọ ndu ẹjọ-nzì ẹka lẹ nchì g'ẹphe b'e ezihẹkwa iphe, abụdu ọkpobe-opfu. ⁴ Ọphu ẹphe anọdujeshì akọ-phe mkpọkoro akọ-ìphè ndu Jiu. Ọphu ẹphe agushijeshì ndzefpu ndzefpu ẹpha ndiche; ẹpha ọphu ta abvụjedu abvụbvụ. Ẹgube iphe onó bụephọ ìgologoli bẹ ọokpa-lìje. O to yejeduru nemadzụ ẹka g'ò mee iphe, Chileke tūberu g'ò mee; mbù iphe onó, anyi shì l'ozì-ọma, anyi kwetarụ onó maru. ⁵ Iphe, kparụ iphe, mu gude nmaaru ngu ọkwa-a bụkwa gẹ ndu kẹ Kéreshì egude obu ìphóró yee nwibe phẹ obu; gude egomunggo phẹ maru iphe, gbaru phẹ l'ememe; kweta kẹ Chileke ọkpobe ekweta. ⁶ Ọ dọru ndu hawaru shiswee ọkpobe ọzo onó; woru iphu chee ichephụ; shiwarọ nno wata epfuphe mkpọkoro opfu. ⁷ Ndu onó bẹ ọogu ẹgu abụru ndu ezi ekemu Chileke l'ẹbe abụ l'opfu, ẹphe epfu doru phẹ ẹnya; ọphu iphe onó, ẹphe epfushì opfu iya ike onó edokwaru phẹ phọ ẹnya.

⁸ Anyịbedua g'anyi hakọta bẹ tūkokwaru machaarụ l'ekemu Chileke bẹ dụ ree mẹ a -nọdu emekwa iya g'ọ gbaru g'e meje iya. ⁹ Ọle ọphu doru ẹnya bụ l'ọ tọ bụkwa ndu pfuberekoto bẹ a tū-doru ekemu onó. Ọ kwa ndu adarwụ ekemu adarwụ; mẹ ndu bụ ọ-karì-ẹka; tūaru iya ndu anọduje akpọ Chileke ẹbo l'afụ; mẹ ndu iphe-ẹjì; tūaru iya ndu aduduru Chileke nsọ; mẹ ndu onó adudu iphe, bụ kẹ Chileke mẹ nanụ dọru ọphu ẹphe eyeru nsọ onó; bya atūaru iya ndu egbuje nna phẹ mẹ ne phẹ; bya atūaru iya ndu mgbugbụmadzù l'ọphu. ¹⁰ A tūru iya doberu ndu arwuje urwualì; mẹ unwoke ejepfujẹ unwoke ibe phẹ; bya atūa ya doberu ndu apa nemadzù l'oshi. A tūru iya doberu ndu adzujẹ ọka mẹ ndu akpapyabeje iphe, ẹphe meru ria

nte; bya at̄a ya doberu iphe, buk̄poo ndu eme iphe, ab̄udu ɔkpobe-opfu ono, e ziru unu ono. ¹¹ ɔkpobe-opfu ono, e ziru unu ono b̄e shikwa l'oz̄i-oma ono, Jiz̄osu K̄reshi yeru mu l'̄eka ono. Ozi-oma ono buk̄wanuru ozi-oma k'odu-biribiri Chileke ono, bu Chileke dukota ree bya edzuk̄ota oke l'ime onwiya ono.

P̄olu etu Chileke ̄epha

¹² Mu etu Nnajiuphu, bu K̄reshi Jiz̄osu ̄epha. Oo ya b̄e bu onye meru; mu du ike eje ozi-a, mu eje-a. Mu etu iya ̄epha; k̄ele o lewaru ̄enya h̄uma l̄e mu gbaru k'ophu ya e-gude ire mu ̄eka; bya ah̄ota mu ḡe mu jeeru iya ozi ono. ¹³ A makwaru-a l̄e mu shi an̄oduje epfut̄oshi Jiz̄osu K̄reshi l̄e mb̄ulembu; shi an̄oduje ach̄i nta iya; shikwaph̄o an̄oduje eme iya iphe-iph̄ere. ɔle Chileke b̄e ph̄ulekwaru mu-a obu-imemini; k̄ele iphemiphe ono, mu shi eme ono b̄e mu shi eme l'amagama. Mu te eshidu kwetawaa teke ono l'̄o Jiz̄osu bu Nnajiuphu. ¹⁴ T̄obudu iya bu; Nnajiuphu anyi ono, bu Jiz̄osu K̄reshi ono bya aph̄aru mu obu-imemini ɔphu nȳiberu g'aatu ɔnu iya. O mee mu: mu bya ekweta l'̄o ȳeb̄edua bu Nnajiuphu; mekwaa mu ph̄o: mu bya eyee ndu ɔzo obu. Ono buru iphe, oomejeru iphe, buk̄poo ndu ̄ephe l'iya tugbaru buru nanu. ¹⁵ ɔwa-a bu opfu, gbaru g'e gude iya ̄eka; t̄eme ɔ du ree g'onymonye gbobe ̄eka nata iya ɔkpobe anata. L̄e K̄reshi Jiz̄osu byaru l̄e mgboko-a ḡe ya bya adz̄oo ndu eme iphe-̄eji. ɔ buru mb̄edua b̄e eme iphe-̄eji obu shi w̄ukoru. ¹⁶ Noo g'o gude Jiz̄osu K̄reshi ph̄aru mb̄edua obu-imemini bya emee g'o buru l'̄ehu mu b̄e ya e-shi goshi ndu ɔzo ḡe ya atabeje nshi shii. Oo ya bu l̄e Jiz̄osu K̄reshi b̄e gude ̄ehu mu egoshi ndu ɔzo l̄e ya a-gb̄enu dz̄oo ph̄e; nu ph̄e ndzu ojejoje; o betakp̄ooru iphe-̄eji ph̄e du idagha; m̄e ɔ -buru l'̄ephe kwetar̄u nkiya. ¹⁷ S̄u-a; ḡube Chileke ono, bu eze ojejoje; bya aburu onye ta anwuh̄jedu anwuhu; bya aburu onye ata h̄umajedu l'̄enya; bya aburu ngu bu Chileke, maru iphe kpoloko; g'a kwab̄e ngu ub̄vu; jaa ngu ajaja; jas̄u l̄e tuutuutuu l̄e m̄imiimii. Nokwa g'o du bu ono-o.

¹⁸ S̄u-a; nwa mu Timoti; mu anma ɔkwa-a eye ngu l'̄eka. Ḡe mu gude iya nyatar̄u ngu iphe, ono ndu mpfuchiru Chileke pfuru l'opfu ̄ehu ngu ono; k'ophu ii-gude iya lw̄ua ɔgu ̄ehu Chileke ono. ¹⁹ Kwekp̄ekwapho k̄e K̄reshi; g'iphemiphe, iime bujeekwarupho iphe, obu ngu marwetar̄u l'̄o iphe, gbaru iya l'ememe. O nwekwaru ndu machacharu-a iphe, gbaru ph̄e l'ememe, obu ph̄e s̄uru g'̄ephe mee; ɔphu ̄ephe emejedu iya. ɔ buru iphe ono meru g'o gude ekwekwe, ̄ephe kweru k̄e K̄reshi rikash̄ihu

erikashiḡu g'ugbo-mini, jeru asuḡa onwiya l'akpaa. ²⁰ Ndu haru yiru le ndu ono be bu Hayimeniyosu waa Aleḡuzanda. Ndu ono be mu woakwaru ye Nsetanu l'eḡa g'o nuḡa phe aphu k'ophu eḡhe a-nwutakwanu l'o to dudu ree mbu epfutoshi Chileke.

2

Abaru Chileke eja le Chiochi

¹ Iḡhe mbu, mu epfu epfushi ike bu; g'e pfujeru nu Chileke su iya g'o gbaarḡ ndiphe mkpu; l'o meeru phe iphe, mkpa iya duru phe. L'a rwojekwa iya pho arworwo ehu onyemonye; ekelejekwa iya pho ekele. ² G'e pfujeru nu Chileke l'iswi ehu ndu eze; mewaro iphe, bukpoḡ ndu bu ndu-ishi. Oo ya bu k'ophu nchi a-du anyi doo; anyi eburu l'ehu-guu; anyi a-nodu anuru Chileke opfu; mekwapho k'ophu anyi a-noduje eme umere, gbaru anyi l'iphemiphe, anyi eme. ³ Su-a; nokwa iphe, du ree bu onoya. Temē o bukwaru iya pho bu iphe, du Chileke ree; mbu Chileke ono, bu Onye-Ndzota anyi ono. ⁴ O du Chileke l'uche ge ya tuko iphe, bukpoḡ nemadzḡ l'ophu dzoo. O dukwa iya pho g'a su l'iphe, bu nemadzḡ g'a ha byakotaru bya amaru iphe ono, bu okpobe-opfu onoya. ⁵ Noo kele oo Chileke lanu be du nu kpoloko; o bukwarupho onye lanu kpoloko be bu onye apfujeru le mgbaka Chileke yee nemadzḡ. Onye ono bu iya bu Kereshi Jizosu, bukwapḡo nemadzḡ l'onwiya. ⁶ Onye woru onwiya nu g'e gude ndzu iya gbata oha l'ophu; agba ekebe iya l'orwuberu iya. ⁷ Noo g'o gude o hota mu mee mu ge mu buru onye-ozio-oma; buru onye-ishi-ozio ono; k'ophu mu e-gude ozio-oma ono je araa arara l'ali ndu abudu ndu Jiu; k'ophu eḡhe e-kwetakota okpobe-opfu ono. Mbu; o kwa okpobe-opfu be mu no l'eḡa Kereshi epfu ono. Mu ta adzukwa uka.

⁸ Su-a; iphe, du mu ree bu g'unwoke pfujekwa nu Chileke l'iphe, bukpoḡ ekameka. G'eḡhe chilije eka phe gude obu iphoro epfu anu Chileke. G'ehu te eghujekwa phe eghu; ophu eḡhe abojekwa obu ebo m'ephe nodu epfu anu Chileke.

⁹ A bya abya l'unwany; iphe, du mu ree bu ge nwanji rije oriri maru egube uwe, ooye l'ehu. Ge nwanji yeje uwe gbaru iya nu. G'iphe, eḡhe e-gudeje eme omemma buru iphe, egoshi l'eḡhe doberu onwophe oru bya esedeje onwophe. G'o to bukwa eme egbushi g'o buru iya bu eka enya a-nodu eje. G'unwany te egudejekwa mkpola-ododo yee aka eme omemma. Ophu eḡhe eyejekwa uwe arenuka ire gude akwa onwophe ngwa. ¹⁰ Iḡhe, unwany

emejehia bu g'ephe meje iphe-oma, bukwanu iya bu iphe, gbaru unwanyi, suru le Chileke duru phe le nsò l'ememe. ¹¹ G'unwanyi wozejekwa onwophe ali okpobe ewoze; noduje nwa nggujungguji; nwuje iphe, eezi phe. ¹² Mu te ekwekwa g'unwanyi zije iphe. Ophu mu ekwedu g'o duru nwanyi, anodu aturu unwoke iphe, ephe a-nodu eme. G'unwanyi jipyajeepho onwophe nwadoo. ¹³ L'o kwa Adamu be Chileke vuru uzo mee teme o meje Ivu. ¹⁴ Ophu o bukwa Adamu be Nsetanu ghoru ugho; o kwa nwanyi be o ghoru iya; mee ya o mebyia ekemu, Chileke turu. ¹⁵ Ole iphe, Chileke l'e-gude dzoo nwanyi bu anwushi unwu; me o bukpowaru l'o no-shiru ike l'ekwekwe, o kweru ke Kereshi; bya eyee ndu ozo obu; buru onye ke Chileke okpobe abubu; bya edobe onwiya oru.

3

Ndu-ishi ndu Chiochi

¹ Iphe ono, e pfuru ono bukwa okpobe-opfu: "O -buru l'o duru onye enya du g'o buru onye-ishi Chiochi; onye ono bukwa okpobe iphe be agu iya nu." ² Onye-ishi Chiochi bufutajekwa onye uta adudu le ndzu iya; onye alu nwanyi lanu; bukwarupho onye esedeje onwiya; buru onye nweru uche; onye umere iya du ree; onye ooheje ihee akwa ebyaa; l'o bukwarupho onye aduje ike ezi ndu ozo iphe. ³ G'onye ono ta abukwaru onye anguje mee g'o tsu iya atsutsu; ophu onye ono abukwaru onye eme ehuka. G'o to bukwaru onye eme ughoro. G'onye ono buchiaru onye atajeru iphe nshi; onye ta aswojedu uswo; l'o buru onye te eyeduru enya l'okpoga. ⁴ G'onye ono bukwaru onye duru ike leta ibe iya enya ree; onye unwegirima ibe iya anuru opfu bya akwabe ubvu. ⁵ Le teke o bu le nemadzū ta adudu ike buru onye-ishi l'ibe iya; ?denuhunu g'onye obu e-me du ike buru onye-ishi Chiochi ke Chileke? ⁶ G'onye ono ta abukwaru onye teke adudu iphe, o mawaru le ke Chileke; k'ophu onye obu ata watadu etse etsetse; eshi egube ono Chileke anmaa ya ikpe g'o nmaru Obutuswe. ⁷ Onye ono aburu onye ndu abudu ndu Chiochi epfu l'oome ree; o ya bu g'o to dukwanu onye a-su l'o phuu iphe, onye-ishi Chiochi meru; a -nonyaa Obutuswe gude egube iphe ono nmata onye-ishi onoya l'onyà.

Ndu ejeru Chiochi ozi

⁸ Nokwapho ge ndu ejeru Chiochi ozi bufutaje ndu eeyeru ubvu. Ephe taa buduru ndu ntuphu-ire; ophu ephe abuduru ndu ngunukaru mee; ophu ephe abuduru ndu

anọduje achọ urwu l'uzo adudu ree. ⁹ Epe e-gude obu phe g'ọ ha gudepyabe okpobe-opfu ono, Chileke goshiru anyi ono; g'obu ta awajekwa phe mini. ¹⁰ G'e vujeadakwaru uzo hụadaa ndu obu ama; teke a hụchaaru phe ama; ophu o dudu eka onu aboru phe ebo; temanu e yewa phe ro g'ephe jejeru Chiochi ozi. ¹¹ Nokwapho ge unyomu phe bụfutaje ndu eeyeru ubvu; ndu ta asudu asulasu; ndu aduje ike sede onwophe; epe aburu ndu e gude ire phe eka l'iphemiphe. ¹² G'onye ejeru Chiochi ozi bukwaru nwanyi lanu kpoloko be oo-nodu alu. L'o buru onye duru ike eleta unwu iya enya rengurengu; eletakwapho ibe iya enya ree. ¹³ Noo le teke o bu le ndu ejeru Chiochi ozi be ejerwe iya ejerwe be o gbakwaru ke g'a kwabeje phe ubvu, ha shii. Epe adujekwanu ike shihu obu ike asa iphe ono, anyi kweru ono kpaa kpaa; mbu iphe ono, anyi no Kereshi l'eka kweta ono.

Iphe, Chileke shi domia edomi

¹⁴ Ekwo-ozia be mu ede anu ngu; ole o to dukwa ge mu anọ-beru nta-a mu abyapfuta ngu; ¹⁵ k'ophu bu; mu -nọahaa odu abyabya l'ii-maru g'i-gudeje eme umere l'ulo Chileke ono, bu iya bu Chiochi ke Chileke ophu dzu ndzu; bya aburu itso yee okpa-ulo k'okpobe-opfu onoya. ¹⁶ A tukoru kwetakota l'okpobe-opfu ono, Chileke shi domia edomi onoya pfubekpooru paa eka mebyi apaa. Chileke goshiru iya anyi; anyi kwetakwa iya pho. Okpobe-opfu obu be pfuru su:

Jizosu be byaru le mgboko-a

bya aburu nemadzu.

Unme Chileke goshi

l'o bu

onye pfuberekoto.

Unwu-ojozi-imigwe

gudekwapho enya

phe huma iya.

E pfukotaru ohamoha,

no le mgboko opfu

ehu iya.

Ndiphe kweta nkiya;

Chileke bya ekuta iya

kuba l'imigwe

je akwabẹ iya ubvu,

ka l'ubvu.

4

1 Unme Chileke bẹ epfuru iya anyi enwu iya anyi enwunwu lẹ nchị sụ l'e-mechaa nweru ndu e-dochi ekweta onoya wata anga nchị l'iphe, ndu ọbvụ alọ-kpurukpuru epfu; wata etso iphe, ọbvụ ono ezi. 2 Gude opfu tuko-l'ehuatuko-l'obu adzushi ụka; ndu e gudewaa ọku mkpurukpu-igwè huchishia egomunggo. 3 Ephe anọduje ezi g'a ta alujeshi nwanyi; ọphu erijeshi egube nri ọwa-a ọzo ọphuu; mbụ nri, Chileke meru gẹ ndu kweru nkiya bya amaru ọkpobe-opfu ono riye eriri. 4 Iphemiphe, bukpo iphe, Chileke meru bẹ dukotakwa ree. Ọ tọ dukwa ọphu gbaru ke g'a jikaje iya mę e kelewaa Chileke ekele iya. 5 Noo kele opfu Chileke yee epfufu, e pfuru nụ Chileke onoya bẹ mewaru iphe onoya ọ dū nsọ l'iphu Chileke.

Onye ejeru Kéreshi Jizosu ozi ọkpobe ejeje

6 Ọ -buru l'i woru iphe, bụ ọkwa-a, a nmakotaru ngu-a g'ọ ha nmakotaru iphe, bụ unwunna g'ephe hakota bẹ bukwa iya bụ l'i bụ onye ejeru Kéreshi ozi eje iya ọkpobe ejeje. Ọ o ya bụ l'iigoshi l'ọo opfu Chileke ono, i kwetarụ mę ọkpobe iphe ono, e ziru ngu ono, i shiepho k'eshinu ono tsota ono bẹ bụ nri, i gude azụ onwongu. 7 Ta angabejekwa nchị lẹ mkpokoro akọ-iphè unwanyi ọgerenya, bụ akọ adudu iphe, bụ ọkpobe-opfu, dū iya nū ililekpoo. Iphe, ii-mechia bụ g'i hụje onwongu ahùhù; g'iigude nno nọdu ndzụ, dū Chileke ree. 8 Kele ahùhù ọphu aahù ogwehu bẹ urwu, dū iya nū hakwa nwanshii; obenu l'ọphu urwu gbaru mgburugburu bụ lẹ nemadzụ anuru Chileke opfu. Noo kele Chileke kweru ukwe lẹ ndu eme nno bẹ ya e-meru eze-iphe-oma lẹ ndzụ ọphu ephe nọ nta-a; bya emeeru phẹ iya lẹ ndzụ ọphu ephe a-nọdu l'oduliphu. 9 Opfu-a bẹ bụ opfu, e gude ẹka; mbụ opfu gbaru g'onymonye machia ẹka labọ nata iya. 10 Ọo iphe ono meru g'o gude anyi nọdu anọduje eseshi akanya iya ike; eje iphe-ehuka. Kele anyi kpọru obu yeru Chileke, nọ ndzụ; mbụ Chileke ọphu bụ Onye-Ndzota ndiphe l'ọphu; kelekele ke ndu kweru nkiya.

11 Pfuaru phẹ iphe onoya pfushiaru phẹ iya ike; l'iizikwaa phẹ iya phọ ezizi. 12 Te ekwekwa g'ọ dūru onye a-nọdu eko ngu ọkpa l'ishi opfu l'i bụ nwata. Iphe, ii-mechia bụ g'i buru iphe-leta-mee l'opfu onu; mę abọ ụja; mę lẹ nyemobu; mę l'ekweta ke Chileke; mę l'aduebe ree. 13 Iphe, iinodukpoephe emeje jasụ mu abya bukwa: g'i gujeru Chiochi ẹkwo-opfu Chileke; l'i meje g'obu shihu phẹ ike; l'i tọwashijekwaru phẹ phọ opfu Chileke g'o doo phẹ ọnya. 14 Ta akwaswekwaru ọnya l'iphe-oma ono, Chileke meru ngu teke ono, ndu mpfuchiru Chileke gude ike, Chileke nuru phẹ pfuchiaru iya ono; mbụ teke ono, ndu e meru ọgerenya

Chiochi byaberu ngu eka l'ishi ono. ¹⁵ Kebekp̄ep̄ho ehu meje iphe ono; phube iphu me iya ree; k'ophu onyemonye l'a-huma g'i gude ejekp̄olepho l'iphu l'iphu. ¹⁶ Kwabekwarupho umere ngu enya; l'i kwabekwarupho enya l'iphe ono, iizi ndu ozo ono. Mejeekwapho iphemiphe ono; kele i -nodu emewaa egube ono; l'i dzoo onwongu ndzu; dzoo ndu anoduje anu iphe, iipfu.

5

¹ Ta abajekwaru nwoke, ka ngu aburu ogerenya mba; tojechikwa nwehu pfuru yeru iya g'o bu iya bu nna ngu. L'i mejeru unwoke, ka aburu nwata ge gu l'ephe bu unwune. ² Unwanyi ka aburu ogerenya be ii-meje g'ephe bu ne ngu. L'iimejekwarupho unwanyi, ka ngu aburu nwata ge gu l'ephe bu unwune. Te emerwushikwa onwongu l'ehu phe.

Unwanyi, ji phe anodedu

³ Kwabekwa unwanyi, ji phe anodedu ubvu; mbu ndu ophu adudu g'o du phe ililekpoo. ⁴ Teke o bu le nwanyi, ji iya anodedu nweru unwegirima; ozoo unwu nwa-nwa; g'unwegirima ono nwuta l'oo ephebedua evukpoadaru uzo leta ndu unuphu phe enya; l'o nokwa iphe, gbaru ndu ke Chileke bu ono. Oo ya bu; g'ephe eshi nno melataru ndu nwuru phe nu ree, ephe meru phe. O kwa iphe ono bu iphe, du ree l'iphu Chileke. ⁵ Ole ge nwanyi, ji iya anodedu; ebe o dudu g'o du iya ililekpoo; ophu o to dudu onye eleta iya enya; bukwaru Chileke be oo-nodu ele enya l'eka. G'o to tu-gbejekwa eka l'anodu epfu anu Chileke eswe l'enyashi. Iphe, onoduje epfuru Chileke bu g'o kwoo ya le mkpa. ⁶ Nwanyi, ji iya anodedu ophu anodujeepho eme iphe, bataru iya l'obu be nwuhwakwaru anwuhu; l'eka o no ndzu. ⁷ Noo iphe, ii-pfuru phe bu onoya; mbu pfua ya kwata pfushiaru phe iya ike; k'ophu ephe a-nodu eme umere, gbaru phe nu. Oo ya bu; g'o to du iphe, aa-ta phe uta iya. ⁸ O -buru l'o nweru onye haru ndu ephe l'iya bu; ophu ooletadu phe enya; kekelele ndu ophu bu ndibe phe gedegede; onye ono bukwa iphe, oogoshi bu le ya te ekwedu ke Kereshi; mbu l'onye te ekwedu ke Kereshi be gbekwa ka iya nu mma.

⁹ G'e te edekwa epa nwanyi, ji iya anodedu l'ekwo; mbu onye ophu teke anod-rwudu ukporo apha eto le mgboko; gbahaepho onye bu nwoke lanu kpoloko be o lujeru; ¹⁰ waa nwanyi, aatu-dzuru onu iya; l'oome ree shii. G'o bukwaru nwanyi, hefutaru unwu iya ree; buru onye akwaje ebyaa ree; buru nwanyi, gudewaa mini kwoo ndu-nso

okpa; bya aburu nwanyi, yewaru ndu eje iphe-ehuka eka; bukwarupho onye wowaru onwiya yekota l'eme iphe-oma mgburugburu kpo.

¹¹ Jikajekwa ede epha nwanyi, ji iya anodedu, bukwa du nwepa. Noo kele obujeru teke egu nwoke gutaeru phe pho; ephe aghaarú Kéreshi azu wata achó g'ephe e-me je aluru ji ozo. ¹² Ephe -mewa iya nno bukwa iya bu le Chileke a-nma phe ikpe l'ephe te emeedu iphe ono, ephe kweru Kéreshi ukwe ememe onoya. ¹³ Temé ozo buru l'ephe a-wata eme enyiru; tsoru ekpuphe l'ulo l'ulo edophe gwerigwerigweri; buru o-jeru-opfu, 'e kuduru iya; epfugbaa iphe, agbakpodaaru phe l'epfupfu. ¹⁴ Nokwa g'o gude mu su ge nwanyi, ji iya anodedu, bukwa du nwepa je aluru ji ozo; nwushia unwegirima; leta ulo iya enya. Oo ya bu; g'onye ohogu anyi ono te enwe iphe, oo-huma anyi l'ehu gude epfubyishi anyi. ¹⁵ L'o nwekwaru ndu ophu hawarunu Kéreshi wata etso Nsetanu. ¹⁶ Oo ya bu; o -duru nwoke ozo nwanyi kweru ke Kéreshi, nweru abubu, ji iya anodedu ndzu; g'onye obu letakwa abubu iya ono enya. G'onye ono ta apakwaru mkpa ehú nwanyi ono bya ebo Chiochi. G'o bukwarupho ndu ophu ji phe anodedu; ebe ephe amadu g'ephe e-me onwophe be Chiochi a-noduje eleta enya.

Ndu e meru ogerenya Chiochi

¹⁷ Iphe, gbaru g'e meje iya bu g'a kwabeje ndu e meru ogerenya Chiochi ubvu okpobe akwabe; mbukwa ndu ophu l'ejeru Chiochi ozi ree; kekeleke ke ndu ono, kukeberu ehú asa opfu Chileke asasa; ezikwa iya pho ezizi ono. ¹⁸ Noo kele e deru iya l'ekwo-opfu Chileke su: "Te ekechijekwa eswi onu me o -nodu azoshiru ngu ereshi." Bya asukwapho: "Onye akanya gbaru k'anata ugwo akanya iya." ¹⁹ O -buru l'o nweru onye suru l'onye e meru ogerenya Chiochi be meru eji; te eyekwaru onye obu onu; a-gufukwa l'a du ebo; ozoo eto gbaa ya ekebe iphe obu l'o meru iya eviya. ²⁰ Ndu ophu, bu ndu eme eji be ii-bajeru mba l'edzudzu-oha. Oo ya bu ge ndu ophunapho atsuhukwanu ebvu.

²¹ Mu nokwa l'iphu Chileke; me l'iphu Nnajiuphu, bu Jizosu Kéreshi yee l'iphu unwu-ojozi-imigwe ono, o hotaru ono epfushiru ngu iya ike su g'i mejekwa iphemiphe-a, mu epfuru ngu-a g'o ha; g'o to dukwa ophu ii-mephodoje. Ophu o dukwa iphe, ii-leje nemadzu enya l'iphu eme. ²² Rije-odakwa oriri; teme li byabe nemadzu eka l'ishi. G'eka ngu ta adujekwa l'iphe-eji, ndu ozo eme. Dobeekwapho onwongu oru. ²³ O to bukewapho mini kpoloko bu iphe, ii-nguje. Ngutajekwa mee nwanshi m'obvu epho ngu ono;

mẹ ẹhu ba adu ike ngu onoya, bu iphe ono anoduje eme ngu tekenteke onoya.

²⁴ O nweru ndu ejo-iphe, ephe eme dabyiru ẹba; mbu o gbekwanu du g'o bu l'iphe-aji, ephe eme be vuwaa phe uzo eje ge Chileke nmaa phe ikpe. O nwekwarupho ndu ophu nkephe akpoodaa upfu teme l'oo voshihu. ²⁵ Nokwapho g'eme ree du. O nweru ree, nemadzu e-me l'o buru ree, a tukoru ele l'anya. Teke o bu l'o nweru ree, e meru; ophu a humaduru iya nta; a -nonyakwaapho be oo-tukokwaa voshihukota.

6

Ndu bu ohu

¹ G'iphe, bu ndu bu ohu guje nnajiuphu, nwe phe nu le ndu gbaru g'a kwabeje phe ubvu; k'opu e tee wotadu epha Chileke yee iphe ono, anyi ezi ono epfubyishi epfubyishi.

² G'ohu, ndu ophu nnajiuphu phe bu ke Kereshi; te ekojekwa phe okpa l'ishi; kele ephe bu unwunna. G'ephe gbjechikwa kabakpo phe ro ejeshiru ozi ike; eshinu onye ono, nweru ohu ono kweru ke Kereshi; buru onye du Chileke l'obu teme o nodu anoduje emeru ohu iya ree gude ebu iya nggo ozi ono, oojeshiru iya ike ono.

Noo iphe, ii-noduje ezi ezizi; anma okwa iya anmashia iya ike.

Ejo nzi waa okpobe eku

³ Su-a; teke o bu l'o nweru onye ozo, byaru awata ezi iphe, gbaru iche; ophu iphe, oozi adagbaduru l'okpobe-opfu ono, bu opfu ke Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi ono; onye obu jikafua iphe ono, anyi ziru le ke g'ee-shije etso Chileke ono; ⁴ onye ono ekukwa onwiya ekuku l'ebe adu iphe, o maru. Iphe, yele onye ono eme bukwa ntumego; yee abaphe mba l'opfu, enwedu ishi; opfu buepho eme ge nemadzu nwejeru nwibe iya enya-pfurupfuru; adzophe enya; epfubyishi nwibe phe; yee anodu elephe nwibe phe ejo enya; ⁵ me aloru opfu chie le mgbaka nwibe phe. Ndu ono bu ndu egomunggo phe dahwaru adzulakpa; bya abukwarupho ndu ta amadu okpobe-opfu ono. Ephe anoduje ari l'anuru Chileke opfu bu uzo, ephe e-shi rita urwu. Kpajeru egube ndu ono l'aphara.

⁶ Obenu l'anuru Chileke opfu; yele iphe-ephuru-l'anya bukwa urwu, paru aka apaa. ⁷ L'o to dukwa iphe, anyi gude bya mgboko-a; nokwapho g'o to dudu iphe, anyi e-gude eshi le mgboko ala. ⁸ Oo ya bu; anyi -nwewaru nri bya enweru uwe; g'ono phujeru anyi l'anya. ⁹ Obenu le ndu anoduje achu g'ee-shi g'ephe kpaa eku be ejo-iphe ono,

ɛphe anɔduje achɔ ono enwujeru ye l'eme iphe-ɛji. O buru iphe ono abujeru ɔnyà nmata phɛ. Ikpoto iphe, agu phɛ nɔ tɔkokpoerupho buru iphe-mmanu; tɛme ɔ buru iya ahɛje phɛ ɔnu l'ɔku; tɛme ɔ nɔdu alɔtaje phɛ lɔ-mia l'ɛka ɛphe anɔdu mebyishihu; lakɔta l'iswi. ¹⁰ O kwa eye ɛnya l'okpoga bu ɔgbarabvu iphemiphe, bu ɛjo-iphe. O yekwaru ndu bu opfu l'oo l'ɛphe achɔ okpoga bɛ o gude ɛphe shiswee ɔzo; paru ekwekwe, ɛphe kweru kɛ Kɛreshi paru haa. O bukwaru iya phɔ meru g'o gude ɛphe shi ɛgube ono gude ɛka phɛ kpataru onwophe iphe-ɛhuka, du igwerigwe.

Iphe Timoti e-meje

¹¹ Ole-a; gɔbedua, bu onye kɛ Chileke-a; gbalakwaaru ɛgube iphe ono g'o ha; kukebe ɛhu buru onye pfɔberekoto; akwabɛ Chileke ɔbvɔ; nweru ekweta; yɛɛ n-yemobu; mɛ nshirima; yɛɛ eme odoo. ¹² Gude ekweta lwɔa ɔgu ono lwɔta ndzu ojejoje, bu iphe, e kuru ngu oku iya ono; tɛme i pfuru l'edzudzu ɔha gbua ya tororo su l'i kwewaru kɛ Kɛreshi ono. ¹³ Oo l'iphu Chileke ono, bu Chileke ɔphu anɛje iphemiphe ndzu; waa l'iphu Kɛreshi ono, pfuru l'iphu Payileti gbaaru ɔkpobe-opfu ono ekebe ono; ɔo l'iphu phɛ bɛ mu nɔ epfu iya epfushiru ngu iya ike su ngu: ¹⁴ g'i tɔkojeekwapho ɔkwa ɔkwa-a, mu anmaru ngu g'o ha-a tsokɔtaje. G'o tɔ dukwa ɛka ii-tsoswe iya mɛ ɛka lanu; ɔo ya bu g'o tɔo dukwanu ɛka aa-ta ngu ɔta jeye teke Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kɛreshi a-bya ɔzo. ¹⁵ O -rwuepho bɛ Chileke e-me-a g'a hɔma-dzuru Kɛreshi ɔbu; mbu onye ono, dukota ree; bya edzukɔta oke l'ime onwiya; buru Eze ndu eze; bya aburu Nnajiuphu ndu bu nnajiuphu. ¹⁶ Oo ya kpoloko kpɛekpu bu onye ta abyadu anwuhu anwuhu. ɛka o bu bɛ iphɔrɔ, du iya nɔ te ekwejedu gɛ nemadzu zakube iya ntse. O tɔ dukwa nemadzu igbakoroshienyi gudejewaa ɛnya hɔma iya; ɔphu ɔ dukwa onye byaru ahɔma iya nɔ. G'o buru iya bɛ ndiphe a-kwabɛje ɔbvɔ; ike ono, te enwedu abvɔbvɔ ono aburu nkiya. Nokwa g'o du-o!

¹⁷ A bya lɛ kɛ ndu nweru iphe lɛ mgboko-a; karu phɛ g'ɛphe te egudejekwa iya ku onwophe; ɔphu ɛphe edobekwa obu l'iphe ono, adudu g'oo-nɔ-beru onoya. G'ɛphe dobechia obu phɛ lɛ Chileke ono, bu omeluko onoya. Chileke ono anɔkotaje anyi iphemiphe; nɔ iya anyi k'anyinyi g'oomɛ g'ɛhu tsomahu anyi. ¹⁸ Gɛ ndu nweru iphe meje iphe, du ree; mbu-a; g'ɛphe mejekpoo iphe, du ree tekenteke; g'ɛphe buru omeluko; l'ɔ guje phɛ ɛgu g'ɛphe lɛ ndu ɔzo gbaru mgba l'iphe phɛ. ¹⁹ Oo ɛphe -nɔdu eme nno l'ɔ buru iya bu l'ɛphe nweru ɔkpobe iphe. Noo l'ɛphe e-shi ɛgube ono kpata ɔkpobe iphe kɔberu onwophe; mbu

ọkpobe iphe ọphu a-nọduwaru phẹ rọ jeyewaruro l'uzo iphu. Ọo ya bu; o -rwuepho; g'ephe anata ndzu ono, bu ọkpobe ndzu ono. ²⁰ Sụ-a; jiko Timoti; kwabẹekwarupho iphe ono, e yeru ngu l'ẹka ono ẹnya. G'i letajẹ ẹnya g'i ti nọdu epfuphe mkpọkoro opfu, bu iphe eswe; ọphu i nọdukwa atụ-phe mkpọkoro ẹgo, ndiphe ahajẹru sụ l'ọ bu mmamiphe. ²¹ O nweru ndu anọduje ari l'ephe maru iphe; ephe egude nno phua ọzo ekwekwe ono, anyi kweru ono. Gẹ Chileke meeru unu eze-iphe-oma. Nokwa g'ọ dụ.

Ekwo-ozì K'èbo, Pòlu Deru Nù Timoti

¹ Oo m̀be Pòlu; onye-ishi-ozì Kéreshi Jizòsu lẹ́ g'ò bú uche Chileke l'ede ekwo-a; gẹ́ mu gude pfiaru ndiphe l'ophu k'òkpobe ndzù ono, Chileke kweru ukwe lẹ́ ya e-shi l'ẹ́ka Kéreshi Jizòsu nù anyi ono.

² Onye mu ede iya anù bú gube nwa mu ono, mu yeru obu, bú Timoti. Gẹ́ Chileke, bú Nna; yẹ́e Nnajiuphu anyi, bú Kéreshi Jizòsu meeru ngu eze-iphe-oma; phukwaaru ngu phò obu-imemini; mekwaphò g'èhu dù ngu guu.

Pòlu ekele Chileke bya aadukwapho Timoti obu

³ Mu etu Chileke ẹ́pha; mbù onye mu gude obu mu g'ò ha ejeru ozì gẹ́ nna mu oche phẹ́ jeru iya; ophu ọ́owadu mu obu mini. Iphe, bukpoò tekenteke, mu epfu anù Chileke l'eswe mẹ́ l'enyashi bẹ́ mu anyatajẹ́ tua ya ẹ́pha l'opfu ẹ́hu ngu. ⁴ Timoti; mu nyatakwarù-a ẹ́nya-mini ono, ghakashihuru ngu l'ẹ́nya ono. Ọ́ búru iphe ono meru g'ò gude oghoroko ngu dù mu shii. Mbù-a; ọ́ gùkwa mu g'a sù lẹ́ mu lẹ́ ngu hùmaru ọ́zo k'òphu ẹ́hu-ùtso e-jikwanù mu ọ́kpoma. ⁵ Mu anyatajẹ́kwa ọ́kpobe ekwekwe ono, i kweru kẹ́ Nnajiuphu anyi ono. Ekwekwe ono bẹ́ ne ngu oche, bú Loyisu yẹ́e nene ngu, bú Yunayisu vuhaadaa ngu rọ́ ọ́zo kwetaadaa; o dokwaa mu phò ẹ́nya l'ò nokwaphò gẹ́ gùbedua kwetarù. ⁶ Noo g'ò gude mu nọ́du anyatarù ngu sù g'i mekwaa iphe-oma ono g'ò ree ire; mbù iphe-oma ono, Chileke shi l'ẹ́ka ono, mu byabẹ́ru ngu l'ishi nù ngu teke ono, mu pfuru nù Chileke l'opfu ẹ́hu ngu ono. ⁷ Lẹ́ Unme-dù-Nsọ́ ophu Chileke nùru anyi ta abukwa Unme, l'e-me anyi g'anyi tsùje ebvu. Ọ́ kwa Unme a-nùje anyi ike bya abùru Unme n-yemobu; bya abùru Unme emejekwaphò g'anyi dù ike sedekotaje onwanyi.

⁸ Oo ya bú; g'ò tọ́ dukwa teke ìisoje ẹ́nya epfuru ndiphe l'ì bú onye kẹ́ Nnajiuphu anyi ono. Ophu iphere ẹ́hu mbèdua adujekwa ngu; mbù mbèdua ono, a tùru mkpòro l'opfu ẹ́hu Nnajiuphu anyi ono. Iphe, ii-mechia bukwa g'i jee òkè iphe-ẹ́huka nkengu l'iphe-ẹ́huka ono, anyi eje gude ese iswi ozi-oma ono. Chileke bẹ́ e-mekwaa g'ì dù ike ejeje iya. ⁹ Oo Chileke ono bẹ́ bú onye dzòru anyi; bya ekua anyi oku, dù nsọ́ ono; ọ́ tọ́ búdu iphe, anyi setarù l'akanya; ọ́ bú eze-iphe-oma, bú iphe, ọ́ tùbehawaru l'ò noo gẹ́ ya l'eme iya. Ono búru iphe, ọ́ gbẹ́ l'ẹ́ka Kéreshi Jizòsu meeru anyi

teme mgboko dụ. ¹⁰ Ọle nta-a bẹ ọ byaru emee: a hũadzuru eze-iphe-oma ono; kele Kéreshi Jizosu ono, bụ Onye-Ndzoṭa anyi ono bẹ byawaru eliphe-a bya emebiyiwa a ike k'anwuhu. Nta-a bẹ o shiwaa l'ozì-oma ono mee g'ahũadzuru ndzụ ono; mbụ ndzụ ophu bụ a -dzụwaru iya; a taa nwuhubaedu anwuhu.

¹¹ Ọ bụru iya bẹ a họtaru mu gẹ mu saje àsàsà; mu abụkwarupho onye-ishi-ozì iya; bụru onye ezi iphe ezizi. ¹² Ọ kwa iphe ono meru g'o gude mu nọdu ejekotakpoo iphe-ehuka-a, mu eje-a; ophu ọ bụdu l'iphere iya aduje mu; noo lẹ mu maru onye mu kweru nkiya; teme o doo mu ẹnya ree l'ọo-dụ ike kwakọbe iphe ono, mu yeru iya l'ẹka ono jeye mbọku ono. ¹³ Gudeshiẹkwapho okpobe-opfu ono, i nūmaru mu l'onu ono; g'ọ bụru iya a-nọdu akpọ-ziru ngu ụzo g'ii-gudeje epfu opfu; kweta iya; nọdu Kéreshi Jizosu l'ẹka yee nwibe ngu obu. ¹⁴ Kwabekwaru eguru iphe ono, e yeru ngu l'ẹka ono ẹnya. Ọo Unme-dụ-Nsọ ono, bu l'ime anyi ono e-me g'ì dụ ike letakọta iya ẹnya.

¹⁵ Ọ kwa l'ì maru lẹ ndu Eshiya, g'ephe ha bẹ tukoakwaru g'ephe ha gbakashihu parụ mu haa; mbụ je akpaa lẹ Fayigelosu yee Hemojinizu. ¹⁶ Gẹ Nnajiuphu phuaru ndibe Onesiforosu obu-imemini; kele o shi anọduje agba mu unme; ophu iphere mu adujedu iya gẹ mu nọ mkpọro-a. ¹⁷ Teke o beberu byarwuta Romu bẹ ọ wataeru mu phọ achoshi ike jeye teke ọ hūmaru mu. ¹⁸ Gẹ Nnajiuphu jiko yekwaru iya ẹka; gẹ Chileke phuaru iya obu-imemini mbọku onoya; gubedua l'onwongu mawaru-a g'o yetaberu mu ẹka lẹ Efesosu.

2

Okpobe onye ojogu ke Kéreshi

¹ Ọo ya bụ; gubedua, bụ nwa mu; gẹ Chileke mee g'i gude eze-iphe-oma ono, shi l'ẹka Kéreshi Jizosu ono shihu ike. ² I nūmawaru-a iphemiphe ono, mu pfuru l'edzudzu-oha ono. Woru iya ye l'ẹka ndu goshiwaru l'ephe gbaru g'e gude ire phe ẹka bukwanu ndu a-dụ ike zikwaa ya phọ ndu ọzo.

³ Takwaa nshi jee okè iphe-ehuka nkengu l'opfu eh Kéreshi Jizosu, bụ iphe, gbaru okpobe onye ojogu ke Kéreshi. ⁴ Ọ tọ dukwa onye ojogu, nọ l'ẹka ogu ekpo oku, ewojeru onwiya je eye l'akanya k'eliphe-a; gbahaa g'o mee iphe, dụ onye họtaru iya nū ono ree. ⁵ Ọzo bụru l'onye agba oso bẹ e te bujekwa nggo k'onye kachaa agbagba mẹ ọ -bụdu l'ọ gbaru iya g'aagbajẹ iya. ⁶ Ọo onye akọ opfu, ejeshi ozi ike bẹ ọ gbaru ke g'o vujeru ụzo ria iphe, o metaru l'opfu iya obu. ⁷ Rikwaa iphemiphe ono, mu pfuru ono ariri.

Ge Nnajiuphu yetakwaru ngu eka g'iphemiphe dokota ngu enya.

⁸ Nyatakwa Jizosu Kereshi ono, Chileke meru: o shi l'onwu teta dzuru ndzu ono. Jizosu ono bu eri Dévidi; o buru iphe ono bukotakpoo iphe ozi-oma ono, mu ezi ono epfukpo. ⁹ O kwa l'oo le mu ezi ozi-oma ono meru g'o gude mu nodu eje iphe-ehuka-a, mu eje-a; g'o bu le mu bu onye meru ejo-iphe. Ole o bu; a -tuchaa mu mkporo; ?a tuhunuru ozi-oma ono mkporo? ¹⁰ Noo g'o gude mu gude k'ehu ndu Chileke hotaru atagbukota iphemiphe ono le nshi; oo ya bu ge Chileke eshikwanu l'eka Kereshi dzokwaa phe pho; shi egube ono nu phe ndzu ojejeje, du biribiri. ¹¹ Opfu-a be bukwa opfu, e gude eka, pfuru su:

O -buru l'anyi le Kereshi
 be tukoru nwuhukota
 be anyi l'iya
 a-tukokwapho
 nodukota ndzu.

¹² O -buru l'anyi atagbukotaje
 iphemiphe le nshi
 be anyi le Jizosu
 a-tukokwapho buru eze.

O -buru l'anyi suru l'anyi
 ta amadu onye o bu
 be oo-sukwapho le
 ya ta amadu ndu anyi bu.

¹³ O -buru l'anyi ta
 apfushijedu ike l'iphe,
 anyi pfuru be yebedua
 apfushijekwa ike l'iphe,
 o pfuru.

Kele o to gbanwejedu iphe,
 o pfuru.

Onye e kweru l'oojerwe ozi ejerwe

¹⁴ Nyatajeru onyemonye iphemiphe ono; l'i noduje l'iphu Chileke pfuaru phe iya pfushiaru phe iya ike su phe g'ephe ta nodujekwa abaphe mba l'opfu, enwedu ishi. O to dukwa urwu du iya nu. O 'ekwapho emebyi be oomebyije ndu anu iya nu. ¹⁵ Kukebe ehuhoshije phe le Chileke hukotawaru ngu ama bya agua ngu l'onye gbaru ke g'i jejeru iya ozi; mbu l'i bu onye-ozu, iphere ozi, ooje adudu; teme i buru onye anoduje ezirwe okpobe-opfu ono ezirwe. ¹⁶ L'i zejeru onwongu g'i ti yijeshi le ndu epfu mkpokoro opfu, bu iphe eswe. Noo kele egube opfu ono e-me ndu anu iya nu: ephe alaa azu azu; ephe te eyeheduru Chileke ubvu. ¹⁷ Iphe,

ẹphe ezi aduje g'onwo, ababushi anu. Ndu haru yiru le ndu ono, epfu iphe ono bu Hayimeniyosu yee Filitosu. ¹⁸ Epe gwobewaru etso okpobe-opfu ono; kele epe suru le ndu nwuhuru anwuhu gbẹ shiwanu l'onwu teta dzuru ndu. Epe gude egube ono nweru ndu ophu epe haru enwunga enwunga; gude nno nwufu phe l'ekwekwe ono, epe kweru ke Chileke ono. ¹⁹ Oke okpa-ulo ono, shihuru ike ono, Chileke turu ono be bukwanu 'enwubata enwubata. Ipe-ohubama, Chileke deru l'okpa-ulo ono bu: Nnajiuphu maru ndu bu ndu nkiya. Ipe ozo, o dekwaru iya pho bu: G'ipe, bukpo onye suru le ya bu ke Nnajiuphu anyi; wofukwapho eka l'eme ejo-iphe.

²⁰ "Eze-ulo, ha shii ta abuekwapho udu ite, du iche iche, e gude mkpola yele ope, vu aswa kpua be aduje iya nu kpoloko. Ipe, a pyiru l'oshi me ophu a kpuru l'urwa adujechakwaa ya. Ndu aburu iphe, aanodu akwabe ubvu; ndu abuerupho iphe, e gude eme iphe. ²¹ Oo ya bu; o -buru l'o nweru onye safukotaru onwiya ejo-iphe ono, mu gushiru ono; o kwa iya bu l'onye ono a-buru ite, aakwabe ubvu ono, e doru nsọ o buru iphe, e gude ejeru Nnajiuphu ozi; teme edozia ya g'e gude iya jeje iphemiphe, du ree. ²² Oo ya bu; gbalajeru egu eme ejo-iphe ono, l'anoduje agu unwokorobya ono. Ipe, ii-mechia bu g'i buru onye pfuberekoto; l'i kweta ke Kereshi; nweru n-yemobu; nweru nchi-adu-doo unu le ndu ono, egudeje obu-iphoro akpoku Nnajiuphu ono. ²³ Te eyejekwa onu l'opfu ntumego eswe, enweddu ishi; l'i maanaru-a l'egube iphe ono be buepho uswo be e gudeje iya aswo. ²⁴ L'onye-ozu ke Nnajiuphu be bufutajekwa onye ta aswojedu uswo; onye emejeru onyemonye odoo; onye maru g'eziye iphe; buru onye atajeru iphe nshi. ²⁵ O bufutaje onye ewozeje onwiya ali; akpoziru ndu agbaje iya opfu agbagba uzo. Kele o nweru g'oo-me Chileke agbe yeru phe eka; izimanu ejo-iphe ono alwa phe azu; epe alwapfuta Chileke; epe abya amakotaru okpobe-opfu onoya. ²⁶ Oo ya bu; enya abya ekosahu phe teke ono; epe emefu l'onya ono, Obutuswe nmataru phe onoya, bu iya shi mee phe: epe nodu eme iphe, bu uche Obutuswe onoya."

3

Umere ndiphe le mboku ikpazu

¹ "Su-a; iphe lanu, ii-maru okpobe amaru bu l'o -rwuepho teke k'ikpazu be okpobe iphe-ehuka a-byakwa. ² Noo le teke ono be ndiphe a-bujeerupho onwophe be epe e-yeje obu kpoloko; epe aburu ndu nchamenya okpoga; buru ndu

atū ɔnu onwophe; buru ndu eku onwophe ekuku; buru ndu anɔduje ephu ndu ɔzo iphu; ndu karikɔtaru ne lɛ nna, nwuru phɛ nɛ ɛka; ndu amadu iphe-oma, e meru phɛ; ndu ta adudu iphe, adujeru phɛ lɛ nsɔ ememe. ³ No iya; ephe a-buru ndu nemadzu du ashɛ; ndu iphe ta abvujedu l'obu; ndu atukobeje nemadzu ibe phɛ iphe, o meduru; ndu te esedejedu onwophe; buru ndu eme ɛnari; ndu iphe, du ree aduje ashɛ. ⁴ Ephe a-buru o-deru-oye; buru 'anuma anuma phɛ; buru ndu etse etsetse; ephe aburu ndu ka eye iphe-utso obu eme lɛ Chileke; ⁵ ndu anɔduje eme g'ephe kweru kɛ Chileke l'ɛbe ephe ekweta lɛ Chileke ere ire. Jiko pakwaru egube ndu ono haa.

⁶ "Ndu du nno bɛ bu phɛ l'ahajɛru abaphe l'ulo l'ulo edusweshi unwanyi, enwedu egomunggo; mbu unwanyi metawaru ejo-iphe; ɔ kwɔwaru phɛ ehu; iphe, l'alo-phu egube unwanyi ono buru egu ejo-iphe, dugbaa iche iche, anɔduje agu phɛ nɛ. ⁷ Egube unwanyi ono bɛ ɔnoduje eheshi ihee ike; mbu g'ephe nwuta iphe; ɔle ephe ta abyakwanu adu ike takebe marweta ɔkpobe-opfu onoya. ⁸ Ndu ono, l'anɔduje eduphushi unwanyi ono bɛ kwachiru ɔkpobe-opfu ono uzo gɛ Jianɛsu yɛe Jiambirisu kwachiru iya Mosisu teke ndiche ono. Ephe bu ndu egomunggo phɛ dahwaru adzulakpa; ekwekwe, ephe kweru bɛ bu ekwekwe, daru l'ɛba l'ɛnya kɛ Chileke. ⁹ ɔle ndu ono ta adudu ɛka ephe ejebebaaru; onyemonye atuko humakota l'ephe bu ndu eswe; mbukwapho g'onyemonye humadzuru lɛ Jianɛsu yɛe Jiambirisu bu ndu eswe."

Okwa, Polu nmaru gude

kpochia ozi-a ishi

¹⁰ "ɔle gubedua mawaru iphe, mu ezi; ɔkpobe amaru; bya amaru umere mu; maru iphe, mu tuberu; maru ekweta mu; maru gɛ mu ejeberu iphe-ɛhuka; maru nyemobu mu; maru nshirima mu; ¹¹ maru mkpamehu ono, a kpakotakpooru mu ono g'ɔ ha; mekpoo iphe-ɛhuka ono, mu jegbaberu onoya, bu iphe, tukoru dapfukota mu lɛ Antiyoku; waa lɛ Ayikoniyomu; waa lɛ Lisutura. Sɛ-a; mkpamehu, dapfutakotaru mu nɛ ta abukwa iphe epfupfu! ɔle Nnajiuphu dzokotakwaru mu l'iphemiphe onoya. ¹² Mbu-a; iphe, bukpo ndu bu ndu ɔogu g'ephe lɛ Kereshi Jizosu tugba buru nanu; g'ephe shi egube ono nodu ndzu, du Chileke ree bɛ aa-kpakotakwa ehu. ¹³ Obenu lɛ ndu bu ndu eme ejo-iphe; mɛ ndu anɔduje agho ugho; g'ephe ha bɛ a-noduepho aka eji akaka eje l'eme ejo-iphe, ephe eme; ephe egude nno duphushia ndu ɔzo; ndu ɔzo eduphushikwapho ephebedua. ¹⁴ ɔle ɔ bu; gubedua

l'onwongu; pfushiekwapho ike l'okpobe-opfu ono, e ziru ngu ono, bu iya bu iphe, i kwetarū; opfu l'i makotaru ndu bu phe ziru ngu iya. ¹⁵ L'i nyatajekwapho l'i shi le nwata makotaru iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke. Oo iphe ono, e deru l'ekwo-opfu Chileke ono, du nsọ ono be a-du ike mee ngu l'i nweru mmamiphe k'ophu Chileke e-shi l'ekwekwe, i kweru ke Kéreshi Jizosu dzoo ngu. ¹⁶ Iphe, bu iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke be shikotakwa l'eka Unme Chileke. O du ree l'egudeje zia okpobe-opfu ono; me g'e gudeje iya goshije nemadzu eka o meru eji; waa g'e gudeje iya agbazi egomunggo; waa g'e gude iya mefutaje nemadzu g'onye obu buru onye pfuberekoto l'iphu Chileke. ¹⁷ Oo ya bu g'onye ke Chileke aburu onye a kwakobewaru okpobe akwakobe k'ejeru Chileke ozi ono, du ree ono, duru iya nu ono g'oduhabe."

4

¹ Su-a; mu noakwa l'iphu Chileke yee Kéreshi Jizosu anmaru ngu okwa anmashiru ngu iya ike su ngu g'i nyatakwa le Kéreshi Jizosu ono, bu iya bu onye e-kpe ndu no ndzu me ndu nwuhuru anwuhu ikpe ono a-lwakwa azu ujiku lanu bya egoshi l'oo ya bu eze. ² Sajeakwa ozi-oma Chileke ono kpa kpa; m'o du ndu iisaru iya nphe anuma-o; m'o bu l'o to dudu phe nphe-o; letaekwapho ozi ngu enya. Goshije nemadzu eka onye obu mesweru; bageru onye meru eji mba; gudejekpoe kwapho ota-nshi meje g'obu shihu phe ike; ebe i hajekwa phe ezi iphe. ³ Noo kele o nweru teke ndiphe e-mechaa jikaaha okpobe-opfu ono, anyi ezi ono; o buerupho egu ejo-iphe, agu phe nu be ephe a-gbatsoru. Ephe achikoo ikpoto ndu ezi iphe ozo su g'ephe bya bya ezije phe iphe, atsọ phe utso le nchi anuma. ⁴ Ephe te ekweedu angabe nchi l'okpobe-opfu onoya. O buru ophu ephe a-nodu anga nchi bu akọ-iphè. ⁵ Ole-a; gubedua l'onwongu; sedekotajekwa onwongu l'iphemiphe kpọ; tajekwaru iphe-ehuka nshi; l'isà ozi-oma ono asasa; ejekota ozi, gbaru ngu nu; l'i bu onye-ozima ke Chileke.

⁶ Le mbedua be bukwa iphe-ngweja; teme o gbabewaa mu l'alala. ⁷ Mu lwuakwaru okpobe ogu ono lwu-ghee. Mu jegheakwaru ozi mu. Mu pfushiepho ike l'ekwekwe, mu kweru ke Kéreshi. ⁸ Iphe, phoduru nu nta-a buwaa ge Chileke bua mu obunggo, o doberu mu; mbu le Nnajiuphu ono, l'ekpeje ikpe nhamunha ono be a-gu mu l'onye pfuberekoto mboku onoya. Mbu o to bulekwa mu-a kpurumu be oo-bu nggo ono; oo-bukota iya iphe, bukpo ndu gude obu phe g'o ha kwaberu abyabya iya.

Ozi, Pọlu ezi Timoti k'iche

⁹ Maękwarupho g'ii-me byapfuta mu ęwegwa. ¹⁰ Kele Dimasu bę pakwaru mu haa tuębushia; kele iphe ke mgboko-a bę ka iya ree eme le Chileke. Nta-a bę o tuębuwaru jeshia Tesalonayika. Keresensu bę jeru Galeshiya. Tayitosu jee Dalumesha. ¹¹ Nta-a buwaa Luku kpoloko bę muę ya no. Ge gu le Maku swikwaru jiko me i -byaje kele mkpa iya dukwaru mu shii; g'o bya eyetajeru mu eka. ¹² Tikikosu bę mu ziru Efesosu. ¹³ Teke i byajeru; chitakwaru mu uwe-ukpo mu pho, mu haru l'ibe Kaposu le Tirowasu pho. L'i chitakwaru mu pho iphe, bukpo ekwo ono g'o ha; kekelele ke ndu ophu e gude akpo-aturu mee. ¹⁴ Aleęuzanda ophu akpuje uzu bę mekwaru mu ejo- iphe, ha shii. Oo Nnajiuphu bę a-pfukota iya ugwo iphe, o meru mu. ¹⁵ Kpakwaru iya l'aphara gubedua l'onwongu; l'o kwatakwaru kwachia ozi-a, anyi ezi-a uzo.

¹⁶ Edo mbu, mu vuchakpo uzo pfuru doo l'ulo-ikpe ono ta adukwa g'o ka mma l'oo onye lanu shi agba eyeru mu nu. Onyemonye tukoerupho buhaa mu. Ge Chileke jiko ta agukwaru iya yeru phe l'o bu iphe-eji, ephe mee ya. ¹⁷ Oo Nnajiuphu bę bu onye pfu-kube mu nu eyeru mu okpukpu ike; oo ya bu k'ophu mu e-zikota ozi ono g'o ha ge ndiphe mgburugburu numa-dzuru iya. O kwa iya pho bu onye nafutaru mu l'onu oduma. ¹⁸ O kwapho Nnajiuphu ono bę l'a-nafuta mu l'iphe, bukpo ejo-iphe mgburugburu kpo; dua mu gele gele je edobe l'eka o bu eze l'imigwe. G'ajaja buru nkiya jasu le tuutuutu le mimiimii. Nokwa g'o du.

Ekele, Pọlu gude kpochia ozi iya ishi

¹⁹ Keleru mu Pyirisuka ye Akwila me ndibe Onesiforosu. ²⁰ Erasutosu nokwa le Korentu. Tirofimosu bę mu hakwaru le Militosu; kele iphe eme iya. ²¹ Kukebekwa ehua byaadaa temanu l'o rwua l'udzumini. Yubulosu l'ekelekwangu ro. O nodu ekelekwangu pho mbu Pudensu ye Layinosu; yefua Kulodiya; mewaro unwunna anyi ndu ophu g'ephe ha.

²² Ge Nnajiuphu, bu Jizosu Kereshi dobekwa ngu ndzu-o. Chileke emeeru unu g'unu ha eze-iphe-oma. Nokwa g'o du.

Ēkwo-ozī, Pōlu Deru Nū Tayitōsu

¹ Ēkwo-ozī ọwa-a shi l'ẹka mube Pōlu, bụ onye ejeru Chileke ozi bya aburu onye-ishi-ozī Jizōsu Kéreshi. Chileke hōtaru mu bya ezia mu gẹ mu bya emee gẹ ndu Chileke hōtaru kabaa ya anōshi ike l'ẹka; mu emekwaapho g'ẹphe maru iphe, bụ ọkpobe-opfu kẹ Chileke; g'ẹphe atsuje iya ebvu lẹ ndzụ-a, anyi nọ-a; ² noo l'anyi ele ọnya ndzụ ojejoje. Ndzụ ojejoje ono bẹ Chileke, onye ta adzujedu ọka pfuhawaruro teme mgboko dū; sū lẹ ya a-nū anyi. ³ O be teke ọ gbaru; Chileke, bụ Onye-Ndzota anyi mee g'e shi l'ozī-oma iya maru ndzụ ono, o kweru ukwe iya ono. Ozi-oma iya ono bẹ o woru ye mu l'ẹka sū gẹ mu tōwashiaru iya ndiphe g'o doo pphẹ ọnya.

⁴ Mu nọdu ede ẹkwo-a anū ngu Tayitōsu. I bụ ọkpobe nwa mu; opfu lẹ mu lẹ ngu kwetarū iphe lanū!

Gẹ Chileke, bụ Nna; waa Kéreshi, bụ Jizōsu bya aburu Onye-Ndzota anyi meeru ngu eze-iphe-oma; mee g'ẹhu dū ngu guu.

Ozi Tayitōsu lẹ Kiritu

⁵ Iphe, mu gude haa ngu lẹ Kiritu bukwa g'i dozia iphe, phoduru nū; waa g'i hōta ndu a-buru ọgerenya Chiochi lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu gẹ mu pfuhawaru ngu ono. ⁶ G'onye ọgerenya Chiochi bukwaru onye a ta maduru ejo ẹka; onye alū nwanyī lanū; onye unwegirima iya wowaru onwophe ye Kéreshi l'ẹka; ophu ẹphe adudu gaphugaphugaphu; teme ophu ẹphe akpadu opfu. ⁷ L'onye-ishi Chiochi bufutajekwa onye uta adudu lẹ ndzụ iya; eshinu ọ bụ onye-ishi, eleta ozi Chileke ọnya. Onye abudu opfu-nkiya-anū-nkiya; ophu ọ budu onye obu-ọku; ophu ọ budu onye anguje mee g'ọ tsu iya atsutsu; onye te emedu ẹhuka; ophu ọonodujedu achọ urwu l'uzo, adudu ree. ⁸ Ọo g'ọ bụ-chiaru onye bụ ọ-kwa-ẹbyaa; onye maru l'iphe, dū ree bẹ dū ree; onye nweru egomunggo; onye pfuberekoto; bya adū nsọ; bya aburu onye esede onwiya. ⁹ Onye ono bufutaje onye nọ-shiru ike l'opfu ono, a maru l'ọ gbaru k'egude ẹka ono g'e ziru iya ya; g'ọo-dū ike gude ezi ọkpobe iphe ono, ozi ono dushia ndu ọzo obu ike; teme oogoshi ndu jikaru iphe, ozi ẹka o jeberu; ọzo kpọ-swehu pphẹ.

¹⁰ Kẹle ọ duru ndu dū igwerigwe, bụ ọkariaka; ndu epfu mkpokoro opfu gude aghota ndu ọzo l'ugho; kelekele kẹ ndu k'ono, e buje ubvū ono. ¹¹ G'a kpọ-bujeru opfu ye

egube ndu ono l'ōnu; keḷe ephe egudeje ezi iphe, ephe tege zidu gbaghashia unuphu l'ophu g'eeshi g'ephe erita urwu, apfuduru ọto. ¹² L'onye lanu ọ ndu Kiritu, bu onye ephe suru l'ọ bu onye agbaję eja sukwaru: "Ndu Kiritu shi ọ mbu buru atukporoko; ephe bu ejo anu-egbudu; ndu enyiru, iphe ka utso l'ōnu." ¹³ Iphe nwoke ono pfuru buru okpobe-opfu; ọo ya bu; bashijekwaru phe mba ike; g'ekweta phe aburu okpobe iya. ¹⁴ G'ephe ta angahę nchi l'akọ-iphę ndu Jiu; ọzoo ekemu, ndu jikaru okpobe-opfu turu l'onwophe. ¹⁵ Ndu obu guru iphoro be iphemiphe guru iphoro. Obenu ọ ndu merwushiru onwophe emerwushi; mbu ndu te ekwedu ke Kereshi; ta adudu iphe, 'abudu phe nsọ nsọ. Ori ri phe rwuhuru arwuhu; ophu ejo-iphe awajehedu phe obu mini. ¹⁶ Ephe anoduje epfu l'ōnu l'ephe maru Chileke; ọle ephe egudeje umere phe egoshi l'ephe ta amadu iya. Ephe du ashị bya aburu ndu ta ndu iphe ọ ndu nchi; bya buru ogalemkpa, adudu iphe, du ree, ephe dakafuru ememe.

2

Okpobe-opfu, eezi ezizi

¹ Obenu gubedua l'onwongu; g'iphe, iizi yeḷe okpobe-opfu, eezi ezizi dagbakwa. ² Zia unwoke ndu bu ogerenya g'iphe, ephe eme doje phe enya; g'ephe meje umere, egoshi l'ọ gbaru g'e yejeru phe ubvu; g'ephe sedeje onwophe; g'ekweta, ephe kwetaru ke Kereshi; me eye obu phe; me atanshi phe buru okpobe iya. ³ G'i karu unwanyi ogerenya kwapho g'ephe meje umere, egoshi ọ Chileke duru phe ọ nsọ; g'ephe ta abukwaru ndu asulasu; ophu ephe angunukajeshi mee; o chia g'ephe zije iphe, du ree. ⁴ Ọo ya bu; g'ephe eshi egube ono zua unwanyi ophu bukwadu nwepa g'iphe, ephe eme doje phe enya; ephe eyeje ji phe waa unwegirima phe obu. ⁵ Ephe enweru egomunggo; dobe onwophe oru; kwakobeje ulo phe; buru ndu obu oma; buru ndu anuru ji phe opfu; g'e te egude iswi ehuru phe pfubyishiahaa opfu ke Chileke epfubyishi.

⁶ Nokwapho g'ii-pfuru unwokorobya g'ephe sedeje onwophe. ⁷ G'ọ duhabe; gubedua l'onwongu l'a-buru onye e-letaje enya eme umere oma; l'iizije iphe, doru risaa; gbanwuje ehuru gude ire-lanu zije iya okpobe ezizi. ⁸ Pfuje opfu, nweru ishi; mbu opfu, aata avodu echi; g'ii-gude egube ono mee ndu epfuru ngu nu iphe-iphere; eshinu ephe taa maeduru ejo-iphe, ephe e-gude epfuru anyi.

⁹ Pfujeru ndu bu ohu g'ephe nujeru ndu gbaru phe nu opfu; g'iphemiphe, ephe eme jije ndu gbaru phe nu epho;

g'ephe ta awojeshi phe opfu; ¹⁰ ophu ephe ezikwa iphuru. Oo g'ephe goshije l'ephe bu ndu gbaru ke g'e gude ire phe eka okpobe egude l'iphemiphe. Oo ya bu; g'ephe egudekota umere phe g'o ha kutsee iphe, eezi ezizi ke Chileke, bu iya bu Onye-Ndzota anyi ono.

¹¹ Noo le Chileke goshiwaru eze-iphe-oma iya, o gude adzo onyemoneye. ¹² Eze-iphe-oma ophu ezi anyi g'anyi e-shi haa anodu ndzu, ubvu Chileke adudu; me g'anyi e-shi haa egu ejo-iphe ke mgboko-a; buru ndu esedeje onwanyi; ndu pfuberekoto; waa ndu eyejeru Chileke ubvu le mgboko-a.

¹³ Anyi noakwa kwaberu mboku ehutu-utso ono, bu iphe, anyi ele enya iya ono. Oo mboku ono e-goshi odu-biribiri ke Okalibe Chileke ono, bu Onye-Ndzota anyi, bu iya bu Jizosu Kereshi. ¹⁴ Onye woru onwiya nu l'iswi ehutu anyi g'oo-shi egube ono gbata anyi l'eka iphe-eji; waa g'o saa obu anyi g'anyi buru nkiya; mee anyi ndibe iya; ndu eme oma anoduje ehe ihee.

¹⁵ Su-a; tuko iphe ono pfushije; gude iya kasaa nemadzu nchi; gudekwa iya pho goshije nemadzu eka o mesweru; gude iya duphuta iya azu. G'o to dukwa onye a-su l'oto dudu iphe, i bu.

3

Umere, gbaru ndu ke Kereshi

¹ Nyatajeru ndiphe g'ephe noduje ndu-ishi waa ndu-mbekee l'eka; meje iphe, ephe suru g'e meje; g'ephe buru ndu doziru onwophe k'eje iphe, bukpo ozi, geru asa.

² G'o to dukwa onye ephe e-pfujeru ejo opfu; g'ephe ta aswojekwa uswo; g'ephe buchiaru ndu du agu; ephe emejeru onyemoneye odo. ³ L'anyibedua l'onwanyi dukwaru teke anyi shi buru ndu eswe; buru ndu ta adudu onye ephe anuru opfu; ndu e dusweru uzo ke Kereshi; ndu shi buru ohu egu ejo-iphe, anoduje agugbaa nemadzu me ohu ekpiri iphe, dugbaa iche iche. Iphe, anyi shi eshibeje ite iya mboku-mboku buerupho ejo oriri waa enya-pfurupfuru; anyibe ndu shi du ndu ozo ash; teme nemadzu ibe anyi dukwapho anyi ash.

⁴ O be teke Chileke, bu Onye-Ndzota anyi goshiru anyi obu omaa ya waa g'o yeberu anyi obu;

⁵ o dzota anyi; ophu o bukwa ke l'oo iphe, anyi gude eme oma meta; obenu l'ohu buerupho obu-imemini, o phuru anyi be o gude dzota anyi. Adzota ono shi l'asasa, o saru obu anyi ge Unme-du-Nso mee anyi g'anyi buru ndu a nwuphuru azu; mekwaapho ndzu anyi g'o buru ndu ophu.

⁶ Chileke kwatakporu shi l'eka Jizosu, bu Onye-Ndzota anyi; nu anyi Unme-du-Nso ono mebyikpo anunu; ⁷ g'anyi buru ndu o

gude eze-iphe-oma iya gua lẹ ndu p̄fuberekoto l'ip̄hu iya; waa ndu e-keta ndz̄u ojejoje, b̄u ip̄he, anyi ele ɛnya iya. ⁸ Op̄fu-a b̄u op̄fu, p̄furu ɔto.

Ip̄he, mu eme ḡɛ mu kar̄u ngu b̄u g'i p̄fua ya p̄fushia ya ike ḡɛ ndu kwewaru l'oo Chileke b̄u Nnajiup̄hu p̄h̄e eletaj̄e ɛnya yeru ɛhu l'eme ip̄he, d̄u ree. Ip̄he-a buk̄ota ip̄he, geru asa ɔkpobe egege bya ab̄uru ip̄he, a-kwo nemadz̄u. ⁹ Ōle-a; zehuru nt̄umego, enwed̄u ishi; zehuru at̄u ɛgo ndz̄ep̄fu ndz̄ep̄fu ɛpha, shi lẹ ndiche; m̄ɛ aswo ɔswo; m̄ɛkpoo aba mba k'ip̄he shi l'ekemu. At̄u ɛgube ɛgo ono buk̄ota ip̄he, ad̄udu ip̄he, ɔ b̄u; t̄eme ɔphu urwu ad̄udu iya. ¹⁰ Ḡɛ ḡu l'onye ebukataj̄e ɔgbo lẹ Ch̄iochi ta ad̄ukwa ip̄he, unu e-megbaj̄ekwadu m̄ɛ i -nmawaru iya ɔkwa iya ugbo lan̄u; ɔzoo ugbo ɛbo; ɔphu o kwedu. ¹¹ Makwar̄u l'ɛgube onye ono b̄ɛ ɔriri iya gbaj̄oshihuwaru agbaj̄oshihu; ɔ n̄odu emewaa ip̄he-ɛji bya amaru nno l'ime obu iya.

Ip̄he, Tayitōsu e-meje

¹² Mu -ziɛpho At̄emasu; ɔzoo Tikik̄osu; ɔ bya ibe ngu; kukebekwa ɛhu byap̄futa mu lẹ N̄ikopolisu ɛgwegwa; k̄ele ɔo l'ɛka ono b̄ɛ mu t̄uru ɔnu an̄odu l'udzumini-a, aabya abah̄u-a. ¹³ Dufu Zinasu ɔphu b̄u onye l̄oya; waa Ap̄olosu g'ɛp̄he t̄ugbua ije p̄h̄e. N̄ukwa p̄h̄e ip̄he-ije g'ɔ t̄o d̄u ip̄he, ad̄uru p̄h̄e ɔko. ¹⁴ Mee g'unwunna anyi nw̄ua g'ɛp̄he e-shije gude akanya ip̄he, d̄u ree, ɛp̄he ese dzoje ndu ɔzo lẹ mkpa, kpar̄u p̄h̄e n̄u. ɛp̄he 'emedu ɛgube ono g'ɛp̄he makwar̄u l'akanya p̄h̄e ta ad̄udu ip̄he, ɔ b̄u.

¹⁵ Ip̄he, b̄u ndu mu l'ɛp̄he n̄o l'ɛka-a l'ekele ngu. Kelechaa ndu yeru anyi obu; ndu anyi l'ɛp̄he t̄ukoru kweta k̄ɛ Nnajiup̄hu. Ḡɛ Chileke meeru unu eze-ip̄he-oma g'unu ha. Nokwa g'ɔ d̄u.

Ekwo-ozì, Pòlu Deru Nù Fayilimõnu

¹ Oo mbèdua, bụ Pòlu ono, e gude k'iswi ẹhu Kéreshi Jizòsu tụa mkpòro ono bẹ mu lẹ nwanna anyi, bụ Timoti gba mgba ede ẹkwo-ozì-a. Onye anyi edekpoo ya anụ bụ gube onye ono, anyi yeru obu, bụ Fayilimõnu, anyi lẹ ngu tukuroru ejeru Kéreshi ozi ono. ² Anyi edekwa iya pho anụ gu lẹ Apfiya, bụ nwune anyi kẹ nwanyị yee Akiposu, onye anyi l'iya tukuroru alwu ogu ẹhu Kéreshi; bya edekwa iya pho anụ iphe, bụ Chiochi ono, edzukobeje l'ulo ngu ono.

³ Gẹ Chileke, bụ Nna anyi yee Nnajiuphu, bụ Jizòsu Kéreshi meeru unu eze-iphe-oma; mekwaapho g'unu buru guu.

Pòlu l'ekele Chileke ekele ẹhu Fayilimõnu

⁴ Mu anọduje ekele Chileke ono, mu ejeru ozi ono ekele iphe, bukpuo tekenteke, mu epfu anụ iya l'iswi ẹhu ngu. ⁵ Noo lẹ mu anụ l'i yekotaru ndu-nsọ obu g'ephe ha; bya anukwapho g'i nọ-shiberu ike l'eka Nnajiuphu, bụ Jizòsu. ⁶ Iphe, mu anọduje epfu anụ Chileke bụ g'o mee g'i gude ekweta ono, i kwetarụ ono mee gẹ gu lẹ ndu ozo tugba buru nanụ okpobe aburu; mbụ iphe, bukpuo ndu ono, woru onwophe ye Nnajiuphu, bụ Kéreshi l'eka ono. Oo ya bụ; g'unu eshikwanụ nno nọdu akabaa amarweta iphemiphe, bụ iphe, bukotakpoo iphe-oma, gbaru anyi l'ememe k'ophu aa-nọdu akwabẹ Kéreshi ùbvù. ⁷ Sụ-a; nwanna mu; obu ono, i yeru ndu-nsọ ono bẹ bukwa iya bẹ kakota eme g'ẹhu tsọo mu uto. O mekwarupho obu ka mu eshihu ike. O buru iphe, kparụ iya nù bụ l'ọo n-yemobu ono, i yeru ndu kẹ Chileke ono meru obu ka phẹ eguzeta.

Pòlu arwo Fayilimõnu kẹ ẹhu Onesimosu

⁸ Oo ya bụ lẹ-a; a makwaru-a l'ọo gbaru gẹ mu gege anọduje l'eka Kéreshi pfugbuje g'onu ha mu; gude kajeru ngu iphe, gbaru ngu l'ememe; ⁹ ole o nupho n-yemobu ono kpanurupho iphe, mu a-nodunupho arwochia ngu arworwo. O kwa mbèdua, bụ Pòlu, bụwaa nwoke ogerenya bya abukwarupho onye nọru Kéreshi mkpòro nta-a bẹ l'arwo ngu nù obu. ¹⁰ Arworwo ono, mu arwo ngu ono bukwa kẹ ẹhu nwa mu, bụ Onesimosu; bụ nwa mu nwuru nta-a, mu nọ mkpòro-a. ¹¹ Lẹ mbụ bẹ o shi buru ngu 'ogalemkpa nemadzụ; obenu lẹ nta-a bẹ obawaru mu lẹ ngu lẹ mkpa.

¹² Nta-a bẹ mu edufuakwa ya g'ọ lwaphuta azu l'ibe ngu. Yẹbedua ono bukpokwa onye du mu l'obu shingushingu kpo. ¹³ Mu shikwa ria le mu a-ha iya ge mu l'iya nodu l'eka-a k'ophu oo-nodu emeru mu iphe, i gege anodu emeru mu le mkporo-a, mu no; opfu le mu ezi ozi-oma Chileke-a. ¹⁴ Obenu l'o to du iphe, mu eme l'ebe abu le mu pfuadaru ngu iya; g'ọ to du g'ọ bu l'e guderu ngu egude i nodu eme iya. G'ọ buchiaru iphe, i turu obu ngu onyo eme.

¹⁵ Mu -jeshia epfufu; mu asu l'o gbẹ du g'agbafu, o gbafuru l'ibe ngu ke nwa teke ono bu ge gu l'iya emechaa buwaruro jasu. ¹⁶ A makwaru-a l'o bu ohu; ole o to buziakwa ohu nta-a; o kaakwa ohu mma. Nta-a bẹ o buwaa nwanna anyi, anyi yeru obu; kekelele ke mbedua. Gubedua l'a-kakwa iya nu eye obu; eshinu o bu ohu ngu; bya abukwarupho onye yee Nnajiuphu tugbawaru buru nanu.

¹⁷ Mbua; o -burupho l'i guru mu-a l'onye gu l'iya tukoru ejeru Kereshi ozi; nata iya okpobe anata g'i gege anata mu ome oo mu byaru. ¹⁸ O -buru l'o nweru iphe, du eji, o meru ngu; o -bu l'o nweru ugwo, o ji ngu; toko iya bo mu. ¹⁹ Oo mbedua l'a-pfu ngu iphe obu, o ji ngu ugwo iya obu. O kwa mbedua, bu Polu be gude eka mu dee iphe-a lekwo. Mu te ejekwaru ngu ro epfuru l'i bu onye ugwo mu; mbu l'i ji mu ugwo ndzu ngu l'ophu. ²⁰ Su-a; nwanna mu; iphe, mu epfu opfu iya; jiko bu g'i yeru mu eka-o; eshinu anyi tukoru buru ndu kweru ke Nnajiuphu; g'i meero g'obu guzeta mu; eshinu anyi le Kereshi tukoru tugba buru nanu.

²¹ Iphe, mu gude mu nodu ederu ngu ekwo-ozia bukwa le mu maru l'ii-meru mu-a iphe, mu suru g'i mee; mbu mee ya meru etsutsu iya ye iya. ²² Ozo, mu e-pfufu-a bu g'i kwakoberu mu eka mu a-nodu me mu -bya. Le mu arikwa le Chileke e-mekwaru-a unu iphe ono, unu shihawaa pfutaru iya opfu iya ono; oo-mekwaa ge mu bya k'ophu anyi l'unu a-huma.

Ekele, Polu gude akpo-chi ozi-a ishi

²³ Epafurasu l'ekelekwu ngu ro-o. Mu l'iya be tukokwaru nodu mkporo l'eka-a l'opfu ehuru Kereshi Jizosu. ²⁴ Epe nodu ekelekwu ngu pho; mbu Maku yee Arisutakosu me Dimasu me Luku. Ndu ono be mu l'ephe tukoru nodu l'eka-a ejeru Chileke ozi.

²⁵ Ge Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi mejeru unu eze-iphe-oma. Nokwa g'ọ du.

Ekwo-ozi, E Deru Nụ Ndu Hiburu

Opfu, Chileke shi l'onu Nwa iya epfu

¹ Lẹ teke k'azụ bẹ Chileke shi l'onu ndu mpfuchiru iya pfuru nụ ndiche anyi phẹ ugbo olemole l'uzo, dughbaa iche iche. ² O be lẹ nta, bụwaa ikpazụ-a; ọ bụru onye bụ Nwa iya bẹ o gude pfuru nụ anyi. Ọ bụru l'ẹka Nwa iya ono bẹ ọ gbẹ mee mgboko mgburugburu; teme ọ hotakwa iya phọ sụ l'oo ya bẹ iphemiphe kuru ishi l'ẹka. ³ Nwa ono egbu nwịnwii; shi egube ono egoshi l'o nọepfo gẹ Chileke egbu nwịnwii bụ ono; teme ọ bụerupho gẹ Chileke dụ bụ g'ọ dukota kpamu. Opfu, Nwa iya ono pfuru ereshi ire ike. Ọ bụru ire ono, oore ono bẹ o gude gudeshia mgboko mgburugburu. Ọ safuchaaru ndiphe iphe-ẹji phẹ; ọ gbeshi je anọdu anọo l'imigwe l'ekutara Chileke, bụ iya bụ onye ono, kakọta ike.

Nwa ono ka ojozi-imigwe

⁴ Nwa ono bẹ Chileke meru; ọ nyibekota unwu-ojozi-imigwe; ọ bụkwarupho egube ono bụ g'ẹpha, Chileke guru iya dangokwarupho ẹpha k'unwu-ojozi-imigwe. ⁵ Lẹ-a; ? bụ ojozi-imigwe ole bẹ Chileke sụjeru:

“Oo ngu bụ Nwa mu nwoke.

E -shi ntanụ-a bẹ mu
bụwaa Nna ngu.”

Ozo bụru:

“Mu a-buru iya Nna;
l'oo-buru mu Nwa.”

⁶ Tẹmanu kwaphọ teke Chileke dubataru Nwa iya ono, bụ ọkpara iya ono lẹ mgboko bẹ ọ sụru:

“G'iphe, bụkpoo
unwu-ojozi-imigwe
kẹ Chileke l'opfu
bakotakwaru iya ẹja.”

⁷ A bya l'ẹka k'unwu-ojozi-imigwe; ọ bụru iphe, Chileke pfuru bụ:

“O meru
unwu-ojozi-imigwe
iya ẹphe bụru pherephere;
bya emee ndu-ozi iya
ẹphe bụru ọku,
enwu phoophoophoo.”

⁸ A byakwanụ lẹ kẹ Nwa Chileke ọbu ọ sụ:

“Aba-eze ngu gube
 Chileke a-nọ ojejeje.
 O buru apfubekoto
 a-buru mgboro-onye-eze,
 ii-gude buru eze obu.

⁹ Iphe, pfuru oto du ngu ree;
 iphe,
 apfuduru-oto dukwanu
 ngu ashị.

Noo g'o gude Chileke ono,
 bu Chileke ngu ono hota ngu;
 bya akwabe ngu ubvu;
 mee ehu nodu atsọ
 ngu utso;
 ubvu me ehu-utso
 ophu kwata ka ke ndu
 unu l'ephe gba nanu shii.”

¹⁰ Ozo buru;
 “E -shikpoo le mbu bu
 gube Nnajiuphu
 meru ali mee iphe,
 no iya nu;
 teme o buru ngu gude
 eka ngu mee igwe;
 bya emee iphemiphe,
 no iya nu.

¹¹ Iphemiphe ono e-mechaa
 mebyishihukota;
 obenu le gubedua
 l'a-du gi du.

Iphemiphe ono
 e-mechakwaa kashihu
 g'uwe.
¹² L'iiyakobe phe g'a
 pyakoberu ukpo;
 woru phe gbanwee
 g'a gbanweru uwe.

Obenu le gubedua
 buepho onye i bu be
 i bu;
 I nowaa gi-nodu
 jasụ le tuutuutu
 le mijimiimii.”*

¹³ Too ?bu ojozi-imigwe ole be Chileke sụjeru:
 “Nodu mu l'ekutara

* 1:12 1:10-12 Gūnaa Ebvụ 102:25-27.

jasu teke mu
 e-me ndu ohogu ngu
 g'ephe buru iphe,
 ii-zopyabe l'okpa?†”

¹⁴ Su-a; ?bu gunu be unwu-ojozi-imigwe bukpo? Ephe tukoru buru unwu-ojozi, a taa humadu l'enya, ejegbaaru Chileke ozi; bya aburu ndu Chileke yeru g'ephe bya eyeru ndu oo-mechaa dzota aka.

2

Ndzota, paru aka

¹ Noo go gude anyi jee eyefutaru ehuru l'opfu ono, anyi numaru onoya; g'anyi ta akponyaa gee gee kpofu. ² Kele o -buru l'ozi ono, unwu-ojozi-imigwe zihawaru onoya be meru g'a maru l'opfu Chileke ono ere ire; k'ophu ndu jikaru iya nu yele ndu jikaru eme iphe, Chileke pfuru be o gwaru ochi, bu iphe, gbaru phe nu; ³ ?denu g'anyi e-shi nahu me o -buru l'anyi weru eze ndzota ono gbeglegbegele, bu ophu Nnajiuphu vuhawaa uzo pfua opfu iya; ndu numaru iya nu byakwanu bya emee g'anyi maru l'o bu eviya. ⁴ Chileke l'onwiya goshikwapho l'o bu eviya teke ono, o gude ike iya meshia iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri bya eworu iphe-oma, shigbaa Unme-du-Nso l'eka keshikwaarupho ndu kweru nkiya g'o du iya g'o kee ya ono.

Jizosu egoshi uzo ndzota

⁵ L'o to bukwa unwu-ojozi-imigwe be Chileke meru g'ephe buru ishi le mgboko ono, e-mechaa bya nu ono, bu iya bu mgboko ono, anyi epfu opfu iya ono. ⁶ L'o chia iphe, Chileke meru bunua g'e pfuru l'ekwo-opfu iya su:

“Gube Chileke;

?bu gunu be nemadzu

bu ke gi ri-vuje iya?

?Bu gunu b'o bu ke

gi letaje iya enya?

⁷ I meru iya o ka

unwu-ojozi-imigwe

olwali;

noo odu nwanshi;

bya eworu

ogbu-nwiiwii yele

okwabe ubvu gude

kpube iya okpu-eze;

⁸ bya emee ya o

† 1:13 1:13 Gunaa Ebu 110:1.

nongokota iphemiphe,
i meru ememe.”*

Eshinu o meru iphemiphe nōdu iya l'ẹka; b̄na iya b̄ l'ọ tọ dudu g'ọ ka mma l'ọo iphe lanu, ọ ḡufuru. Obenu lẹ nta-a bẹ e teke ahumadu g'ọ shiru buru ishi iphemiphe. ⁹ Ọ chia Jizosu bẹ anyi humaru g'e meru iya ọ ka unwu-ojozi-imigwe olwali nọo ọdu nwanshii; onye e kpuberu okpu-eze, du biribiri yele okwabe ubvu k'ophu o shi l'eze-iphe-oma ophu Chileke eme nwuhu-chiru onyemoneye. ¹⁰ Ọ buleru-a yebedua, bu Chileke, iphemiphe shi l'ẹka teme ọ buru iya nwe iphemiphe bẹ ọ gbaru l'eshi l'iphe-ehuka, onyendzota ono jeru dzugbua oke l'ehu iya; shi nno mee ndu du igwerigwe g'ephe buru ndu egbu nw̄inwii.

¹¹ Lẹ yebedua ono, bu Jizosu ono, emeje gẹ nemadzu duebe ree l'iphe Chileke onoya; me ndu obu, o meru g'ephe duebe ree obu tukokwaru shi lẹ nna lanu ono. Noo g'ọ gude ophu iphere adujedu iya eku phe unwunna iya. ¹² L'ọ sukwaru:

“Mu e-me g'unwunna
mu maru ngu;
mu a-nodu l'edzudzu-oha
ḡa ebvu jaa ngu ajaja.”†

¹³ Bya asukwapho: “Ọo ya bẹ mu a-dakobe.” Sukwapho; “Wakwa mu nọ l'ẹka-a mu l'unwegirima ono, Chileke chiru nu mu ono.”

¹⁴ Eshinu unwegirima onoya bugbaa nemadzu, furu ẹka fua okpa bẹ ọ gbeshierupho bya aburu nemadzu g'ephe bu. Iphe, o gude mee nno bu g'oo-shi l'anwuhu, ọ nwuhuru mebyia ike onye ono, bu iya bẹ anwuhu gude ere ire; onye ono bu Obutuswe. ¹⁵ Ọo ya bu; o shi l'anwuhu ono, ọ nwuhuru ono tọo phe l'egbu; mbu ndu ono, shi eshinu ephe futaru l'eliphe nodu buru ohu ono; opfu l'ephe atsu ebvu anwuhu. ¹⁶ Lẹ-a; ophu doru enya bu l'ọ tọ budu unwu-ojozi-imigwe bẹ ọ byaru g'ọ yeru ẹka; ọo oshilokpa Ebirhamu phe. ¹⁷ Noo g'ọ gude ọ buru iphe, rwuberu iya erwube l'ọ byafutaje bya aburu nemadzu g'unwunna iya bu l'uzo iphemiphe. Ọo ya bu g'oo-shi egube ono buru phe onye-ishi uke ke Chileke; buru onye obu-imemini; bukwarupho onye e gude ire iya ẹka l'iphemiphe, oomeru Chileke; g'ee-shi egube ono gẹ Chileke aguaru ndiphe nvu l'iphe-aji phe g'ọ ha. ¹⁸ Yebedua l'onwiya jewaru iphe-ehuka; teme ohtama byapfutakwaa ya pho. Noo g'ọ gude ọ nodu aduje ike yeru ndu ohtama byapfutaru ẹka nta.

* 2:8 2:8 Gūnaa Ebvu 8:4-6. † 2:12 2:12 Gūnaa Ebvu 22:22.

3

Jizosu kakwapho Mosisu

¹ Oo ya bu le-a; unwunna mu, du nsọ, bu ndu a gbekwapho l'imigwe kua; unu rijekponaa oriri ke Jizosu ono, bu onye-ishi-ozu; waa onye-ishi uke Chileke me a - bya l'iphe ono, anyi suru l'o bu okpobe-opfu ono. ² Le yebedua goshiekwarupho Chileke ono, hotaru iya g'o buru onye-ishi uke iya ono le ya bu onye o gude ire iya aka; egube e gudekwapho ire Mosisu aka l'ozu, o jeru ndu onu-ulo iya. ³ Ole o gbakwaru g'a ka aja Jizosu ajaja eme le Mosisu; mbu egube ono aakaje akwabe onye kpuru ulo ubvu; eme l'ulo obu l'onwiya ono. ⁴ A makwaru-a l'o to dudu ulo, abudu nemadzu kpuru iya; obenu l'oo Chileke bu onye mekwanuru iphemiphe. ⁵ Su-a; Mosisu bukwapho onye-ozu kpu. O goshiru Chileke le ya gbaru g'e gude ire iya aka l'ozu, o jeru ndu Izurelu l'ophu, bu ndu onu-ulo Chileke. O buru iya goshiru iphe, Chileke mechaaru mee l'iphu. ⁶ A byakwanu le Kereshi; o buru Nwa, eleta ulo Nna iya enya. Nna iya ono bu Chileke. O goshikwapho Chileke l'o gude ire iya aka. O buru anyi bu onu-ulo Nna iya obu me o -buru l'okpoma shihuru anyi ike; anyi dobe obu l'iphe ono, anyi ele enya iya ono.

Chileke e-me ge ndu nkiya tuta unme

⁷ Unme-du-Nso pfukwaru su:

"Teke unu numaru olu

iya ntanu-a;

⁸ unu ta akpo-chikwa

obu unu

ge ndiche unu phe shi

kpochia ya

teke ono ephe kwefuru

iya ike l'echiegu;

teke ono,

ephe shi anoduje ahụ

mu ama onoya.

⁹ O buru l'aka ono be

ndiche unu phe

noru hua mu ama;

bya adalekwaa mu

pho adale;

l'aka ephe

humakwaru-a iphe,

mu meru l'ime

ukporo apha labo.

¹⁰ O buru iphe ono meru

g'o gude ọgbo teke
 ono mee ẹhu ghua
 mu eghu mu sù:

'Ndu-a bẹ egomunggo phẹ
 jephuhuakwaru
 ejephuhu;
 ọphu ẹphe amadụ iphe,
 mu sùru g'e meje.'

11 Ọ bụru iya bụ l'ẹphe
 akpatsu oke-ẹhu-eghu mu;
 mu ria angù sù: 'Ẹphe
 ta abyadụ anọdu
 l'ọkpoku mu.' **

12 Ọo ya bụ; ụnwunna mu; unu kwabekwaru onwunu ẹnya g'ọ tọ dụ onye ẹjo ọkpoma a-dụ l'echilabọ unu; ọphu ọ dụ onye a-buru onye te ekwetajẹdu iphe, Chileke epfu; shi nno haa etsoru Chileke ono, bụ ọphu dzụ ndzụ ono. 13 Ọ chia iphe, unu a-nọdu eme bụ g'unu pfushijeru nwibe unu opfu ike mbọku-mbọku, a gbeshikpowaru kua "Ntanua" g'ẹphe haa iphe-ẹji g'ọ tọ dụ onye iphe-ẹji e-dephu. 14 L'anyi tükokwaru bụru ndu ẹphe lẹ Kéreshi tükoru gbarụ mgba l'iphe nkiya mẹ ọ -buru l'anyi pfu-shikpọerupho ike l'iphe ono, anyi shi lẹ mbụ dobe ọkpoma ono jasù l'ikpazù.

15 Eshinu e deru sù:
 "Teke unu nūmaru olu
 Chileke ntanu ọwa;
 unu ta akpọ-chikwa
 obu unu
 gẹ ndiche unu phẹ
 shi kpọ-chia ya
 teke ono,
 ẹphe kwefuru iya
 ike ono.†"

16 ? Bụ ndu ole bẹ nūmabebecharu olu Chileke ono bya ekwefukwaru iya phọ ike? ? Tọ bụedu ndu ono, Mósisu dufutaru l'alị Ijiputu onoya? 17 ? Bụ ndu ole bẹ kpatsukpọerupho Chileke ẹhu eghu ụkporo apha labọ? ? Tọbudu ndu meru iphe-ẹji; e mechaa odzu phẹ daka l'echiegu? 18 ? Bụ ndu ole bẹ o riru angù sù l'ẹphe ta abyadụ anọdu l'ọkpoku iya-a? Tọbudu ndu ono, ekwedu eme iphe, o pfuru onoya. 19 Ọ n'iya bụ l'anyi hūmawaru l'o to kwedu g'ẹphe nọdu l'ọkpoku iya kẹle ẹphe te ekwedu mee g'o pfuru.

* 3:11 3:11 Gūnaa Ebvú 95:7-11. † 3:15 3:15 Gūnaa Ebvú 95:7.

4

¹ Ọo ya bụ ị-a; l'eshinu Chileke kwewaru anyi ukwephe l'anyi a-bata l'ọkpoku iya; ọ ndzụ guje anyi g'anyi kwabẹ ọnya g'ọ tọ dụ onye aa-sụ l'o metaru iphe, e-me g'oto rwu ẹka ono. ² Kẹle ọ kwaphọ ọ ndiche ono, Mósísu edu ọzo l'echiẹgu ono nūmaru ozi-oma ono bụ g'anyịbedua nūmaru iya nta-a. Obenu l'opfu ono, ẹphe nūmaru onoya ta adudu urwu, ọ barụ phẹ; kẹle ẹphe nūmachaaru ukwephe, Chileke kweru bya emee g'ẹphe ta anūmaduru iya. ³ L'ọ bụekwapho anyịbe ndu nūmaru ozi Chileke ono - kweta; anyi anọdu l'ọkpoku iya. L'o pfulakwaru sụ:

“Ẹphe kpatsuru
oke-ẹhu-eghu mu;
mu ria angụ sụ:
‘Ẹphe ta abyadụ anọdu
l'ọkpoku mu.*’ ”

O pfula ya ẹgube ono l'ẹka ozi iya gbekwa bvhawaro e - shi teke o meru mgboko. ⁴ L'ọ dukwaru ẹka e deru pfukuta mbọku k'ẹsaa sụ: “O be ịe mbọku k'ẹsaa; Chileke tuta unme iphemiphe, o meru.” ⁵ Ọle o pfukwarupho l'ẹka lanu ono sụ: “Ẹphe ta abyadụ abata l'ọkpoku mu.” ⁶ Sụ-a; ọ dukwarua ndu a-nọdu iya nū; obenu ịe ndu ono, vuru ọzo nūma ozi-oma ono ta abahuduru l'ẹka ono; kẹle ẹphe kwefuru ike. ⁷ Noo g'ọ gude Chileke gbeshikwa bya eworu mbọku ọzo dobe, bụ iya bụ “Ntanu-a.” A bya anọkpokwaro ọdu shii g'abahu ono rwuhuchaaru; tẹme Chileke shi l'ọnu onye eze phẹ teke k'ichee, bụ Dévidi pfula opfu iya l'ẹka ono, e pfuhawaru l'ọ sụru:

“Teke unu nūmaru olu
iya ntanu-a;
unu ta akpo-chikwa
obu unu.”†

⁸ Kẹle ọme Jioshuwa meru ẹphe tuta unme ọbu; mẹ e tege epfuhẹkwa k'edobe mbọku ọzo. ⁹ Ọo ya bụ ịe teke ndu kẹ Chileke a-tuta unme ọbu abyakwadu abyabya. ¹⁰ Onyemonye, yele Chileke nọ atuta unme bẹ ta aduedu ozi, oojekwadụ; ẹgube ono, Chileke eje ozi nkiya ono. ¹¹ Ọo ya bụ; g'anyi kukebe ẹhu nọdu l'ọkpoku iya ono; a -nonye ọ duru onye ekwefu ike g'ẹphebedua.

¹² L'opfu Chileke dzukwa ndzụ bya ere ire. Ọ kakwa ogu-echi, atsụ akpatiphu labọ atsụ nkọ; k'ọphu ọosujaje nemadzụ sụ-rwua mgbaka ọkpụ yee ọmi iya; mbụ sụ-rwuchaa ẹka obu nemadzụ nọ; uche iya nọdu iya. Ọovofutajechaa iphe, nemadzụ ari mękpoo ọ nemadzụ

* 4:3 4:3 Gūnaa Ebvū 95:11. † 4:7 4:7 Gūnaa Ebvū 95:7.

gbaru l'ime obu iya. ¹³ Ophu o dudu iphe, no le mgboko, duru ophu Chileke ahumaduru. Iphemiphe, no le mgboko gbakaota oto dabyiru l'ebederabadara l'iphu Chileke. O buru Chileke ono bu onye anyi pfulutaje l'iphu iya kokota iphe, anyi meru.

Jizosu bu Okalibe ishi uke Chileke

¹⁴ Noo ya bu; unu g'anyi kwata gudeshia iphe ono, anyi suru l'o bu okpobe-opfu ono ike; kele anyi nweru Okalibe ishi uke Chileke; onye tukoru igwe l'ophu ghakota je anoduro l'imigwe aka Chileke l'onwiya no. Onye ono bu Jizosu, Nwa ke Chileke. ¹⁵ Okalibe ishi uke Chileke ono, anyi nweru onoya ta abukwa egube onye ata amajeduru aka anyi du arwuhu.

Onye anyi nweru bukwa onye ohtutama, du iche iche byapfutawaru g'oo byapfutaje anyi ono; ophu o meduru iphe-eji. ¹⁶ Oo ya bu; g'obu shihu anyi ike g'anyi jerwua abaeze eze-iphe-oma ono; k'ophu a-phuru anyi obu-imemini; l'eemeeru anyi eze-iphe-oma yejeru anyi aka le mkpa.

5

¹ L'iphe, bukpuo onye-ishi uke Chileke g'ephe hakpuo be bukwa ndiphe edzukobeje shi l'echilabo phe hota iya woru iya mee onye a-no-chijeru oha l'iphu Chileke; nuje Chileke iphe, ndiphe nuru iya; gwejekwarupho Chileke ngweja k'iphe-eji phe. ² Yebedua ejije obu oyi; etso ndu eshiswe uzo; opfu l'ephe bu ndu amadu iphe; eshinu yebedua l'onwiya bukwapho onye ahajekwarupho du arwuhu. ³ Eshi ophu yebedua bukwapho onye emesweje nu be o gwefutajenurupho Chileke ngweja k'iphe-eji ophu yebedua l'onwiya meru; ye ophu oha meru. ⁴ Iphe ozo bu; l'o to dukwa onye agbeshije hota onwiya kwabe ubvu-a. Oo onye Chileke l'onwiya hotaru abujeru iya, bu iya bu g'o hotaru Eronu le teke ndiche.

⁵ Nokwapho g'o to budu Kereshi gbeshierupho; kwabe onwiya ubvu k'eme onwiya onye-ishi uke Chileke. O Chileke be suru iya:

"Oo ngu bu Nwa mu
nwoke.

E-shi ntanu-a be mu
bukwaa Nna ngu."*

⁶ O byakwa epfu-a l'eka ozo su:

"I bu onye uke Chileke
jasu le tuutuutuu
le mijimiimii;

* 5:5 5:5 Gunaa Ebvu 2:7.

gę Melikizedeku bų iya.”†

⁷ Teke Jizosu bu l'eliphe ọwanawa bę o shi anọduje akwa ẹkwa akwashị ẹnya-mini g'ọo-dzọta iya g'ọ tọ nwụhu. O pfua nno; Chileke numa olu iya; eshi ọphu ọ bu onye ewodaję onwiya alị kwabę Chileke ụbvù. ⁸ Sụ-a; a makwaru-a l'ọ bų Nwa kę Chileke; ọle ọo iphe-ẹhuka, o jekotaru bę o gude nwuta iphe, eme iphe, Chileke suru g'e meje bų. ⁹ Ọ buru g'ọ tukoadaru gę Chileke tumberu meebekota bę ọ byaru aburu onye adzotaje iphe, bų ndu eme iphe, o pfuru; dobe jasụ l'ojejoje. ¹⁰ Ọ buru Chileke kuru iya mee ya onye-ishi-uke jasụ lę tuutuutuu lę mimiimii gę Melikizedeku bų iya.

Anma ọkwa g'a ta ala azu

¹¹ Ọ duru igwerigwe iphe, anyi gege epfu phota iphe ọwanawa; ọle ọotsu l'ẹhu g'ee-shi kọoru iya unu; kęle iphe te edojeedu unu ẹnya ẹgwegwa. ¹² Ọle e -pfujekpọo ya epfupfu nta-a bę ọ gbaakwaru g'unu gege abụwaru ndu ezi ndu ọzo iphe; obenu l'unu gbę bya aburu ndu gbaru g'aanodu ezi unu iphe, gbaru g'unu vuru ụzo maru iya l'opfu Chileke. Unu bya aburu ndu angukwadu ẹra; l'unubę ndu gege anodu eriwaa nri. ¹³ Onye angukwadu ẹra bų nwaswa bę ọ bų. Opfu k'apfubekoto teke edodu iya ẹnya. ¹⁴ Obenu lę nri bų kę ndu bụwaa ọgerenya; ndu a zụwaru azuzu ẹphe mawaru iphe k'ọphu bų: ẹphe -lee iphe ẹnya; ẹphe a-makaharu ?ọ dų ree tọ ọ dų eji.

6

¹ Eshinu ọ dų ẹgube ono; unu g'anyi tuko gwọbe iphe ono, gbaru g'anyi vuru ụzo maru iya l'ozi ono, e ziru anyi lę kę Kéreshi ono; yeru ẹhu l'anwụ iphe, e-me g'anyi buru ndu karu ẹnya l'ozi ono. G'anyi ta abyashị agaru k'egbube ishi ezi ndu k'ono ọzo; lę ndu k'ono bę unu mahawaru. G'anyi wofu obu l'arị l'ọo iphe-ọma, anyi metaru bę Chileke e-gude dzọo anyi, mę l'ekweta kę Chileke; ² mę lę k'eme baputizimu; mę abyabę nemadzụ ẹka l'ishi; mę k'eshi l'ọnwu teta; mę k'ikpe ojejoje ono. ³ Ono bę anyi e-me-a mę Chileke -kwe.

⁴ Kęle ọotsukwa l'ẹhu g'izimanu e-shi lwaphuta phę azu; mbu ndu iphe, shi dowaa ẹnya; iphe-ọma, shi l'imigwe ono shi rwuwaa phę ẹka; tẹme ẹphe shi anatajẹwaa Unme-dụ-Nso; ⁵ ẹphe shi anumajewaa ọkpobe-Opfu Chileke ono; mawaru k'ike, dų l'ogbo ọphu abyanu; ⁶ mbu ndu tukuru iphemiphe ono, makotaru bya agbakuta iya azu; lekebe ẹnya akpopyabe Nwa Chileke l'oswebe ọzo; eme iya iphe-iphere l'edzudzu-ọha.

† 5:6 5:6 Gụnaa Ebvụ 110:4.

⁷ Sụ-a; l'ali, echeje mini, igwe edzejeru iya tekenteke; bya egudeje iya eme g'iphe, a kuru iya baaru ndu kuru iya nu l'urwu be Chileke a-gokwaru onu-oma nu. ⁸ Obenu l'ali ophu buepho ewu-obvu yee ogarambo be efu iya nu bu mkpokoro ali. Ali k'ono phoduru nwanshii; Chileke atua ya onu. Ee-mechaa; oburu oku, e-tsufu iya.

⁹ Ole-a; ndu mu yeru obu; anyi epfukwaa egube-a bukwa eviya; ole anyi makwaru-a ree l'unu e-tsoru-a uzo ophu ka ree, e-me ge Chileke dzota unu. ¹⁰ Le Chileke ta adukwa onye oomeje iphe, apfuduru-oto. O to zohakwa ozi, unu jeru; ophu oo-zohakwa g'unu gude yehawaru unwunna aka me ophu unu eyekwapho nta. Iphe ono tukoru egoshi l'unu yeru iya obu. ¹¹ Iphe, agu anyi bu g'onymonye le g'unu ha meje goshi ge ke Chileke aphu-beru iya l'ehu; meje iya egube ono jasu l'ikpazu g'iphe, unu ele enya iya erwua unu aka. ¹² Iphe, anyi ese iswi iya bukwa g'unu ta aburu ndu enyiru. G'unu nwuchia aka ndu ono, gude ekweta, ephe kwetaru opfu Chileke me ata nshi, ephe ata gude anata iphe ono, Chileke kwegbaaru ukwe iya ono.

Aburu eviya k'ukwe-iphe Chileke

¹³ Sụ-a; teke ono, Chileke kweru Ebirihamu ukwe-iphe onoya be bukwa onwiya be o gude riaru iya angu iya; eshinu o to duedu onye ozo, kabaa ya shii k'egude ria angu obu. ¹⁴ Tobudu iya bu; o su: "Mu gofutajeru ngu onu-oma; mee g'unwu ngu kwata du igwerigwe." ¹⁵ Ebirihamu mecha taa nshi; jasu iphe-oma ono, rwu iya aka. ¹⁶ Onye eri angu bu epha onye ka iya shii be oogudeje ria ya; teme o nodu abujeru: a-guwaru enwa ye l'iphe, aatu ego; k'igoligoli alaa. ¹⁷ Kele Chileke eme g'o doo phe enya; mbu ndu ono, a-nata iphe ono, o kweru ukwe iya onoya; le ya ta ayidu gbanwee iphe, ya kweru ukwe ememe; o riru angu ye iya. ¹⁸ Sụ-a; Chileke kweru anyi ukwe-iphe; teme o bya eriru angu ye iya. Uzo iphe labo ono buchaa iphe, ta agbanwedu agbanwe; teme o bukwarupho iphe, Chileke ta ayidu dzuru aka ye. Oo ya bu g'obu eshihu anyi ike; anyibe ndu gbapfuru iya nu g'o dzoo anyi; g'anyi te eje abo obu ebo k'a maru: ?oo-nua anyi iphe ono, anyi ele enya iya ono. ¹⁹ Iphe ono, anyi ele enya iya ono emeje g'obu bvuru anyi ebvuru. Oosedede anyi obu l'eka lanu mee ya g'o nguru anguru. O mewaru anyi bahu l'ime ime eze-ulo Chileke, bu iya bu aka Chileke l'onwiya no l'imigwe. ²⁰ Oo Jizosu bu onye vuru uzo bahuchiru anyi l'eka ono; kele oo ya buwaa onye-ishi uke Chileke. O buru iphe, oo-buru bu ono jeye le tuutuutuu le mijimiimii, bu iya bu ge Melikizedeku bu.

7

Melikizedeku shi buru eze bya aburu uke Chileke

¹ Melikizedeku ono, anyi epfuru ono shi buru eze ndu Salemu teke k'ichee; bya aburu onye uke Chileke; mbu Chileke, bu Okalibe-kangokotaru-nu. O gbaru Ebirhamu ndzuta teke o shi ogu, ephe gbushiru ndu eze alwa; bya agoru onu-oma nu iya. ² Ebirhamu bya eworu iphemiphe, o lwutaru l'ogu; kee uzo iri; nu iya uzo lanu. A -kokahakpo ephe Melikizedeku be iphe mbu, o bu bu: "Onye eze, pfuberekoto." Ephe iya bufukwaapho Onye eze, shi le Salemu, bu iya bu Onye eze ke nchi-odu-doo. ³ Melikizedeku te enwedu ne; ophu o nwedu nna; ophu o nwedu okpa-ipfu, o shi; ophu o nwedu teke o shi; ophu o nwedu teke o no-beru. Oo ya bu l'o duwaa ge Nwa Chileke; opfu l'o buwaa onye uke Chileke jasule tuutuutuule mjimiimii.

⁴ Su-a; ?unu humaru ge Melikizedeku ono bu-be oke nemadzu; o gbegbuchiaru yebedua be Ebirhamu ono, bukpo ya bu onye-iche anyi ono gbeg kee iphe, o kwataru l'ogu uzo iri; woru uzi lanu woru nu iya. ⁵ O kwa ndu-uke Chileke, shi l'awa Lívayi kpule be ekemu Mosisu suru ge ndu Izurelu keje iphe phe uzo iri woru uzi lanu nuje phe. O buru phe be ekemu suru g'ephe nataje unwune phe iphe ono; mbu aka ephe l'ephe gbekwa tukokwaa buru unwu Ebirhamu. ⁶ Obenu le Melikizedeku ta abudu oshilokpa Lívayi. Ebirhamu ono gbeg woleru-a iphe, o nweru kee uzo iri; woru uzi lanu nu iya. Melikizedeku bya agoru onu-oma nu Ebirhamu ono, Chileke kweshiru ukwe-iphe ono. ⁷ A ta tudu iya ego k'amaru: ?onye ago onu-oma be ka onye ogoru iya shii to. ⁸ A bya l'ehu ndu-uke Chileke ono, shi l'awa Lívayi ono; o buru ndu e-mechaa nwuhu anwuhu be anataje oke-lanu-l'uzo-iri ono. Teke a byakwanuru l'ehu ke Melikizedeku; o buru onye ekwo-opfu Chileke pfuwaru l'o to nwuhudu anwuhu be nataru iya nu. ⁹ Mu -jeshia ya epfufu mu asule le Lívayi kwapho, aapfujeru oke-lanu-l'uzo-iri nu ono be gbewaa l'ime Ebirhamu pfukwapho oke-lanu-l'uzo-iri nkiya. ¹⁰ Noo kele o nowaa l'ime ehun dice iya phe teke ono, ephe le Melikizedeku dzudaru ono.

¹¹ O -buru l'adubebe ree shi l'eka ndu-uke ke ndu Lívayi; g'o bu iya be a gbareru okpa nu ndiphe ekemu-a; ?buhunu gunu meru g'o gude mkpa onye-ishi uke ozo dukwadu, bu onye ophu a-du ge Melikizedeku, abudu onye ophu du ge Eronu? ¹² Ole teke Chileke gbanwewaru uke iya bya anaa uke ozo, yeke ophunapho agbaedu; oo ya bu l'o

gbanwefutaje ekemu pho, o tūhawaru pho. ¹³ Kele onye eepfu opfu iya-a bukpokwaro onye okpa-ipfu ozo; ophu o dudu onye ipfu phe, jejeru ozi uke l'iphu oru-ngweja Chileke. ¹⁴ A makahakwaru le Nnajiuphu anyi shi l'okpa-ipfu Jiuda. Ophu o dudu teke Mosisu photajeru Jiuda teke o pfuru opfu ke ndu-uke Chileke.

Onye uke ozo, du ge Melikizedeku

¹⁵ Mbū l'iphe, anyi epfu kabakwaa edo enya; me o -buru l'onye-ishi uke ozo, du ge Melikizedeku futaru. ¹⁶ Abū uke nkiya ta abuekwa nsō nsō me ekemu ekemu, nemadzu tushiru dobe be o gude buru iya. O kwa ike ke ndzu ojejoje ophu o dzu be o gude buru onye uke Chileke. ¹⁷ L'e dekwaru su: "Ii-buru onye uke Chileke jasū le tuutuutu le mimiimii, bu iya bu ge Melikizedeku bu iya." ¹⁸ Kele ekemu pho, Chileke tūhawarupho be Chileke nwuchiakwaru; kele o too redu ire; teme o buru mkpokoro iphe. ¹⁹ Iphe, o gude o du egube ono bu l'ekemu Mosisu ono ta adudu onye o duru ike mee g'o duebe ree l'iphu Chileke. Nta-a be anyi elewaa enya iphe, ka ree. O buru iphe ono, ka ree ono, anyi ele enya iya ono be anyi shiwaa akpo-kube Chileke ntse.

²⁰ Ozo bu le Chileke riru angu ye l'aburu onye uke nkiya. Ndu uke k'ophunapho be e te riduru angu ye le nkephe. ²¹ Obenu le Jizosu be Chileke meru onye uke bya eria angu ye iya teke ono, o sūru:

"Nnajiuphu ribuwaru angu;
ophu o gbanweedu iphe,
o tūberu ememe.

Ii-buru onye uke

Chileke jasū l'ojejoje."*

²² O buru angu ono, Chileke riru ono meru Jizosu o buru onye Chileke gude egoshi l'ogbandzu owa-a, ya riru angu ye-a ka akahu iya ree.

²³ Iphe ozo bu le ndu-uke Chileke k'ono du igwerigwe kele anwuhu te ekwejedu g'ephe nopyabe iya. ²⁴ Obenu le Jizosu buepho uke, o bu; bushia ya ike; opfu le yebedua a-no je aduwaruroya. ²⁵ O buru iphe ono meru g'o gude o nodu aduje ike dzoo ndu gbē iya l'eka lwapfuta Chileke; dzoo phe okpobe adzodzo; noo kele yebedua dzuwaa ndzu ojejoje epfue anu Chileke l'iswi ehu phe.

²⁶ O buru egube onye-ishi-uke ono be mkpa iya duru anyi; onye du nsō ophu o dudu iphe-eji, o mejeru. Chileke hofuru iya iche l'echilabo ndu iphe-eji bya ewolia ya doghakoṭa iphe, bukpoō eligwe l'ophu. ²⁷ Ndu-ishi uke Chileke ophu,

* 7:21 7:21 Gūnaa Ebvu 110:4.

shi l'okpa-ipfu Lívayi phọ shi anọduje egwe ngweja mbọku-mbọku. Ephem shi anọduje egwe ngweja ono k'iphe-iji phe bya egwedokwaru iya phọ oha l'ophu. Obenu le Jizosu be o to gbaduru g'o gwee nkiya g'ephebedua. O gweru nkiya ngwe lanu sefu aka. Ngwe lanu ono bu ophu o gude onwiya gwee. ²⁸ Kele ekemu Mosisu bukwa nemadzu mmanu be o suru g'ephe buru ishi uke Chileke; mbu nemadzu mmanu, ahajeru meswee nu. Obenu le g'a nonyaaru Chileke bya eria angu pho shi egube ono nwuchi ekemu ono be o hotaru Nwa Chileke mee ya onye-ishi uke iya. Yebedua, bu Nwa Chileke ono be meebewaru iphemiphe le ke ge ndiphe emeje bata l'eka Chileke no; ge Chileke tuseru iya. Iphe ono be o meebewaru g'oo-du jasu le tuutuutuu le mijimiimii.

8

Jizosu onye-ishi uke k'ogbandzu ophuu

¹ Waa iphe, bukpoos ishi iphemiphe ono, anyi epfu ono bu owanawa: anyi nweru egube onye-ishi uke Chileke ono; onye ophu no ano l'imigwe lekutara aba-eze Okalibekangokotaru-nu. ² Yebedua eje ozi uke nkiya l'eka Chileke no gedegede, bu iya bu l'eze-ulo Chileke ophu no l'imigwe. Ulo k'ono ta abudu nemadzu gude aka mee ya. O buro Chileke l'onwiya meru iya.

³ L'iphe, Chileke hota-doru iphe, bukpoos ndu-ishi uke iya bukwa g'ephe nuje iya iphe, ndiphe nuru iya; waa g'ephe gwejekwaru iya pho ngweja. Oo ya bunu l'o gbaru g'onye-ishi uke owa-a nweru ngweja, oo-nodu egwe. ⁴ Sura; ome Kereshi ono no l'eliphe-a me e te ekwekpokwanu g'o buru onye uke Chileke; eshinu ndu bu uke Chileke ke mgboko-a egwejeru Chileke ngweja le g'a turu iya l'ekemu ndu Jiu. ⁵ Iphe, ephe emeje l'eka eegwejeru Chileke ngweja le mgboko-a bukwa iphe yeru ophu onye-ishi uke k'anyi ono eme l'imigwe; ke mgboko-a bukwa onyonyo nkiya l'imigwe. Le teke Mosisu eme g'o kpobe ulo-ekwa, eegwejeru Chileke ngweja ono le teke ndiche be Chileke sukwaru iya: "Nyatakwa g'i mekotakpoepho ulo obu g'o dupho ge ya turu ngu onu iya l'eli ubvu pho." ⁶ Obenu le ge o du nta-a be Chileke ziwaru Jizosu eje ozi uke iya; mbu ozi ophu okwa iya kwata ka shii; eme le ke ndu-uke k'ophunapho. Nokwapho g'ogbandzu ophu shi iya l'eka o gude gudegbabe Chileke yeke nemadzu kwata ka akahu iya ree; eshinu o shi l'ogbandzu k'owa-a; kwee anyi ukwe-iphel, ka ree; eme l'ophu o shi l'ophunapho kwee.

⁷ Lẹ-a; ọ -bụ l'uta ta adu l'ogbandzu ke mbu m'o to jekwa iya enwuchi k'agba ndzu ozo. ⁸ Obenu le Chileke taru ndu nkiya uta teke ndiche. O suru phe:

"Mboku abyakwa;
nokwa iphe, Chipfu epfu;
teke mu l'onu-ulo Izurelu
waa onu-ulo Jiuda a-gba
ndzu ophuu.

⁹ Ono taa duedu g'ogbandzu
ophu mu le ndiche phe
gbaru teke ono,
mu kputaru phe
l'eka kpufuta l'ali
Ijiputu ono.

L'e mechakwaaru;
ephe mebyia
ogbandzu mu l'ephe;
ophu mu
eyebaeduru phe onu.

Nokwa iphe, Chipfu
eepfu.

¹⁰ Chipfu sukwapfo:
Owa-a bu ogbandzu
mu l'unwu Izurelu
a-gba me o -rwuepho
teke ono.
Ekemu mu be mu
a-tushi ye phe
l'egomunggo.

O buru l'ime okpoma
phe be mu e-de
iya edede.
Mu aburu Chileke phe;
ephe aburu ndibe mu.

¹¹ O to duedu onye
ejekwadu ezi nwibe iya;
ozoo ziahaa nwune
iya su iya:

'Maru Chipfu'.

Noo le g'ephe ha a-tuko
maru mu;
nwata me ogerenya.

¹² Mu a-phuru phe
obu-imemini l'emeswe,
ephe mesweshiru mu.

Ophu mu anyatabaedu

iphe-ẹji,

ẹphe meshiru mu.”*

¹³ Sụ-a; eshinu ọgbandzu-òphúú-a byaru bẹ kẹ mbụ phọ buakwa akahụ-iphe. Teme iphe, bukpo iphe, akahuwaa akahụ bya atsuhuwaa męe ta adudu g'ọnono-beru; l'oo-chihu.

9

Abarụ Chileke ẹja l'uzo k'akahụ mę k'òphúú

¹ Sụ-a; ọgbandzu mbụ ono nwekpọkwaaru nsọ nsọ, a turu g'e dobeje mę a -nọdu abarụ Chileke ẹja bya enwekwarupho ọlo, nemadzu gude ẹka mee, aanọduje mę a -nọdu egwekwaru iya phọ ngweja. ² Kẹle a kpọberu eze ọlo-ekwa. L'ime mkpuru iya kẹ mbụ bẹ e doberu orọku; waa teburu, aatukobeje buredi, duru Chileke iche. Mkpuru kẹ mbụ ono aza Ẹka-dụ-nsọ. ³ A bya lẹ mkpuru k'ẹbo eku Ẹka-kakọta-adu-nsọ bu ẹkwa bẹ e gude gebuta iya. ⁴ Iphe, dụ iya nụ buru ọru-ngweja, e meru lẹ mkpọla-ododo g'akpoje ụnwụ-isensu ọku; waa okpoko ọgbandzu, e gude mkpọla-ododo kwekọta mgburugburu. Iphe nọgbaa l'ime okpoko ono bu ite, a wuru lẹ mkpọla-ododo. Iphe, nọ l'ime ite ono buru nri ono, bu mana; yęe mgboro Eronu; mbụ mgboro ono, rwuru irwu tya ige ono; waa mkpuma labọ ono, e deru ekemu iri ono, bu mkpuma ọgbandzu onoya. ⁵ Iphe, dụ l'eli okpoko ono buru ojozi-imigwe labọ, bu Chierobimu, egoshi ọdu-biribiri Chileke. Ẹphe woru nkù phę sashia gude gbobuta ẹka ono, Chileke aphujeru ndu nkiya obu-imemini; gvaru phę nvu l'iphe-ẹji, ẹphe meru ono. Ọ gbabeepho bẹ e-pfubaa ono tya ya jalaa.

⁶ Ọ buru ẹka ono, e meru egube ono bẹ ndu-uke Chileke abahuje l'ime mkpuru kẹ mbụ onoya mbọku-mbọku je eje ozi uke, gbaru phę nụ. ⁷ A bya lẹ mkpuru k'ẹbo phọ; ọ buerupho onye-ishi uke Chileke kpẹekpu l'abahuje iya. Abahụ ono, ọbahuje iya ono bukwa mgbo lanu kpoloko l'apha. Ẹbe ọ yikwa bahụ iya mę o -gudedu mee-iphe, oo-gude gwee ngweja ẹhu onwiya yęle mee-iphe, ophu oo-gude gwefu iphe-ẹji ndu kẹ Chileke meru l'ẹbe ama ono. ⁸ Waa iphe, Unme-dụ-Nsọ gude iphe ono eme g'o doo anyi ęnya bu ọwanawa. Lẹ teke ono, ẹka ono, nemadzu gude ẹka mee ono, eegwejeru Chileke ngweja ono nọkwadu bẹ e teke aguhadu ọzo, e shi abahụ l'ẹka Chileke nọ g'onnyemonye bahụ. ⁹ Ẹka ono, eegwejeru Chileke ngweja ono nọkwa ọnodu ẹtu, egoshi iphe, eme nta-a, bu iya bu l'iphemiphe, a nuru Chileke mę iphe, bu ngweja, e gweru nụ iya l'ẹka

* 8:12 8:8-12 Gūnaa Jier 31:31-34.

ono ta ayjdu mee g'obu onye abaru Chileke eja nmabuhu iya ikpe. ¹⁰ O tukoru buru nsò nsò, eemegbaa ala lẹ kẹ nri; mẹ k'iphe, aangụ angungu; mękpoo kẹ nsò nsò, dụ l'asashi iphe, e gudegbaa mee k'abaru eja ono. O tukoru buerupho nsò nsò kẹ mgboko-a, Chileke sùru g'e tsoje jasụ teke ya e-goshi ụzo òphúú, ee-shije abaru iya eja.

¹¹ Obenu lẹ nta-a bẹ Kéreshi byawaru bya aburu onye-ishi uke Chileke; mbụ onye-ishi uke k'uzo ono, ka ree ono, Chileke goshiwaru nta-a ono. Eka o jeru ozi uke iya kakwa shii bya abukwarupho eka Chileke ka egude mee g'iphe, ya tüberu lẹ k'adzota ndiphe ono meebekota gẹ ya tüberu iya. Eka ono ta nọdu lẹ mgboko owa; eshinu o tọ bụdu eka nemadzu gude eka mee. ¹² O tọ bukwa mee eghe ozoo mee eswi bẹ o gude bahụ; oo mee nkiya gędegede bẹ o gude bahụ l'eka ono dụ nsò ono ugbo lanụ; k'ophu anyi a-buru ndu a gbataru l'itumo jasụ l'ojeje. ¹³ Lẹ mbụ bẹ obujeru e wotawaa mee eghe; ozoo mee eswi; ozoo ntụ nwada eswi, a kpọru oku woru phee ndu turwuru nsò; l'o mee ndu obu ephe adubebe ree lẹ gẹ nsò ekemu phez gude dụ. ¹⁴ Eshinu o dụ nno eviya bẹ mee kẹ Kéreshi l'a-kabakwanu ere ire. Kéreshi ono shi l'eka Unme Chileke, anọ je-aduwaruro ya woru onwiya gweeru Chileke ngweja, adudu eka ntuji dụ iya. Mee nkiya ono a-kabakwaanụ asafu obu anyi g'ọ dụ ree l'iphe Chileke; k'ophu anyi a-hakwanu eme iphe, Chileke a-nma anyi ikpe onwu; letachia enya l'ozi Chileke, bu Chileke dzu ndzu.

¹⁵ O buru iphe ono meru g'o gude o buru Kéreshi gudegbabẹ Chileke yele nemadzu l'ogbandzu òphúú ono. Oo ya bu gẹ ndu Chileke hotaru eshikwanu l'eka Kéreshi nọdu ndzu òphúú ono, Chileke kweru ukwe iya ono jaswaruro ya. Iphe, o gude ephe jee l'anodu ndzu ono bu lẹ Kéreshi nwuhwaru; gude nno gbata phez l'iphe-ẹji, ephe megbaberu teke ono, ogbandzu kẹ mbụ pho, shi Chileke l'eka pho shi vukwaduru ire.

¹⁶ Ukwe-iphe, Chileke kweru tukobe l'ogbandzu nkiya dukwa g'onye keru ekpe. L'obujekwaru; e -kee ekpe dobe bẹ aavojeadakwaa ya g'a maru: ?onye keru ekpe obu nwuhwaru; teme l'ọ duru g'ee-me iphe iya obu. ¹⁷ Noo l'ekpe, nemadzu keru te evujeduru ire teke onye ono nokwadu ndzu. Teke ooreje ire bu mę onye ono nwuhuchaa. ¹⁸ Noo g'o gude o buru mee bẹ e gude mee ogbandzu mbụ pho; o reahaa ire. ¹⁹ Iphe mbụ bu lẹ Mosisu pfuru ndu Izurelu iphe, bukotakpoo nsò nsò, dụ l'ekemu onoya g'ọ hakpoo. O gbeshi ozo bya ewota oshi isopu yele eji aturu, e meru o nọdu eke uswe-uswe;

woru tsee le mee nweswi; waa mee eghe; bya atsekwaaw ya pho le mini bya egude iya phedzuru l'ekwo, e deru ekemu ono; bya ephedzukwaru iya pho iphe, bu ndu ono g'ephe ha. ²⁰ O nodu ephe iya bya epfufe su: "Owa-a bu mee, egoshi l'ogbandzu unu le Chileke gbaru vuwaa ire; mbu ogbandzu ono, o shi goshi unu iphe, unu e-me ge yebedua emekwanaa iphe, ya pfuru unu." ²¹ Nokwapho g'o woru mee ono phedzuru ulo ono, e gude ekwa mee ono; mbu ulo ono, aanoduje gweeru Chileke ngweja onoya; bya ephedzukwaru iya pho l'iphe, bukpo iphe, e gude abaru iya aja. ²² Mbu-a; e -tsojekpo ya g'ekemu du; l'o buru nwanshi me iphemiphe abukotaru mee be eegudeje mee ya g'o safu du ree. Teme ophu aa-gbatadu nemadzu abudu l'o duru iphe, e gburu gbashu mee ya.

Eja Kereshi egwefu iphe-aji

²³ O bu iphe, gbaru l'ememe le teke ono; g'e shi le nsu nsu gbashada mee ono; mee g'iphemiphe ono, tukoru buru iphe, yeru k'okpobe iya ophu du l'imigwe ono; g'iphemiphe ono tuko buru iphe, safuru du ree. Ole okpobe iphe ono, du l'imigwe ono bu iphe, gbaru iya nu bu ngweja ophu tukoru kakota ophu eegbuje anu gude gwee ree. ²⁴ L'eka Kereshi bahuru ta abukwa aka eegwejeru Chileke ngweja ophu bu nemadzu gude aka mee ya; mbu aka yeru ophu bu okpobe iya pho. Eka o bahuru bukwa l'imigwe gedegede, bu iya bu aka o no l'iphu Chileke epfu opfu ehu anyi. ²⁵ Onye-ishi uke ke ndu Jiu l'egudeje mee, abudu ke yebe onye-ishi uke ono bahu le Eka-kakota-adu-nsu ono aphagapha je egwee aja. Obenu le Kereshi bu ugbo lanu kpoloko be o bahuru l'eka ono je egude onwiya gwee aja. ²⁶ Odumeka be Kereshi e-je iphe-ehuka k'o -jehaa oojebaa; eshi teke Chileke meru mgboko. Obenu l'o byaru ejee iphe-ehuka ono mgbo lanu sefu aka; ge mgboko abvwa-a; gude onwiya gwee aja nwuhu; shi nno gwefu iphe-aji, anyi meru g'o ha. ²⁷ Iphe, duru onyemonye bu l'onyemonye nwuhufutaje akpo lanu; o nwuhuchaa; iphe ozo, e-mefuanu bu le Chileke e-kpe iya ikpe. ²⁸ Nokwapho ge Kereshi gude onwiya gwee aja mgbo lanu kpurumu nwuhu g'ooshi egube ono gwefu iphe-aji, igwe oha meru. Oo-mechakwaa bya k'ugbo ebo; obenu l'o byaepho k'ugbo ebo be o to byadoeduru iphe-aji. Iphe, oobyawaa bu g'o dzota ndu echeru iya nu.

10

¹ Ekemu bukwa nwinyekinyeki onyonyo iphe, du ree, Chileke tüberu l'oo-me l'iphu; o to budu okpobe iya. O buru iphe ono meru g'o gude ophu o byadu eme ge ndu byaru

abarū Chileke ẹja d̄ube ree; eshinu aan̄duje egwe ẹja ono mkp̄urumkpuru; e -gwechaa egwebaa; aphagapha. ² Ọ -bū lẹ ndu ono, agwajẹ Chileke ẹgube ono shiwaa l'egwe ẹja ono safū iphe-ẹji phẹ mgbo lanū; b̄waru ndu pf̄uberekoto l'iphu Chileke; m̄e obu phẹ anmabuhuhawaa phẹ ikpe iphe-ẹji phẹ; ẹphe ahaa egwe ngweja anū Chileke. ³ Obenu l'iphe, emeje nū b̄ l'ọo ẹja ono, ẹphe an̄duje egwe ono emeje g'ẹphe n̄du anyata iphe-ẹji phẹ aphagapha. ⁴ Lẹ mee eswi; m̄e k'eghu ta asukwa egwefu iphe-ẹji.

⁵ Ọ b̄uru iphe ono meru g'o gude; teke Kéreshi abya mgboko ọ sū Chileke:

"I ti ledu ẹnya g'e wota
iphe gbua gweeru
ngu ẹja;
ọzoo g'e gwerū
iphe-ngweja nū ngu.

Obenu l'i meru mu b̄uru
nemadzū,
nweru anū-ẹhu.

⁶ Iphe ngweja,
akp̄okotaru ọku nū ngu;
m̄e ọphu e gwerū
k'iphe-ẹji ta adukwa
ọphu jiru ngu ẹpho.

⁷ Noo ya b̄; mu sū:
'Waa mu Chileke;
mu byawaru ḡe mu
mee iphe,
d̄u ngu l'uche;
ḡe mu mee g'e deru
k̄e nkemu l'ekwo
ekemu.' "*

⁸ Ovukp̄adaru ọzo sū: "Iphe, e gburu gweeru ngu ngweja; ọzoo ngweja, e gwerū nū ngu; ọzoo iphe-ngweja, a kp̄okotaru ọku nū ngu; m̄e ọphu e gwerū k'iphe-ẹji ta adūdu ọphu iile ẹnya iya; ọphu ọ d̄udu ọphu jiru ngu ẹpho." E -gudekp̄oro l'iphe, b̄kp̄oo ẹjameja ono b̄e eegwek̄otaepho g'a t̄uru iya l'ekemu. ⁹ O pfuchaa nno bya asū: "Waa mu Chileke! Mu byawaru ḡe mu mee iphe, d̄u ngu l'uche." T̄obudu iya b̄; ọ bya eworu k̄e mb̄u ph̄o docha k'ọphu oome k'ẹbo g'ọ nguru anguru. ¹⁰ Jiz̄osu Kéreshi meru iphe, d̄u Chileke l'uche teke o woru onwiya gweeru Chileke ẹja mgbo lanū sefu ẹka; shi nno mee anyi d̄u ns̄o. ¹¹ Iphe,

* 10:7 10:7 Ḡunaa Ebvu 40:6-8.

bukpoo onye uke Chileke apfujeru eje ozi uke iya mbokum-bokum; o buru egube eja, o gwewawaru be oogwephuje azu tekenteke; ophu egube eja ono ayidu du ike safu iphe-eji. ¹² Obenu l'onye uke owa-a gweru ngweja k'iphe-eji mgbo lanu sefu eka; bya eje anodu l'ekutara Chileke. ¹³ O buru eka ono be oo-nodu jasu teke Chileke e-woru ndu ohogu iya mee g'ephe buru iphe, oo-zopyabe l'okpa. ¹⁴ Oo ya bu; o shi egube ono buru akpo ngweja lanu be o gweru gude mee ge ndu o safuru iphe-eji phe buru ndu pfuberekoto l'iphu Chileke jasu le tuutuutuu le mijimiimii.

¹⁵ Le Unme-du-Nso goshikwarupho anyi l'iphe ono bu eviya; kele o vuchaaru uzo su:

¹⁶ "Owa-a bu ogbandzu,
mu l'ephe a-gba me
mboku ono -rwuepho.
Nokwa iphe, Chipfu eepfu.
Ekemu mu be mu a-tushi
ye phe l'obu;
mu edee ya edede
l'egomunggo phe."†

¹⁷ O gbeshikwa ozo su: "Mu ta anyatabaedu iphe-eji phe me ejo-ememe ephe eme ozobaa." ¹⁸ Oo ya bu; le teke o bu le Chileke guwaru ndu nkiya nvu l'iphemiphe onoya; bunu iya bu le mkpa egwe ngweja ono k'egwefu iphe-eji ta aduedu.

Akpiritaru Chileke ntse

¹⁹ Nta-a; unwunna mu; be anyi ta atsuedu ebvu eshi le mee Jizosu bahu l'eka ono, Kakota-adu-nsu ono. ²⁰ Le Kereshi gudeakwa ogwehu iya guhaaru anyi uzo ophu; ophu anu ndzu. O buru ogwehu iya ono no onodu g'ekwa ono, egbobutaje eka eeshije abahu l'Eka-kakota-adu-nsu ono. Ekwano mechaaru gbajahu ebo; shi egube ono egoshi l'anwuhu, Kereshi nwuhuru guhawaru anyi uzo ono g'anyi bahu l'eka ono. ²¹ Eshinu anyi nweru onyeshi uke ke Chileke du egube ono; onye bu iya be ndu onu-ulo Chileke du l'eka; ²² bunu iya bu g'anyi gude obu anyi g'o ha; mbu obu, kwetashikporu ike le Chileke anata anyi gude kpiritaru iya ntse. Le Jizosu gudeakwa mee ya phedzuru obu anyi; k'opu bu l'o to duedu g'o ka mma l'oo nwantekuru iphe-eji, anmakwadu anyi ikpe l'obu. Anyi duakwapho ge ndu e gudewaa mini, doru edodo saa. ²³ Unu g'anyi kwata gudeshia iphe ono, anyi suru l'anyi ele enya iya ono ike; g'anyi ta tuhu mgbeleke ele enya iphe obu; kele Chileke yebedua, kweru anyi ukwe-iphe obu l'apfushijekwa ike l'iphe, o pfuru. ²⁴ Unu g'anyi yejeru ehu

† 10:16 10:16 Guna Jier 31:33.

l'iphe, a-duru nwibe anyi lẹ ree; k'ophu anyi e-meje ndu ozo g'ephe yeje nwibe p̄he obu; waa g'ephe meje iphe, du ree.
²⁵ Unu g'anyi ta ahakwa edzukobeje l'eka lanu ono, anyi edzukobeje ono; noo l'ọ dukwaru ndu ophu watawaru agbala; ọ chia g'anyi meje g'okpoma shihu nwibe anyi ike; kelekele g'unu elenaa ɛnya lẹ teke obu duwaa ntse-a.

²⁶ Sụ-a; anyi -gbẹ nta-a, anyi mawaru okpobe-opfu-a bya elekebe ɛnya eme iphe-ẹji bẹ ọ tọ dukwa ngweja, egwefukwadu iphe-ẹji anyi. ²⁷ Ọ chia iphe lanu, du nu kp̄ekpu bu ndzu-agugu k'iphe l'e-me nu, bu iya bu ndzu ikpe Chileke; kele ọo ẹjo oku ono, abya igiri onoya bu oku ophu e-mebyishi iphe, bukpo ndu kwefuru Chileke ike.

²⁸ Ọ bujekwaru onye darwuru ekemu Mosisu; a -duwaa ẹbo; ozoo ẹto; gbawa iya ekebe; a nmaa ya ikpe; l'e woru onye obu megbua emegbu; a ta phuduru iya obu-imemini.

²⁹ Unu leanaro g'oo-du onye lephuru Nwa kẹ Chileke. Onye ono bẹ Chileke a-kabakwaanu anu aphu; mbu onye woru mee ogbandzu ono zotoshia gua ya l'iphe, adudu nsọ; bya eworu Unme-du-Nsọ ono, emejeru anyi eze-iphe-oma ono nmaa phulaphula. ³⁰ L'anyi makwaru onye ono, pfuru sụ:

"Ọ kwa mb̄dua nwe emelata; ọ buru mu bẹ apfu ugwo du l'eka." Sụkwapho: "Ọ kwa Chipfu e-kpe ndibe iya ikpe."

³¹ Mbu lẹ-a; adaba Chileke ono, nọ ndzu ono l'eka bukwa iphe, gbaru g'a tsua ya ebvu.

³² Unu nyatajeka g'o shi duru unu lẹ mbulembu teke ono, unu humaru iphoro kẹ Chileke onoya. Unu nyatajeka g'unu gude jee iphe-ehuka, du igwerigwe; unu taɛlaa nshi; ophu unu ekwedu g'ọ kapyabe unu ɛnya. ³³ O nwechaaru teke e shi achijechaa unu ọchi; mee unu iphe-iphere l'edzudzu-oha; obenu l'ọ bujeru akpadu unub̄dua ẹhu; unu agbaɛla odzori ndu ophu aakpa iya. ³⁴ Unu aphu-tabejewaru ndu ophu nọ lẹ mkporo g'ọ bu unu, nọ lẹ mkporo obu. Aanakotaje unu iphe, unu nweru enweru lẹ mgboko; unu egudeɛlaa ẹhu-utso tagbua ya lẹ nshi; opfu l'unu maru l'unu nweruro iphe ozo, kabaa ree, bu ophu a-nowaro ojejoje.

³⁵ Sụ-a; g'okpoma shihuɛkwapho unu ike g'o shihuru iya unu; unu ta abokwa obu ẹbo; lẹ Chileke e-mechakwaa p̄fa unu ugwo iya l'iphe, ha shii. ³⁶ Iphe, mkpa iya duru unu bu ata nshi g'unu emejekwanu iphe, du Chileke l'uche; shi ẹgube ono nata iphe, o kweru ukwe iya.

³⁷ L'ọ fukwaa nwanshi onye ono, byafutajenu ono abya. Ọ tọ n̄ekwa ọdu.

³⁸ Ọle onye pfuberekoto
 e-gude ekweta nodu
 ndzu.

Teke o bukwanu l'ò
 tsuphuru azu;
 be o to dukwa mu
 ree l'obu.‡

39 O bekwanu l'anyi ta abudu ndu ophu tsularu azu, a-la l'iswi. Anyi buchia ndu woru onwanyi ye iya l'eka; a dzoo anyi.

11

Iphe, ekweta bu

¹ Iphe ono, bu ekweta bu: achiru upfu ye l'iphe, eele enya iya; bya aburu amakaharu l'iphe ono, a humaduru l'enya ono du pho eviya. ² Kele oo ekweta ono meru g'o gude ndiche anyi phe buru ndu ajaru ajaja l'ephe eme ree.

³ Oo ekweta meru g'o gude o doo anyi enya le mgboko-a bu opfu onu be Chileke gude mee ya; mbu l'iphemiphe-a, akpurennya elegbaa bu iphe, aahumaduru l'enya be e gude mee ya.

⁴ Su-a; oo ekweta Ebelu meru g'o gude o gweeru Chileke ngweja, ka ke Kenu ree. Chileke nata iya gua ya l'onye pfulerekoto; o nwuhuchakpoo iphe, o meru nodu epfulaa opfu byasu nta.

⁵ O buru ekweta Inoku meru g'o gude o nodukwaduro ndzu; Chileke bya ewolita iya g'anwuhu te egbu iya egbugbu ophu; ebe o dudu onye maru g'o meru; kele Chileke woliwaru iya; temanu e wolia ya ono be ajaru iya ajaja l'o shi emeje iphe, jiru Chileke epho. ⁶ Unu maanaru-a l'o to dudu onye a-du ike eme iphe, jiru Chileke epho; gbahaa l'onye obu kwetaadaru ke Chileke. Kele onye akpitaru Chileke ntse vufutaje uzo kweta le Chileke du; kwetakwapho l'oo-buje ndu achu iya nu nggo.

⁷ Su-a; oo ekweta Nuwa meru g'o gude o ngaberu Chileke nchi teke Chileke nmaru iya okwa iphe, e-mechaa mee nu, bu iphe, o toko humadu l'enya. O mee iphe, Chileke pfuru; kua eze ugbo, Chileke gude dzoo yee ndibe iya ndzu. O shi egube ono goshi nemadzū l'umere ndiphe du eji. O buru ekweta ono meru iphe, Chileke gude gua ya l'onye pfulerekoto. Opfu le Chileke aguje ndu kwetarū nkiya le ndu pfulerekoto.

⁸ Oo ekweta Ebirhamu meru g'o gude o mee ge Chileke pfuru teke o kuru iya. O tugbua lufu jeshia ali, Chileke kweru iya ukwe le ya a-nu iya g'o buru nkiya. Ebirhamu shi l'ali iya tugbua ije; l'ebe ama eka ooje. ⁹ Oo ekweta ono meru g'o gude o je eburu l'ali ono, Chileke kweru iya ukwe

‡ 10:38 10:38 Gūnaa Hab 2:3,4.

iya ono. O buru iya g'onye lwaru alwalwa. Ulo, yee Ayizaku waa Jiekopu shi ebujeru buerupho ulo, e gude ekwa mee. Epehedua be Chileke kwekwarupho ukwe-iphe lanu ono, o kweru Ebirihamu onoya. ¹⁰ L'iphe Ebirihamu ele enya iya bu eze mkpukpu ono, a turu okpa iya; k'ophu oo-nowaro ojejoje ono; mbu eze mkpukpu ophu bu Chileke gude aka iya tua ya g'oo-du bya egude aka iya kpua ya l'onwiya.

¹¹ O buru ekweta Sera l'onwiya mechakwarupho g'o gude o buru nwanyi, noru; ebe o tsujeduru ime jasu o noghaa atsuta ime be Chileke meeluru-a g'o du ike tsuta ime le nka. Iphe, kparu iya nu buru l'o doberu Chileke l'onye apfushije ike l'iphe, o kweru ukwe iya. ¹² O buru iphe ono meru g'o gude o buru nwoke lanu ono, bu Ebirihamu mechaaru buru nna, nwuru igwe oha; mbu nwoke ono shiwaa kahuwaa duwaa g'onye nwuhuru anwuhu. Unwu iya mechaa bya ajaa ajaja; ha l'otu ge kpokpode du l'igwe; ha igwerigwe g'aja, no l'ali; buru aguta aguta.

¹³ Iphe, bu ndu ono, a gushiru ono chiru upfu ye l'iphe ono, Chileke kweru phe ukwe iya ono jasu ephe nwushihu; ophu o rwukwaru phe aka teke ephe nokwadu ndzu. Obenu l'ephe humakotaru iphe ono, nokwadu enya ono bya etee eswa iya. Ephe saa ya asasa l'ephe humawaru l'ephe bu mbyambya bya aburu ndu kpafutaru uri le mgboko-a. ¹⁴ Ndu epfu nno bu iphe, ephe egoshi bu l'ephe achokwadu ali, e-mechaa buru nkephe. ¹⁵ Ozo bu l'ome oghoroko ali phe ono, ephe shiru futa ono shi aduje phe m'ephe achole-a uzo laphushia ya azu. ¹⁶ Obenu l'aka enya du phe bu l'ali ophu ka ree, bu iya bu ophu du l'imigwe. O buru iphe ono meru g'o gude ophu iphere adudu Chileke l'ephe kuru iya Chileke phe; kele o duru mkpukpu o kwakoberu doberu phe.

¹⁷ Su-a; oo ekweta Ebirihamu meru g'o gude o kweta duta nwa iya, bu Ayizaku jeshia egbugbu g'o gude gwaa Chileke teke ono, Chileke mejeru ge ya dalee ya ono. O buru onye ono Chileke kweru ukwe-iphe ono dutaru nwa lanu, o nweru jeshia egbugbu. ¹⁸ O bukwaru onye-a Chileke suru: "Oo le Ayizaku be ii-shi nweru unwu nwanwanwaranwa-a." ¹⁹ Ebirihamu buerupho iphe, o lechawaru enya huma bu le Chileke a-dua ike mee Ayizaku g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu, bunu iya bu l'e -pfuje iya epfupfu be Ayizaku shiwaa l'onwu teta dzuru ndzu; eshinu e mechaaru o tsoru Ebirihamu laphu azu.

²⁰ O buru ekweta Ayizaku meru g'o gude o goru onu-oma nu Jiekopu yee Iso; gooru phe iphe, e-me l'iphu.

21 Oo ekweta Jiékoṗu meru g'o gude o gōru ɔnu-oma nu unwu Jiósefu l'ehu l'ehu teme o nwuhu. O pfuru apfuru; woru mgboro iya sùbe l'alì; phozeta l'eli iya; baaru Chileke eja g'o gō ɔnu-oma ono.

22 Oo ekweta Jiósefu meru g'o gude o bya l'anwuhu; o vuru ɔzo pfua opfu awufu, ndu Ízurelu mechaaru shi l'alì Ijiputu wufu lashja alì, Chileke kweru phẹ ukwe iya. O bya egoshikwapho g'ee-me okpu iya m'ephe -wufuje.

23 Oo ekweta ne lẹ nna Mosisu meru g'o gude ephe domia Mosisu ɔnwa ẹto g'a nwuchaaru iya; opfu l'ephe leru iya ẹnya l'o bu nwata, du ubvu l'ẹnya; ophu ndzu aguɔduru phẹ emebi ekemu, eze ndu Ijiputu turu su g'e gbuje iphe, bu nwa nwoke, onye Jiu zedaru k'ophuu.

24 Oo ekweta Mosisu ono meru g'o gude o vutaepho; o jika g'e te ekuhe iya nwatibe nwa nwanyi eze ndu Ijiputu. 25 O hataru etsoru unwu Chileke jee iphe-ehuka; eme l'anodu l'eka ehuru atso iya utso eme iphe-aji; mbu ehuru-utso, adudu eka ɔono-beru. 26 Iphe, o kparu eka bu l'a -nodu eme iya ewere l'opfu ehuru Onye-Ndzota ono, Chileke kweru ukwe iya l'oo-bya lẹ mgboko ono be o ka iya ree eme lẹ ya nwekotaru eku, du l'alì Ijiputu mgburugburu. Onoo kele ẹnya du iya l'obunggo ophu du l'iphu.

27 O buru ekweta Mosisu meru g'o gude o haa Ijiputu tugbushia; ophu ndzu aguɔduru iya l'ehu e-ghu eze ndu Ijiputu egu. O sua eka l'obu no-kirishia g'o -bu l'o humaru Chileke ẹnya; l'ebe abu lẹ Chileke bu onye aahumaje l'ẹnya. 28 Oo ekweta Mosisu meru g'o gude o gbube ishi k'obo Ojehata; teke ono, o suru ndu Ízurelu l'ophu g'ephe woru mee nwaturu phedzuru l'iphe, bukpo ɔnu mgbo ulo phẹ; g'ojosi-imigwe, byaru egbushi okpara ndu Ijiputu ta adu okpara ke ndu Ízurelu, oo-gbu.

29 Oo ekweta unwu Ízurelu meru g'o gude ephe wughaa l'echi ɔgbu Ẽnyimu-uswe eje l'oma alì g'onye eje l'echi gbororo. Ndu Ijiputu jeshia aghata; mini rigbushikota phẹ.

30 O buru ekweta ndu Ízurelu meru g'o gude igbulu, e gude kpuphee Jieriko mgburugburu daa g'ephe jephechaaru iya mgburugburu abali esaa. 31 Oo ekweta, nwanyi ovuoba ono, bu Réhabu meru g'o gude a haa ya; ophu a tukoduru yee ndu kwefuru Chileke ike mee g'ephe laa l'iswi; opfu l'o domijeru ndu Ízurelu ono, byaru ngge lẹ mkpukpu Jieriko pho; shi egube ono dzo phẹ.

32 ?Mu e-le ole agu? ?Denu teke mu a-nodu gushiwaro Gidiyonu phẹ me Beraku; me Samusinu; me Jiefuta; mbukpo Dévidi phẹ; mekpoo Samelu; waa ndu mpfuchiru

Chileke. ³³ Oo ekweta phe be meru g'o gude ephe tsoo ohamoha ozo ogu; lwu-kpee phe; bya eme iphe, pfuru oto; bya anata iphe, e kweru phe ukwe iya; mee g'oduma ta adu ike kuhaa onu akuha; ³⁴ bya egude iya zonyia oku, ata ririri; bya egude iya nahu ndu gude ogu-echi achi phe k'egbugbu. Ephe shi buru ndu ike te eshidu du; e mechakwanaa ephe bya aburu ndu okpehu du. Ephe shi buru o-karieka l'ogu; k'ophu ephe shi achije ojogu ndu ohozo nanu nanu. ³⁵ Unwanyi, kwetaru nu humaru ndibe phe, nwushihuru nu g'ephe shi l'onwu tetagbaa.

O duru ndu e meru l'iwe jasu ephe nwuhu. Ephe nata su l'o -shita ophu ephe a-jika Chileke g'e-shi g'a haa phe g'ephe gbalaa; g'e gbuchia phe ro g'ephe nwuhu. Iphe, kparu iya nu bu l'ephe ele enya le Chileke e-mechaa mee g'ephe teta dzuru ndzu ophu ka ree. ³⁶ O duru ndu a haru chia ochi; chia phe iphe; tua phe mkporo; nwuru phe ye l'oka mkporo. ³⁷ O duru ndu a tugbushiru le mkpuma; duru ndu e kwobuharu ebo; duru ndu e gude mma gbugbushia; ephe shi etsojeru aghapheepho; buru iphe, ephe shi eyeje bu akpo egu me akpo aturu. Ephe kparu nri; a kpaas phe ehu; mee phe ewere. ³⁸ Mgboko du-be phe eji; k'ophu o to gbaduru k'ophu ephe a-nokota iya. Ephe shi anoduje aghaphe l'echiegu, e te budu ebubu me l'eka ubvu du; ephe shi ebuje l'ogba me l'obu-ali ge ndu agba oso ndzu.

³⁹ Su-a; ndu-a tukokwaaru buru ndu a suru l'ephe shi eme ree. O buru ekweta phe kparu iya. Ephe noelaa; ebe iphe ono, Chileke kweru ukwe iya ono erwuduru phe eka. ⁴⁰ Ole Chileke achiru anyi idzu, ka ree; k'ophu bu l'ooepho anyi l'ephe -tugba; teme ephe a-buru ndu duebe ree.

12

Chileke emetse anyi

¹ A bya l'ehu k'anyibedua; iphe, bu ndu ono tukoaakwaru so-pee anyi mgburugburu g'onye urwukpu sopyaberu; agbaru anyi eze ekebe ono. Oo ya bu g'anyi gwobe iphemiphe, bu iphe, esela anyi azu; gwobekota iphe, bukpo iphe-eji ono, ete ekwedu anyi aha eka onoya. G'anyi gude eka l'obu maa oso-amama ono, duru anyi ono. ² G'anyi tabekpoepho Jizosu enya gba oso obu; l'oo ya bu onye vutaru uzo k'ekweta ono; teme o buru iya e-me g'anyi gbaa ya gbaful'ishi. Yebedua mawaru ehutu, Chileke doberu iya; o buru iphe ono meru g'o gude o kweta jee iphe-ehuka jasus a kpopyabe iya l'oswebe; o nwuhu; ophu iphere, e shi l'egube anwuhu ono, o nwuhuru ono mee ya adudu iphe, o bu iya. Nta-a be o jewaru anodu anoo l'ekutara aba-eze

Chileke. ³ Unu rijekponaa kẹ Jizosu ono, tukoru iphe-ẹhuka ono jẹgbabẹ. Ọ tukoru ejo ememe, ndu iphe-ẹji meru iya mẹ ejo opfu ẹphe pfuru iya gbagbukọta lẹ nkuchi. Unu nyatajẹ iya g'ike ata abvudu unu; ọzoo sù l'unu ta agbaẹdu ọso ono. ⁴ L'ọgu, unu l'iphe-ẹji alwu bẹ unu teke alwu-rwukwa k'ọphu unu a-lwu iya nwuhu. ⁵ ?Unu zohawaru opfu ono, Chileke pfuru gude mee g'obu shihu unu ike l'unu bu unwu iya ono? Ọ sùru:

"Nwa mu; te edobesujekwa

l'ahùhù,

Chipfu ahù ngu ta

adudu iphe, ọ bu.

Te egudejekwa l'ọ baru

ngu mba wata ala

azù azù;

⁶ kẹle ọ kwa onye

Chipfu yeru obu

bẹ ọohuje ahùhù.

Ọ baru onye ọ nataru

g'ọ baru nwa iya

bẹ oochije iphe."*

⁷ Ọo ya bu; Chileke -nọdu ahù unu ahùhù; unu tajekwa nshi; l'ahùhù ono bukwa ahùhù, nna ahùje nwa iya; kẹle unu bu unwu iya. ?Unu humajeru nwa, nna iya ahuduru ahùhù? ⁸ Teke ọ bu lẹ Chileke ta ahudu unu ahùhù g'unu maru iphe g'ọohù unwu iya ọzo; ọo ya bu l'unu ta abudu unwu iya; unu bu unwegirima, enwedu nna. ⁹ Ọobujeru; nna anyi l'eliphe-a -nọdu echi anyi iphe; anyi eyelẹru phe-a nsọ. ?Buchia Nna anyi ọphu nọ l'imigwe bẹ anyi ta akabadaa eworu onwanyi nọ g'anyi eshi ẹgube ono nweru ndzu. ¹⁰ Nna anyi l'eliphe ahù-tabejeephọ anyi ahùhù nwapha olemole g'ọ du phe ree. Obenu lẹ Chileke ahùje anyi ahùhù g'ọo-duru anyi lẹ ree; g'anyi adubebe ree gẹ yẹbedua. ¹¹ Ọobujeru teke aahù anyi ahùhù l'oome anyi ẹhuka; ẹhu taa tsodu anyi utso. Ndu kweru; a hua phe huta; l'emechajekwa baru ndu eme ree; bya abukwarupho ndu ẹhu emechajẹ du guu.

Anma ọkwa

¹² Ọo ya bu lẹ-a; unu lochinaa ẹka ono, tsuhuwaru unu mẹe ono; yẹle ọkpa ono, aphuwaa unu kparikpari ono. ¹³ Unu mechia gbororo, unu eshi g'ọ pfuru nhamunha; a -nonyaa ọkpa ono, aphu kparikpari ono shiswee ọzo; g'e mechia ya g'ọ gbakerehu shihu ike.

* 12:6 12:5-6 Gūnaa Jio 5:17; Ẹtu 3:11,12.

¹⁴ Unu kukebeje ẹhu meje g'unu l'oniyemonye nọdu lẹ nchị odo; unu aburu ndu dụ nsọ; kele onye adudu nsọ ta ayikwa huma Nnajiuphu. ¹⁵ Iphe, unu a-kwaberi ẹnya bu g'ọ tọ dụ onye a-gbakutaru eze-iphe-oma ke Chileke azu. Unu eletakwapho ẹnya g'ọ tọ dụ onye a-bya adu g'ogbarabvuoshi, atsọ ilu kpo-futa l'echilabo unu bya egburwashiahaa unu ẹhu; shi egube ono merwushia igwe oha. ¹⁶ Unu letakwa ẹnya g'ọ tọ dụ onye a-nodu eme ke nwanyi; ophu o dụ onye anodu elephu iphe, ke Chileke ge Iso. Lẹ Iso gudekwa aphu kpaakpaakpaa nri; woru okpara, o bu ree nwune iya. ¹⁷ L'unu maanaru-a l'e mechaaru; o chọahaa ge nna iya gọoru iya onu-oma. A sụ iya l'ọ gbawaru iya l'azu; kele o tọ duedu g'ooshikwadu emezi iphe, o mebyihawaru. Tọbudu iya bu; o gude ẹnya-mini ekwa chọo onu-oma nna iya onoya; ophu o dudu.

¹⁸ L'eka unu byaru ta abukwa ubvu, unu e-denyi eka; teme oku, nodu enwu iya phoophoophoo. Ophu o bukwa ochii ono; ozoo eka ono, gbahuru tsukiribaa ono be unu bataru. Ophu o bukwa oke pherephere ono byaru. ¹⁹ O tọ bukwa oda opu ono; ozoo olu-opfu ono, daru g'egbigwe ono be unu numaru. Lẹ teke ndu Izurelu numaru olu ono be ephe rwokwaru sụ g'o to pfuhakwa yeru phe ozo. ²⁰ Kele ekemu, Chileke turu be ephe suru l'ọ kariru phe eka, bu iya bu ekemu suru: "O betakpoo o buru anu be ẹhu iya rwutaru l'ubvu ono g'a tugbu ya lẹ mkpuma; ozoo g'a nmagbu ya l'arwa." ²¹ Iphe, ephe humaru l'eka ono paa biribiri; k'ophu Mosisu suru: "Ndzụ agushikwa mu ike; k'ophu ẹhu anma mu anmanma."

²² O chia eka unu byaru bu ubvu Zayonu; mbu mkpukpu ke Chileke, dzu ndzu; mbu Jierusalemu ophu dụ l'imigwe. Unu byapfutaru unwu-ojozi-imigwe ophu bu 'aguta aguta. ²³ Eka unu byaru bukwa eka unwu Chileke, o dobekotawaru l'onodu okpara dzukoru; mbu ndu e deru epha phe l'ekwo l'imigwe. Unu byapfutawaru Chileke; onye bu iya e-kpe oniyemonye ikpe. Ndu unu byapfutaru bu ndu nwuhuhawaru nu, pfuberekoto; ndu Chileke meru g'ephe dube ree l'iphu iya. ²⁴ Sụ-a; onye unu byapfutaru bukwa Jizosu; onye bu iya gudegbabe Chileke yele nemadzụ l'ogbandzu ophuú ono; unu byapfutakwapho mee ono, o gbashiru l'oswebe onoya, bu mee ophu egoshi iphe, ka ree eme lẹ ke Ebelu.

²⁵ Oo ya bu g'unu kwabe ẹnya g'unu ta jika angaberu onye ono, epfu opfu onoya nchị. L'eshinu ndiche anyi phe anahuduru ikpe Chileke; opfu l'ephe te eyeduru onu l'iphe ono, a loru phe eka lẹ nchị lẹ mgboko-a be anyibedua taa

nahukwa me o -buru l'anyi jikaru onye ono, no l'imigwe alo anyi aka le nchi onoya. ²⁶ Teke ndiche onoya be oluopfu iya nmakotaru eliphe mgburugburu jijijiji; obenu le nta-a be o pfuwaru su: "Ugbo lanufua be mu a-nmafua eliphe jijijiji; nmachaa nmaa imigwe." ²⁷ Chileke suru l'oo "ugbo lanufua." Ugbo lanufua ono, o pfuru ono goshiru l'iphe ono, o meshiru ono be oo-mekota g'o nmaa jijijiji; l'oowofu iya. Oo ya bu ge ndu ophu anmaduru jijijiji anodukwanu. ²⁸ Oo ya bu g'anyi keleje Chileke ekele; kele o nuwaru anyi aka o bu eze; mbu aka adudu iphe suru iya anma jijijiji. G'anyi keleje iya; gudeje atsụ ebvu akpabiri iya; woda onwanyi ali; kwabeje iya ubvu; ²⁹ le Chileke anyi bukwa oku, ekepyashije iphe, o bapfuru.

13

Eme iphe, du Chileke ree

¹ Unu ta ahakwa n-yemobu unu yeru unwunna unu ono. ² Unu ta azohakwa akwajeru ndu byaru abyabya ebyaa; l'o dukwaru ndu gudechawaa l'ephe akwaa ebyaa; ephe kwaru iya unwu-ojosi-imigwe; ophu ephe amadu. ³ Unu nyatajekwapho ndu mkporo; g'o dujekwapho unu g'o bu unu no mkporo obu. Unu nyatajekwapho ndu eje iphe-ehuka; g'o dujekwapho unu g'o bu unu eje iphe-ehuka obu.

⁴ G'alulu bukwaru iphe, akwabe ubvu; g'iphe, bu ndu alu alulu te emerwushijekwa iphe-azee phe; kele nwoke eme ke nwanyi; ozo nwanyi, eme ke nwoke; me ndu eri ogori be Chileke a-nmakwa ikpe.

⁵ Unu te eyenukakwa okpoga enya. G'iphe, unu nweru jijeekwapho unu ephe. Le Chileke pfuakwaru iya l'onwiya su: "Mu ta agbahakwa ngu aka; ophu mu a-gwobekwa ngu." ⁶ Oo ya bu; unu g'anyi pfushijenu ike pfuje opfu-a; g'anyi ta atsujekwa ebvu epfufu iya. G'anyi pfuje su:

"Oo Chipfu bu onye eyeru
mu aka;
ndzu ta abyadu agu mu;
nemadzu ta adudu iphe,
oomebata mu."

⁷ Unu nyataje ndu ono, vu uzo goshi unu uzo ono, bu iya bu ndu ono, ziru unu ozi-oma Chileke ono. Unu kpoo egomunggo okpolohu; nyata g'ephe shi anoduje eme teke ephe no ndzu jasụ ephe nwuhu; g'ekweta unu dukwa ge nkephe. ⁸ Jizosu Kereshi be bu onye ono, o bu unyaphu; bya aburu iya ntanu-a; o jee l'abu iya jasụ le tuutuutu le mijimiimii. ⁹ Unu te ekwekwa g'iphe eezi ezizi, dugbaa iche iche shi uswe bya akpo-swee unu uzo. O du ree g'anyi gude

eze-iphe-oma, Chileke eme shihu obu ike. Eme nsọ nsọ, tso nri tee mekwa g'obu shihu anyi ike; l'o tokọ dọ-swekwaa onye tsojeru iya egube ono, o yejeru eka.

¹⁰ Anyi nwekwaru ọru-ngweja bu eka ndu egwekwaduru Chileke eja l'ulo-ekwa ono ta agbaduru g'ephe ria iphe, shi iya nu. ¹¹ Onye-ishi uke Chileke phe egudeje mee unwu anu, e gburu egbugbu gude abahu le Eka-kakota-adu-nsọ l'eze-ulo Chileke; g'o gude iya gwee eja gwefu iphe-eji; obenu l'anu ono, a phuwaru aphupu ono be eewotaje lufu alufu je l'eka eebudu ebubu je akpo ya oku. ¹² O buru iphe ono meru g'o gude Jizosu nodukwapho l'azu mkpukpu jee iphe-ehuka nwuhu; g'eeshi g'oogude mee ya safu iphe-eji ndiphe. ¹³ Oo ya bu; unu g'anyi jepfu iya l'azu mkpukpu g'a tuko anyi l'iya mee iphe-iphere. ¹⁴ Kele o to dudu mkpukpu, anyi nweru l'eliphe-a, bu mkpukpu ophu l'a-du ojejoje; o chia iphe, meru nu bu l'anyi achọ mkpukpu ophu abya nu. ¹⁵ Oo ya bu; g'o to dukwa teke anyi a-ha etuje Chileke epha; g'etu epha ono aburu eja, anyi shi l'eka Jizosu egwe. Oo epha ono, anyi etu iya ono a-buru iphe, shi anyi l'onu, egoshi l'anyi buwaa ndu nkiya. ¹⁶ Unu ta ahakwa eme iphe, du ree; ophu unu ahakwa egudeje iphe, unu nweru yeru nwibe unu eka; kele oo egube ngweja ono bu ophu du Chileke ree.

¹⁷ Unu meje iphe, ndu-ishi unu suru g'unu meje; m'obeta o nodu atsụ unu l'ehu ememe. L'o kwa ndu ono, bu ndu-ishi ono anoduje eche ndu unu echeche; eshinu epe e-mechaa pfuru l'iphu Chileke doo g'ephe jetaberu ozi ehu unu. Unu -nodu emejewaa iphe, epe suru g'unu meje be epe e-gude ehu-utso jee ozi phe ono. Teke odumeka be epe a-gbekwa atsụ ude eme iya; ono ta adudu urwu, oo-baru unu.

¹⁸ Unu pfujekwaru nuru anyi Chileke. Ophu anyi makaharu bu l'obu ta anmadu anyi ikpe; ebe o dudu teke o to buedupho g'anyi mee iphe, du ree l'iphemiphe, anyi eme ememe be anyi eshibeje ite iya. ¹⁹ Iphe, mu arwoshikpoo unu ike; unwunna mu; bu g'unu pfuje nu Chileke; ge Chileke kwe ge mu byapfuta unu egwa.

Epfu anu Chileke

²⁰ Ge Chileke ono, bu iya emeje g'ehu du guu ono; mbu onye ono meru ge Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi shi l'onwu teta dzuru ndu ono; bu iya bu Eze onye eche aturu ono, l'eche aturu ono; o buru mee, o gbashiru teke ono, o nwuhuru ono be o gude mee ukwe-iphe, Chileke kweru tukobe l'ogbandzu yele nemadzu g'o vuru ire jasụ le tuutuutuu le mimiimii ono; ²¹ mee g'unu dube ree l'iphemiphe, bu iphe, du ree, unu eme; g'unu meje iphe, bu uche iya. Ge Chileke shikwapho Jizosu Kereshi l'eka mee

iphe, dū iya ree l'obu anyi. G'ajaja b̄uru k̄e K̄éreshi jas̄u l̄e tuutuutuu l̄e m̄jimiimii. Nokwa g'ò dū.

Ekele, e gude akp̄ochi ishi ẹkwo-oz̄i-a

²² Ọ kwa arw̄orwo b̄e mu arw̄o unu; ẃnwunna mu; s̄u g'unu takwaa nshi n̄uma ozi-a; l'ẹkwo-a, mu deru unu-a ta ad̄ukwa ogologo. Ọo ya b̄u g'oom̄ee unu g'obu shihu unu ike. ²³ Iphe, mu eme g'unu maru b̄u l̄e nwune anyi, b̄u Timoti, e shi tuchia b̄e a haakwaru. Ọ -bya ẹgwa b̄e mu l'iya a-t̄uko sw̄iru m̄e mu -byatashia unu agbaphe.

²⁴ Unu kelechaaru mu iphe, b̄ukpoo ndu-ishi unu m̄e iphe, b̄ukpoo ndu b̄u ndu k̄e Chileke. ẃnwunna anyi ndu Itali l'ekelekwaph̄o unu.

²⁵ Ḡe Chileke meeru unu eze-iphe-oma g'unu hak̄otakpoo. Nokwa g'ò dū.

Ekwo-ozì, Jiemusu Deru

¹ Mùbe Jiemusu, onye bụ onye-ozì Chileke; bụru onye-ozì Nnajiuphu, bụ Jizọsu Kéreshi l'ekéle ọkpa-ipfu iri l'ẹbo ono, dzuru mgboko ono ekele.

Ekweta waa mmamiphe

² Ụnwunna mu; teke iphe-ọhutama g'ọ dụhabe byaru unu; unu wojeru iya dobe l'iphe, eeteru ẹswa. ³ Kẹle unu maru l'a -nọdu adale ekweta unu bẹ unu e-shi iya nwuta ọta-nshi. ⁴ Unu takpọephọ nshi tafu iya l'ishi g'unu a-duebe ree; dzukwaphọ oke g'ọ tọ dụ iphe, a-phọdu l'ẹhu unu. ⁵ Teke ọ duru g'unu ha onye mmamiphe phoduru; g'onye ono sụ Chileke g'ọ nụ iya mmamiphe. Ọo-nụ iya ya; eshinu Chileke bụ omeluko; teme ọ nọdu egudeje obu iphóró nụ onyemonye iphe, ọ sụru g'ọ nụ iya. ⁶ Ọle g'onye ono kwetakwa l'iphe oopfụ gẹ Chileke nụ iya bẹ ọo-nụ iya. G'ọ bọ bọkwa obu ẹbo; l'onye obu abọ ẹbo dükwa g'akpara-mini eze-ẹnyimu, bụ pherephere anọduje enwunga iya. Ọ -kwaru iya shia ophuu; ọ kwaru iya shia ophuu. ⁷ G'ẹgube onye ono ta arịekwa l'ọ duru iphe, ọo-nata l'ẹka Nnajiuphu; ⁸ kẹle onye abọ egomunggo ẹbo ta apfushijekwa ike l'iphemiphe, oomekpọo ememe.

Ụkpa waa enweru iphe

⁹ Gẹ nwanna, daru ụkpa tua onwiya ẹpha lẹ Chileke kuliru iya eli. ¹⁰ Nokwaphọ g'onye ophu nweru iphe e-tu onwiya ẹpha l'ẹnya lwaru iya; kẹle oo-mechaa rifu g'okoko ẹswa; ¹¹ kẹle ẹnyanwu awajẹ chishiahaa ike k'ophu oomeje ẹswa anwua lwaa; okoko iya erishihu; mma iya abvu. Noo g'onye nweru iphe a-gbabuhukwaphọ nwuhu l'ẹka oome iphe, dụ iya mkpa.

Ahuta ama waa enwu eye

¹² Ẹhu-utso bẹ a goru nụ onye taru nshi l'ohutama; kẹle teke a hucharu iya ama obu; ophu ọ daduru bẹ ee-kpube iya okpu-eze, bụ iya bụ ndzụ; bụru obunggo, Chileke sụru lẹ ya e-bu ndu yeru iya obu. ¹³ Ọo ya bụ; onye aahu ama g'o mee ẹjo-iphe; ọ -wata iya agugu; g'ọ tọ sukwa l'ọo Chileke enwu iya eye g'o mee ya. Kẹle ọ tọ dükwa onye Chileke enwu eye g'o mee ẹjo-iphe; ophu ọ dükwa onye enwu Chileke eye g'o mee ẹjo-iphe. ¹⁴ Ọo eme ẹjo-iphe, agu nemadzụ bẹ

edetaje iya nu; l'ọ nmalahu iya. ¹⁵ Ọo ya bu; teke egu ejo-
iphe tsutaru ime; l'ọonwua iphe-eji; iphe-eji kagheepho;
l'ọonwua anwuhu.

¹⁶ Unwunna mu, mu yeru obu; unu te etsoswekwa ọzo.
¹⁷ Iphe, aanu anunu, du ree waa iphe-oma, adudu eka
ntucha du iya shikota l'imigwe. O shi l'eka Nna ke iphoro
imigwe, bu iya bu Nna ophu te echibuhujedu g'enyanyu
abujeru o -chibuhu; ochi agbaahaa-a. ¹⁸ O turu obu iya
onyo gude okpobe-opfu ono nwua anyi; g'anyi du g'akpuru
iphe-mbu l'iphemiphe, o meru ememe.

Anuma emee

¹⁹ Unwunna mu, mu yeru obu; iphe, unu a-maru bu owa-
a: g'onnyemonye bukwaru onye angabeje nchi l'iphe, eepfu
temanu ooyee ya onu; buru onye ehu te eghujedu egu
egwegwa; ²⁰ kele iphe, eeme l'ehu-eghu taa bukwaru iphe,
pfuru oto l'iphu Chileke. ²¹ Ọo ya bu; unu tofu onwunu iphe,
bukpoo umere, l'eshi ishi; waa iphe, bukpoo iphe-ashi; jia
obu oyi; nata opfu ono, a kuru l'ime okpoma unu ono, bu
iya l'a-du ike dzoo unu ono.

²² Ole-a; unu bukwaru ndu eme opfu ono ememe. Unu ta
abukwaru ndu anu iya anunu kpurumu; kele ono bukwa
eme onwunu eswe. ²³ Onye anupho opfu ono anunu; ophu
oomedu iya ememe yeru nwoke, ele g'iphu gbaru iya l'onyo.
²⁴ Mbu onye lechaekwadurupho enya l'onyo bya atugbua
bya azohaekwapho g'iphu gbaru iya. ²⁵ Obenu onye
enyoje ekemu ono, adudu eka ntucha du iya; mbu ekemu,
emeje g'e nweru onwonye ono; o -duru onye phuberu iya
iphu; ophu o budu onuma-ozohaa; o -buru onye emeje iya
ememe; onye ono be ee-gude iphe, oome meeru eze-
iphe-oma.

²⁶ Onye dobesu le ya bu onye ke Chileke l'ebe abu
l'oosedeye ire iya eme onwiya eswe. Onye ono be eme ke
Chileke nkiya bu ke mmanu. ²⁷ Abu onye ke Chileke ophu
Chileke, bu Nna kweru l'o bu okpobe iya bya aburu ophu
ntucha adudu ono be bu akwo unwogbee le mkpa, duru phe
nu; waa eyeru unwanyi, ji phe anohedu eka; waa ewofu
eka le mkparwu ke mgboko-a.

2

Anma okwa abo nemadzu ebo

¹ Unwunna mu; g'unube ndu kweru ke Nnajiuphu anyi,
bu Jizosu Kereshi-a; mbu Nnaji akpabiri; unu ta abojekwa
nemadzu ebo. ² Kele-a; o -buru l'onye nweru iphe gbacharu
mgbuguru bya akwaa onwiya yegede bataru l'ulo-ndzuko
unu; onye ukpa -yee nwankiriba iphe batakwapho; ³ teke

unu kwaberu onye pho, kwaru akwapho ubvu su iya: "Bya asugabe onwongu l'okposhi-echi-a" bya asu onye ukpa pho: "Pfuru l'eka ono" ozoo: "Bya anodu l'ali l'eka-a no-kube mu"; 4?to budu nemadzu be unu abo ebo egube ono; teme unu gude ejo egomunggo ekpe ikpe?

5 Unu ngabekpodapho nchi; unwunna mu, mu yeru obu. ?To budu ndu ukpa le mgboko-a be Chileke hotaru g'ephe buru ndu shi l'ekweta, ephe kwetaru nweru iphe l'iphu Chileke; bukwarupho ndu e-nweru eka o bu eze, bu iphe, o suru le ya a-nu ndu yeru iya obu-a. 6 Unu gbenu meru iphe-iphere kpua ndu ukpa ?Tobudu ndu nweru iphe be l'akpaje unu ehu-a? ?To budu phe be l'akpujeru unu je edobe l'ulo ndu-ikpe-a? 7 ?Tobudu phe anoduje epfubyi eguru epha ono, unu aza ono epfubyi-a?

8 Unu -nodu emewaa eze ekemu ono be unu emewaa ree, bu iya bu eze ekemu, no l'ekwo Opfu Chileke, suru: "G'i yee nemadzu ibe ngu obu g'i yeru onwongu." 9 Obenu le-a; unu -nodu aboje nemadzu ebo be unu emekwa iphe-eji; teme ekemu nodu anmakwapho unu ikpe, bu iphe, gbaru onye emebyi ekemu. 10 Kele onye meebekotaru iphe, ekemu pfuru g'o ha; mephodo nanu be ikpe nmakwaru l'o mebyikotaru iya g'o ha. 11 Kele o bukwapo onye suru g'i ti rishi ogori suru g'i ti gbushi ochi. O -buru l'i ti ridu ogori; i nodu egbu ochi; i buakwaa onye emebyi ekemu. 12 Oo ya bu; unu pfuje; teme unu emejekwapho ge ndu eegude ekemu ono, emeje g'e nweru onwonye ono kpee ikpe. 13 Kele onye ta aphuduru onye ozo obu-imemini be a taa phukwarupho obu-imemini me e -kpeje ikpe. Obu-imemini atujeru okoo kpua ikpe!

Ekweta yele iphe, eeme ememe

14 Unwunna mu; ?denu urwu, du le nemadzu suru le ya nweru ekweta; ophu oogoshidu iya l'umere? Egube ekweta ono ?oo-du ike dzoo ya? 15 Teke o bu l'o duru nwanna ke nwoke; ozoo ke nwanyi, gbagbuwa oto; teme ophu o humajedu nri ria; 16 onye lanu g'unu ha su iya: "Tokwa ehu-o! Laa je anyaru oku; g'epho ji ngu" l'ebe abu l'o nuru iya iphe, bu mkpa ehu iya; ?denu urwu, du l'egube iphe ono? 17 Noo g'ekweta kpoloko e te goshiduru l'iphe, eeme ememe bu iphe, nwuhuru anwuhu.

18 Obenu l'a su mu: "Gubedua nweru ekweta; mbedua nodu ejekwanu ozi." O du ree; goshiekwa mu ekweta ngu me ii -jedu ozi, du iya nu. Mbedua-a egudekwanu ozi, mu eje goshi ngu ekweta mu. 19 I kweru le Chileke bu Chileke lanu; i meru ree. Ono bukwapo g'obvu kwegbaaru gude iya anmagbaa pyaapyaapya. 20 Ole iphe, ii-maru

gube onye mmanu ono bu l'ekweta, eegoshiduru l'iphe, eme ememe ta abudu okpobe iya. ²¹ ?Denu g'onye-iche anyi, bu Ebirihamu gude buru onye pfulerekoto l'iphu Chileke? O shi l'iphe, o meru; kele o gude Ayizaku, bu nwa iya je egbugbu ge ya gude gweeru Chileke ngweja l'oru-ngweja. ²² ?Ti humaduru g'ekweta iya yee iphe, o meru dagbaru? Iphe, o meru goshiru l'ekweta iya dzuru edzudzu. ²³ Iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke mee g'e pfuru iya; kele o suru: "Ebirihamu kweru ke Chileke; o guaru iya ya l'apfulerekoto"; teme o gua ya eguru onya iya. ²⁴ Unu huma l'oo iphe, nemadzu eme be e gude agu iya l'onye pfulerekoto; o to budu-a ekweta kpurumu.

²⁵ Nokwapho ge nwanyi ovuoba-a, bu Rehabu-a du. Oo iphe, o meru be o gude buru onye pfulerekoto; kele o kweru ge ndu Jiu, e ziru ozi bata ibe iya; bya eyeru phe aka; ephe shia uzo ozo laa.

²⁶ Kele oo g'anu-ehu, unme adudu nwuhuru anwuhu-a bu g'ekweta, egoshiduru l'iphe, eeme ememe nwuhuru.

3

Ire bu ogu

¹ Unwunna mu; unu ta adukwa igwe buru ndu ezije iphe; kele unu maru l'anyiibe ndu ezije iphe be Chileke a-ka ekpeshi ikpe ike. ² G'anyi ha etsosweje iphe, du igwerigwe. O kwa onye opfu teke edeswe bu onye duebe ree. O buru egube onye ono adujekwapho ike sede onwiya. ³ Anyi -woru mkpurukpu-igwe-inya kobe inya l'onu g'o meje iphe, anyi suru g'o mee be anyi emeje inya l'ophu; l'ooshi aka anyi suru g'o shia. ⁴ Ozokwapho ugbo-mini; ?I humaru g'o habe shii; teme o buru oke pherephere anoduje akpo iya; ole oo nwa gberere eku ugbo be eegudeje anga iya l'ooshi iphe, bukpo aka onye-ishi ugbo anga iya eshi. ⁵ Nokwapho g'ire bu nwiphe nshii; ole ootuje onwiya epha le ya erenuka ire.

?Ti humaduru g'oswa habe shii? ole akporu oku lanu etsuje obote-egu. ⁶ Su-a; ire bu akporu oku. Ire no-chiru enya iphe, bukpo ejo-iphe, no le mgboko-a l'ehu anyi. Ire epfurwuje ogwehu nemadzu mgburugburu; teme o nodu alotaje oku-ali-maa tsobe le ndzu nemadzu; l'ootsua ya tsufu; ooshiepho teke a nwuru onye ono; tsua jasu g'oono-beru. ⁷ O to dudu egube anu-egbudu; ozo enu; ozo iphe, akpu akpukpu; ozo iphe, bu le mini, nemadzu ata agotajedu agota; l'ooburu l'unuphu; ophu o dudu ophu a gotaadaru; o buru l'unuphu. ⁸ Obenu l'ire ta adudu amadu suru iya agota; o bu ejo-iphe, e te gudeshijedu egudeshi. O

dụ g'érú ejo agwọ, te edodu onye ọ taru edodo. ⁹ Ọ bụ iya bẹ anyi gude aja onye ono, bụ Nna bya buru Nnajiuphu ono; ọle ọ bụhukwa iya phọ bẹ anyi gude atụ nwibe anyi onu; mbukwa onye e meru; ọ dụ gẹ Chileke. ¹⁰ Ọ buru onu lanu ono bẹ agọ onu yee atụ onu shi. Unwunna mu; ọ tọ gbaduru g'ọ dụ egube ono. ¹¹ Ọ tọ dudu nggele, asofutaje mini, atso ilu bya asofutajekwapho mini, atso utso mgbo lanu. ¹² Unwunna mu! Oshi figu ta amijekwa akpuru olivu. Ophu vayinu amijekwa akpuru figu. Nokwapho g'e te ekutadu mini, atso utso l'umaswi.

Mmamiphe, shi l'igwe

¹³ ?Ọ duru onye ari le ya maru iphe; nweru uche g'unu ha? Onye ono goshiëshikwa iya l'eme umere oma; waa l'eme gelee ophu shi le mmamiphe. ¹⁴ Teke ọ bukwanu l'unu eji iji-nya, atso-ilu bya aburu ndu akpa nya; unu te ejekwa etu onwunu epha ke mmamiphe ono; kele ọ ọka bẹ unu gude emebi ọkpobe-opfu. ¹⁵ Egube mmamiphe ono te eshikwa l'igwe. O shi l'eka ndiphe. O to shidu l'eka Unme Chileke. O shi l'eka Nsetanu. ¹⁶ Kele eka iji-nya yee akpa nya dụ bẹ mkpaka dukwapho; ophu ọ dudu egube ejo-iphe, adudu iya nu. ¹⁷ Obenu le mmamiphe ophu shi l'igwe dube ree; bya aburu nchi-adu-doo; bya eme gelee; bya eme onu-utso; bya aphu obu-imemini; bya ami ọkpobe mebyi; ophu ọokpochadu mkpocha; ophu ọ budo tuko l'ehu-atuko-l'obu. ¹⁸ Teme mebyi, ndu eme gẹ nchi dụ doo amije bụ apfubekoto.

4

Eshita ndiphe onya

¹ ?Bụ awe bẹ abaphe mba yee esephe opfu ono shigbaa unu? ?Tobudu eka o shigbaa unu bụ l'iphe, ekpiri iya dụ unu? ?Tobudu iya bụ iphe, bụ ọgu, dụ l'ehu unu? ² Ọobujeru iphe, agu unu erwuduru unu eka; unu egude k'iphe ono gbua haru ọchi. Unu -chabe nya l'iphe onye ọzo; ophu ọ dudu; unu abaahaa mba; seahaa opfu. Unu ta ahumaduru ọzo iphe, agu unu; kele unu ta asuduru g'a nu iya unu. ³ Unu nodu asuje g'a nu unu iphe; a ta nudu iya unu; opfu l'unu egudeje oriri, adudu ree epfu iya g'ee-shi g'unu egude iya mee iphe, agu unu egu. ⁴ Unube unwanyi me unwoke, eri ogori ono; ?unu ta amadu l'onye yee iphe-utso, dụ le mgboko-a eshi onya buwaa onye ohogu Chileke? Ọo ya bụ l'ọ tọ dudu m'obeta ọ buru onye dụ idagha hataru g'ephe le ndiphe shiru onya; onye ono emekwa onwiya onye ohogu Chileke. ⁵ Tọ ?ọ dụ unu g'iphe, e deru l'ekwo-opfu

Chileke bụ ke mmanụ, sūru lẹ “Chileke eko okophoo unme ono, o yeru g'o buru l'ime anyi ono?” ⁶ Olee eze-iphe-oma ke Chileke ka shii. Noo iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke sū: “Chileke apfuchijekwa ndu nggangga ụzo. O nọdu emejeru eze-iphe-oma nū ndu wozeru onwophẹ alị.”

⁷ Oo ya bụ; unu nọdu Chileke l'eka. Unu apfu-chia Obutuswe ụzo; hūma l'oo-gbaru unu oso. ⁸ Unu kpīritaru Chileke ntse; hūma l'oo-kpīritakwarupho unu ntse. Unu kwọo onwunu eka unubẹ ndu eme iphe-eji. Unu sachaa obu unu ree unubẹ ndu abọ obu ebo. ⁹ G'o rwua unu l'ehu; g'aphu ji unu obu; unu kwashia ęnya-mini. G'achi ọchi buru unu aphu; g'emereme buru unu iphere. ¹⁰ Unu wozeje onwunu alị l'iphu Chileke g'ookulia unu eli.

Anma okwa epfurwushi nwanna onye

¹¹ Unwanna mu; unu te epfurwushijekwa nwibe unu. Onye epfurwushi nwanna iya; ozoo onye anma nwanna iya ikpe be epfubiyikwa ekemu; teme o buru ekemu be o gbẹ ekpe ikpe. Obenu lẹ teke iikpe ekemu ikpe be i ti meekwa iphe, ekemu pfuru. O kwa onye-ikpe be i bụ. ¹² Onye lanu kpurumu bụ onye atuje ekemu; teme o buru iya bụ onye-ikpe; mbu onye ono, aduje ike dzoo ndzu; dukwapho ike gbua nemadzu. Obenu ?bu onye b'i dobesu l'i bụ gube onye ono, anma nwibe ngu ikpe?

Anma okwa etu onwonye epha

¹³ Unu ngaberu mu nchi; unubẹ ndu sūru “Ntanu-a; ozoo echele be o duru mkpukpu, anyi e-je je anogba apha; gbaa ngho rita urwu;” ¹⁴ l'ebe abu l'unu maru g'echele a-du. ? Ndu unu bu gunu? O bu enwuru-oku, akpu-lihuje; a noekwapho nwanshii l'oophukashihu. ¹⁵ Noo iphe, unu gege asuje-chia: “O -du Chileke l'uche be anyi a-tuko nodu ndzu; mee owa-a; ozoo ophu.” ¹⁶ Obe l'owa be unu etse etsetse bya etu onwunu epha. Egube ekuku ono g'o hakota dukwa eji.

¹⁷ Oo ya bụ l'onye maru ree, o gege eme; ophu o meduru iya be o bukwa onye obu eme iphe-eji.

5

Anmaru ndu nweru iphe okwa

¹ Nta-a bụ k'unubẹ ndu nweru iphe; unu kwashia ęnya-mini; chia mkpu ejo-aphu, abyaru unu. ² Eku unu reshihuchaakwaru ereshihu. Teme ngwa unu buru iphe, nsu sukashichawaru. ³ Mkpola-ododo unu me ke mkpola-ochaa unu gbaakwaru ega. Oo ega iya ono a-pfuru

agba unu ekebe. Oo-kepyashi anụ-ẹhu unu g'ọku. Nta-a bẹ unu kparụ ẹku kuberu onwunu l'ikpazụ-a. ⁴ Ndu jeru unu ozi ẹgu bẹ unu ta apfuduru ụgwo; aphụ, ẹphe agụ bẹ erwuakwa l'igwe. Teme mkpu kẹ ndu kpatarụ unu iphe, unu kọru l'opfu rwuakwaphọ nchị Chipfu, bụ Okalibe-Kakọta-ike ono. ⁵ Unu buru lẹ mgboko; tūsarụ ẹhu; eri gwọogwo; eme ẹhu unu ẹhu unu. Unu tsụa onwunu ẹbà g'anụ-ẹbà kwaberu mbọku egbugbu unu. ⁶ Unu nmarụ ndu pfulerekoto ikpe; gbua phẹ; l'ẹbe abụ l'ọ duru iphe, ẹphe akpọshijehawaa unu ememe.

Ata nshi waa epfu anụ Chileke

⁷ Unwunna mu; unu takpọkwapho nshi nọdu jasụ teke Nnajiuphu a-bya. Unu humaru g'onye kọru opfu atajẹ nshi; kwaberu opfu iya g'o rwuta iphe, barụ urwu. Ọotaje nshi; igwe eshi l'awuze dzee mini dzekọta iya udzumini; l'ọotaa nshi jasụ l'ephefuta. ⁸ Unubedua kwaphọ; unu takwaphọ nshi; shihu obu ike; kẹle teke Nnajiuphu a-bya dọkwaa ntse.

⁹ Unwunna mu; unu ta agụjekwaru nwibe unu aphụ g'eete ekpedu unu ikpe. Unu lekwa onye-ikpe g'ọopfuru l'ọnu mgbo! ¹⁰ Unwunna mu; unu nyatajẹkpoepfo ndu shi epfuchijeru Nnajiuphu. Unu gudeje phẹ nwua ọta-nshi teke unu eje iphe-ẹhuka. ¹¹ Unu eleanaa; ọ kwa ndu tarụ nshi bẹ anyi ekuje ndu a gọru ẹhu-utso nụ. Unu nūmawaru atanshi kẹ Jiohu. Unu makwaruphọ iphe, Nnajiuphu nuru iya l'ikpazụ. Kẹle Nnajiuphu bụ onye obu-imemini bya aburu ọ-gba-mkpu.

¹² Ọle ọphu kachakpọonu; unwunna mu bụ; unu te erijekwa angụ. Unu te egudejekwa igwe ọzoo alị ria angụ; ọphu ọ dukwa iphe ọzo unu e-gudeje ria angụ. Unu -sụ "ee" g'ọ buru ee; teke unu sụru "waawaa" g'ọ buru waawaa; g'a ta anma unu ikpe iya.

¹³ ?Ọ duru g'unu ha onye eje iphe-ẹhuka? G'onye ono pfuru nụ Chileke. ?Ọ duru onye ẹhu atso? G'onye ono gụa ebvu ajaja! ¹⁴ ?Ọ duru g'unu ha onye iphe eme? G'onye ono kukọ ndu e meru ọgerenya Chiochi g'ẹphe pfuru opfu ẹhu iya nụ Chileke. Ẹphe egude ẹpha Nnajiuphu wua ya manụ l'ishi. ¹⁵ Opfu, e pfuru nụ Chileke bya ekweta l'oo-mee bẹ a-dzọta onye iphe eme; Nnajiuphu abya emee; l'ọ wekọrohu. Teke ọ bụ l'ọo iphe-ẹji bẹ o meru; a gụaru iya ya nvu. ¹⁶ Noo ya bụ; unu kọshijeru nwibe unu iphe-ẹji unu; teme unu epfukwaphọ anuru nwibe unu Chileke g'ee-me g'unu wekọrohu. Opfu, onye pfulerekoto pfuru nụ Chileke bẹ ike dukwa l'ere ire.

¹⁷ Elayijia bu nemadzụ mmanụ g'anyi bu. O pfuru nụ Chileke pfushia ya ike sụ g'igwe buchia mini. Ọ nọo mgbarapha ẹto l'ọnwa ishii; ọphu mini atadaduru l'ali. ¹⁸ Ọ bya epfuru nụ Chileke ọzo; igwe bya mini. Iphe, a kuru l'ali mịahaa mebyi ọzo.

¹⁹ Ụnwunna mu; ọ -duru g'unu ha onye shisweru ụzo l'ọkpobe-opfu ono; onye ọzo duphuta iya azụ l'ụzo, pfuru ọto; ²⁰ g'onye ono maru l'onye duphutaru onye eme iphe-ẹji azụ; mbụ onye l'eshi ụzo, gberu nggọ; onye ono bẹ dzọtaru nemadzụ l'ẹka ọnwu; teme o meakwaruphọ; a gụaru iya nvụ l'ikpoto iphe-ẹji.

Ekwo-ozì Kẹ̀ Mbu, Pyita Deru

¹ Ekwo-ozì-a shì l'ẹ̀ka mbedua, bụ̀ Pyita, bụ̀ onye-ishi-ozì Jizọ̀su Kéreshi. Ndu mu ede iya anụ̀ bụ̀ unubẹ̀ ndu Jiu ono, a chikashiru unu laa ọ̀hozo je ebugbaaru ono. Ndu eburu lẹ̀ Pọtosu; ndu eburu lẹ̀ Galeshiya mẹ̀ lẹ̀ Kapadosiya; mę́chaa lẹ̀ Eshiya yẹ́e Bitiniya. ² Mbụ̀ unubẹ̀ ndu Chileke, bụ̀ Nna ọ́taru mee; unu bụ̀ru nkiya. Chileke ọ́taru unu; kele o shikpọ̀oro lẹ̀ mbụ̀ maru l'unu l'a-bụ̀ru ndu nkiya. Tọ̀budu iya bụ̀; ọ̀ bya ezia Unme-dụ̀-Nsọ̀; o mee unu: unu bụ̀ru nkiya; k'ọ́phu unu a-nọ̀du anụ̀jeru Jizọ̀su Kéreshi opfu; wafụ̀a gẹ̀ Jizọ̀su ono egude mee ya safukota unu iphe-ẹ̀ji, unu mekọ̀taru g'ọ̀ ha.

Mu sụ̀ gẹ̀ Chileke mee g'eze-iphe-oma nkiya yẹ́e nchì-ọ̀du-doo rwube unu ẹ̀ka; rwube iya unu k'anyinyi.

Ele ẹ̀nya ndzụ̀ ojejoje

³ G'anyi jaa Chileke ajaja. Ọ̀o ya bụ̀ Nna Nnajiuphu anyi Jizọ̀su Kéreshi. Ọ̀ phụ̀waru anyi obu-imemini ọ́phu nyịberu g'aa-tụ̀ ọ̀nu iya. O mewaru Jizọ̀su Kéreshi: o shì l'ọ̀nwu teta nọ̀du ndzụ̀. Ọ̀ gbẹ̀ l'ono nwụ̀-phu anyi azụ̀ ọ̀zo. Nta-a bẹ̀ anyi elewaa ẹ̀nya ndzụ̀ ọ́phu anyi a-dzuru jasụ̀ lẹ̀ tuutuutuu lẹ̀ mjiimii. ⁴ Anyi elekwapho ẹ̀nya l'anyi l'unu e-mechaa tuko gbarụ̀ mgba nweru iphe-oma, Chileke doberu unu l'imigwe; mbụ̀ iphe-oma ọ́phu ta abyadụ̀ erehu erehu; ọ́phu ọ̀ byadu emebyihu emebyihu; ọ́phu ọ̀ yidụ̀ kahụ̀ akahụ̀. ⁵ Ọ̀o kele ọ̀o l'unu woru onwunu ye Jizọ̀su l'ẹ̀ka bẹ̀ meru g'o gude ọ̀ nọ̀du egudeje ike iya akwachi unu g'ọ̀ tọ̀ dụ̀ iphe l'e-me unu jeye teke oo-goshi unu lẹ̀ ya dzohawaruro unu. Ọ̀ kwaro l'ikpazụ̀ bẹ̀ oo-goshi iya unu.

⁶ Ono bukpodanu iphe unu a-nọ̀duje ete ẹ̀swa iya; a makwaru-a l'unu jefutaje iphe-ehuka, dụ̀ iche iche, a-hụ̀ unu ama; ọ̀le ono bụ̀-a kẹ̀ nwa nta-a; ọ̀ tọ̀ dudu g'ọ̀o-nọ̀-beru; ⁷ k'ọ́phu e-gude iphe-ehuka ono huta ekweta unu ama maru ?tọ̀ dudu nụ̀ nyegenyeye. Unu leanaro mkpola-ododo. Ọ̀ bụ̀ iphe, vu oke aswa tẹ̀me ọ̀ nọ̀du emebyihujekwanu emebyihu. Ọ̀ buleru-a l'ọ̀ku bẹ̀ aahuje iya gude maru ?ọ̀ bụ̀ ọ̀kpobe iya. Nokwapho g'aahuta ekweta unu ama g'a maru ?ọ̀ bụ̀ ọ̀kpobe iya. Ekweta ono bẹ̀ unu maanaru-a l'aswa iya ka kẹ̀ mkpola shii. A -dalechaa ya; ọ̀ -bụ̀ru ọ̀kpobe ekweta; l'aa-jaa unu ajaja; mee g'unu nwua phoo g'iphoro, shì Chileke l'ẹ̀ka; aakwabekwapho

unu ùbvù. Ọ bụru mbọku ono, Jizọsu Kéreshi a-bya ono bẹ ọo-nwụkota nno. ⁸ Onye unu yeru obu; l'ẹbe abụ l'unu gude ẹnya hụma iya; unu ta ahụmaduru iya l'ẹnya kẹ nwanta-a; obenu l'unu kweru nkiya; ete ẹswa; ẹhu nọdu atso unu k'ọphu aamadụ g'a-tụ ọnu iya. ⁹ Iphe ono, unu ele ẹnya iya ono, rwua unu ẹka; mbụ l'obu unu bẹ a dzọtaru.

¹⁰ Ndu mpfuchiru, pfuru k'eze-iphe-oma ono, ee-mechaa meru unu ono; ọkpọọru nwehu ọọ ndzọta ono ọkpobe achoro. ¹¹ Ẹphe mee g'ẹphe maru teke Unme Kéreshi, nọ pẹ l'ime epfu ama ẹka l'ọo teke Kéreshi e-je iphe-ẹhuka; yẹ teke a-kwabẹ iya oke ùbvù. ¹² Tọbudu iya bụ; Chileke bya emee ndu mpfuchiru iya ono, ẹphe maru l'ozi ono, ya ziru pẹ ono ta abụdu ozi ẹhu pẹ; l'ọo unubedua bẹ e ziru pẹ iya g'ẹphe bya ezia. Nta-a bẹ unu shiwaa l'ẹka ndu-ozino, bụ pẹ byaru ezia ya unu ono bya amaru iya. Ẹphe byaru bya egude ike kẹ Unme-dụ-Nsọ zia ya unu. Unme-dụ-Nsọ ono bụ Chileke bẹ shi l'imigwe ye pẹ iya l'ẹhu. Ozi ono, e ziru unu ono bẹ agụchakwaa agụ unwu-ojozi-imigwe. Ọ dụ pẹ g'a sụ l'o nwekpọọru g'e meru: o doo pẹ ẹnya.

Umere, dụ Chileke ree

¹³ Ọo ya bụ; unu ọkọbe egomunggo unu l'ẹkalanu; g'ọ kwabẹ akwabẹ g'onye liru anamụ l'upfu; unu esedeje onwunu esede; unu elekwaphọ ẹnya eze-iphe-oma ono; Chileke e-meru unu teke Jizọsu Kéreshi e-goshi onwiya ono. ¹⁴ Lẹ teke unu te eshidu mawaru ọkpobe-opfu ono bẹ bụ ẹgu ejo-iphe, shi anọduje agụ unu shi kpuru unu l'ẹka. Nta-a, unu bụwaa ndu l'anuru Chileke opfu-a unu te ekwekwa g'ẹgu ejo-iphe kpukwaduru unu ẹgube ono, o shi kpuru unu ono. ¹⁵ Iphe, unu e-mechia nta-a bụkwa g'unu shi l'iphemiphe, unu eme goshi l'unu dụ nsọ; lẹ Chileke ono, bụ iya kuru unu ono bẹ dükwa nsọ. ¹⁶ L'e dekwaru sụ: "Unu dükwa nsọ; lẹ mbedua dükwa nsọ."

¹⁷ Ọobujeru; unu -nọdu epfu anụ Chileke; unu eku iya Nna; mbụ Chileke ono, bụ iya bụ onye ekpejeepho onyenonu ikpe g'iphe, o meru gbaru; ọphu ọ dudu onye oomeje ele ẹnya l'iphu. Noo g'o gude unu je anọdu ndzụ unu l'ophu; tsuje iya ebvu lẹ mgboko ọwa-a, a byaru abyabya-a. ¹⁸ Unu nyatajẹkwa iphe, o phuru Chileke ọmanu ọ gbata unu l'ẹka mkpọkoro umere ono, unu nwutaru l'ẹka nna, nwuru unu pẹ ono. Iphe, o gude pfua aswa ishi unu gbata unu ta abukwa iphe emebiyhuje emebiyhu g'okpoga-mkpola-ochaa mẹ mkpola-ododo. ¹⁹ Iphe, o gude gbata unu bụ mee ono, aswa iya parụ ẹka ono, bụ iya bụ mee Kéreshi. Kéreshi ono bẹ dụ gẹ nwaturu, e gude eje egwe ngweja;

nwaturu, adukpoodaa eka uto du iya l'ehu ilile; teme ebe o dudu eka iphe, takuru iya l'ehu. ²⁰ Oo iphe ono be Chileke hota-doru iya. O hotaru iya ro teme mgboko du; o rwua le nta-a, bu ikpazu-a; o gude k'iswi ehu unu goshi iya ndiphe. ²¹ Oo Kereshi ono be unu no l'eka iya kweta ke Chileke; o buru Chileke ono meru iya o shi l'onwu teta dzuru ndzu; bya abukwaru iya pho kwaberu iya ubvu ophu shi l'imigwe. Oo ya bu; l'unu nowa Chileke l'eka elekwapho enya l'oo ya l'a-dzo unu.

²² Su-a; unu anoduje eme iphe, okpobe-opfu ono pfuru. Unu shi egube ono safukota iphe, du eji le ndzu unu; k'ophu bu l'unu byaru bya eyewa unwunna unu obu; ophu obu obu, unu yeru unwunna unu obu abukwa tuko-l'ehu-atuko-l'obu. Oo ya bu; unu ta ahakwa eye nwibe unu obu. Unu kukebejekwa ehu gude okpoma unu l'ophu yee nwibe unu obu. ²³ Kele e gudewaa opfu Chileke ophu dzu ndzu ojejeje nwuphu unu azu; ophu o to shidu le ndzu erehujerehu; o chia ophu tee rehedu erehu. ²⁴ Kele "Nemadzu l'ophu dukota g'eswa.

Mma ke nemadzu
dukwapfo g'okoko
eswa ono.

Esua -kpohuwaa nkub be
okoko iya erishihuje
dashihu.

²⁵ Obenu l'opfu, Nnajiuphu
pfuru
a-duepfo jeye l'ojejeje."*

Opfu ono be bu iya bu ozi-oma ono, a byaru ezia unu onoya.

2

Mkpuma, dzu ndzu; buru iya gude ulo

¹ Oo ya bu; unu tua onwunu ekpu tushia iphe, bukpo ejo-¹iphe, unu eme. Unu haa adzu uka; ophu o duhe onye a-buru tuko-l'ehu-atuko-l'obu; unu ahaa enya-pfurupfuru; haa epfubyishi nemadzu ibe unu. ² G'o buru g'egu era l'anoduje agu nwaree nshi-a bu g'opfu Chileke anoduje agu unu; mbu opfu Chileke ono, e te emerwushiduru emerwushi ono; oo ya bu g'unu e-gude iya vua evuvu; vuta k'ophu Chileke a-dzo unu. ³ Le unu le Nnajiuphu megbabewaru iphe; unu huma l'o du ree.

⁴ Su-a; unu byapfuta Nnajiuphu ono. Oo ya be bu mkpuma ono, dzu ndzu ono, Chileke gude tua okpa ulo

* 1:25 1:24-25 Gunaan Azá 40:6-8.

iya ono. Mkpuma-a bẹ ndiphe hoḥfuru tuphaa sù l'ò bụ ọgalemkpa. Ọle hụmanu; l'ẹnya kẹ Chileke bẹ ọ gbẹchikwa bụru iya bẹ ọ hoṭaru kwabẹ ùbvù. ⁵ Unubèdua kwaphọ, bụ ndu dọ gẹ mkpuma, dzu ndzu; bẹ Jizọsu Kéreshi gudekwa akpọ ọlọ Unme-dụ-Nsọ; edozi ọgbo uke, dọ nsọ kẹ Chileke. G'unu bụru ndu a-nọduje anọ Chileke ngweja, dọ iya ree.

⁶ Kẹle e deru l'ẹkwo-opfu Chileke sù:

“Lenu; mu gudeakwa ẹka mu
tọgbo mkpuma lẹ Zayọnu.

Mkpuma ono bẹ mu hoṭaru;
ọ bụru
mkpuma vu oke-aswa;
tẹme ọ bụru itso gude ọlọ.

Iphe, bukpo onye daphuberu
iya nọ bẹ
ta abyakwa akwa izimanu.”

⁷ Ọ kwa l'ẹhu k'unubèdua, kwetaru kẹ Kéreshi bẹ mkpuma ono bụ iphe, akwabẹ ùbvù; a bya l'ẹhu kẹ ndu te ekwedu kẹ Kéreshi bẹ;

“Mkpuma ono, ndu l'akpọ
ọlọ jikaru ono
mechaaru bya aburu
mkpuma, gude ọlọ.”

⁸ Tẹme e dekwaaphọ sù:

“Mkpuma ono bẹ bukwa
mkpuma,
anọduje adu ndiphe
upfu
bya abukwarupho epfu,
ẹphe e-vukotajẹ daa iko.”*

Noo kẹle ẹphe jikaru ekweta opfu Chileke. Ọ bụru gẹ Chileke dobekpọhawaru l'ọo-dọ pẹ bụ onoya.

⁹ Obenu l'unubèdua bụ ndu Chileke gude ẹka iya hoṭa. Unu bụ ọgbo uke kẹ Chileke; bya aburu ọha dọ nsọ; bụru ndu Chileke nwe enwenwe; k'ọphu unu e-me g'ajajẹ iya ajaja; mbụ onye ono kufutaru unu l'ọchii kuru unu ye l'ìphóró iya, dọ biribiri ono. ¹⁰ Ọ dukwaru teke unu eshidu bụru ndu kẹ Chileke; nta-a bẹ unu bụwaa ndu nkiya. Ete shidu phuru unu obu-imemini; obenu lẹ nta-a bẹ ọ phuru unu obu-imemini.

Umere, gbaru ndu Kéreshi towaru l'ẹgbu

¹¹ Ndu mu yeru obu; unu bukwa nlwamulwa lẹ mgboko-a; tẹme unu byakwa iya phọ g'onye kpafutaru uri. Ọo iphe ono meru g'o gude mu nọdu epfuru iya unu; epfushiru iya

* 2:8 2:8 Gūnaa Azá 8:14.

unu ike sù unu jiko g'unu te ewokwaru onwunu tɔgboru ẹgu ẹjo-iphe, dù iche iche, anọduje agù nemadzù ẹgu ememe. Ọ kwa ndzù òphúú ono, Chileke nùru unu ono bẹ ẹgu eme ẹjo-iphe ono anọduje etso ọgu. ¹² G'umere unu shije ekiri l'iphu ndu ete ekwedu kẹ Chileke; k'ọphu bụ ẹphe -bokpọonu unu ibo l'unu bụ ndu eme ẹjo-iphe; ẹphe eleanaa umere unu l'ọ dụnukaru ree; ẹphe egudekwanụ iya jaa Chileke ajaja mbọku ono, ọo-bya ekpee pẹ ikpe ono.

¹³ Unu wozejekwa onwunu alì l'iphu ndu ọha meru ndu-ishi; m'òbvu Nnajiuphu; l'iphu ndu-eze, bụ pẹ bẹ ike dù l'ẹka; ¹⁴ mẹ l'iphu ndu bụ ọ-chì-ọha, bụ ndu e yeru g'ẹphe hùje ndu eme ẹjo-iphe ahùhù; ẹphe ajajẹ ndu ọphu eme iphe, dù ree ajaja. ¹⁵ Nookẹle iphe, dù Chileke l'uche bụ g'unu gude umere ọma mechishia ẹhu-eswe ẹhu-eswe ndu amadụ iphe anọduje epfuru unu ono. ¹⁶ Kéreshi bẹ tɔakwaru unu l'ẹgbu. Ọle ọ tọ bụkwa g'unu bya eworu onwunu saarù eme iphe-ẹji ọgbo. Unu mejechia umere, gbaru ndu ejeru Chileke ozi. ¹⁷ Unu kwabeje onyemonye ùbvù. Iphe, bụkpoo ndu bụ ụnwunna; mbụ ndu nọ Kéreshi l'ẹka; bẹ unu eyekọtaje obu. Unu tsujekwa Chileke ebvu. Unu akwabejekwapho eze ùbvù.

Iphe-ẹhuka, Kéreshi jeru bụ anyi iphe-leta-mee

¹⁸ Unubẹ ndu ejeru nemadzù ozi; unu wozejekwa onwunu alì l'iphu nnajiuphu unu; kwabeje iya ùbvù. Iphe, bụkpoo iphe, ẹphe sùru g'unu mee; unu mejekwa iya. G'ọ tọ bụekwapho onye ọphu nnajiuphu iya duru odoo bya emeru ọnu ọtso bẹ a-kwabeje iya ùbvù kpoloko. G'onye ọphu nnajiuphu iya duru ẹhuka kwabejekwa iya phọ ùbvù. ¹⁹ Chileke bẹ ẹhu atsojekwa ọtso mẹ ọ -bùru l'unubẹ ndibe iya gude iya ata nshi eje iphe-ẹhuka, byaru unu; mbụ iphe-ẹhuka, e meru unu; unu nọdu eje l'ẹbe abụ l'ọ duru iphe, unu meru, dù ẹji. ²⁰ Ọle ọ tọ bụkwa: a -nọdu ahù ngu ahùhù iphe, dù ẹji, i meru ì nọdu ata nshi; ono ta agbakwarù g'a jaa ngu ajaja iya. Ọ kwa onye meru iphe, dù ree; a nọdu echi iya iphe ẹheni; onye ono nọdu ata nshi; noo onye Chileke a-ja ajaja iya bụ ono.

²¹ Noo l'ọ kwa eje iphe-ẹhuka ẹgube dù Chileke ree ono bẹ Chileke kuduru unu oku iya. Lẹ Kéreshi l'onwiya gudekwa k'iswi ẹhu unu jekwaaphọ iphe-ẹhuka. Ono bụwaruro iphe-leta-mee bẹ o meru doberu unu; k'ọphu unu a-nọdu anwù ẹka iya. ²² "Onye adudu iphe-ẹji, o mejeru; ọphu ntuphu-ire adujeduru iya l'ọnu." ²³ A kwagọkpokwaaru iya ìphù; ọle o to phulataduru. E mee ya mkpawere; ọphu ọ dudu onye ọ sùjeru lẹ ya e-melata. Iphe, o mechiaru bụ l'ọ woru onwiya ye Chileke l'ẹka; mbụ Chileke ono, bụ onye-ikpe,

ekpeje ikpe, p̄furu nhamunha ono. ²⁴ Kéreshi l'onwiya bẹ vutawaru iphe-ẹji, anyi meru g'ọ hakọta l'ẹhu onwiya teke ono, a p̄fugburu iya l'oswebe onoya. G'anyịbedua ono, nọ l'eme iphe-ẹji nwuhu anwuhu ono abya adzuru ndzụ b̄uru ndu p̄fuberekoto. Ọ kwa igbiri ẹchachi e chiru iya bẹ e gude mee g'unu wekoroḥu. ²⁵ Noo l'unu shi eje phururugbadaa g'at̄uru, ephu ụzo; obenu lẹ nta-a bẹ unu lwaphutawaru azụ; lwapfuta onye ono, eche unu g'onye eche at̄uru; bya abụkwarupho onye eleta ndzụ unu ẹnya ono.

3

Umere, gbaru nwanyi yee ji iya

¹ Nokwaphọ g'ọ d̄u unubẹ unwanyi, al̄u ji. Unu wozekwa onwunu al̄i l'ẹka ji unu nọ. Ọo ya b̄u k'ophu b̄u; o -nweru ji unu phẹ ndu ophu te eyejedu onu l'opfu Chileke; ẹphe ahuma ẹguru umere, unu eme gude iya bya emelaha opfu, Chileke p̄furu; m'obetaruro ophu unu epfuduru phẹ kẹ Chileke. ² Noo kẹle ẹphe e-gudewaro ẹnya phẹ ahuma umere, adudu ẹka uta d̄u iya, unu eme eyeru phẹ; opfu l'unu ats̄u Chileke ebvu. ³ Omemma unu ta agbakwaru g'ọ b̄uru iphe, eme l'akpọ-ẹhu, b̄u iya b̄u asw̄ingashi ẹgbushi; waa egude unwu iphe, e meshiru lẹ mkpola-ododo kwaa onwunu ngwa; yele eye ẹrengete uwe. ⁴ G'ọ bujechiaru g'unu e-me dozirwee ime okpoma unu g'ọ tọ b̄uru ẹka retoshihuru eretoshihu; g'ọ b̄uru omemma k'eme odoo yee eji obu oyi. Iphemiphe ono bẹ t̄ukokwaru b̄ukotaru iphe, aswa par̄u ẹka l'ẹnya kẹ Chileke. ⁵ Kẹle ọo ẹgube ono b̄u g'unwanyi shi egudeje eme omemma nkephẹ teke k'ichee. Ẹphe shi edobejeru onwophe Chileke iche; t̄eme ẹphe shi anọduje ele Chileke ẹnya l'ẹka. Ẹphe shi ewozeje onwophe al̄i l'iphu ji phẹ. ⁶ Ọo ẹgube ono bẹ Sera shikwaphọ anuru Ẹbirihamu opfu ekuje iya nnajiuphu. Nta-a bẹ unubedua buakwaa okpobe unwu Sera m̄e unu -nọdu emeje-a iphe, p̄furu ọto; ophu ọ dudu iphe, eyejekwadu unu ebvu.

⁷ Unubẹ ndu ophu b̄ukwanu unwoke, alugbaa nwanyi; unu mejekwarupho nyee unu umere, d̄u ree. Unu maru onwunu ẹhu l'alulu, unu al̄u nwibe unu. Unu kwabekwa phẹ ubv̄u; eshinu unu maanaru-a l'unwanyi bẹ uvohu ka b'adu; eme lẹ nwoke. Unu letajẹ phẹ ẹnya; mejeru phẹ iphe, mkpa iya duru phẹ. Noo kẹle unu l'ẹphe a-t̄uko shi l'ẹka Chileke gbaru mgba nweru eze-iphe-oma ono, b̄u iya b̄u ndzụ ojejoje. Unu mejekwa umere, d̄u ẹgube ono k'ophu ọ tọ dudu iphe, akposhi unu epfu anu Chileke.

Ewere, eeme onye p̄fuberekoto

⁸ Ẹka mu a-sùbe opfu ono ishi bụ; g'uche unu bụjekwaru nanu. G'iphe-ẹhuka, byaru nwibe unu rwuje unu l'ẹhu g'o rwuru onye o byaru. Unu yejekwa nwibe unu obu. Noo kele unu bụ ndibe Chileke. Unu bụkwaru ndu obu-imemini. Unu wozejekwa onwunu alì l'ẹka nwibe unu nọ. ⁹ Onye -meru unu ẹji; unu te egudejekwa eme ẹji pfula ya ugwo iya. Onye -phuru unu iphu; unu te ephulatajekwa. O chikwaa iphe, unu e-mejehia bụ g'unu gojehiaru onu-oma nu onye obu. L'iphe, Chileke kudoru unu oku iya bụkwa ge ya goru onu-oma nu unu.

¹⁰ "L'iphe, bụ onye o du g'a
 su le ndzu iya e-tse ogologo;
 teme o dukwa iya pho g'a
 su le
 mboku-mboku abujeru
 iya k'oma;
 g'onye ono te egudehekwa
 ire iya tu ikpoki;
 ophu onye obu adzujekwa
 uka.

¹¹ G'onye ono gbakutaru
 eme iphe-ẹji azu
 watachia eme iphe,
 du ree.

G'onye ono kukebeje ẹhu
 cho iphe,
 bu o -mee ya nchi-adu-doo.

O -chota iya g'o to tutowka
 iya ẹka.

¹² Noo kele Nnajiuphu,
 bu Chileke
 be anodujeepho eleta
 ndu pfuberekoto
 enya.

O nodu angabejekwapho
 nchi numa epfupfu,
 ephe epfu anu iya.

Obenu le ndu ẹjo-iphe
 be ooghajeru azu."*

¹³ Su-a; ?denukpoo onye suru unu emekata me o -nodu ehe unu ihee eme iphe, pfuru nhamunha? ¹⁴ O -bukpooru nu l'unu a-nodu eje iphe-ẹhuka; opfu l'unu eme iphe, pfuru-oto; g'ẹhu tsojekwa unu. Ge ndzu ta agujekwa unu m'ephe -nodu eye unu ebvu; ophu o dukwa iphe, unu ejejekpoo ayọ oshi iya. ¹⁵ Iphe, unu e-mejehia bụ g'unu gudeje obu

* **3:12** 3:10-12 Gūnaa Ebvū 34:12-16.

unu g'ò ha kwabeje Kéréshi, bu Nnajiuphu unu ùbvù; gude goshi iya l'òo ya bu Nnajiuphu unu. Unu kwagebejephò akwagebe tekenteke k'òphu bu l'ò -duru onye jiru unu k'iphe ono, unu ele ɛnya iya ono; unu eyeeru iya òkpobe ɔnu; goshi iya iphe, meru g'ò gude unu nòdu ele ɛnya iphe ono, unu ele ɛnya iya ono. ¹⁶ Unu meje nno g'òbu ataa awajekwanu unu mini; k'òphu bukwanu o -nweru ndu l'epfuru unubè ndu kè Kéréshi èjo opfu; unu egude umere ɔma ono, unu eme ono meru iphere kpua phè.

¹⁷ L'ò kakwa ree lè nemadzù jeru iphe-èhuka; opfu l'oome iphe, dù ree; m'ò -bukwaru l'ò bu iphe, dù Chileke l'uche bu onoya; eme lè nemadzù anwu ɔnwu èjo-iphe, o meru. ¹⁸ Kèlè Kéréshi l'onwiya jekwaruphò akpò iphe-èhuka lanu nwuhu kèlè ndiphe eme iphe-èji. Ọ buri onye ono, pfulerekoto ono bè nwuhu-chiru ndu apfulbeduru-èka-òto; k'òphu oo-duta anyi dupfu Chileke. Ndiphe bu egbugbu mmanu bè ephe gburu ogwehu iya. Obekwanu lè Unme Chileke meru iya ọ nòdu ndzù. ¹⁹ Ọ buri ike Unme Chileke ono bè o gude bahù lè maa jepfu ndu maa ono, a tuchiru lè mkporo ono je epfuaru phè opfu Chileke. ²⁰ Lè teke ndiche ono, Nuwa kuru eze ugbo ono bè ndu teke ono jikakwaru angabè nchi l'iphe, Chileke epfu; Chileke takpòephò nshi ngabèkotaru phè; ọphu ọ dudu; jeye teke ọ nonyaru ọ haa mini; ọ bya erigbushikòta phè. Ọ bueruphò nwa ndu abadu ishi bè bahuru l'eze ugbo ono; iphe, ephe dù bahù iya bu umadzu esato kpoloko. Ọ buri mini ono, ugbo ono ese eli l'eli iya ono bè Chileke shi dzò phè. ²¹ Mini ono bè nò ɔnodu baputizimu, e gude adzò unu kwaphò. Ọ tò bukwa l'a asafuje anyi inyi l'èhu; ọ chikwa l'anyi egudeje iya arwò Chileke g'ò mee g'òbu ta awa anyi mini. Ọ buri l'eteta, Kéréshi shi l'ɔnwu teta nòdu ndzù bè ooshije dzò anyi. ²² O tetaru ono lashia je anòdu l'imigwe l'èkutara Chileke, bu Nna. Iphe, bukota ojozi-imigwe g'èphe hakòtakpoo; mekpoo iphemiphe, ike dù l'èka; mè iphemiphe, bukòtakpoo ndu-ishi l'imigwe nòdukota iya l'èka.

4

Ndzù òphúú

¹ Kéréshi bè jeru iphe-èhuka teke ọ nò lè mgboko-a. Ọo ya bu; g'ò bu bukwaruphò gè k'iphe-èhuka ono dù Kéréshi bu g'òo-duje unu; mbu g'unu kwakòbekwa k'èje egube iphe-èhuka ono. Ọ tò dukwa onye jeèbejeru egube iphe-òtsu-l'èhu ono lè mgboko-a ọ gbèshi jeye èka l'eme iphe-èji ọzo. ² Ọo ya bu; unu wataekwaphò eme iphe dù

Chileke l'uche. Ọ buru g'unu e-gudewa iya rọ ememe bu onoya lẹ nwa nta-a, unu nọkwadu l'eliphe l'ẹka-a. Unu te eyeekwaru ẹgu ẹjo-iphe agugbabe unwu-eliphe onu. ³ Unu lewaro ime teke unu shi meta iphe, unwu-eliphe eme. Unu shi buru ndu iphere bvuru l'iphu; unu nọdu ewojeru onwunu haaru ẹgu ẹjo-iphe; yẹ angunuka mẹ yẹ ẹjo-uzere; mẹ etsojeerupho achọ-phe ẹka unu angu mẹ; yẹ anọdu agwaphe agwa mẹ obvu. ⁴ Nta-a bẹ ọ gbẹkwa bya adu ndu ono, ta amadu Chileke ono biribiri l'unu te etsojeeduru phe emephe ẹjo ememe ono; ophu unu l'ephe anọdu ndu ọla-l'iswi ono. Ọo iphe ono meru g'o gude ephe nọdu anọduje epfubyishi unu. ⁵ Ọle mbọku, Chileke e-kpe phe ikpe abyaakwaa. Ọo mbọku ono bẹ ephe a-bya apfuru Chileke l'iphu; gude onu phe shi ishi lanu dokotaru iya iphe, ephe meru l'eli-mgboko-a; mbu Chileke ono gbẹ kwakobehawanu k'ekpe ndu nwuhuru anwuhu mẹ ndu nọ ndu lẹ mgboko-a ikpe ono. ⁶ Ọ kwa iphe ono meru g'o gude e je ezia ndu maa ozi-oma ono k'opu e-kpe phe ikpe, duru ogwehu; ephe anodukwanu ndu ophu Chileke nọ.

Egude iphe-oma, Chileke meru ngu jeeru iya ozi

⁷ Su-a; teke iphemiphe-a l'abvu bẹ dukwaa ntse. Ọo ya bu g'unu sedeje onwunu; g'anya doo unu risaa; k'opu unu a-duje ike epfu anu Chileke. ⁸ Ophu kachakpo nọ bu g'unu yeekwapho nwibe unu obu okpobe eyeye kwaseru; kele egube n-yemobu ono ekpuchijekwa ikpoto iphe-ẹji. ⁹ Unu kwajeru nwibe unu ẹbyaa. Ọle g'unu ta agujekwa aphu iya. ¹⁰ Eshi ophu Chileke megbawaru unu eze-iphe-oma, du iche iche; bya anuchakwaapho onyemonye iphe-oma l'ehu l'ehu; g'onyemonye gude iphe-oma ophu Chileke nuru iya mee iphe, a-baru nwibe iya urwu. Ọ kwa unu mee nno l'ọ buru iya bu l'unu bu ndu letaru ẹnya okpobe eleta l'iphe-oma, Chileke nuru unu. ¹¹ Ọ -duru onye epfu opfu; g'onye ono pfuje ya pho g'ọ bu Chileke l'onwiya epfu iya. Ọ -duru onye eyetaru ndu ozo ẹka; g'onye obu yetaje iya ge Chileke nu-beru iya ike. Ọo ya bu; g'ee-shikwanu l'iphe, anyi emeje ememe ndiphe eshi Jizosu Kereshi l'ẹka kwabe Chileke ubvu; mbu onye ono, okwabe ubvu mẹ eze ike, paru ẹka apaa; bu nkiya ono jasu lẹ tuutuutu lẹ mimiimii. Nokwa g'ọ du.

Iphe-ehuka, ndu nọ Kereshi l'ẹka eje

¹² Ndu mu yeru obu; g'ejo iphe-ehuka ono, abyapfutaje unu ono ta adujekwa unu biribiri. Egube oke iphe-ehuka ono bukwa iphe, e gude eme g'a maru ?unu noshiru-a ike l'ẹka Chileke. G'ọ to dujekwa unu g'ọ bu iphe, etu iya

adujeduru be byapfutaru unu. ¹³ O chikwaa iphe, unu emeje bu g'ehu tsoje unu utso l'unu tukoru gbaru mgba eje udu iphe-ehuka, Kereshi jeru; e -mechaa g'ehu akwata tsoo unu tsoshikpoo ya unu ike mboku ono, Chileke egoshi odu-biribiri Kereshi ono; mbu unu a-kwata gude obu unu g'o ha tee eswa. ¹⁴ O -buru l'egude iswi ehuh Kereshi akoo unu onu; be unu bukwa ndu a goru onu-oma nu; noo kele Unme Chileke, bu iya emeje g'unu gbaru mgba l'odu-biribiri Chileke anopyabewaro unu l'ehu kwaseru. ¹⁵ Ole o -duru onye l'eje iphe-ehuka; g'iphe-ehuka, ooje ta abukwaru k'iswi ochi, o gburu; ozoo iphuru o ziru; ozoo ejo-iphe ozo, o meru; ozoo kele o bu onye eseje opfu. ¹⁶ O chia teke unu eje iphe-ehuka opfu l'unu bu ndu ke Kereshi; g'iphere iya ta adukwa unu; o chia g'unu keje Chileke ekele l'oo epha Kereshi be eeku unu.

¹⁷ Le teke Chileke e-kpe ndiphe ikpe dukwaa ntse. O buru ndibe iya be oo-vuru uzo dabek ikpe obu l'ehu. Teke o bu le Chileke vu uzo dabek anyi egube iphe ono l'ehu; doanaa mu ro g'oo-dukpoo ndu ono, jikaru ozi-oma Chileke ono.

¹⁸ "Teke o bukwanu le
g'e-me dzota onye
pfuberekoto
shihuru ike egube ono;
leanaro g'oo-duru
ndu ta atsudu Chileke
ebvu mewaro iphe,
bukpoo ndu ozo,
ta anuduru Chileke
opfu g'ephe ha."*

¹⁹ Oo ya bu; g'iphe, bukpoo ndu eje iphe-ehuka le g'o du Chileke g'ephe jee ya; mejekwa umere omaa. G'ephe wokwaru ndzu phe ye Chileke ono l'eka, bu onye ono, meru phe nu; teme o buru onye epfuje iphe; pfushia ike l'iphe, o pfuru.

5

Eleta ndu Chiochi enya

¹ Iphe-a, mu abya epfufu-a bukwa ndu e meru ogerenya Chiochi be mu epfu eyeru. Le mbedua, bu Pyita bukwa onye e meru ogerenya Chiochi g'unu bu teme mu gudekpoo enya mu humakota iphe-ehuka ono, Kereshi jeru onoya g'o hakotakpoo gberegedege. Mu yikwarupho le ndu onye le Kereshi gbawaa mgba nweru odu-biribiri iya, bu iphe, ata duedu g'oo-no-beru Chileke emee l'aa-huma-dzuru iya.

* 4:18 4:18 Gunaa Etu 11:31.

² Sụ-a; unu chejekwa ụnwu aturu Chileke ono nche, letaje phe ụnya ree. Unu egude obu unu meje iya egube o du Chileke l'uche; unu te emejekwa iya g'ọ bu iphe, e kebutaru unu ekebuta; o chia g'unu yeru ẹhu l'eje ozi ono. Unu te ejekwa iya nweru ẹkpiri okpoga. ³ Unu te emejekwa ndu ono, Chileke yeru unu l'eka ono g'ephe bu ohu, unu gbaru agbagba. G'umere unu buchikwaaru phe iphe-leta-mee. ⁴ Oo ya bukwanu g'oo-buru teke onye-ishi ndu nche aturu ono byaerupho k'egoshi onwiya l'oo-mee g'unu ndu ndzu ojejoje, bu iya bu obunggo, du biribiri, ata yidu mebyihu emebyihu.

⁵ Nokwapho ge mu akakwarupho unube ndu ophu ka aburu unwegirima; unu wozejekwa onwunu ali l'iphu ndu bu ogerenya. Mbụ-a; iphe, mu epfuru unu g'unu ha bu; g'iphemiphe, unu eme goshijekwa l'unu ewozeje onwunu ali l'eka nwibe unu no. Unu eyetajeru nwibe unu eka; kele "Chileke ajikajekwa ndu eku onwophe; o ndu emejekwanuru ndu ophu wozeru onwophe ali eze-iphe-oma." ⁶ Oo ya bu; unu wozeta onwunu ali l'iphu Chileke; k'ophu oo-woli unu eli me o -rwuepho. Chileke ono bukwa iya be bu Okalibe-Kakota-Ike.

⁷ Unu tuko iphe, bukpo iphe, unu ayọ oshi iya tuko ye Chileke l'eka; kele ụnya iya ta alufujedu alufu l'eka unu no. ⁸ G'ụnya doo unu risaa g'unu ndu che nche l'onye ohogu unu, bu Nsetanu tsoakwaru ejephe g'oduma, tsoru aba hanyihanyi achọ onye oo-dzu-gbu lajashia taa. ⁹ Unu pfu-chije iya uzo; unu apfu-shikwanaa ike l'ekwekwe, unu kweru ke Chileke; l'unu maakwaru-a l'unwunna unu g'ephe hakota l'eliphe-a be tukoru ejekota egube iphe-ehuka ono. ¹⁰ Obenu l'oo Chileke ono, bu iya bu onye eze-iphe-oma kpakoru mikoo l'eka ono be kuru unu g'unu le Kereshi tugba buru nanu; oo ya bu g'unu l'iya atuko ndudukota l'eka lanu, bu eka odu-biribiri iya ono, ata bvudu abvubvu ono no. Oo ya bu l'unu -jetaepho iphe-ehuka ono nwanshi; yebdua l'onwiya emee unu; unu adukota ree; mee unu; unu eshihu ike; bya emekwapho unu; unu akabaa apfushi ike l'ekwekwe, unu kweru. ¹¹ G'ikemike bukotaru nkiya jasụ le tuutuutuu le mimiimii. Nokwa g'ọ du.

Ekele mkpochi-ishi

¹² Mu pfuakwaru nwakpuru opfu olemole deeru unu l'ekwo-ozia. O buru Sulivanusu be gude eka iya deeru mu iya. Sulivanusu ono bu nwanna anyi, mu maru l'o bu onye e gude ire iya eka. Sụ-a iphe, mu ederu iya unu bu ge mu gude iya mee g'obu shihu unu ike; teme mu ndu emekwapho ge mu gude iya pfuru unu l'iphemiphe ono be

tukoru buru eze-iphe-oma, shi Chileke l'eka. Unu pfukwaru l'eze-iphe-oma ono; pfushia ya ike.

¹³ Lẹ ndu kẹ Chileke, nọ lẹ Bábilonu; mbụ Chiochi, Chileke hotakwarupho g'ọ hotaru unu bẹ l'ekekwaro unu. Maku, bu nwa mu ekekwaro unu. ¹⁴ Unu kelekwa nwibe unu ekele; nmata phe akpa, du nsọ. Gẹ Chileke mee g'unube ndu unu lẹ Kéreshi tugbaru buru nanu g'unu ha buru guu. Nokwa g'ọ du.

Ekwo-ozì K'èbo Pyita Deru

¹ Ekwo-ozì-a bẹ shi l'ẹka mbẹdua, bụ Sayimonu Pyita, onye ejeru Jizọsu Kéreshi ozi; bya abụkwarupho onye-ishi-ozì iya. Ndu mu ede iya anụ bụ unubẹ ndu ono shi l'apfubekoto kẹ Chileke mẹ kẹ Onye-Ndzọta bụ Jizọsu Kéreshi nata ekweta ọphu bụ ọkpobe iya gẹ k'anyịbedua.

² Gẹ Chileke mekwaa g'unu kabaa ya amaru; l'o mekwaaphọ g'unu kabaa amaru Nnajiuphu anyi bụ Jizọsu ọkpobe amaru eje. G'eze-iphe-oma mẹ ẹhu-guu, shi iya l'ẹka rwube unu ẹka rwube iya k'anyinyi.

Chileke kuru unu bya ahọta unu

³ Anyi maru Nnajiuphu ono marweta iya ree; mbụ onye ono, bụ iya kuru anyi g'anyi bya g'anyi l'iya gbarụ mgba l'ọdu-biribiri iya; waa l'iphe-oma, ọonoduje eme. Ọo l'amama ono, anyi maru iya ono bẹ Chileke shi gude eze ike nkiya nụ anyi iphemiphe, mkpa iya dūru anyi g'anyi gude nọduru iya ndzụ; emekwaphọ umere, egoshije l'anyi akwabẹ iya ùbvù. ⁴ Ọo eze ike iya ono bẹ o gudekwaphọ kweshia anyi ukwe-iphe, dükota ree ọkpobe adudu; ukwe-iphe dakiri atụ ọnu iya; ọo ya bụ g'unu egudekwanụ k'ukwe-iphemiphe ono gbakuta azụ l'emebyishi onwonye ono, ndu mgboko-a l'emebyishi onwophe; kẹle ẹphe eyedzujeru ọnu l'ẹgu ẹjo-iphe anọduje agugbabe phẹ nụ; waa g'unu lẹ Chileke agbarụ mgba meje umere ọmaa ono, oome ono.

⁵ Ọo ya bụ g'unu kukebeje ẹhu se g'unu meje umere ọmaa yekwa l'ekweta unu. Iphe ọzo, unu e-yekwa l'umere ọmaa aburu anwuta. ⁶ Iphe ọzo, unu e-yekwafua l'anwuta iphe aburu esede onwonye. Iphe, unu e-yekwakwanụ l'esedeje onwonye aburu ọta-nshi. Iphe, a-nọdukwa nụ etso ọta-nshi aburu akwabẹ Chileke ùbvù. ⁷ Akwabẹ Chileke ùbvù aburu iphe, a-nọdu etso iya nụ bụ ehe onwunu. Iphe ọzo, unu e-yekobefua l'ehe onwunu ono aburu n-yemobu. ⁸ Unu -nọdu emewaa ẹgube umere ono eje l'iphu bẹ unu taa bükwaru 'ogalemkpa; ọphu unu abudeduru ndu ta amidu mebyi; l'amama unu maru Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi.

⁹ Ọle-a; onye iphemiphe ono teke erwubedu ẹka; atsukwa ishi; mbụ l'onye ono ta ahumajedu iphe, nọ ẹnya. Teme onye ono zohawaa l'ọo Jizọsu bẹ sashikotaru iya iphe-ẹji, o shi mehawaa.

¹⁰ Oo ya bu lẹ-a; unwunna mu; o kwa unu bu ndu Chileke kuru hōta unu mee unu buru unwu iya. Oo iphe ono meru g'o gude unu jee ekukebeje ehu eme g'unu gude umere unu egoshi l'unu bupho unwu iya obu eviya; le teke unu emewaa iphemiphe ono be unu ta abyakpokwa eshiswe uzo. ¹¹ Unu -nodu emewaa nno ta adukpokwa iphe, byakpo anochi unu uzo g'unu ta abahushi l'alijeze Jizosu Kereshi, bu Nnajiuphu anyi, bya aburu Onye-Ndzota anyi.

¹² Noo g'o gude mu nodu arị le mu a-nyatajekpoerupho unu iphemiphe ono. Mu makwaru-a l'unu machahawaru iya; teme l'unu pfushiwaru ike l'okpobe-opfu ono, e ziru unu ono. ¹³ O buru iya meru mu nodu arị l'ọ ka ree ge mu nyatakotaru unu iphemiphe ono nta-a, mu nokwadu ndzu l'ulo-ekwa k'ogwehu-a gude yeru unu oku; ¹⁴ eshinu mu mawaru l'ọ to dudu g'oo nobekwaduru nta-a; mu alashia; noo kele Nnajiuphu, bu Jizosu Kereshi be goshiwaru mu l'orwuwaru mu l'alala. ¹⁵ Mu e-kukebekpopho ehu anyataru iya unu; k'ophu bu mu -anodedu; unu ta azohabaedu iya azoha.

Ndu gudekpo enya phe huma ubvu, Chileke kwaberu Kereshi

¹⁶ Le teke anyi ziru unu k'ike Jizosu Kereshi ono, bu Nnajiuphu anyi ono, bu ike, oo-gude bya ozo ono; be o to bukwa akophē, nemadzu ritaru l'oriri iya be anyi koru unu. Anyibedua be gudekpokwa enya anyi huma odu-biribiri iya. ¹⁷ Kele Chileke, bu Nna kwaberu iya ubvu bya emee ya o gbua nwijnwii teke ono, eguru olu-opfu ono shi l'akpabiri Ogbu-nwijnwii rwua ya nchi su: "Onye owa-a bu Nwa mu nwoke, mu yeru obu; o jiru mu epho." ¹⁸ Anyibedua l'onwanyi numakwaru olu-opfu ono, shi l'imigwe ono teke ono, anyi l'iya tukoru nodu l'eli ubvu, du nsọ ono.

¹⁹ Anyi kabaa ekweshi ike l'iphemiphe ono, ndu mpfuchiru Chileke pfuhawaru ono be bukota okpobe-opfu g'oha. Oo-buru unu eme ree me unu -nodu angabeje iya nchi; unu du g'iphoro, no l'eka ochii agba jasụ nchi abohu; ge kpokpode nchi-abohu ono ekeahaa paapaapa l'obu unu. ²⁰ Ole ophu kachakponu, bu ophu unu e-vukpodaru uzo maru bu lẹ-a; iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ta adukwa ophu ephē shi l'uche phe pfua g'ọ du phe. ²¹ Kele mpfuchiru te eshidu l'uche nemadzu. Obenu le ndu mpfuchiru, du-nsọ pfuru opfu, shi Chileke l'onu ge Unme-du-nsọ meru g'ephe pfua ya.

2

Iphe, e-me ndu mpfuchiru, epfu iphe, Chileke epfuduru

¹ Lẹ teke ndiche bẹ o nwekwaru ndu mpfuchiru shi epfujẹ iphe, Chileke epfuduru. Nokwapho g'ọ duru ndu a-nodu l'echilabọ unu ezi iphe, Chileke epfuduru. Ephe a-jikachakwa jika Nnajiuphu anyi, bu Jizosu; mbu onye ono, bu iya gbaṣutaru phe l'eka iphe-ẹji ono, ephe shi eme ono. Oo iphe ono meru g'o gude iphe-ẹji, ephe meshiru tukoru phe l'ishi. O buru iya e-me ephe alaa l'iyi egwegwa. ² Ikpoto nemadzu e-mechakwaa tsoahaa phe; meahaa ẹjo ememe. Ooburu iphe, ephe a-nodu emegbabe bẹ ndu ta abudu ndu ke Chileke ee-gude wata epfubyishi okpobe-opfu ono, bu iya bu uto ke Chileke ono, anyi etso ono. ³ Ndu ono, anoduje ezi unu iphe, abudu okpobe-opfu ono bukwapho ẹkpiri okpoga bẹ eshitaje phe iphu. Ephe -gbeshi; ephe atuko uka, no le mgboko dzushia wushiru unu. Ephe egude nno ghopyabe unu l'ugho; ria unu okpobe okpoga. Ole o to dukwanu g'oo-no-beru nta-a; Chileke anmaa egube ndu ono ikpe. Noo ke Chileke pfuhawaru iya ro teke ndiche dobe edobe. Mbu l'iphe ono, bu iya e-gbu ndu phe ono te ekujekwa mgbenya.

⁴ Lẹ-a; o -buru le Chileke ta ahaduru unwu-ojozi-imigwe, meru iphe-ẹji g'ephe ria ya ke mmanu; o tua phe mkporo chiru ye l'oku-ali-maa; le tsukiribaa eka agba ochii g'ephe nodu ngaberu mboku ikpe onoya; ⁵ o -buru le Chileke ta ahaduru ndiphe ono, meru iphe-ẹji teke ndiche ono ke mmanu; obenu l'o gude utso bya atuko unwu-eliphe ono rigbushia; ndu o dzotar buerupho Nuwa, bu onye ezi phe k'apfubekoto waa umadzu esaa ozo kpoloko; ⁶ o -buru l'o nmaru Sodomu yee Gomora ikpe gude oku tsufukota phe ephe buru ntu; ephe chihu le mgboko l'ophu; shi nno mee ge ndu ta akwabedu Chileke ubvu maru egube iphe, ya e-me phe; ⁷ teme o buerupho Lotu, bu onye pfuberekoto bẹ o dzoru l'eka ono, ndu eme ẹjo-ememe bu ono. Nno l'o shi abujeru; ndu ali ono -nodu eme ẹjo umere, rehuru erehu ono; l'oodu Lotu ẹji shii; bya atsukwa iya pho l'ehu atsushi iya ya ike. ⁸ Mbu-a; o to dudu mboku-mboku, nwoke ono pfuberekoto ono te eshidu aphurwushije enya; anurwushi nchi l'ejo-ememe, ndu iphe-ẹji ono shi anoduje eme; k'ophu bu l'ejo-ememe, oogudeje enya huma me ophu onu le nchi shi anoduje agbawashi iya obu.

⁹ Oniya bu l'o -buru l'o noo g'ọ du bu ono; oo ya bu le Nnajiuphu maru-a g'oo-me dzoo ndu kweru nkiya; maru g'oo-me yeri phe eka g'ephe nahu iphe-ehuka, byapfutaru phe nu; bya amakwarupho g'oo-shi tuchia ndu iphe-ẹji l'eka

ẹphe a-nọdu; l'ọ nua phẹ aphụ k'iphe-ẹji, ẹphe meru; ọ
 bụru ẹka ono bẹ ẹphe a-nọdu jeye mbọku ikpe. ¹⁰ Mbụ-
 a; ndu ọo-kachakpọo njọ bụ ndu ẹjo-iphe ono; mbụ ndu
 ono, bụepho iphe, ẹphe anọdujeepho achọ bụ g'ẹphe mee
 iphe, bụkpoo iphe, ẹgu iya enwu phẹ phuruphuru l'ẹhu;
 mbụ iphe, bụ ẹphe -mee ya; ẹphe emerwushia onwophe;
 ndu adudu onye ẹphe anuru opfu; mbụ ndu ono, ezi iphe,
 abudu ọkpobe-opfu ono; ndu bụ 'anụ-ẹ-nchị; ndu anọduje
 eku onwophe ekuku; ndu ata atsujedu ebvu epfubyishi
 ndu ono, a ta ahumajedu l'ẹnya l'ogbu-nwiiinwii imigwe
 ono. ¹¹ L'unwu-ojozi-imigwe bẹ kakwa ndu ono ike ọkpobe
 akaka bya akakwa phẹ phọ enweru unme; ọle ẹphe te
 ejekwa anọdu l'iphu Chileke epfurwushi phẹ sụ l'ẹphe
 meru ẹji. ¹² Obenu ẹ ndu ọwa-a; bụ iphe, edoduru
 phẹ ẹnya bẹ ẹphe anọduje epfubyishi. Ẹphe dụ g'anụ-
 ẹgbudu, enwedu egomunggo, bụ iphe, a nwudoru phẹ bụ
 g'a nmatajẹ phẹ l'ọnyà gbua; ọ bụru g'e meru anụ-ẹgbudu
 bụ g'ee-me phẹ; ẹphe alaa l'iyi. ¹³ Ọo iphe ono a-buru urwu,
 ẹphe e-rita l'ẹjo-iphe ono, ẹphe yeru ẹka ememe ono. Je
 akpachakpọo l'echilabọ eswe bẹ ẹphe anọdujeela-a eme
 g'ẹphe ria iphe ono, ẹgu iya enwu phẹ phuruphuru l'ẹhu
 ono; ẹphe -nọdu eme iya ẹhu atsole phẹ-a uto. Ono bụ
 iphe, iphere bya aburu iphe, uta mẹ unu -nọdu ahajẹ phẹ
 g'unu l'ẹphe tuko eri nri; mẹ unu dokobe eri nri.

¹⁴ Lenaa l'ọobujeru; ẹnya phẹ -humawaa nwanyi; l'ogue
 phẹ phọ g'a sụ l'ẹphe ẹ nwanyi ono kwaru. Ọphu ọ
 dudu teke ẹgu eme ẹjo-iphe agụ-buhuje phẹ agụ-buhu.
 Ntanta-a ẹphe edetawa ndu ọphu anọ-shiduru ike l'iphe,
 ẹphe kwetaru; ẹphe anma l'ọnyà phẹ. Iphe, doru phẹ
 ẹnya bụepho g'ẹphe e-shi kpaa okpoga. Ono bẹ ẹphe
 metawaru jeye o ria phẹ ishi; ẹphe bụru ndu a tawaru ọnu!
¹⁵ Ẹphe parụ ọkpobe ọzo ono, pfuru nhamunha ono haa eje
 phururugbadaa; bya eetsowaa ẹka Belamu, bụ nwa Bosoru;
 mbụ onye ono bụ iphe, o yeru ẹnya bụ okpoga, ọokpa l'uzo
 apfuduru ọto ono. ¹⁶ A baaru iya mba ẹjo-ememe ono;
 k'ọphu bụ ẹ nkapfụ-igara, ete pfujedu opfu saru ọnu pfua
 opfu gẹ nemadzụ gude kpọshia onye mpfuchiru ono eme
 umere onye ọbvu.

¹⁷ Ndu ono, ezi iphe, abudu eviya ono bụ 'ogalemkpa.
 Ẹphe dụ g'obvu, mini tahuru. Ẹphe dụ g'igwe -rwuchaaru
 erwurwu k'edze mini; pherephere zikaa ya. Chileke
 nmawaru phẹ ikpe. Ẹka akwakoberu phẹ bẹ gbahuru
 tsukiribaa. ¹⁸ Ẹphe anọdujeepho epfu g'ọ bụ phẹ kachaa
 amama; temanu opfu ọbu abukwarupho mkpọkoro opfu.
 Ẹphe nọdu egudeje iphe ono, ẹgu iya enwu phẹ phuru-

phuru l'ẹhu ono gbabẹ ọnyà nmata ndu buwokwadụ-a bẹ ẹphe nahuru ndu eshiswe ọzo. ¹⁹ Ẹphe ekweje phẹ ukwe enweru onwonye; ọle ẹphebedua l'onwophe te enwekwanu onwophe. Ẹphebedua bu ohu umere, rehuru erehu ono, ẹphe anọduje eme ono. Noo kele ọo iphe, ka amadụ ike; lwụ-kpee ya bẹ amadụ bu ohu iya.

²⁰ Mbụ lẹ ndu ono nwekwaru-a teke ẹphe shi maru Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kéreshi ọkpobe amaru; mbụ Onye-Ndzọta anyi ono. Sụ ọphu ẹphe eshiẹdu eshi ẹjo ọzo ono, emerwuje unwu-eliphe ono. A nọnyaephe; ẹjo umere ono, ẹphe shi hawaa ememe ono lwa azụ bya eria phẹ ishi ọzo; ka phẹ ike lwụ-kpee phẹ. Ọ kwa iya bu l'ọnodu ẹhu onye ono abya aka njo; eme lẹ g'ọ dūhawaa lẹ mbụ.

²¹ Mbụ-a; o gogo kakwaru ẹgube onye ono ree; ọme ọ tọ dukpodaa teke ọ majeru ọzo bu o -shia ya; Chileke agua ya l'onye pfuberekoto; eme l'onye ono machaarụ ọzo ke Chileke bya atsụ-phu azụ haa emeje ekemu ono, Chileke turu iya ono. ²² Ọ kwa iya bu l'iphe ono, aanmajẹ l'ẹtu ono a-vua l'ẹhu onye ono, bu iya bu ẹtu, a nmaru, suru lẹ "Nkuta nwachaaru ẹnwa laphu azụ je erichaa ya." Ẹtu ọzo buru lẹ "Ezi bẹ a wūchaaru ẹhu; ọ laphu azụ je ebvua ẹpuchi." Noo gẹ ndu ono dū bu onoya.

3

Nnajiuphu a-bya ọzo

¹ Ndu mu yeru obu; ọwa kweakwa akpọ ẹkwo-ozì ẹbolechiko, mu dewaru unu. L'ime ẹkwo-ozì labọ ono bẹ mu dewaru gude yeru unu ọkú; nyataru unu g'unu riye ọriri iphemiphe ono, e ziru unu ono. ² Ọo ya bu; unu nyatajẹkwa opfu, ndu mpfuchiru Chileke ono pfuru teke ndiche. Ndu ono bu ndu eeyeru ùbvù. Unu anyatajẹkwapho iphe ono, Nnajiuphu, bu Onye-Ndzọta ono shi l'ẹka ndu-ishi-ozì iya zia unu. ³ Iphe, e-vukpọadaru ọzo doo unu ẹnya bu ọwa kpọada; mgboko-a bya l'abvu bẹ o nwekwaru ndu e-mechaa buru ndu taa dūjedu ike sede onwophe l'egu ẹjo-iphe, enwu phẹ phuruphuru l'ẹhu; bukwarupho ndu a-nọduje aja unu ewenu. ⁴ Iphe, ẹphe e-pfuje bu; "Denuhununu Jizosu obu, kweru unu ukwe lẹ ya a-bya ọzo obu? Kele e -shi teke nna anyi oche phẹ nọru laa bẹ iphemiphe dukwapho g'ọ dū; e -shi teke e meru mgboko." ⁵ Ẹphe elekebekpọephe ẹnya; jịka jinyia ẹnya l'ẹphe taa rìdu ọriri iphe ono, Chileke meru teke ndiche ono. L'ọo opfu, Chileke pfuru l'ọnu kpoloko bẹ o gude mee igwe mee alì. Alì shi lẹ mini dū; ọ buru mini ono meru iphe ndzụ dū lẹ mgboko. ⁶ Teme lẹ Chileke meru igwe dzee mini; rigbukọta iphe, shi dū lẹ mgboko ọphu shi

dụ teke ono l'ophu; ọ buru ọla-l'iswi. ⁷ Igwe yele ali, bu ophu dụ nta-a bukwa opfu onu be e gude sede iya g'ọ nodu jeye mboku, oku e-kepyashi iya, bu iya bu mboku oke ikpe ono. Noo mboku, Chileke a-nma ndu ta anuduru iya opfu ikpe; mee phe epe aburu ọla-l'iswi.

⁸ Ole-a; ndu mu yeru obu; iphe lanu unu ata zohajedu bu l'enyanya nnajiuphu be ujiku lanu dukwa iya-a g'unu-kuru-unu apha; unu-kuru-unu apha dukwa iya pho g'ujiku lanu. ⁹ Nnajiuphu ta akpukwa ehu akpukpu eme iphe, o kweru ukwe iya, bu iya bu iphe, ndiphe anoduje ari. O kwa nshi be otaru anyi kele o to dudu onye o du iya g'a su l'ọ laru l'iswi; o chia g'izimanu lwa onyemonye azu.

¹⁰ Mbụ le mboku, Nnajiuphu a-bya be ọo-byakwa g'onye-oshi byaru oshi l'enyashi. Mboku ono be igwe e-deru riiriiri mihu. Iphemiphe, du l'igwe; kpokpode me onwa me enyanwu be oku e-kekota. Mgboko l'ophu mekpoo akanya, ndiphe seru dobe l'ime iya be oku e-kepyashikotakwa. ¹¹ Eshinu unu mawaru l'iphemiphe-a, du le mgboko-a bukota iphe, e-kepyashihu l'oku; unu kwabekwarupho onwunu enya meje umere, gbaru unu l'ememe. Unu nujeru Chileke opfu; unu eworu ndzu unu g'ọ ha ye iya l'eka g'ọ bukotaru nkiya. ¹² Unu chierupho enya yee l'uzo; ngaberu mboku, Chileke a-bya emebyia mgboko-a. Oo mboku ono be Chileke a-tu oku l'igwe; oke okpomoku apaa eka; k'ophu iphe, nokota iya nu a-dazehukota. ¹³ Ole-a; Chileke be kwekwaru anyi ukwe emefuta igwe ophuu ye mgboko ophuu. Ono buwaa ndu pfuberekoto l'enyanya Chileke bu ndu e-buru iya nu kpoloko. O buru mgboko ophuu ono be anyi ele enya iya.

¹⁴ Oo ya bu; ndu mu yeru obu; eshinu unu ele enya iphemiphe-a; unu kukebeepho ehu dobe onwunu oru g'ọ to du iphe, aa-ta unu uta iya l'iphu Chileke. G'unu le Chileke du le ree. ¹⁵ Unu anyatajeka l'iphe, meru g'ọ gude Nnajiuphu nodu ata nshi ono bu g'unu bya ge ya dzoo unu. O kwapho iphe ono be nwanna anyi Polu, anyi yeru obu dehaakwarupho unu l'ekwo-ozu, o detaru unu. O kwa Chileke be nuru iya mmamiphe, o gude dee ya. ¹⁶ Le-a; iphe, bukotakpoo ekwo-ozu, o deru g'ọ ha be o pfukotakwaru opfu iphe-a, e-mechaa mee nu-a l'iphe, bukpo ekameka, o pfuru opfu gbaa ya okpa. Iphemiphe ono, Polu deshikotaru ono nwekwaru ndu ophu oopfue, te ekwejedu edo enya. O buru iphe ono meru g'ọ gude ndu amadu iphe; mbu ndu apfushiduru ike l'ekwekwe, epe kweru ke Chileke; nodu ewojueru iya gha igharaphu, buhukwaa g'ephe aghaje ikpoto iphe ozo, e deru l'ekwo-opfu Chileke. O buru egube

ono bẹ ẹphe emeje gude ẹka phẹ meta ọla-l'iswi tukobe onwophe l'ishi.

¹⁷ Ọo ya bụ; ndu mu yeru obu; eshinu unu vuwaa ọzo makotaru iphemiphe-a; unu kwabekwaru onwunu ẹnya gẹ ndu ẹjo-mboku ono te eduphu unu; g'ẹphe te eme unu g'unu kweta l'uka ono, ẹphe anọduje adzushi ono bẹ bụ ọkpobe-opfu; shi nno mee g'okpa chiswafu unu g'unu lufu l'okpobe ọzo ono, unu pfuru pfushia ike ono. ¹⁸ Ọo ya bụ lẹ-a; g'eze-iphe-oma kẹ Chileke nọdu aka shii l'ẹhu unu; unu akakwaphọ amaru Nnajiuphu anyi bya aburu Onye-Ndzota anyi, bụ Jizosu Kéreshi ọkpobe amaru. Ọo ya kpoloko kpeekpu bụ onye aa-nọdu akwabe ùbvù mboku-mboku jasụ lẹ tuutuutuu lẹ mijimiimii. Nokwa g'ọ dọ.

Ekwo-ozì Kẹ Mbu, Jiõnu Deru

Opfu, bú ndzú, shi Chileke l'ẹka

¹ Iphe, anyi ede l'ẹkwo-ozì-a anụ unu-a bụkwa k'onye ono, ẹpha iya bú Opfu Chileke-a, bú iya bú kẹ Opfu, bú ndzú, shi Chileke l'ẹka-a. Opfu ono, anụje ndzú ono shikpọ lẹ mbulembu dọ. Anyi nụmakpooru iya lẹ nchì; bya ahụma iya l'ẹnya; gbua ya ẹnya igo; bya ebyia ya ẹka. ² Onye ono, bú ndzú ono bẹ e meru k'ọphu eegudeje ẹnya hụma iya; anyi hụmawa iya. Ọ bụru iya bẹ anyi aturu unu onu iya-a, bú iya bú kẹ ndzú ojejoje onoya. Ndzú ono bú yẹe Chileke, bú Nna shihawaa nọduta. Chileke bya egoshiwa iya anyi; mee anyi maru iya. ³ Ọ bú iphe ono, anyi hụmaru l'ẹnya bya anụma lẹ nchì ono bẹ anyi akọkwarupho unu-a g'anyi l'unu atugbabe onwanyi. Atugba ono bú atugba ọphu anyi lẹ Chileke, bú Nna waa Nwa iya, bú Jizọsu Kéreshi tugbaru. ⁴ Iphe, anyi ededoru unu iphemiphe-a bú g'ẹhu atsofu anyi l'unu uto l'ishi.

Chileke bú iphóró, ngarụ ẹgu

⁵ Ọwa-a bú ozi, anyi nụmaru iya l'ọnu; bú iya bẹ anyi akọru unu-a, bú iya bú lẹ Chileke bú iphóró; ọchii ta adudu iya ililekpọo. ⁶ Teke anyi sụru l'anyi l'iya tugbaru onwanyi; l'ẹka anyi nọ l'ọchii; bụkwa ụka bẹ anyi adzú; tẹme ọphu anyi emedu ire-lanụ. ⁷ Obenu teke anyi bú l'iphóró gẹ yẹbedua nọ l'iphóró-a; ọo ya bú l'anyi lẹ nwibe anyi tugbaru; mee Jizọsu, bú iya bú Nwa Chileke nọdu asafukotaje anyi iphe-ẹji, anyi meru g'ọ ha.

⁸ Teke anyi sụru l'anyi te emedu iphe-ẹji bụkwa onwanyi bẹ anyi aghọru ụgho; tẹme ọphu ọkpobe-opfu ono adudu anyi l'ẹhu. ⁹ Teke anyi kọshiru iphe-ẹji, anyi meshiru b'ọoguru anyi nvụ l'iphe-ẹji ono g'ọ ha; bya asafukota anyi iphe, bụkota ẹjo umere, anyi eme; eshinu ọ bú onye apfushije ike l'iphe, o kweru ukwe iya; bya aburu onye emeje iphe, pfuru ọto. ¹⁰ Teke anyi sụru l'anyi te emeduru iphe-ẹji bẹ anyi mewaru iya onye ntuphu-ire; tẹme ọphu opfu iya adudu anyi l'ẹhu.

2

Kéreshi agbajẹru anyi mkpu

¹ Ẹnwegirima mu; iphemiphe-a bẹ mu edekwaru unu l'ẹkwo g'unu te emeje iphe-ẹji; ọle teke ọ dọru onye meru iphe-ẹji bẹ anyi nwekwaru-a onye epfuchiru anyi l'iphu Nna anyi. Onye ono bụ Jizọsu Kéreshi, bụ onye pfuberekoto. ² O woru onwiya gwee ẹja ọha; gude gwefu iphe-ẹji, anyi meshiru mękpoo iphe-ẹji, ndu mgboko mgburugburu meshiru; ọ tọ bụdu-a ọphu anyi meshiru nwẹkiya.

³ Teke anyi emeje iphe, Chileke tųru ekemu sụ g'e meje; ọo ya bụ anyi amakaharu l'anyi maru iya. ⁴ Onye sųru lẹ ya maru iya; ọphu oomedu iphe, ọ tųru ekemu sụ g'e meje bụ onye ntuphu-ire; ọkpobe-opfu ta anọdu iya l'ẹhu. ⁵ Obenu l'onye eme iphe, Chileke pfuru bẹ bụ onye yeru Chileke obu yefukpoo ya ya l'ishi. Noo iphe, e-me g'anyi makaharu l'anyi l'iya tųgbaru buru nanu bụ onoya. ⁶ Onye sųru lẹ yẹ Chileke tųgbaru bẹ ọ gbaru kẹ g'ọ nọdu ẹgube ndzụ ono, Jizọsu shi nọdu ono.

Ekemu ọphúú

⁷ Ndu mu yeru obu; ekemu-a, mu ederu unu-a ta abụekwa ekemu ọphúú; ọ bụwaa akahụ ekemu, unu shikpọ lẹ mbụlembu nweru; akahụ ekemu ono bụ ozi, unu numahawaru. ⁸ Ọle mu edekwaru-a unu ekemu ọphúú; kẹle ọkpobe-opfu iya ono bẹ a gbẹ nūmawaa l'ẹhu Kéreshi waa l'ẹhu unubedua; noo l'ọchii abvūwaa abvūbvū; ọkpobe iphóró gbẹ shiwaa unu l'ẹhu abyawaa adudu.

⁹ Onye sųru lẹ ya nọ l'iphóró ono; tẹme nwanna iya dukwa iya phọ ashị bẹ bukwa l'ọchii bẹ ọ nọkwadu byasụ nta-a. ¹⁰ Onye yeru nwanna iya obu nọ l'iphóró ono; ẹbe ọ dudu iphe, onye ono emejekpoo bụ iphe, e-me g'onye ọzo dalahụ l'eme iphe-ẹji. ¹¹ Obenu l'onye nwanna iya dū ashị nọ l'ọchii ono; tẹme ọ nọdu eje daadishi l'ọchii; ọphu ọ madu ẹka ooje; kẹle ọchii ono mewaru ẹnya gbahụkota onye ono tsụkiribaa.

¹² Mu ede ẹkwo-a anụ unubẹ ndu bụ ẹnwegirima; kẹle Chileke gudewaa k'ẹhu Jizọsu gųaru unu nvu l'iphe-ẹji, unu meshiru. ¹³ Mu ede iya anụ unubẹ ndu bụ nna; kẹle unu maru onye ono, shi lẹ mbụ dū onoya. Mu nọdu ede iya anụ unubẹ ndu bụ okorọbya; kẹle unu lwụ-kpewaru Onye-Njọ ono, bụ Obutuswe l'ọgu. Mu ede iya anụ unubẹ ẹnwegirima; kẹle unu maru nna ono.

¹⁴ Mu dewaru iya nū unubẹ ndu bụ nna; kẹle unu maru onye ono shi lẹ mbụ dū onoya. Mu bya edewa iya nū unubẹ ndu bụ okorọbya; kẹle unu shihuru ike; opfu Chileke buru unu eburu l'ẹhu; tẹme unu lwụ-kpewaa Onye-Njọ ono, bụ Obutuswe.

¹⁵ Unu te eyekwa mgboko-a ɛnya; ọzoo iphe, dū iya l'ime. Onye yeru mgboko-a ɛnya bẹ te eyekwaru Chileke bụ Nna ɛnya. ¹⁶ Kele iphemiphe, dū lẹ mgboko-a, bụ iya bụ ẹgu ẹjo-iphe, agụgbaa nemadzu; waa ẹgu enweru iphemiphe, ɛnya humaru; mękpoo eku-onwonye ọ-phushia-ugbu l'iphe mgboko-a ta abụkwa l'eka Nna bẹ o shigbaa; ono shigbaa lẹ mgboko. ¹⁷ Mgboko-a mę iphe, dū iya nū, bụ iphe, agụgbaa nemadzu tųkokwaru abyawaa ephushihukota; obenu l'onye eme iphe, dū Chileke l'uche a-dzuru ndzū jasū lẹ tuutuutuu lẹ mįimiimii.

Onye-achi-nta-Kéreshi

¹⁸ Ünwegirima mu; nta-a buakwa teke ikpazu. Unu nųmawaru l'onye-achi-nta-Kéreshi l'a-bya. Nta bẹ ndu achi-nta-Kéreshi dukwaa igwerigwe. Ọ bụru iphe ono meru g'o gude anyi maru lẹ nta-a buwaa teke ikpazu. ¹⁹ Ndu ono shikwa l'echilabọ anyi lufu; anyi l'ephe shihaakwa nọduta; ọle ọ tọ dudu teke ephe bujeru anyi. Ọme ephe bụ anyi mę anyi l'ephe anọdukwaa; obenu l'ephe lufuru g'oo-buru iphe, doru ɛnya l'ọ tọ dudu g'ephe ha mę onye lanu, bụ anyi.

²⁰ Obenu l'unubedua bẹ Kéreshi yewaru Unme-dų-Nsọ l'ehu; unu makotaru iphe ono, bụ ọkpobe-opfu ono. ²¹ Sų-a; iphe, mu ededoru unu ekwo-a ta abụkwa l'unu ta amadu ọkpobe-opfu ono. Ọ kwa l'unu maru iya; teme unu makwarupho l'uka g'oduhabe ta abudu l'okpobe-opfu bẹ ooshije.

²² ?Buhunu onye bụ onye taru ishi k'adzu uka, abudu onye ekwedu l'oo Jizosu, bụ Kéreshi obu, Chileke kweru ukwe iya. Noo onye bụ onye-achi-nta-Kéreshi bụ ono; mbu onye jikaru Nna jika Nwa. ²³ Kele onyemonye, jikaru Nwa jikawaru Nna. Obenu l'onye kwetaru ke Nwa bẹ woakwarupho onwiya tugbabe l'ehu Nna.

²⁴ A bya l'ehu k'unubedua; mu sų g'ozì ono, unu nųmaru eshi lẹ mbu ono nọ-shiekwapho unu ike l'okpoma; g'unu gudeshia ya ike. Ọ -buru l'iphe ono, unu nųmaru eshi lẹ mbu ono nọ-shiru unu ike l'okpoma; noo ya bụ; unu lẹ Nwa mę Nna atugba buru nanu; g'unu tugbaru iya kwaseru. ²⁵ Ọwa-a bụ iphe, Kéreshi kweru anyi ukwe iya, bụ iya bụ ndzū ojejeje.

²⁶ Ono bukwa ke ndu eme g'ephe mee unu mkpurukpuru-ɛnya; duswee unu ọzo l'iphe ke Kéreshi bẹ mu deru unu ono. ²⁷ Obenu l'unubedua bẹ Chileke yewaru Unme-dų-Nsọ nkiya l'ehu. Mkpa onye ọzo, ezi unu iphe ta adueduru unu; eshinu Unme ono ezikotaje unu iphemiphe; teme iphe, oozije buru ọkpobe-opfu; ophu ọ dudu uka, dū iya nū. Ọo

ya bụ; unu lẹ Kéreshi tųgbakwa bųru nanų g'unu tųgbaru iya kwasęru. Nokwa iphe Unme ono ziru unu bų ono.

²⁸ Nta-a bų lę-a; ųnwegirima mu; unu l'iya tųgbakwa bųru nanų g'unu tųgbaru; g'ọoburu teke o goshięrupho onwiya g'obu eshihu anyi ike g'anyi te egude iphere tsųhu iya ebvu teke ọoby. ²⁹ Teke ọ bų l'unu maru lę Chileke bų onye pfulerekoto; g'o dokwaaphọ unu ęnya l'onyemonye, eme iphe, pfuluru ọto bę bų nwa, Chileke nwųru.

3

Aburu ųnwu Chileke

¹ Unu hųmaru ęgube gę Chileke, bų Nna yebewaru anyi obu kę g'ọ kua anyi ųnwu iya; tęme ọ bųru iphe, anyi bų bų ono. Iphe, meru iphe, ndiphe amadų anyi bų l'ęphe ta amadų iya. ² Ndu mu yeru obu; nta-a bę anyi bukwa ųnwu Chileke. Iphe, anyi e-mechaa bųru teke afutakwa; ọle iphe, anyi maru bų lę teke Kéreshi byaęrupho bę anyi a-dų g'ọ dų; eshinu ọ bųephọ g'ọ dų bų g'anyi a-hųma iya. ³ Noo ya bų; onye nọ Jizọsu l'ęka ele ęnya abyabya iya ono; l'a-bųjeru onye dųebe ree; lę Jizọsu ọbu l'onwiya bę bukwa onye dųebe ree.

⁴ Onyemonye meru iphe-ęji bę ikpe nmaakwaru l'o mebyiru ekemu Chileke; kęle eme iphe-ęji bų emebyi ekemu Chileke. ⁵ Unu maru l'ọo Kéreshi ọbu byaru g'ọ bya ewofu nemadzų iphe-ęji l'ęhu; tęme yębedua l'onwiya ta adųkwa iphe-ęji, dų iya l'ęhu. ⁶ Ọ tọ dųkwa onye yę Kéreshi tųgbaru bųru nanų emejekwadu iphe-ęji; ọphu ọ dųkwa onye emeje iphe-ęji hųmajewaru iya nų; ọphu ọ bųro k'amaru iya amaru.

⁷ ųnwu mu; unu te ekwekwa g'ọ dųru onye e-duswee unu ųzo l'iphe kę Kéreshi. Onye eme iphe l'ųzo, pfuluru ọto bę bukwa onye pfulerekoto gę Kéreshi bukwapho onye pfulerekoto. ⁸ Onye eme iphe-ęji bų kę Obutuswe; kęle Obutuswe anọduje emeswe Chileke e -shikpọ lę mbų. Iphe, Nwa Chileke byadoru bukwa g'o mebyia iphe Obutuswe eme emebyi.

⁹ Onyemonye, Chileke nwųru te emejeędu iphe-ęji; kęle Unme Chileke l'erewa ire l'ęhu onye ono; k'ọphu ọ tọ byadu emeje iphe-ęji; eshinu ọ bų Chileke nwųru iya. ¹⁰ Waa g'ęegude maru ndu bų pę bų ųnwu Chileke; mę ndu bų ųnwu Obutuswe bų ọwa-a: onyemonye ete emejedu iphe l'ųzo pfuluru ọto te shikwa lę Chileke; ọphu onye eyeduru nwanna iya obu eshikwapho lę Chileke.

Eye nwibe onye obu

¹¹ Unu makwaru l'ozì-õma ono, e shi lẹ mbùlembu zita unu ono bu g'anyi yee nwibe anyi obu. ¹² G'anyi ta adukwa ge Kenu. Lẹ Kenu nokwa l'eka Onye-Njo ono, bu Obutuswe gbua nwune iya. Sụ-a; ?bu gunu kparu iphe, o gburu nwune iya obu? Iphe, kparu iya nu bu lẹ Kenu obu l'onwiya be umere iya du eji; umere ke nwune iya buru umere, pfuru oto.

¹³ Unwunna mu; g'o to dujekwa unu biribiri l'unu du ndiphe ashì. ¹⁴ Ophu anyi makpoadaru bu l'anyi shi nwuhu anwuhu; ole anyi shiwaa l'anwuhu ono futawaa; bahu lẹ ndzu. O buru iphe, anyi gude maru l'o noo g'o du bu ono be bu l'anyi yeru unwunna anyi obu. Onye te eyeduru nemadzu ibiya obu be nwuhukwaru anwuhu g'o nwuhuru. ¹⁵ Iphe, bukpo onye nwanna iya du ashì bukwaa ochi be o gburu; unu maanaru-a l'onye gburu ochi be ndzu ojeje ta nodu l'ehu. ¹⁶ Sụ-a; g'anyi gude maru iphe, bu eye obu bu lẹ Kereshi haru g'e gbua ya l'opfu ehù anyi. Oo ya bu l'anyibedua be o rwubekwarupho ahaje g'e gbua anyi l'opfu ehù onye anyi l'iya tukoru nodu Chileke l'eka. ¹⁷ Ole teke o bu l'o duru onye eku mgboko-a byaru; o buru onye yee ya tukoru nodu Chileke l'eka be mkpa byaru; obeta ophu ogbaru iya mkpu o kpochiaru iya okpoma; ?bu gunu be egube onye ono a-gbabe okpa su lẹ ya yeru Chileke obu? ¹⁸ Unwegirima mu; g'anyi te eyejeshi obu l'onu l'onu; g'anyi gudeje umere goshi l'onye-a be anyi yeru pho obu eviya.

Enweru okpoma l'iphu Chileke

¹⁹ Oo ya bu; anyi -nodu eme nno; anyi egude iya maru l'anyi shi-a l'okpobe-opfu ono. Oobuwaru iya ro be anyi egude mee g'obu kabaa anyi eshihu ike l'iphu Chileke; ²⁰ me o -duru teke obu anma anyi ikpe; kele Chileke ka obu anyi shii; teme o maru iphemiphe. ²¹ Unwunna mu; o -buru l'obu ta anmajedu anyi ikpe; bunu iya bu lẹ ndzu ta aguedu anyi l'iphu Chileke. ²² Anyi anataje l'eka iya iphe, bukpo iphe, anyi suru g'o nu anyi; kele anyi emeje ekemu, o turu; teme anyi nodu eme iphe, du iya ree. ²³ Iphe, bu ekemu ono, Chileke turu su g'anyi meje ono bu g'anyi woru onwanyi ye l'eka Nwa iya bu Jizosu Kereshi; wafua g'anyi yee nwibe anyi obu, bu iya bu iphe, o turu anyi l'ekemu su g'anyi meje. ²⁴ Onye emeje ekemu Chileke be bukwa ebubu l'ime Chileke teme Chileke bukwarupho l'ime iya. Iphe, anyi egudeje maru lẹ Chileke bu l'ime anyi bu Unme iya, o nuru anyi.

4

Unme Chileke l'unme Obutuswe

¹ Ndu mu yeru obu; ọ tọ buebekwa ndu sùru lẹ Unme Chileke bu phẹ l'ẹhu bẹ l'a-bujeru ephe -pfua iphe; unu ekweta l'ọ bu eviya. Unu dalejeadakwaa ya adale g'unu maru; ?Unme ọbu shia l'ẹka Chileke? L'o nwekwaru ndu mpfuchiru wufuru dzuru mgboko nta-a epfu iphe, Chileke epfuduru. ² Sù-a; wakwa g'unu e-gudeje maru Unme ọphu shi Chileke l'ẹka baa. Iphe, bukpo onye pfukpọwaru l'edzudzu-ọha sù lẹ Jizọsu Kéreshi byaru-a bya aburu nemadzu eviya lẹ mgboko-a; unu amaru lẹ Unme, bu onye ono l'ẹhu bua Unme, shi Chileke l'ẹka. ³ Iphe, bukpo unme te ekwejedu epfu lẹ Jizọsu Kéreshi byaru-a bya aburu nemadzu lẹ mgboko; unu amaru l'unme k'ono te eshidu l'ẹka Chileke. Unme k'ono bu unme k'onye ono, bu iya bu ọchi-nta-Kéreshi. ?Ọ kwa l'unu nımawaru l'onye-achi-nta-Kéreshi ono e-mechaa bya? Ọ byaakwaru. Ọ nọakwa lẹ mgboko anọno.

⁴ Obenu lẹ-a; unwu mu; unubẹdua shikwa lẹ Chileke. Unu mekpeakwaru phẹ. Noo kele onye bu unu l'ime kakwaa onye bu lẹ mgboko-a ọkpehu. ⁵ Sù-a; ephe shikwa lẹ mgboko-a; opfu ephe epfu shi lẹ mgboko-a; ndu mgboko-a nọdu anuru phẹ opfu. ⁶ Anyibedua bu ke Chileke. Ọ buru ndu maru Chileke bu ndu ekweje lẹ k'anyi bu iya. Ndu abudu ke Chileke te ekwejedu lẹ k'anyi bu iya. Nokwa g'anyi egudeje makaharu unme ire-lanu yele unme ntuphu-ire.

Chileke bu n-yemobu

⁷ Ndu mu yeru obu; unu g'anyi tuko yee nwibe anyi obu l'eye obu shikwa l'ẹka Chileke; temanu onye yeru nwibe iya obu bẹ bukwa onye Chileke nwuru; teme ọ buru onye maru Chileke. ⁸ Onye te eyejedu nwibe iya obu ta amakwa Chileke; kele Chileke bukwa eye obu l'onwiya. ⁹ Gẹ Chileke gude goshi anyi gẹ ya yeberu anyi obu bu l'o ziru Nwa iya lanu, ọ nwuru kpoloko; g'ọ bya lẹ mgboko g'anyi eshi iya l'ẹka dzuru ndzu. ¹⁰ Eka n-yemobu ọwa-a gude shia iche bu lẹ-a; ọ tọ budu l'ọo anyibedua yeru Chileke obu; ọ buchia Chileke bẹ goshiru l'ọo yẹbedua yeru anyi obu. G'ọ gude goshi iya bu l'o woru Nwa iya ye g'ọ bya eworu onwiya gwee ẹja ọha; gude gwefu iphe-ẹji, anyi meru.

¹¹ Ndu mu yeru obu; eshinu Chileke yeberu anyi obu egube ono bẹ ọ gbakwaru-a anyi g'onnyemonye eyegbaa nwibe iya obu. ¹² Chileke bẹ o toko du-swekwaa onye humajewaru iya nu. Obenu lẹ-a; anyi -yewaa nwibe anyi obu; ọo ya bu Chileke ebukwanuru anyi eburu l'ẹhu; teme n-yemobu Chileke edzuhukwaapho oke l'ẹhu anyi.

¹³ Lẹ Chileke nukwaru anyi Unme nkiya gẹgedede. Ọ buru Unme ono, ọ nuru anyi ono meru g'ọ gude anyi

maru lẹ Chileke bu ebubu l'ime anyi; tẹme anyịbedua bukwaruphọ l'ime iya. ¹⁴ Tẹme anyi humawaa l'anya; bya epfuru iya onyemonye sụ lẹ Nna yeru Nwa iya g'ọ bya aburu Onye-Ndzọta ụnwu eliphe. ¹⁵ Oo ya bụ l'onye dūwaru ike pfuru l'edzudzu-ọha; pfua lẹ Jizọsu bụ Nwa Chileke bẹ a maerupho lẹ Chileke buwa iya ebubu l'ẹhu; tẹme onye ọbu bukwaruphọ l'ẹhu kẹ Chileke. ¹⁶ Sụ-a; anyi maakwaru lẹ Chileke yeru anyi obu; anyi bya ewowaru onwanyi ye iya l'ẹka; opfu l'anyi kwetarụ l'ọ yeru anyi obu eviya.

Chileke bukwa n-yemobu l'onwiya. Oo ya bụ l'onye gude n-yemobu buru bẹ buwa ebubu l'ime Chileke; tẹme Chileke bukwaruphọ l'ime onye ọbu. ¹⁷ Iphe e-goshi lẹ n-yemobu dzuru oke l'ẹhu anyi bụ l'obu e-shihu anyi ike mbọku ikpe ono. Noo l'ọo gẹ ndzụ Kéreshi dū bụ gẹ ndzụ anyi dūkwapho lẹ mgboko-a. ¹⁸ N-yemobu te enwedu ndzụ-agụgu. N-yemobu, ọphu dūebe ree agbejehikwa chifu iphe, bukpo ndzụ-agụgu g'ọ ha. Noo lẹ nemadzụ-nọdu eme iphe; ndzụ nọdu agụ iya; bẹ ọ maru l'aa-hụ iya ahùhù. Oo ya bụ l'onye ono ndzụ agụ ono bẹ n-yemobu iya adūbedu ree.

¹⁹ Anyi yeru iya obu; kẹle o vururọ ụzo yee anyi obu. ²⁰ Teke ọ bụ lẹ nemadzụ bẹ nwanna iya dū ashị; l'ẹka onye ọbu sụkwaru lẹ ya yeru Chileke obu; ọ kwa ụka bẹ onye ọbu dzuru. ?Denu g'ọ bụ onye yee ya bụ nwanna, bụ onye ọ humaru l'anya bẹ o to yeduru obu; ọ buchiaru Chileke, ọ tọ humaduru l'anya bẹ ọo-gbẹ yechia obu. ²¹ Jizọsu l'onwiya tūkwaru ekemu-a sụ g'onye yeru Chileke obu yekwaaphọ nwanna iya obu.

5

Okoo, anyi atụ ekpu iphe mgboko

¹ Sụ-a; iphe, bukpo onye kwetarụ l'ọo Jizọsu bụ Onye-Ndzọta ọbu, Chileke kweru ukwe lẹ ya e-zi g'ọ bya ọbu; onye ono buakwaa nwa Chileke. Ozo bụ l'onyemonye, bụ onye yekpọwaru onye nwuru nwa obu l'atukojekwa onye ọbu yee nwa iya ọbu yee obu. ² Anyi -yee Chileke obu bya emeje ekemu, ọ tūru; ọo ya bụ anyi amaru l'anyi yeru ụnwu Chileke obu. ³ Lẹ g'anyi e-shije goshi l'anyi yeru Chileke obu bukwa emeje iphemiphe, Chileke tūru l'ekemu sụ g'e meje. Ọphu iphe, ọ tūru l'ekemu iya ọbu abukwa l'ọotsu l'ẹhu ememe. ⁴ Onyemonye, Chileke nwuru; alwụ-kpeje iphe mgboko; ka iya ike. Ọ buru l'ọo l'anyi wowaru onwanyi ye Chileke l'ẹka meru iphe, anyi lwụ-kpewaru iphe mgboko; tūru okoo kpua ya. ⁵ Mbụ-a; ?bụ onye dū idagha bụ onye

atuje okoo kpua iphe mgboko? ?Tòbudu onye kwetaru l'òo Jizòsu bù Nwa Chileke?

Anòru Jizòsu l'ekebe

⁶ Ọ kwa Jizòsu Kéreshi bù onye ono, byaru nù ono. Teke ọ byaru bẹ bù mini bẹ o gude bya; bya egudekwaphọ mee. Mbu-a; ọ tọ bùdu mini kpoloko bẹ o gude bya; o gude mini bya egude mee gude bya. Onye egoshi l'iphe ono bù eviya bù Unme Chileke; kele ọo Unme Chileke l'onwiya bù ọkpobe-opfu ono. ⁷ Kele ẹphe dụ ẹto agba ekebe l'imigwe. Ndu ono bù Nna; yele Opfu-Chileke; yele Unme-dù-Nsọ. Ẹphe n'ẹto ono tughbaru buru nanu. ⁸ Ẹphe dukwapho ẹto agba ekebe l'eliphe. Ndu ono bù Unme Chileke yele mini waa mee. Ẹphe n'ẹto tukuru tughba nanu. ⁹ Anyi ekwetaje ekebe, nemadzụ agba. Ekebe, Chileke agba gbekwa kabaa eshihu ike. Ono buru ge Chileke gude egoshi le Jizòsu bù Nwa iya. ¹⁰ Ọo ya bù l'onye wowaru onwiya ye Nwa Chileke ono l'eka bẹ ekebe ono duwaa l'okpoma. Onye te ewokwanuru onwiya ye Chileke l'eka bẹ meakwaru iya onye ntuphu-ire; kele o to kwedu l'ekebe Chileke agba le k'ehu Nwa iya bù eviya. ¹¹ Ekebe ono bù le Chileke nuru anyi ndzụ ojejoje; waa le ndzụ ono bù l'ehu Nwa iya bẹ o shi. ¹² Onye yee Nwa iya ono tughbaru buru nanu bẹ nweakwa ndzụ ono; ophu onye yee Nwa iya ono atughbaduru buru nanu enwekwanu ndzụ ono.

Ndzụ ojejoje

¹³ Sụ-a; iphe-a, mu ede-a bukwa unubedua, unu le Nwa Chileke tughbareru buru nanu-a bẹ mu ederu iya; g'unu amakwanuru l'unu nwewaru ndzụ ojejoje ono. ¹⁴ Obu eshihuje anyi ike l'iphe Chileke; noo l'oonumaje olu anyi me ọ -buru l'iphe, anyi suru g'ọ nù anyi bẹ anyi pfuru g'ọ dụ iya l'uche. ¹⁵ Ọ n'iya bù l'eshinu anyi maru l'oonumaje olu anyi l'iphe, bukpo iphe, anyi suru g'ọ nù anyi; bẹ anyi maanaru-a l'anyi natawaru iphe, anyi suru g'ọ nù anyi obu.

¹⁶ Ọ -duru onye humaru nwanna iya eka oome iphe-ẹji, abudu e -mee ya; l'ò gbua onye meru iya nù; g'onye ono pfukwaru nù Chileke ge Chileke woru ndzụ nù nwanna iya ono, meru iphe-ẹji ono. Nokwapho iphe, Chileke e-me l'ehu ndu eme iphe-ẹji, dụ egube ono. Ọ dukwanuru iphe-ẹji ophu bù e -mee ya; l'oogbua onye meru iya nù. Mu ta asukwaru g'e pfuje nù Chileke k'egube iphe-ẹji k'ono. ¹⁷ Iphe, bukotakpoo iphe, e meru l'uzo, apfuduru-oto buakwaa iphe-ẹji; ole ọ dukwarupho iphe-ẹji ophu abudu e -mee ya; l'oogbua onye meru iya nù.

¹⁸ Anyi maru l'on'yemonye, Chileke nwuru te emejedu iphe-ẹji. Kẹle Nwa ono Chileke nwuru ono anọduje eleta onye ọbu ẹnya ọkpobe eleta; k'ọphu Onye-Njọ ono, bu Obutuswe tee byidu iya ẹka.

¹⁹ Anyi maakwaru l'anyi bu kẹ Chileke; lẹ ndiphe mgburugburu bẹ Onye-Njọ ono, bu Obutuswe turu gburumu swiṣwia.

²⁰ Ọphu anyi makpoadaru bu lẹ Nwa Chileke byaru; anyi bya amakwarupho l'o meru g'ẹnya sahu anyi; k'ọphu anyi byaru bya amaru onye ono, bu iya bu ọkpobe Chileke ono. Onye ono bu ọkpobe Chileke ono bẹ anyi l'iya tugbaru buru nanu. Ọ buru onye o shi l'ẹka bu Nwa iya ono, bu Jizosu Kéreshi. Yẹbedua, bu Jizosu Kéreshi bu ọkpobe Chileke ono; bya aburu iya bu ndzụ ojejoje ono l'onwiya.

²¹ Ụnwegirima mu; unu te ekwejekwa g'ọ duru iphe, unu ahajẹ g'ọ bya anọ-chia ẹnya Chileke l'ime ọkpoma unu.

Ekwo-ozì K'èbo, Jiṅnu Deru

¹ Ekwo-ozì ọ̀wa-a shì l'ẹ̀ka m̀be onye e meru ọ̀gerenya Chìochì. Onye mu ede iya anụ̀ bụ̀ eze-nwanyị̀ onò, Chileke họtaru onò yẹ̀e ndibe iya, bụ̀ ndu mu yeru obu; opfu lẹ̀ mu l'ẹ̀phe t̀kòwaru bya amaru ọ̀kpobe-opfu onò. Mbụ̀-a; ọ̀ tọ̀ b̀kwa m̀bèdua nwèkinyi mu yeru iya obu ọ̀bu. Iphe, b̀kòtakpoo ndu mawaru ọ̀kpobe-opfu onò yekòtakwaru iya phọ̀ obu. ² Noo kẹ̀le ọ̀kpobe-opfu onò buwa anyi ebubu l'ẹ̀hu. Ọ̀ b̀ru g'oo-buwarurọ̀ bụ̀ onò; swiru anyi jasụ̀ lẹ̀ tuutuutu lẹ̀ m̀jimiimii.

³ Gẹ̀ Chileke, bụ̀ Nna yẹ̀e Nwa iya, bụ̀ Jizọ̀su Kéreshi meeru anyi eze-iphe-ọ̀ma; phụ̀aru anyi obu-imemini; mee gẹ̀ nchì dụ̀ anyi doo g'anyi gude ire-lanụ̀ mẹ̀ eye obu t̀gba b̀ru nanụ̀ g'anyi t̀gbaru iya.

Ọ̀kpobe-opfu waa eye-obu

⁴ Ẹ̀hu tsòshikporu mu ụ̀tso ike gẹ̀ mu harụ̀ hụ̀ma ndibe ngu; ndu ọ̀phu eme ọ̀kpobe-opfu onò gẹ̀ Nna sụ̀ru g'anyi meje iya. ⁵ Nta-a bụ̀ iphe, mu arwọ̀ gùbe eze-nwanyị̀ bụ̀ ọ̀wa-a: unu g'anyi yee nwibe anyi obu. Ọ̀ tọ̀ b̀kwa lẹ̀ mu ederu ngu ekemu ọ̀phúú; ọ̀ kwa ọ̀phu anyi natahawaru eshikpọ̀ lẹ̀ mbụ̀ onò, bụ̀ iya bụ̀ g'anyi yee nwibe anyi obu. ⁶ Wakwa iphe, bụ̀ n-yemobu baa: g'anyi mejeephọ̀ iphe, ọ̀ t̀ru l'ekemu. Wakwanụ̀ iphe, bụ̀ ekemu baa: g'unu yeje nwibe unu obu, bụ̀ iya bụ̀ iphe onò, unu ǹmaru e -shì lẹ̀ mbụ̀ onò.

⁷ Lẹ̀-a; ndu egudeje ẹ̀regede dephua nemadzụ̀ d̀kwaa igwerigwe; wufu dzuru ẹ̀kameka lẹ̀ mgboko; ndu j̀karu lẹ̀ Jizọ̀su byaru-a bya ab̀ru nemadzụ̀ eviya lẹ̀ mgboko-a. Ẹ̀gube onye onò bụ̀ onye ọ̀bu, egudeje ẹ̀regede dephua nemadzụ̀; tẹ̀me ọ̀ b̀ru iya bụ̀ onye-achì-nta-Kéreshi ọ̀bu. ⁸ Iphe unu a-kwabèerupho onwunu ẹ̀nya iya b̀kwa g'unu te eme g'iphe onò, unu jeru ozi iya onò nahụ̀ unu; t̀phahụ̀ kẹ̀ mmanụ̀. Unu kwabèru onwunu ẹ̀nya; k'ọ̀phu unu a-natadzuchia obunggo iya anatadzu.

⁹ Onyemonye, ete emejedu iphe onò, Kéreshi ziru onò g'o ziru iya; onye onò bẹ̀ yẹ̀le Chileke at̀gbakwaru b̀ru nanụ̀. Onye emekwanụ̀ iphe onò, Kéreshi ziru onò; ọ̀ nọ̀du emerwue ya phọ̀ l'oke; onye onò bẹ̀ yẹ̀le Chileke waa Nwa iya, bụ̀ Jizọ̀su t̀gbaakwaru b̀ru nanụ̀. ¹⁰ Mbụ̀-a; ọ̀ -d̀ru onye byapfutaru unu; ọ̀phu ọ̀ b̀du iphe onò, e ziru anyi

ono bẹ o gude bya; unu ta asujekpokwaanu onye ono: oshi adu; ophu unu ekelekpokwaa ya nu ekele. ¹¹ L'onye suru onye ono oshi-adu bẹ yẹ ya dukwaa ẹbo gbaru l'ejo-iphe, oome.

¹² Mu nweru ikpoto iphe, mu gege ederu unu; ọle ọ tọ budu ẹkwo yẹ mini-ẹkwo bẹ mu e-gude degbuaru unu g'ọ dụ mu; iphe, mu arichia bu lẹ mu a-kpapfutachia unu; anyi l'unu abogbawaro l'onu onwanyi; g'ẹhu atsokwanu-a anyi tsọfu l'ishi.

¹³ Ndibe nwanna ngu nwanyi, bu onye Chileke hotaru l'ekelekwaa ngu pho. Nokwa g'ọ dụ.

Èkwo-ozì K'èto, Jìonu Deru

¹ Èkwo-ozì ọ̀wa-a shì l'ẹ̀ka m̀be onye e meru ọ̀gerenya Chìochì. Onye mu ede iya anụ̀ bụ̀ Gayọ̀su onye mu yeru obu opfu lẹ̀ mu l'iya t̀kọ̀waru bya amaru ọ̀kpobe-opfu ono. ² Sụ̀-a; ọ̀nyà mu, dụ̀ mu l'obu; mu epfujekwa anụ̀ Chileke g'ò mekwaa g'iphemiphe, jehuru ngu; ẹ̀hu adụ̀ ngu ike; mbụ̀ gẹ̀ mu maanuru-a l'obu ngu bẹ̀ ẹ̀hu d̀kwapho guu. ³ Ọ̀ d̀rụ̀ unwunna, harụ̀ bya akọ̀oru mu l'ì p̄fu-shikwaduru-a ike l'ọ̀kpobe-opfu ono; lẹ̀ ndzụ̀ ngu l'ophu b̀kọ̀taep̄ho ndzụ̀ ire-lanụ̀. Ẹ̀hu tsọ̀ mu ntumatu. ⁴ Ọ̀ tọ̀ d̀dụ̀ iphe, akajẹ̀baa mu eme g'ẹ̀hu tsọ̀ mu ụ̀tso; 'abụ̀du lẹ̀ mu n̄maru lẹ̀ ndzụ̀ unwegirima mu b̀kọ̀taep̄ho ndzụ̀ ire-lanụ̀.

Aaja Gayọ̀su ajaja

⁵ Ọ̀nyà mu, dụ̀ mu l'obu; iigoshijekwa l'ọ̀ gbaru g'e gude ire ngu ẹ̀ka l'iphe, iimekp̄ọ̀oru unwunna anyi; mb̀kpoo mẹ̀ unwunna, byaru abyabya. ⁶ Ẹ̀p̄he kọ̀ru Chìochì-a k'eye obu nkengu. Jiko yejekwaru p̄hẹ̀ ẹ̀ka m'ẹ̀p̄he -gbẹ̀shi jeshia ije p̄hẹ̀. Mbụ̀-a; mejekp̄ọ̀eru p̄hẹ̀ p̄họ̀ iphe, jiru Chileke ẹ̀pho. ⁷ L'eshinu ẹ̀p̄he gbẹ̀shikp̄ooru ije l'iswi ẹ̀hu Kéreshi-a bẹ̀ ta adụ̀kwa iphe, ẹ̀p̄he ekweje anata l'ẹ̀ka ndu abụ̀du ndu kẹ̀ Kéreshi. ⁸ Noo ya bụ̀ lẹ̀ ndu dụ̀ ẹ̀gube ono bẹ̀ ọ̀ gbaru kẹ̀ g'anyi yejeru ẹ̀ka; g'ọ̀o-buru iya bụ̀ l'anyi l'ẹ̀p̄he t̀kọ̀ru gbarụ̀ m̄gba l'eje ozi k'ọ̀kpobe-opfu ono.

Dayotirifisu waa Dimitiriyosu

⁹ Mu deru nwẹ̀kwo-ozì nụ̀ Chìochì; ọ̀phu Dayotirifisu, onye woru onwiya dobe l'ishi eyeduru mu ọ̀nu. ¹⁰ Ọ̀o ya bụ̀ lẹ̀: mu -bya; bẹ̀ mu e-wofuta iphe, oomegbabẹ̀, bụ̀ iya bụ̀ mkp̄okoro opfu, anọ̀duje af̄ushi iya l'ọ̀nu, oogudeje adz̄ushi ụ̀ka ekpu anyi. Tẹ̀me ọ̀phu ono ejikwaru iya p̄họ̀ ẹ̀pho. Ọ̀ gbẹ̀shi ọ̀zo; ọ̀ j̄ika g'unwunna ta abya g'ẹ̀p̄he lẹ̀ ndu Chìochì kwee; bya akp̄oshikwaapho ndu ọ̀ d̄dụ̀ g'ẹ̀p̄he l'ẹ̀p̄he kwee g'ẹ̀p̄he te eme nno; bya ebufu p̄hẹ̀ lẹ̀ Chìochì.

¹¹ Ọ̀nyà mu, dụ̀ mu l'obu; ta anwụ̀kwa ẹ̀ka ejo-iphe; nwuchikwa ẹ̀ka iphe, d̄ree. Ọ̀ kwa o-me-ree bụ̀ kẹ̀ Chileke; o-me-njọ̀ teke ahụ̀ma-swekwaa Chileke.

¹² Dimitiriyosu bẹ̀ onyemonye t̄u-dzuru ọ̀nu eme ọ̀ma nkiya; tẹ̀me ọ̀kpobe-opfu ono l'onwiya nọ̀du ajakwa iya p̄họ̀ ajaja; mbẹ̀dua l'onwomu nọ̀du ajakwa iya p̄họ̀. Unu maru l'ajaja, anyi aja iya bụ̀ eviya.

Ekele mkpọchi-ishi

¹³ Mu nwekwaru ikpoto iphe, mu gege ederu ngu; ọle ọ tọ bụdu mkpara-ekwo yee mini-ekwo be mu e-gude degbuaru ngu g'ọ du mu. ¹⁴ Mu ari le mu ta anọedu ọdu; mu akpapfuta ngu; anyi le ngu abọwaroya l'iphu l'iphu.

¹⁵ G'ehu dukwa ngu guu.

Ọnyà ngu phe l'ekelekwá ngu rọya-o. Kelekwaruphọ anyi ọnyà anyi phe l'ehu l'ehu.

Èkwo-ozì, Jiudu Deru

¹ Èkwo-ozì-a bẹ shì l'èka mbèdua, bụ Jiudu; onye l'ejeru Jizọsu Kéreshi ozi; bụkwarupho nwune Jiemusu. Ndu mu ede iya anụ bụ ndu ono, Chileke kuru bya emee ẹphe buru ndu nkiya ono. Chileke ono, bụ Nna bẹ yeru unu obu; bya akwakọbe unu l'ime Jizọsu Kéreshi g'ọ tọ dụ iphe, e-me unu.

² Gẹ Chileke phụkwaaru unu obu-imemini; l'oomee g'ẹhu dụ unu guu; l'ooyekwaaphọ unu obu. G'ọ tuko iphe ono meeru unu; mbụ meeru iya unu k'anyinyi.

Ndu ẹjo nzi

³ Ndu mu yeru obu; iphe, mu shì arị lẹ mu e-deru unu l'èkwo-ozì-a bụ k'adzọta ono, Chileke dzọtaru anyi g'anyi ha ono. Ọ gbẹ bya akachia ree lẹ mu e-dechia ya gude ọ̀dua unu obu; g'unu bya awata agbaru ekweta ono ọdzori; mbụ ekweta ono e yeru ndu-nsọ kẹ Chileke l'èka ono. ⁴ Iphe, mu gude epfu iya bụ l'ọ haru nweru ndu ta akwabedu Chileke ùbvù, tọru nwẹhu pyobata l'echilabọ unu; ẹbe a madu. Ẹphe anọduje ezi l'ọ ọ̀dua ree gẹ nemadzu meje umere, rehuru erehu; eshinu Chileke bụwanu onye emeje eze-iphe-oma. Ẹphe nọdu ajikaje Jizọsu Kéreshi ono, bụ iya bụ Nnajiuphu anyi kpoloko; bya abụkwaru iya phọ kpoloko kpẹekpu bụ onye gude ndzu anyi. Lẹ teke ndiche bẹ e dehaakwaru iya rọ l'èkwo-opfu Chileke sụ lẹ Chileke a-nma phẹ ikpe iphe ono, ẹphe eme ono.

⁵ Iphemiphe-a bẹ unu makotabebahaakwaru rengurengu; ọle iphe, mu emelepho gẹ mu nyataru unu bụ lẹ teke ndiche bẹ Nnajiuphu dzokwaru ndu nkiya teke ono, ẹphe shì buru l'alì Ijiputu ono. O meru ẹphe wufuta l'alì ono. Ọle ọ dzochakwaaru phẹ ono; e mechaelaa; o gbushielaa ndu ophu ekwedu nkiya ⁶ Teme unwu-ojozi-imigwe ono g'ẹphe ha; mbụ ndu ophu, kwefuru ike l'ẹphe taa nopyabedu l'èka Chileke doberu phẹ g'ẹphe nọdu; bya agbado ẹka a suru g'ẹphe buru l'imigwe bẹ Chileke tukwaru mkpọro mgbe-abvu-abvu; chiru phẹ ye l'ẹjo ochii ẹka gbahuru tsukiribaa. Ọ buru ẹka ono bẹ ẹphe a-nọdu jasụ l'oke mboku ono, bụ mboku, Chileke e-kpe phẹ mpfugbu ono. ⁷ Nokwaphọ g'ọ nwuru Sodomu yee Gomora; mewaro iphe, bukpo mkpukpu lẹ mkpukpu ono, ẹphe l'ẹphe naru onu-egu ono. Ẹphebedua wokotakwarupho onwophe togboru eme kẹ nwanyi me eme iphe, bukpo

ẹbyi, adudu k'epfufu. A nua phe aphu k'ojejoje. Iphe ono buru iphe, Chileke gude alo ndiphe l'ophu eka le nchi.

⁸ Su-a; nokwapho g'oo-du ndu ono, ezi iphe, abudu okpobe-opfu ono. Ephe arwoje nrwo, emeje ephe emerwushia onwophe; ndu-ishi nodu aduje phe ash; ephe nodu anoduje epfubyishi ndu ono, a ta ahumadu l'anya l'ogbu-nwiiinwii imigwe ono. ⁹ Epfubyishi ono, ephe epfubyishi ndu ono ta adukwa g'o ka mma l'oo Mayikelu, bu onyeshi unwu-ojozi l'imigwe turu iya ama ememe. Mbụ le teke ono, Mayikelu ono yee Nsetanu turu ego onye apata odzu Mosisu ono be Mayikelu 'atukwaru ama ephu Nsetanu iphu; g'e-shi ge ya nma iya ikpe. Iphe, o pfuru Nsetanu buepho: "G'o buru Nnajiuphu a-baru ngu mba." ¹⁰ Ndu ono bu iphe, te edoduru phe enya be ephe anoduje epfubyishi. Ephe du ganu-egbudu, enwedu egomunggo, buepho iphe, agu iya nu be qomajeru; teme o buerupho iphe ono be oomeje. Nokwapho ge ndu ono emeje bu ono. Oo iphe, agu phe nu be ephe anoduje eme; o buru iya l'e-gbu phe. ¹¹ Nshio phe! Oo ejo uzo ono, Kenu tsoru teke ndiche ono be ephe etsokwapho. Mbụ-a; ndu owa-a bukwa ekpiri okpoga be kparu iphe, ephe shisweru uzo ono, pfuru nhamunha ono; bya emeahaa iphe ono, Belamu meru teke ndiche ono. Mbụ o buru ge Kora kwefuru Chileke ike bu g'ephe wataru ememe. Ephe jekwanu ala l'iswi g'o laru. ¹² Qobujeru; ephe -bya ano-kube unu; eri nri l'eka unu dokoberu tugba nri eri gude egoshi l'unu yeru nwibe unu obu; ephe aburu iphe-iphere nodu l'echilabo unu. Ophu iphere onwophe adujedu phe; l'o buepho onwophe be ephe letaru enya. Ephe du gurwukpu, pherephere zikashiru; egube-a igwe erwuchaa erwurwu; pherephere ezikaa ya; igwe te edzeedu mini-a. Ephe du g'oshi-omi; ole o kwa ophu ata amijedu mebyi teke o gbaru iya l'ami mebyi. Egube ndu ono be onwu gbuwaru l'ono-ndzu; o to buledua akpo anwuhu lanu be ephe nwuhuru; noo kele e phefuwaru phe tuphaa g'eephefufe oshi-a. ¹³ Ephe dukwapho g'akpara-mini, ha shii, l'atu l'eze-enyimu. Noo kele ephe aphukpotaje ejo umere, rehuru erehu ono, ephe eme ono g'eka uphu mini bulihuru. Ephe du ge kpokpode, ephu uzo. Ole eka Chileke doberu kwaberu phe bukwanu tsukiribaa eka agba ejo ochii. O buru eka ono be ephe anodu jasụ le tuutuutu le mimiimii.

¹⁴ O kwa Inoku, bu onye ogbo k'esaa l'eri Adamu be pfuru mpfuchiru ke ndu ono su: "Unu lenu; Nnajiuphu be yee ndu nkiya, du unubuku ugbo iri shikwa l'imigwe swiru abya; ¹⁵ g'ephe bya ekpee ndiphe g'ephe ha ikpe.

Oo-goshikōta iphe, bụ ndu ono, ata madu Chileke ono iphemiphe, ephe meru iya, bụ iphe-ēji; l'oo-gude emeswe ono, ephe mesweru iya ono nmaa p̄he ikpe l'ephe ta akwabeduru iya ùbvù; bya anmakwa p̄he ph̄o ikpe iphe, buk̄poo ējo opfu, ephe gude p̄fubyishia ep̄ha iya."

¹⁶ Ndu ono abujeru; iphe -byaru p̄he; l'ò buerupho Chileke b̄e ephe an̄oduje ata uto iya; mb̄u-a; iphe -byaru p̄he; ephe agb̄e wata aguru Chileke aph̄u iya. Ephe eworu onwop̄he t̄ogboru egu ējo-iphe, agugbabe p̄he n̄u. Iphe, eshije p̄he l'onu buerupho aja onwop̄he mkp̄okoro ajaja. Ephe -humakpowa l'o nweru urwu, ephe e-rita nemadzu l'eka; ephe ajakp̄oshikp̄oep̄ho onye obu.

Anma okwa m̄e iphe, ee-meje

¹⁷ Ole o b̄u; ndu mu yeru obu; iphe, mu eme g'unu maru b̄u; unu nyataj̄ep̄ho iphemiphe ono, ndu-ishi-ozì Nnajiuphu anyi Jiz̄osu K̄eres̄hi vuhawaa ̄zo p̄fuaru unu ono. ¹⁸ Mb̄u iphe ono, ephe shi an̄oduje aguru unu l'ogu ebvu ono, b̄u iya b̄u: "L'o -rwuj̄ep̄ho teke mgboko-a l'a-bv̄u b̄e o nwechaaru ndu a-n̄odu aja unu ewenu. Iphe, ephe an̄oduj̄ep̄ho awoko eka iya b̄u g'ephe e-shi mee iphe, egu iya enwu p̄he phuruphuru l'ehu; mb̄u iphe, egu iya aḡu p̄he; opfu l'ephe ta akwab̄edu Chileke ùbvù." ¹⁹ Ndu eme egube ono b̄e l'akpataj̄e g'ogbo bua onwop̄he ebo; wata akpa iche iche. O kwa egu iphe, d̄u l̄e mgboko-a, l'aḡu p̄he n̄u b̄e kp̄u p̄he l'eka; o t̄o bukwa Unme-d̄u-Ns̄o gude ndz̄u p̄he. ²⁰ Obenu l̄e-a; unub̄e ndu ophu mu yeru obu; unu p̄f̄ekwarupho p̄f̄ushia ike l'ekwekwe ono, d̄u iche ono, unu kweru ono; mb̄u ekwekwe ono, shi Chileke l'eka ono. Unu gude ekwekwe ono vuje evuvu. Unu haj̄e ḡe Unme-d̄u-Ns̄o goshije unu g'unu l'e-gudeje ep̄fu an̄u Chileke. ²¹ Unu n̄opyabeekwapho l̄e n-yemobu Chileke; unu an̄odukwapho ngab̄eru Nnajiuphu, b̄u Jiz̄osu K̄eres̄hi g'oo-ph̄uaru unu obu-imemini; mekwaaph̄o g'unu n̄odu ndz̄u ojejeje.

²² Unu ph̄ujekwaru ndu abokwadu obu ebo obu-imemini. ²³ Egube ndu ono b̄e unu e-yetaj̄eru eka; l̄ofuta p̄he l'oku. Unu aph̄ujekwaru p̄he ph̄o obu-imemini; mb̄u ndu ono, b̄u egu ējo-iphe aḡu p̄he n̄u b̄e gude ndz̄u p̄he ono. Ole-a; unu ta akwaswejekwaru p̄he enya m̄e unu -n̄odu aph̄uru p̄he obu-imemini obu. Iphemiphe, b̄u nkep̄he b̄e unu akp̄okotajekwa ash̄i; mb̄u je akpachaa l'uwe, ephe eye l'ehu, b̄u ophu ephe gudewaa ējo-ememe p̄he pharwushia.

Ajaja b̄u k̄e Chileke

²⁴ G'anyi tua Chileke epha; mbu onye ono, a-du ike gudeshia unu g'unu ta ada; teme o bukwaru iya pho l'e-me g'o to du iphe, aa-ta unu uta iya teke oo-kuta unu dobe l'odu-biribiri iya. Eka ono bu eka ehu a-nodu atsowaro unu utso. ²⁵ G'anyi tua ya epha l'oo ya kpoloko kpeekpu be bu Chileke. O bu ru l'eka Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi be oo-shi dzoo anyi. G'odu-biribiri me abu Okalibe, kangoru nu; me ike; me abu ishi, buhakpoda nkiya teme mgboko du; bu ru nkiya nta; bukwarupho nkiya jasule tuutuutuule mijimiimii. Nokwa g'o du.

Iphe, Jizosus Goshiru Jiṅu Le Ophulenyanya

¹ Owa-a bu ophulenyanya Jizosus Kéreshi, Chileke nuru iya g'o goshi ndu ejeru iya ozi, bu iphe, aduedu g'oo-no-beru l'oomee. Tobudu iya bu; Jizosus Kéreshi bya ezia ojozi-imigwe iya su g'o je atuko iphe ono g'o ha goshi Jiṅu, bu onye-ozu iya. ² Oo iphemiphe, Jiṅu humaru be o tukoru g'o ha pfukota-a. O buru l'ekwo-a l'eka-a be Jiṅu tukoru opfu ono, Chileke pfuru ono deshikota. Iphemiphe ono bukotaru okpobe-opfu, Jizosus Kéreshi ono goshikotaru iya. ³ Onu-oma be a goru nu iphe, bu onye agu ekwo-a, e deru opfu, epfuchiru Chileke-a me ndu numaru iya nu; ngabe iya nchi bya emeje iya ememe; noo le teke iphemiphe-a l'e-mekota be zaakwaru ntse.

Jiṅu l'ekele Chiochi esaa

⁴ Oo mbedua, bu Jiṅu be ekele unube Chiochi esaa ono, dukota l'ali Eshiya ono ekele. Mu su g'eze-iphe-oma yee ehū odu guu, shi Chileke l'eka tso unu. Chileke ono bu onye no ndzu; bya aburu onye shihawaa noduta temanu mgboko du; bya aburu iya bu onye ono, abya nu ono. G'eze-iphe-oma, shi iya l'eka; mekwapho ophu shi l'eka Unme esaa Chileke buru k'unu jeyewaruroya. Unme esaa, mu pfuru bu Unme esaa ono, l'anoduje l'ataphu Chileke l'eka o no l'aba-eze iya ono. ⁵ Eze-iphe-oma yee ehū-guu ono shikwapho Jizosus Kéreshi l'eka onye l'apfushije ike l'iphemiphe, o pfuru anyi; bya aburu onye mbu, Chileke meru o teta nodu ndzu. O bukwaru iya pho bu onye-ishi iphe, bukotakpoo ndu bu eze le mgboko-a.

O bu onye yekporu anyi obu; k'ophu o nwuhu-chiru anyi anwuhu, anyi gege anwuhu. O buru mee ya b'o gude to anyi l'egbu ono, iphe-aji shi kee anyi ono. ⁶ O bya emee anyi; anyi buru eze; bya aburu uke Chileke; ndu ejeru Chileke, bukwaphe Nna iya ozi. G'ajaja me ike bukotaru ke Jizosus jasū le tuutuutu le mimiimii. Nokwa g'o du.

⁷ Unu lekwa l'o noakwa anono l'urwukpu abya. Onyemonye l'e-gude enya iya huma iya. Iphe, bu ndu ono, turu iya arwa ono be a-humakwa iya pho. Ohamoha, du le mgboko-a be l'a-rakota ejo ekwa; eka meji a-tofu phe me o -byaephe. Noo iphe, e-me nu bu onoya. Nokwa g'o du.

⁸ "O mbedua bu Alfa bya aburu Omega. Mu bu onye mbu bya aburu onye ikpazu." Nokwa iphe, Nnajiuphu, bu Chipfu eepfu; mbu onye ono, bu iya bu Okalibe-Kakota-Ike;

bya aburu onye shihawaa nɔduta temanu mgboko du; bya aburu iya bu onye ono, l'abya nu ono.

Ahuma Kéreshi l'ophulenyia

⁹ Oo mbedua be bu Jionu, bukwapho nwanna unu. Mu bu onye mu l'unu tukoru buru ndu ephe le Jizosu tugbaru buru nanu leje ejo iphe-ehuka-a, anyi eje-a. Mu l'unu tukokwarupho nweru ota-nshi. O buru egube ono be anyi e-mechakwapho tuko gbaru mgba nweru mgboko ophuu ono, l'e-shi Chileke l'eka ono. L'o nweru teke a kpatajeru mu je edobe l'ali, enyimu so-pheru. Iphe, eekuje eka ono bu Patumosu. Iphe, e gude kpuru mu laa eka ono bu l'ole mu asa opfu Chileke asasa; mekwapho le mu anoduje epfuru ndu ozo l'edzudzu-oha k'okpobe iphe ono, Jizosu Kéreshi goshiru mu ono. ¹⁰ Tobudu iya bu; o be l'eswe ujiku lanu, bu eswe Nnajiuphu; Unme Chileke bya eji mu pho eh pyimu. Mu wata aphu ophulenyia. Mu numa olu-opfu, kwata adashikpo ike ike ike ike g'onye egbu opu-ogu l'uzo azu mu. ¹¹ Olu ono su: "O kwa mbedua bu Alufa bya aburu Omega; mu bu onye mbu bya aburu onye ikpazu. Tukokpoephe iphe, iibya ahuma-a dekota l'ekwo; zikaaru Chiochi esaa-a, no le Eshiya; mbu ndu Chiochi, no le Efesosu; waa ndu ke Sumena; me ndu ke Pegamomu; waa ndu ke Tayatayira; waa ndu ke Sadisu; waa ndu ke Filadelufiya; me ndu ke Layodeshiya."

¹² Mu bya aghaa enya l'azu ge mu humaeshikwa onye ono, epfu eyeru mu nu onoya. Mu ghaa enya ono mu huma oroku esaa e mekotaru le mkpola-ododo. ¹³ O duru onye dupepho ge Abubu-Ndiphe, yekotaerupho akpawuru uwe, l'akpa iya l'ogba-echi pfuru le mgbaka oroku esaa ono. Uwe ono be e gude akpo-mkpola-ododo kebuta iya l'unme. ¹⁴ Egbushi, du iya l'ishi nodu achaephe ke phuuphuu g'iji aturu, maru acha ucha; mbu kwata acha pemu pemu g'aka-mini-sunoo. Enya iya dupepho g'iphoro oku, enwu enwunwu. ¹⁵ Okpa iya labo chakota ziri ge mkpurukpu-igwe, ama mma, a huru l'oku jeye o chaa achacha; mbu huta iya jasu o gbuchafu. Olu-opfu iya dupepho ge eka eze mini aphu gbudugbudu. ¹⁶ O chiru kpokpode esaa l'ekutara iya. Ogu-echi, atsui nko akpatiphu labo nodu alufutaje iya l'onu. Iphu onye ono nodu egbuepho nwijnwii g'enyanwu keru l'ishi. ¹⁷ Mu huma iya bya adaa ya kpurumu le mgboru okpa; dabyerupho g'onye nwuhuru anwuhu. O bya ebyibe mu ekutara iya bya asu mu: "Ndzu b'agushi ngu. Oo mbedua bu Onye Ivuzo bya aburu Onye Ikpazu. ¹⁸ Oo mbedua bu onye ono, shi nwuhu anwuhu; ole mu nowaa ndzu ojejeje nta-a. Nokwa go du. O kwa mu gude

ire-igodo oḱu-ali-maa meḱ k'anwuhu. ¹⁹ Dee iphemiphe-a, i humawaru-a l'ekwo waa iphe, du nta-a; mekwapho iphe, e-me l'iphu. ²⁰ Waa iphe, e domiru edomi du le kpokpode esaa-a pho, i humaru l'ekutara mu pho; yeḱe oroku mkpola-ododo esaa pho. Kpokpode esaa ono be bu unwu-ojozi-imigwe, l'anoduje eletagbaa Chiochi esaa ono enya; oroku esaa ono buru Chiochi esaa obu."

2

Ozi, Kereshi ezi Chiochi Efesosu

¹ "Waa iphe, ii-de nu ojozi-imigwe ke Chiochi Efesosu baa: Owa-a bu ozi, onye ono, chi kpokpode esaa l'ekutara ono ziru; onye ejephe le mgbaka oroku mkpola-ododo esaa ono. ² Mu makotakwaru iphemiphe, iimeje g'o ha; mu maru g'iijeshiberu ozi ike; bya amaru g'ii taberu iphe nshi. Mu maru l'i ti kwejedu ge ndu eme ejo-iphe shita eka i no. L'i huchawaru iphe, bu ndu ono, suru l'ephe bu ndu-ishi-ozii ono ama; mbu ndu suru l'ephe bu ndu-ishi-ozii; l'ebe abu l'ephe bu iya; i shi egube ono maru l'ephe bu ndu ntuphure. ³ Mu makwaru-a l'i tajeru iphe nshi; l'i jewaru iphe-ehuka, du shii l'opfu ehū mu; ophu ike abvuduru ngu; ⁴ ole-a; o nweerupho oru, mu humaru ngu l'ehu. O to buedu g'i shi yee mu obu bu g'i yeru mu iya nta-a. ⁵ Nyatanu eka o jeberu uzo kpo-swehu ngu. G'izimanu lwa ngu azu; g'i wata eme iphe ono, i shihawaa le mbulembu meta ono; odumeka be mu a-byapfutakwa ngu egwegwa; bya apafu oroku ngu l'eka o pfuru; gbahaa l'izimanu lwaru ngu azu. ⁶ Ole g'o duhabe; iphe, mu aja ngu ajaja iya bu l'ejo-iphe ndu ogbo Nikolasu ono eme be du ngu ashii; o buru g'o dukwa mu pho ashii bu ono.

⁷ "G'onye nweru nchi ngabekwa iya numa iphe-a, Unme Chileke epfu anu iphe, bukpo Chiochi g'ephe ha-a.

"O kwa iphe, bu onye alwuje ugu ono lwuta be mu e-kwe g'o ria akpuru oshi ono, emeje g'a nodu ndzu ono; mbu oshi ono, pfuru l'okpoku Chileke ono.

Ozi, Kereshi ezi Chiochi Sumena

⁸ "Waa iphe, ii-de nu ojozi-imigwe ke Chiochi Sumena baa: "Owa-a bu iphe, oopfu mbu onye ono, bu onye ivuzo bya aburu onye ikpazu; onye ono, shi nwuhu anwuhu; ole o dzuwaa ndzu ozo ono. ⁹ Mu makwaru-a l'iije iphe-ehuka; teme i nodu akpa nri; obenu l'i nweru iphe shii. Mu makwaru-a epfubyishi ono, ndu ono, suru l'ephe bu ndu Jiu l'ebe ephe abu iya ono epfubyishi Chileke ngu ono; ndu ono bu ulo-ndzuko ndu abajeru Nsetanu eja. ¹⁰ Ii byakwa eje iphe-ehuka nta-a; ole o o ge ndzu ba agukwa ngu. Unu

lekwa; Obutuswe a-hakwaru unu chīta je atūshia mkp̄oro; g'e shi ēka ono hūa unu ama. Mbū l'unu e-je iphe-ēhuka ujiku iri mkpurophu. Oḷe; n̄oduekwa mu ph̄o l'ēka g'i n̄o iya jasū l'ēgbua ngu egbugbu; e-mechaa mu ekpube ngu okpu-eze ono, b̄u ndzū.

11 "G'onye nweru nchī ngabēkwa iya; nūma iphe-a, Unme Chileke epfu anū iphe, b̄ukpoo Chīochi g'ēphe ha-a.

"L'ō kwa iphe, b̄u onye alwūje oḡu ono lwūta bē b̄u onye a ta abyadū ekwe g'ōnwu mgbu lab̄o gbuā."

Ozi, Kéreshi ezi Chīochi Pegamōmu

12 Tēme waa iphe, ii-de nū ojozi-imigwe kē Chīochi Pegamōmu baa:

"Owa-a b̄u ozi, onye ono, gude ogu-echi, atsū nk̄o akpata iphu lab̄o ono ezi. 13 Mu makwarū-a l'i bu l'ēka aba-eze Nsetanu n̄o an̄ono. Obenu l'i gudeshiēpho ēpha mu; ophu ī gojeduru ēgo l'i ti kweēdu nkemu; mb̄ukponu teke ono e gburu Antipasū l'ēka Nsetanu bu ebubu; opfu l'ōo l'ō pfuru l'edzudzu-ōha pfua l'ōo mu bē ya n̄o l'ēka ono. 14 Oḷe o nweēkwarupho iphe olemole, b̄u oḡu, mu hūmaru ngu l'ēhu. O nweru ndu harū n̄odu ngu l'ime, b̄u ndu eme ējo-iphe, ēphe nwūtaru l'ēka Belamu, b̄u onye ono ziru Belaku g'o-shi dephua unwu Ízurelū; deru phē ye l'eri iphe, a gwarū iphe; yeḷe apharwūshi onwophe. 15 Nokwaph̄o g'ō dūru ndu n̄o l'echilab̄o unu; eme iphe ono, ndu oḡbo Nīkolasu ezi ono, b̄ukwapho iphe, dū mu ashī-a. 16 Oo ya b̄u; g'izimanū lwakwa unu azū; oḡumeka bē mu a-byapfutakwa unu l'ēka-ēgwa bya egude ogu-echi ono, shi mu l'ōnu ono gude tsoo ēgube ndu ono oḡu.

17 "G'onye nweru nchī ngabēkwa iya; nūma iphe-a, Unme Chileke epfu anū iphe, b̄u Chīochi g'ēphe ha-a.

"O kwa onye alwūje oḡu ono lwūta bē mu a-harū nri ono, b̄u mana ono, Chileke domiru edomi ono; waa mkpuma oḡchaa ono, e deru ēpha òphúú ono. Epha ono ta adūdu onye ozo, maru iya nū; gbahaa onye ono, a nūru iya ono.

Ozi, Kéreshi ezi Chīochi Tayatayira

18 "Waa iphe, ii-de nū ojozi-imigwe kē Chīochi Tayatayira baa: 'Owa-a b̄u ozi, Nwa Chileke ono ezi; onye ēnya iya dūepho g'iph̄óró oḡu, enwu enwunwu; tēme oḡpa lab̄o chak̄ota iya kē zīriri g'ope, a hūru l'ōku o gbuchafū egbuchafū. 19 Mu mak̄otakwaru-a iphemiphe, unu emeje g'ō ha. Mu maru n-yemobu unu; maru g'unu yeberu ēhu l'ozi bya amaru ekweta unu; maru g'unu ataberu iphe nshi; maru ozi unu. Mu maru l'iphe, unu eme nta-a bē nyīberu iphe, unu shi eme lē mbū. 20 Oḷe-a; o nweērupho oḡu,

mu hūmaru unu l'ēhu: Unu kweru g'ejo nwan̄yī ono, bu Jiezebelu n̄odu l'echilab̄o unu, bu nwan̄yī ophu asuj̄e l̄e ya bu onye-mpfuchiru Chileke; unu haa ya o n̄odu ezi iphe; gude iya mee ndu-ozī mu ephe n̄odu apharw̄ushi onwophe; eri iphe, a gwaru iphe. ²¹ Mu hakp̄ooru iya uzo n̄o odu g'ee-shi g'izimanu iphe-ēji iya lwa iya azu; ophu o kwedu g'izimanu lwa iya azu g'o haa apharw̄ushi onwiya. ²² Mu abyakwa iya eme g'o zee l'ēhu, e-mee iya l'o kwaa l'ulo. Ndu ono, ephe l'iya azeje ono be mu e-me g'ephe jee ejo oke iphe-ehuka, paru eka apaa; gbahaa l'izimanu iphe-ēji phe lwaru phe azu; ephe haa etso nwan̄yī ono. ²³ Unwu iya g'ephe ha be mu e-chigbushik̄ota echigbushi. Oo ya bu g'iphe, bu Chiochi g'ephe ha amakwanuru l'oo mbedua bu onye ono, l'enyochoj̄e uche nemadzu; nyochaa okpoma iya maru iphe du iya l'egomunggo ono. Su-a; g'unu hakotakpoo l'onye l'onye be mu a-nukotachaa aphu gbaru iya nu l'ēhu l'ēhu. Onyemonye be mu a-nu aphu le g'iphe, o meru gbaru.

²⁴ “ ‘A bya l'unube ndu ophu bukwapho le Tayatayira; unubedua te ekwedu ye eka l'ejo-iphe ono, ndu ono ezi ono. Unubedua bu ndu ophu amadu iphe ono, o nweru ndu ahajeru su l'oo iphe, e domigbaru edomi k'ehu Nsetanu. Unubedua ta aduekwa iphe ozo, mu asukwadu g'unu mee. ²⁵ O buepho le-a; g'o duhabe; unu chikwaru eka labo kwee l'iphe ono, buwaa k'unu ono gudeshia ya ike jas̄u teke mu a-bya ozo. ²⁶ O kwa onye alwuje ugu ono lwuta yee onye emeje iphe, mu pfuru; mbu onye gude iya ememe jeye l'ikpazu; nokwa onye mu e-ye iya l'eka g'o buru onye-ishi ohamoha. ²⁷ Oo-gude mgborigwe buru ishi ohamoha; gwee ohamoha ono uji. Ono buru iphe, Nna suru ge mu mee. ²⁸ Ozo bu le mu a-nukwa iya pho kpokpode nchi-abohu.

²⁹ “ ‘G'onye nweru nchi ngabekwa iya; numa iphe-a, Unme Chileke epfu anu iphe, bu Chiochi g'ephe ha-a.’ ”

3

Ozi, Kereshi ezi Chiochi Sadisu

¹ “Waa iphe, ii-de nu ojozi-imigwe ke Chiochi Sadisu baa: “Owa-a bu ozi, onye ono ezi; mbu onye ono gude Unme esaa Chileke ono waa kpokpode esaa ono. Mu makotakwaru-a iphemiphe, unu emeje g'o ha. L'aanoduje eku unu ndu no ndzu; ole unu bu ndu nwuhuru anwuhu. ² O to duekwa g'oo-no-beru nta-a iphe obu, unu nweru obu anyihu enya ree. Oo ya bu; unu tehukwa nwuru enya; kwaberu iya enya k'ophu oo-ro-kerehu. Mu daleakwaru unu humawaa l'iphemiphe, unu eme ta adudu ophu unu metabewaru g'o gbaru l'iphu Chileke mu. ³ Oo ya bu; unu

nyatajekwapho ozi-oma ono, unu gude nchi unu numa kwetakwapho ono. Unu pfukwarupho pfushia ike l'iphe ozi-oma ono epfu. G'izimanu lwakwa unu azu. Teke o bu l'unu te etehuduru nwuru enya be mu a-tukwa unu l'uzorehu; mbu byaepho g'onye-oshi, ata dudu onye amaje teke ooby. Oo ya bu l'unu ta abyadu ama teke mu abyapfuta unu. ⁴ Ole g'o duhabe; o nwekwaru nwumadzu olemole, unu l'ephe no le Sadisu; ndu te emerwushiduru uwe phe. O buru ndu ono be e-ye uwe ocha; mu l'ephe eburu; kele ephe goshiwaru l'oo iphe ono rwuberu phe. ⁵ O kwa onye alwuje ogu ono lwuta be e-ye uwe ocha ono. Ophu mu abyakwa ehufu epa onye ono l'ekwo, e deshuru epa ndu dzu ndzu ojeje. Mu a-pfuru l'iphu Nna mu; me l'iphu unwu-ojozi iya, no l'imigwe; pfua ya hoo haa l'onye ono be bukwa onye no mu l'eka.

⁶ "G'onye nweru nchi ngbekwa iya; numa iphe-a, Unme Chileke epfu anu iphe, bu Chiochi g'ephe ha-a."

Ozi, Kereshi ezi Chiochi Filadelufiya

⁷ Waa iphe, ii-de nu ojozi-imigwe ke Chiochi Filadelufiya baa:

"Owa-a bu ozi, onye ono, du nso bya aburu onye ire-lanu ono ezi. Onye ono, bu iya gude ire-igodo eze ono, bu Dévidi. Onye abujeru: o -guhaa uzo; o to duedu onye ozo asuru iya agu-chi; teke o gu-chiru iya agu-chi; o to duedu onye ozo suru iya aguha. ⁸ Su-a; mu makotakwaru-a iphemiphe, unu emeje g'o ha. Mu guhaakwaru uzo gheberu unu onu; ophu o dukwa onye suru iya agu-chi agu-chi. Mu makwaru-a l'ike ta adu-zidu unu; ole unu pfulekwaru-a pfu-shia ike l'opfu ono, mu pfuru ono; unu nodu emekwa iya pho ememe; ophu unu agojedu ego l'unu ta abudu ndibe mu.

⁹ "Iphe unu a-huma bu le ndu ono bu ndu ndzuk ophu abajeru Nsetanu eja ono; ndu ono adzujе uka su l'ephe bu ndu Jiu l'ebe ephe abu iya ono; ndu ono be mu e-me: ephe abya egbushi ikpere l'ali baaru unu eja. Noo ge mu e-shi mee: ephe amaru le mu yeru unu obu bu ono. ¹⁰ Eshinu unu taru nshi ono, bu iya bu iphe, mu karu unu g'unu meje ono; be mbedua e-gudeshikwapho unu me oputama -byaepho; mbu oputama ono l'abya l'eliphe l'ophu; g'o hua iphe, bu ndiphe l'ophu ama ono. ¹¹ O to dukwa g'oo-no-beru mu abya. Unu gudeshikwa iphe ono, buwaa k'unu ono ikike g'o to du onye l'anata unu okpu-eze ono. ¹² O kwa onye alwuje ogu ono lwuta be mu e-me g'o buru itso no l'ime ezeulo Chileke mu; ophu oo-lufubaedu iya alufu. Mu eworu epa Chileke mu dee ya l'onu-iphu; dekwaa ya pho epa mkpukpu ke Chileke mu ono, bu iya bu Jierusalemu ophuú.

Mkpukpu ono bu l'imigwe eka Chileke mu ono no be oo-shi bya. Mu abya edefukwaa pho epha ophuú nkemu l'onu-iphu onye ono.

¹³ "G'onye nweru nchi ngabekwa iya; numa iphe-a, Unme Chileke epfu anu iphe, bu Chiochi g'ephe ha-a.

Ozi, Kereshi ezi Chiochi Layodeshiya

¹⁴ "Waa iphe, ii-de nu ojozi-imigwe ke Chiochi Layodeshiya baa:

"Owa-a bu ozi, oozii; mbu onye ono, epha iya bu: Nokwa g'o du"; mbu onye ono, o gbaru ke g'e gude ire iya eka l'iphemiphe, oopfu ono; bya aburu iya bu onye pfuru anyi okpobe-opfu Chileke; bya abukwaru iya pho bu onye iphemiphe, Chileke meru dobe le mgboko shi l'eka. ¹⁵ Mu makotakwaru-a iphemiphe, unu emeje g'o ha; l'unu te ejidu oyi ophu unu evudu oku. Unu gege anodu eji oyi; ozoo l'unu evu oku. ¹⁶ Oo ya bu; l'eshinu unu du wuruwuru; unu te ejidu oyi ophu unu evudu oku be mu a-gbufu unu. ¹⁷ L'unu anoduje aba abaa enweru iphe; l'iphe akabe kweru unu; l'o to dukpoda iphe uko iya duru unu. Nshio unu; unu ta amaduro l'unu du k'ayoru oshi; l'unu akpa nri; unu nodu atsui ishi bya agbakwaru pho oto. ¹⁸ Oo ya bu l'idzu, mu achiru unu nta-a bu g'unu bya azuta mu mkpola-ododo mbu ophu a kpuru l'oku-uzu; k'ophu aduedu mkpaba du iya nu; g'oo-mee unu g'unu buru ndu nweru iphe; unu abyakwapho bya azuta mu uwe ochaa g'unu yeje g'unu ta agbaheru oto; oo ya bu g'iphere adu-buhu unu. Unu azutakwa mu pho obvu enya tee l'enya ono g'unu awata aphu uzo. ¹⁹ L'o kwa ndu mu yeru obu be mu abajeru mba; hua phe ahuhu; g'ephe maru iphe. Oo ya bu; unu gude nu obu unu g'o ha meje ge mu pfuru ono; g'izimanu iphe-eji unu lwadupho unu azu. ²⁰ Unu lenu; mu pfukwaru l'onu mgbo aku eka l'uzo. Onye numaru olu mu; guhaaru mu uzo; mu abata; mu l'iya erigba nri; onye eria ke nwibe iya; onye eria ke nwibe iya. ²¹ O kwa onye alwuje ugu ono lwuta be mu ekwe g'o no-kube mu l'aba-eze mu; bunaa ge mbedua lwuru lwuta bya anokube Nna mu l'aba-eze iya-a.

²² "G'onye nweru nchi ngabekwa iya; numa iphe-a, Unme Chileke epfu anu iphe, bu Chiochi g'ephe ha-a."

4

Abaru Chileke eja l'imigwe

¹ Tobudu iya bu; ono bvuchaepho mu byakwa elee enya ozo; huma uzo, gheru onu l'imigwe. Olu mbu pho, mu shi numahawaa pho; mbu olu pho l'ada g'opu-ogu pho; su

mu: “Nyikota byakpòdapho l'ẹka gẹ mu goshi ngu iphe, e-me l'iphu.” ² G'e jia epfua Unme Chileke bya ejiana mu-a ẹhu pyimu. E jeshia ele ẹnya; e dobewaa aba-eze l'imigwe l'ẹka ono. Ọ dukwarupho onye nọ iya nọ. ³ Onye ono, nọ iya nọ ono nọdu egbuepfo kẹ nwiiinwii gẹ mkpuma jiásupà. Iphu iya nọdu eke zaazaa gẹ mkpuma kanéliyànù. Iphe nọ-pheru aba-eze ono mgburugburu buru ẹko-mini, ekelepfo oyingo oyingo gẹ mkpuma, bu emeraludu. ⁴ Aba-eze ukporo l'ẹno ọzo nọ-pheru aba-eze ono mgburugburu. Ndu bu ọgerenya ukporo l'ẹno nọduchaa anọ l'aba-eze ono. Ẹphe yekọtaepfo uwe, achagbaa pemu pemu. Ẹphe bya ekpugbaaru okpu-eze l'ishi. Okpu-eze ono g'ọ ha bẹ bukota mkpọla-ododo bẹ e gude wua ya. ⁵ Ebemu-igwe nọdu eshijeepfo l'ẹka ono, aba-eze ono nọ ono alọ kẹ waa waa. Igwe nọdu ede riiriirii; ara ọrà; atọ egbigwe. Orọku ẹsaa nọdugbaa l'iphu aba-eze ono enwugbaa jajaja, bu iya bu Unme ẹsaa Chileke ono. ⁶ Iphe, dukwaapho l'iphu aba-eze ono bu iphe, du g'eze-ẹnyimu, aphu ngerengere g'iphe, e gude onyo mee.

Ọ nweru iphe ẹno, nọgbaa ndzọ nọ l'echilabọ aba-eze ono. Iphe ono bya anọ-phekwaapho aba-eze ono mgburugburu. Iphe ẹno obu tukoeepfo iphe, bu ẹhu iya l'ophu g'ẹhu iya ha mokashia ẹnya ẹnya; iphu l'azu. ⁷ Kẹ mbu bẹ du g'oduma; k'ẹbo du gẹ nwa oke-eswi; k'ẹto bẹ nweru iphu du gẹ kẹ nemadzọ; k'ẹno du g'ugo, ephe l'eli. ⁸ Iphe ẹno ono, nọgbaa ndzọ ono nwegbachaaru nkù ishii ishii l'ẹhu l'ẹhu. Ẹhumehu bukotarun pẹ ẹnya ẹnya mẹ eli ẹhu pẹ mẹ l'ime ẹhu pẹ. Ewe mẹ ẹnyashi ta adudu teke ẹphe ta anọdujedu agụ ebvu sụ:

“Nsọ! Nsọ! Nsọ!

bẹ Nnajiuphu ono,
bu Chileke, bu iya
bu
Ọkalibe-Kakọta-Ike
du.

Ọo ya bu Chileke ono,
shihawaa nọduta
temanu mgboko du ono;
bya aburu onye nọ
ndzọ nta
bya aburu iya bu
onye ono,
abya nọ ono.”

⁹ Iphe ẹno ono, nọ ndzọ ono bẹ agụ ebvu aja onye ono, nọ ndzọ ojejoje ono ajaja; onye ono, bu iya nọ l'aba-eze ono; teme ẹphe nọdu agukwa iya pho gude akwabẹ iya ubvu;

bya egude iya etu iya epha. No iya; o nòdu abujeru teke epe guerupho ebvu ono; ¹⁰ ndu bu ogerenya ukporo l'eno ono adakotaepho kpurumu l'iphu onye ono, no l'aba-eze ono baaru iya eja; mbu onye ono, bu iya no ndzu ojejeje ono. Epe abya ekpushia okpu-eze phe woru wushi l'iphu aba-eze ono ga ebvu su:

¹¹ "O gbakwaru ngu gube
Nnajiuphu bya aburu
Chileke anyi;
g'aatuko g'a ha jaa ngu
ajaja;
kwabe ngu ubvu;
anuru ngu opfu
l'oo ngu kachaa ike.

Noo kele oo ngu meru
iphemiphe dobe.

Oo l'o du ngu l'uche meru
g'o gude epe du;
buru iphe,
e meru dobe."

5

*Nwaturu-ngweja, shi l'eka Chileke
yele ekwo, a phuru aphupu*

¹ Tobudu iya bu; mu bya ahuma l'o duru ekwo, a phuru aphupu, o gude l'ekutara; mbu onye ono, no l'aba-eze ono. Ekwo ono be e deru iphe l'iphu; dee ya l'azu. A phu-chia ya aphu-chi gude iphe-ohubama esaa nyachishia ya. ² Mu bya ahuma ojozi-imigwe lanu, e yeru ike, ha shii l'eka; eka oora iya arara arashi iya ike asuje: "?Bu onye bu onye asu le ya maru onwiya; le ya gbaru k'anyashi iphe-ohubama ono, e gude nyachishia ekwo ono, a phuru aphupu ono; ?onye a-bya anyashia ya puhaa?" ³ Ophu o dudu me onye lanu l'imigwe; ozoo l'eliphe; ozoo l'ime-ali, duru ike puhaa ekwo ono, a phuru aphupu ono; ophu o bu ke lee ya enya l'ime. ⁴ Enya-mini buru mu vurukutuku l'enya l'o to dudu onye a humaru, gbaru k'aphuha ekwo ono, a phuru aphupu ono; ophu o buro onye eje epfu ke lee ya enya l'ime. ⁵ Tobudu iya bu; onye lanu l'ime ndu bu ogerenya ono su mu: "Ta arashi ekwa! Lekwa l'onye ono, bu Oduma ke Jiuda; mbu oshilokpa Dévidi ono lwuakwaru ugu ono lwuta. O buru iya bu onye a-du ike puhaa ekwo ono, a phuru aphupu ono nyashia ya iphe-ohubama esaa ono, e gude nyachia ya ono."

⁶ No iya; mu bya ahuma Nwaturu ono l'eka o pfuru le mgbaka aba-eze ono yee iphe eno pho, nogbaa ndzu, no l'echilabo ndu bu ogerenya ukporo l'eno ono. Nwaturu ono be dupeho g'e gbujehawaru iya egbugbu. O furu mpu esaa; mokwaapho enya esaa, bu iphe, no-chigbaaru enya Unme esaa Chileke; mbu Unme esaa, Chileke ziru g'ephe gbakashihu dzuru mgboko l'ophu. ⁷ O gbalihu bya ejepfu onye ono, no l'aba-eze ono bya anata iya ekwo ono, a phuru aphuphu ono, o gude l'ekutara ono. ⁸ O wotaepho ekwo ono; iphe eno ono, nogbaa ndzu ono me ukporo ndu bu ogerenya le ndu bu ogerenya eno pho tuko daa kpurumu l'iphu Nwaturu ono baaru iya eja. Ndu bu ogerenya ono tuko pagbaaru eze une l'ehu l'ehu bya egudegbakwaapho eze-ochi, e gude mkpola wua. Iphe dugbaa ya nu bu unwu-isensu, enwuru-oku iya anoduje eshi kwekweekwee. Enwuru-oku iya ono no-chiru enya epfupfu ono, ndu-nsa anoduje epfu anu Chileke ono. ⁹ No iya; ndu bu ogerenya ono nodu agu ebvu ophu asuje:

"Oo ngu gbaru k'ewota ekwo ono;
nyishia ya iphe-ohubama ono,
e gude nyachishia ya ono.

E gburu ngu egbugbu;
I gude mee ngu gbataru
Chileke nemadzū;
mbu ndu shigba
l'ipfu l'ipfu g'ipfu
hagbukpo l'ophu;
me le ndu shikota l'iphe,
bukota opfu-ali ndu
du iche iche,
no le mgboko-a;
me mkpukpu le
mkpukpu ge
mkpukpu hakpo l'ophu;
mekpoo ohamoha kpō
mgburugburu.

¹⁰ I mee phe: ephe bugbaaru eze
bya emekwaa phe pho:
ephe bugbaaru uke ke
Chileke anyi.

O buru phe a-buru ishi
ndiphe l'ophu."

¹¹ Tobudu iya bu; mu bya ahuma unwu-ojozi-imigwe, du igwerigwe. Mu nodu anukwapho olu phe. Ojozi-imigwe obu bukwa unubuku unubuku ugbo olemole; mbu le-a; ephe habekpopho l'igwerigwe; k'ophu bu l'o to dudu onye

adù ike agùta phẹ l'ọgu. Ẹphe tuko g'ẹphe hakọta; ẹphe l'iphe ẹno phọ, dzugbaa ndzụ phọ; mẹ ndu bụ ọgerenya phọ; tuko g'ẹphe ha pfuphee aba-eze ono mgburugburu.

¹² Ẹphe nọdu agụ ebvu agushikpoo ya ike asuje:

“Nwaturu ono, e gburu
 g'ọ buru ẹja ọha
 ono bẹ ọ gbakwaru
 g'e mee g'ike tuko
 lwa iya l'ẹka;
 l'ọo tuko iphemiphe
 nworu;
 tuko mmamiphe nweru;
 buru onye-ishi iphemiphe.”

G'a kwabeje iya ùbvù;
 jajẹ iya ajaja;
 gojeru onu-oma nù iya.”

¹³ Mu numa g'iphe, bukpo iphe, Chileke meru dobe l'imigwe; mẹ ọphu, o meru dobe l'eliphe; mẹ ọphu o meru dobe l'ime-alị; mękpoo iphe, o meru dobe l'eze-enyimu; tukoru agụ ebvu asuje:

“G'iphe, bukpo onu-oma,
 aagọ agọgo;
 mẹ ùbvù g'ùbvù ha;
 mẹ ajaja;
 mẹ abụ ishi k'iphemiphe
 tuko buru kẹ gube
 onye ono,
 nọ l'aba-eze ono waa
 gube Nwaturu ono
 jasụ lẹ tuutuutu
 lẹ mịimiimii.”

¹⁴ Iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono tuko sụ: “Ọo g'ọ dọ.” Ndu bụ ọgerenya ụkporo l'ẹno ono tuko daa kpurumu baaru onye ono, nọ l'aba-eze ono waa Nwaturu ono ẹja.

6

*Iphe-ọhubama, e gude
 nyachishia ẹkwo ono*

¹ Tọbudu iya bụ; mu huma gẹ Nwaturu ono nyafuru kẹ mbụ l'iphe-ọhubama ẹsaa ono, e gude nyachishia ẹkwo ono. Mu bya anuma gẹ nanu l'ime iphe ẹno ono, nọgbaa ndzụ ono gude olu, daerupho g'egbigwe sụ: “Byakpodaapho-o!” ² Mu bya elee ẹnya; mu huma inya, acha ụcha. Onye nọ iya l'eli agba parụ ụta, eegudeje agba apfụ. Onye ono bẹ e kpuberu okpu-eze l'ishi. Ọ nọdu l'inya

ono; o buru iya eje oḡu. O jeshia alwu ndu oḡogu iya g'oolwujehawaa phe.

³ Nwaturu ono byakwa anyakafu iphe-ohubama ono k'ebo bu iphe, e gude nyachishia ekwo ono. Mu numakwa ge k'ebo l'iphe eno ono, nogbaa ndzu ono suru: "Byakpodaapho-o!" ⁴ Inya ozo lufutakwa. Ono nodu eke uswe-uswe. Onye no iya l'eli be e woru ogu-echi, ha njo ahaha pee. E zia ya g'o je emee g'unwu-eliphe tsoje ibe phe oḡu; g'o mee g'unwu-eliphe wata egbushi onwophe; k'ophu ehu odu guu ata adubaedu le mgboko.

⁵ Nwaturu ono byakwa anyakafu iphe-ohubama ono k'eto. Mu numakwa ge k'eto l'iphe eno ono, nogbaa ndzu ono suru: "Byakpodaapho-o!" Mu bya elee enya huma inya, eji ke hirihiri. Onye no iya l'eli paru iphe, eegudeje atu erwa iphe. ⁶ Mu numa iphe, du g'olu l'echilabo iphe eno ono, nogbaa ndzu ono l'eka oosuje: "Iphe e-rekwa ire shii; k'ophu nri, e gude aswa ozi ujiku ophu kpata buepho onye lanu be oo-ji epho kpekpu. Nri, e gude aswa ozi ujiku lanu kpata bukwanuru umadzu eto be oo-ji epho kpurumu. O buepho g'e te emebyikwa manu yee mee emebyi."

⁷ Nwaturu ono byakwa anyakafu iphe-ohubama ono k'eno; mu numakwa ge k'eno l'iphe eno ono, nogbaa ndzu ono asuje: "Byakpodaapho-o!" ⁸ Mu bya elee enya huma inya, gbachishihuru agbachishihu. Onye no iya l'eli buru Anwuhu gedegede. Ali-maa nodu etso iya l'azu. A bya ekee mgboko uzo eno; woru eka lanu ye phe l'eka; su g'ephe gude ogu-echi gbugbushia iphemiphe bu iya nu; g'ephe kpo-gbushia phe l'egu; gude ejo iphe-ememe mekpoo ejo anu-egbudu megbushia phe.

⁹ O byakwa anyakafu iphe-ohubama ono ophu kwe iya ise. Mu bya ahuma oru-ngweja l'eka ono. Iphe, kuru le mkpula iya buerupho maa ndu ono, e gburu l'ike opfu l'ephe kwetaru iphe, ekwo-opfu Chileke pfuru ono; teme ephe shi anoduje eme egoshi l'ephe bu ndu ke Chileke. ¹⁰ Ephe tuko g'ephe ha ara ora arashi iya ike su: "Nnajiuphu-e! Oo ngu bu onye du nsu; bya aburu ngu bu onye emeje iphe, g'i pfuru iya. ?Bu anyi no-beadaru ino-beagha temanu li kua ndu bu l'eliphe kpaa ishi iphe, meru anyi-a; gwaa phe ugwo egbu-a, ephe gburu anyi-a?" ¹¹ Tobudu iya bu; a bya ekeshikotaru phe awurukpata uwe, achagbaa nmalanmala l'ehu l'ehu. A su phe: "Unu noduro tutaro unme, unu atuta. Unu tafua nshi ngabefua nwanshi l'unu teke edzudu. Unu tutakpoepho unme ono jeye teke unu e-dzu temanu. Lo kwa g'e gburu unubdua

bū g'e gbujekwapho ikpoto ndu ozo l'eliphe; ndu bukwapho unwunna unu, ejeru Chileke ozi g'unubedua jeru iya ya-a."

¹² Mu nodu elekpōepho enya teke o nyafuru iphe-ohubama ono k'ishii. Noo ya; ali wata anma jiiijii anmashi iya ike; enyanwu wata eji hirihiri g'uwe-aphu, e meru l'ēji eghu-ojii. Onwa l'ophu gbanwekota keahaa meemee.

¹³ Kpokpode, du l'igwe dashihuaha l'ali g'eka oshi figu erishihu akpuru, akaduru akaka me oke pherephere nodu ezi anma iya yiga yiga.

¹⁴ Igwe phuepho onwiya g'onye aphu utute phuta phufu; a huma-beru iya. Iphe, bukpoo ubvu, du lekameka; me ali, mini so-pheru mgburugburu bukotaru iphe, e wofuru l'eka ephe shi nodugbaa.

¹⁵ Tobudu iya bu; ndu eze ke ndiphe; me ndu oke amadu phe; me ndu-ishi ndu ojogu phe; me ndu nweru iphe; me ndu okpehu du; mekpoo onyemonye mgburugburu;

ohu me amadu; toko je edomikota onwophe l'ogba me le mgbaka mkpuma, nogbaa l'eka ubvu du.

¹⁶ Ephe toko arakugbaa ubvu me mkpuma ono asuje: "Jiko daa dapyabe anyi g'ii-domia anyi g'onye ono, no l'aba-eze ono ta ahuma anyi; waa ge Nwaturu ono ta atu-koshi anyi oke-ehu-eghu iya.

¹⁷ Noo kele mboku ephe atukoshi ndiphe oke ehue-eghu phe be ruwakwaru nu. ?Denu onye suru iya akpafu l'iphu nta?"

7

Igwerigwe ndu Izurelu, e meru ohubama l'iphu

¹ E mechaa; mu bya ahuma ojozi eno l'eka ephe pfuru le mgboko l'uzi eka igwe bechaaru; ali beru uzi eno. Ephe sede pherephere, eshije l'uzi eka ono ephen'eno g'o to zihē le mgboko. Pherephere zibuhu l'eliphe mgburugburu;

ophu oozidu l'ali; ophu oozidu le mini; ophu o dudu g'o ka mma l'oo oshi lanu ezi pherephere.

² Mu humakwa ojozi-imigwe ozo, shi l'uzo enyanwu awawa ephe abya. Ojozi k'ono be gude iphe, shi l'eka Chileke ono, no ndzu; mbu iphe eegudeje eme iphe-ohubama l'ehu.

O bya araa ya arara rashia ya ike su unwu-ojozi-imigwe eno, Chileke ziru g'ephe je emebyishia ali; mebyishia mini; ³ su phe: "Unu ta adukwa iphe, unu e-mewaa mgboko; ozo mini; ozo oshi; g'anyi vuadaru uzo mee iphe, bu ndu ejeru Chileke anyi ozi iphe-ohubama l'egedegee onu-iphu."

⁴ A ko umadzu ole, e meru iphe-ohubama Chileke ono mu numa; ephe du ukporo unu nemadzu iri lesato. Ndu ono shikota l'iphe, bu okpa-ipfu Izurelu l'ehu l'ehu.

⁵ Ndu e meru ohubama ono l'okpa-ipfu Jiuda du ukporo unu l'unu iri;

ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Rúbènu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Gadù dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri.

⁶ Ndu e meru òhubama ono
 l'òkpa-ipfu Asha dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Nafutali dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Manáşè dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri.

⁷ Ndu e meru òhubama
 ono l'òkpa-ipfu
 Simiyònu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Lívayi dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Isaka dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri.

⁸ Ndu e meru òhubama ono
 l'òkpa-ipfu Zebulònu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Jíóşèfu dù
 ùkporo ùnu l'ùnu iri;
 ndu e meru iya l'òkpa-ipfu
 Benjiaminu
 dù ùkporo ùnu l'ùnu iri.

Igwerigwe ndu ozo, bu aguta aguta

⁹ “E mechaa mu bya elee ẹnya hùma ikpoto ndu nmarù ẹrupfu; k'òphu bù l'ò tọ dùdu nemadzù igbakoroshienyi sùru g'òoguta phẹ l'ògu. Ndu ono bù ndu shigbakpọọ l'òhamoha, dù lẹ mgboko; mẹ ipfu g'ipfu ha lẹ mgboko-a; mẹ mkpùkpu lẹ mkpùkpu l'òphu; mẹ lẹ ndu epfukọta opfu-alì ndu dù iche iche, nọ lẹ mgboko-a. Ẹphe tukuru g'ẹphe ha yekọta akpawuru uwe, achagbaa nmalanmala. Ẹphe tuko g'ẹphe ha pfulgbaaru l'atatiphu aba-eze ono; mẹ l'iphu Nwaturu ono; bya apagbaaru igu l'ẹka. ¹⁰ Ẹphe tuko ara iya arara arashi iya ike asuje: Ndzọta bukwa kẹ Chileke anyi, bù iya nọ l'aba-eze ono; bya abukwarupho

kę Nwaturu ono." ¹¹ Ndu ojozi-imigwe g'ęphe ha tuko bya apfu-phee aba-eze ono; yę ndu bu ęgerenya pho me iphe ęno, nęgbaa ndzu pho ngburugburu. Ndu ojozi-imigwe ono g'ęphe ha tuko daa kpurumu l'iphu aba-eze ono baaru Chileke ęja; ¹² su: "Nokwa g'ọ du bu ono! G'ago ęnu-oma me ajaja me mmamiphe me ekele me akwabę ubvu me ike me ękphehu buru kę Chileke anyi jasu le tuutuutuu le mimiimii! Nokwa g'ọ du!"

¹³ Tębudu iya bu; onye lanu l'ime ndu bu ęgerenya ono bya ekua mu su mu: "O du ngu g'ọ bu ndu ole be ndu ono, e yeru awurukpata uwe, achagbaa nmalanmala ono bu? ? O du ngu g'awe be ęphe shi?"

¹⁴ Mu su iya: "Onyibe; ọ kwa ngu ka amama." O su mu: "Ndu-a bukwa ndu ono, shi l'ęjo oke iphe-ęhuka ono futa. ęphe gudewaa mee Nwaturu ngweja, shi l'ęka Chileke saa awurukpata uwe phe ono; ọ ndu acha ucha nno. ¹⁵ Noo g'ọ gude ęphe ndu l'iphu aba-eze Chileke ęjeru iya ozi eswe l'enyashi l'ime eze-ulo iya. O buru onye ono, no l'aba-eze ono be anę-kubeje phe eche phe g'ọ to du iphe, e-me phe nu. ¹⁶ ęgu taa gubaedu phe; ọphu mini agubaedu phe. Anwu te echihedu phe; ọphu okpomoku aduedu phe. ¹⁷ Noo le Nwaturu ono, no l'echilabo aba-eze ono be anęduepho eche phe g'onye eche aturu. Oo-dujeru phe je l'ęka mini, anuje ndzu futaru. Chileke a-tuko ęnya-mini ękwa phe hushichaa phe."

8

Iphe-ęhubama k'ęsaa, e gude nyachishia ękwo ono

¹ Tębudu iya bu; Nwaturu ono bya anyafuepho iphe-ęhubama k'ęsaa, e gude nyachishia ękwo ono; ękameka l'imigwe daephe kę nyonyoronyo jasu l'iphe, ha g'e kee awa lanu ębo. ² No iya; mu bya ahuma ojozi-imigwe ęsaa ono, apfujeru l'iphu Chileke ono. A bya achie phe opu-ogu ęsaa.

³ No iya; ojozi-imigwe ọzo bya bya abata bya apfuru l'iphu ọru-ngweja Chileke ono. O paru ochi, a wuru le mkpola-ododo. A bya anu iya unwu-isensu, ha shii g'ọ gwakobe ęnwuru unwu-isensu ono l'epfupfu ono, ndu-nsọ g'ęphe ha anęduje epfu anu Chileke ono; tuko gwee l'eli ọru-ngweja mkpola-ododo ono, no l'iphu aba-eze ono. ⁴ ęnwuru ọku ngweja ono kpu-lihu yę epfupfu, ndu-nsọ epfuje anu Chileke; shi l'ęka ojozi ono pfuru akpuepho tuuu ala l'iphu Chileke. ⁵ Noo ya bu: ojozi ono mechaephe bya aguta ọku l'ọru-ngweja ono; gu-jia ochi ono; bya eworu iya tua kpoo l'eliphe. Mgboko swokobe. Igwe ndu ede edede

bya agbẹ l'ẹka ono atụ egbigwe; ọ nọdu ara ọrà; ebemu-igwe nọdu alojeepho kẹ waa waa; alì nọdu anmakọta jiiijii.

Opu-ọgu

⁶ Tọbudu iya bụ; ojozi-imigwe ẹsaa ono, chị opu-ọgu ẹsaa ono bya akwakọbe g'ẹphe bya awata egbu opu-ọgu pẹ.

⁷ Ojozi-imigwe kẹ mbụ bya egbua opu-ọgu nkiya. Akamini mẹ ọku, a gwakọberu mee nọdu edzeepho gẹ mini l'eliphe. Ọku kèé eliphe ẹto kepyashia uzi lanụ; bya èkèé oshì, nọ l'eliphe uzi ẹto kepyashikwapho uzi lanụ; bya atuko ẹsua oyi kepyashia.

⁸ Ojozi-imigwe k'ẹbo bya egbua opu-ọgu nkiya. A parụ iphe, dọ g'eze úbvú, ha shii, ọku etsu phuruphuru parụ chie l'ime eze-ẹnyimu, dukota lẹ mgboko l'ophu. Ẹnyimu kèé uzi ẹto; ẹka lanụ bukotarú mee. ⁹ Iphe, bụ iphe, nọ ndzụ, bukọta lẹ mini kèé uzi ẹto; uzi lanụ nwushihukota. Ugbó mini kèé uzi ẹto; uzi lanụ mebyishihukọta.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ẹto bya egbua opu-ọgu nkiya; eze kpokpode shi l'imigwe bya adaa. Ọ nọdu eke jaajaaja g'ọku-apyipyi bya èkèé iphe, bukpoó mini mgburugburu yẹle ẹka nggele nggele futaru; o kèé ya uzi ẹto daa l'ẹka lanụ. ¹¹ Ẹpha kpokpode ono bụru "Age." Mini, nọ lẹ mgboko kèé ẹto; ẹka lanụ tsoahaa ilu g'age. Ikpoto ndu ngutaru mini ono, bụ ndu nọ lẹ mgboko nwushihu; ọ bụru iphe, kparụ iya nụ bụ lẹ mini ono atso ilu.

¹² Ojozi-imigwe k'ẹno bya egbua opu-ọgu nkiya. E kèé ẹnyanwu uzi ẹto chia ẹka lanụ iphe; bya èkèé ọnwa ẹto chia ẹka lanụ iphe; bya èkèé kpokpode uzi ẹto chia ẹka lanụ iphe; k'ophu oke lanụ l'uzi ẹto l'iphóró pẹ gbaaharu ọchii. Eswe kèé ẹto; ọphu ìphóró adudu l'ẹka lanụ. Ọ bukwarupho nno bụ g'ọ dapfuru ẹnyashi; mbụ o kèé ẹto; uzi lanụ kabaa agba ọchii.

¹³ Mu bya elee ẹnya hụma ugo lanụ l'ẹka oophe l'akpaminigwe. Ọ nọdu ara iya arara arashi iya ike asuje: "Nshio unwu-eliphe; nshio unwu-eliphe; nshio! Aphu atso ru ndu bu lẹ mgboko mẹ ojozi-imigwe ẹto-a, phoduru nụ-a gbuepfo opu-ọgu ophu ẹphe abya egbugbu-a."

9

¹ Tọbudu iya bụ; ojozi-imigwe k'ise bya egbua opu-ọgu nkiya. Mu hụma kpokpode, shihawarọ l'igwe bya adaa l'alì. E woru ire-igodo, eegudeje tūhaa ẹka eeshije enyiba l'iduma, enwedu ọhú woru nụ iya. ² Kpokpode ono bya atūhaa ẹka eeshije enyiba l'iduma ono. Iduma ono wata akpụ ẹnwuru tọtutuu g'ẹka a kọberu ọku icheku. Ẹnwuru ọku ono mee anwụ mẹ pherephere wata agba

ochii. ³ Noo ya bụ; igube shi l'ẹnwuru-ọku ono tsulihu tsuba l'eliphe. Igube ono bẹ e yeru ike l'ẹka g'ọ gbajẹ g'akpi. ⁴ A kakọtaru igube ono g'ọ tọ dukwa iphe, oo-me ẹswa, nọ l'eliphe; ophu o mebyikwa oshi; ophu o dukpoo iphe, futaru l'alì bvuru lẹ mgboko; mbụ iphe ẹkwo dụ, oo-mebyi; gbahaa ndu ọonu aphụ bụ ndiphe, e te emeduru iphe-ọhubama Chileke l'egedegee ọnu-iphu. ⁵ Igube ono bẹ e ziru g'ọ nua ndiphe aphụ ọnwa ise; ọle o g'ọ tọ dukwa onye oo-gbu egbugbu. Obenu l'ẹjo mkpamẹhu, ọo-kpa ndiphe bẹ a-phụe phẹ phọ g'akpi aphuje onye o gbaru-a. ⁶ L'ime ọnwa ise ono bẹ ndiphe a-nọdu achọ anwuhu achọcho; ẹphe taa humadu iya. Ọo-gụ phẹ anwuhu; obenu l'ọnwu phehuwaru.

⁷ Igube ọbu bẹ a -nọdu ele iya ẹnya bẹ ọodugbajeepho g'inya, e doziru k'egude eje ọgu. Iphe, dughbaa ya l'ishi dughaa g'okpu-eze, e gude mkpọla-ododo mee. Iphu phẹ dughbaa g'iphu nemadzu. ⁸ Egbushi, nọ phẹ l'ishi hachaepho ogologo ogologo g'ẹgbushi unwanyi. Eze, nọ phẹ l'ọnu dughbaa g'eze oduma. ⁹ Ẹphe yeru iphe l'unme gude gbobuta obu phẹ g'uwe-ígwè, ndu eje ọgu eyeje gude gbobuta ọkpoma. Igiji, ẹphe gude ñkù phẹ ede dūepho g'igiji igwerigwe ugbo-inya, e gude eje ọgu. ¹⁰ Igube ono nwechakwaaru ụdẹ, ẹphe egudeje agba agbagba g'akpi. Ẹka ike dū phẹ, bụ iya bụ ike ono, ẹphe e-gude nua nemadzu aphụ ọnwa ise ono bụru l'ụdẹ phẹ ono bẹ o kpakọru nọdu. ¹¹ Onye eze phẹ bụru ojozi-imigwe ono; ophu bụ iya bẹ iduma, enwedu ọhu dū l'ẹka. Ẹpha ojozi ono l'opfu ndu Hiburu bụ Abadonu; o be l'opfu Giriku; o bụru Apolionu.

¹² Tọbudu iya bụ; ẹjo iphe-ẹhuka kẹ mbụ abvụ. O phodukwaduro uzi ẹjo iphe-ẹhuka labọ.

¹³ No iya; ojozi-imigwe k'ishii bya egbua opu-ọgu nkiya; mu nua olu-opfu, eepfu l'ọru-ngweja ono, e gude mkpọla-ododo mee ono. Opfu ono bẹ e pfuru l'ishishi mpu ọru-ngweja ono ẹphen'eno l'ẹnya ẹka ono; a tuko numakota iya mgbo lanu. Ọru-ngweja ono buerupho l'atatiphu Chileke bẹ o dū gẹgedede. ¹⁴ Olu ono sụ ojozi-imigwe k'ishii ono, bụ iya gude opu-ọgu ono: "Toshichaa ojozi-imigwe ẹno ono, e keru ẹgbu l'eze-ẹnyimu Yufurétisu ono." ¹⁵ No iya bụ; a parụ ojozi ẹno ono wehakota. Iphe, e meru phẹ dobedoru bụ g'ẹphe emee iphe ono, a sūru g'ẹphe mee ono; lẹ teke ono; lẹ mbọku ono; l'ọnwa ono; l'apha ono gẹgedede. G'ẹphe kèè ndiphe uzi ẹto; tuko uzi lanu megbushikota. ¹⁶ A sụ mu lẹ ndu ojoju ndu ophu nọ l'eli inya bẹ dū miliyonu ukporo iri.* ¹⁷ No iya; mu hūma

* 9:16 9:16 Iphe, o bụ bẹ bụ "200,000,000" lẹ mbekee.

ndu agba inya ono l'ophulenyanya ono; bya ahuma inya, ephe nɔgbaa l'eli iya agba. Uwe-ígwè, bú uwe ɔkpoma, ndu ono yeru l'ɔkpoma nɔdu ekegbaa uswe-uswe g'oku; eke oyingo oyingo; bya ekekwapho ododo ododo. Ishi dɔgbaa inya phe ono g'ishi oduma. Oku, enwu phoophoophoo; me ɛnwuru-oku; me nshi-egbe shi phe l'onu afushi. ¹⁸ O buru ejo iphe-ememe eto ono be e gude kee ndiphe eto; gude oku; yele ɛnwuru-oku; yele oku-nshi-egbe, shi phe l'onu woru uzi lanu gbushia. ¹⁹ Eka ike du inya ono bu l'onu phe me l'odzu phe. Odzu phe ono dɔgbaa g'agwo bya enwegbaaru ishi. O buru ishi ono be ephe egudeje emeka nemadzu iphe.

²⁰ Ophu izimanu alwaduru ndiphe azu; mbu nwa ndu ophu e gbuphodoru l'ejo iphe-ememe ono. Ophu ephe a haduru ejo-iphe, ephe eme; ophu ephe ahaduru abaru obvu yee iphe, ephe pyiru apyipyi eja; mbu iphe ono, ephe gude mkpola-ododo ozoo mkpola-ochaa wua; me ophu ephe kpuru l'ope; me ophu ephe pyitaru le mkpuma; me ophu ephe pyiru l'oshi. Mbu iphe tukoru buru iphe, ta aphudu uzo; ophu o ndu iphe le nchi; ophu o jedu ije. ²¹ Ophu izimanu ejo-iphe ono alwaduru phe azu; ophu ephe ahaduru egbu ochi; eme mgbashi; apharwushi onwophe; waa ezi iphuru.

10

*Ojozi-imigwe yele nwekwo,
a phuru aphuhu*

¹ Tobudu iya bu; mu huma ojozi-imigwe lanu, e yeru ike, ha shii l'eka g'o shi l'igwe alwazeta le mgboko; urwukpu sɔphee ya mgburugburu. Eko-mini gbaa ya l'ishi. Iphu nɔdu egbu iya nwɛinwii g'ɛnyanwu. Okpa iya ephe-nebo dɔgbaa g'oku, kpuru oronmono g'obvuru. ² Iphe, o gude l'eka buru nwekwo, e kpuharu ekpuha. O woru okpa ekutara zobe l'eli eze-ɛnyimu bya eworu okpa ekicha zobe l'eli-mgboko. ³ O bya echia mkpu chishia ya ike. Ora iya dɔephe g'oduma suru ekiri. O chiepho mkpu ono egbigwe esaa ono tɔahaa gbaagbaa gude yeaharu iya onu. ⁴ Mu nɔdu emekwadu ge mu dee iphe egbigwe esaa ono pfuru; mu numa olu-opfu, shi l'imigwe su: "Iphe ono, egbigwe esaa ono pfuru ono ta abukwa iphe, ii-je edede. Ophu o dukwa onye ii-pfuru iphe ono, i nɔmaru ono."

⁵ Ojozi ono, mu humaru ono, zoberu okpa lanu l'eli eze-ɛnyimu bya azobe nanu l'eli-mgboko ono bya apalia ekutara iya eli; ⁶ bya egude epha Chileke, dzu ndzu ojejoje ono rifu angu; mbu onye ono, bu iya meru igwe; mee iphe, du iya nu; bya aburu iya meru eliphe yee iphe, du iya nu;

mee eze-enyimu yee iphe, dukota iya nu. O buru epha Chileke ono be o gude rifu angu su l'o rwuwaru teke oome iphe, o tuberu. ⁷ Le teke ojozi k'eesaa gbuwaru opu-ogu nkiya be Chileke e-megbu iphe, o domiru edomi, bu iya bu g'o pfuru iya ndu shi ejeru iya ozi, bu iya bu ndu mpfuchiru iya.

⁸ Olu-opfu ono, e shihawaa gbẹ l'imigwe gude pfuru yeru mu ono byakwa epfuru yeru mu ozo su: "Je anata nwekwono, e kpuharu ekpuha ono, o gude l'eka mbu ojozi ono, zoberu okpa lanu l'eli eze-enyimu; zobe nanu l'eli-mgboko ono."

⁹ Mu bya ejepfu ojozi ono je asu iya g'o nu mu nwekwono. O su mu: "Ngge ya; taa. I -tachae ya pho l'oo-tsoo ngu ilu jeye l'akurepho. Ole teke ita iya be oo-nodukwa atso ngu utso ge manu-enwu l'onu."

¹⁰ Mu bya anata ojozi-imigwe ono nwekwono ono woru taa. Mu nodu ata iya; o nodu atso mu ge manu-enwu l'onu. Mu tachaa ya; o tsoo mu ilu jeye l'akurepho. ¹¹ No iya; o su mu: "Jekwa je apfuru l'edzudzu-oha pfuchiaru Chileke ugbo lanufua; mbu pfua iphe, Chileke shi domia edomi l'oomel'igwerigwe mkpukpu le mkpukpu, no le mgboko; me ohamoha; me ndu shi l'iphe, bukpo l'opfu-ali ndu du iche iche, no le mgboko-a; me ndu eze."

11

Umadzu labo, ara opfu Chileke arara

¹ Noo ya bu; a bya eworu owa, eegudeje atu iphe nu mu bya asu mu: "Gbeshi je atu eze-ulo Chileke; yee ime eka ono, e doberu oru-ngweja Chileke ono; gua ndu abaru Chileke eja l'ime eze-ulo iya ono ugu. ² Ole o gi ti tukwa oma eka ono, no-pheru eze-ulo ono mgburugburu ono. Pakwaru ono haa; l'ono be e dobekwaru oha, ata amadu Chileke. Mkpukpu ono, du nsu ono be oha ono e-gude okpa tee pyakapyaka ukporo onwa labo l'onwa labo. ³ Noo teke mu e-ye umadzu labo, a-nodu epfuchiru mu nu. Umadzu labo ono e-yechaa uwe-aphu. O buru ujiku ujiku unu eto l'ujiku ukporo eto be ephe e-gude zikota ozi, Chileke ziru phe."

⁴ Umadzu labo ono bu upfu olivu labo ono me oroku ono, bvuru l'iphu Nnajiuphu, nwe mgboko ono. ⁵ O -nweru onye jeru ge ya meka phe iphe; oku eshi phe l'onu bya eworu onye ono yee ndu ephe l'iya achi ejo idzu lanu kegbushia; mbu ndu ono, buwaa ohogu phe ono. Mbu-a; iphe, bu

onye jeru gę ya meka pę iphe bų ęgube ono bų g'ee-shi gbua ya. ⁶ E yeru pę ike l'ęka; k'ophu ęphe a-gų-chi akpaminigwe; k'ophu igwe ta abyadų atada mini l'alį teke ono, ęphe a-nųdu epfuchiru Chileke ono. E yekwa pę phų ike l'ęka g'ęphe dųje ike mee mini g'oo-bųru mee; waa g'ęphe tųjekwapho ndiphe ęjo iphe-ememe, dųkpoo pę ree tekenteke, dų pę ree.

⁷ Teke ęphe ziębechaaru ozi ono, Chileke ziru pę ono bę ęjo anų-ęgbudu ono, e-shi l'iduma, enwedu óhú fųta ono l'abya etsoo ųmadzu labų ono oęu. L'oolwu-kpee pę woru pę gbushia. ⁸ Odzu pę bę a-wųshi l'echilabų eze mkpųkpu ono, a kpųpyaberu Nnajiųphu pę l'oswebe ono. Ępha mkpųkpu, e gude anma ętu ęhu mkpųkpu ono bų Sųdomu yele Ijiputu. ⁹ Odzu ųmadzu ębo ono bę e te ekwekwa g'e lia elili. Ndu shi le mkpųkpu le mkpųkpu, dų iche iche; me ipfu ipfu, dų iche iche; me ndu shikųta l'iphe, bųkota opfu-alį ndu dų iche iche, nų le mgboko-a; me ndu shi l'ohamoha, nųkpoonu l'a-wųkotaru bya ahųma odzu pę. Q bųru g'aa-hųma odzu pę bų ono ųjiku ęto le mkpirikpu iya. ¹⁰ Ęhu atųko atų ndu bu le mgboko l'ophu ųtso; opfu l'e gburu ųmadzu ębo ono. Ęphe abųo ya g'aabųje iphe-a; nųchaa ibe pę iphe obo-iphe; kele ųmadzu labų ono, epfuchiru Chileke ono shi akpa ndu bu le mgboko ęhu shi. ¹¹ A nųepho abalį ęto le mkpirikpu iya Chileke kuru unmendzų ye pę l'ęhu; ęphe teta nųdu ndzų. Ndzų rwuta iphe, bųkpoo ndu hųmaru pę nų. ¹² Tųbudu iya bų; ųmadzu labų ono nųma olu oku, e kushiru ike, shi l'imigwe sų pę: "Unu bata l'ime ęka-o." Ndu ohogu pę ono kuru ele pę ęnya; ęphe nųdu l'urwukpu bahų l'imigwe. ¹³ Alį wata anma oke jįjįjįjį teke onokwaphų. Mkpųkpu ono kęe uzi iri; ęka lanų bųkotaru mkpurupyata. Ndu alį ono, nmarų jįjįjįjį ono gburu egbugbu dų ųnu nemadzų iri l'ęsaa l'ųmadzu ųkporo iri.* Ndzų rwuta ndu phųduru nų. Ęphe wata aja Chileke imigwe ajaja.

¹⁴ Ęjo iphe-ęhuka k'ębo bvų. Qle o g'unu lekwa le k'ęto abyakwaa.

Opu-ogu k'ęsaa

¹⁵ Tųbudu iya bų; ojozi-imigwe k'ęsaa bya egbua opu-ogu nkiya. Ikeropfu swųshihu l'imigwe asuje: "Nta bę ike k'alį-eze ųnwu eliphe l'ophu bųakwa ke Chileke anyi ye ke Kęreshi iya ono, bų eze, o woru mgboko ye l'ęka ono. O je l'abųru eze jasų le tuutuutuu le mįimiimii." ¹⁶ Ndu bų

* **11:13** 11:13 Iphe, o bų bę bų "7,000" le mbekee.

ọgerenya ụkporo l'ẹno ono, nọ l'aba-eze pẹ l'iphu Chileke ono daa kpurumu kpube iphu l'alì baarụ Chileke ẹja; ¹⁷ sù: "Anyi ekele ngu ekele

Nnajiuphu, bụ Chileke,
bụ Ọkalibe-Kakọta-Ike.

Onye bụ Chileke, nọ ndzụ
bya aburu onye shihawaa
nọduta ẹmanu
mgboko dụ.

Anyi ekele ngu l'i
goshihawaru ọha
l'eze ike ngu ono parụ ẹka
apa.

I goshiakwaruphọ nta-a
l'ọo gụbedua bụ onye-eze,
iphemiphe dụ l'ẹka.

¹⁸ Ẹhu wata egbu ọhamoha
eghu;
ì tukoshi pẹ
oke-ẹhu-egbu ngu.

Ọle o rwuakwanaru teke
ii-kpe ndu nwuhuru
anwuhu ikpe;
mẹ teke ii-bu ndu
mpfuchiru ngu obunggo;
mẹkpoo ndu-nsọ g'ẹphe
ha;
waa ndu akwabẹ ẹpha
ngu ùbvù;
onye upfu mę onye nta;
o rwuakwaaphọ teke
ii-mebyishi ndu ono,
emebyishi mgboko l'ophu
ono."

¹⁹ Ọo ya bụ; a guhaa eze-ulo Chileke ono, dụ l'imigwe ono. A hụma okpoko ọgbandzu ono, shi Chileke l'ẹka l'ime eze-ulo ono. Igwe nọdu alọ ebemu kẹ waa waa; ọ nọdu ara ọrà; ede edede bya agbẹ l'ẹka ono atụ egbigwe. Alì wata anma jiiijiii. Igwe nọdu atụ oke akamini.

12

Nwanyị yẹe ẹjo-oke-agiyi

¹ A nọnyaa; oke iphe-ọhubama wata ememe l'imigwe. Ọ duru nwanyị lanu, yeru ẹnyanwu g'onye yeru uwe. Ọ pfulu apfulu l'eli ọnwa. O kpuru kpokpode iri l'ẹbo l'ishi g'onye kpu okpu-eze. ² Nwanyị ono bẹ ẹpho bewaru l'ezeda. Ime

nòdu eme iya emeshi iya ike k'anwụ nwa ono. O metabe iya k'òphu ọ rashịaru ẹkwa.

³ Iphe-ọhubama ọzo wata ememe l'imigwe. Ọ bụru ẹjo-oke-agiyi, eke uswe-uswe bẹ futaru nụ. O nweru ishi ẹsaa; bya efua mpu iri bya ekpuchaaru okpu-eze l'ishi iya ono ẹphe n'ẹsaa. ⁴ O gude ọdzu iya kèé kpokpode, nọ l'igwe ẹto chikoshia uzi lanu; ọ dashihu l'alị. Ọ bya apfuru nwanyi ono, abya ezeda ono l'iphu; g'oo-buru: ezeda, oozeda; ya apata nwa iya taa. ⁵ Ọ bya ezeda; mbụ nwanyi ono; bya anwua nwa nwoke. Nwata ono bụ iya bụ onye emechaa gude mgborígwe bụru eze ọhamoha l'ophu. A bya ezichata nwata ono gude jepfu Chileke l'ẹka aba-eze iya nọ. ⁶ Nwanyi ono gbala gbaba l'echiegu. Ẹka ono bẹ Chileke mematawaru iya ẹka oo-buru g'a nọdu anu iya nri unu ujiku ẹto l'ujiku ukporo ẹto.

⁷ Ogu tsu l'imigwe! Mayikelu yee ojozi, etso iya l'azu wata etso ẹjo-oke-agiyi ono ogu. Ẹjo-oke-agiyi ono yee ndu ojozi iya wota phe ogu ono. ⁸ Mayikelu phe lwukpee phe; kele ike ta adu-zidu phe. E mechaa; ophu ọ duedu ẹka e kweru g'ẹphe nọdu l'imigwe. ⁹ A chifu ẹjo-oke-agiyi ono l'imigwe. Ọ kwa-a ẹjo-oke-agiyi ono bẹ bụ agwo teke ndiche pho. Ọo ya bụ onye ono bụ Obutuswe bya aburu Nsetanu; mbụ onye anọduje edephu unwu-eliphe l'ophu. A chifu iya l'imigwe l'ẹka ono; chidata iya le mgboko yee ndu ojozi iya g'ẹphe ha. ¹⁰ Mu numa mkpu, eechi l'imigwe su: "Ọ nwuakwaru nta-a. Chileke dzoakwaru anyi obu. Chileke goshiakwaru nta-a l'oo ya bẹ ikemike du l'ẹka. L'eze ono, Chileke yeru ọ bya ono, bụ iya bụ Kereshi bẹ goshiakwaru ike iya nta. A chifuwaru onye mgbamu ono, shi anọduje edophe kwerikwerikweri l'iphu Chileke eswe l'enyashi onoya; epfuru iya k'unwunna anyi; l'onye pho meswekwaru; onye pho meswee. ¹¹ Iphe, unwunna anyi phe gude lwukpee Nsetanu bụ mee Nwaturu ono waa asasa ono, ẹphe apfujeru l'edzudzu-oha saa okpobe-opfu ke Chileke ono. Noo kele ẹphe miru enya le ndu phe su: l'ọ -buru anwuhu; ẹphe anwuhu iya. ¹² Ọo ya bụ; g'imigwe tee ẹswa; ge ndu bu iya nụ tekwaapho ẹswa. Obenu le-a; nshiokwanu gube alị l'ophu; nshio gube eze-enyimu; kele Obutuswe gudewaa ẹhu-eghu bapfuta unu; eshinu ọ mawaru l'ọ to duedu ge ya anọ-beru."

¹³ Ẹjo-oke-agiyi ono humaephe l'e shiwaa l'imigwe chifu iya chiru iya ye l'eliphe; ọ wata achị nta nwanyi pho, nwuru nwa nwoke pho. ¹⁴ A bya eworu eze nkù ugo; nkù ẹbolechiko chie nwanyi ono g'ọ gude pefu nahu ẹjo-oke-agiyi ono lashia echiegu ẹka o bu; je ebua ẹka ono g'a zua

ya apha ẹto lẹ mkpirikpu iya. Ophu ọ duedu iphe, ẹjo agwo ono jekwaduru iya ememe. ¹⁵ Tọbudu iya bu; ẹjo agwo ono wata agbo mini l'onu; mini ono nodu agba gborogborogboro g'eze nggele. O buru iphe, oome bu ge mini ono buru utso pata nwanji ono. ¹⁶ Ali yeru nwanji ono ẹka. Iphe, ali meru bu l'o saru onu tuko mini ono, ẹjo-oke-agiyi ono gboru ono mikota. ¹⁷ Ehu ghuahaa ẹjo-oke-agiyi ono egbu l'opfu ehu nwanji ono. O tugbua jeshia etso unwu nwanji ono ndu ophu phoduru nu ogu. Ndu obu, ooje etso ogu obu bu ndu obu phe du l'iphe, Chileke suru g'e meje; me ndu pfuru pfushia ike l'okpobe-opfu ono, Jizosu meru a maru ono. ¹⁸ Tọbudu iya bu; eze ẹjo-oke-agiyi ono tugbua je apfuru l'aguga eze-enyimu.

13

Ejo anu-egbudu labo:

nanu shi le mini; ophuu shi l'ali

¹ Tọbudu iya bu mu bya ahuma ẹjo anu-egbudu, shi l'eze-enyimu ono afuta. O fua mpu iri bya enweru ishi esaa. O kpuru okpu-eze le mpu iya ono l'ehu l'ehu ephe n'iri. L'ishi iya ono g'o ha be e dekotakpoerupho epha, epfubyishigbaa Chileke epfubyishi. ² Ejo anu-egbudu ono, mu humaru ono dūepho g'agu. Okpa iya dugbaa g'okpa ẹjo nwanu biye. Onu iya dugbaa g'onu oduma. Ejo-oke-agiyi pho bya eworu ike, shi buru nkiya ye iya l'eka; bya eworu aba-eze iya nu iya su iya g'o megbujekpoo g'o du iya. ³ Ishi ẹjo anu-egbudu ono nanu be ichii onya, e gburu iya ya be teke e gburu iya ya be o gogo nwuhukwa. O le onya ono kpohuwaru. Ejo anu-egbudu ono du-dzuru ndiphe mgburugburu biribiri. Ndiphe l'ophu wata iya etsotso. ⁴ Ephe wata abaru ẹjo-oke-agiyi ono eja; kele o yewaru ẹjo anu-egbudu pho ike iya l'eka. Ephe nodu abakwarupho ẹjo anu-egbudu ono eja su: “?Bu onye dubaa g'ejo anu-a? ?Bu onye suru g'oo-kpafu iya l'iphu k'ogu?”

⁵ A paru ẹjo anu-egbudu ono haa g'o pfugbua g'onu ha iya. O nodu ajakposhi onwiya gude nno epfubyishi Chileke. A hakwaaru iya pho uzo g'o megbukpoo g'o du iya l'ime ukporo onwa labo l'onwa labo. ⁶ O saa onu wata epfubyishi Chileke; epfubyishi epha iya; me eka Chileke ono bu; mekpoo ndu ophu bu l'imigwe. ⁷ Chileke haa ya g'o tsoje ndu-nsọ ono ogu; lwu-kpeje phe. A nodu ahaje iya g'o mee g'o du iya l'ehu ndiphe; mbu iphe, bu ipfu ipfu l'ophu; me mkpukpu le mkpukpu l'ophu; me le ndu shikota l'iphe, bukota opfu-ali, du l'iche l'iche, no le mgboko-a; mekpoo iphe, bu ohamoha, no le mgboko-a; o nodu emejgbaa

phẹ; ẹphe eme iphe, ọ sọru g'ẹphe mee. ⁸ Iphe, bukpo nemadzụ, bu l'eliphe mgburugburu a-nọdu abakọtaru iya ẹja. Mbụ l'ọ kwa ndu e te deduru ẹpha phẹ l'ẹkwo ono, e shi teke a turu ọkpa mgboko deshita ẹpha ndu a-nọdu ndzu ojejoje ono; bẹ bu ndu a-nọdu abarụ iya ẹja ono.

⁹ G'onye nweru nchị ngabekwa iya. ¹⁰ Ọ kwa onyemonye, aa-kpụ lẹ ndzụ bẹ a-kpụ lẹ ndzụ. Onye ee-gbu lẹ mma bẹ e gbufutajekwa lẹ mma. Ọ kwa iya bu lẹ ndu-nsọ gbaru g'ẹphe buru ndu a-ta nshi nọdu Chileke l'ẹka noshia ya ike.

¹¹ Mu bya ahuma ẹjo anụ-egbudu ọzo, bu l'alị bẹ o shi emifuta. Yẹbedua furu unwu-mpu labọ, dughbaa gẹ mpu nwa aturu; opfu, oopfu l'ọnu dọ gẹ k'ẹjo-oke-agiyi. ¹² Ọ bya egude ike ẹjo anụ kẹ mbụ phọ meahaa iphe, bukpo iphe, dọ iya ree ememe l'atatiphu ẹjo anụ-egbudu kẹ mbụ onoya. Ọ bya emee: ndiphe wata abarụ ẹjo anụ-egbudu kẹ mbụ phọ ẹja; mbụ anụ k'ono, ọnyá e shi gbua ya l'ishi, bu ọnyá, gege gbu iya nụ teke e gburu iya ya kpohuwarua. ¹³ Ẹjo anụ-egbudu k'ẹbo-a nọdu emeshiepho oke iphe-ohumalenya. Ọ nọdu emejehaa mee ọku l'ooshi l'igwe bya adaa l'alị l'iphu ndiphe. ¹⁴ Ọ gude oke iphe-ohumalenya ono, a harụ iya g'o meje l'atatiphu ẹjo anụ-egbudu kẹ mbụ ono; dughua iphe, bukota nemadzụ, bu lẹ mgboko. Ọ sọ ndiphe g'ẹphe kpua ntẹkpe, dughu g'ẹjo anụ-egbudu mbụ ono; bajeru iya ẹja; mbụ ntẹkpe dọ g'ẹjo anụ ono, e gburu ọnyá; ọphu ọ nwuhuduru onoya-a. ¹⁵ E kwechaa sọ g'ẹjo anụ-egbudu ono k'ẹbo kuru unme ye lẹ ntẹkpe ono, a kpuru: ọ dọ g'ẹjo anụ-egbudu kẹ mbụ phọ g'ọ dzuru ndzụ dughachaa ike pfua opfu; l'oomee g'e gbushia ndu te ekwedu abarụ yẹbe ntẹkpe ono, a kpuru: ọ dọ g'ẹjo anụ ono ẹja. ¹⁶ Ẹjo anụ-egbudu k'ẹbo ono kebuta onyemonye; onye upfu mẹ onye nta; onye ukpa mẹ oke amadu; ohu mẹ amadu; kebuta phẹ; a gbashia phẹ ngga ohubama l'ẹkutara; ọzoo l'egedegge ọnu-iphu; ¹⁷ k'ọphu ọ tọ dudu onye azu aswa; ọphu ọ dudu onye ere aswa erere; gbahaa l'ọ gbaru ngga ohubama k'ẹjo anụ-egbudu ono. Ngga ọbu, aagbajẹ ọbu bu ẹpha ẹjo anụ-egbudu ọbu; ọzoo ọgú, nọ ọnodu ẹpha iya.

¹⁸ Ono buru iphe, gbaru gẹ nemadzụ goshi lẹ ya nweru mmamiphe. G'onye nweru uche je arĩa ọgú ẹpha ẹjo anụ ono ariri jasụ teke ọo-maru iphe, ọgú ọbu bu; kele ọgú ono bukwapho ẹpha nemadzụ. Ọgu ọbu bẹ bu "666", bu iya bu unu l'ukporo iri l'eto l'ishii.

14

Ebvụ, ndu a gbatarụ agụ

¹ Mu bya elee ɛnya; mu hūma Nwaturu ono g'ò p̄furu l'úbvú Zayonu. Ndu p̄fú-kube iya n̄ l'èka ono d̄u ɔkporo ɔnu nemadz̄u mgbo iri l'èsato, b̄u ndu e deru ɛpha Nwaturu ono ȳe ɛpha Nna iya l'egedegee ɔnu-iphu. ² Mu bya anuma olu-opfu, a n̄ l'imigwe p̄fua. Opfu ono n̄du adaɛpho g'èka eze mini aph̄u gbudugbudu; t̄eme ɔ n̄du adah̄ukwapho g'èka igwe ede edede at̄u egbigwe. Mu byakwapho anuma ɔda ogumogu ndu akpoje ogumogu akp̄o. ³ Ikpoto ndu ono, p̄furu l'iphu aba-eze ono m̄e l'iphu iphe ɛno ono, n̄ogbaa ndz̄u ono; m̄e l'iphu ndu b̄u ɔgerenya ono; n̄du aḡu ebvu ɔph̄úú. Ophu ɔ d̄udu onye s̄uru anw̄uta ebvu ono gbahaɛpho ɔkporo ɔnu nemadz̄u iri l'èsato ono, b̄u ndu a gbatar̄u l'eliphe ono. ⁴ Ndu ono b̄u ndu te emerw̄ujeduru onwop̄e l'èhu ɔnwanyi. Ndu doberu ɛka doo ḡe nwamgb̄oko, nwoke teke engeswee ɔkpa. ɛphe b̄u ndu ono, b̄uepho Nwaturu ono b̄e ɛphe aw̄ujeru etso eje ɛkameka, ooje ono. Ndu a gbatar̄u l'èka ndiphe n̄; ɛphe b̄uru akp̄uru iphe-mb̄u a n̄uru Chileke ȳe Nwaturu ono. ⁵ ɛphe b̄u ndu teke ad̄u-swee onye a-s̄u l'ɛphe dz̄ujeru ɔka. Ophu ɔ d̄udu iphe ɔta, d̄u p̄e l'èhu.

Ojozi-imigwe ɛto

⁶ Mu hūma ojozi-imigwe ɔzo, epher̄o ephekerephe ephekerephe l'akpaminigwe. ɔ b̄uru iphe, e ziru iya b̄u g'o je ezia ndiphe mgburugburu ozi-ɔma ojejeje ono; g'o je ezia ya ɔhamoha, n̄okpoo l̄e mgboko; m̄e ipfu l'ipfu g'ipfu ha; m̄e l̄e ndu shik̄ota l'iphe, b̄ukota opfu-al̄i ndu d̄u iche l'iche, n̄ l̄e mgboko-a; m̄e iphe, b̄ukpoo mkp̄ukpu, n̄okpo l̄e mgboko. ⁷ ɔ n̄du ara iya arara as̄uje: “Unu ts̄ujekwa Chileke ebvu. Unu kwabejekwa iya ùbv̄ú; l̄e teke oo-kpe ikpe rwuakwaru. Unu bajekwaru Chileke ɛja; l'ò kwa iya meru igwe bya emee al̄i; bya ab̄uru iya meru eze-ɛnyimu; mek̄ota iphe, b̄ukotakpoo ɛka mini futaru.”

⁸ Ojozi-imigwe ɔzo, b̄u k'èbo n̄du ephe etso k̄e mb̄u ph̄o l'az̄u epfu s̄u: “Ike bv̄uakwaru Bábilonu! Ike bv̄uakwaru Bábilonu! Mkp̄ukpu ono, a maru ɛpha iya ono, b̄u Bábilonu b̄e ike bv̄uakwaru nta. Mb̄u mkp̄ukpu onoya, cheru ɔhamoha m̄e ya ono, b̄u iya b̄u oke-èhu-eghu k̄e Chileke ɔphu Chileke a-t̄u-koshi iya; opfu l'òopharwushi onwiya.”

⁹ Ojozi-imigwe ɔzo, b̄u k'èto pheru tsoru p̄e. ɔ n̄du arakwa iya ph̄o arashi iya ike as̄uje: “Onye abar̄u ɛjo an̄-ɛgbudu ono ɛja; bya abar̄u nt̄ekpe, a kp̄uru ɔ d̄u g'ò d̄u; onye kweru g'ò gbaa ya ngga ɔhubama l'egedegee ɔnu-iphu; ɔzoo l'èka; ¹⁰ onye ono b̄e a-nḡukwa oke-èhu-eghu Chileke ḡe m̄e, aagwaduru mini. Ee-gude ɔku, enwu phuruphuru

yee nshi-egbe nua onye ono aphu l'iphu unwu-ojozi-imigwe, du nsọ; waa l'iphu Nwaturu ono. ¹¹ Oku ono, eegude nua phe aphu ono be enwuru iya a-noduepho akpu tutuutuu ala l'imeli jasụ le tutuutuu le miiimii. Ndu ono be a ta abyakpoda aha g'ephe tuta unme me teke lanu; eswe l'enyashi; mbu ndu ono, l'abajeru ejo anu-egbudu ono aja; bya abakwaru iya pho nteke, a kpuru o du g'o du onoya; me iphe, bukpo onye kweru: a gbaa ya ngga ohubama, egoshi epha ejo anu-egbudu onoya."

¹² O kwa iya bu ota-nshi ke ndu-nsọ; ndu anoduje eme iphe, Chileke pfuru; ndu no Jizosu l'eka.

¹³ Mu nua olu-opfu, a no l'imigwe pfua su mu: "Dee iphe-a l'ekwo. Ehu-utso be a goru nu ndu a-nwuhu shita nta-a kwaseru; mbu ndu a-nwuhu l'oo l'ephe woru onwophe ye Nnajiuphu l'eka."

Unme Chileke nalita iya su: "Oo ya-o! Oo g'o du bu ono. Ehu a-tsọ phe utso eviya; noo l'ozu, ephe jeru be ephe jefuwaru l'ishi; atutawa unme; e jekwanu l'ebu phe obunggo ozi ono, ephe jeru onoya."

Aakpata ndiphe g'iphe, e meberu l'opfu

¹⁴ Mu bya elee enya huma urwukpu ochaa. Mu huma onye no anoo l'urwukpu ono. Onye ono, no iya nu ono dupepho ge nwa ndiphe. O kpuru okpu-eze, e gude mkpola-ododo wua; o pakwaru pho mma, atsụ nkọ l'eka. ¹⁵ Ojozi-imigwe ozo, shi l'eze-ulo Chileke lufuta bya araku onye ono, no l'eli urwukpu ochaa ono su iya: "Gude mma ngu ono kpatachaa iphe, e meberu l'ali l'o gbawaru l'akpakpa iya. Noo l'iphe, e meberu le mgboko kachawaru akaka gbawaa g'aakpata iya." ¹⁶ Tobudu iya bu; onye ono, no l'eli urwukpu ono bya ewota mma iya gbua ke chaphukumu l'eliphe; shi nno kpata ndiphe g'aakpaje iphe, e meberu l'ali-a.

¹⁷ O nwekwarupho ojozi-imigwe ozo, shikwapho l'eze-ulo Chileke l'imigwe lufuta. Yebdua gudekwapho mma, atsụ nkọ.

¹⁸ Ojozi-imigwe ozo shi l'ime eka ono, oru-ngweja Chileke no ono lufuta. Yebdua be oku enwu phoophoophoo du l'eka. O kua onye k'ono, gude mma, l'atsụ nkọ ono oku; kushia ya ike su: "Gude mma ngu, l'atsụ nkọ yebutachaa mebyi vayinu, du l'opfu-vayinu, tukoru mgboko dzuru; kele mebyi iya kachawaru akaka!" ¹⁹ Tobudu iya bu; ojozi-imigwe ono woru mma iya dabẹ l'eliphe bya atukokpoephe mebyi vayinu no iya nu gbubutachaa bya achiru iya ye l'eze eka, aazoshije mee l'akpuru vayinu, bu iya bu oke-ehu-eghu Chileke. ²⁰ A bya azoshia mee l'akpuru vayinu ono l'eka aazoshije iya l'azu mkpukpu. Mee ono buru mee

nemadzù. Mee ono nọdu asọ gborogboro gẹ nggele l'ẹka ono. Ọ sọ sọ-rwua ẹka ogologo iya ha g'ụkporo manyịru iri. Tẹme ọ byakwaphọ utso, dọ-tabe ogbu; k'ọphu ọo-nọdu akpa ọnya l'ọnu mẹ ọnya rwuba iya.

15

*Ojozi-imigwe, gudegbaa ẹjo
iphe-ememe k'ikpazù*

¹ Mu bya ahuma oke iphe-ọhubama, dọ biribiri ọzo, eme l'imigwe. Ọ buru ojozi-imigwe ẹsaa bẹ gude ẹjo iphe-ememe ẹsaa. Ọ buru iya bọ ẹjo iphe-ẹhuka ẹsaa k'ikpazù, bọ oke-ẹhu-eghu Chileke a-tukoshi unwu-eliphe. Teke iphe-ẹhuka ono bọwẹrupo ẹphe n'ẹsaa; oke-ẹhu-eghu Chileke abvu.

² Mu humakwapho iphe, dọ g'eze-ẹnyimu, aphu ngerengere g'e woru onyo yee oku, enwu enwunwu gwakọbe iya. Mu humakwapho ndu lwu-kperu ẹjo anu-egbudu pho yee ntekpe, a kpuru ọ dọ g'ọ dọ pho. Ndu ono bukwapo ndu jikaru l'ẹphe te ewoduru ubvu akwabẹ ogu ono, no-chiru ẹnya ẹpha ẹjo anu ono. ẹphe pfuru pfu-kube eze-ẹnyimu ono, dọ g'onyo ono. ẹphe pagbaaru eze une, Chileke nuru phe. ³ ẹphe nọdu agu ebvu Mosisu ono, bọ nwozi Chileke; mbu ebvu, bukwapo ebvu Nwaturu ono su:

"Gube Chileke; ọo ngu bọ

Okalibe-Kakota-Ike.

Iphemiphe, i mekotaru paru

ẹka bya adukwapho

biribiri.

Ọo ngu bọ eze l'ohamoha.

Uzo ngu pfugbaaru

nhamunha bya

abugbaaru okpobe uzo.

⁴ Nnajiuphu; ?bukpoo onye

bọ onye a-su

le ya taa tsudu ngu ebvu;

ọphu ya taa akwabedu

ẹpha ngu ubvu?

Ọ kwa ngu kpurumu bọ

onye dọ nsọ.

Ọhamoha a-bya abaarù

ngu ẹja.

Noo kele onyemonye

huma-dzuwaru

iphemiphe, iime,

pfuru oto."

⁵ E mechaa; mu bya elee ɛnya ɔzo. No iya; mu hūma eze-ulo Chileke l'imigwe g'a gūharu ime iya aguha. Mbū ime ɛka ono, ɔlo ono, e gude ɛkwa mee bu Chileke be o shi l'ɛka ono no; mbū ɔlo ɛkwo ono, no-chiru ɛnya oḡbandzu, shi Chileke l'ɛka ono. ⁶ Ojozi-imigwe ɛsaa ono, bu phe gude uzi ejo iphe-ememe ɛsaa ono shi l'ime eze-ulo Chileke ono lufuta. Epehe yegbaa uwe, bu asagu-mini; egbu ke nwūinwii. Epehe gude akpo, e gude mkpola-ododo mee; gude kebuta iya l'okpoma. ⁷ No iya; onye lanu l'ime iphe eno ono, noḡbaa ndzu ono gbeshi bya eworu ochi ɛsaa, a wuru le mkpola-ododo; woru nuḡbaa ojozi ɛsaa ono. Iphe, jiru ochi ɛsaa ono ejiji buru oke-ɛhu-eghu Chileke; mbū Chileke ono, no ndzu ojeje. ⁸ Enwuru oku kposihuepho ji ɔlo ono pyimu; kele eze-odu-biribiri Chileke me ike iya be du l'ɛka ono. Ophu o dudu onye duru ike bahu l'ime ɔlo ono jasu teke ejo iphe-ememe ɛsaa ono, ojozi-imigwe ɛsaa gude ono bvuaru.

16

Ochi, e yejiru oke-ɛhu-eghu

Chileke eyeji

¹ Tobudu iya bu; mu numa olu-opfu, e shi l'ime eze-ulo Chileke ono chia g'e chiru mkpu su ojozi ɛsaa ono: "Unu je eworu ejo iphe-ɛhuka ono, shi l'oke-ɛhu-eghu Chileke ono wushikota le mgboko l'ophu; mbū ejo iphe-ɛhuka ono, du l'ochi ɛsaa ono."

² Ojozi-imigwe ke mbū bya atugbua je awushia ejo iphe-ɛhuka ophu no l'ochi nkiya le mgboko. Onwo, aba yoyoyo bya eme ejo ɛhuka; wata abagbaa iphe, bu ndu ono, a gbaru ngga ohubama k'ejo anu-egbudu ono; waa l'ɛhu iphe, bu ndu ono, shi abaru ntekpe ono, a kpuru o du g'ejo anu-egbudu ono eja.

³ Ojozi-imigwe k'ɛbo bya atugbua je awuru ejo iphe-ɛhuka ophu no l'ochi nkiya ye l'ime eze-ɛnyimu. Mini, no l'eze-ɛnyimu ghoo mee; dūpho ge mee onye nwuhuru anwuhu. Iphe, bukpo iphe, dzu ndzu, bu l'ime mini nwushihukota.

⁴ Ojozi-imigwe k'eto bya atugbua je awuru ejo iphe-ɛhuka ophu no l'ochi nkiya ye le nggele waa l'ime iphe, bu ɛka mini futakporu g'o ha. Mini bukotaru mee. ⁵ Mu numa ɛka ojozi-imigwe, bu iya eche iphe, bu mini nche suru: "Gube Nnajiuphu pfubekwaru ɛka oto; mbū gube onye ono, no ndzu; bya aburu onye ono, shihawaa noduta ono. Ikpe-a, i nmaru ndiphe-a be goshiru li bu onye ekpeje

ikpe nhamunha. ⁶ Lẹ ndiphe ono, bu phe gbushiru ndunso bya egbushia ndu mpfuchiru ngu l'echilabo phe ono; mbu gbushia phe ghakaa mee phe ono be i cheakwarupho mee; ephe nga. Iphe ono, i meru ndiphe ono buru iphe, gbaru phe nu bu onoya." ⁷ No iya; mu numa olu-opfu, a no l'oru-ngweja Chileke epfu; mbu aka aakpoje unwu-isensu oku l'imigwe. Olu ono nodu asuje: "Nokwa go du-o! Nnajiuphu, bu Chileke; oo gubedua bu Okalibe-Kakota-Ike-o. Ikpe, i kperu be buepho okpobe ikpe bya abukwarupho ikpe, pfuru nhamunha."

⁸ Tobudu iya bu; ojozi-imigwe k'eno bya atugbua je eworu ejo iphe-ehuka ophu no l'ochi nkiya kpua l'nyanwu. E mee nyanwu; okpomoku iya wata erebushi nemadzu anu k'opu oomeje nemadzu l'oo du g'iphe, a huberu l'oku. ⁹ Ejo okpomoku ono wata erebushi ndiphe anu. Ephe wata epfubyishi epha Chileke; mbu yebedua, kweru gegube ejo iphe-ehuka ono byapfuta phe. Ophu izimanu alwaduru phe azu ke g'ephe wata iya akwabe ubvu.

¹⁰ Ojozi-imigwe k'ise bya atugbua bya eje eworu ejo iphe-ehuka, no l'ochi nkiya kpua l'aba-eze ejo anu-egbudu pho. Ochii buru kpukumu bya agbachikota iphe, bukpo ndu kweru g'ejo anu-egbudu ono buru eze phe. Ndiphe wata ata kpoopookpo k'ejo iphe-ehuka ono, paru aka ephe eje ono. ¹¹ Ephe wata epfubyishi Chileke k'imigwe k'iphe ono, aphugbaa phe uphu me onwo ono, aba phe nu ono. Ophu izimanu iphe, ephe eme alwakwaru phe pho azu.

¹² Ojozi-imigwe k'ishii je eworu ejo iphe-ehuka, no l'ochi nkiya wuru ye l'oke-enyimu Yufuretis. Mini iya tashihu; k'opu bu le gbororo a-dabyiru iya ge ndu eze, shi l'uzo nyanwu awawa aghajaje iya. ¹³ Mu bya ahuma obvu eto, dugbaa g'ewo g'ephe afutagbaa. Nanu shi l'onu ejo-oke-agiyi ono afuta; nanu shi l'onu ejo anu-egbudu pho afuta; nanu shikwapho l'onu onye mpfuchiru ono, l'epfuje iphe, Chileke epfuduru ono. ¹⁴ Ephe bugbaa obvu, shikota l'eka Nsetanu; emegbaa iphe-ohumalenya. Ephe jepfugbaa ndu eze ndiphe mgburugburu je achikobe phe dzua ogo l'eka lanu kwaberu mboku ono, Okalibe-Kakota-Ike, bu Chileke a-bya egoshi ndiphe onye ya bu ono.

¹⁵ "Unu lekwa lo kwa g'abyabya onye-oshi atuje nemadzu l'uzorehu-a bu ge mu a-tu unu l'uzorehu. Ehu-utso be a goru nu onye ono, nwu enya bya eletakwapho uwe iya enya; k'opu onye obu taa gbaduru oto ejephe mboku onoya; iphere adu iya."

¹⁶ No iya; obvu eto ono, shi l'eka Nsetanu ono bya emee ndu eze ke mgboko-a l'opu: ephe bya akpakoo l'eka lanu

ọbu, eekuje Amagedonu l'opfu Hiburu.

¹⁷ Ọo ya ọbụ; ojozi-imigwe k'ẹsaa je ephekaa ẹjo iphe-ẹhuka ọphu nọ l'ochi nkiya lẹ phẹphẹ. O nweru olu, shi l'aba-eze, nọ l'ime eze-ulo Chileke ono chia mkpu sụ: "E mewaru iya!" ¹⁸ Ebemu-igwe wata alọ waa waa. Igwe wata ede edede; wata ara ọrà; bya atụahaa egbigwe. Alị-ọnma-jijijijii ẹgube iya ọphu eteke anmaswee; eshinu nemadzu futaru mgboko wata anmanma; mbụ l'alị-ọnma-jijijijii ọbu pakpọoru ẹka apaa. ¹⁹ Mkpukpu ono, a maru ẹpha iya ono, ọ Bábilonu bukaha onwiya uzi ẹto. Iphe, ọkpoo mkpukpu ọzo, dukota lẹ mgboko dakashihukota ọbu ọla-l'iswi. Ẹbe Chileke azọhakwaru mkpukpu ono, a maru ẹpha iya ono, ọ Bábilonu; yee ẹjo-iphe, ọ nọ megbabẹ. Chileke mee mkpukpu ono: ọ ngwa mee l'eze okoro, e yejiru oke-ẹhu-eghu kẹ yẹbe Chileke eyeji, ọ iya ọbu ikpe ọ nmaru iya. ²⁰ Iphe, ọkotakpoo alị, ọ alị, mini nọ-pheru mishihukota. Ọphu ọ duedu onye humabaaru úbvú. ²¹ Eze akamini-mkpuma, l'anyigbaa kẹ túdúú gẹ mkpuma-uswe shigbaa l'igwe aada l'alị; adagbushi unwu-eliphe. Ndiphe wata epfubyishi Chileke; kẹle akamini-mkpuma ono anụ phẹ aphụ. Noo l'ẹjo iphe-ememe, akamini ono wotaru phẹ ka g'aa-atụ ọnu iya.

17

Eze-nwanyị ovuọba ono, ọ Bábilonu

¹ Ojozi lanu l'ime ojozi-imigwe ẹsaa ono, shi gude ochi oke iphe-ẹhuka ẹsaa ono byapfuta mu; bya asu mu: "Bya gẹ mu je egoshi ngu g'ee-gude woru ikpe nmaa eze-nwanyị ovuọba ono, nmagaru l'ẹka nggele du igwerigwe ono. ² Lẹ ndu eze kẹ mgboko-a bẹ ẹphe l'iya riakwaru ogori. Ẹphe l'iphe, ọ ndu bu l'eliphe l'ophu nguwaa mee phaa onwophe kutukutu."

³ Tọbudu iya ọbụ; Unme Chileke byakwa bya eji mu ẹhu pyimu. Ojozi-imigwe ono bya eduta mu jeshia l'echiegu. Noo ẹka mu nọ huma nwanyị, nọ l'eli ẹjo anụ-ẹgbudu, eke uswe-uswe. E dekaa ẹjo anụ-ẹgbudu ono ẹpha, epfubyishi Chileke l'ẹhu iya mgburugburu. Ẹjo anụ-ẹgbudu ono nweru ishi ẹsaa bya enweru mpu iri. ⁴ Iphe, nwanyị ono gude kwaa onwiya akwa ọbu uwe kpowula-kpowula, eke uswe-uswe. Iphe ọzo, o gude memachaa onwiya emema ọbu iphe, e meru lẹ mkpọla-ododo. Ọ gbachaaru echi, ere ire l'ẹka bya edoo onwiya igopoto, aswa du l'olu. Iphe, ọ pa l'ẹka ọbu okoro, a wuru lẹ mkpọla-ododo. Iphe, jiru okoro ono ọbu ẹjo akpamara me ẹbyi ẹbyi, shi l'apharwushi, nwanyị ono pharwushiru onwiya. ⁵ A bya edee ya ẹpha

iya l'egedegee onu-iphu iya. Iphe, e domiru edomi e deru iya bu: "Bábilonu ono, a maru epha iya; mbu ne iphe, bukota ndu agba ukpara me iphe, bukota ndu eme ahuma le mgboko." ⁶ Mu bya ahuma ge nwanyi ono ngwaru mee ndu-nso; o nodu atsu iya atsutsu; waa mee ndu e gburu l'ike l'opfu ehu Jizosu.

Mu huma iya; o kwatakpo tufu mu ehu g'iphe atufuje ehu. ⁷ Ojozi-imigwe ono su mu: "Bu gunu be o gude o tufu ngu ehu? Ge mu byanu akaru ngu iphe, du le nwanyi ono, bu iphe, e domiru edomi; mekpoo k'ejo anu-egbudu ono, nweru ishi esaa ono waa mpu iri ono, bu iya pa iya ono. ⁸ Anu-egbudu ono, i humaru ono dukwaru teke o shi nodu ndzu; obenu le nta-a be o to noedu ndzu. O phoduakwaru-a nwanshi nta-a l'o shi l'iduma, enwedu ohu ono futa bya alaru onwiya l'iswi. Ndu ono, bu l'eliphe ono, bu iya bu ndu ophu e shikpo teke Chileke meru mgboko; ophu e deduru epha phe l'ekwo, e deshiru epha ndu a-no ndzu ojeje; iphe, bu ndu ono be oo-tufukpo ehu m'ephe-humaepho ejo anu-egbudu ono; kele o shi nodu ndzu; ophu o dzuedu ndzu nta; ole oo-mechakwaa nodu ndzu ozo.

⁹ "Ono buru iphe, gbaru ge nemadzu goshi le ya nweru uche bya arije iphe ariri g'o doo ya enya. Su-a; ishi esaa ono no-chiru enya ubvu ubvu esaa, nwanyi ono no ano l'eli iya. Iphe ozo, o no-chifuaru enya iya bu ndu eze esaa. ¹⁰ O dukwarupho ndu eze esaa, no nu. Umadzu ise l'ime ndu eze esaa ono ta anekwa. Onye lanu be nokwadu nu; onye lanu teke afutadu. O -futaepho; l'a haa ya l'o kpo upfu nwanshi. ¹¹ A bya le k'ejo anu-egbudu ono, shi nodu ndzu; ophu o noedu iya ono; yebedua bu onye eze k'esato; ole yee ndu eze esaa ophu be nokwa l'oshi lanu; o je emechaa laa l'iswi.

¹² "Teme mpu iri ono, i humaru ono bu ndu eze iri; ophu e teke adudu ali-eze, a nuwaru phe. Ole a hakwanuru phe g'ephe nodu l'eka anu-egbudu ono buru eze awa lanu kpoloko kpekpu. ¹³ Ndu eze ono be obu phe abukotajeru nanu. Ephe eworu ike phe me abubu ono, ephe bu eze ye ejo anu-egbudu ono l'eka. ¹⁴ Ephe a-tuko g'ephe ha swikoo ike phe nanu; tsoo Nwaturu Chileke ono ogu. Ole Nwaturu ono l'a-lwu-gbulekwa phe-a. Noo kele oo ya bu Nnajiuphu, kakota ndu bu nnajiuphu; bya abukwarupho Eze, kakota iphe bu ndu eze. Iphe, bu ndu Chileke kuru bya ahota ono; teme ephe pfushia ike ono l'a-lwu-gbukwa phe pho."

¹⁵ No iya; ojozi-imigwe ono su mu: "I humaru mini ono, nwanyi ovuba ono no ano ono; mini ono be bu iphe, bukpo mkpuku le mkpuku; me ikpoto oha me ohamoha

mẹ ndu shi l'iphe, bukota opfu-alì ndu du iche l'iche, nõ lẹ mgboko-a. ¹⁶ Ejo anu-egbudu ono yẹ mpu iri ono, ì humaru ono bẹ bu ndu nwanyì ovuoba ono du ashì. Epehe atuko iphe, o nweru enweru natachaa ya g'ò ha; l'ò gbaru ọto dabyiru. Epehe eria ya anu; gude oku kepyashia ya. ¹⁷ Noo kele ọo Chileke bẹ yeru phe egube oriri ono l'okpoma; g'ò guje phe egu emeabekota iphe, Chileke tũberu, bu iya bu gẹ ndu ono swikoo ike phe; g'okpoma buru phe nanu; k'ophu epehe e-wota alì-eze phe ono woru ye ejo anu-egbudu ono l'eka g'ò gude eka-ike buru eze phe jasũ teke iphe, Chileke pfuru e-meabekota.

¹⁸ "Teme nwanyì ono, ì humaru ono bu mkpukpu ono, a maru epha iya ono, bu iya bu eze; teme iphe, bukotakpoo eze ndiphe l'ophu nõdu iya l'eka."

18

Adada Babilonu

¹ E mechaa; mu bya ahuma ojozi-imigwe ọzo, shi l'igwe phezeta. O buru iya bẹ Chileke yeru ike paru eka l'eka. Ogbu-nwainwii ya tuko mgboko l'ophu ngaa. ² O nõdu ara iya arara arashi iya ike su: "Eze mkpukpu Babilonu daakwaru! O daakwaru! O buakwaa eka mkpakọ-iphe, bukotakpoo obvu larũ egu. O buakwaa okpoku unwu-ojozi Nsetanu l'ophu; mekpoo efunne-enu iphe, bukpoo nwenu nõ ọrà; me enu, dukota ndiphe ashì l'ophu. ³ Noo l'ohamoha, nokpoo lẹ mgboko nguwaru mee ya ono, bu iya bu apharwushi ono, nwanyì ono apharwushi onwiya; teme epehe lẹ ndu eze ndiphe l'ophu zekotawaa. Teme iphe, bu ndu agba oke-ngho lẹ mgboko-a mgburugburu bẹ shiakwa l'eku ono, nwanyì ono nweru ono, nyiberu g'aatu onu iya ono bugbaaru eze."

⁴ Tobudu iya bu; mu numakwa olu ọzo, shikwa l'imigwe su:

"Ndu mu; unu lufutakwa iya
 l'ehu;
 g'unu te eje eye eka l'eme
 ejo-iphe, oome ono;
 odumeka unu l'iya
 a-gbakwaru
 mgba l'ejo iphe-ememe,
 a-byapfuta iya nu;
⁵ l'iphe-eji, oome kukwaru
 l'ikpo l'ikpo;
 ha l'eli l'eli;
 je

asupfuru l'akpaminigwe;
 tẹme Chileke
 nyataakwaru ẹjo ememe,
 oomeje g'ọ ha.

⁶ G'e mee ya g'o meru ndu ọzo;
 g'a pfua ya ugwo iphe,
 o meru;
 pfua ya ya mpfukwase.

G'e gude mẹe atsụ-be atsutsu
 ugbo labọ
 gẹ nkiya gwajiaru iya
 okoro,
 o gude gwaaru ndu ọzo g'ọ
 ngua.

⁷ G'a gwaa ya maa;
 nua ya aphụ, habe
 g'ajaja ono, ọ jaru onwiya
 yee ẹku ono,
 nyiberu g'aatu ọnu iya ono,
 ọ kparu swibe onwiya ono.

G'e mee ya ya nno;
 eshinu o shi anọduje
 etu onwiya ẹpha sụ:

'Nta bẹ mu nọwa buru
 eze-nwanyị!

Mu ta anọdu l'aphụ nwanyị,
 ji iya anọedu ndu.

Ọphu mu ta abyadu l'atsọ
 ọnu l'aphụ!'

⁸ Noo g'o gude iphe,
 bu ẹjo iphe-ẹhuka ono,
 tukoru kwabẹru iya
 nu ono;
 je l'a-tuko byapfutakota
 iya ujiku lanu,
 bu iya bu ẹjo iphe-ememe;
 waa aphụ waa ọkpa nri.

Ọku bẹ e-tsufu iya nu;
 kele Nnajiuphu,
 bu Chileke;
 onye ike iya paru
 ẹka bẹ bu iya nmaru
 iya ikpe."

⁹ Oo ya bu l'eze ndiphe ono, ẹphe l'iya shi apharwushi
 onwophe ono mẹ ndu ono, ẹphe l'iya atukoje emegbaa ẹjo-
 iphe, agụ phe nu ono; ndu ono l'a-ra ẹkwa iya; aphụ eji phe

obu l'opfu ẹhu iya m'ephe -humaepfo g'ẹnwuru-ọku iya kpufuru; l'ẹka ọku etsupyashi iya. ¹⁰ Ẹphe a-pfuru ọzenya ele iya ẹnya lẹ ndzụ agugu epfu sù: "Nshio! Nshio eze Bábilonu bú mkpukpu, a maru ẹpha iya bya amaru g'ike iya beru; awa lanu bẹ e gude nma ngu ikpe; i daa g'i daru-a!"

¹¹ Ndu agba ngho l'eliphe arakwaapho ejo ekwa nkephe gua aphu iya; kele o to nweedu onye azubaa phe aswa. ¹² O to duedu onye azuje mkpola-ododo phe; ozoo mkpola-ochaa phe; ozoo ogbu nwijnwii mkpuma, bu mkpuma, vu oke aswa me igopoto phe. O to duedu onye azuje ekwa ochaa phe me ekwa uswe-uswe phe; me nkushu; buragidi uswe phe; mekpoo oshi, eshi mkpo, bu iphe, e phe erekota erere; mekpoo iphemiphe, e gude eze-nyi kpa; mekpoo iphemiphe, bu iphe, e meru l'oshi, aswa du; me ophu e meru l'ope; ozoo ophu e meru l'igwe; ozoo ophu e meru le mkpuma-egbe; ¹³ mekpoo ekwo-ophe, bu sinamonu; me unwu iphe ozo, eshigbaa mkpo ge senti; me unwu-isensu; me meru; mekpoo furankisensu; mekpoo mee; mekpoo manu nri; mekpoo utu-witi; me witi l'onwiya; mekpoo eswi; mekpoo aturu; me inya; me ugbo-inya; me ohu; mbu je akpachaa le nemadzu gedegede. ¹⁴ "Ha! Nta-a be iphe, bukotakpoo akpuru oshi ono, shi aguje ngu agugu ono be ta aduedu. Eku ono, i shi kpa swiphee onwongu ono be yifuakwaru nta; iphemiphe, bu iphe, atsoje ngu utso; teme o buru iphe, ama ngu mma bwuwaru; ophu o bukwa l'i bya ahumabaa ya." ¹⁵ Ndu ngho ono, shi agbataje ngho iphemiphe ono je eree le mkpukpu ono rita iya oke urwu ono be a-pfugbaaru iya ọzenya ọzenya; kele ndzụ a-nodu agu phe k'aphu ono, aanu mkpukpu ono. E phe araa ejo-ekwa gua aphu asuje: ¹⁶ "Nshio! Nshio gube eze mkpukpu ono shi eyeje uwe ochaa; me ekwa uswe-uswe; me buragidi uswe-uswe gude kwaa onwongu akwa ono! Gudekwapho iphe, e meru le mkpola memata onwiya ree; bya eworu echi, ere ire doo joo l'eka; bya ewojeru igopoto doo onwiya joo l'olu. ¹⁷ L'awa lanu-a kpoloko be e gudewaa mekota eku obu g'o ha; o bukotarua ala-l'iswi egube-a."

Iphe, bukpo ndu-ishi ugbo-mini g'ephe ha; me iphe, bukpo ndu egudeje ugbo eje; me ndu akpo ugbo; me ndu egudeje ugbo tsoru eze-enyimu agba ngho; g'ephe ha tukoru je apfugbaaru ọzenya ọzenya. ¹⁸ Wata echi mkpu teke e phe humaru ẹnwuru-ọku iya g'o kpuru tuuu l'eka ọku etsu iya. E phe epfuahaa sù: ?O dukpoorua mkpukpu ozo, dujeru g'eze mkpukpu-a? ¹⁹ E phe kpota urwuku kpube onwophe l'ishi. E phe nodu echi mkpu ara ekwa; agu aphu

sù: “Nshìo! Nshìo gùbe eze mkpùkpu, mbù gùbe mkpùkpu òphu bù èku, nyìberu g'a-tù ònu iya, ì kparù bè iphe, bùkpoo ndu gude ùgbo phẹ tsoru eze-ènyimu agba nghò shikòta l'èka barahù buru eze! ?Awa lanù-a kpoloko bè e gudewaa mekòta iya; ò buru òla-l'iswi ègube-a?”

²⁰ Teru èswa kpua ya gùbe igwe! Unubẹ ndu-nsò; mẹ ndu-ishi-ozì onò; mẹ ndu mpfuchìru Chileke unu teje èswa lẹ Chileke bè nmawaru iya ikpe èjo-iphe onò, o meru unu onò!

²¹ Tòbudu iya bù; ojozi-imigwe lanù, òkpèhu dù; pata mkpuma, ha gẹ mkpuma-uswe parù chie l'eze-ènyimu sù: “Waa g'ee-gude òkpèhu chie mkpùkpu onò, a maru èpha iya onò, bù Bábìlònu l'èka ò tọ dùdu onye ahùmabaa ya òzo bù òwa-a. ²² Ò tọ dùdu onye anùmabaa òda nkwa; òzoo nùmabaa èka a gù ebvu; òzoo kẹ ndu aphù ùpyi mẹ ndu egbu opu l'ime gùbe mkpùkpu onò òzobakpo ilile. Ò tọ dùdu onye-òna, eme òna g'òo-dùhabe aahùmabaa l'ime ngu òzobakpo. Òphu a byadu anùmabaa ya òda ikwe-nri. ²³ Òphu ìphóró òku oròku abyadù enwubakpò jaa l'ime ngu; òphu ò dùdu onye anùmabaa èka a nọ l'ime ngu eme uzere k'èka eke nwanyì; òzoo k'èka a lùtaru nwanyì k'òphúú. Noo l'ò kwa ndu onò, shi buru l'ime ngu agba nghò onò shigbaa buru ndu nweru ènya l'eliphe-a. Tẹme ì gude eme mgbashì; duphushikòta òhamoha l'òphu mgburugburu.

²⁴ “Tẹme ò buru l'ime mkpùkpu onò bè a hùmaru mee ndu mpfuchìru Chileke mẹ mee ndu-nsò; mẹkpoo mee iphe, bù ndu e gburu egbugbu l'eliphe g'èphe ha.”

19

¹ Onò mechaèpho; mu nùma olu-opfu ndu dù igwerigwe epfu l'imigwe sù: “Aliloya! Gẹ ndzòta; mẹ ogbu-nwìinwii; mẹ òkwabe ùbvù; mẹ ike; bùkwaru kẹ Nnajiuphu anyì, bù Chileke anyì! ² L'ikpe, o kperu bè bùkwa ire-lanù; bya abùru ikpe, pfùru nhamùha. Ò nmarù eze-nwanyì ovuòba phò ikpe; mbù nwanyì onò, gude apharwùshi onwonye mee unwu-eliphe l'òphu: èphe buru mkpurupyata-a. Chileke bè gwataakwaru iya ùgwo mee ndibe yẹbe Chileke onò, o gbushìru onò. Òchi phẹ tukoru iya l'ishi.” ³ Èphe byakwa atùà ùzu òzo sù: “Aliloya! Ènwuru-òku, etsu mkpùkpu onò kpua tùuu je atùko imeli l'òphu sweta. Noo g'òo-kpù iya jasù lẹ tuutuutu lẹ m̀iimiimii bù onò.” ⁴ Ùkporo ndu bù ògerenya lẹ ndu bù ògerenya èno phò; waa iphe onò, nọgbaa ndzù onò èphen'èno tùko daa kpurumu baaru Chileke èja; mbù Chileke onò, nọ l'aba-eze onò. Èphe sù: “Nokwa g'ò dù-o. Aliloya!”

*Ete ęswa nwanyi,
a luru k'òphúú*

⁵ Ọ duru olu, shi l'aba-eze ono sụ: “Unu jaa Chileke ajaja iphe, bụ unubę ndu ejeru Chileke ozi g'unu ha; unu kele iya unubę ndu atsụ iya ebvu; onye upfu mę onye nta.” ⁶ Mu bya anuma ụzu, ndu dụ igwerigwe atụ. Ọ nọdu adaępho g'ęka mini aphụ gbudugbudu; bya adahukwapho g'ęka igwe ara ọrà; asuje: “Aliloya! Ọ kwa Nnajiuphu, bụ Chileke ono, bụ Ọkalibe-Kakọta-Ike ono bụ Eze. ⁷ G'ęhu tsoo anyi ụtso; g'anyi tee ęswa teshia ya ike; kwabę iya ụbvù; kele nta-a bę o rwuakwaru Nwaturu ono l'alụ nwanyi. Nwanyi ọbu, ọobya alulu ọbu bę kwaakwaru onwiya akwa kwabęru iya. ⁸ Chileke bya ekwewa g'o yee uwe ọchaa, egbu nwiiinwii bya aburu asagụ-mini.” Uwe ọchaa ono bụ umere pfuru ọto, ndu-nso eme.

⁹ Tọbudu iya bụ; ojozi-imigwe ono sụ mu: “Dee iphe-a l'ękwo: 'Ęhu-utso bę a gọru nụ ndu ono, e kuru g'ęphe yiru lę ndu e-ri nri, e gude eme ęswa nwanyi ono, Nwaturu Chileke ono eje alulu onoya.' ” O pfuchaa nno bya asụ mu: “Opfu ono bụkwa Chileke gude ọnu iya pfua ya.”

¹⁰ Mu daa kpurumu l'iphu ojozi-imigwe ono jeshiaru iya abarụ ęja. Ọ sụ mu: “Te ejekwa ememe! Ọ kwa gę gubedua unu l'unwunna ngu phę bụkota ndu ejeru Chileke ozi bę bụ gę mbędua bụkwapho onye ejeru Chileke ozi; mbụ unwunna ono, bụ phę bę Jizosu goshiru ọkpobe-opfu nkiya ono. Bachiaru Chileke ęja. L'ọkpobe-opfu ono, Jizosu goshiru anyi ono bę bụkwa l'ęka Unme Chileke bę o shi; mbụ Unme Chileke ono, bụ iya emeje gę nemadzu pfuchijeru Chileke ono.”

Onye nọ l'eli inya ọchaa

¹¹ “Mu bya ahuma g'imigwe gheru ọnu. Mu huma inya ọchaa, nọ iya nụ. Ọ duru onye nọ l'eli inya ono. Ępha onye ono bụru: Ọ pfushiru ike l'iphe, o pfuru”; bya aburu “Ọkpobe-Opfu ono.” Ọ nọdu ekpeje ikpe, pfuru ọto bya alwụ ọgu l'uzo, pfuru ọto. ¹² Ịphóró ęnya iya dųepho g'iphóró ọku, enwu enwunwu. O kpuru okpu-eze, dụ igwerigwe l'ishi. Ọ duru ępha, e deshuru iya l'ęhu, adudu onye maru iya nụ gbahaa yębedua l'onwiya. ¹³ Ọ bụru uwe, a tseru lę mee bę o yeru. Ępha onye ono bụru “Opfu Chileke” ono. ¹⁴ Iphe, bụ ndu ojogu, nọ l'imigwe gudegbaa uwe ọchaa, egbu nwiiinwii bya aburu asagụ-mini kwaa onwophe akwa. Ęphe tuko nọdugbaa l'eli inya ọchaa awụ etso onye ono, nọ l'eli inya ọchaa ono. ¹⁵ Iphe, eshije l'ọnu onye ono lufuta bụru ọgu-echi, atsụ nkọ, bụ iphe, oo-gude lwua iphe, bụ ọhamoha, nọ lę mgboko. L'ọ bya

egude mgborígwè buru eze phẹ. O buru iya l'a-zoshi mēe vayinu l'akpuru vayinu ono, bu iya bu eze oke-ẹhu-eghu kẹ Chileke, bu Okalibe-Kakota-Ike. ¹⁶ E dee ẹpha iya l'uwe, o yeru bya edee ya ya l'utapfu, bu iya bu: "Eze ndu eze; waa Nnajiuphu ndu bu nnajiuphu."

¹⁷ Mu bya ahuma ojozi-imigwe, pfuru l'ime ẹnyanwu. O chia mkpu chishia ya ike gude kukota iphe, bukpo ẹnu, ephe l'akpaminigwe oku su: "Unu bya edzukobe ria nri, dashihuru unu; nri-ẹnyashi ophu bu Chileke be o shi l'eka. ¹⁸ Unu bya avukaa anu ndu eze; me anu ndu-ishi ojoju; me ke ndu ojoju l'onwophe; anu inya; me ndu agba iya nu; anu ndiphe l'ophu; amadu me ohu; ndu upfu me ndu nta."

¹⁹ Mu bya ahuma ejo anu-egbudu pho me ndu eze ndiphe mgburugburu g'ephe chitawaru ndu ojoju phe dokobe l'eka lanu g'ephe bya etsoo onye ono, no l'eli inya ochaa ono oju yee ndu ojoju iya. ²⁰ A kpua ejo anu-egbudu ono le ndzu. E gudekwapho onye mpfuchiru ono, epfuje iphe, Chileke epfuduru ono. Oo ya be bu onye ono, shi abujeru: o -nodu ejo anu-egbudu ono l'iphu; l'o meshia iphe-ohumalenya-a, bu iya bu iphe ono, o gude dephua ndu ono, kweru g'a gbaa phe ngga ohubama k'ejo anu-egbudu ono; me ndu ono, shi abaru ntekpe, a kpuru o du g'o du ono eja. A kpuchaa onye mpfuchiru ono l'epfuje iphe, Chileke epfuduru ono yee ejo anu-egbudu ono le ndzu je achiru ye l'eze iduma, bu oku nshi-egbe enwu iya taphutaphu. ²¹ Onye ono, no l'eli inya ochaa ono bya egude ogu-echi ono, shi iya l'onu alufuta ono gude toko ndu ophu phoduru nu gbushikota. Iphe, bu ẹnu, nokota le mgboko-a dzukoo bya avua anu phe kpata kpata; rijishia epho.

20

¹ Noo ya bu; mu bya ahuma ojozi-imigwe, shi l'imigwe abya. O gude ire-igodo onu iduma, enwedu ohu ono l'eka; bya achikwarupho oke ẹgbirigba. ² O zuepho ejo-oke-agiyi ono gburumu; mbu agwo shi l'ichee ono, bu iya bukpo Obutuswe ono bya aburu iya bu Nsetanu. Ojozi-imigwe ono bya azu-gude iya kee ya egbu togbo; o zee l'egbu ono unu apha labo l'apha ukporo iri. ³ Ojozi-imigwe ono paru iya chie l'ime iduma, enwedu ohu ono. O chiechaa ya bya eworu iya gu-chia; woru iya tu-chia okpobe atuchi; k'ophu o dudu onye adu ike atuha iya nu. Oo ya bu goo too dephushihedu ndiphe ozobaa jasuteke unu apha labo l'apha ukporo iri ono bvadaru. Teke unu apha labo l'apha ukporo iri ono bvuerupho l'e wehaa ya g'o kpaanwantusaru-ẹhu nwanshi.

⁴ Noo ya; mu bya ahuma aba-eze aba-eze me ndu nɔgbaa ya nu. Ndu ono be bu ndu a hotaru dobe g'ephe kpeje ikpe. Mu humakwapho maa ndu a pfu-gburu apfu-gbu; opfu l'oo l'ephe pfuru l'edzudzu-oha pfua l'oo Jizosu bu Nnajiuphu; ndu shi asaje opfu Chileke asasa. Oo ephe bu ndu te ekwedu baaru ejo anu-egbudu ono yee ntekpe, a kpuru o du g'o du pho eja; ophu ephe ekwedu g'a gbaa phe ngga ohubama k'ejo anu-egbudu ono l'egedegee onu-iphu ozoo l'eka. Ephe tetachawaru nodu ndzu; ephe le Kereshi buwaru eze unu apha labo l'apha ukporo iri. ⁵ Eteta k'ono, ndu a pfu-gburu apfu-gbu tetaru ono buru eteta k'ivuzo, Chileke meru nemadzu teta dzuru ndzu. Ndu ophu phoduru nu le ndu ono, nwuhuru anwuhu ono ta adukwa ophu tetaru nu jeye unu apha labo l'apha ukporo iri ono bvuebe. ⁶ Ehu-utso yee adu-nsa bu ke ndu a-yiru le ndu ivuzo ono, Chileke e-me g'ephe shi l'onwu teta nodu ndzu ono. Onwu nwu-labo pho te erwudu phe eka; obenu l'ephe a-buru ndu-uke ke Chileke; waa ke Kereshi a-tuko buru eze l'eliphe unu apha labo l'apha ukporo iri ono.

A lwu-kperu Nsetanu

⁷ Teke unu apha labo l'ukporo apha iri ono bvuerupho; l'aa-tofu Nsetanu l'egbu ono l'oo-lufuta le mkporo ono, a turu iya ono. ⁸ L'ooshi l'eka ono byatashikwa edepushi ohamoha, nokpoo le mgboko mgburugburu, bu iya bu Gogu yee Megogu. L'ookpakobe phe l'eka lanu gude phe dzua ugu. Ndu bu e -jeshia phe agugu ephe aha g'eja, no l'ali. ⁹ No iya; ndu ono zoru garamu garamu garamu le phorokotoko eli-mgboko-a; bya anu-phekota eka ono, ndu ke Chileke doru ono mgburugburu; nu-phekwaapho mkpukpu ono, Chileke yeru obu ono. Obenu l'oku shiepho l'imigwe nwua ke phuruphuruphuru bya ekegbushikota phe. ¹⁰ A bya eworu Obutuswe, bu iya l'anoduje edepushi phe ono bya eworu chie l'eze iduma ono, bu oku nshi-egbe l'enwue ya pho taphutaphu ono, bu iya bu eka ejo anu-egbudu pho yee onye mpfuchiru pho l'epfuje iphe, Chileke epfuduru ono no. O buru eka ono be ephe a-nodu l'aa-nua phe chiipfuu eswe l'enyashi jasu le tuutuutuu le mimiimii.

Ikpe ikpazu

¹¹ Mu bya ahuma oke aba-eze acha ucha; bya ahumakwapho onye no iya nu. Igwe me ali phota oso; shi iya l'iphu gbafo. Ophu o duedu eka ephe a-nodu. ¹² Mu humakwapho iphe, bukpo ndu nwuhuru anwuhu; ndu upfu me ndu nta; eka ephe pfugbaaru l'iphu aba-eze ono. A bya e kpuhashia ekwo ghebe onu; a bya ekpuhakwaapho

ẹkwo lanu ozo; ono buru ẹkwo ndu no ndzu. O buru iphe, e deru l'ẹkwo ono be e gude ekpe ndu nwuhuru anwuhu ikpe le g'iphe onyemonye meru gbaru. ¹³ Eze-enyimu bya atuko ndu o rijekporu chifutabebe. Anwuhu yee ali-maa tuko ndu onwu gbujekporu chifutabebe. A tuko g'ephe ha kpee ikpe. E kpee onyemonye ikpe g'iphe, o meru gbaru. ¹⁴ A chiru mgbu-onwu yee ali-maa chiru ye l'eze iduma ono, oku enwu taphutaphu ono. Ono buru onwu nwu-labo. ¹⁵ Onyemonye, a humaduru epha iya l'ẹkwo, e deshiru epha ndu a-nodu ndzu ojejoje pho be e chieru l'eze iduma ono, oku enwu taphutaphu ono.

21

Imigwe ophuu me ali ophuu

¹ Tobudu iya bu; mu bya ahuma igwe ophuu bya ahuma ali ophuu; kele igwe ophu shi du nu ta aduedu; ophu ali ophu shi du nu aduhedu. Ophu eze-enyimu aduedu. ² Mu bya ahuma mkpukpu, du nsọ ono, bu iya bu Jierusalemu ophuu. Mu huma iya g'o shi l'imigwe eka Chileke no alwazeta l'ali. E memakpoe ya pho ge nwanyi, abya ala ji; mbu nwanyi, a kwawaru akwa g'oo-du yee ji iya aswiru. ³ Mu numa olu, a no l'aba-eze ono chia g'e chiru mkpu su: "Wakwa ibe Chileke ba-o! Nta-a be Chileke byaakwaru anodu swiru nemadzu eswiru. Nta-a buakwaa eka nemadzu bu be bu eka Chileke e-buru; nemadzu aburu ndibe iya. Chileke l'onwiya eswiru phe eswiru; buru Chileke phe. ⁴ Oo-hushichaa phe enya-mini eka phe. Anwuhu ta adubaedu; ophu atsu aphu a-duhedu; ophu aarahedu eka; ophu o duedu iphe emebaa nemadzu ehuka; kele iphe ono, shi dukota nu ono buwaru."

⁵ Tobudu iya bu; onye ono, no l'aba-eze ono su: "Lenu; nta-a be mu emekwaa iphemiphe g'o bukotaru iphe ophuu." O sukwa mu pho-a: "Tuko opfu-a dee l'ẹkwo; noo l'o bukota okpobe-opfu bya abukwarupho opfu, gbaru g'e gude iya eka." ⁶ O bya asu mu: "E meakwaru iya! O kwa mbdua bu Alufa bya aburu Omega; Onye mbu me Onye ikpazu. Iphe, bukpo onye mini agu be mu e-kekwa mini shi l'ogba mini anuje ndzu ke mmanu. ⁷ O kwa onye alwuje ogu ono lwuta l'e-nworu iphemiphe. Mu aburu Chileke onye ono; onye ono aburu nwa mu."

⁸ Obenu ke ndu ono, atsu ebvu enya ono; me ndu ono, ekwedu nu ono; me ndu ono eme ejo ahuma ono; me ndu egbu nemadzu; me ndu eme ke nwanyi; me ndu mgbashi; me ndu anoduje agwa iphe; me ndu adzufe uka g'ephe ha; ndu ono be iphe no swiru phe nu bu eze iduma ono, oku

mẹ nshì-egbe enwu taphutaphu ono, bụ iya bụ ọnwu nnwu labọ.

Jierúsalemụ òphúú ono

⁹ Tọbudu iya bụ; ojozi-imigwe lanụ l'ime ojozi ẹsaa ono, shi parụ ochi ẹjo iphe-ememe ẹsaa ikpazụ phọ byapfuta mu bya asụ mu: "Bya gẹ mu je egoshi ngu nwanyị òphúú ono, l'abya ala ji ono, bụ iya bụ nyee Nwaturu Chileke onoya."

¹⁰ Unme Chileke bya ẹjẹ mu phọ ẹhu. Ojozi-imigwe phọ duta mu je enyihu ephekerephe úbvú, ha l'eli ntumatu. O je egoshi mu mkpụkpu ono, dụ nsọ, bụ iya bụ Jierúsalemụ g'o shi l'imigwe ẹka Chileke nọ alwazeta l'alị. ¹¹ Ogbu-nwịinwii kẹ Chileke mee ya ọ nọdu eke kẹ zaa zaa. Ìphóró iya nọdu eke zaa zaa gẹ kẹ mkpuma, bụ iya bẹ aswa kakọta; mbụ ìphóró dụepho gẹ kẹ mkpuma jíásùpà. Mkpuma ọbu anọduje ama mma; bya aphụ ngerengere. ¹² Mkpụkpu ono bẹ e gude igbulọ kpụ-pheta mgburugburu. Igbulọ ọbu haẹpho mebyikpọọ kẹ phengara. E bua ya ọnu-abata uzi iri l'ẹbo. E ye ọnwu-ojozi-imigwe iri l'ẹbo g'ẹphe cheje ọnu-abata iri l'ẹbo ono nche. L'ọnu-abata ono ẹphe n'iri l'ẹbo bẹ e degbachaaru ẹpha ipfu iri l'ẹbo ono, dụ lẹ Ízurelu l'ẹhu l'ẹhu. ¹³ E bua ọnu-abata ẹto l'ụzo ọphu gharu iphu l'ụzo ẹnyanwu awawa; a bya ebua ọnu-ụzo ẹto l'ụzo ẹnyanwu arība; bya ebua ọnu-ụzo ẹto l'ụzo isheli; bya ebua ọnu-ụzo ẹto l'ụzo ndọhali. ¹⁴ Ọ bụru mkpuma iri l'ẹbo bẹ e gude tụa ọkpa igbulọ mkpụkpu ono mgburugburu. Mkpuma ono ẹphe n'iri l'ẹbo bẹ e deshuru ẹpha ndu-ishi-ozì iri l'ẹbo; mbụ ndu-ishi-ozì Nwaturu ono.

¹⁵ Ojozi-imigwe ono, shi epfu anụ mu nụ ono bẹ gude ogugu mkpọla-ododo, oo-gude tụa mkpụkpu ono yẹle ọnu-abata iya yẹle igbulọ iya kpọọ. ¹⁶ Mkpụkpu ono nweru mgburẹku ẹno, haẹpho ẹnya nhamunha. Ọ bya egude ogugu tụa ya. Iphe, ọ dụgbaa l'ogologo iya mẹ uswekete iya mẹ eli iya mẹkwapho ọsa iya bụru ọnu manyịru ugbo ẹto lẹ manyịru ụkporo iri l'ise. ¹⁷ Ọ bya atụa igbulọ iya; igbidigbi iya dụ ntụ ọkpa ụkporo labọ lẹ ntụ ọkpa ẹsato lẹ gẹ ndiphe atụje iphe. Noo g'ojozi-imigwe ono turu iya. ¹⁸ Iphe, e gude kpua igbulọ ono bụru mkpuma jíásùpà. Mkpụkpu l'onwiya bụru mkpọla-ododo bẹ e gude mee ya. Ọ nọdu aphụ ngerengere g'onyo. ¹⁹ Ọkpa igbulọ ono bẹ e gudegbaa mkpuma, dụ iche iche, ereshigbaa ire ike bya aphugbaa ngerengere gude mee ya; ọ nọdu ama mma. Mkpuma ono kẹ mbụ bụ jíásùpà; k'ẹbo bụru sáfàyà; k'ẹto bụru ágètù; k'ẹno bụru ẹmèrālùdú; ²⁰ k'ise bụru ọnikùsù; k'ishii bụru kanéliyànù; k'ẹsaa bụru kirísòlàyitù; k'ẹsato bụru bérilù; kẹ tete bụru tópàzù; k'iri bụru kirísòpùràsù; k'iri lẹ nanụ

būru jíasintù; k'iri l'ẹbo būru ámitisùtù. ²¹ Ọnu-uzo iri l'ẹbo ono būru igopoto iri l'ẹbo bẹ e gude mee ya. Ọnu-uzo ono ẹphe n'iri l'ẹbo l'ẹhu l'ẹhu bụkotaru igopoto lanu bẹ e gude mee ya. Ọma oji ime mkpụkpu būru mkpọla, guru egugu bẹ e gude mee ya. Ọ nọdu aphụ kẹ ngerengere g'onyo.

²² Ọphu ọ dudu eze-ulo Chileke, mu humaru l'ime mkpụkpu ono; kele Nnajiuphu bu Chileke, bu iya bu Ọkalibe-Kakota-Ike yee Nwaturu ono buwaa eze-ulo Chileke ke mkpụkpu ono. ²³ Mkpụkpu ono ta aduedu iphe, o gude ẹnyanwu eme; ophu ọ dukwapho iphe, o gude onwa eme. Noo kele ogbu-nwiiinwii Chileke bẹ echiwa l'ime iya. Nwaturu Chileke ono būru ìphóró, e gude aphụ ụzo. ²⁴ Ọ būru ìphóró, shi lẹ mkpụkpu ono bẹ ọhamoha e-gude nọdu ndzụ. Iphe, bụkpoo ndu eze, nọkota lẹ mgboko evukoo ọdu-biribiri pẹ vubata l'ime mkpụkpu ono. ²⁵ Ọnu-abata mkpụkpu ono e-ghekọtajeru onu tekenteke; kele ẹnyashi ta abyakpodaanu adu l'eka ono. ²⁶ Ọhamoha, du l'eliphe bẹ atuko ọdu-biribiri, ẹphe nweru enweru vutakota bya akube lẹ mkpụkpu ono; ẹphe akwabẹ mkpụkpu ono ubvu. ²⁷ Ọle ọ to dukwanu iphe, aaso nsọ, byaru abahu lẹ mkpụkpu ono. Onye eme ẹjo ememe m'onye adzụ uka bẹ e te ekwekwa g'ọ bahu iya. Ndu a-bahu iya nu kpoloko buepho ndu e deru ẹpha pẹ l'ekwo Nwaturu ono, bụkwanu ẹka e deshuru ẹpha ndu a-nọ ndzụ ojejeje.

22

¹ Tọbudu iya bu; ojozi-imigwe ono bya egoshi mu nggele, bu iya bu mini obu, l'anuje ndzụ ojejeje obu. O doepho risaa aphuepho kẹ ngerengere g'onyo. Ọ būru ẹka o shi asofuta bu l'aba-eze Chileke yee kẹ Nwaturu onoya. ² Mini ono nọdu asoepho l'echi oji mkpụkpu onoya. Oshi, anuje ndzụ ojejeje pfulgbaaru nggele ono ibe k'ẹbo ẹbo. Oshi ono amije uzi akpuru iri l'ẹbo, dugbaa iche iche bya ami nno l'onwa l'onwa ugbo iri l'ẹbo l'apha. Ọ būru ẹkwo oshi ono bẹ aakpatajẹ gude mebe ọhamoha obvu l'iphe, eme pẹ nu; ẹphe ewekorohu. ³ Ọphu ọ dudu iphe, Chileke turu onu anodubaa l'ime mkpụkpu ono.

Iphe, a-du lẹ mkpụkpu ono bu aba-eze Chileke yee kẹ Nwaturu ono. Ndu ejeru iya ozi a-nọdu abaru iya aja. ⁴ Ndu ono, ejeru iya ozi ono a-humaje iya l'iphu l'iphu. Ẹpha iya bẹ ee-dechaa pẹ l'egedegee onu-iphu. ⁵ Ẹnyashi ta aduhedu. Mkpa ìphóró oroku; ọzoo k'ẹnyanwu ta adueduru pẹ ọzo; kele Nnajiuphu, bu Chileke l'a-buru ìphóró pẹ. Ẹphe aburu eze jasụ lẹ tuutuutuu lẹ mimiimii.

Abyabya Jizosu

⁶ Noo ya; ojozi-imigwe ono sụ mu: “Opfu-a g'ọ ha bụkotakwa ọkpobe-opfu bya aburu opfu, gbaru kẹ g'e gude iya ẹka. Lẹ Nnajiuphu, bụ iya bụ Chileke ono anuje ndu ono, epfuchiru iya nụ Unme iya ono bẹ ziakwaru ojozi-imigwe g'ọ bya egoshi ndu ejeru yẹbe Nnajiuphu ono ozi iphe, adụedu g'ọo-nọ-beru l'oomee.”

⁷ “Lekwa; mu abyakwaa ẹgwegwa! Ẹhu-utso bẹ a goru nụ onye emeje iphemiphe-a, e deru l'ẹkwo mpfuchiru-a.”

⁸ Mube Jiṅnu gẹdegede bụ onye nūmakotaru iphemiphe-a lẹ nchị mu; bya ahuma iya l'enyā. Mu nūmachaa ya ono bya ahūmachaa ya ono; mu daa kpurumu l'iphu ojozi-imigwe ono, goshiru mu iya nụ ono jeshiaru iya abarụ ẹja.

⁹ Ọ sụ mu: Te ejekwa ememe! “Ọ kwa gẹ gubedua unu l'unwunna ngu bụ ndu ejeru Chileke ozi-a bụ gẹ mbẹdua bụkwapho onye ejeru Chileke ozi; mbụ unwunna ngu bụkwa ndu ono, epfuchiru Chileke mẹ ndu ọzo, emeje iphe, ẹkwo-a pfuru. Ọo Chileke bẹ ii-bachiaru ẹja.” ¹⁰ Ọ sụ mu: “G'ọ tọ dukwa opfu, e deru l'ẹkwo-a mẹ nanu, iidomi edomi. Lẹ teke iphemiphe-a e-mekota bẹ dukwaa ntse. ¹¹ G'iphe, bụ ndu emeje ẹjo-iphe kwaẹkwapho l'eme ẹjo-iphe, ẹphe eme. Gẹ ndu eme umere, rehuru erehu kwaẹkwapho l'eme ẹjo umere, rehuru erehu, ẹphe eme. Gẹ ndu ophu pfubekwanuru-ẹka-oto l'iphu Chileke gudeepho ẹka pẹ g'ẹphe gude iya. G'onye doberu onwiya Chileke iche dobekwarupho onwiya Chileke iche g'o doberu iya.

¹² “Mu sụru-a; mu abyaakwaa nta-a nta-a! Mu -byatashia bẹ mu e-gude iphe obunggo, mu e-bu onyenonu nggo g'iphe, o meru gbaru. ¹³ Ọ kwa mbẹdua bụ Alufa bya aburu Omega. Mu bụ onye Ivuzọ bya aburu onye Ikpazụ. Ọ buru mu bụ mgbube ishi iphemiphe; bya aburu mu bụ ẹka iphemiphe sụberu ishi.”

¹⁴ Ẹhu-utso, bẹ a goru nụ ndu asajẹ awurukpata uwe pẹ l'oocha kẹ pemu pemu; kẹle ọo pẹ bẹ ee-kwe g'ẹphe wotaje akpuru, oshi ono, anuje ndzụ ojejoje ono mītaru; riye. Ọ buru pẹ bẹ ee-kwe g'ẹphe shi l'onu-uzo bahu l'ime mkpukpu ono, Chileke nọ ono. ¹⁵ Obenu lẹ ndu ono, bụ nkuta ono; mẹ ndu mgbashi ono; mẹ ndu apharwushi onwophe ẹphe l'unwanyi; mẹ ndu egbu nemazụ; mẹ ndu anọduje agwaphe iphe; mẹ ndu abujeru; onye ọzo -nọdu adzụ ụka l'ootso pẹ utso; tẹme ẹphe nọdu adzụ ụka l'onwophe; ndu ono g'ẹphe ha bụ l'azụ mkpukpu ono bẹ ẹphe a-nọdu.

¹⁶ “Ọ kwa mbẹdua, bụ Jizosu gẹdegede bẹ ziru ojozi-imigwe mu g'ọ bya emee g'unubẹ Chiochi makotaru

iphemiphe-a. Mu bụ eri Dévidi bya abụru oshilọkpa iya. Mu bụkwarupho kpokpode nchi-abọhu ono, anọduje eke paapaapa onoya.”

¹⁷ Unme Chileke ono yee nwanyị òphúú ono tuko sụ: “Bya-o!” G’onye nūmakpooru iphe-a sụ: “Bya-o!” G’onye ẹgu mini agụ byakwa! G’onye ọ dū iya g’ọ bya byakwa g’e kee ya ya kẹ mmanụ g’ọ ngụ. Ọ kwa mini ono anuje ndzụ ojejeje.

Mkpochi-ishi iya

¹⁸ Iphe, bụ onye anụ opfu-a, e dekotaru l’ekwo-mpfuchiru-a; bẹ mu alọ ẹka lẹ nchi. Onye bụ onye yekwaru iphe, l’iphe-a, e deru l’ekwo-a bẹ Chileke e-yekwakwa iphe, l’iphe, bụkotakpoo ẹjo iphe-ẹhuka, e pfukotaru opfu iya l’ekwo-a; tuko iya byabẹ onye ono l’ishi. ¹⁹ Teke ọ dukwanuru onye wofuru iphe ewofu l’ekwo-mpfuchiru-a bẹ Chileke e-wofukwa okiphe onye ono l’akpuru, ọ mītaru; mbụ oshi ono, anuje ndzụ ojejeje ono; oshi ono, e pfuru opfu iya l’ekwo-a; wofukwapho okiphe nkiya lẹ mkpukpu, dū nsọ ono, bụkwapho iphe, e pfuru opfu iya l’ekwo-a.

²⁰ Oo onye ono, meru g’a maru l’iphemiphe-a bụkota ọkpobe-opfu bẹ sụru: “Ee; mu abyaakwaa nta-a nta-a.”

O noo g’ọ dū. “Jiko bya; Nnajiuphu, bụ Jizosu!”

²¹ Gẹ Nnajiuphu, bụ Jizosu; bya abụru Kéreshi meeru unu eze-iphe-oma g’unu ha. Nokwa g’ọ dū.